

พัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “เจ้าขุนทอง”

นายเทอด พิธิยานุวัฒน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาโทศาสตร

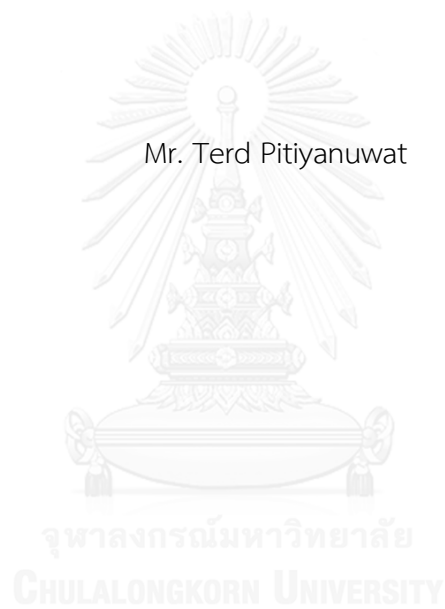
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Development of “Chao Khun Tong” Children Television Program

Mr. Terd Pitiyanuwat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Communication
Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “เจ้าขุนทอง”
โดย	นายเทอด พิธิยานุวัฒน์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.ปอรรช์มัย ยอดเนร

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรยุทธ์ สินธุพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร.ปอรรช์มัย ยอดเนร)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ฉัตรชาติขาค)

เทอด พิธิยานุวัฒน์ : พัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “เจ้าขุนทอง” (Development of “Chao Khun Tong” Children Television Program) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: อ. ดร.ปอรรชฌม ยอดเนตร, 289 หน้า.

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อสร้างองค์ความรู้จากรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก "เจ้าขุนทอง" ซึ่งเป็นรายการที่ยืนยาวกว่า 20 ปี ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยมีบริษัท ผองผล จำกัด รับผิดชอบในการผลิตรายการ สำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อศึกษาพัฒนาการ แก่นสาระ การออกแบบหุ่นและการนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก "เจ้าขุนทอง" โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และการพัฒนาการของเด็ก แนวคิดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับหุ่น เป็นกรอบในการวิจัย โดยใช้วิธีการ 1) ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าของนักสร้างสรรค์และผู้บริหารรายการ ทีมงาน และฝ่ายวิชาการ 2) การวิเคราะห์เนื้อหา แก่นสาระ และวิธีนำเสนอ และ 3) การสนทนากลุ่มผู้รับสาร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย เทปรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก "เจ้าขุนทอง" ระหว่างปีพ.ศ. 2534 - 2557 จำนวน 92 เทป และผู้รับสารคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบวิเคราะห์รายการโทรทัศน์เจ้าขุนทอง และแนวทางดำเนินการสนทนากลุ่มเป้าหมายเฉพาะรวมทั้งแบบสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่าสามารถจำแนกตามพัฒนาการของรูปแบบรายการได้เป็น 3 ยุค คือ ยุคบุกเบิก จุดประกาย (พ.ศ. 2534 - 2539) ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืน (พ.ศ.2540 - 2551) และยุคดำรงสืบสานรายการ (พ.ศ.2552 - 2557) โดยมีลักษณะสำคัญคือ (1) ในแต่ละยุคมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน เช่น การวางพื้นฐานการสอนโดยใช้ลักษณะนิสัยของหุ่นในการสอนในยุคที่ 1 ความหลากหลายของรูปแบบรายการในยุคที่ 2 และเทคนิคการนำเสนอรายการในยุคที่ 3 (2) รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการสาระบันเทิงเพื่อสอนภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กและเยาวชนอายุ 3 - 12 ปี โดยอาศัยหุ่นมือ (3) ผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทองได้สร้างสรรค์หุ่นไทยตามวิถีและวัฒนธรรมไทย ได้แก่ เจ้าขุนทอง(นกขุนทอง) ลุงมะตูม(เต่า) ฉงน(ควาย) ขอนลอย(จระเข้) เป็นต้น (4) บุคลิกที่เป็นเอกลักษณ์โดยไม่แปรเปลี่ยนตามยุคสมัย ได้แก่ เจ้าขุนทองในการพูดคุยเปิดรายการ ลุงมะตูมในการสอนภาษาไทย ฉงนในการถามและช่วยอธิบายความหมายของคำ และขนลอยในการสร้างเสียงหัวเราะและสร้างสีสันให้กับรายการ (5) เทคนิคการนำเสนอรายการเจ้าขุนทองผันแปรตามเทคโนโลยีในแต่ละยุคสมัย เช่น การใช้เทคนิค Chroma Key ในยุคที่ 3 แทนการถ่ายทำฉากจริงของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในยุคที่1 และ 2 (6) จากการวิเคราะห์แก่นสาระ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีคุณภาพ และจากการศึกษาผู้รับสารพบว่าเป็นรายการที่มีประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5684860128 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: CHAO KHUN TONG / CHILDREN'S TELEVISION PROGRAM / PUPPET

TERD PITIYANUWAT: Development of “Chao Khun Tong” Children Television Program. ADVISOR: ASSOC. PROF.THIRANAN ANAWAJ-SIRIWONGS, CO-ADVISOR: DR.PAONRACH YODNANE, 289 pp.

The general purpose of this research was to generate body of knowledge from children’s Chao Khun Tong television program. The Chao Khun Tong program with last long more than 20 years is produced by Phong Phon Company, Ltd. and broadcasted by BBTv channel 7. Specifically, this research was to study the overall development of Chao Khun Tong program and also to study the program profile, puppet design and forms of presentation using social learning theory, child development theory, desirable characteristics of Thai children, children’s television program and puppetry as a framework for this research. The research methods were: 1) The oral history method by interviewing the key informants: creative producers, program managers, and content specialists, 2) The content analysis of the program profile, puppet design and forms of presentation, and 3) The focus group discussion with receivers. Samples consisted of 92 tapes of children’s Chao Khun Tong television program during B.E. 2534 to 2557, and 18 primary school students in grade 5-6 of Chulalongkorn University Demonstration School. Data were collected by content analysis schedule and focus group guide with survey questionnaire.

Research findings showed that the development of the children’s Chao Khun Tong television program could be classified into 3 eras as follows: The Beginnings of Chao Khun Tong Era (B.E. 2534-2539), The Expanding towards Sustainability Era (B.E. 2540-2551) and The Maintaining and Continuity Era (B.E. 2552-2557. The important features of each era are as the followings: (1) Having different strengths in each era i.e. using puppet character as a foundation for teaching in the first era; diversity of types of program in the second era and presentation techniques in the third era. (2) Chao Khun Tong television program, an edutainment, was designed to teach Thai, culture and morality & ethics to 3-12 years old children by means of hand puppets. (3) Producer of Chao Khun Tong puppets created and designed Thai hand puppets in the context of Thai way of living and culture i.e. Chao Khun Tong (bird), Uncle Matoom (turtle) Changon (buffalo) Khon Loy (crocodile). (4) Each hand puppet keeps its unique character overtime i.e. welcoming and opening session by Chao Khun Tong, Uncle Matoom teaches Thai, Changon asks questions and helps to explain the word meaning, and Khon Loy makes a joke and spectacular program. (5) Presentation techniques in Chao Khun Tong depended on the advancement of technology in each era i.e. using the chrome key technique in the third era instead of using the real stage production of BBTv channel 7 in the first and second era. (6) Based on the analysis of program profile, content and presentation technique, Chao Khun Tong is a quality television program for children. According to the receivers, Chao Khun Tong is an effective television program in enhancing children’s learning.

Field of Study: Communication Arts

Academic Year: 2014

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ รศ.ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจากคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ของอาจารย์ ดร.ปอรัชฌม ยอดเนตร ที่เป็นที่ปรึกษา ร่วมทั้งการให้ความรู้ ความเห็น จากอาจารย์ ดร.จิรยุทธ์ สินธุ์พันธุ์ประธานสอยวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ผศ. ดร.วราภรณ์ ฉัตรชาติชาต กรรมการภายนอก ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับแก้วิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะไม่มีความหมายหากไม่มีผู้ให้ข้อมูลและให้ความกรุณาผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องเจ้าขุนทอง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทอง คุณผด ภิรมย์ ผู้รับเจตนาารมณในการสานต่อรายการที่มีประโยชน์แก่เยาวชนไทยทุกคน และทีมงานรายการเจ้าขุนทองที่ให้ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์ในขั้นตอนการผลิตอย่างเป็นกันเอง ประกอบด้วย คุณธนาธิป ชัยนการ คุณจีราวัฒน์ เลิศไสรธนากุล คุณนพดล พระเดโช และทีมงานเจ้าขุนทองทุกท่าน

นอกจากข้อมูลจากทีมงานเจ้าขุนทอง บริษัทผองผล จำกัด แล้วขอขอบพระคุณ คุณพลากร สมสุวรรณ กรรมการผู้จัดการ สถานีโทรทัศน์สีก้องทัพบกช่อง 7 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เทปโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ ของสถานีโทรทัศน์สีก้องทัพบกช่อง 7 ทุกคนที่ได้อำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง สถานีโทรทัศน์สีก้องทัพบกช่อง 7 ที่กรุณาให้เวลากับผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาข้อมูลจากเทปรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่เริ่มรายการจนถึงปัจจุบัน และขอขอบพระคุณอาจารย์ ผศ.ดร.เฉลิมพล ดาวเรือง ที่ให้ความรู้และข้อมูลทางด้านคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้มีการศึกษาถึงความร่วมสมัยของรายการ โดยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์สุพร ชัยเดชสุริยะผู้บริหารโรงเรียนสาธิตจุฬา(ฝ่ายประถม) และขอขอบคุณอาจารย์รุ่งอรุณ ลียะวนิชย์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และให้ความอนุเคราะห์เด็กชั้นประถม 5 – 6 เข้าร่วมในงานวิจัย

ขอขอบคุณ คุณณัฐกานต์ หาญภักตีสกุล คุณฐานิตย์ ยศประสิทธิ์ คุณ สุวรรณ รัตนพงษ์ เลขา และคุณมิ่งคลารัช ใจตรง ผู้ซึ่งเป็นทั้งเพื่อนพี่และน้อง ที่คอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจ รวมทั้งคอยกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยได้มีวันนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา พี่ชาย และคุณมุกทิศา เจิงกลิ่นจันทร์ ที่อยู่เคียงข้าง ให้กำลังใจ และคอยส่งเสริมในเวลาผู้วิจัยรู้สึกเหนื่อยหรือหมดกำลังใจ แต่ก็ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณความดีและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้แก่คนในครอบครัวของผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญรูปภาพ.....	1
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามปฏิบัติการในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการพัฒนาการของเด็ก.....	7
1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	7
1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์.....	9
1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์.....	9
1.4 พัฒนาการของเด็กและการเรียนรู้ตามพัฒนาการของสมอง.....	10
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย.....	11
3. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	16
3.2 การออกแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	17

3.3 รูปแบบและเนื้อหาสาระรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก	21
4.แนวคิดเกี่ยวกับหุ่น	21
4.1ประเภทของหุ่น.....	22
4.2 แนวคิดและกลยุทธ์การใช้หุ่นมือเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็ก.....	24
5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
5.1 งานวิจัยของไทยที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก หุ่น และการพัฒนา คุณลักษณะของเด็ก.....	25
5.2 งานวิจัยที่ในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	30
กลุ่มตัวอย่างและแหล่งข้อมูล	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
การนำเสนอข้อมูล	33
บทที่ 4 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง	34
การวิเคราะห์รายการในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534 – 2539).....	38
1. แก่นสาระ ประกอบด้วยรูปแบบ และเนื้อหารายการเจ้าขุนทอง.....	38
1.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทองปี 2534-2539.....	42
การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ	44
การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง.....	47
การใช้ภาพนิ่ง.....	49
ภาพเคลื่อนไหว	52
การใช้เพลงในการสอน.....	53

แขกรับเชิญ.....	55
ช่วงต่างๆในรายการ.....	56
1.2 เนื้อหาสาระ ของรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 -2539.....	61
2. การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองในยุคแรก.....	74
การพากย์เสียง.....	80
การเชิดหุ่น.....	82
3. เทคนิคในการนำเสนอรายการ.....	83
เทคนิครูปแบบรายการ.....	83
เทคนิคในขั้นตอนถ่ายทำ.....	85
เทคนิคจากวิวัฒนาการเทคโนโลยี.....	89
บทที่ 5 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง.....	96
การวิเคราะห์รายการในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง(พ.ศ. 2540 – 2551).....	97
1. แก่นสาระ ประกอบด้วยรูปแบบ และเนื้อหารายการเจ้าขุนทอง.....	97
1.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2551.....	106
การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ.....	110
1.การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวรายการ.....	111
2. การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่เกี่ยวข้องกับรายการ.....	111
3. การสื่อสารของหุ่นในช่วงต่างๆในรายการ.....	112
เทคนิคในการนำเสนอของหุ่น.....	114
การสอนของหุ่น.....	114
บทบาทของหุ่นนอกจากการสอน.....	117
การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง.....	118

ภาพเคลื่อนไหว.....	122
การใช้เพลงในรายการ.....	124
พัฒนาการของนิทาน	125
การใช้คนแสดง.....	126
การใช้หุ่นคน.....	127
นิทานจากหนังสือ	130
คนต่างชาติมาเล่านิทาน.....	131
รูปแบบนิทานทั้งรายการ	132
แขกรับเชิญ.....	133
ช่วงรายการ.....	134
ช่วงรายการที่ยังคงไว้.....	135
ช่วงรายการที่เกิดใหม่	138
1.2 เนื้อหาสาระ ของรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 -2550.....	142
2. การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองยุคที่ 2	151
การพากย์เสียง	159
การเชิดหุ่น	160
3. เทคนิคในการนำเสนอรายการ.....	162
เทคนิครูปแบบรายการ	162
เทคนิคในขั้นตอนถ่ายทำ	164
การเร่งและหรีไฟฉาก.....	164
เทคนิคการเล่นกับกล้อง	165
ลูกเล่นเพิ่มเติมในขั้นตอนการถ่ายทำ.....	165
การออกแบบฉากในรายการ.....	166

เสียงประกอบ.....	167
เทคนิคจากวิวัฒนาการเทคโนโลยี.....	167
บทที่ 6 ยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง	176
การวิเคราะห์รายการในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง(พ.ศ. 2552 – 2557)	177
1.แก่นสาระ รูปแบบ และเนื้อหารายการเจ้าขุนทอง.....	177
1.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทองปี 2534-2539.....	183
การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ	186
การใช้หุ่นแสดงตัวอย่าง.....	188
การใช้ภาพประกอบ	191
การใช้ภาพจริง.....	191
ภาพเคลื่อนไหว.....	192
ภาพการ์ตูน และภาพวาด.....	193
การใช้เพลงในรายการ.....	195
1.2 เนื้อหาสาระ ของรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 -2557.....	196
2.การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองยุคที่ 3.....	205
การพากย์เสียง	211
การขีดหุ่น	212
มุกกล้อ้ง.....	215
การจัดฉากในรายการ.....	216
3.เทคนิคในการนำเสนอรายการ.....	217
เทคนิครูปแบบรายการ	217
เทคนิคในขั้นตอนถ่ายทำ	219
วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี	220

4. ผลการรับชม ความพึงพอใจ และความต้องการชมรายการเจ้าขุนทองของผู้รับสาร	223
บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	232
ผลวิจัย.....	233
1. พัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง.....	233
2. ผลการวิเคราะห์แก่นสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคต่างกัน	235
3. การออกแบบหุ่นในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”	241
3.1 การออกแบบหุ่นในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองปี (2534 – 2539)	241
3.2 การออกแบบหุ่นในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551)	243
3.3 การออกแบบหุ่นในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง(พ.ศ. 2552 – 2557)	245
4. เทคนิคในการนำเสนอรายการเจ้าขุนทอง.....	247
4.1 เทคนิคในการนำเสนอรายการในยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองในปี 2534 -2539.....	247
4.2 เทคนิคในการนำเสนอรายการในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551).....	249
4.3 เทคนิคในการนำเสนอรายการในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2552 – 2557).....	251
อภิปรายผลวิจัย	269
1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยืนยาวของรายการเจ้าขุนทอง	269
2. พัฒนาการรายการเจ้าขุนทอง : 3 ยุคสมัย.....	271
3. ประสิทธิภาพตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทอง	272
4. รายการเจ้าขุนทองกับการขัดเกลาทางสังคม	277

5. รูปแบบรายการโทรทัศน์ที่หลากหลายทำให้เด็กชอบและให้ความสนใจ.....	278
6.การออกแบบหุ่นที่เป็นพื้นฐานสำคัญ.....	280
7.เทคนิคการสอนที่น่าเชื่อถือและน่าติดตาม.....	280
8.รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีคุณภาพกับการตลาดของรายการ.....	280
9. เวลาออกอากาศในการส่งเสริมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก	281
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	282
ข้อเสนอแนะต่อรายการเจ้าขุนทอง.....	282
ข้อเสนอแนะต่อการทำรายการเด็ก.....	283
ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ	283
รายการอ้างอิง	285
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	289

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยจำแนกตามแหล่งที่มา	11
ตารางที่ 2	แสดงช่วงต่างๆในรายการเจ้าขุนทองปี 2534 - 2539	39
ตารางที่ 3	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 1 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539	61
ตารางที่ 4	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539	62
ตารางที่ 5	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539	66
ตารางที่ 6	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 4 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539	67
ตารางที่ 7	แสดงลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539.....	69
ตารางที่ 8	สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539	91
ตารางที่ 9	แสดงช่วงต่างๆในรายการเจ้าขุนทองปี 2540 -2550.....	98
ตารางที่ 10	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2540 - 2550.....	142
ตารางที่ 11	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2540 - 2550.....	144
ตารางที่ 12	แสดงลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2540 -2550.....	146
ตารางที่ 13	สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2550	170
ตารางที่ 14	แสดงช่วงต่างๆในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557	178
ตารางที่ 15	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 1 ในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557	196
ตารางที่ 16	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557	197
ตารางที่ 17	แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557	200
ตารางที่ 18	แสดงลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2552 -2557.....	201
ตารางที่ 19	สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2552 – 2557	227
ตารางที่ 20	สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2534 - 2557	252
ตารางที่ 21	แสดงอัตราส่วนการสอนภาษาไทยในรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี 2534 – 2557.....	272
ตารางที่ 22	แสดงการส่งเสริมเนื้อหาในด้านต่างๆในรายการเจ้าขุนทอง ปี 2534 - 2557	275

สารบัญรูปภาพ

รูปที่ 1 หุ่นเจ้าขุนทอง เทป 835 ปี 2538.....	35
รูปที่ 2 หุ่นลุงมะตูม เทป 834 ปี 2538	35
รูปที่ 3 หุ่นฉงนจากเทป 7 ปี 2534.....	35
รูปที่ 4 หุ่นหางดาบ เทป 575 ปี 2537.....	36
รูปที่ 5 หุ่นเป็ดน้อย เทป 365 ปี 2536.....	36
รูปที่ 6 หุ่นขนอลอย เทป 575 ปี 2537.....	36
รูปที่ 7 หุ่นป่าไก่อจากเทป 58 ปี 2534.....	37
รูปที่ 8 หุ่นเหิน เทป 574 ปี 2537	37
รูปที่ 9 หุ่นย่น เทป 834 ปี 2538	37
รูปที่ 10 หุ่นวอแวน จากเทป 260 ปี 2536.....	37
รูปที่ 11 การปรากฏชื่อของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2534 2536 และ 2538 ตามลำดับ.....	43
รูปที่ 12 เมื่อปี 2538 อนิเมชั่นหุ่นมารวมกันก่อนเข้ารายการโดยใช้เทคนิคภาพนิ่งมาซ้อนกัน	43
รูปที่ 13 ภาพเข้ารายการเจ้าขุนทองของปี 2534	43
รูปที่ 14 ภาพกลับเข้ารายการเจ้าขุนทองของจากโฆษณาปี 2538.....	44
รูปที่ 15 หางดาบและฉงนแสดงตัวอย่างประกอบการอธิบาย เทป 59 ปี 2534.....	45
รูปที่ 16 ลุงมะตูมสอนถึงคำที่มีอยู่ในละคร โดยมีฉงน และเจ้าขุนทองคอยเสริม ในเทป 108 ปี 2535.....	46
รูปที่ 17 เจ้าขุนทองกับฉงนเล่นใบ้คำกับเด็กๆที่ชมรายการในเทป 261 ปี 2536.....	46
รูปที่ 18 ซ่อม่วงและวอแวนแสดงตัวอย่างที่ควรและไม่ควรทำในเรื่องของการประหยัด ในเทป 58 ปี 2534.....	48
รูปที่ 19 หุ่นเหินบินมาเกาะหลังคาและเหิน ย่น หางดาบวิ่งเข้ามาเกาะอยู่กับฉงน	48
รูปที่ 20 หางดาบสอนเด็กๆให้แปรงฟันสะอาดทุกวันในเทป 575 ปี 2537.....	49

รูปที่ 21	ลุ่มมะตูมอธิบายเรื่องม้าให้ขอลอยฟัง และภาพ Insert แสดงรูปม้า ในเทป 59 ปี 2534..	50
รูปที่ 22	เปิดน้อยและวอแวเถียงกันว่าควรดื่มน้ำอะไร มหัทศจรย์จึงอธิบายภาพ Insert แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนและกระบวนการทำน้ำให้สะอาด ในเทป 835 ปี 2538.....	50
รูปที่ 23	ฉงนให้ฉงายฝึกเขียนเขียนเป็นเลขไทย และภาพInsertตัวเลขไทยเป็นตัวอย่งในเทป 106 ปี 2535	51
รูปที่ 24	หุ่นมหัทศจรย์สอนถึงประโยชน์ของมะละกอภาพยางมะละกอดิบ ในเทป 260 ปี 2536 ...	52
รูปที่ 25	ฉากเล็ก และเชิดตัวหุ่นการ์ตูนภาพวาด ในเทป 573 ปี 2537	52
รูปที่ 26	ช่วงประดิษฐ์ของ มีเรื่องเล่าจากของที่จะทำ ในเทป 5 ปี 2534	53
รูปที่ 27	มีการถ่ายขั้นตอนการทำให้ชม ในเทป 833 ปี 2538	53
รูปที่ 28	คุณวราชมาน ต.ตระกุล มาเป็นแขกรับเชิญในรายการในเทป 59 ปี 2534	55
รูปที่ 29	คุณจันทน์ สิงห์สุวรรณ (พี่อ้อย) มาเป็นแขกรับเชิญในรายการในเทป 109 ปี 2535	55
รูปที่ 30	คุณชูลีพร ดวงรัตนตรัย (พี่ปุก) แขกรับเชิญในรายการ ในเทป 260 ปี 2536.....	56
รูปที่ 31	คุณสกุลรัตน์ ใจชื่อ (น้องแนน) เป็นแขกรับเชิญในเทป 364 ปี 2536 และในเทป 365 ปี 2536.....	56
รูปที่ 32	ภาพเข้าช่วงหนอนต้นคั้นท้องสมุด ปี 2534	57
รูปที่ 33	ภาพเข้าช่วงมือน้อยสร้างฝืน ปี 2534	57
รูปที่ 34	ภาพเข้าช่วงเวทิดาว ปี 2534.....	57
รูปที่ 35	ภาพเข้าช่วงสนุกกับคำ ปี 2535	58
รูปที่ 36	ภาพเข้าช่วงนิทานเรใจ ปี 2535	58
รูปที่ 37	ภาพช่วงสิ่งละอันพันละน้อยปี 2539.....	58
รูปที่ 38	ภาพเข้าช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ปี 2539.....	59
รูปที่ 39	ภาพเข้าช่วงเปิดตำรา ปี 2539	59
รูปที่ 40	ภาพเข้าช่วงเวทีของเรา ปี 2539	59
รูปที่ 41	ภาพเข้าช่วงยิ้มแยมเยิ้มเยือน ปี 2539	60
รูปที่ 42	การพัฒนาทรงผมหุ่นเปิดน้อยใน พ.ศ.2535พ.ศ.2536พ.ศ.2537ตามลำดับ.....	75

รูปที่ 43 การเปลี่ยนหุ่นฉงนใน พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2539.....	75
รูปที่ 44 การแต่งตัวของหุ่นฉงน เป็นน้อย วอแว ในเทป 365 ปี 2536.....	76
รูปที่ 45 นำถุงพลาสติกมาคลุมหัวเหมือนเป็นหมวกของขอลอยในเทป 260 ปี 2536.....	76
รูปที่ 46 ฉงน เล่นบทบาทเป็นบุรุษไปรษณีย์จึงใส่ชุดกาก็และสวมหมวกในเทป 572 ปี 2537.....	77
รูปที่ 47 เจ้าชายขอลอยกินแต่โรตีมั้ยยอมกินอาหารอื่น จนขอลอยก็กลายเป็นโรตีสวย ในเทป 832 ปี 2538.....	77
รูปที่ 48 ฉงนแต่งตัวเป็นชาวอินเดียแดงมีธนู ขนนก ผมเปียในเทป 40 ปี 2539.....	77
รูปที่ 49 การตกแต่งหุ่นด้วยวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้หุ่นนักแสดงได้แสดงได้ถึงบทบาทต่างๆ	77
รูปที่ 50 หุ่นถึงขยะคุยกันว่าไม่มีใครมาทิ้งขยะกันเลย ในเทป 108 ปี 2535 และหุ่นชิงและซ่าใน เทป 109 ปี 2535	79
รูปที่ 51 หุ่นมือขนาดเล็กประกอบด้วย หุ่นขอลอย หุ่นเหิน หุ่นหางดาบ หุ่นฉงนในเทปที่ 833 ปี 2538.....	79
รูปที่ 52 ภาพแสดงความกว้างในการจัดฉากในสตูดิโอสถานีโทรทัศน์ช่อง 7	86
รูปที่ 53 ภาพแสดงพื้นที่เหนือหัวของหุ่นมากเกินไป.....	87
รูปที่ 54 ภาพแสดงเทคนิคในการซ้อนภาพด้วยฉากและตัวหุ่น เพื่อให้ภาพมีมิติเชิงลึก	88
รูปที่ 55 ภาพแสดงเทคนิคการเปิด ปิดไฟฉากตามเนื้อเรื่องของรายการ.....	88
รูปที่ 56 การจุดไฟในฉากทำให้มีควันขึ้นมาจากโทรทัศน์ ในเทป 574 ปี 2537.....	88
รูปที่ 57 การเคลื่อนไหวของกล้อง แทน Effect การสั่นไหวของภาพ ในเทป 832 ปี 2538.....	89
รูปที่ 58 ภาพการนำเสนอรูปแบบรายการในช่วงแรกของรายการ ปี 2534 ปี 2536 และ ปี 2538 ตามลำดับ.....	89
รูปที่ 59 เทคนิคการนำเสนอภาพสองจอ ในเทป 109 ปี 2535.....	90
รูปที่ 60 เทคนิคการดูสีภาพเพื่อเปลี่ยนจากฉงนตอนหนุ่มเป็นฉงนตอนแก่ ในเทป 106 ปี 2535.....	90
รูปที่ 61 เทคนิคในการเล่นกับภาพเพื่อใช้ในการเล่าเรื่องและแสดงตัวอย่าง ในเทป 81 ปี 2539....	90
รูปที่ 62 วิวัฒนาการเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์ในการตกแต่งน้ำในรายการ.....	91

รูปที่ 63 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2544.....	106
รูปที่ 64 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2545.....	106
รูปที่ 65 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2547.....	107
รูปที่ 66 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2548.....	107
รูปที่ 67 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2550.....	108
รูปที่ 68 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2544	108
รูปที่ 69 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2546	109
รูปที่ 70 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2548	109
รูปที่ 71 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2550	110
รูปที่ 72 ภาพเจ้าขุนทองพูดคุยกับเด็กที่ชมรายการในช่วงแรก เทป 200 ปี 2542	112
รูปที่ 73 ภาพหุ่นเจ้าขุนทองพูดคุยกับเด็กๆที่ชมรายการ เทปที่ 4 ปี 2550	114
รูปที่ 74 ภาพหม้ออ้วน และเป็ดน้อย แสดงตัวอย่างประกอบ เทป 292 ปี 2541	119
รูปที่ 75 ภาพปุ่กำลังวางกำมเพื่อเป็นการแสดงประกอบการอธิบายคำ เทป 291 ปี 2541.....	120
รูปที่ 76 ภาพป่าไ้ ขอนลอย ฉงยแสดงตัวอย่างประกอบความหมายของสำนวน เทป 318 ปี 2541.....	120
รูปที่ 77 ภาพป่าไ้ ขอนลอย ฉงยแสดงตัวอย่างประกอบความหมายของสำนวนเทป 116 ปี 2543.....	120
รูปที่ 78 ภาพประกอบการเล่าของหุ่นย่ากระต่าย.....	122
รูปที่ 79 ภาพเล่าถึงกิงก่าว่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานและภาพในการอธิบายคำว่าบ่วงบาศ.....	122
รูปที่ 80 ภาพวิดีโอฟ้าผ่าเทป161 ปี 2540.....	122
รูปที่ 81 ภาพแสดงขั้นตอนวิธีการทำเป็นภาพวาดโดยกล้องถ่าย เทป 318 ปี 2541	123
รูปที่ 82 ภาพที่ใช้กล้องถ่ายจากหนังสือเทป 318 ปี 2541	123
รูปที่ 83 ภาพคนต่างชาติมาเล่าเรื่องหนูน้อยหมวกแดง เทป 399 ปี 2542.....	123
รูปที่ 84 ภาพจดหมายที่เด็กๆส่งเข้ามาในรายการ เทป 136 และ 139 ปี 2549	124

รูปที่ 85 ภาพคนต่างชาติมาเล่านิทาน เทป400 ปี 2542 และภาพประกอบรายการในช่วงมือน้อยสร้างฝัน.....	124
รูปที่ 86 ภาพแสดงนิทานประกอบเพลงเรื่องเล่าของประเทศเวียดนาม เทป 735 ปี 2547	127
รูปที่ 87 ภาพพระอาทิตย์จ่อมเกี้ยวจคร้าน เทป 46 ปี 2548	128
รูปที่ 88 ภาพเจ้าชายปลอมเป็นคนเลี้ยงหมูและภาพเจ้าชายเปิดเผยตัว เทป 47 ปี 2548	128
รูปที่ 89 ภาพพ่อมดเจออาลาติน และภาพตกลงากับพ่อมด เทป 48 ปี 2548.....	129
รูปที่ 90 ภาพตาและยายไปทำธุระให้หลานดูแลไร่ภาพหลานไปขอให้หมาช่วย เทป 137 ปี 2549.....	129
รูปที่ 91 ภาพเข้าเรื่องนิทานเรื่อง “หุ่นสีตัว” และภาพของหุ่นซ้อนกับหุ่นอีกที เทป 138 ปี 2549.....	130
รูปที่ 92 ภาพเจ้าขุนทองถือหนังสือ “นิทานทำให้ลูกฉลาดจริงจัง”	131
รูปที่ 93 ภาพคนต่างชาติมาเล่านิทาน และภาพหุ่นวิไลเยี่ยมสอนคำศัพท์ที่ได้จากนิทาน เทป 399 ปี 2542.....	132
รูปที่ 94 ภาพคนต่างชาติมาเล่านิทาน และภาพการแสดงหุ่นประกอบการเล่า ปี 2542.....	132
รูปที่ 95 ภาพคุณมาติกา อรรถกรศิริโพธิ์คุยถึงการแสดงละคร	133
รูปที่ 96 ภาพคุณโอม รัชเวทย์ มาพร้อมกับหุ่นงักก้า.....	134
รูปที่ 97 ภาพเข้าช่วงเวทิดาวปี2540.....	135
รูปที่ 98 ภาพเข้าช่วงนิทานเรใจ ปี 2543	135
รูปที่ 99 ภาพเข้าช่วงเวทีของเรา ปี 2546.....	136
รูปที่ 100 ภาพเข้าช่วงสนุกกับคำ ปี 2541และปี 2543	136
รูปที่ 101 ภาพเข้าช่วงเปิดตำราปี 2547	136
รูปที่ 102 ภาพเข้าช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลงปี 2541	137
รูปที่ 103 ภาพเข้าช่วงสิ่งละอันพันละน้อย ปี 2541.....	137
รูปที่ 104 ภาพเข้าช่วงมือน้อยสร้างฝัน ปี 2541ภาพการใช้คนแทนหุ่นในรายการ ปี 2547	137
รูปที่ 105 ภาพเข้าช่วงนิทานในตู้ปี 2548.....	138

รูปที่ 106	ภาพเข้าช่วงนิทานคุณย่า ปี 2540.....	138
รูปที่ 107	ภาพเข้าช่วงสำนวนชวนคิด ปี 2541	138
รูปที่ 108	ภาพเข้าช่วงภาษาสรรษา ปี 2542	138
รูปที่ 109	ภาพเข้าช่วงคุณครูที่รัก ปี 2543	139
รูปที่ 110	ภาพเข้าช่วงเจ็ยแจ้วเจรจา ปี 2543	139
รูปที่ 111	ภาพคุณโอม รัชเวทย์ สอนวาดหน้าตัวการ์ตูน ปี 2544.....	139
รูปที่ 112	ภาพเข้าช่วงแก้มแดงแรงเยอะ ปี 2545และ ปี 2548	140
รูปที่ 113	ภาพเข้าช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์ ปี 2546และภาพเข้าช่วงภาษาอังกฤษ	140
รูปที่ 114	ภาพเด็กทางบ้านในช่วงเราเป็นเพื่อนกันนะ ปี 2548	140
รูปที่ 115	ภาพเด็กเล่านิทานในช่วงชวนกันอ่านสำราญใจ	141
รูปที่ 116	ภาพแสดงผลงานในช่วงเส้นสายระบายสี	141
รูปที่ 117	ภาพเข้าช่วงสารคดีจากต่างประเทศ “ชีวิตน้อยในไพรกว้าง”	141
รูปที่ 118	ภาพเข้าช่วงนิทานอีสป	141
รูปที่ 119	ภาพการสอนในช่วงเจ็ยแจ้วซัซขาน เทป 138 ปี 2549	142
รูปที่ 120	ภาพการเปลี่ยนหุ่นน้ำตอง หุ่นน้ำตองเก่าในปี 2541 และหุ่นน้ำตองใหม่ในปี 2542.....	152
รูปที่ 121	ภาพการเปลี่ยนหุ่นฉาย หุ่นฉายตัวเก่าในปี 2541 และหุ่นฉายตัวใหม่ในปี 2543	152
รูปที่ 122	ภาพการเปลี่ยนหุ่นลุงมะตุม หุ่นลุงมะตุมตัวเก่าในปี 2538 และหุ่นลุงมะตุมตัวใหม่ในปี 2545	153
รูปที่ 123	ภาพการเปลี่ยนหุ่นเป็ดน้อย หุ่นเป็ดน้อยเก่าในปี 2537 และหุ่นเป็ดน้อยใหม่ในปี 2548.....	153
รูปที่ 124	ภาพแสดงรูปร่างหน้าตาของหุ่นผึ้งใน ปี 2540	154
รูปที่ 125	ภาพหุ่นผึ้งแนะนำเพื่อนหุ่นกระต่ายชื่อ โลดเต็น ลำนำ และโลลา ปี2541	154
รูปที่ 126	ภาพหุ่นวิลเลียมในการสอนคำที่ได้จากนิทาน เทป 399 ปี 2542	154
รูปที่ 127	ภาพหุ่นกั๊กกั๊กกับหุ่นกั๊กกั๊กในช่วงแรก.....	155

รูปที่ 128 ภาพการแสดงหุ่นคนในเรื่อง “อาลาตินกับตะเกียงวิเศษ” เทป 48 ปี 2548	155
รูปที่ 129 ภาพแสดงความคล้ายกันของการแต่งตัวเป็นชนเผ่าหรือคนโบราณ	156
รูปที่ 130 ภาพการพัฒนาการของชุดชนเผ่าหรือคนโบราณเทป 602 ปี 2546	156
รูปที่ 131 ภาพเหินละย่นแต่งตัวเป็นจอมยุทธ์ แสดงประกอบการอธิบายความหมายของคำ เทป 449 ปี 2545	157
รูปที่ 132 ภาพแสดงการใช้หุ่นตุ๊กตาฉงนมาเล่นเป็นบพของตาไฉนที่ดื่มน้ำจากแม่น้ำฉงน กลายเป็นเด็ก	158
รูปที่ 133 ภาพแสดงเปลี่ยนหุ่นจากหุ่นฉุย มาใช้หุ่นฉงน เพื่อแสดงความเจริญเติบโต	158
รูปที่ 134 ภาพหุ่นขี้ขี้หุ่นสามารถมีไฟติดที่ดวงตาหุ่น และสามารถพ่นควันได้ เทป291 ปี 2541	159
รูปที่ 135 ภาพแสดงการหรี และแรงไฟฉากตามเวลา	165
รูปที่ 136 หุ่นเจ้าขุนทอง เป็दन้อยและฉงนดูการแสดงหุ่นเซ็ดขนาดเล็กเทป 318 ปี 2541	166
รูปที่ 137 ภาพชายพเนจรก็มาที่บ้านเขาโดยเปิดหน้าต่างฉากออกมา เทป 598 ปี 2546	166
รูปที่ 138 ฉากเวทีเจ้าขุนทองพร้อมกับโลโก้เจ้าขุนทองแบบใหม่เทป138 ปี 2549	166
รูปที่ 139 ภาพแสดงการเปรียบเทียบการจัดฉากร้านตองรุ่งเรือง และร้านตองล้มละลาย เทป 2 ปี 2550	167
รูปที่ 140 ภาพแสดงเทคนิคในการทำแสดงประกายของเพชร	167
รูปที่ 141 ภาพหุ่นใส่ถังออกซิเจนและแว่นตา มีการซ้อนภาพพื้นหลังเป็นฝูงปลาว่ายไปมา เทป 455 ปี 2545	168
รูปที่ 142 ภาพแสดงการใช้เทคนิค Chroma key ตัวเข้าพักเบรก	168
รูปที่ 143 ภาพแสดงการใช้เทคนิค Chroma key ในช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์	168
รูปที่ 144 ภาพแสดงการใช้เทคนิค Chroma key ตัดใส่พื้นหลังฉากสามมิติ	169
รูปที่ 145 ภาพแสดงการใช้กราฟิกมาปรับเปลี่ยนตัวเข้ารายการเป็นกราฟิกสามมิติเทป 741 ปี 2547	169
รูปที่ 146 ภาพแสดงการใช้เทคนิคซ้อนภาพจากหุ่นเหินเป็นหุ่นนกโดยวางตำแหน่งเดียวกันเทป 598 ปี 2546	169

รูปที่ 147	ภาพเข้าช่วงนิทานเริงใจ ปี 2553.....	178
รูปที่ 148	ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2552	183
รูปที่ 149	ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองอีกแบบหนึ่งในปี 2552	183
รูปที่ 150	ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2553	184
รูปที่ 151	ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2554	184
รูปที่ 152	ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2555	184
รูปที่ 153	ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2557	184
รูปที่ 154	ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณาปี 2552 และ ปี 2553.....	185
รูปที่ 155	ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณาปี 2554 และ ปี 2555.....	185
รูปที่ 156	ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณาปี 2557.....	185
รูปที่ 157	ภาพขอลอยทำอาหารคั่วถั่วและงา พร้อมทั้งสอนความหมายของคำ	188
รูปที่ 158	ภาพฉนวนแสดงตัวอย่างเอาแอกมาสวมและอธิบายวิธีการใช้แอก	189
รูปที่ 159	เหียนเอาหูข้างมาใส่และร้องแบบข้างเพื่อสอนถึงเรื่องข้าง	189
รูปที่ 160	ภาพการแสดงของย่นและเหียนประกอบตัวอย่างคำ	190
รูปที่ 161	ย่นและขวัญคลองแสดงตัวอย่างสำนวน และฉาย ขอลอยเฉลยและอธิบาย ความหมายของสำนวนนั้นๆ (เทปที่ 94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556).....	190
รูปที่ 162	ภาพขาวนา (เทป 13 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 18 มกราคม 2553).....	191
รูปที่ 163	ภาพแสดงการเกิดขึ้นของภาพประกอบในรายการที่เกิดขึ้นในรูปแบบที่ทันสมัย.....	192
รูปที่ 164	การใช้ภาพจริงในการแสดงสถานที่ก่อนจะเป็นภาพกราฟิกเสมือนอยู่ข้างในทีนั้นๆ	192
รูปที่ 165	ภาพแสดงการใช้ภาพวิดีโอมาใส่เป็นพื้นหลังของหุ่น โดยที่ไม่ได้ไปเซตนอกสถานที่ แสดงถึงพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553).....	193
รูปที่ 166	รูปการ์ตูนประกอบการอธิบายคำ (14 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2553).....	193
รูปที่ 167	รูปการ์ตูนประกอบการอธิบายเรื่องข้าง (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553).....	193
รูปที่ 168	ภาพการ์ตูนประกอบการเล่าที่มาของพระพุทธรูปทศระบุรี	194

รูปที่ 169 ภาพการใช้ภาพประกอบในรายการทั้ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และภาพการ์ตูน นำเสนอในช่วงเดียวกัน ในเทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553.....	194
รูปที่ 170 ภาพหุ่นหนูที่เกิดขึ้นในปี 2552	205
รูปที่ 171 ภาพหุ่นที่เกิดขึ้นใหม่ปี 2554.....	206
รูปที่ 172 ภาพหุ่นที่เกิดขึ้นใหม่ปี 2555.....	206
รูปที่ 173 ภาพหุ่นที่เกิดขึ้นใหม่ปี 2556.....	206
รูปที่ 174 ภาพหุ่นที่เกิดขึ้นใหม่ปี 2557.....	206
รูปที่ 175 ภาพหุ่นลุ่มมะตูมตัวใหม่ในปี 2552.....	207
รูปที่ 176 ภาพการเปลี่ยนหุ่นยนต์ในปี 2552 และปี 2554.....	207
รูปที่ 177 ภาพชุดประจำตัวหุ่นฉงน ปี 2553.....	207
รูปที่ 178 ภาพชุดประจำตัวหุ่นเหยิน ปี 2552.....	207
รูปที่ 179 ภาพชุดประจำตัวหุ่นหางดาบ ปี 2555.....	208
รูปที่ 180 ภาพหุ่นสามพี่น้องถอดเสื้อมาเก็บแก้วที่ตก (เทป 37 ออกอากาศ 13 กรกฎาคม 2552).	208
รูปที่ 181 ภาพแสดงความแตกต่างระหว่างกระเช้ผู้ชายและผู้หญิง.....	209
รูปที่ 182 ภาพแสดงการใช้ไอ้จริงขนาดเล็กในการถ่ายทำ.....	210
รูปที่ 183 ภาพหุ่นนกฮูกตัวใหม่ที่ใช้เล่นในเรื่องที่เคยออกอากาศไปแล้วแต่มาถ่ายทำใหม่	211
รูปที่ 184 ภาพฉากและวิธีขั้นตอนการเชิดหุ่นในปี 2557	213
รูปที่ 185 ภาพแสดงวิธีการเชิดหุ่นในปี 2557	213
รูปที่ 186 ภาพแสดงการเดินที่ต่อเนื่องของหุ่นหนู.....	214
รูปที่ 187 ภาพแสดงการเดินในทิศทางเดินในแต่ละซ็อด	215
รูปที่ 188 เทคนิคการใช้มุมภาพในการเกิดระยะภาพ และการเล่าเรื่อง.....	216
รูปที่ 189 ภาพแสดงการใช้เทคนิคการซ้อนภาพ	216
รูปที่ 190 ภาพแสดงพัฒนาการของภาพประกอบในช่วงนิทานปี 2555 และ ปี2557.....	217
รูปที่ 191 ภาพแสดงการออกแบบภายในบ้านแทนการจัดฉาก ปี 2557	217

รูปที่ 192	รูปที่5ภาพเบื้องหลังการถ่ายทำในการจัดฉาก ปี 2557	217
รูปที่ 193	ภาพแสดงการใช้มือในการเล่นกับหุ่นซึ่งเป็นส่วนในการเล่นนิทาน	220
รูปที่ 194	ภาพการใช้มือในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ควรทำ.....	220
รูปที่ 195	ภาพแสดงขั้นตอนการถ่ายทำในปี 2557	221
รูปที่ 196	ภาพแสดงการรวมกันของเอฟเฟกต์น้ำและเอฟเฟกต์ฝน	222
รูปที่ 197	ภาพการใช้เอฟเฟกต์ควันและไฟในการเล่าถึงที่มาของการทำอาหารให้สุกก่อนทาน.....	222
รูปที่ 198	ภาพการใช้เอฟเฟกต์ลำแสงเพื่อใส่ลูกเล่นที่ตัวหุ่นโดยเปลี่ยนจากหุ่นนุ่มเป็นหุ่นแก่....	222
รูปที่ 199	รูปที่6กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยชมรายการเจ้าขุนทองผู้วิจัยได้ให้นักเรียนชมเทปรายการเจ้าขุนทอง.....	227

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก หมายถึงรายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก และอาจครอบคลุมถึงเยาวชนด้วย มุ่งให้เด็กดูแล้วเข้าใจได้รับความสนุกสนานบันเทิง ให้ความรู้ อย่างกว้างขวาง มีการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่ดีงามให้สอดคล้องกับสังคมรวมทั้งก่อประโยชน์ต่อเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นรายการที่มีความง่าย กระชับ สดุดสนาน เข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็ก และสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก (เข็มพร วิรุณราพันธ์, 2555) เป็นที่ประจักษ์ชัดถึงผลกระทบของโทรทัศน์ต่อเด็ก ด้วยแรงผลักดันของหลายฝ่าย ทำให้รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 กำหนดให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต้องมีรายการที่ส่งเสริมความรู้สำหรับเด็ก และเยาวชนในช่วงเวลาไพร์ไทม์ (18.00 - 22.00 น.) จึงทำให้เกิดรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากขึ้น จากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าเด็กไทยในปัจจุบันกว่า 89 % ดูโทรทัศน์วันละ 3 - 5 ชั่วโมง ซึ่งรายการที่นำเสนอทางโทรทัศน์นั้นมีหลากหลายประเภท ประโยชน์ที่ได้จากการดูโทรทัศน์จึงขึ้นอยู่กับ การเลือกรับชม แต่ทว่ารายการที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กนั้นมีน้อยมากเมื่อเทียบกับรายการ ประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงได้พยายามส่งเสริมให้มีรายการโทรทัศน์ที่สร้างเสริม ทักษะและการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น แต่สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องให้ ความสำคัญด้วยเช่นกันนั่นคือช่วงเวลาในการออกอากาศที่เหมาะสม (ปิยพร เศรษฐศิริไพบูรณ์, 2557)

ในปีเดียวกัน ได้มีการสำรวจการชมโทรทัศน์ของเอแบคโพลล์ (2546) พบว่าเด็กเปิดรับชม โทรทัศน์ในช่วงค่ำ 74.7% ช่วงในเวลาเย็น 48.1% และช่วงเช้า 47.3% โดยรายการที่นิยม สองอันดับ แรก คือ ละครและการ์ตูน ซึ่งรายการส่วนใหญ่เป็นรายการสำหรับผู้ใหญ่ นอกจากนี้พบว่าจำนวน รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในระหว่างปี 2536 - 2546 ในโทรทัศน์ฟรีทีวีทั้ง 6 ช่องนั้น มีปริมาณที่ ลดลงจาก 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เหลือเพียง 42 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวน ประชากรเด็กและเยาวชนไทยอายุ 0-14 ปี จำนวน 15.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 24.86 ของ ประชากรทั้งประเทศ จะพบได้ว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กนั้นไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนเด็กและเยาวชน ของไทย อีกทั้งเนื้อหาของรายการที่ออกอากาศนั้นไม่เป็นไปตามสัดส่วนของคณะกรรมการ กกช. โดยมีสัดส่วนรายการบันเทิง 60-80 % และด้านข่าวสารและการศึกษา 10 - 20 % จากเหตุผลที่กล่าวมา นั้น ส่งผลต่อเด็กและเยาวชนที่ไม่มีสื่อที่มีคุณภาพที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และการศึกษา พร้อมทั้งขาดเสรีภาพในการเข้าถึงและถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพราะขาดภูมิคุ้มกันในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ส่วนทางด้านผู้ผลิตรายการมีปัญหาสำคัญที่เชื่อมโยงกันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนารายการเด็ก มี 3

ส่วน ได้แก่ 1.เวลาในการออกอากาศไม่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ 2.การชมรายการของกลุ่มเป้าหมายต่ำ ดังนั้น จึง 3.หาผู้สนับสนุนรายการได้ยาก ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจของสถานีที่จะให้เวลาในการออกอากาศที่ไม่เหมาะสม และคุณภาพออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ตัวกลุ่มเป้าหมายจึงไม่สนใจชม (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2548)

องค์ความรู้ในปัจจุบันได้ข้อสรุปเกี่ยวกับโทรทัศน์กับเด็กปฐมวัยประการหนึ่งคือ เด็กอายุก่อน 3 ปีไม่ควรให้ดูโทรทัศน์ทั้งนี้พบว่าสื่อโทรทัศน์มีผลกระทบต่อพัฒนาการทางสมองเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยเฉพาะเด็กเล็ก เด็กที่ดูโทรทัศน์มากเกินไปจะขาดการเล่นที่มีส่วนสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางสมอง มีอารมณ์แปรปรวน ซึมเศร้า เครียดง่ายและเด็กเล็กไม่สามารถแยกแยะเหตุและผลเรื่องสมมุติกับเรื่องที่เป็นจริง และมักจะเชื่อสื่อโทรทัศน์อย่างแนบแน่น (เข็มพร วิรุณราพันธ์, 2555)และสำหรับเด็กโดยรวมแล้ว พบว่าการดูโทรทัศน์อาจส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อเด็ก ในด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และพฤติกรรมดังนี้ (Lowery and DeFleur,1988 อ้างถึงในเข็มพร วิรุณราพันธ์, 2555)

- 1.ด้านร่างกาย เป็นผลกระทบต่อสายตาของเด็ก เมื่อเด็กดูโทรทัศน์ใกล้เกินไปหรือดูในที่แสงสว่างไม่เพียงพอ อาจทำให้ขาดการเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อดูโทรทัศน์นานเกินไป
2. ด้านอารมณ์ เด็กที่ดูรายการที่ตื่นเต้นอยู่เป็นประจำ อาจส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของเด็ก ทำให้เด็กรับรู้เนื้อหาที่รุนแรง จนเกิดอารมณ์หวาดกลัว
3. ด้านสติปัญญา โทรทัศน์ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ เมื่อดูรายการที่เป็นประโยชน์
4. ด้านพฤติกรรม เด็กเกิดการเลียนแบบหรือทำตามสิ่งที่ได้พบเห็นจากการดูโทรทัศน์ ถ้าเป็นตัวอย่างที่ดีก็จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ดีได้

ในเมื่อการชมโทรทัศน์ของเด็กอาจมีผลทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมให้เด็กที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นคนดีและคนเก่ง เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต

ในด้านที่เป็นผลในทางลบนั้นจากการวิจัย พบว่า การชมรายการโทรทัศน์เพิ่มความก้าวร้าว (Berkowitz and Green,1966 อ้างถึงใน นพมาศ อัจฉริยะ (ธีรเวคิน), 2555) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการชมรายการโทรทัศน์ที่รุนแรงเร้าอารมณ์รุนแรง ทำให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง การชมรายการที่รุนแรงลดการยับยั้งชั่งใจ การหักห้ามใจของเด็กจึงลดลง และการแสดงทางสื่อทำให้เกิดการเลียนแบบภาพในโทรทัศน์ ถ้าเป็นการเลียนแบบเพื่อสังคม น่าจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้นรายการโทรทัศน์ที่แยบยลสอนเด็กให้มีพฤติกรรมดีได้ด้วยการนอตัวอย่างที่ทำความดี (Myers,2008 อ้างถึงใน นพมาศ อัจฉริยะ (ธีรเวคิน), 2555)

การสร้างสรรคผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีศูนย์ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก (Children's Television Workshop : CTW) เพื่อผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีสารประโยชน์และมีคุณค่าน่าสนใจเหมาะสมกับเด็ก CTW เป็นสถาบันของเอกชนที่ไม่มุ่งหวังผลทางธุรกิจ โดยได้รับเงินอุดหนุนจากทั้งรัฐบาลและเอกชน ประกอบด้วยผู้ดำเนินการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และนักผลิตรายการมืออาชีพ มีผลงานที่รู้จักกันดีทั่วโลกคือ SESAME STREET หรือหุ้มนมหาสุนัข เริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2512 เป็นรายการที่ประสบความสำเร็จดีเด่นสูงยิ่ง มีคนชมทั่วโลก 235 ล้านคน ได้รับรางวัล EMMY ของสื่อมวลชนในอเมริกา ได้รับงบประมาณผลิตรายการจำนวน 160 ล้านบาท ใช้เวลา 18 เดือน โดยทำวิจัยทั้ง formative และ summative research และผลิตรายการโดยความเห็นชอบจากประชาชนและสถาบันต่างๆได้แก่ สถาบันคาร์เนกี มูลนิธิฟอร์ด สำนักงานวิจัยของสำนักงานเพื่อการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา มูลนิธิมาร์เกิ้ล และบริษัทกระจายเสียงเพื่อสาธารณะ (สุทธาทิพย์ ศรีวรานนท์ : 2537)

คุณค่าของรายการ SESAME STREET เห็นได้จากผลการวิจัยโดย Educational Testing Service ซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอก สรุปว่า การชมโทรทัศน์ SESAME STREET ของเด็ก เกิดผลในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเรียนรู้ ความพร้อมในการเรียนและทักษะทางสังคม เด็กยิ่งชมรายการมากยิ่งเกิดการเรียนรู้มาก และเกิดผลดีในทักษะการจดจำตัวอักษร พบว่าเด็กอายุ 3 ขวบดูรายการหุ้มนมหาสุนัขสม่ำเสมอได้คะแนนสูงกว่าเด็กอายุ 5 ขวบ ที่ไม่ได้ดูรายการ เด็กที่ชมรายการมีเจตคติทางบวกต่อโรงเรียน และมีสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนสูงกว่าเด็กที่ไม่ได้ชมรายการ (Wikipedia)

ในส่วนของประเทศไทยการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเกิดขึ้นพร้อมๆกับสถานีโทรทัศน์แห่งแรกของไทย โดยในยุคแรกมีการนำเสนอรายการที่ผสมผสานกันหลายรูปแบบในหนึ่งรายการ เช่น การเล่นเกมส์ การแสดงของเด็ก หุ่นเชิด และในบางครั้งมีการสาธิต หรือสอนให้ประดิษฐ์สิ่งของ เนื่องจากความไม่พร้อมหลายด้าน รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กส่วนใหญ่ในอดีตจึงไม่ค่อยประสบความสำเร็จ เนื่องจากประสบปัญหาทั้งด้านเงินทุนและความเชี่ยวชาญของผู้ผลิต (สุทธาทิพย์ ศรีวรานนท์, 2537)

การปลูกฝังค่านิยมหรือคุณธรรมแก่เด็กตั้งแต่ปฐมวัยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากดังปรากฏในชุด "สิรินธร" ครั้งที่ 3 เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทย, 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 ศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุลได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในความตอนหนึ่งว่า "สำหรับขั้นต้น คือ อนุบาล หรือ เด็กเล็กนั้น ข้าพระพุทธเจ้าเปรียบเหมือนเท้า เราต้องยืนหยัดอยู่ที่ไหนแห่งหนึ่ง เราจะไปยืนหลายแห่งไม่ได้ เราจะต้องยืนอยู่ใน อารยธรรมไทย วัฒนธรรมไทย ศิลธรรมไทย เป็นแน่นอน เพราะฉะนั้น ถ้าไม่สนับสนุนการศึกษาระดับนี้ ก็เท่ากับว่า ทำให้เท้าของเรายืนอยู่ไม่เป็นที่.... เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องสนับสนุนการศึกษาระดับอนุบาลให้มากกว่านี้ ข้าพระพุทธเจ้าอยากจะให้ชั้นอนุบาลทำหน้าที่ปลูกฝังความเป็นชาติ เป็น

คนไทย การที่มีพระมหากษัตริย์ มีศาสนา มีพ่อแม่ เรื่องเหล่านี้จะต้องฝังเข้าไปอยู่ในจิตใจของเด็กๆ เด็กๆเกิดมาอายุน้อย พร้อมทั้งจะรับทุกสิ่งทุกอย่างโดยไม่ได้เถียงเลย ทำไมเราไม่ให้สิ่งที่เราประสงค์มากที่สุดคือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แก่เด็กในระยะนี้ ถ้าเราได้ให้เขาในระยะนี้แล้วจะเกิดประโยชน์ 2 ประการ ประการแรก เรื่องเหล่านี้จะติดใจเขาตลอดไปเป็นเวลาช้านาน ประการที่สอง เมื่อขึ้นประถมศึกษา ครูไม่ต้องพะวงเรื่องเหล่านี้ ไม่ต้องพะวงเรื่อง ชาติ ศาสนา เรื่องพ่อแม่ เรื่องความสะอาด เรื่องทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เพราะทำมาเสร็จแล้วในชั้นอนุบาล ชั้นประถมก็จะก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว” (ปิ่น มาลากุล, 2530)

ความมุ่งมั่นที่จะปลูกฝังคุณค่าให้แก่เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ภาษาไทยในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย เป็นรูปธรรมในสื่อโทรทัศน์ในปี พ.ศ.2534 โดยสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ร่วมกับคณะครู ศาสตราจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ร่วมกันจัดรายการ *เจ้าขุนทอง* ซึ่งเกียรติสุดา ภิรมย์ ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ผอณผล จำกัด ในฐานะผู้ผลิตรายการได้กล่าวถึงปัจจัยหลักที่สามารถทำให้ “เจ้าขุนทอง” เคียงคู่อยู่กับเด็ก ๆ ยาวนาน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ซึ่งมีนโยบายต้องการให้มีรายการเด็กที่ไม่พึงโฆษณาและมีเนื้อหากระตุ้นให้เด็ก ๆ รักการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ รายการ “เจ้าขุนทอง” เป็นรายการของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เกียรติสุดา ภิรมย์ ให้ความเห็นว่าคงไม่สามารถทำรายการแนวนี้เองได้เพราะปัญหาด้านเงินทุนและผู้สนับสนุนรายการ อยากให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสื่อและเด็ก รู้จักคำว่า “จิตสำนึกต่อสังคม” อย่างแท้จริง รายการ *เจ้าขุนทอง* ได้รับความสนใจจากพ่อแม่ผู้ปกครองในการสนับสนุนให้เด็กดู และเป็นรายการสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลเมฆลา ประจำปี 2534 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ดำรงตำแหน่งคณะบดี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2534 – 2535 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2558

รายการโทรทัศน์ *เจ้าขุนทอง* เมื่อยี่สิบกว่าปีก่อนเป็นรายการบันเทิงสำหรับเด็กที่รู้จักกันเป็นอย่างดี โดยมีตัวละครเป็นเหล่าสรรพสัตว์ที่มาสอดแทรกเสียงหัวเราะและเกร็ดความรู้ให้กับเด็ก ๆ เข้าโดยมี “เจ้าขุนทอง” ซึ่งเป็นนกขุนทองที่คอยส่งเสียงเจื้อยแจ้วกับผองเพื่อน เป็นการนำเสนอโดยใช้หุ่นตุ๊กตาดำมือซึ่งในสมัยนั้นเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก เนื้อหาของรายการเจ้าขุนทองมุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้ด้านภาษาไทย วัฒนธรรมไทย รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านตัวละคร ภายใต้กรอบรูปแบบการนำเสนอที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิงสำหรับเยาวชน รายการ *เจ้าขุนทอง* เริ่มออกอากาศเมื่อปี พ.ศ.2534 ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และออกอากาศเรื่อยมาทุก ๆ เข้า เป็นเวลารวมทั้งสิ้น 24 ปี นับเป็นรายการบันเทิงสำหรับเด็กที่อยู่ในผังรายการออกอากาศได้คงความยืนยาวที่สุด โดยใช้หุ่นตุ๊กตาดำมือตลอดรายการ จึงเป็นสิ่งที่น่าคิดเป็นอย่างยิ่งว่ารายการ *เจ้าขุนทอง* มีจุดเด่นอย่างไรที่สามารถคงความยืนยาวได้เช่นนี้ และเด็กในปัจจุบันยังนิยมชมชอบรายการนี้นักน้อยเพียงใด

ปัญหานำวิจัย

1. รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” มีจุดกำเนิด และมีพัฒนาการตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 ถึงปี พ.ศ. 2557 เป็นอย่างไรในปัจจุบันเด็กยังนิยมชมชอบรายการนี้มากน้อยเพียงใด
2. แก่นสาระของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” มีเนื้อหาและรูปแบบอย่างไร มุ่งให้เด็กเรียนรู้ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในสาระใดบ้าง ตลอดจนมุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กในเรื่องใดบ้าง
3. การออกแบบหุ่นในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่รื่นรมย์ให้แก่เด็ก มีการดำเนินการอย่างไร
4. เทคนิคในการนำเสนอของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” เพื่อให้รายการโทรทัศน์เป็นที่สนใจ และเข้าถึงความคิดความเข้าใจของเด็กเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” ตั้งแต่ พ.ศ. 2534-2557
2. เพื่อวิเคราะห์แก่นสาระของเนื้อหารายการ และรูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”
3. เพื่อวิเคราะห์การออกแบบหุ่นในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”
4. เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการนำเสนอของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งหมายที่ต้องการศึกษารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการ “เจ้าขุนทอง” ตั้งแต่เริ่มรายการเมื่อปี พ.ศ. 2534 จนถึง พ.ศ. 2557 (ปัจจุบัน) ซึ่งรายการดังกล่าวได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 ซึ่งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวนเทปรายการโทรทัศน์ จำนวน 4 เทป ต่อ 1 ปีที่ออกอากาศรวมทั้งสิ้น 96ตอน

นิยามปฏิบัติการในการวิจัย

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก หมายถึงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” ตั้งแต่เริ่มรายการเมื่อปี พ.ศ.2534 จนถึงปัจจุบัน (2557) ซึ่งรายการดังกล่าวได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง7

แก่นสาระ หมายถึงรูปแบบและเนื้อหาสาระของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

การออกแบบหุ่น หมายถึงรูปร่าง ความประพจน์ ลักษณะอุปนิสัยและการเข้าถึงบทบาทของ หุ่นมือ โดยผ่านวิธีการขีดและพากย์เสียงสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยและวัฒนธรรม โดยเฉพาะคุณธรรมเป็นไปอย่างรื่นรมย์ตรงความต้องการของเด็กในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

เทคนิคในการนำเสนอ หมายถึงเทคนิคในการนำเสนอการ์ตูนหุ่นมือในรายการโทรทัศน์ สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กของไทย
2. ได้แนวทางการประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และการใช้ภาษาไทย ไปเป็นแนวทางในการปลูกฝังเยาวชนผ่านการนำเสนอสื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ในอนาคต
3. ได้แนวทางในการประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง พัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “เจ้าขุนทอง” ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวความคิด ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการพัฒนาการของเด็ก
2. แนวคิดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย
3. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
4. แนวคิดเกี่ยวกับหุ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการพัฒนาการของเด็ก

1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูรา (Bandura, 1977 อ้างถึงใน ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2554) เชื่อว่านอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนแล้ว พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้ พฤติกรรมใหม่สามารถเรียนรู้ได้โดยประสบการณ์ตรงหรือโดยการสังเกต ทั้งนี้องค์ประกอบทางชีววิทยามีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้โดยพฤติกรรม กล่าวคือ องค์ประกอบภายในตัวบุคคลมีบทบาทในการเรียนรู้พฤติกรรมโดยการอธิบายกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งนี้ องค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ พฤติกรรมของมนุษย์สามารถกำหนดสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมก็สามารถกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ได้ ในทำนองเดียวกันพฤติกรรมสามารถกำหนดองค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบส่วนบุคคลก็สามารถกำหนดพฤติกรรมได้เช่นเดียวกัน

แบนดูราระบุว่าตัวกำหนดพฤติกรรมมี 2 ประเภท คือ ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เป็นสิ่งเร้า (stimulus) ซึ่งได้แก่ เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อม การเกิดเหตุการณ์ต่างๆในสิ่งแวดล้อมซ้ำๆกัน มนุษย์จะคาดการณ์ว่ามีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้วจะมีเหตุการณ์อะไรตามมา และตัวกำหนดพฤติกรรมอีกประเภทหนึ่งคือ ตัวกำหนดพฤติกรรมที่มีผล (response) ซึ่งได้แก่ผลของการกระทำพฤติกรรม มนุษย์จะเลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลทางบวกและหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลทางลบ

วิธีการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์มี 2 วิธีคือ การเรียนรู้จากผลการกระทำพฤติกรรม ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งจะทำหน้าที่ 3 ประการคือ ให้ข้อมูล จูงใจ และเสริมแรง

ส่วนการเรียนรู้จากการเลียนแบบ เป็นการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบกระทำพฤติกรรม ดังนั้น การเรียนรู้จากการเลียนแบบจึงเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม การเรียนรู้ด้วยวิธีการนี้จึงเป็นการสังเกตตัวแบบและเลียนแบบการกระทำพฤติกรรมของตัวแบบและผลเป็นสำคัญ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ให้ความสำคัญของการสังเกตและเลียนแบบความคิดเห็นและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่น การเรียนรู้ทางสังคมจะอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ อันเนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด พฤติกรรม และสิ่งแวดล้อม กระบวนการในการเรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบหรือเอาอย่างมีกระบวนการสำคัญ 4 ประการคือ

1. กระบวนการใส่ใจ และให้ความสนใจ (Attention) ประกอบด้วยกิจกรรมเลียนแบบตัวอย่าง ซึ่งเป็นสิ่งที่โดดเด่นเกิดความรู้สึกในใจ มีปรากฏอยู่ทั่วไปและมีคุณค่าที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ และลักษณะการสังเกตในเชิงศักยภาพการเรียนรู้ ระดับการตื่นตัวมุ่มมอง และสิ่งตกย้ำในอดีต
2. กระบวนการเก็บจำเป็นการเก็บรักษา (Retention) ซึ่งเป็นการตีความและกำหนดความหมายของคำพูดและสัญลักษณ์ต่างๆ การจัดระเบียบข้อมูลในสมอง การเชื่อมโยงคำพูดและสัญลักษณ์ รวมทั้งการสั่งงานทางประสาทสัมผัส
3. กระบวนการทางกายในการสั่งงานทางระบบประสาทให้ทำซ้ำ (Motor reproduction) โดยพิจารณาจากศักยภาพทางกายภาพ การสังเกตการทำซ้ำของตนเอง การโต้ตอบที่แม่นยำ
4. กระบวนการจูงใจ (Motivation) เป็นเรื่องภายนอก เป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการจินตนาการด้วยการดูหรือการอ่านเกี่ยวกับคนอื่นและตกย้ำด้วยตนเอง

โดยสรุปหลักการสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มี 6 ประการต่างดังนี้ (ทริแนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2554)

1. มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตพฤติกรรมและผลจากการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ด้วยการรู้จักจัดระเบียบและชักจูงพฤติกรรมที่เลียนแบบอย่างมีความหมาย และนำไปใช้อย่างเปิดเผย
2. การแปลงพฤติกรรมที่เลียนแบบในรูปคำพูดตราหรือภาพจะถูกบันทึกไว้ในสมองดีกว่าการสังเกตแต่เพียงอย่างเดียว
3. มนุษย์มีแนวโน้มจะยอมรับพฤติกรรมที่น่าจะเลียนแบบ ถ้าพฤติกรรมนั้นทำให้เกิดผลที่มีคุณค่า
4. มนุษย์มีแนวโน้มจะยอมรับพฤติกรรมที่น่าจะเลียนแบบถ้าต้นแบบพฤติกรรมนั้นมีความคล้ายคลึงกับเรา และเรานับถือสถานภาพและพฤติกรรมซึ่งมีคุณค่าที่จะนำไปใช้ได้จริง

5. การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และผลของการกระทำพฤติกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้

6. กระบวนการทางปัญญาของมนุษย์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ ซึ่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมดังกล่าว สามารถนำมาประยุกต์กับการสร้างงานเอดูเทนเมนต์(edutainment)ได้เป็นอย่างดีโดยการเรียนรู้จากตัวละครหรือดารานักแสดง ทั้งนี้เพราะ 1) มนุษย์เรียนรู้ได้โดยการสังเกตผู้อื่น 2) การพรรณนาผลของพฤติกรรมสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมได้และลดส่วนที่ไม่เหมาะสมลง 3) การแสดงต้นแบบเป็นทางเลือกในการสอนพฤติกรรมใหม่ๆ 4) เทคนิคการควบคุมตนเองเป็นวิธีปรับปรุงพฤติกรรมที่ได้ผล และ 5) การเร้าอารมณ์ความรู้สึก มีผลต่อการเลียนแบบหรือเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ฌองเพียเจต์(Jean Piaget,1896-1980 อ้างถึงในถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, 2555) นักจิตวิทยาชาวสวิส ที่มีความสนใจถึงพัฒนาการทางสติปัญญาในแต่ละช่วงวัย ที่มีพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาแตกต่างกันไปตั้งแต่ทารกจนถึงวัยรุ่น ดังนี้

ช่วงอายุ 0-2 ปี อยู่ในขั้นพัฒนาความรู้สึกลทางอวัยวะเคลื่อนไหว ที่ยังต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ และเรียนรู้จากประสาทสัมผัสต่างๆ

ช่วงอายุ 2-6 ปี อยู่ในขั้นพัฒนาการก่อนเกิดความคิดรวบยอดอย่างใช้เหตุผล เป็นวันที่ยึดตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง การเรียนรู้ ความคิด จะเกิดจากมุมมองของตัวเอง โดยความคิดความเข้าใจจะเกิดจากการมองเห็นลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียว

ช่วงอายุ 7-11 ปี อยู่ในขั้นพัฒนาการความคิดรวบยอดอย่างใช้เหตุผลเป็นรูปธรรม ในวัยนี้ความยึดว่าตัวเองเป็นศูนย์กลางเริ่มลดลง และเรียนรู้เข้าใจความคิดพื้นฐานของเรื่องสิ่งของตัวได้ดี แต่ยังเป็นในรูปแบบที่สามารถมองเห็นหรือสัมผัส จับต้องได้ในแบบรูปธรรมเท่านั้น

ช่วงอายุ 12 ปีขึ้นไป อยู่ในขั้นพัฒนาการการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม คือ ความคิดเริ่มมีความเป็นระบบ สามารถบอกความรู้สึกนึกคิดของตัวเองได้ มีการเรียนรู้ในความคิดแบบนามธรรม นอกเหนือแบบรูปธรรมที่มากกว่าแค่มองเห็นและสัมผัสได้

1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์

เจอรอม บรูเนอร์(Jerome Bruner, อ้างถึงใน ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, 2555) นำเอาหลักการพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจต์ มาเป็นพื้นฐานในทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบ ที่เน้นถึงความสามารถในการรับรู้ และความเข้าใจของเด็ก หนึ่งในนั้นคือการว่าด้วยเรื่องการเรียนรู้ด้วยการมองเห็นและเกิดภาพในใจ (Iconic Representation) ในช่วงที่เด็กพัฒนาจากการมองเห็นและการใช้

ประสาทสัมผัส เด็กจะมีภาพของสิ่งๆนั้นอยู่ข้างในใจและสามารถบรรยายถึงสิ่งๆนั้นออกมา โดยอาศัยวิธีการจินตนาการ เรียกการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ว่า Iconic mode เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ที่ผู้ใหญ่สามารถสอนให้เด็กเรียนรู้แทนการใช้สัมผัสจากของจริง รวมถึงความคิด กฎ เกณฑ์ ซึ่งไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ โดยอาศัยสื่อประเภทโสตทัศน เพื่อให้เกิดจินตนาการ

1.4 พัฒนาการของเด็กและการเรียนรู้ตามพัฒนาการของสมอง

ช่วงเวลาของสมองที่เปิดรับการเรียนรู้ เป็นช่วงเวลาที่เรียนรู้ที่ดีที่สุดของเด็กแต่ละวัย ตามพัฒนาการของเด็ก ที่เรียกว่า “หน้าต่างแห่งโอกาส” (window of opportunity) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กพร้อมที่สุดในการเรียนรู้หรือเติมเต็มความสามารถให้กับเด็กเป็นโอกาสทองของการพัฒนาเด็กจากพื้นฐานการพัฒนาการทางสมอง การกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้สามารถทำได้โดยการสิ่งๆที่ดึงดูดใจเด็กมากระตุ้นความสนใจ เช่นนิทาน, หุ่น, การ์ตูน, การแสดงออก ฯลฯ ช่วงเวลาของสมองที่เรียนรู้ได้ดีที่สุดจำแนกตามช่วงอายุของเด็กได้ดังนี้(ยังยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, 2547 อ้างถึงใน ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2555)(ธีรพัฒน์ อังศุชวาล, 2553)(ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2555)

ในวัย 0-2 ปี เป็นช่วงเวลาที่สมองของเด็กพร้อมที่จะรับรู้ เรียนรู้ถึง *การสร้างความรู้ความผูกพัน และความไว้วางใจผู้อื่น*

ในวัย 3-5 ปี ความสนใจของเด็กในช่วงนี้ก็คือความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (คน, สัตว์, ต้นไม้, สิ่งมีชีวิต) เป็นช่วงเวลาที่สมองของเด็กพร้อมที่จะเรียนรู้ถึง *การรู้จักกฎเกณฑ์ และการควบคุมอารมณ์ตนเอง* โดยสามารถถ่ายทอดผ่านนิทานสอนใจที่สอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมต่างๆ เนื้อหาที่เหมาะสมจึงควรมีความใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมที่ตัวเด็กพบเห็นอยู่โดยเนื้อเรื่องควรดำเนินไปอย่างง่ายๆ ไม่ซับซ้อนมีตัวละครไม่มากนักง่ายต่อการจดจำแนวเนื้อหาที่เหมาะสมคือเน้นด้านภาษาและจินตนาการ

ในวัย 6-12 ปี เป็นช่วงเวลาที่สมองของเด็กพร้อมที่จะเรียนรู้ถึง *การประหยัด มีวินัย และใฝ่รู้* ว่าด้วยเรื่องการเรียนรู้ทางด้านกฎเกณฑ์ *การรู้จักความรับผิดชอบ* ในช่วงนี้จำแนกได้เป็น

วัย 6-9 ปี เด็กยังคงชอบนิทานตำนานต่างๆ เริ่มมีความสนใจโลกที่เป็นจริงมากขึ้น ควรเอาเรื่องราวของชีวประวัติวิทยาศาสตร์การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์งานอดิเรกวีรบุรุษวีรสตรีหรือบุคคลสำคัญของโลกจะเป็นที่ได้รับความสนใจ

วัย 10-12 ปี เด็กมีความสนใจกับสิ่งรอบข้างในสภาพของความเป็นจริงมากขึ้นเริ่มสนใจกับสังคมสามารถนำเสนอเรื่องราวซับซ้อนมากขึ้นการจบแบบขมวดปมไว้ให้คิดจะได้รับความสนใจ

เมื่อประมวลหน้าต่างแห่งโอกาสในภาพกว้างสามารถสรุปได้ว่า วัยทารก (0-2 ปี) เหมาะในการพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ประสาทรับรู้พื้นฐานและปลูกฝังความผูกพันและความไว้วางใจ

อนุบาล (3-5 ปี) เหมาะในการพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ภาษา จินตนาการ การควบคุมอารมณ์ การรู้จักผู้ผิด วัยเรียน (6-9 ปี) เหมาะการพัฒนา คณิตศาสตร์ การใช้เหตุผล ดนตรี และศิลปะ ปลุคฝง การประหยัด มีวินัยใฝ่รู้ (ถิรนนท์ อนวัชศิริวงค์, 2555)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และพัฒนาการของเด็กที่ได้กล่าวมานี้ จะใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์แก่นสาระของเนื้อหาสาระและรูปแบบของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยโดยพิจารณาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านผู้เรียนและค่านิยมคนไทยของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย จำแนกตามแหล่งที่มาคือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2533 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548 และ 2553 และค่านิยมไทย 12 ประการของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติและประมวลสรุปเป็นตารางรวมได้ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533, 2544; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, 2553; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยจำแนกตามแหล่งที่มา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็กไทย	หลักสูตร	หลักสูตร	มาตรฐาน การศึกษา ของชาติ	มาตรฐาน การศึกษา ขั้นพื้นฐาน		ค่านิยม ไทย
	2533	2544	2548	2548	2553	2557
1. ภูมิใจที่เป็นคนไทยไม่เห็น แก่ตัว มีความยุติธรรม และ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง สันติ(4)	✓	✓	✓			✓
2. มีนิสัยรักการอ่านและ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (5)	✓	✓	✓	✓	✓	
3. อ่านออก เขียนได้ คิดเลข เป็น(1)	✓					

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็กไทย	หลักสูตร	หลักสูตร	มาตรฐาน การศึกษา ของชาติ	มาตรฐาน การศึกษา ขั้นพื้นฐาน		ค่านิยม ไทย
	2533	2544	2548	2548	2553	2557
4. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ (4)	✓		✓	✓	✓	
5. สามารถดูแลสุขภาพตน ครอบครัว และชุมชน(3)	✓			✓	✓	
6. เข้าใจตน สภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิเคราะห์และเสนอทางเลือก ในการแก้ปัญหาได้(1)	✓					
7. มีความริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเองและ สังคมให้ก้าวหน้า(3)	✓			✓	✓	
8. มีเจตคติที่ดีต่อสัมมาชีพ(3)	✓			✓	✓	
9. มีทักษะพื้นฐานในการ ทำงาน มีนิสัยที่ดีในการ ทำงาน มีน้ำใจและสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(3)	✓			✓	✓	
10. มีความภูมิใจในการมี บทบาทและทำหน้าที่พลเมือง ดี(1)	✓					
11. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์(3)	✓	✓				✓
12. ซื่อสัตย์ สุจริต(4)		✓		✓	✓	✓
13. มีวินัย (3)	✓	✓				✓
14. ใฝ่รู้ (4)		✓		✓	✓	✓
15. อยู่อย่างพอเพียง (4)	✓	✓	✓			✓

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็กไทย	หลักสูตร	หลักสูตร	มาตรฐาน การศึกษา ของชาติ	มาตรฐาน การศึกษา ขั้นพื้นฐาน		ค่านิยม ไทย
	2533	2544	2548	2548	2553	2557
16. มุ่งมั่นในการทำงาน (2)	✓	✓				
17. มีจิตสาธารณะ (2)		✓				✓
18. กำลังกาย กำลังใจที่ สมบูรณ์(3)	✓		✓	✓		
19. ความรู้และทักษะที่ จำเป็นและเพียงพอในการ ดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม(5)	✓	✓	✓	✓	✓	
20. ทักษะการเรียนรู้และการ ปรับตัว(5)	✓	✓	✓	✓	✓	
21. ทักษะทางสังคม(3)	✓	✓	✓			
22. คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและพลโลก(4)	✓	✓	✓			✓
23. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์(6)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
24. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม(3)	✓		✓	✓		
25. มีทักษะในการทำงาน รัก การทำงาน สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ ดีต่ออาชีพสุจริต(4)	✓		✓	✓	✓	
26. มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี วิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมี วิสัยทัศน์(3)	✓			✓	✓	

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็กไทย	หลักสูตร	หลักสูตร	มาตรฐาน การศึกษา ของชาติ	มาตรฐาน การศึกษา ขั้นพื้นฐาน		ค่านิยม ไทย
	2533	2544	2548	2548	2553	2557
27. มีความรู้ และทักษะที่ จำเป็นตามหลักสูตร(5)	✓	✓	✓	✓	✓	
28. มีทักษะในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง(5)	✓	✓	✓	✓	✓	
29. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี(4)	✓		✓	✓		✓
30. มีสุนทรีย์ภาพและ ลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา(2)				✓	✓	
31. กตัญญู ต่อ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์(1)						✓
32. รักษาวัฒนธรรม ประเพณี-ไทยอันงดงาม(1)						✓
33. มีศีลธรรม รักษาความ สัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งปัน(1)						✓
34. เข้าใจเรียนรู้การเป็น ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขที่ถูกต้อง(1)						✓
35. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (1)						✓
36. คำนึงถึงผลประโยชน์ของ						

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็กไทย	หลักสูตร	หลักสูตร	มาตรฐาน การศึกษา ของชาติ	มาตรฐาน การศึกษา ขั้นพื้นฐาน		ค่านิยม ไทย
	2533	2544	2548	2548	2553	2557
ส่วนรวมและของชาติมากกว่า ผลประโยชน์ของตนเอง(1)						✓

จากตารางที่ 1 แสดงว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกันอย่างน้อย 4 แห่งขึ้นไป ได้แก่ มี
คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์(6) มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต(5) มี
ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม(5) มีทักษะการเรียนรู้และ
การปรับตัว(5) มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร(5) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง(5) ภูมิใจที่เป็นคนไทย ไม่เห็นแก่ตัวมีความยุติธรรม และสามารถอยู่
ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ(4) มีความรู้และเนื้อหาวิชาต่างๆ(4) ซื่อสัตย์สุจริต(4) ใฝ่รู้(4) อยู่อย่างพอเพียง
(4) มีคุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก(4) มีทักษะในการ
ทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติต่ออาชีพสุจริต(4) มีสุขนิสัย
สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี(4)

เมื่อสรุปโดยพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากทุกแหล่งข้อมูลพบว่าคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของเด็กไทย จำแนกเป็น 4 ด้านดังนี้

1.ด้านความดี ได้แก่ ภูมิใจที่เป็นคนไทย ไม่เห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม มีนิสัยรักการอ่าน มี
เจตคติที่ดีต่อสัมมาชีพ มีนิสัยที่ดีต่อการทำงาน มีน้ำใจ มีความภูมิใจในการเป็นพลเมืองดี รักชาติ
ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่รู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ มีคุณธรรม
จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึกในการ
อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา กตัญญูต่อ
พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ รักชาติวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์
หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่า
ผลประโยชน์ของตนเอง

2.ด้านความรู้ ได้แก่ มีความรู้และเนื้อหาวิชาต่างๆ มีความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอในการ
ดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม มีความรู้ที่จำเป็นตามหลักสูตร เข้าใจการเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง

3.ด้านความคิด ได้แก่ ความเข้าใจตน สภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิเคราะห์ และเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มีสติรู้ตัว รู้คิดตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

4.ด้านความสามารถ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น สามารถดูแลสุขภาพตน ครอบครัวและชุมชน มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน ทักษะการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น กำลังใจ กำลังกายที่สมบูรณ์ มีทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม ทักษะการปรับตัว ทักษะทางสังคม ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้ทำรัฐปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์แก่นสาระเกี่ยวกับเนื้อหาคุณลักษณะที่มุ่งปลูกฝังให้เด็กจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

3. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กหมายถึงรายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและอาจครอบคลุมถึงเยาวชนด้วย เป็นรายการโทรทัศน์ที่มุ่งให้เด็กดูแล้วเกิดความเข้าใจและได้รับความสนุกสนาน บันเทิง ให้ความรู้อย่างกว้างขวาง มีการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่ดีงามสอดคล้องกับสังคม รวมทั้งก่อประโยชน์แก่เด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นรายการที่เหมาะสมกับเด็กคือ มีความง่าย กระชับ ชัด ไม่ซับซ้อน สนุกสนาน และให้ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก(เข็มพร วิรุณราพันธ์, 2555)

ในเรื่องปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ปัจจุบันพบว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมีน้อย ผลการเปรียบเทียบสัดส่วนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กกับเวลาของโทรทัศน์

(R. May, 1956 อ้างถึงใน Tarroni E., 1962)ให้ข้อสังเกตว่า หลักคิดที่สนับสนุนความมหัศจรรย์ของกล้องถ่ายรูปลงในบทบาทของภาษาอิสระตามธรรมชาติ และเขายังตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า เฉพาะการวิจัยที่นิยมการใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องมือแสดงถึงกระบวนการพัฒนาเชิงประวัติศาสตร์ของความเป็นศิลปะของโทรทัศน์ การใช้เทคนิคในความหมายเชิงจิตวิทยา และโดยจิตวิทยาในระดับการแสดงผลออกมาทางศิลปะนอกจากนี้ R. May ได้พยายามค้นหาในแต่ละองค์ประกอบของภาษาของโทรทัศน์ที่จำแนกแตกต่างกับการแสดงผลแบบ cinematographic

(R. Bretz, 1956 อ้างถึงใน Tarroni E., 1962) ได้กำหนดนิยามของศิลปะของโทรทัศน์บนพื้นฐานการสื่อสารโดยโทรทัศน์ที่มีธรรมชาติเป็นเรื่องที่สนใจในขณะนั้น การเกิดขึ้นเอง และโดยทันที การดึงดูดให้ผู้รับชมโทรทัศน์สนใจจากความเป็นจริงและธรรมชาติของภาพ สาธารณชน

มีความพึงพอใจหลายประการ จากการชมรายการโทรทัศน์ แต่ความพึงพอใจที่เป็นคุณสมบัติของโทรทัศน์โดยตรงคือ ความทันสมัย การเกิดขึ้นเอง และเรื่องที่ได้รับ ความสนใจในขณะนั้น

(A. D'Alessandro, 1956 อ้างถึงใน Tarroni E., 1962) พยายามหาคุณลักษณะ ภาษาโทรทัศน์ในองค์ประกอบของมนุษย์ คนคือภาพที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ โทรทัศน์เป็นศิลปะของการเคลื่อนไหวเชิงเลียนแบบ นักทฤษฎีโทรทัศน์มีทรรศนะว่าด้วยธรรมชาติของโทรทัศน์ที่แตกต่างกันในกรณีของโทรทัศน์ เรามีเครื่องมือคือกล้องวิดีโอ และเครื่องมืออื่นๆ มีวัสดุคือคลื่นเสียงและคลื่นแสง และมีเทคนิคในการดำเนินการ ดังนั้น โทรทัศน์จึงถือได้ว่าเป็นศิลปะอย่างใหม่ อย่างน้อยก็มีศักยภาพที่จะเป็นได้ แต่ไม่ได้หมายความว่ารายการโทรทัศน์ทุกรายการเป็นศิลปะ โดยทั่วไปผู้ชมรายการโทรทัศน์เชื่อว่าจอภาพขนาดเล็กซึ่งไม่เหมือนจอภาพขนาดใหญ่ ทำให้เราทราบถึงชีวิตของคนอื่นๆ ผู้ชมภาพยนตร์ทราบว่าสิ่งที่ชมเป็นความฝันและเขาก็ยอมรับ แน่แน่นอนไม่เป็นจริง ในกรณีภาพยนตร์ในมุมมองเชิงคุณค่าทางศิลปะหรือผู้ชมภาพยนตร์ที่มีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ภาพยนตร์ที่ชมได้ แต่อย่างไรก็ตาม เราทราบดีว่าในการผลิตภาพยนตร์ในเชิงศิลปะมีสัดส่วนจำนวนน้อย และผู้ชมภาพยนตร์ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะผู้ชมที่เป็นวัยรุ่นและเด็ก สำหรับเด็กสถานการณ์แตกต่างไป เด็กๆจะเชื่อเรื่องราวในโทรทัศน์ ทั้งนี้เพราะอุปนิสัยที่เห็นในจอเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ภูมิใจในสายตาของเด็ก อุปนิสัยเป็นจริงเพราะดึงดูดความสนใจของเด็ก อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ไม่เหมือนกันในทรรศนะของผู้ปกครอง หรือครู คุณภาพเหล่านี้นิยามโดยคำว่า magic หรือ มหัศจรรย์ (Tarroni E., 1962)

โทรทัศน์ก็นับเป็นการรวมเอาศิลปะแขนงต่างๆ ได้แก่ แขนงวรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ดนตรี ละครไว้ด้วยกัน เช่นเดียวกับภาพยนตร์ ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นศิลปะแขนงที่ 7 (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2556)

มิติสุนทรีย์ของโทรทัศน์ เป็นความสามารถเข้าถึงสุนทรียะมิติต่างจากโทรทัศน์ เห็นคุณค่าของเนื้อหาด้วยมุมมองทางศิลปะ ทั้งนี้ต้องเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการผลิตรายการโทรทัศน์ การสร้างสรรค์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ แยกแยะความแตกต่างระหว่างศิลปะกับการเลียนแบบหรือรู้สัต์ศิลปะ แนวเรื่องเฉพาะตัวของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์หรือผู้กำกับรายการ (กมลรัฐ อินทรทัศน์ และปิยฉัตร ล้อมชูการ, 2555)

3.2 การออกแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

การวิจัยเรื่องการเคลื่อนไหวของดวงตา ในเด็กอายุ 7-10 ปี เด็กที่รับชมสามารถใช้สายตาจดจำได้ในการตั้งใจติดตามในจุดเดียวที่แสดงอยู่บนจอรายการโทรทัศน์ ซึ่งมันเป็นพื้นฐานที่มาปรับใช้ในรายการโทรทัศน์ โดยเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิต ออกแบบรายการโดยคำนึงถึงการวางองค์ประกอบภาพ ตัวละคร และสิ่งที่ต้องการนำเสนอลงบนจอภาพ เพื่อที่ผู้ชมจะได้สังเกตเห็นและ

เข้าใจในสิ่งที่รายการต้องการจะสื่อ วิธีการนี้แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งในการวางสิ่งที่ต้องการนำเสนอไว้ข้างล่างของจอโทรทัศน์เป็นอะไรที่ง่ายต่อการละเลยไม่สนใจ ซึ่งตรงกันข้ามกับการวางสิ่งที่ต้องการนำเสนอไว้ใกล้จุดกลางหน้าจอที่ทำให้เป็นที่สนใจของผู้ชม (O'Bryan and Silverman, 1972 อ้างถึงใน Mates, 1980) ในการผลิตรายการโทรทัศน์จึงให้ความสำคัญในเทคนิคการเคลื่อนไหวในการกวาดสายตาของผู้ชมรายการโดยการกวาดสายตาจากซ้ายมาขวาเหมือนในวิธีการอ่านหนังสือ จึงทำให้ผู้ผลิตรายการใช้ความรู้เรื่องการตอบสนองทางสายตาเพื่อที่จะคาดเดาและควบคุมสิ่งที่ต้องการนำเสนอให้ถึงกับผู้รับได้อย่างครบถ้วน พร้อมควบคุมการตอบสนองของผู้รับสารได้เป็นอย่างดี

เทคนิคความบันเทิง เป็นสิ่งสำคัญในแนวโน้มของโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ใช้ในการพัฒนาเพื่อประสบความสำเร็จในการนำวิธีบันเทิงมาเป็นตัวนำเสนอในรูปแบบการสอนของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ในการรวมตัวของการสอนและความบันเทิง เป็นผลของสองสิ่งเชื่อมต่อนี้เข้ากันเพื่อเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง เด็กโดยเฉพาะเด็กเล็กที่มีการเรียนรู้ความเข้าใจที่นำพอใจโดยผ่านเพลง จังหวะ การเล่าเรื่อง และรูปแบบอนิเมชัน เป็นอุปกรณ์ในการสอนซึ่งต้องการสารที่เหมาะสม (Lesser, 1974 อ้างใน Palmer E.L. and Dorr A., 1980) ตัวอย่างเช่น คนร้องร้องเพลงให้เด็กได้ฟังก่อนหนึ่งรอบแล้วหลังจากนั้น ดนตรีและภาพต่างๆที่ปรากฏเล่นซ้ำอีกครั้งหนึ่งแต่ครั้งนี้ไม่มีคนร้องซึ่งเด็กที่รับชมอยู่จะเป็นคนร้องในคำร้องที่ขาดหายไป (Palmer, 1978 อ้างใน Palmer E.L. and Dorr A., 1980)

การออกแบบรูปแบบการนำเสนอรายการเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถอธิบายเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การปรากฏชื่อผู้จัดรายการในโทรทัศน์ โดยการใช้กลุ่มบอลลูนลอยมารวมกลุ่มกันกลายเป็นชื่อ ทันใดนั้นเด็กที่ได้ชมจึงเกิดการเรียนรู้ถึงการปรากฏและการรวมกลุ่มกันของบอลลูนที่เป็นการเรียนรู้ถึงลักษณะตัวอักษร

Sprafkin, Gadow and Abelman ได้กล่าวถึง Television and the Exceptional Child: A Forgotten Audience (Sprafkin, 1992) โดยการทดลองเพื่อศึกษาความสนใจของเด็กแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (Anderson D.R. & Levin S. R. , 1976) ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. Presence of women ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิงที่นำผู้ชมเข้าถึงส่วนต่างๆของรายการ ผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรมีอิทธิพลอย่างมากในการดึงดูดผู้ชม ดังนั้นในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กจึงนิยมกำหนดให้พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง

2. Children การมีเด็กๆประกอบอยู่ในรายการไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน ผู้ชมในห้องส่ง หรือแขกรับเชิญ ฯลฯ ที่ปรากฏอยู่ในรายการส่งผลต่อเด็กที่รับชมอยู่ทางบ้านมีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของรายการที่รับชมอยู่

3. Puppets การใช้หุ่นเชิดมือเป็นตัวดำเนินเรื่องราว นำเสนอเนื้อหาของรายการ จะช่วยให้รายการดูมีความน่าสนใจและมีสีสันมากยิ่งขึ้น และดึงความสนใจของเด็กที่รับชมได้เป็นอย่างดี

4. Peculiar voices เสียงประกอบที่แปลกใหม่ที่เด็กไม่สามารถรับฟังได้จากในชีวิตประจำวัน เช่นเสียงร้องของสัตว์

5. Auditory changes เป็นเทคนิคการเปลี่ยนเสียง โดยการที่เสียงที่เคยได้ยินมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงใหม่ๆ โดยจะกระตุ้นจินตนาการของเด็ก ทำให้เด็กที่รับชมเกิดความตั้งใจในการติดตาม

6. Animation มีการใช้ภาพตัวการ์ตูน ภาพเคลื่อนไหวเป็นส่วนหนึ่งของรายการ จะทำให้เด็กที่รับชมเกิดจินตนาการ

7. Camera cuts เป็นเทคนิคการตัดเปลี่ยนภาพของกล้อง โดยการตัดเปลี่ยนภาพจากอีกกล้องหนึ่งตัดภาพเปลี่ยนไปเป็นภาพใหม่ของจากอีกกล้องหนึ่ง

8. Lively music เสียงดนตรีจะทำให้เด็กเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อหาของสาระของรายการ

9. Laughing เสียงหัวเราะเป็นเสียงประกอบที่ส่งเสริมให้รายการดูสนุกสนานและน่าสนใจ

10. Applause เสียงปรบมือ เสียงแสดงความดีใจ มีส่วนส่งเสริมให้เด็กที่รับชมรู้สึกคล้อยตาม

11. Rhyming จังหวะในการจัดแบ่งแต่ละช่วงของรายการ โดยนิยมแบ่งรายการออกเป็นหลายๆช่วง โดยแต่ละช่วงมีระยะเวลาสั้นๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

12. Repetition การกระทำอะไรซ้ำๆ เพื่อให้เด็กที่รับชมเกิดความคุ้นเคย และมีเวลาพอที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจ

13. Alliteration การใช้คำพูดต่างๆในรายการ ออกแบบให้มีสัมผัสคล้องจองกัน ในลักษณะบทกลอน หรือบทเพลงเพื่อความไพเราะและยังง่ายต่อการจดจำของเด็กที่รับชม

ส่วนปัจจัยที่ทำให้เด็กมีความสนใจในรายการโทรทัศน์น้อยลงได้แก่

1. Presence by men การใช้พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการเป็นเพศชาย

2. Extended zooms and pans การใช้เทคนิคในการเคลื่อนกล้องในลักษณะที่ไม่มี การตัดภาพ

3. Inactivity ไม่มีการกระทำ หรือการเคลื่อนไหว

4. Still drawings ภาพการ์ตูนที่ไม่มีการเคลื่อนไหว

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีผลกระทบต่อเด็ก สิ่งที่น่าสนใจก็คือ การชมรายการโทรทัศน์ของเด็กเป็นอย่างไร จึงมีผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Kirkorian Wartella และ Anderson (Kirkorian H. Wartella E. and Anderson D, 2008) ได้สรุป รายงานวิจัย ผลของสื่อโดยเฉพาะการชมรายการโทรทัศน์ต่อเด็ก ได้ดังนี้

1. เด็กทารกไม่สามารถเข้าใจสัญลักษณ์ในสื่อโทรทัศน์ได้จนกระทั่งเข้าสู่อายุ 3 ปีขึ้นไป

2. โทรทัศน์ทางการศึกษาที่ออกแบบตามเนื้อหาในหลักสูตร โดยมุ่งพัฒนาทักษะทางวิชาการหรือทักษะทางสังคมสามารถสอนตามบทเรียนที่มุ่งหวังได้

3. เด็กปฐมวัยที่ชมรายการโทรทัศน์ Sesame Street มีความพร้อมในการเรียนสูงขึ้นไปกว่าเด็กที่ไม่ได้ชมรายการดังกล่าว

4. การชมโทรทัศน์ทางการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแสดงแนวโน้มที่เกิดผลระยะยาว ในขณะที่เนื้อหาในโทรทัศน์ที่มุ่งความบันเทิงแต่เพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะเนื้อหาที่สะท้อนความรุนแรงก้าวร้าว มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

5. ปัจจัยที่ทำให้สื่อโทรทัศน์มีผลต่อการพัฒนาการทางสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กพบว่า เนื้อหาสาระในสื่อโทรทัศน์มีความสำคัญที่สุด โดยเฉพาะกับเด็กที่มีอายุตั้งแต่สองขวบขึ้นไป ปัจจัยต่อมาคือการวิจัยหลายเรื่องแสดงว่า การชมรายการโทรทัศน์ทางการศึกษาของเด็กวัยก่อนเรียนมีผลในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสูง รายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และเป็นรายการโทรทัศน์ทางการศึกษา จะมิมีบทบาทช่วยให้เด็กอายุตั้งแต่สองขวบขึ้นไปได้เรียนรู้จากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์

6. ผู้ผลิตสื่อและพ่อแม่ผู้ปกครองสามารถที่จะช่วยทำให้สื่อมีผลทางบวกต่อเด็กให้มากที่สุดและให้มีผลลบที่น้อยที่สุด ผลการวิจัยเกี่ยวกับผลการชมโทรทัศน์ต่อเด็กช่วยให้แนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถที่จะช่วยเลือกรายการโทรทัศน์ที่ออกแบบอย่างเหมาะสมกับเด็ก รายการที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และควรร่วมชมรายการโทรทัศน์กับเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในทางบวกสูงสุดต่อการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

โดยภาพรวมงานวิจัยเหล่านี้แสดงว่าสื่อโทรทัศน์ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อชีวิตของเด็กในปัจจุบัน ประกอบกับเทคโนโลยีที่พัฒนาให้จอโทรทัศน์กว้างขึ้นทำให้เกิดรายละเอียดในภาพ การเกิดเสียงรอบทิศทางสามมิติและรูปแบบสื่อโทรทัศน์แบบปฏิสัมพันธ์มากขึ้น พลังของสื่อเช่นนี้ทำให้คาดคะเนสิ่งที่จะเกิดในอนาคตได้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจนำไปสู่ผลทั้งทางดีและไม่ดีได้ นักวิจัยได้เริ่มต้นทำให้เกิดความเข้าใจว่ามีแง่มุมใดของสื่อที่ควรลดลง และแง่มุมใดบ้างที่ควรสนับสนุนให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามเราต้องการงานวิจัยที่ตอบโจทย์ดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก ในอุดมคติแล้วสังคมจะเป็นผู้ตอบคำถามว่า สังคมมีความสามารถที่จะพัฒนาส่งเสริมสื่อที่มีผลในทางบวกต่อเด็ก และลดผลกระทบทางลบของสื่อต่อเด็กได้มากน้อยเพียงใด

3.3 รูปแบบและเนื้อหาสาระรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

ส่วนใหญ่รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมีรูปแบบเป็นรายการประเภทการ์ตูน หรือ ภาพยนตร์แนวการ์ตูน เช่นรายการเจ้าขุนทอง เป็นรายการการ์ตูนหุ่นมือสอดแทรกคุณธรรมและ ภาษาไทย ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว รายการกระบวนกร FUNน้ำนม สอดแทรกสาระเพื่อความเจริญเติบโตทางปัญญา ในปัจจุบันการ์ตูนมักจะหมายความรวมถึง อนิเมชัน ซึ่งเป็นเทคนิคในการสร้างการ์ตูนเข้าไปด้วย รูปแบบรายการโทรทัศน์รูปแบบอื่นๆ เช่น รายการที่เป็นการแสดงของเด็ก มุ่งให้เด็กได้แสดงความสามารถ หรือทักษะด้านต่างๆเช่น การเล่นเกม การร้องเพลง รายการวาไรตี้ คือรายการที่มีการนำเสนอเนื้อหาสาระและรูปแบบนำเสนอที่หลากหลายโดยอาจมุ่งเน้นเนื้อหาสาระ และวิธีการนำเสนอในด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษ รายการเกมโชว์ คือรายการที่เน้นการเล่นเกมน และตอบ ปัญหา โดยเน้นความบันเทิงเป็นหลักหรือบางรายการอาจมีการสอดแทรกความรู้ด้วย(เข็มพร วิรุณรา พันธุ์, 2555)

สำหรับแก่นสาระของเนื้อหาของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กโดยทั่วไปควรเป็น รายการที่ให้ความบันเทิงและก่อให้เกิดการเรียนรู้ กล่าวคือเป็นรายการที่นำเสนอสาระควบคู่กับ สาระบันเทิงเพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก แต่ต้องให้ความสนใจการนำเสนอเนื้อหาบาง ประเภทโดยเฉพาะเรื่องความรุนแรงซึ่งพบว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กทั้งหมด มีรายการที่เสนอ ความรุนแรงคิดเป็นร้อยละ 54.95 มีการนำเสนอความรุนแรงในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภท รายการการ์ตูนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.81 (ลักษณิ คงลาภ และอัปสรณ์ เสถียรทิพย์, 2554)

ความคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่นำเสนอ ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการ วิเคราะห์แก่นสาระของเนื้อหาและรูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรวมถึงการออกแบบและการ นำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

4.แนวคิดเกี่ยวกับหุ่น

เกียรตีสุดา ภิรมย์ ผู้บุกเบิกในการทำรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” ตั้งแต่เริ่มต้น ปี พ.ศ. 2534 จนถึงปัจจุบัน โดยใช้หุ่นเป็นสื่อ ต่อมาได้รับผลิตรายการเด็กอีกรายการ คือ “พะยูนเยือนจอ” โดยใช้หุ่นเป็นสื่ออีกเช่นกัน ทั้งนี้ “ครูอ้าว” ของเด็กๆ หรือ เกียรตีสุดา ภิรมย์ ผู้จัดการทั่วไปของบริษัทพองผล จำกัด ได้ให้เหตุผลว่า

“ที่เราเลือกหุ่นเป็นสื่อ เพราะหุ่นมันเป็นอมตะ ไม่โต ไม่แก่ ไม่ตายมีความน่ารัก เหมือนมีชีวิต แม้เราไม่ได้ทำหุ่นสวยงามเท่าฝรั่ง แต่มันเป็นบุคลิกส่วนตัวของเขาเอง ด้วยศิลปะการแสดงของผู้เชิด ผู้พากย์ สามารถถ่ายทอดอารมณ์ตัวละครออกมาได้อย่างสิ้นไหล มีชีวิต เข้าถึงจิตใจเด็กได้มาก”

รายการเจ้าขุนทอง ครอบรอบ 16 ปี

สุขสันต์วันเกิดเจ้าขุนทอง”วันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

จากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 32 เรื่องที่ 2 หุ่นกระบอกไทยได้อธิบายว่าในภาษาอังกฤษมีคำที่หมายถึง”หุ่น” อยู่ 2 คำ คือ พ๊อปเพ็ต(Puppet) และ แมริโอเนตต์(Marionette) ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างกัน พ๊อปเพ็ต เป็นหุ่นที่เชิดที่ใช้มือจับแกนลำตัวหุ่น แล้วเชิดจากด้านล่าง ส่วนแมริโอเนตต์ เป็นหุ่นที่เชิดโดยการชักสายที่ยังจากส่วนต่างๆของหุ่น แล้วเชิดจากด้านบน

หุ่น เป็นศิลปะประเภทหนึ่ง หรือรูปจำลองทุกประเภทที่สามารถเคลื่อนไหวได้ด้วยการทำของมนุษย์ เพื่อสื่อความหมายกับบุคคลอื่น หุ่นจะสื่อเรื่องราว ความรู้สึก อารมณ์ต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ความบันเทิง ให้การศึกษา รวมทั้งนำเสนอเรื่องราวทางศาสนาและอื่นๆ (เกศินี โชติกเสถียร, 2524; พนิดดา แสงวณิช, 2543)

4.1 ประเภทของหุ่น

การแสดงหุ่นเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางทั่วโลก ถึงแม้หุ่นไม่มีชีวิต แต่หุ่นสามารถแสดงท่าทาง สามารถเปลี่ยนเป็นตัวละครได้หลายบทบาท ดังนั้นหุ่นจึงปรากฏในหลายสังคม อาทิ บันรูกุ ในญี่ปุ่น หุ่นมือ เช่น Sesame Street ในสหรัฐอเมริกา หุ่นกระบอกในยุโรป หุ่นแต่เดิมนักอยู่ในรูปละคร ต่อมามีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหุ่นในหลายลักษณะ เช่น ละครสัตว์ การแสดงดนตรี การนำหุ่นมาแสดงร่วมกับคน หรือการสร้างหุ่นขนาดใหญ่กว่าปกติ พัฒนาการดังกล่าวการแสดงหุ่นจึงได้รับความสนใจและนำไปใช้ในกิจการต่างๆมากมาย ทั้งในสถาบันการศึกษา รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ การโฆษณา รูปแบบของหุ่นที่นำมาเล่นแสดงในภูมิภาคต่างๆทั่วโลก อาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 7 ประเภท คือ(กำธน สินธวานนท์, 2550; ชนิตา จันทวงษ์, 2541; พนิดดา แสงวณิช, 2543)

1) หุ่นมือ (Hand-puppet) รวมถึง หุ่นถุงมือ หุ่นนิ้วมือ ทำโดยใช้ถุงกระดาษ ถุงมือ ถุงเท้า เวลาเชิด ก็เอามือหรือนิ้วสอดเข้าไป หุ่นจะเคลื่อนไหวตามลีลาการขยับมือ

2) หุ่นเงา หรือ หุ่นหนังตะลุง (Shadow-puppet) เป็นรูปแบบหนึ่งของหุ่นกระบอก ความแตกต่างคือ ผู้ชมจะไม่ชมการแสดงจากการมองตัวหุ่นโดยตรง แต่จะชมภาพของหุ่นซึ่งปรากฏบนจอ หุ่นเงามีลักษณะแบนๆทำด้วยหนัง กระดาษ พลาสติก มีไม้เสียบตรงกลางหุ่น สำหรับถือและมีไม้โยงจากอวัยวะส่วนที่ต้องการให้เคลื่อนไหว การแสดงโดยใช้จอซึ่งแล้วเชิดจากหลังโรง โดยมีไฟส่องหลังตัวหุ่น การเคลื่อนไหวของหุ่น จะปรากฏเป็นเงาทาบลงบนจอ

3) หุ่นเชิด หรือ หุ่นกระบอก (Rod puppet) เป็นหุ่นที่ทำให้มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น ตกแต่งตัวละครที่เป็นคน จะมีมือ มีแขน และติดด้ามสำหรับเชิดไว้ที่แขนและลำตัว เวลาเชิดก็สามารถขยับส่วนต่างๆได้ มีลักษณะคล้ายหุ่นมือ คือลำตัวมีส่วนกลวงภายใน เพื่อให้แขนสอดเข้าไปเชิดได้ โดยเชิดจากด้านล่างเช่นเดียวกับหุ่นมือ

4) หุ่นชักสายเชิด (String-puppets หรือ Marionette) หุ่นชนิดนี้มักทำส่วนต่างๆของร่างกายครบถ้วน เชิดโดยใช้เชือกหรือเอ็นโยงไว้ตามส่วนต่างๆของร่างกาย ลำตัวของหุ่นชักสายเชิดแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบนตั้งแต่เอวขึ้นไป และส่วนล่างตั้งแต่เอวลงมา เพื่อให้การเชิดเคลื่อนไหวได้อ่อนช้อยคล้ายคลึงกับการเคลื่อนไหวของมนุษย์มากที่สุดและที่เท้าของหุ่นมักถ่วงให้หนักด้วยตะกั่ว โดยรวมแล้วอวัยวะทุกส่วนของตัวหุ่นชักสายเชิดจะประดิษฐ์ให้เคลื่อนไหวได้ รวมทั้งนับนิ้วตาทั้ง 2 ข้างที่กลอกไปมาได้ด้วย

5) หุ่นสำหรับสร้างเป็นภาพยนตร์ (Stop-motion puppet) มีลักษณะคล้ายตุ๊กตา มากกว่าหุ่นที่ใช้สำหรับการเชิดแสดงในมหรสพในโรงหุ่น ส่วนมากประดิษฐ์ให้มีรูปร่างเหมือนมนุษย์มากที่สุด เพื่อให้ภาพปรากฏในภาพยนตร์ ดูแล้วน่าสนใจเหมือนการแสดงของมนุษย์ ตัวหุ่นอาจดัดแปลงให้มีท่าทางเคลื่อนไหวได้ใกล้เคียงกับอากัปกริยาของมนุษย์ เรื่องสำคัญก็คือ การจัดวางท่าทางของหุ่นเพื่อประโยชน์ในการถ่ายทำภาพยนตร์ โดยทั่วไปหุ่นสำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์จะมีขนาดเล็กคล้ายกับตุ๊กตาต่างๆไป ส่วนการจัดฉากประกอบต่างๆก็มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับขนาดของหุ่นด้วย

6) หุ่นแปะ (Stick puppet) ทำโดยการวาดตัวละครที่ต้องการลงบนแผ่นกระดาษ แล้วตัดตามแบบ จากนั้นนำไม้หรือลวดที่มีลักษณะเป็นด้ามยาวๆมาติดหลัง ก็สามารถนำมาเชิดได้แล้ว เวลาเชิดเพียงแต่ขยับด้ามไม้หรือเส้นลวดตามจังหวะ

7) หุ่นสร้างสรรค์ (Apply puppet) หุ่นชนิดนี้แตกต่างจากหุ่นที่ผ่านมาทั้งหมด กล่าวคือไม่มีข้อจำกัดในรูปแบบและวิธีการเชิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้สร้างหุ่น เช่นหุ่นที่ทำจากท่อน้ำพลาสติก ผ้า ฟองน้ำ กระดาษ

ประโยชน์จากการแสดงหุ่นประเภทต่างๆดังกล่าวข้างต้น สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้ดังนี้ (วรรณิ ศิริสุนทร, 2532)

1) ด้านความบันเทิง อาทิ รายการโทรทัศน์ การแสดงบนเวที ภาพยนตร์ งานโฆษณา งานรื่นเริงต่างๆ การแสดงหุ่นจะนำผู้ชมไปสู่โลกความฝันและความสนุกสนานในวัยเด็ก จึงเป็นที่ดึงดูดใจสำหรับเด็กและผู้ใหญ่เป็นอย่างมาก

2) ด้านการเรียนรู้ สามารถใช้หุ่นประกอบการสอนเพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะเด็กวัยก่อนเข้าเรียน อาทิ เลียนแบบการออกเสียง สอนนับเลข ใช้หุ่นในการปลูกฝังแนวความคิด คุณธรรม จริยธรรมต่างๆ

3) ด้านการบำบัดทางการแพทย์ การขีดและการพากย์ หุ่นช่วยให้ผู้ขีดได้ฝึกกล้ามเนื้อเพื่อกายภาพบำบัด ส่วนคนไขที่มีปัญหาความกดดันทางจิตใจ ใช้การขีดหุ่นเพื่อให้ผู้ขีดได้ระบายอารมณ์ของตัวเองผ่านหุ่น

4.2 แนวคิดและกลยุทธ์การใช้หุ่นมือเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็ก

แนวทางการใช้หุ่นมือเพื่อพัฒนาด้านภาษา และการสื่อสาร หุ่นสามารถเปิดโลกของการสื่อสารซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กมีทักษะภาษาเพิ่มขึ้น การนำหุ่นมือมาเล่นบทบาทสมมุติกับเด็กๆ เพื่อให้เป็นตัวแทนทางภาษาพูดกับเด็กๆ ทั้งนี้ผู้ใหญ่จะใช้โครงสร้างภาษาที่ถูกต้อง และนำคำศัพท์ใหม่ๆเข้ามาในการสนทนาด้วย ในด้านการสนับสนุนพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ เพราะหุ่นมือให้ความรู้สึกปลอดภัยทำให้เด็กแสดงความคิดและความรู้สึกออกมา การพูดผ่านหุ่นมือทำให้เด็กได้สำรวจความรู้สึกของตนเอง รู้สึกอิสระ และแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่เขาคุ้นเคยได้เป็นโอกาสพิเศษที่จะสอนทักษะด้านบวกทางสังคมให้เด็ก กระบวนการใช้หุ่นมือเล่นบทบาทสมมุติช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาในด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเล่นหุ่นมือยังพัฒนาความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น หุ่นมือเป็นโอกาสที่ดีที่จะช่วยให้เด็กๆมีโอกาสสำรวจสถานการณ์การเรียนรู้ด้านความเห็นอกเห็นใจ และการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หุ่นมือยังเป็นโอกาสที่จะสอนการแก้ปัญหา และทักษะทางอารมณ์ด้านอื่นๆด้วย(Marie, 2012)

ครูสามารถใช้หุ่นมือเป็นเครื่องมือหรือสื่อในห้องเรียนเพราะให้ทั้งความบันเทิง ความน่ารักและสะกดเด็กๆให้มุ่งมาสนใจสิ่งที่ครูกำลังพูด หรือเมื่อเล่นนิทานเด็กก็จะเชื่อและรู้สึกเชื่อมโยงกับหุ่น ได้เข้าไปสำรวจโลกที่หุ่นกำลังสร้างขึ้น หรือสามารถใช้เพื่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมอื่นๆได้แก่ กิจกรรมดนตรี ร้องเพลง กิจกรรมด้านภาษา กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นต้น ผู้ใหญ่สามารถใช้การแสดงหุ่นมือกับเด็กๆ เพื่อส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆให้แก่เด็กได้แก่ ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร และด้านจินตนาการ เป็นต้น ความพิเศษของหุ่นมือในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี ด้วยการให้เด็กเป็นผู้สวมถุงมือหรือเล่นหุ่นมือด้วยตนเอง คือความรู้สึกปลอดภัยและเชื่อได้ว่า หุ่นเป็นผู้กระทำ พูด ไม่ใช่ตัวเด็กเอง (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และพิรุณ อนุวัชศิริวงศ์, 2555)

แนวคิดเกี่ยวกับหุ่น แนวทาง และกลยุทธ์การใช้หุ่นมือ ใช้เป็นกรอบความคิดในการวิเคราะห์การออกแบบหุ่นมือที่ใช้ในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยของไทยที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก หุ่น และการพัฒนาคุณลักษณะของเด็ก

พิมพ์พิไล ทองไพบูลย์ (2528) ได้ศึกษาผลของนิทานประเภทหุ่นมือ และนิทานประกอบภาพต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้เพื่อให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของเด็กพบว่านิทานประกอบหุ่นมือ และนิทานประกอบภาพ ส่งผลให้เด็กมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ โดยที่การแสดงนิทานประกอบหุ่นมือส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อคงอยู่นานกว่านิทานประกอบภาพ

หฤทัย อนุสรราชกิจ (2539) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยวิเคราะห์วิธีการส่งเสริมรายการสำหรับเด็กที่ออกอากาศในช่วง 3 5 7 9 และ 11 ในปี 2538 จำนวน 60 รายการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือรายการเจ้าขุนทอง ที่อยู่ในหมวดรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภทนิตยสารทางอากาศ ที่ออกอากาศในช่วง 7 โดยผลงานวิจัยพบว่าพฤติกรรมทางบวกของเด็กที่ได้จากการรับชมรายการโทรทัศน์นั้น คือ ด้านอารมณ์ คุณธรรม และบุคลิกภาพ โดยในส่วนด้านลบนั้นคือด้านสังคม โดยใช้วิธีการสร้างความสนุกสนานในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กมากกว่าวิธีการสอนโดยตรง

นราพร สังข์ชัย (2539) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กซึ่งศึกษาถึงประเภทเนื้อหา รายการ รูปแบบ และองค์ประกอบอื่นๆของรายการสำหรับเด็ก จำนวน 12 รายการ ซึ่ง 1 ในนั้นคือ รายการเจ้าขุนทอง ที่ออกอากาศในเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน 2539 มีการสำรวจความพึงพอใจของเด็ก จำนวน 806 คนที่มีอายุระหว่าง 7- 11 ปี ซึ่งผลงานวิจัยพบว่า รายการนิตยสารทางอากาศ เป็นรูปแบบที่มีมากกว่ารูปแบบอื่น และเด็กมีความต้องการให้พิธีกรเป็นผู้ใหญ่ร่วมกับเด็ก และเด็กต้องการให้มีรายการสำหรับเด็กทุกวันในเวลาช่วงเย็นหลังเลิกเรียน

ธนิดา จันทวงษ์ (2541) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์การ์ตูนหุ่นคนทางโทรทัศน์เพื่อการพัฒนาเด็ก โดยศึกษาดูพัฒนาการที่ส่งเสริมเด็กทั้ง 4 ด้านคือ ทางด้านร่างกาย ทางด้านสติปัญญา ทางด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ และทางด้านสังคม ของภาพยนตร์การ์ตูนหุ่นคนจำนวน 4 เรื่อง แบ่งเป็นของไทย 2 เรื่อง และต่างประเทศ 2 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่าภาพยนตร์การ์ตูนหุ่นคนให้ความสำคัญของการพัฒนาการสำหรับเด็กในด้านต่างๆแตกต่างกัน ภาพยนตร์การ์ตูนหุ่นคนของต่างประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านร่างกาย ในขณะที่ภาพยนตร์การ์ตูนหุ่นคนของไทยให้ความสำคัญทางด้านสติปัญญา ในด้านการวิเคราะห์ตัวละครของภาพยนตร์การ์ตูนหุ่นคนทั้ง 4 เรื่อง

ได้แสดงพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน และตัวละครส่วนใหญ่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดี ที่เหมาะสม และเป็นตัวอย่างอันดีแก่เด็กและเยาวชนที่รับชม

ศศิธร อภิสทธีร์รันตร์ (2541) ได้วิจัยเรื่อง การขัดเกลาทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภทรายการปณิณกะบันเทิง ซึ่งรายการเจ้าขุนทองเป็นหนึ่งในการศึกษา โดยศึกษาถึงบทบาท และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรูปแบบและเนื้อหาของรายการ โดยผลการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์ปณิณกะบันเทิงมีการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม การปลูกฝังบรรทัดฐานทางสังคม การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านสติปัญญา และทักษะความชำนาญ ด้านจิตใจ โดยส่วนใหญ่นำเสนอในรูปแบบของการสาธิต การเล่าเรื่องสมมุติ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจและรับรู้ของเด็กเล็ก โดยรายการปณิณกะบันเทิงสำหรับเด็กได้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงสถาบันต่างๆทางสังคมกับเด็ก นอกจากนี้การศึกษาพบว่าเป้าหมายของทีมงานผู้ผลิตเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดรูปแบบเนื้อหาของรายการ คือ ลักษณะความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายเด็ก และความต้องการสอดแทรกโฆษณาแฝงของผู้สนับสนุนรายการ แต่สำหรับรายการเจ้าขุนทองนั้นไม่ได้มุ่งเน้นกำไรจากการขายโฆษณาจากผู้สนับสนุนรายการ ผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทองจึงมุ่งเน้นรายได้จากการขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ของรายการแทน

ธนาวัฒน์วายุจตุ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เพื่อส่งเสริมความคิดในช่วงเวลาไพรม์ไทม์โดยศึกษาสัดส่วนในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในช่วงเวลาไพรม์ไทม์ ของช่องฟรีทีวี ได้แก่ ช่อง 3 5 7 9 11 และ itv ในเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2550 มีระยะเวลา 1 เดือน โดยผลงานวิจัยพบว่า ช่อง 3 มีสัดส่วนเวลาในการออกอากาศของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในช่วงเวลาไพรม์ไทม์มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง และ ช่อง 7 มีสัดส่วนในการออกอากาศในอันดับ 3 โดยในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กนั้นมีการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง และส่งเสริมการเปรียบเทียบเป็นอันดับสอง

จุฑารัตน์ การระเกตุ (2554) ได้วิจัยละครหุ่นพบว่าละครหุ่นสามารถใช้สื่อสารประเด็นและสารที่มีเนื้อหาซับซ้อนได้ รูปแบบการแสดงละครหุ่นสามารถสร้างการสื่อสารด้วยภาพและปลดปล่อยจินตนาการของผู้ชมได้ดีกว่าการแสดงรูปแบบอื่นๆ ละครหุ่นที่มาจากกรอบการสร้างสรรค์หุ่นที่ดีและการเคลื่อนไหว หุ่นโดยคนเชิด ผู้ออกแบบหุ่นควรสังเกตการเคลื่อนไหวผ่านทางรูปลักษณะและกลไกหุ่น และผู้เชิดควรสำรวจขอบเขตการเคลื่อนไหวและท่าทางของหุ่น และศึกษาการสื่อสารทางการแสดงผ่านตัวหุ่น

ดวงเดือน พันธมนาวิน โกศล มีคุณ และ งามตา วนินทานนท์: 2556 ได้ศึกษาการพัฒนาจิตลักษณะนักเรียนโดยสื่อนิทานหรือภาพยนตร์ โดยมีหลักการพัฒนาจิตลักษณะ 3 ประการ คือ การจงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มุ่งอนาคตควบคุมตน และเหตุผลเชิงจริยธรรมสาระสำคัญที่สรุปได้จากการวิจัยมีดังนี้

1.หลักความคิดในนิทาน หรือภาพยนตร์และตัวอย่างเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความสำเร็จได้มาด้วยการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จที่ต้องการ และตระหนักว่าตนต้องทำด้วยตนเอง ให้เกิดความสำเร็จโดยใช้ความสามารถ และความพยายามของตนอย่างเต็มที่ดังนั้น นิทานหรือภาพยนตร์ที่จะเสริมสร้างความขยันขันแข็งจนประสบความสำเร็จ จึงต้องมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1.1 นิทาน หรือภาพยนตร์ที่จะคัดเลือกมาใช้จะต้องมีศูนย์กลางของเรื่องอยู่ที่เรื่องความขยัน ความเพียร การฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จของตัวละครเอก ซึ่งแสดง “กระบวนการ” ได้มาซึ่งความสำเร็จ มิใช่แสดง “ผลลัพธ์” ว่าเกิดความสำเร็จแล้วและได้รับผลดีอะไรบ้างแต่เพียงอย่างเดียว

1.2 ตัวละครเอกต้องรับรู้เหตุการณ์ต่างๆและรับรู้ที่ ความสำเร็จของงานจะเกิดจากการจัดการตนเอง และการจัดการสภาพแวดล้อมโดยมีการคิดเตรียมพร้อมล่วงหน้า เพื่อความสำเร็จที่ดั่งใจ

1.3 ตัวละครเอกต้องเป็นผู้กำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน และทำให้สำเร็จได้

1.4 ตัวละครเอก คาดถึงผลสำเร็จหรือความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้น เพื่อวางแผนอุดช่องโหว่ในการทำงานของตน

1.5 เนื้อหาของเรื่อง แสดงว่าทันที่ทำงานสำเร็จ ตัวละครเอกมีความภาคภูมิใจ และในเวลาต่อมาได้รับผลดีตอบแทนจากการทำงานสำเร็จ

ตัวอย่างภาพยนตร์ที่แสดงจิตลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์สูง คือ ภาพยนตร์เรื่อง “แดจังกึม” ซึ่งตัวละครเอกได้ทำทุกอย่างโดยสุจริตเพื่อสู่เป้าหมายที่ตนตั้งไว้ แม้จะมีอุปสรรคมากมายก็ไม่ย่อท้อ

2.หลักความคิดในนิทานหรือภาพยนตร์ และตัวอย่างเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสำเร็จในการทำงานเกิดจากการวางแผนเป็นขั้นๆ แล้วควบคุมตนเองให้ดำเนินการตามแผนนั้นการเลือกเรื่องมุ่งอนาคตควบคุมตนมีลักษณะสำคัญ 4 ประการคือ

2.1 ตัวละครเอกต้องการทำงานที่เป็นสิ่งที่ดี ที่ถูกต้องตามศีลธรรมให้สำเร็จ มีการคิดไตร่ตรองวางแผนเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ

2.2 ต้องวางแผนรัดกุม อดทน อดได้รอได้ เพื่อให้เกิดผลดีที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ตัวละครเอกต้องเป็นคนที่สุขุม รอบคอบ และมีคุณธรรม

2.3 ให้รางวัลตนเองเมื่อทำงานสำเร็จในขั้นที่วางแผนไว้ แล้วดำเนินการต่อเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักโดยรวม

2.4 แสดงถึงการควบคุมตน ของตัวละครเอกและตัวละครรอบๆ

ด้วย

ตัวอย่างในหลักข้อนี้ได้แก่ มหาเทพของกรีกเรื่อง โอดิซีส

3. หลักความคิดในนิทานหรือภาพยนตร์ และตัวอย่างเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิง จริยธรรมจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำหรือไม่กระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการตัดสินใจนั้นจะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อใคร หรือลดผลเสียต่อใครเป็นหลัก ถ้าเอื้อประโยชน์หรือลดผลเสียต่อคนส่วน ใหญ่โดยยอมลดความเห็นแก่ตัว และพวกพ้องจะแสดงความมีจริยธรรมสูง การเผชิญการตัดสินใจ เช่นนี้ มักปรากฏเมื่อบุคคลตกอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างคุณธรรม 2 ประการขึ้นไป เช่น ความ ขัดแย้งระหว่าง ความกตัญญูกับความถูกต้องยุติธรรม เป็นต้น

นิทานโดยทั่วไปมักแสดง คุณธรรมบางประการ เช่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ มากกว่าที่จะเป็นนิทานที่แสดงถึงความมีจริยธรรม เพราะนิทานเหล่านี้มิได้มีจุดประสงค์ที่จะแสดง ความขัดแย้งระหว่างคุณธรรมตั้งแต่ 2 ประการขึ้นไป

5.2 งานวิจัยที่ในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก Sesame Street ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีการวิจัย และการประเมินเชิงวิทยาศาสตร์ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กใน USA (Wikipedia)

รายการโทรทัศน์ Sesame Street สำหรับเด็ก ออกอากาศครั้งแรกในปี ค.ศ. 1969 (พ.ศ.2512) รายการนี้แตกต่างจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เคยทำมาก่อน ทั้งนี้เพราะผู้จัดทำ รายการโทรทัศน์ Sesame Street ใช้การศึกษาทดลองมากกว่า 1000 เรื่องเพื่อจัดทำรายการ และ ทดสอบผลกระทบของรายการต่อการเรียนรู้ของเด็กที่ชมรายการเมื่อใกล้จะจบฤดูกาลแรกของรายการ องค์การได้ค้นพบโมเดลการผลิตรายการโทรทัศน์ Sesame Street คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก (CTW = Children's television workshop) ซึ่งต่อมาเรียกว่า The CTW model ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผน กระบวนการผลิต และการประเมินผล โดยการผนึกกำลัง นักวิจัย และนักการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งคนเขียนบท (Program's writers) ผู้ผลิตรายการ (Producers) และผู้อำนวยการผลิต (director)

CTW ทำวิจัยใน 2 แนวทาง คือ 1. ทำวิจัยเพื่อปรับปรุงงานซึ่งทำกันเอง (in-house formative research) ซึ่งเป็นการแจ้งให้ทราบ และการปรับปรุงการผลิตและ 2. หน่วยงานวิจัยอิสระ ซึ่งดำเนินการโดย องค์การบริการการทดสอบ (ETS) ดำเนินการระหว่างการออกอากาศใน 2 ฤดูกาล เพื่อวัดประสิทธิผลของรายการทางการศึกษา (educational effectiveness) โดยนักวิจัยของ CTW สร้างเครื่องมือวัด ความสนใจของเด็กต่อรายการดังกล่าว จากผลวิจัยเหล่านี้ นักวิจัยรวบรวมข้อมูลซึ่ง ทำให้ผู้ผลิตรายการต้องปรับปรุงกระบวนการผลิต การวิจัยความก้าวหน้าของรายการโทรทัศน์สำหรับ

เด็ก Sesame Street ครั้งนี้ ถือเป็นการศึกษาอย่างเป็นระบบแบบแผนหรือเป็นวิทยาศาสตร์เป็นครั้งแรก

การวิจัยสรุปผลของรายการ (summative research) ดำเนินการเป็นเวลาหลายปี รวมทั้งดำเนินการในปี ค.ศ. 1970 (2513) และ 1971 (2514) แสดงให้เห็นว่าการชมรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของเด็ก เกิดผลในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ต่อการเรียนรู้ของเด็ก ความพร้อมในการเรียน และทักษะทางสังคม มีการศึกษาซ้ำต่อมาเกี่ยวกับผลของรายการต่อผู้ชมในประเทศต่างๆ นอกเหนือ USA ผลการศึกษาระยะยาวหลายเรื่อง ผลของสงคราม และภัยทางธรรมชาติต่อเด็ก และการศึกษาเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์มีผลต่อสติปัญญาของเด็กอย่างไร จากการศึกษา CTW พบว่าเด็กเรียนรู้ได้มากเมื่อเด็กจ้องดูรายการโทรทัศน์อย่างระมัดระวัง จากผลวิจัยพบว่า เด็กมีความยากลำบากในการจดจำตัวอักษร และจำนวนวันเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตจึงได้ทำให้ Sesame Street short films , animations ,and insert sound a single topic แทนที่จะกระจายหลายหัวข้อในแต่ละตอน

ผลวิจัยของ ETS พบว่ารายการโทรทัศน์ Sesame Street มีผลต่อเด็กที่ชมรายการเด็กยิ่งชมรายการมากเกิดการเรียนรู้มาก และเกิดผลดีในทักษะการจดจำตัวอักษร เด็กอายุ 3 ขวบ ที่ดูรายการสม่ำเสมอได้คะแนนสูงกว่าเด็กอายุ 5 ขวบ ที่ไม่ได้ดูรายการ Sesame Street เด็กที่ชมรายการมีเจตคติทางบวกต่อโรงเรียน และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนสูงกว่าเด็กที่ไม่ได้ชมรายการ งานวิจัยของ ETS บ่งชี้ด้วยว่ารายการ Sesame Street มีผลกระทบทางบวกต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ถึงแม้ว่าหลักฐานสนับสนุนจะไม่หนักแน่น ผลกระทบต่อรายการโทรทัศน์ต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญาก็ตาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบการศึกษาวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคืองานวิจัยของ พิมพ์พิไล ทองไพบูลย์ (2528) ฤทัย อนุสรราชกิจ (2539) ธนิตา จันทวงษ์ (2541) ศศิธร อภิสิทธิ์รัตน์ (2541) รายการโทรทัศน์ Sesame Street (2513-2514) และดวงเดือน พันธุมนาวิณ โกศล มีคุณ และ งามตา วนิชทานนท์ (2556) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์แก่นสาระของเนื้อหารายการ และรูปแบบรายการโทรทัศน์งานวิจัยของพิมพ์พิไล ทองไพบูลย์ (2528) และจุฑารัตน์ การะเกตุ (2554) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การออกแบบหุ่น และเทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” นอกจากนี้งานวิจัยของ นราพร สังข์ชัย (2539) เป็นแนวทางในการศึกษาความพึงพอใจของเด็กต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “เจ้าขุนทอง”

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการ วิเคราะห์แก่นสาระ การออกแบบหุ่นและเทคนิคการนำเสนอของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” ผู้วิจัยได้กำหนดใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิธีประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) และการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีประชากร แหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างและแหล่งข้อมูล

1. รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” ตั้งแต่เริ่มรายการเมื่อปี พ.ศ. 2534 จนถึงปี พ.ศ. 2557 (ปัจจุบัน) (ขาดปี 2551) ซึ่งเป็นรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 จำนวน 4 เทป ต่อ 1 ปี ที่ออกอากาศรวม 92 เทป ใน 24 ปี โดยทางสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 เป็นผู้คัดเลือกเทปรายการ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินรายการเจ้าขุนทองทั้งในส่วนของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 โดยเฉพาะผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในการผลิต และส่งเสริมรายการเจ้าขุนทองซึ่งได้แก่

ส่วนของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ คณบดีคณะครุศาสตร์ (พ.ศ. 2531 – พ.ศ.

2535)

ผศ.ดร.เฉลิมพล ดาวเรือง

ส่วนของฝ่ายรายการ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตและส่งเสริมรายการเจ้าขุนทอง โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

คุณเกียรติสุตา ภิรมย์ ผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทอง

คุณนพดล พระเดโช เชิดหุ่น และพากย์เสียง

คุณธนาธิป ขยันการ เชิดหุ่น และพากย์เสียง

คุณจีราวัฒน์ เลิศไสวธนากุลเทคนิคและตัดต่อรายการ

3. กลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถมศึกษา) โดยขอความร่วมมือจากนักเรียนในช่วงอายุ 3-12 ปี จำนวน 18 คนและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถมศึกษา) เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ แก่นสาระ การออกแบบ หุ่น และการนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” และติดต่อขอตัวอย่าง โครงสร้างของรายการ บทโทรทัศน์ รวมทั้งเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องแต่ละรายการโดยเฉพาะเอกสาร บันทึกรายการ “กว่าจะเป็นรายการเจ้าขุนทอง” โดย เฉลิมพล ดาวเรือง

2. ผู้วิจัยติดต่อบริษัทผู้ผลิต และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อขอสัมภาษณ์และขออัด สำเนาเทปรายการตอนที่สุ่มได้จำนวน 96 เทปรายการในรอบ 24 ปี เพื่อนำมาศึกษา และวิเคราะห์ เนื้อหา ซึ่งเป็นแก่นสาระของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รายการ “เจ้าขุนทอง”

3. ผู้วิจัยจะติดต่อขอสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเป้าหมายดังระบุกำหนดในข้อ 1 เพื่อ ขอสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตามวิธีวิจัยประวัติศาสตร์บอกเล่า (OralHistory) ในเรื่อง จุดกำเนิด ประวัติ และพัฒนาการของรายการโทรทัศน์ “เจ้าขุนทอง” แก่นสาระ รูปแบบและเนื้อหาของรายการ การ ออกแบบหุ่นมือ และเทคนิคในการนำเสนอของรายการต่อการรับชมของผู้ชม รวมถึงองค์ประกอบ การผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการ “เจ้าขุนทอง”

4. สันทนาการกลุ่มกับนักเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถมที่มีอายุ 3-12 ปีซึ่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวนไม่ต่ำกว่า 14 คน ที่ไม่เคยชมรายการโทรทัศน์รายการ “เจ้าขุนทอง” มาก่อน ให้ชมเทปโทรทัศน์รายการ “เจ้าขุนทอง” แล้วพูดคุยสนทนากลุ่ม และผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามให้แก่นักเรียนในความรู้สึกนึกคิด ความพึงพอใจและสิ่งที่ได้รับจากการชมเทปโทรทัศน์ดังกล่าว เพื่อทราบความต้องการในการชมเทปรายการ โทรทัศน์รายการ “เจ้าขุนทอง” ต่อไปในอนาคต

กลุ่มที่ 2 ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวนไม่ต่ำกว่า 4 คน ที่รับชมรายการโทรทัศน์ “เจ้าขุนทอง” อยู่ในชีวิตประจำวันอยู่ก่อนแล้วแล้วพูดคุยสนทนากลุ่ม และ แจกแบบสอบถามให้แก่นักเรียนในความรู้สึกนึกคิด ความพึงพอใจและสิ่งที่ได้รับจากการชมเทป โทรทัศน์ดังกล่าวรวมทั้งเกี่ยวกับเหตุและผลของการเลือกรับชม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การบันทึกเทปรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เป็นตัวอย่างจากการสุ่มแบบง่าย เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ และรูปแบบรายการ โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา จึงต้องอาศัย การบันทึกเทปรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการ “เจ้าขุนทอง” เพื่อนำเนื้อหาและรูปแบบรายการ แต่ละตอนมาศึกษาวิเคราะห์โดยละเอียดอย่างเป็นระบบ

2. การจดบันทึก ใช้ในการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยบันทึกข้อความที่เป็นคำสำคัญ (Key Word) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวมทั้งการบันทึกเรื่องเล่าของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามยุคสมัย และตามเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incidents) อาทิ การได้รับรางวัลเมฆขลา ในปี พ.ศ. 2534 การออกแบบหุ่นมือ เทคนิคในการนำเสนอรายการ

3. การใช้เทปบันทึกเสียง ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในวิธีประวัติศาสตร์บอกเล่า เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้มีการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวบุคคลในเรื่องราวที่ผ่านมา ยาวนาน ประกอบกับมีสาระเป็นจำนวนมาก จึงต้องใช้การบันทึกเทป เพื่อนำข้อมูลมาศึกษาทบทวน และจัดระบบในภายหลัง เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องและแม่นยำ

4. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กขณะรับชมโทรทัศน์การสนทนากลุ่ม
การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

1. ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและผลการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาพัฒนาการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการ “เจ้าขุนทอง” ตั้งแต่ยุคเริ่มต้นปี พ.ศ. 2534 จนถึงปี พ.ศ. 2557 (ปัจจุบัน) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 ของการวิจัย โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมาเป็นกรอบในการศึกษาพัฒนาการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

2. ผู้วิจัยจะวิเคราะห์แก่นสาระของเนื้อหาหารายการ และรูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการ “เจ้าขุนทอง” เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 ของการวิจัยเป็นการวิเคราะห์การสอดแทรกแก่นสาระของเนื้อหา และรูปแบบรายการที่นำเสนอ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมพัฒนาการของเด็ก และแนวคิดเรื่องหุ่นเป็นกรอบในการวิเคราะห์

3. ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์การออกแบบหุ่นของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการ “เจ้าขุนทอง” เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับหุ่น มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเทคนิคในการนำเสนอของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการ “เจ้าขุนทอง” โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับหุ่น การพากย์และการเชิดรวมทั้งเทคนิคการผลิตและการนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปการบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ผลการศึกษาพัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง” ผลการวิเคราะห์แก่นสาระของเนื้อหาและรูปแบบรายการ การออกแบบหุ่นและเทคนิคในการนำเสนอหุ่นมือในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

บทที่ 4

ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง

รายการเจ้าขุนทองผลิตโดยบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานในการบริหาร สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเดียวที่ผลิตขึ้นในนามของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายที่ต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (Corporate Social Responsibility : CSR) บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด เป็นองค์กรเอกชน ขนาดใหญ่ ที่มีจุดมุ่งหมายในการแสวงหาผลกำไรจากการดำเนินงานทางธุรกิจบันเทิง ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการขายเวลาของสถานีให้กับบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทต่างๆ มีทั้งละคร เกมโชว์ ทอล์คโชว์ วาไรตี้โชว์ และสารคดี ในกรณีรายการเจ้าขุนทอง ต้นทุนการผลิตรายการจึงมาจากรายได้ของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด เนื่องจากรายการเจ้าขุนทอง เป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ไม่ได้มุ่งเน้นผลกำไรจากการขายโฆษณาให้กับผู้สนับสนุนรายการ

ขั้นตอนการผลิตรายการเจ้าขุนทอง บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ได้รับความร่วมมือจาก คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดทำเนื้อหาของรายการในเชิงวิชาการและได้มอบหมายให้บริษัทผองผล จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่นที่ใช้ในรายการ และพากย์เสียง โดยให้ทีมงานฝ่ายผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งมีความพร้อมทั้งบุคลากร สถานที่ และเครื่องมือการผลิตรายการ เป็นผู้รับผิดชอบการถ่ายทำ และตัดต่อรายการเจ้าขุนทอง โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลิมพล ดาวเรือง เป็นหนึ่งในทีมงานของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ประสานงานในกระบวนการผลิตเนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก บริษัท ผองผล จำกัด ซึ่งมีคุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ผู้จัดการทั่วไปเป็นผู้ดำเนินการสร้างบท และผลิตรายการ

“ก่อนที่จะเป็นคณะหุ่นเจ้าขุนทองเราก็อำพูน เล่นหุ่นกันมาหลายปี แต่งเรื่อง แต่งเพลง เล่นตามโรงเรียน สอนสนุก และตามห้าง แล้วแต่จะมีคนจ้าง แล้ววันหนึ่ง ช่อง 7 มาชวนเราทำรายการ เป็นรายการเจ้าขุนทอง ออกอากาศครั้งแรก 1 ตุลาคม 2534”

(เกียรติสุดา ภิรมย์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2557)

วัตถุประสงค์ของการผลิตรายการเจ้าขุนทอง เพื่อนำเสนอสาระบันเทิงโดยเน้นการสอนภาษาไทย เพื่อให้เด็กเข้าใจและรักภาษาไทย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เด็กและเยาวชนตามนโยบายของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จึงได้อาศัยความร่วมมือทางวิชาการจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการเจ้าขุนทอง คือ เด็กอายุระหว่าง 3 – 12 ปี และ
กลุ่มเป้าหมายรองได้แก่ ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง

จากนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทองจะเห็นได้ว่าสามารถสร้าง
ภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถานีโทรทัศน์สีทองที่พบกช่อง 7 และสร้างรายได้ให้กับบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์
จำกัด การวิจัยในครั้งนี้สามารถจำแนกพัฒนาการรายการเจ้าขุนทองออกได้เป็น 3 ยุค คือ ยุคที่ 1 ยุค
บุกเบิก จุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534 – 2539) ยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืน
รายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551) และยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง ซึ่งนำเสนอ
ในบทที่ 4 , 5 และ 6 ตามลำดับ

หุ่นในยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534 – 2539)

รูปที่ 1 หุ่นเจ้าขุนทอง เทป 835 ปี 2538

หุ่นเจ้าขุนทองมีอุปนิสัยช่างพูดอารมณ์ดี มีอธยาศัยคล่องแคล่ว ว่องไว และร่าเริงไม่มีชุดประจำตัว

รูปที่ 2 หุ่นลุงมะตูม เทป 834 ปี 2538

หุ่นลุงมะตูมมีนิสัยชอบอ่านหนังสือหาความรู้โดยเฉพาะเกี่ยวกับภาษาไทยวัฒนธรรมไทย และนำเอา
ความรู้นั้นมาสอนเด็กๆ เป็นหุ่นอารมณ์ดี ใจเย็น คอยรับฟังและแก้ไขปัญหา เหมือนเป็นญาติผู้ใหญ่ไม่มี
ชุดประจำตัวเพราะติดกระดอง

รูปที่ 3 หุ่นฉงฉงจากเทป 7 ปี 2534

หุ่นฉงน เป็นหุ่นขยับชอบหาความรู้ แต่ด้วยมีนิสัยขี้จะ คิดจะพูดซ้ำ มีคำถามตลอดเวลา มีน้ำใจและนิสัยดี ชุดประจำตัวคือเสื้อม่อฮ่อมสีกรม

รูปที่ 4 หุ่นหางดาบ เทป 575 ปี 2537

หุ่นหางดาบ เป็นหุ่นพระเอก ชอบช่วยเหลือเพื่อนๆ มีความรู้ เป็นคนสุภาพและมีน้ำใจชุดประจำตัวคือเสื้อก๊าก

รูปที่ 5 หุ่นเป็ดน้อย เทป 365 ปี 2536

หุ่นเป็ดน้อย เป็นหุ่นเด็กสาว ขยันหมั่นเพียร รักสวยรักงาม ร้องเพลงเก่ง ชุดประจำตัวเป็นชุดกระโปรงยาวเสมอเช่า

รูปที่ 6 หุ่นซอนลอย เทป 575 ปี 2537

หุ่นซอนลอย เป็นหุ่นขี้เกียจ กินเก่งและจุ เรียนหนังสือไม่เก่งเพราะเอาแต่กิน และนอนจนไปโรงเรียนไม่ทัน และชอบเป็นตัวทำเรื่องวุ่นวายอยู่เสมอ แต่ก็เป็นตัวสร้างสีสันให้กับรายการซอนลอยไม่สวมเสื้อ แต่มีผ้าพันคอสีแดง

รูปที่ 7 หุ่นป่าไก่จากเทป 58 ปี 2534

หุ่นป่าไก่เป็นหุ่นป่าที่มีความสามารถในการทำอาหาร เย็บปักถักร้อย

รูปที่ 8 หุ่นเหิน เทป 574 ปี 2537

หุ่นเหินเป็นหุ่นที่มีน้ำเสียงค่อนข้างแหลม มีหลายบทบาททั้งดีและร้าย มีนิสัยชอบอวด ชอบแสดง
อยากเด่นอยากดัง และมีนิสัยขี้ไวยวาย มักสวมเสื้อยืดแขนยาว

รูปที่ 9 หุ่นย่น เทป 834 ปี 2538

หุ่นย่นมีหน้าตาดู เสียงแหบ และชอบใช้กำลัง บ่อยครั้งได้แสดงในบทนักเลง ผู้ร้ายมักสวมเสื้อแขนสั้น
ม้วนแขนขึ้นเหมือนนักเลง

รูปที่ 10 หุ่นอวแ จากเทป 260 ปี 2536

หุ่นวอแวนเป็นหุ่นที่มีความสามารถหลากหลาย และเป็นหุ่นช่างคิดช่างสงสัย มักมีคำถามอยู่เสมอ มักใส่เสื้อยืดสีขาว

การวิเคราะห์รายการในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534 – 2539)

ยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534 – 2539) จากนโยบายและวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และไม่ได้มุ่งหวังผลกำไรจากการผลิตรายการเจ้าขุนทอง จึงต้องใช้ต้นทุนการผลิตรายการเจ้าขุนทองจากบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ในยุคนี้ผลการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2539 มีดังนี้

1. แก่นสาระ ประกอบด้วยรูปแบบ และเนื้อหารายการเจ้าขุนทอง

ในยุคที่ 1 รายการเจ้าขุนทองออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทุกวันเวลา 7.30-8.00 น. พิธีกรของรายการเป็นหุ่นมือตัวแทนในการนำเสนอรายการทั้งหมด โดยหุ่นมือนี้นับว่าเป็นสัตว์ต่างๆ และมีการตั้งชื่อตามบุคลิกของสัตว์ อาทิ จระเข้ชื่อขอนลอย ควายเป็นชื่อฉงน สุนัขชื่อหางดาบ, ย่น ไก่ชื่อป่าไก่ โดยแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกมาเป็น 4 เปรครายการซึ่งในช่วงที่ 1 จะเป็นช่วงเปิดรายการ และในช่วงที่ 2-4 จะหมุนเวียนกันออกอากาศจากช่วงต่างๆ ดังนี้ ช่วงสนุกกับคำ ช่วงหนอนต้นคันท้องสมุทร ช่วงมือน้อยสร้างฝัน ช่วงเวทิดาว ช่วงนิทานเรใจ ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ช่วงเปิดตำรา ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย ช่วงเวทีของเรา ช่วงยิ้มแย้มเยิ้มเยื่อน ช่วงนิทานในตู้ อย่างไรก็ตามก็ดีในช่วงที่ 2 – 4 อาจมีสลับกันได้ตามความเหมาะสมของบริบท ความยาวของเนื้อหาแต่ละช่วง และสถานการณ์ เช่น ถ้ามีแขกรับเชิญในรายการมาร่วมรายการอาจจะนำเสนอตั้งแต่ในช่วงที่สาม เป็นต้น ซึ่งแต่ละช่วงรายการมีแก่นสาระที่ประกอบด้วยรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอในยุคที่ 1 ของรายการเจ้าขุนทอง ดังนี้

ตารางที่2แสดงช่วงต่างๆในรายการเจ้าขุนทองปี 2534 - 2539

เทปรายการ เจ้าขุนทองปี 2534 - 2539	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
เทปรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2534					
1.เทปที่ 5 ปี 2534		แนะนำ รายการ	ประดิษฐ์(ลุง มะตูมสอน)	เล่านิทาน	สอนคำ
2.เทปที่ 7 ปี 2534	เวลา	7.30 หุ่นทำ หน้าที่ต่างๆ	สอนเรื่องเวลา	ประดิษฐ์สอนทำ นาฬิกา ตอบ จดหมาย	หนอนต้นคั้น ห้องสมุด
3.เทป 58 ปี 2534	การ ประหยัด	พูดถึงการ ประหยัด	สอน ยกตัวอย่าง การประหยัด	นิทาน	เน้นเรื่อง ประหยัด สรุป
4. เทป 59 ปี 2534	ม้า	แนะนำ รายการ แสดง การเล่นขี่ ม้า	สอนเรื่องม้า คำ สำนวน	ช่วงมือน้อยสร้างฝัน (ป่าไก่สอนประดิษฐ์)	เวทีดาว
เทปรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2535					
1.เทป 106	เลข	สอนเขียนเลข ไทย	สนุกกับคำ (คำที่เกี่ยวกับ คณิตศาสตร์)	นิทาน	
2.เทป 107	ทะเล	แนะนำ รายการ	สอนคำศัพท์ที่ เกี่ยวกับทะเล	สอนคำต่อ ช่วงนิทานเรียงใจ	นิทานเรียงใจ ต่อ
3.เทป 108	รักษา สิ่งแวดล้อม	เพลงโลกสดใส	นิทานเรียงใจ	หนอนต้นคั้น ห้องสมุด สนุกกับคำ	
4.เทป 109	อาหาร ไทย	แนะนำ รายการ	ลุงมะตูมสอน เรื่องพริก ช่วงเวทีดาว	ช่วงเวทีดาว แหกرائب เชิญเล่านิทาน	

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2534 - 2539	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2536					
1.เทพ 260		ประโยชน์ของ มะละกอ เข้า เพลงชวนกิน ผัก	ลุงมะตุมสอน คำ เข้าช่วงนิทาน เรใจ	ช่วงเวที่ดาว แกรับ เชิญร้องเพลง เล่า นิทาน	
2.เทพ 261	คำว่าลูก	เล่นไปคำว่า ลูกกับคนดู	สอนถึงคำว่า ลูกต่างๆ เข้า เพลงลูก	นิทานเรใจ	นิทานเรใจ ต่อ
3.เทพ 364	เกาะ	เพลงทะเล และแนะนำ รายการ	สอนถึงคำว่า เกาะต่างๆ แกรับเชิญมา เดินระบำชาว เกาะ	นิทานเรใจ	
4.เทพ 365	เพื่อน	แนะนำ รายการ	สอนถึงเพื่อน แบบต่างๆ แกรับเชิญ ร่วมร้องเพลง เพื่อน	นิทานเรใจ	
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2537					
1.เทพ 572		ตอบจดหมาย จากทางบ้าน เข้าเพลงรอ จดหมาย	สอนถึง อักษรไทย โบราณเข้า เพลง ภาษาไทย	นิทานเรใจ	นิทานเรใจ ต่อ
2.เทพ 573	คำว่า รถ รด รถ	รดน้ำต้นไม้	สอนคำว่ารด รด รถ	ช่วงนิทานเรใจ	นิทานเรใจ ต่อ

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2534 - 2539	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
3.เทพ 574		แนะนำ รายการ	สอนคำศัพท์	นิทานเร่ใจ	นิทานเร่ใจ ต่อ
4.เทพ 575	เทียบ	พูดเรื่อง ฝนเทียบ	สอน ยกตัวอย่างคำ ว่าเทียบ	นิทานเร่ใจ	นิทานเร่ใจ ต่อ
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2538					
1.เทพ 832	การทาน อาหาร	พูดเรื่องกินผัก	ประโยชน์การ กินผัก	นิทานเร่ใจ	นิทานเร่ใจ ต่อ
2.เทพ 833		นกทำเสียง ร้องต่างๆ	สอนเรื่องนก ช่วงมีน้อย สร้างฝัน (เปิด น้อยสอน)	นิทานเร่ใจ	นิทานเร่ใจ ต่อ
3.เทพ 834	คำว่า “คับ”	สอนคำว่าคับ	ตัวอย่างคำว่า คับต่างๆ	นิทานเร่ใจ	นิทานเร่ใจ ต่อ(เพลง เพื่อน)
4.เทพ 835	น้ำ	แนะนำ รายการ	สอนการทำน้ำ ให้สะอาด	นิทานเร่ใจ	นิทานเร่ใจ ต่อ
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2539					
1.เทพ 36		แนะนำ รายการ	ช่วงร้องเล่น เดินตามเพลง	ช่วงเปิดตำรา	ช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย
2.เทพ 40		แนะนำ รายการมี ตัวอย่างให้ชม ก่อน	ช่วงสนุกกับคำ	ช่วงร้องเล่นเดินตาม เพลง	ช่วงนิทานเร่ ใจ
3.เทพ 81		แนะนำ รายการ ชม	ช่วงเวลาที่ของ เรา	ช่วงยิ้มแยมยิ้ม เยียน	ช่วงนิทาน เล่าและแสดง

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2534 - 2539	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
		ตัวอย่าง			โดยแขกรับ เชิญ
4.เทพ 82		แนะนำ รายการ ชม ตัวอย่าง	ประดิษฐ์	นิทานเร่ใจ	นิทานเร่ใจ

1.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทองปี 2534-2539

มีการแบ่งการนำเสนอเป็นสี่ช่วงรายการช่วงแรกจะเป็นช่วงเปิดเข้ารายการโดยมีเพลงรายการและมีภาพประกอบโดยใช้เทคนิคการตัดต่อทางคอมพิวเตอร์ตัดต่อภาพซึ่งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย (เปลี่ยนแปลงปี 2536 และ 2538) แต่ในยุคแรกนี้ยังคงเสียงเจ้าขุนทอง “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ” การเริ่มรายการของรายการเจ้าขุนทองในปี 2534 นั้น เริ่มด้วยการขึ้นชื่อคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อด้วยการเกิดขึ้นของ logo รายการเจ้าขุนทองมาหยุดตรงกลางจอภาพ และเพลงเข้ารายการเจ้าขุนทอง โดยที่เหล่าสัตว์ต่างๆเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว อย่างกระตือรือร้น โดยใช้ effect เร่งความเร็วภาพ และมีภาพของสุนัข สุนัขบุญสังข์ นักร้องวัยรุ่นที่เคยมาออกรายการ พร้อมกับเจ้าขุนทองเสียงของเจ้าขุนทองพูดขึ้นว่า “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ”

แต่มีการเปลี่ยนแปลงลำดับการขึ้นชื่อเมื่อปี 2536 เปิดรายการเจ้าขุนทองร้อง “เจ้าขุนทองมาแล้ว มาแล้ว มาแล้ว” มีการขึ้นชื่อสถานีสีกองทัพบกช่อง 7 ก่อนชื่อคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พื้นหลังมีการปรับเปลี่ยนเป็นสีรุ้งเส้นๆพุ่งออกจากกลางหน้าจอเพื่อให้ดูทันสมัย มีการใช้ Effect พลิกตัวอักษร เปลี่ยนฉากในเพลงเข้ารายการแต่ยังคงใช้เทคนิคการเอาฟุตเทจที่เคยถ่ายไว้นำมาตัดต่อและเร่งความเร็วภาพเหมือนเดิม และก่อนเข้าช่วงแรกของรายการเจ้าขุนทองจะยังคงพูดว่า “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ”

เมื่อปี 2538 มีการเปลี่ยนเวอร์ชันเพลงเข้ารายการ มีการให้หุ่นฉนวนมาพูดว่า “เจ้าขุนทอง มาแล้ว มาแล้ว มาแล้ว” แทนหุ่นเจ้าขุนทองที่ยังคงยืนอยู่ข้างๆและปรากฏชื่อสถานีสีกองทัพบกช่อง 7 และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการเปลี่ยนแบบตัวอักษรและฉากพื้นหลังให้ดูทันสมัยขึ้น มีการใช้อินิเมชันนกบินด้านบน แสงแดดจากพระอาทิตย์ตรงกลางจอภาพ และมีการ

สร้างอนิเมชันหุ่นมารวมกันก่อนเข้ารายการแทนการถ่ายหุ่นจริงแบบก่อนหน้านี้ เจ้าขุนทองยังคงพูด “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ”

รูปที่ 11 การปรากฏชื่อของคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2534 2536 และ 2538 ตามลำดับ

รูปที่ 12 เมื่อปี 2538 อนิเมชันหุ่นมารวมกันก่อนเข้ารายการโดยใช้เทคนิคภาพนิ่งมาซ้อนกัน

ในช่วงเข้ารายการนี้จะสังเกตได้ว่าการเปลี่ยนแปลงลำดับขั้นตอนการปรากฏชื่อรายการ รวมทั้งเทคนิควิธีในการนำเสนอเพื่อความทันสมัยของแต่ละการเวลา แต่ยังคงไว้ถึงหุ่นเจ้าขุนทองและการเพิ่มขึ้นของหุ่น และเพิ่มบทบาทหน้าที่ที่หุ่นในการนำเสนอรายการ บทบาทหน้าที่ของหุ่นยังมีอีกในการกล่าวช่วงพักรายการและตอนรับกลับเข้ารายการ

ในปี พ.ศ. 2534 เมื่อถึงเวลาต้องพักเข้าโฆษณาจะเป็นภาพเจ้าขุนทองเกาะอยู่บนกิ่งไม้พูดว่า “รอหน้อยนะ รอหน้อยนะ รอเจ้าขุนทองด้วย” พร้อม โลโก้รายการปรากฏขึ้นอยู่ทางขวาล่าง และเมื่อกลับเข้ารายการจะเจ้าขุนทองพูดว่า “เจ้าขุนทองมาแล้ว มาแล้ว” ซึ่งมีหุ่นฉงนและวอแวอยู่ด้วยซึ่งตัวกลับเข้ารายการนั้นจะมีหลายเวอร์ชัน อีกเวอร์ชันหนึ่งเป็นหุ่นเจ้าขุนทอง วอแว และลุงมะตูม เปิดประตูออกมาจากบ้านพร้อมกับพูด “เจ้าขุนทองมาแล้ว มาแล้ว”

รูปที่ 13 ภาพเข้ารายการเจ้าขุนทองของปี 2534

เมื่อปี 2538 มีการเปลี่ยนแปลงตัวตลกเข้าโฆษณาเป็น โลโก้ขนาดใหญ่อยู่ตรงกลาง ภาพมีฉากหลังซ้อนกันอีกที่ทำให้ดูเด่นชัดขึ้น และเปลี่ยนคำพูดของเจ้าขุนทองเป็น “รอสักครู่ เจ้าขุนทองยังอยู่ ไม่ได้ไปไหนหรอกครับ” และเมื่อกลับเข้ารายการเจ้าขุนทองเปลี่ยนเป็นฉากเจ้าขุนทอง

ยื่นกับฉงน เจ้าขุนทองพูดว่า “เจ้าขุนทองเบิกบาน ทุกๆเช้าจ้า” และฉงนพูดว่า “เจ้าขุนทองมาแล้ว มาแล้ว มาแล้ว” ซึ่งตัวกลับเข้ารายการนั้นจะมีหลายเวอร์ชัน อีกเวอร์ชันหนึ่งเป็นเจ้าขุนทอง ขอนลอย ฉงน เหยิน ช่วยกันพูด

รูปที่ 14 ภาพกลับเข้ารายการเจ้าขุนทองของจากโฆษณาปี 2538

รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการมีเน้นการสอนการสอดแทรกความรู้ทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ และความรู้รอบตัวซึ่งการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กที่ชมรายการนั้นต้องอาศัยการสื่อสารที่ถูกต้องที่จะทำให้ สารคือเนื้อหาความรู้ ส่งไปให้ผู้รับคือเด็กที่ชมอยู่ทางบ้านจึงจำเป็นต้องมีการแสดงตัวอย่าง การยกตัวอย่างประกอบการสอนและการอธิบาย โดยรายการเจ้าขุนทองเป็นรายการที่ใช้การแสดงด้วยหุ่นมือเป็นหลัก จึงมีการใช้บทบาทหน้าที่ของหุ่นในการสอน เน้นย้ำสิ่งที่ได้สอนไป เน้นย้ำสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติและพูดคุยกับเด็กเสมือนเป็นเพื่อน เป็นพี่เป็นน้องที่เป็นห่วงเป็นใยกัน โดยผ่านทางกรพากย์เสียง และการแสดงตัวอย่างที่ดีอีกวิธีหนึ่งที่กระทำโดยการใช้หุ่น คือการแสดงตัวอย่างประกอบการสอนโดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่นสอนความหมายของคำ หรือคำพังเพย สุภาษิต ก็ให้หุ่นแสดงตัวอย่างสั้นๆ ก็จะสามารถเข้าใจถึงความหมายนั้นได้ และยังก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางพฤติกรรมตัวอย่าง รู้ว่าถ้าทำแบบนี้จะได้ผลเป็นอย่างไร จึงสามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ โดยการผ่านเทคนิคการขีดหุ่นเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงตามความต้องการที่รายการต้องการ จะสื่อกับเด็กที่รับชมรายการอยู่

การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ

ในช่วงแรกของรายการที่มีหุ่นมาพูดคุยทักทาย สอน และเทคนิคในการเข้ารายการ ช่วงต่างๆนั้น จากการศึกษาพบว่า จากตัวอย่างเทปรายการโทรทัศน์เจ้าขุนทองปี 2534 – 2539 จำนวน 24 เทปนั้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกของรายการคิดเป็นร้อยละ 41.6 ใช้หุ่นตัวอื่นในการนำเสนอช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 29.16 และใช้การแสดงประกอบการสอนของหุ่นคิดเป็นร้อยละ 29.16

การใช้หุ่นในการพูดคุยกับเด็กที่รับชมทางบ้านการเน้นย้ำหรือการพูดที่ทักทายให้เด็กนำไปคิดหรือพัฒนาต่อยอดแม้รายการจะจบลงไปแล้วเพื่อกระตุ้นในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นสิ่งที่นอกเหนือในการพูดสอนถึงเนื้อหาในรายการ มีตัวอย่างดังนี้

เจ้าขุนทองพูดถึงเรื่องของสีที่มีคำขยายต่างๆมากมาย เช่น บี แจ้ แจ็ต อ้อย ว๊อก เป็นต้น ลุงมะตูมจึงพูดกับเด็กๆที่รับชมอยู่ว่า “หลายๆลองไปนึกถึงคำเหล่านี้มาอีกนะ แล้วจะรู้ว่าภาษาไทยยังมีคำอีกเยอะ” ซึ่งเป็นการพูดทิ้งท้ายเพื่อให้เด็กที่ชมรายการได้คิดต่อถึงรายการจะจบลง (เทป 5 ปี 2534)

ลุงมะตูมสอนความหมายของเวลาและวารี ไม่เคยที่จะรอใคร ลุงมะตูมจึงพูดกับเด็กๆ อยากให้ทุกคนทำให้ดีที่สุด ดีกับตัวเอง และดีกับคนอื่น เวลาที่มีค่าของเราจะไม่ผ่านเลยไปเปล่าๆและในช่วงประดิษฐ์ โดยมีหุ่นสีสวาทสอนทำนาฬิกา เมื่อสอนทำนาฬิกาเสร็จก็ถามเด็กๆที่ชมว่า นี่ก็โมงแล้ว หลังจากนั้นเจ้าขุนทองกับลุงมะตูมนั่งอ่านจดหมาย โดยมีการตอบคำถามความหมายของคำต่างๆที่ได้ถามเข้ามา (เทป 7 ปี 2534)

หุ่นมหัศจรรย์เข้ามาปิดไฟและถามกับเด็กๆพอเห็นไหมว่าใครเป็นคนมาเปิดไฟไว้ และการเปิดไฟทั้งวันนั้น ทำให้สิ้นเปลืองมาก และเดี๋ยวจะมาบอกถึงวิธีประหยัดไฟให้น้องๆซึ่งตอนท้ายขุนทองมาเน้นย้ำสิ่งที่สอนไปอีกที “เด็กต้องประหยัดกันนะครับ น้ำ ไฟ ใช้แล้วปิดด้วย ช่วยคุณพ่อ คุณแม่ประหยัด รับประทานอาหารให้หมด เปิดๆ ปิดๆ ตู้เย็นเปลืองไฟนะครับ ช่วยกันประหยัดครับ สวัสด์ครับ”(เทป 58 ปี 2534)

ระยะทางไกล เป็นเรื่องพิสูจน์ว่ามาที่ดีหรือไม่ดี สำหรับคนต้องดูกันไปนานๆว่าดีหรือเปล่า ฉงนจึงพูดกับเด็กๆที่ชม “งั้นเด็กๆคงพิสูจน์ได้ว่าฉงนเป็นคนอย่างไร เราคบกันมานานแล้วนี่นา” พูดแล้วอายก้มหน้าก้มตาเอามือปิดตาและในช่วงก่อนจบรายการ ทางดาบพูดเน้นย้ำส่งท้ายว่า “อยากให้พี่น้องตั้งใจเรียนหนังสือ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่”(เทป 59 ปี 2534)

รูปที่15 ทางดาบและฉงนแสดงตัวอย่างประกอบการอธิบาย เทป 59 ปี 2534

ลุงมะตูมสอนถึงคำที่มีอยู่ในละคร เช่น ตะกรุมตะกราม ตะกละตะกราม ทูรนทูราย ศัตรู ผ่ายผอม ครวญคราง จับ ขยี้ ฉงนจึงบอกเด็กๆว่า “เด็กๆทานอาหารแล้วค่อยๆเคี้ยวนะครับ” เจ้าขุนทองจึงเสริมต่อว่า “เวลาเคี้ยวต้องหุบปากด้วยนะครับ” (เทป 108 ปี 2535)

รูปที่ 16 ลุงมะตูมสอนถึงคำที่มีอยู่ในละคร โดยมีฉงน และเจ้าขุนทองคอยเสริม ในเทป 108 ปี 2535

ฉงนลอยกับฉงน พุดถึงประโยชน์ของการกินมะละกอสุก ฉงนลอย “ทำให้ผิวพรรณสดชื่น เด็กๆที่ไม่ชอบกินผลไม้มาลองกินมะละกอสิครับ แล้วเข้าวันนี้เด็กๆรับประทานผลไม้บ้างหรือยังครับ รับประทานผลไม้และผักมากๆนะครับ ไม่เป็นพิษเหมือนขนมหวานที่มีน้ำตาลเยอะ” ฉงนเสริมว่า “ของหวานสำหรับเด็กๆเป็นของคู่กัน แต่ต้องกินให้เหมาะสม กินแล้วควรแปรงฟันด้วยนะครับ”(เทป 260 ปี 2536)

เจ้าขุนทองกับฉงนเล่นไปคำกับเด็กๆที่ชมรายการถึงคำว่าลูก เช่นลูกอะไรเอ๋ยเป็นเมื่อน้ำแข็งตกมาจากฟ้า บนหน้าจอก็ขึ้นคำไป ชื่อคล้ายสัตว์ชนิดหนึ่ง คำที่ให้เต็มด้วยนะครับ ฉงนเฉลยว่า “ลูกเห็บ” ลูกอะไรที่เด็กๆชอบมากมีมากมายหลากสี มีรสหวานด้วย “ลูกกวาด” คงไม่มีใครไม่ชอบ แล้วมีใครไม่ชอบเจ้าขุนทองไหมครับ ไม่มีเหมือนกันนั่นติดตามชมนะครับ(เทป 261 ปี 2536)

รูปที่ 17 เจ้าขุนทองกับฉงนเล่นไปคำกับเด็กๆที่ชมรายการในเทป 261 ปี 2536

ฉงน เป็ดน้อย วอแว พุดถึงการไปเที่ยวกับเพื่อนๆ ที่ดีและสนุกโดยพุดต่อกันเป็นบทกลอนเป็ดน้อย “วันนี้รายการเจ้าขุนทองจะเสนอเรื่องของเพื่อน” เหยิน “เพื่อนมีหลายแบบ น้องๆมีเพื่อนแบบไหนบ้างครับ หรือเป็นเพื่อนแบบไหน ต้องติดตามชมนะครับ”(เทป 365ปี 2536)

ในช่วงนิทานเรใจเรื่อง “ลิมอีกจนได้” เหยินปรับปรุงตัว จดบันทึก เขียนข้อความเตือนใจติดทั้งที่บ้านและที่โต๊ะ แต่สุดท้ายเหยินก็ยังคงลืมนแปรงฟัน ลุงทางดาบเลยเอาแปรงมาให้เหยินแล้วหันมาบอกกับทางเด็กๆที่ชมว่า “อย่าลืมนแปรงฟันก่อนนอนด้วยนะครับ ฟันสกปรกเชื้อโรคจะมาเจาะทะลุ เศษอาหารจะได้หลุดออกไป”(เทป 574 ปี 2537)

เทป 832 ปี 2538 โรคเลือดออกตามไรฟันที่ชาวเรือเป็นนั่นคือโรคคลักปิดลักเปิด เกิดจากการขาดวิตามิน เมื่อชาวเรือได้รับประทานผักและผลไม้สดก็ไม่มีโรคนี้อีก ความรู้เรื่องนี้มนุษย์

ได้ทราบเมื่อ 300 ปีมาแล้ว วอแว “น้องๆที่กินผักผลไม้ได้เป็นประจำจะแข็งแรง ผิวพรรณผ่องใส ด้วย”

เทพ 835 ปี 2538 ช่วงนิทานเรใจเรื่อง “ขุมทรัพย์ในบ่อ” เมื่อจบลงหุ่นหนูที่อยู่แถวนั้นจึงพูดกับหุ่นวอแว และหุ่นเหินว่า “พี่ทั้งสองคนน่าจะรักษาความเป็นมิตร เพื่อนกันเอาไว้ ไม่น่าวุ่นวาย ทะเลาะกันเรื่องสมบัตินอกกาย ถึงจะเป็นทองจริงก็ไม่น่าจะทะเลาะกัน อายุเด็กทางบ้านเขาเขาชมอยู่นะสิครับ เขารู้กันหมด”

เทพ 82 ปี 2539 ป่าไถ่ถือนั่งสืออ่าน แล้วมีการเตือนเด็กๆว่า “กินกรวดกินได้แค่ในนิทานนะเด็กๆ ทานจริงๆไม่ได้นะคะ”

จากตัวอย่างข้างต้นการพูดกับเด็กๆในรายการไม่ว่าจะเป็นการพูดเพื่อการต่อยอดความคิด เพื่อเรียกความสนใจกับเด็กๆที่ชมรายการ เพื่อเน้นย้ำสิ่งที่เป็นประโยชน์และควรจะทำ โดยทั้งในและนอกเหนือเนื้อหาการสอนในช่วงนั้นๆ อาศัยลักษณะนิสัยของตัวหุ่นในการพูดกับเด็กที่ชมรายการ เช่น เมื่อสอนความหมายของระยะทางไกล เป็นเครื่องพิสูจน์ว่ามาที่ดีหรือไม่ดี สำหรับคนต้องดูกันไปนานๆว่าดีหรือเปล่า ฉงนที่มีลักษณะนิสัยเป็นหุ่นซึ่งพูดกับเด็กๆว่าเด็กๆคงรู้ว่าฉงนเป็นคนยังไงเพราะเราคบกันมานานแล้ว นอกจากนี้การพูดเน้นย้ำกับเด็กก็มีส่วนในการเตือนเด็กในการบอกถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรทำ การออกแบบของรายการเจ้าขุนทองในการพูดกับเด็กนั้นยังมีการใช้เทคนิค Voice over อีกวิธีหนึ่งแต่ไม่ว่าอยู่ในช่วงไหนของรายการการออกแบบรายการจะไม่ลืมน่ามีเด็กๆรับชมอยู่ทางบ้านเสมอ

การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง

การแสดงตัวอย่างของหุ่นเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ทำให้เด็กสามารถเข้าถึงเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการจะสอนได้อย่างถูกต้องโดยการเห็นตัวอย่างในการกระทำ ซึ่งสามารถเข้าใจได้ง่ายและเลียนแบบพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ เพราะทราบถึงผลของการกระทำจากการแสดงของหุ่นเช่น

เจ้าขุนทองสอนถึงการประหยัด ไม่ใช่แค่เงิน ของใช้ก็จะต้องประหยัด ซ่อมวงแกะกระดาดห่อของ และนำดาซห่อนั้นมาทำปอกสมุด ทำของเล่น ตรงกันข้ามกับวอแว ซึ่งแกะกระดาดห่ออย่างรุนแรงไม่คิดประหยัดเลยกระดาดเลยชาก แล้วก็ทิ้งไป ฉงน หยอดเงินใส่กระปุกออมสิน ไม่ใช่จ่ายสุ่ยสุ่ยอย่างขอลอยมีเงินเท่าไรก็ซื้อขนมจนหมด (เทพ 58 ปี 2534) จะสังเกตได้ว่าซ่อมวงแกะและฉงนแสดงตัวอย่างที่ควรจะทำและวอแวกับขอลอย แสดงตัวอย่างที่ไม่ควรกระทำ ซึ่งทำให้เด็กที่ชมได้เกิดกระบวนการเปรียบเทียบ พร้อมได้บอกผลของการกระทำด้วย ถ้าแกะกระดาดอย่างระวังก็นำไปทำอย่างอื่นได้ แต่ถ้าไม่ทำก็จะเป็นแบบหุ่นวอแว

รูปที่ 18 ช่อม่วงและวอแวแสดงตัวอย่างที่ควรและไม่ควรทำในเรื่องของการประหยัดในเทพ 58 ปี 2534

หุ่นเหยินแต่งตัวด้วยผ้าลายเสือมาห่ม และห้อยลูกประคำคล้ายภาชี มาอธิบายความหมายของคำว่า “ลูกประคำ” คือ ไม้หรือแก้วทำเป็นลูกกลมๆ มีรูตรงกลางร้อยด้วยด้ายหรือไหม ส่วนมากจะมี 108 ลูก สำหรับนักบวช เช่น ภาชีใช้สวมคอเพื่อบริกรรมภาวนา วอแวถือว่าสืขาว มาอธิบายถึงคำว่า “ลูกปลา” คือที่ติดเชือกกับตัวว้าว และวอแวได้บินลอยไปกับว้าว เป็ดน้อยยืนอยู่มีใบสีเล็กๆไปรยลงมาใส่ตัวเป็ดน้อย “ลูกปลา” คือแถบหรือชิ้นกระดาษสีที่ใช้ไปรยในงานรีนเริง เหยินชมขอนลอยว่าดีอย่างนั้นดีอย่างนี้ ขอนลอยเลยอธิบายความหมายของคำว่า “ลูกยอ”(เทพ 261 ปี 2536) เป็นการแสดงของหุ่นประกอบการอธิบายของคำต่างๆที่ต้องการจะสอนถึงความหมาย นอกจากจะรู้ความหมายแล้ว การแสดงของหุ่นยังส่งเสริมให้เด็กรู้ถึงประโยชน์หรือคุณสมบัติของสิ่งๆนั้นด้วย

หุ่นเหยินบินมาเกาะหลังคาแล้วอธิบายถึงคำว่า เกาะ คือ จับ ยึดสิ่งใดไว้เพื่อทรงตัวอยู่ ฉงน บอกว่า เกาะ คือ อาการที่เขาไปติดแน่นอยู่ เกาะกลุ่ม เหยิน ย่น หางดาบวิ่งเข้ามาเกาะอยู่กับฉงนซะแน่นเลย ฉงน “โอยเกาะกันแน่นไปแล้ว (เทพ 364 ปี 2536) เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ใช้การแสดงของหุ่นโดยอาศัยคุณลักษณะของหุ่นมาแสดงอธิบายความหมายของคำต่างๆ เมื่อเด็กๆเห็นการแสดงของหุ่นสามารถเข้าใจความหมายของคำได้อย่างชัดเจนและสอดแทรกอารมณ์ขันของหุ่นไว้อีกด้วย

รูปที่ 19 หุ่นเหยินบินมาเกาะหลังคาและเหยิน ย่น หางดาบวิ่งเข้ามาเกาะอยู่กับฉงน

เพื่อแสดงตัวอย่าง ในเทพ 364 ปี 2536

หางดาบสอนเด็กๆให้ปรองพั้นสะอาดทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง คือเมื่อตื่นนอนตอนเช้า และก่อนนอนตอนกลางคืน ถ้าน้องๆไม่ดูแลสุขภาพปากและฟันอีกหน่อย ฟันผุ ต้องถอนทิ้งต้องใส่ฟันเทียม หรือเรียกว่าฟันปลอม (เทพ 575 ปี 2537) ตัวอย่างนี้แสดงถึงหุ่นหางดาบนอกจาก

การใช้คำพูดสอนเด็กๆ แล้วนั้นยังแสดงการแปร่งฟันเพื่อส่งเสริมเนื้อหาจากการสอน และสอดแทรก คำศัพท์ไปพร้อมๆกัน

รูปที่ 20 หางคาบสอนเด็กๆ ให้แปร่งฟันสะอาดทุกวันในเทป 575 ปี 2537

ขออนุญาตสวมเสื้อไปประชุมที่โรงเรียน แต่สวมไม่ได้ซักที คับ แปลว่า มีขนาดไม่พอดีกัน ทำให้แน่น สวมใส่ได้ยาก เช่น เสื้อคับ อย่างที่ขออนุญาตเป็นอยู่นี้ “คับ” เป็นคำตรงข้ามกับคำว่า “หลวม” และมีความหมายอื่น เช่น เสียงคับบ้าน(มีปริมาณเกินพอดี) ขออนุญาตเป็นจระเข้คับคลองสวมเสื้อคับตัว(เทป 834 ปี 2538) เป็นอีกตัวอย่างที่ใช้การแสดงเป็นตัวนำและส่งเสริมการสอนบอกความหมายของคำ และมีการใช้ลักษณะหุ่นที่มาแสดงตัวอย่างสอนถึงสำนวน โดยสอดแทรกอารมณ์ขัน

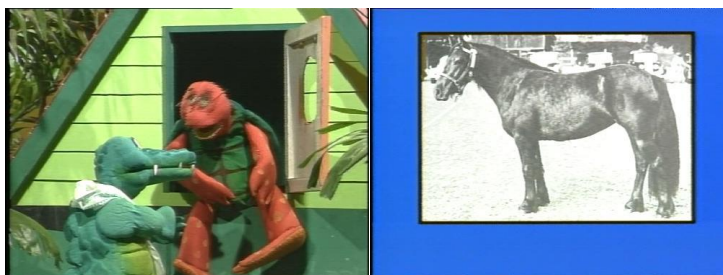
การใช้หุ่นในการแสดงตัวอย่างของรายการเจ้าขุนทองนั้นส่วนใหญ่จะใช้ในการแสดงเพื่อสื่อถึงความหมายทางตรงและทางอ้อม ความหมายต่างกัน คุณลักษณะ คุณสมบัติ และประโยชน์ของคำ สำนวน สุภาษิตและอื่นๆ เพื่อแสดงสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติโดยมีการแสดงให้เห็นเพื่อเกิดการเปรียบเทียบ พร้อมทั้งบอกถึงผลที่ได้จากสิ่งที่ปฏิบัติและสรุปสิ่งที่ควรจะทำ โดยทั้งหมดนี้สอดแทรกคุณลักษณะของหุ่นแต่ละตัวในการแสดง รวมทั้งการสอดแทรกอารมณ์ขันของหุ่นเพื่อความสนุก น่าสนใจ รวมทั้งการจดจำ

นอกจากการใช้หุ่นแล้วมีวิธีแสดงตัวอย่างโดยการใช้ภาพ Insert โดยแบ่งออกเป็นภาพนิ่ง กับภาพเคลื่อนไหว ภาพเหล่านี้มีส่วนช่วยทำให้เรื่องที่สอนนั้นมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ด้วยการใช้ตัวการ์ตูน ภาพ สี องค์กรประกอบต่างๆนี้

การใช้ภาพนิ่ง

แบ่งออกเป็นการใช้ภาพวาดเหมือนจริงและภาพถ่ายของจริงในการสอนและการใช้ภาพวาดการ์ตูน เพื่อใช้แสดงตัวอย่างที่ต้องการจะสื่อ เพื่อการสื่อสารความเข้าใจที่ตรงกัน ตัวอย่างการใช้ภาพวาดเหมือนจริงและภาพถ่ายของจริงในการสอนและเพื่อส่งเสริมการเล่าเรื่อง การสอนของหุ่นเช่น

หุ่นขออนุญาตอยากเลี้ยงม้า หุ่นลุงมะตูมจึงบอกเล่าลักษณะของม้าว่าม้าหนักตั้ง 400 กว่ากิโลกรัม แล้วม้าก็กินหญ้าเหมือนกับฉงน ภาพ Insert แสดงรูปม้า แบบต่างๆเพื่อส่งเสริมตามเนื้อหาที่หุ่นได้บอกกับเด็กๆ เพื่อเด็กๆ ที่ชมอยู่จะได้เข้าใจและรู้จักม้าพันธุ์ต่างๆ (เทป 59 ปี 2534)

รูปที่ 21 ลุงมะตูมอธิบายเรื่องม้าให้ขอนลอยฟัง และภาพ Insert แสดงรูปม้า ในเทป 59 ปี 2534

หูนวอแวคุยกับหูนคุณมหัสจรรย์ถึงสิ่งที่เกิดในทะเลลึกจะมีค่าว่าทะเลต่อท้าย จึงสอนเด็กๆถึงสิ่งที่อยู่ในทะเล เช่นสาหร่ายทะเล ปลิงทะเล ดอกไม้ทะเล สิ่งโตทะเล สิ่งโตทะเลหน้าตาจะเหมือนหูนคุณมหัสจรรย์ไหม เป็นสิ่งโตเหมือนกัน หูนคุณมหัสจรรย์จึงอธิบายหน้าตาของสิ่งโตทะเลและภาพ Insert ก็ขึ้นภาพสิ่งโตทะเล เพื่อให้เด็กๆที่รับชมได้รู้ว่าหน้าตาเป็นอย่างไรและแตกต่างจากสิ่งโตบนบกอย่างไร (เทป 107 ปี 2535)

หูนฉายเพลอเคียวพริกชี้หูไปเลยเผ็ด ฉงนและลุงมะตูมจึงสอนเด็กๆที่ชม พริกคือเครื่องชูรสสำหรับคนไทยเป็นสมุนไพร รสเผ็ดร้อนจะช่วยขับเหงื่อ โบราณว่ากินพริกเผ็ดร้อนเหงื่อออกแล้วจะเย็นสบายตัวพร้อมยกตัวอย่างพริกชนิดต่างๆ ภาพ Insert ขึ้นภาพพริกชนิดต่างๆตามที่หูนได้พูดถึง (เทป 109 ปี 2535)

เปิดน้อยและวอแวเถียงกันเรื่องน้ำ ว่าควรต้มน้ำอะไร เปิดน้อยต้มน้ำต้ม วอแวเขาต้มน้ำกรอง ถ้าให้ต้มน้ำกลั่นสะอาด ไม่มีเชื้อโรค เปิดน้อยคิดว่าสะอาดหมดจดไม่มีอะไรเลยจะปลอดภัยจึงไปถามคุณมหัสจรรย์จึงอธิบายถึงขั้นตอนการทำว่า น้ำต้มเชื้อโรคต่างๆจะตายหมด และไม่ทำลายแร่ธาตุต่างๆในน้ำผิติดกับน้ำกลั่นนะ น้ำกลั่นคือการทำให้น้ำระเหยไปแล้วกลับเป็นน้ำใหม่อีกที ไม่มีทั้งเชื้อจุลินทรีย์ ไม่มีแร่ธาตุที่เป็นประโยชน์ในระหว่างที่หูนคุณมหัสจรรย์อธิบายถึงขั้นตอนการต้มน้ำและกลั่นน้ำนั้นมีภาพ Insert แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนและกระบวนการทำ (เทป 835 ปี 2538)

รูปที่ 22 เปิดน้อยและวอแวเถียงกันว่าควรต้มน้ำอะไร มหัสจรรย์จึงอธิบายภาพ Insert แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนและกระบวนการทำน้ำให้สะอาด ในเทป 835 ปี 2538

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าการใช้ภาพ Insert ด้วยภาพวาดเหมือนจริงและภาพถ่ายของจริง ใช้สำหรับส่งเสริมเนื้อหาที่หูนกำลังบอกเล่า หรือสอนแก่เด็กที่รับชม โดยเนื้อหาที่ใช้ภาพวาดเหมือนจริงและภาพถ่ายของจริงเป็นสิ่งที่เด็กสามารถพบและกระทำได้ในชีวิตประจำวัน และ

ภาพแสดงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เมื่อเด็กได้เจอหรือพบเห็นก็จะจำได้ทันทีว่าสิ่งนั้นเป็นอะไร นอกจากนี้การยกตัวอย่างด้วยภาพนิ่งที่พบในรายการเจ้าขุนทองนั้นยังมีอีกวิธีหนึ่งคือ การใช้ตัวภาพการ์ตูนอาทิเช่น

หุ่นฉงนและหุ่นฉงาย ฝึกบวกลเลขกัน ฉงนให้ฉงายฝึกเขียนเขียนเป็นเลขไทย จึงมีภาพ Insert ตัวเลขไทยเป็นตัวอย่างเพื่อให้เขียนได้อย่างถูกต้องและมีตัวการ์ตูนประกอบเพื่อให้น่าสนใจและไม่น่าเบื่อ ประกอบกับวิธีการสอน และมีเทคนิคใช้เสียง Voice over พูดยุติบรรยายลักษณะของตัวเลขดังนี้ (เทป 106 ปี 2535)

เลข ๑ ฟังเขียนบรรจงเส้นโค้งๆ เขียนสวยๆ

เลข ๒ หางยาวเสียด้วย

เลข ๓ ต้องช่วยลากเส้นให้ดี

ต่อไปก็เขียนเลข ๔

เลข ๕ น้องพี่รูปร่างคล้ายกัน

เลข ๖ หล่อน่ารักอย่าเขียนหวัดนักหัวทางครบครบ

เลข ๗ คล้าย ๓ นะนั่นบรรจงเขียนให้สวยงาม

เลข ๘ ติดตามกันมา

เลข ๙ สุดท้ายพร้อมเพรียงเสียที เลขโบราณของไทย

รูปที่ 23 ฉงนให้ฉงายฝึกเขียนเขียนเป็นเลขไทย และภาพ Insert ตัวเลขไทยเป็นตัวอย่างในเทป 106 ปี 2535

ในช่วงนิทานเรื่อง “ลูกใครอยู่ในตะกร้า” ตัวตุนบอกเล่าถึงอดีตของตัวเองมีภาพแสดงบ้านเก่าของเขา แต่มันเกินฝันแล้ว เกิดน้ำท่วมใหญ่เพราะต้นไม้ในป่าถูกตัดหมด เพื่อนๆ พ่อและแม่สูญหาย ตายไปก็มาก เลยต้องหาที่อยู่ใหม่ภาพการ์ตูน Insert ที่แสดงทำให้เด็กๆ สามารถใช้จินตนาการเข้าใจถึงที่อยู่ของตัวตุน (เทป 261 ปี 2534)

การใช้ภาพนิ่งการ์ตูนมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้จากการสอนของหุ่น หรือ การสอนจากเสียง Voice over แล้วนั้นจะสังเกตได้ว่าเมื่อเนื้อหาที่จะสอนมีลักษณะเนื้อหาที่เข้มข้นหรือยากในการอธิบาย การใช้ภาพการ์ตูนนั้นสามารถทำให้เรื่องนั้นดูง่ายและน่าสนใจขึ้น และยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมจินตนาการของเด็กอีกด้วย นอกจากการยกตัวอย่างด้วยภาพนิ่งที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีการใช้ภาพเคลื่อนไหวมาส่งเสริมเนื้อหา และยกตัวอย่างประกอบเนื้อหารายการ

ภาพเคลื่อนไหว

เป็นการต่อยอดจากการใช้ภาพนิ่งในการส่งเสริมเนื้อหาในรายการ การใช้ภาพเคลื่อนไหวโดยการใช้กล้องถ่ายวัสดุที่ต้องการนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นผลไม้หรือเนื้อหาในหนังสือ การใช้กล้องวิดีโอจับภาพทำให้สามารถเล่นกับเรื่องมุมกล้องและขนาดภาพ การใช้ภาพนิ่งการ์ตูนมาทำเป็นฉากและใส่หุ่นการ์ตูนเป็นหุ่นเชิดและใช้กล้องวิดีโอจับภาพทำให้ภาพที่ได้ออกมามีชีวิตและความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างเช่น

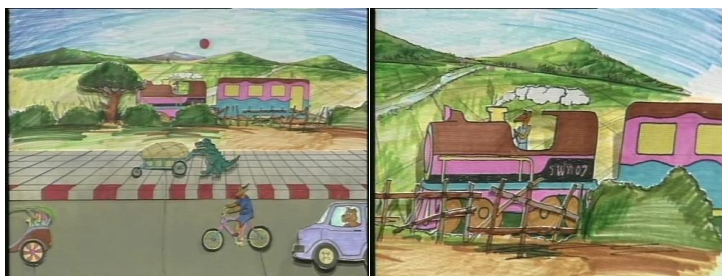
หุ่นมหัศจรรย์สอนถึงประโยชน์ของมะละกอว่า อร่อย และมีประโยชน์มาก มะละกอดิบนอกจากนำมาทำส้มตำแล้วยังมีแล้วยังสามารถมาทำอย่างอื่นได้อีก ยางมะละกอดิบนั้นมีสารชนิดหนึ่งชื่อว่าปาเปน ใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภทเช่น โรงงานฟอกหนัง วงการแพทย์ก็เอาไปสกัดเป็นยาแก้ปวดท้องช่วยย่อยกล้อง Close up ภาพยางมะละกอดิบ (เทป 260 ปี 2536)

รูปที่ 24 หุ่นมหัศจรรย์สอนถึงประโยชน์ของมะละกอภาพยางมะละกอดิบ ในเทป 260 ปี 2536

หุ่นฉายและหุ่นฉงนพูดถึงอักษรลาวที่เหมือนอักษรไทย ไม่เหมือนกันทุกตัว แต่ที่คล้ายกันเพราะต้นแบบมาจากที่เดียวกัน คืออักษรมอญโบราณ ซึ่งในสมัยกรุงสุโขทัยรุ่งเรือง อำนาจของสุโขทัยคลุมไปถึงอาณาจักรลาว อักษรเลยเหมือนกันหลายตัว เช่น ด ต ถ บ ป ฝ ฟ ม ย ร ล ว ห สระและวรรณยุกต์ มีภาพ Insert จากกล้องแพนให้เห็นอักษรไทยโบราณทั้งหมด 39 ตัว ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่พบในศิลาจารึก (เทป 572 ปี 2537)

มีการสอนคำว่า รถไฟ รถลาก รถเข็น ฯลฯ โดยการใช้กล้องถ่ายไปที่ฉากเล็ก และเชิดตัวหุ่นการ์ตูนภาพวาด (เทป 573 ปี 2537)

รูปที่ 25 ฉากเล็ก และเชิดตัวหุ่นการ์ตูนภาพวาด ในเทป 573 ปี 2537

ก่อนเล่าเรื่องนิทานมีการแนะนำสัตว์ต่างๆพร้อมภาพวิดีโอประกอบ กิ่งกาเปลี่ยนสีผิวตัวเองได้ตามสภาพแวดล้อม ค้างคาวสีเข้มกลมกลืนกับความมืด สุนัขอย่างหางดาบจมูกไว มีศัตรู

มาหลบหนีได้ง่าย นกเกือบทุกชนิดมีปีกบินได้ หลบหนีวงไว สัตว์ที่ไม่มีเขี้ยวเล็บไว้ป้องกันภัยจาก ศัตรูมักมีร่างกายปราดเปรียว วิ่งได้เร็ว เช่น กระต่าย (เทป 40 ปี 2539)

อีกช่วงหนึ่งของรายการที่สำคัญมากที่ต้องใช้ภาพเคลื่อนไหวในการบอกเล่าก็คือช่วง ประดิษฐ์ของต่างๆ ที่ต้องมีการแนะนำวัสดุที่นำมาใช้ อุปกรณ์และวิธีการทำ

ลูงมะตูมก็พาเข้าช่วงประดิษฐ์ของ พร้อมกับมีเรื่องเล่าจากของที่จะทำ ลูงมะตูมก็ อธิบายถึงอุปกรณ์และวิธีการทำ (เทป 5 ปี 2534)

รูปที่ 26 ช่วงประดิษฐ์ของ มีเรื่องเล่าจากของที่จะทำ ในเทป 5 ปี 2534

ช่วงมือน้อยสร้างฝัน ป้าไก่มาสอนทำไม้กวาดจากวัสดุเหลือใช้(เทป 59 ปี 2534)

ช่วงมือน้อยสร้างฝัน เป็ดน้อยสอนทำที่คั่นหนังสือจากกระดาษแข็งที่เหลือใช้ ครั้งนี้มีการถ่ายขั้นตอนการทำให้ชม(เทป 833 ปี 2538)

รูปที่ 27 มีการถ่ายขั้นตอนการทำให้ชม ในเทป 833 ปี 2538

สอนประดิษฐ์ของ โดยมีตัวอย่างให้สามารถทำไปพร้อมๆกัน พร้อมสอนคำที่เกี่ยวข้องไปด้วย เช่น ลูกปลา(เทป 82 ปี 2539)

จากเทปตัวอย่างในช่วงประดิษฐ์ของต่างๆนั้น มีการพัฒนาการในการใช้ ภาพเคลื่อนไหวในการผลิตคือในปี 2534 – 2537 นั้นในช่วงประดิษฐ์ของนั้นไม่มีการแสดงวิธีทำ พร้อมกันให้ทำตาม เพียงแต่ถ่ายแต่สิ่งประดิษฐ์ให้ดูเป็นขั้นๆ ในปี 2538 เป็นต้นมา มีการถ่ายทำโดยใช้ กล้องวิดีโอจับภาพโดยมีตัวอย่างในการทำที่สามารถให้เด็กๆที่รับชมอยู่ทำไปพร้อมกันได้

การใช้เพลงในการสอน

การส่งเสริมพัฒนาการโดยการสอนที่สอดแทรกตัวอย่างจากหุ่น ทั้งจากการพูดและการแสดงแล้วนั้นรายการเจ้าขุนทองยังมีรูปแบบหนึ่งที่เป็นรูปแบบหลักของรายการ คือการใช้เพลง เป็นส่วนในการสอนเพื่อความสนุกสนาน ที่เนื้อหาของเพลงนั้นสอดแทรกด้วยความรู้ โดยผ่านการร้อง และการแสดงประกอบจากหุ่นในรายการ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากเทป จำนวน 24 เทปในระหว่างปี

พ.ศ. 2536 – 2539 ได้พบว่ามีให้นำเพลงที่แต่งขึ้นเองเพื่อการเรียนการสอนในลักษณะ Music Video ประกอบด้วยการแสดงของหุ่น ไม่รวมถึงเพลงสั้นๆ หรือเพลงที่แขกรับเชิญมาร้อง พบว่ามีจำนวน 10 เทป คิดเป็นร้อยละ 41.7 ของกลุ่มตัวอย่างในยุคแรก ซึ่งในจำนวน 11 เทปนี้ มีเพลงที่ออกอากาศซ้ำกัน จำนวน 2 เทป เพลงทั้งหมดมี 9 เพลงดังนี้

1. เพลงนับเลข(เทป 106 ปี 2535) เนื้อหาของเพลงสอนถึงการนับเลข ร้องโดยเปิดน้อย โดยก่อนที่จะเข้าเพลงลุงมะตูมได้สอนถึงความรู้ทางคณิตศาสตร์
2. เพลงทะเล (เทป 107 ปี 2535 , เทป364 ปี 2536)ก่อนเข้าเพลง ลุงมะตูมสอนคำศัพท์ต่างๆ เกี่ยวกับทะเลในปี2535 ในปี 2536 เป็นเพลงในช่วงแรกก่อนที่หุ่นฉายจะพูดถึงเรื่องเกาะ
3. เพลงโลกสดใส (เทป 108 ปี2535)เนื้อหาของเพลงพูดถึงโลกที่มีสารพิษมากขึ้น ร้องโดยเปิดน้อย เมื่อเพลงจบลงเปิดน้อยโยงเข้าเรื่องช่วยกันรักษาธรรมชาติ
4. เพลงชวนกินผัก (เทป 260 ปี 2536)เนื้อหาของเพลงสอนถึงประโยชน์ของก่อนกินผัก ซึ่งก่อนเข้าเพลงขอลอยกับฉงนพูดถึงประโยชน์ของการกินมะละกอสุก และชวนเด็กๆที่ชมอยู่ทานผักผลไม้
5. เพลงลูก (เทป 261 ปี 2536)เนื้อหาของเพลงสอนถึงคำว่าลูกต่างๆพร้อมอธิบายลักษณะ ก่อนเข้าเพลงฉงนและลุงมะตูมสอนถึงคำว่าลูกต่างๆ พร้อมทั้งหุ่นตัวอื่นๆ ยกตัวอย่างคำว่าลูกและอธิบายความหมาย
6. เพลงเพื่อน (เทป365 ปี 2536 , เทป 834 ปี 2538)เนื้อหาของเพลงสอนถึงการปฏิบัติตัว ไม่ควรดูคนอื่นแค่ที่ภายนอก ปี 2536 ก่อนจะเข้าเพลงเพื่อน เจ้าขุนทองเล่าเพื่อนแบบต่างๆ พร้อมชมตัวอย่างจากเปิดน้อยและซ่อม่วง ในปี 2538 ก่อนเข้าเพลงเป็นตอนจบของนิทานเรใจที่ สัตว์ประหลาดตัวหนึ่งได้พบเจอกับเพื่อนที่ไม่สนใจว่าภายนอกเขาจะเป็นอย่างไร
7. เพลงรอดหมาย (เทป 572 ปี 2537)เนื้อเพลงเกี่ยวกับการนับวันรอดหมาย ร้องโดยเปิดน้อยโดยก่อนเข้าเพลงนั้นเจ้าขุนทอง และเปิดน้อยตอบคำถามน้องๆที่เขียนจดหมายเข้ามาถามในช่วงแรกของรายการ
8. เพลงภาษาไทย (เทป 572 ปี 2537)ก่อนเข้าเพลงฉงนและฉงนคุยกันถึงตัวอักษรไทย 39 ตัว ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่พบในศิลาจารึก

9. เพลงเมฆวิภักดิ์ (เทป 575 ปี 2537) เนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับการเกิดฝน ร้องโดยเป็ดน้อย ก่อนเข้าเพลงเหินและฉงนคุยกับเรื่องฝน ฝนเทียมจำเป็นอย่างยิ่งในประเทศที่ฝนไม่ตกตามฤดูกาลในช่วงแรกของรายการ

การใช้เพลงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กนั้นจะสังเกตได้ว่าเพลงที่ใช้เนื้อหาในช่วงหรือในรายการนั้นจะสอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่เปิด เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ และส่งเสริมเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อ เนื่องจากเพลงนี้มีผลต่อการเข้าใจและง่ายต่อการจดจำของเด็กจึงเป็นเทคนิคที่นิยมใช้ในการสอนเด็ก

แขกรับเชิญ

นอกจากเพลงที่รายการได้แต่งขึ้นเพื่อการสอนแล้วนั้น บางครั้งก็ยังมีแขกรับเชิญมาร่วมร้องร่วมแสดงและร่วมสอนในรายการอีกด้วย ซึ่งในเทปที่นำมาศึกษานี้ได้ ผู้วิจัยได้พบเทปที่มีแขกรับเชิญมาในรายการจำนวน 5 เทป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.8 ของจำนวนเทปตัวอย่าง

1. คุณวราภรณ์ ต.ตระกูล นักแสดงมาเป็นแขกรับเชิญในรายการพูดคุยถามถึงเรื่องการเลี้ยงลูกกับเหล่าตัวหุ่นในรายการ พร้อมโชว์ร้องเพลงกล่อมลูก โดยมีฉากพระจันทร์ และฉงนไกวเปลให้ฉงนอยู่(เทป 59 ปี 2534)

รูปที่ 28 คุณวราภรณ์ ต.ตระกูล มาเป็นแขกรับเชิญในรายการในเทป 59 ปี 2534

2. คุณจันทน์ สิงห์สุวรรณ (พี่อ้อย) นักแสดงมาเป็นแขกรับเชิญในรายการ ร่วมสอนสำนวน และเล่นนิทาน (เทป 109 ปี 2535)

รูปที่ 29 คุณจันทน์ สิงห์สุวรรณ (พี่อ้อย) มาเป็นแขกรับเชิญในรายการในเทป 109 ปี 2535

3. คุณชูลีพร ดวงรัตนตรัย (พีปุก) นักแสดงอารมณ์ดีมาเป็นแขกรับเชิญสอนทำอาหารโดยแสดงไปร้องเพลงทำอาหารไปด้วยเนื้อเพลงสอนถึงวิธีการทำให้อาหารสุกก่อนจะทานมีวิธีอะไรบ้าง และมาเล่าเรื่องของแม่มดให้เด็กๆ ฟัง (เทป 260 ปี 2536)

รูปที่ 30 คุณชูลีพร ดวงรัตนตรัย (พีปุก) แขกรับเชิญในรายการ ในเทป 260 ปี 2536

4. คุณสุกฤตน์ ใจซื่อ (น้องแนน) นักแสดงเด็กมาเป็นแขกรับเชิญมาเต้นกับหุ่นในเพลงระบำชาวเกาะ (เทป 364 ปี 2536) และร่วมร้องและแสดงในเพลงเพื่อน (เทป 365 ปี 2536)

รูปที่ 31 คุณสุกฤตน์ ใจซื่อ (น้องแนน) เป็นแขกรับเชิญในเทป 364 ปี 2536 และในเทป 365 ปี 2536

แขกรับเชิญที่มาในรายการนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ซึ่งสามารถถ่ายทอดเรื่องราวพูดคุยกับหุ่นในรายการ รวมทั้งช่วยสอนคำ สำนวนไทย ร้องเพลงในรายการและเล่นนิทานโดยอาจร่วมแสดงด้วย แล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล แต่อีกส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่มาร่วมเต้น แสดงและร้องเพลง เพื่อให้เด็กที่ดูรู้สึกว่ายู่ในช่วงวัยเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตว่าจากเทปตัวอย่างในยุคนี้นั้นแขกรับเชิญเป็นผู้หญิงทั้งหมด

ช่วงต่างๆในรายการ

ช่วงแรกของรายการนั้นหุ่นจะแนะนำรายการในแต่ละวันจะมีช่วงอะไรบ้าง โดยวิธีหุ่นมาพูดแนะนำรายการ หรือ มีการพูดคุย การแสดงของหุ่นที่จะโยงเข้าช่วงรายการต่อไปโดยการยกตัวอย่างเรื่องราวที่จะนำเสนอในแต่ละวัน รวมถึงการพูดคุยกับเด็กที่รับชมรายการ ในยุคแรกๆนี้ไม่ได้เจาะจงหุ่นที่มาเปิดรายการ อาศัยการหมุนเวียนของหุ่นในช่วงที่ 2 – 4 ของรายการจะมีการหมุนเวียนช่วงของรายการจากช่วงต่างๆดังนี้

ช่วงหนอนด้นคั่นห้องสมุด นำเสนอในรูปแบบการบรรยายของหุ่นหนอนด้นที่นำเสนอเรื่องราวของหนังสือที่แนะนำ หรือหนังสือที่ได้รางวัลต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านและเห็นประโยชน์ของหนังสือ โดยเล่าเรื่องย่อในหนังสือและสอดแทรกความรู้ที่ได้จากหนังสือ

รูปที่ 32 ภาพเข้าช่วงหนอนด้นคั่นห้องสมุด ปี 2534

ช่วงมือน้อยสร้างฝัน นำเสนอในรูปแบบการสอนในการประดิษฐ์ของต่างๆ โดยหุ่นป่าไก่ โดยนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์

รูปที่ 33 ภาพเข้าช่วงมือน้อยสร้างฝัน ปี 2534

ช่วงเวทีดาว นำเสนอในรูปแบบการสนทนา และร้องเพลงหรือเล่านิทานจากดาราก্ষะรับเชิญในรายการ ซึ่งมาพูดคุยกับหุ่นในรายการ และร่วมร้องเพลงหรือเล่านิทานโดยมีหุ่นในรายการแสดงละครประกอบ

รูปที่ 34 ภาพเข้าช่วงเวทีดาว ปี 2534

สนุกกับคำ นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย ยกตัวอย่างคำ สำนวนจากหุ่นลูกมะตูม โดยมีการแสดงของหุ่นประกอบความหมาย เนื้อหาที่นำเสนอ เช่น อธิบายความหมายของคำภาษาไทย สำนวนภาษา สุภาษิต และคำพังเพยของไทย และการนำไปใช้ รวมทั้งแสดงคำบนจอภาพ

เพื่อให้เด็กและเยาวชน สะกดและเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

รูปที่ 35 ภาพเข้าช่วงสนุกกับคำ ปี 2535

นิทานเรใจ นำเสนอในรูปแบบการเล่านิทาน ประกอบการแสดงของหุ่น เนื้อหาที่นำเสนอได้แก่เรื่องราวที่ผูกขึ้นเป็นนิทาน โดยมีข้อคิดจากนิทานผ่านจากการกระทำของตัวละครหุ่นเอง โดยการพูดสรุปสิ่งที่ได้จากละครให้เด็กที่รับชมฟัง หรือสรุปข้อคิดที่ได้จากละครโดยผ่านเสียง Voice over ที่เป็นผู้เล่าเรื่องในตอนจบอีกทีหนึ่ง (ในช่วงปี 2536 – 2538 นิทานเรใจ จะเริ่มช่วงในช่วงที่ 3 ของรายการและยาวจนจบช่วงที่ 4 ของรายการ แสดงถึงเป็นช่วงที่เด่นสุดของรายการเจ้าขุนทอง)

รูปที่ 36 ภาพเข้าช่วงนิทานเรใจ ปี 2535

ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย ประกอบการแสดงของหุ่น โดยส่วนใหญ่มีหุ่นคุณมหัศจรรย์ เป็นผู้สอนหรือเล่า โดยมีหุ่นอวเวเป็นผู้ที่ถามหรือสงสัยในเรื่องต่างๆ เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่เรื่องราวที่เป็นความรู้ มีทั้งความรู้เชิงวิชาการ และความรู้รอบตัวทั่วไป

รูปที่ 37 ภาพช่วงสิ่งละอันพันละน้อยปี 2539

ปี 2539 มีการเกิดขึ้นของช่วงรายการใหม่ๆเพิ่มขึ้น และรวมทั้งโลโก้รายการที่ครบ
ทุกรายการ

ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง (2539) นำเสนอในรูปแบบที่มีเด็กๆจากทางบ้าน หรือ
จากโรงเรียนมาแสดงการเต้นให้ชม ในบางครั้งจะมีการสอนท่าเต้นก่อนเข้าเพลงก่อน แล้วหลังจากนั้น
ก็จะเปิดเพลงแล้วเต้นไปพร้อมๆกัน

รูปที่38ภาพเข้าช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ปี 2539

ช่วงเปิดตำรา (2539) หุ่นทางดาบสอนคำและความหมายของคำที่เขียน สกกด หรือ
อ่านออกเสียง ที่คล้ายคลึงกัน แต่ต่างความหมายโดย มีการยกตัวอย่าง การบรรยายหรือการแสดงหุ่น
ประกอบ

รูปที่39ภาพเข้าช่วงเปิดตำรา ปี 2539

ช่วงเวทีของเรา (2539) เป็นช่วงที่นำเสนอการแสดงความสามารถต่างๆจาก จากเด็ก
นักเรียน ผู้ชมทางบ้าน

รูปที่ 40ภาพเข้าช่วงเวทีของเรา ปี 2539

ช่วงยิ้มแยมเยิ้มเยื่อน (2539) นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย โดยมีหุ่นคุณแหบไปถ่ายทำนอกสถานที่ สอนประโยชน์และสิ่งที่ควรปฏิบัติในทีนั้นๆ เช่น สอนถึงการใช้สระน้ำ พูดถึงประโยชน์ของการว่ายน้ำ สิ่งที่ไม่ควรทำเพื่อความปลอดภัยในการใช้สระน้ำ เป็นต้น

รูปที่ 41 ภาพเข้าช่วงยิ้มแยมเยิ้มเยื่อน ปี 2539

เห็นได้ว่าใน 3 ช่วงที่ต่อจากช่วงเปิดรายการแล้วนั้น มีช่วงต่างๆในรายการที่จะหมุนเวียนผลัดกันออกอากาศใน 3 ช่วงที่เหลือนตามความต้องการของผู้ผลิตรายการที่ต้องการนำเสนอจึงทำให้เกิดความหลากหลายในตัวรายการ คุณธนธิป ขยันการ ผู้เซ็ดหุ่นและพากย์เสียงตัวหุ่นในรายการได้พูดถึงความหลากหลายของช่วงในรายการ

“ยุคแรกคือยุคขุนทองเริ่มต้นซักเมื่อ 20 กว่าปีที่แล้ว (1 ตุลาคม 2534) เจ้าขุนทองออกอากาศทุกวันแต่ละช่วงในรายการไม่เหมือนกันอย่างวันจันทร์ถึงศุกร์ แต่ละวันจะมีการสลับ sequence วันนี้อาจจะมีช่วงที่สอนภาษาไทย วันต่อมาก็เป็นละคร ในสมัยก่อน ช่วงต่างๆของรายการที่เปลี่ยนไปอย่างวันจันทร์อาจจะเป็นเรื่องของการสอนภาษาไทย วันอังคารอาจจะเป็นเรื่องของการประดิษฐ์ สอนน้องประดิษฐ์ของ วันพุธอาจจะเป็นเรื่องของเพลง มีเด็กมาร้องเพลง มีการแสดงของเด็ก ทำให้รายการมีความหลากหลาย มีเนื้อหาด้านความรู้ ภาษา มีนิทาน มีการประดิษฐ์ มีการร้องรำทำเพลง มีผู้ชมมาร่วมทำกิจกรรมกับเรามา ร้องเพลงมาเล่นละคร มานั่งฟังนิทาน หลักๆคือช่วงที่มีความรู้ให้เด็ก ช่วงนิทาน และช่วงสอนภาษาที่จะมีเป็นประจำ”

(ธนธิป ขยันการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

เมื่อตัวรายการเกิดความหลากหลายก็ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาสาระความรู้ที่จะสอดแทรกให้กับเด็ก ผู้ชมรายการ คุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ผู้จัดการทั่วไปบริษัทผองผล จำกัด ได้พูดถึงการสอดแทรกความรู้ในช่วงต่างๆ

“ในการสร้างสรรค์การแสดงเราสามารถหยิบอะไรก็ได้รอบๆตัวจะเล่าให้เด็กฟังสอนเด็กได้หมด โดยที่เราสอดแทรกทั้งความรู้ ความบันเทิง และคุณธรรมอย่างเช่นเมื่อก่อนเรามีช่วงสนุกกับคำ สอนภาษาไทยที่เราทำให้มันไม่น่าเบื่อโดยการใช้หุ่นแสดงตัวอย่างเป็นละคร

สั้นๆและช่วงนิทานเรีงใจ โดยนำหุ่นมาเล่นละครเป็นนิทาน ในนิทานก็สอดแทรกเรื่อง
คุณธรรม จริยธรรมพร้อมกันนั้นเด็กก็สนุกไปด้วย”

(เกียรติสุดา ภิรมย์,สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2557)

1.2 เนื้อหาสาระ ของรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 -2539

เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่เป็นการสอน ความรู้ ความหมายของ
คำสำนวน และสุภาษิตไทยเพื่อให้เด็กๆได้นำไปใช้ได้ถูกต้องในชีวิตประจำวันและนำไปต่อยอด
ซึ่งการสอนในรายการเจ้าขุนทองนี้มีการสอดแทรกอยู่ในทุกช่วงรายการโดยอาศัยความต่อเนื่องของ
ช่วง เทคนิครูปแบบการนำเสนอการสอนโดยการใช้นุ่นแสดง ผู้วิจัยจึงได้เรียบเรียงเนื้อหาสาระที่
เกี่ยวกับคำ และสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ออกเป็นช่วงที่ 1 – 4 จากเทปกลุ่มตัวอย่างปี 2534 -
2539 พร้อมศึกษาถึงการใช้นุ่นในการสอน

การสอนภาษาไทยในช่วงแรกของรายการเพื่อเป็นการเปิดเรื่องโยงเนื้อหาไปสู่ในช่วง
ต่อไปในรายการ โดยมีรูปแบบการเล่นถามตอบกับผู้ชมทำให้เด็กที่ชมรายการรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมใน
รายการ

ตารางที่3 แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 1 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการ สอน
คำในภาษาไทย			
เทป 261 ปี 2536	ลูกอะไรเอ๋ยเป็นเม็ดน้ำแข็งตกมาจากฟ้า “ลูกเห็บ” ลูกอะไรที่เด็กๆชอบมากมี มากมายหลากสี มีรสหวานด้วย “ลูกกวาด”	เจ้า ขุนทองกับ ฉงาย	เล่นใบ้คำกับเด็กที่ชม รายการถึงคำว่าลูก
เทป 834 ปี 2538	คับ แปลว่า มีขนาดไม่พอดีกัน ทำให้แน่น สวมใส่ได้ยาก เช่น เสื้อคับ อย่างที่ขอนแก่น เป็นอยู่นี้แหละครับ คับ เป็นคำตรงข้ามกับคำว่า หลวม และมี ความหมายอื่น เช่น เสียงคับบ้าน(มีปริมาณ เกินพอดี) ขอนลอยเป็นจระเข้คับคลองสวม เสื้อคับตัว	ขอนแก่น	ขอนแก่นแสดงตัวอย่าง เองและสอนอธิบายคำ เอง

ตารางแสดงการสอนภาษาไทยในช่วงแรกของรายการปี 2534 - 2539

การสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการ เป็นช่วงที่พบการสอนทางด้านเนื้อหา มากที่สุดเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นช่วงสนุกกับคำ และเปิดตำรา โดยมีหุ่นlungมะตูมเป็นหุ่นหลักในการสอน

ตารางที่4แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทป 7 ปี 2534	ทุ่ม – ชั่วโมงในเวลากลางคืน , 24 นาฬิกา เรียกว่าเที่ยงคืน หรือสองยาม	lungมะตูม	หุ่นพูดบรรยายในการสอน
เทป 59 ปี 2534	คำที่มีคำว่าม้าแต่ไม่ใช่ม้า เช่น ม้าเร็ว ม้ามีด แรงแม้า ฯลฯ	น้ำตอง	ให้หุ่นม้าในการพูดบรรยายสอนเรื่องม้า
เทป 107ปี 2535	ทะเล คือ ห้วงน้ำเค็มที่เว้งว้าง กว้างใหญ่ , ทะเลสาบ คือ ห้วงน้ำใหญ่ที่มีแผ่นดินล้อมรอบ , ทะเลทราย คือ อาณาบริเวณที่กว้างใหญ่ เต็มไปด้วยทราย , มหาสมุทร มหา คือ ใหญ่ ยิ่งใหญ่ สมุทร คือ ทะเล หรือห้วงน้ำขนาดใหญ่สอนคำศัพท์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับทะเลถึงสิ่งที่เกิดในทะเลก็จะมีคำว่าทะเลต่อท้าย เช่นสาหร่ายทะเล ปลิงทะเล ดอกไม้ทะเล สิ่งโตทะเล	lungมะตูม ฉงาย วอแว มหัศจรรย์	การใช้หุ่นสอนกันเอง และสอนเด็กที่บ้านไปพร้อมกัน มีการใช้ภาพประกอบการสอน
เทป 108 ปี 2535	อ้อ อ้อ เป็นคำที่ออกเสียงเมื่อเรารู้ เข้าใจ แล้วนึกขึ้นได้ , โอ้ย เป็นเสียงที่เปล่งออกมาเมื่อเจ็บป่วยมากมาย , โอ้อ้อ ออกเสียงเมื่อตกใจหรือประหลาดใจ , อ้าว คือ เสียงที่เปล่งออกมาเมื่อไม่ตรงกับความคิดหมาย มีความหมายอื่นอีกเช่น ร้อนมาก ไปโดยเร็ว	lungมะตูม xonloy	การใช้หุ่นxonloyตั้งคำถาม และหุ่นlungมะตูมตอบคำถาม
เทป 260 ปี	ศิริ ศิระ คือ หัว และยอดสุด , ศิวะ คือ	lungมะตูม	หุ่นพูดบรรยายในการสอน

เทพ	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
2536	พระอิศวร ,อิศริยะ คือ ความเป็นใหญ่ , อิศริยาภรณ์ คือ เครื่องประดับเกียรติยศ , อิศริยยศ คือ ยศอันยิ่งใหญ่ , โจรณ์ คือ รุ่ง เรือง สว่างสดใส	ฉงาย	สอน
เทพ 261 ปี 2536	ลูกผู้พี่ คือ ญาติที่เป็นลูกของคุณลุงคุณป้า ลูกผู้น้อง คือ ญาติที่เป็นลูกของคุณน้า คุณ อา ,ลูกสะใภ้ , ลูกเขย , ลูกก๊ก , ลูกบุญธรรม ,ลูกเลี้ยง “ลูกประจำ” คือ ไม้หรือแก้วทำเป็นลูก กลมๆ มีรูตรงกลางร้อยด้วยด้ายหรือไหม ส่วนมากจะมี 108 ลูก สำหรับนักบวช เช่น ฤาษีใช้สวมคอเพื่อกรรมภาวนา “ลูกปลา” คือที่ติดเชือกกับตัวว่าว “ลูกปา” คือแถบหรือชิ้นกระดาษสีที่ใช้ โปรยในงานรื่นเริง	ลุงมะตูม ฉงน เหยิน วอแหว เป็ดน้อย	ใช้การแสดงของหุ่น เท ยีน วอแหว และเป็ดน้อย ในการแสดงตัวอย่าง อธิบายคำ
เทพ 364 ปี 2536	เกาะ คือ จับ ยึดสิ่งใดไว้เพื่อทรงตัวอยู่ เกาะ คือ อากาศที่เข้าไปติดแน่นอยู่ เกาะกลุ่ม (เหยิน ย่น ทางดาบวิ่งเข้ามา เกาะอยู่กับฉงนชะแน่นเลย) ฉงน “โอ๊ย เกาะกันแน่นไปแล้ว” เกาะกิน คือ อาศัยอยู่กับคนอื่นแต่เอา ประโยชน์ฝ่ายเดียว ทำตัวดุจกาฝาก เกาะ แปลว่าเสียงเคาะ	วอแหว ฉงน ทางดาบ	ใช้การแสดงของหุ่น วอแหวบินเข้าไปเกาะ หลังคา และเหยิน ย่น ทางดาบวิ่งเข้ามาเกาะ อยู่กับฉงน ช่วยแสดง ความหมายของคำ
เทพ 572 ปี 2537	เงื่อมมือ คือ อำนาจที่ครอบงำไม่ให้หลุด พันไปได้ อิสรภาพ คือ ความเป็นใหญ่ ความเป็นไท แก้ตัว ปกครองตนเอง	เจ้าขุนทอง	ใช้หุ่นเจ้าขุนทองแสดง ตัวอย่างพร้อมอธิบาย
เทพ 573 ปี	รดน้ำ หมายถึง ทำให้เปียกชุ่ม	ฉงน	มีการแสดงตัวอย่างจาก

เทพ	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
2537	รดน้ำ เป็นชื่อลายจิตรกรรมอย่างหนึ่ง ตัวลายเป็นสีทอง รดน้ำ คือ หลั่งน้ำในพิธีต่างๆ เช่น ในพิธีแต่งงาน รส คือ สิ่งที่อยู่ได้ด้วยลิ้น , รสชาติ รถไฟ รถลาก รถเข็น ฯลฯ (โดยการใช้นากเล็ก และเชิดตัวหุ่นการ์ตูนภาพวาด)	หางดาบ ป่าไก่อ ขอนลอย	หุ่น และมีการใช้นากเล็กเป็นภาพวาด และเชิดตัวหุ่นในรายการที่เป็นภาพภาพวาดกำลังขี่ ขั้บรถต่างๆ
เทพ 574 ปี 2537	คำว่า โทรศัพท โทร (โท-ระ) คือ ไกล , ศัพท คือ เสียง , โทรศัพท คือ เสียงที่มาจากไกล พูดโทรศัพทจนสายไหม้ คือ พูดกันนานมาก	เปิดน้อย เจ้าขุนทอง	ใช้หุ่นแสดงตัวอย่าง
เทพ 575 ปี 2537	เทียม คือ การทำเอาอย่างให้เหมือนหรือคล้ายของจริง เช่น หัวใจเทียม ไตเทียม หัวเทียม คือ กระเทียม เป็นภาษาใต้ ดาวเทียม ใช้เป็นอุปกรณ์คมนาคม เทียมมีอีกความหมาย แปลว่า เสมอกัน	เปิดน้อย ป่าไก่อ ขอนลอย	ใช้หุ่นถามพูดคุยกัน และสอนเด็กที่ชมรายการไปพร้อมกัน
เทพ 834 ปี 2538	คับแคบ แปลว่า ไม่กว้าง จิตใจคับแคบ แปลว่า ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คับคั่ง แปลว่า แออัด คับขัน แปลว่า หน้าที่ต้องทำ หลีกเลียงไม่ได้ คับแค้น คับอกคับใจ คับตัว ตัว แปลว่า ตึงเกินไป แน่นเกินไป สั้นกว่าปกติ รวดเร็ว	เหยิน ลุงมะตูม	หุ่นเหยินกับหุ่นเทาแย่งกันนอนเพราะบ้านคับแคบคือการใช้หุ่นแสดงตัวอย่าง และเนื้อหาคำว่า “คับ” ในการสอนต่อมาจากช่วงแรกในรายการ
เทพ 40 ปี 2539	โพรง แปลว่า ช่องที่กลวงเข้าไป , โพลน แปลว่า สว่างแจ่ม สุกสว่าง , โพลง แปลว่า	ลุงมะตูม	หุ่นพูดบรรยายในการสอน

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
	ผ่อง(ใช้กับสีขาว)		
เทป 82 ปี 2539	ลูกปา คือแถบหรือกระดาษสีชิ้นเล็กๆ ใช้โปรยในงานรื่นเริง	เสียง Voice over	การใช้เสียง Voice over พูดสอนคำในระหว่างการสอน ประดิษฐ์ของ
สำนวนสุภาพ คำพังเพย			
เทปที่ 59 2534	“หน้าอเป็นม้าหมากรุก อย่างมัดติดกะโหลกก็แสดงถึงคนที่มีมารยาทไม่เรียบร้อย” “ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน” แปลว่าระยะทางไกล เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าม้าที่ดีหรือไม่ดี สำหรับคนต้องดูกันไปนานๆว่าดีหรือเปล่า	หางดาบ ฉนวน	ใช้หุ่นแสดงตัวอย่าง ประกอบ และมีการให้ฉนวนพูดกับเด็กที่ชมรายการ
เทป 109 ปี 2535	จิงก็รา ข้าก็แรง มีความหมายว่า ต่างคนต่างไม่ยอมกัน	แซกรับ เชิญ	ให้หุ่นแสดง ประกอบการสอน
เทป 834 ปี 2538	“คับที่อยู่ได้ คับใจอยู่ยาก” ถึงที่จะเล็ก แต่สบายใจกว่า	หุ่นเหิน	ใช้หุ่นแสดงตัวอย่างเป็นนิทานแบบสั้นๆ

ตารางแสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่สองของรายการปี 2534 - 2539

การสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ของรายการ เนื่องจากในช่วงที่ 3 และ 4 นั้นเป็นช่วงนิทาน การสอนในช่วงนี้จะเป็นการสอนเพื่อโยงเข้าสู่นิทาน เช่นการแนะนำชื่อตัวละคร หรือชื่อเรื่องของนิทานก่อนจะเข้าช่วงนิทาน

ตารางที่5แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่างและเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทป 5 ปี 2534	คำว่า “ปิด” ซึ่งแปลว่ามีตสนิท “ดำเหมือนถ่าน ดำเหมือนความมืด ดำปิดดำปิด”	ลุงมะตูม	หุ่นสอนความหมายของชื่อตัวละคร ก่อนเข้านิทาน
เทป 107ปี 2535	คืบและศอก คือมาตรวัดตามแบบโบราณของไทย 1 คืบ คือ 12 นิ้ว , 1 ศอก คือ 2 คืบอีก ความหมายหนึ่ง คืบ คือการเขยิบตัวไปข้างหน้าอย่างหนอน	ป้าไก่ ฉงาย	ป้าไก่สอนฉงาย และโยงเข้านิทาน
เทป 573 ปี 2537	มือกว แปลว่าชี้ขโมย หรือคำเรียกของนักฟุตบอลที่รักษาประตู	เจ้าขุนทอง	สอนความหมายของชื่อนิทานก่อนเข้าเรื่อง
เทป 36 ปี 2539	เปาะ แปลว่าไม่หยุดปาก (ชมเปาะ) , เสียงเคาะไม้ , ตีต๋นน้ำ เปลาะ แปลว่า ตอน , ระยะของเชือกที่ขอดไว้เป็นปม เปราะ แปลว่า แตกง่าย , หักง่าย เช่น มะเขือเปราะ	หางดาบ เหยิน ขอนแก่น	ใช้หุ่นแสดงตัวอย่างประกอบการสอน
สำนวนสุภาษิต คำพังเพย			
เทปที่ 7ปี 2534	“เวลาและวาริ ไม่เคยที่จะรอใคร” วาริ คือน้ำน้ำจะไหลจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งไม่เคยไหลย้อนกลับเหมือนกับเวลา “ง่ายเหมือนปลอกกล้วยเข้าปาก” แปลว่าง่ายมากๆ	ลุงมะตูม แมวสี สวาท	สอนก่อนเข้าช่วงประดิษฐ์และระหว่างในช่วงประดิษฐ์ของ
เทป 107 ปี 2535	คืบก็ทะเล ศอกก็ทะเล หมายความว่า ออกทะเลอย่าประมาทเกิดอันตรายได้ทุกเมื่อ นั่งเรืออาจเกิดพายุ	ป้าไก่ ฉงาย	ป้าไก่สอนฉงายก่อนเข้านิทานเรื่องเกี่ยวกับทะเล

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่างและเทคนิคในการสอน
เทป 261 ปี 2536	คำว่า ลูก ในสุภาชิตคำพ้องเพย เช่น ลูกท่านหลายเธอ , ลูกสมภารหลานเจ้าวัด , ลูกไก่อ้อยู่ในกำมือ	เปิดน้อย ขอนแก่น	ใช้หุ่นแสดงตัวอย่างก่อนเข้านิทาน

การสอนภาษาไทยในช่วงที่ 4 ของรายการซึ่งส่วนใหญ่เป็นช่วงนิทาน การสอนในช่วงนี้เป็น การสอนภาษาไทยที่ได้จากในเรื่องนิทานที่เพิ่งจบลงไป หรือเป็นการต่อยอดในการสอนภาษาไทยจาก เนื้อเรื่องและข้อคิดที่ได้จากนิทาน

ตารางที่ 6 แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 4 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2534 -2539

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่างและเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทป 5 ปี 2534	เยาะเย้ย – พุดให้เจ็บและอาย ว่าเหว – เปล่าเปลี่ยวใจ ขนาน – ใช้กับยา และยังสามารถใช้กับเส้น 2 เส้นที่ไม่มีทางบรรจบกัน เรื่องของสีที่มีคำขยายต่าง ๆ มากมาย เช่น บี แจ้ แจ๊ด อ้อย วัลก เป็นต้น	ฉงน เจ้า ขุนทอง	สอนคำที่ได้จากนิทาน ที่จบไป และต่อยอด เรื่องคำขยายเรื่องสี จากนิทาน
เทปที่ 58 ปี 2534	ความต่างของคำว่า ประหยัด กับตระหนี่ ซี้ เหนียว	ลุงมะตูม เจ้า ขุนทอง	ต่อยอดจากการสอน เรื่องประหยัดในช่วงที่ 2 ซึ่งต้องการให้ได้กๆที่ ชมรู้จักความพอดี
เทป 107 ปี 2535	อาคันตุกะ แปลว่า แขกที่มาเยือน	เปิดน้อย	หุ่นพุดสอนในระหว่าง การแสดงนิทาน
เทป 108 ปี 2535	ตะกรุมตะกราม ตะกละตะกราม ทูรนทูราย ศัตรู ฝ่ายผอม ครวญคราง จับ ขยี้	ลุงมะตูม	สอนคำที่ได้จากนิทาน
เทป 260 ปี	คำว่ามะละกอ ของภาคต่างๆ	เจ้า	ต่อยอดจากนิทานที่มี

เทพ	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่างและเทคนิคในการสอน
2536	ภาคเหนือ เรียกว่า บะกั้วยแต่ด ภาคกลาง เรียกว่า มะละกอ ภาคอีสาน เรียกว่า บักหุ้ง ภาคใต้ เรียกว่า ลอกอ	ขุนทอง	เรื่องของมะละกอ
สำนวนสุภาษิต คำพังเพย			
เทพ 5 ปี 2534	“ดำแต่นอกในแผ้ว ผ่องเนื้อ นพคุณ” เป็น โครงของท่านศรีปราชญ์ กวีเอกในสมัย สมเด็จพระนเรศวร หมายความว่าแม่รูปร่าง ภายนอกไม่สวยงาม แต่จิตใจดี , แผ้ว – สะอาด บริสุทธิ์ , นพคุณ – ทองเนื้อเก้า	ลุงมะตูม เจ้า ขุนทอง	ต่อยอดเนื้อหาจาก ข้อคิดในละครที่จบไป

ผู้วิจัยพบว่ารายการเจ้าขุนทองในปี 2534 – 2539 มีเนื้อหาในการสอนภาษาไทย ในช่วงที่ 2 ของรายการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.55 รองลงมาคือในช่วงที่ 3 ของรายการร้อยละ 21.42 ช่วงที่ 4 ของรายการร้อยละ 17.85 และช่วงที่ 1 ของรายการร้อยละ 7.14 ใช้หุ่นในการสอน ความรู้เรื่องภาษาไทยโดยหลักใช้หุ่นลุงมะตูมเป็นตัวหลักในการสอนร้อยละ 39.28 ใช้หุ่นเจ้าขุนทอง ร้อยละ 21.42 หุ่นเป็ดน้อยร้อยละ 17.85 หุ่นฉงนร้อยละ 17.85 และหุ่นขอลอยร้อยละ 17.85 ในการเป็นตัวเสริมโดยการร่วมสอนหรือเป็นตัวซักถามสงสัยร้อยละ 14.28 คือ หุ่นป่าไก่ หุ่นเหิน และ หุ่นฉงน นอกจากนี้ใช้หุ่นที่เหลือในการช่วยยกตัวอย่างประกอบ โดยรูปแบบการสอนคำและสำนวน สุภาษิตคำพังเพยนั้น หลักๆจะสอนในช่วงสนุกกับคำของลุงมะตูม จะมีสอดแทรกอยู่ในทุกช่วงของ รายการ เช่นช่วงแรก เพื่อโยงเข้าเนื้อหาของรายการ ช่วงก่อนและหลังนิทานเพื่อให้เด็กที่ชมได้ ความรู้และเข้าใจ นอกจากตัวหุ่นแล้วแขกรับเชิญในรายการก็มีส่วนในการช่วยสอนคำ ภาษา สำนวน สุภาษิตต่างๆ จากการแสดง การร้องเพลงและการเล่านิทานในรายการอีกด้วย

การสอนเรื่องคำ สุภาษิตและคำพังเพยจากเทพตัวอย่างรายการเจ้าขุนทองในปี 2534 – 2539 จำนวน 24 เทป ผู้วิจัยได้พบว่า มีเทพจำนวน 19 เทป คิดเป็นร้อยละ 79.2 ที่มีการ สอนคำ สำนวน สุภาษิตและคำพังเพย พร้อมบอกความหมายและยกตัวอย่างประกอบ

จากการศึกษาลักษณะเนื้อหาของรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2534 -2539 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พ.ศ.2533 ซึ่งได้จำแนกเป็น 26 ข้อด้วยกัน ลักษณะเนื้อหาที่สอดแทรกในรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2534 -2539 มีเนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2533 จำนวน 13 ข้อ ตารางที่7 แสดงลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539

เนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2533	จำนวนเทป	ร้อยละ
1. มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2	8.33
2. อ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็น	2	8.33
3. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ	7	29.12
4. สามารถดูแลสุขภาพตนครอบครัว และชุมชน	1	4.16
5. มีวินัย	1	4.16
6. กำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์	1	4.16
7. ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว	1	4.16
8. คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก	1	4.16
9. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	11	45.76
10. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	6	24.96
11. มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	1	4.16
12. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3	12.48
13. มีสุนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	8	33.28

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อ ดังนี้

- 1) มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในช่วงหนอนต้นคั้นห้องสมุดที่แต่ละเทปจะ มาชวนเด็กๆอ่านหนังสือ โดยเอาหนังสือที่ดีมีประโยชน์มาแนะนำกับเด็กๆ โดยมีการเล่าถึง เนื้อหาของในหนังสือนั้นๆด้วย เช่น “เด็กๆทุกคนอ่านหนังสือมากๆ ก็จะสามารถเขียน หนังสือได้เหมือนกัน มารักหนังสือ มาอ่านหนังสือ ไปอ่านที่ห้องสมุดก็ได้ เพิ่มพูนปัญญา” หนอนต้นแนะนำหนังสือเรื่องต้นไม้ ที่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีส่วนช่วยเขียนหนังสือเล่มนี้และได้รับรางวัลเมื่อปี 2534
- 2) อ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็น โดยส่วนใหญ่เรื่องของคำจะเป็นหุ่นลุ่มมะตูมสอนถึงคำและความหมายโดยมีหุ่นอื่นๆเป็นตัวเสริมหรือเป็นตัวยกตัวอย่าง การคิดและบวกเลขมีมีการใช้

หุ่นขอลอยและป่าไผ่ในการแสดงซื้อขายของกันโดยมีการถามคนดูทางบ้านในลักษณะ โจทย์เลขว่าต้องทอนเท่าไร นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างในเทป 106 ปี 2535 ฉงนและฉงายฝึก บวกเลขกัน และฉงนสอนฉงายและคนดูทางบ้านให้เขียนเลขไทย โดยมีตัวอย่างให้ชม

- 3) มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ เนื้อหาความรู้ส่วนใหญ่ในรายการเป็นความรู้รอบตัวซึ่งมีอยู่ตลอด รายการซึ่งสอดแทรกจากเนื้อหาต่างๆในช่วงของรายการ รวมทั้งนิทาน โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ นั้นเป็นความรู้เรื่องสัตว์ต่างๆ ที่เล่าและสอนโดยการใช้หุ่นและมีภาพ Insert ขึ้นให้ชมเป็น ตัวอย่าง รวมทั้งรวมทั้งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เช่น แบคทีเรียเป็นพืช และไวรัสเป็นสัตว์ บอกระโยชน์และข้อเสียต่างๆแบคทีเรียต้องเอามาเรียงต่อกัน 2000 ตัวถึงจะได้ความยาว 1 มิลลิเมตร รูปร่างมีต่างๆกัน บางก็กลม ,เป็นแท่ง ,เรียวย แบคทีเรียว่ายน้ำเก่ง แบคทีเรียทำให้เกิดโรคมามากมายหลายชนิด แต่ประโยชน์ก็มี อยู่ในดินช่วยย่อยสลายต้นไม้และสัตว์ที่ตายแล้ว ช่วยในการหมักเนย นมเปรี้ยว ฯลฯ เมื่อเข้าร่างกายก็จะช่วยในการย่อยของเราให้เป็นปกติ แบคทีเรียมีหลายชนิดชนิดที่เป็นประโยชน์ก็มี โทษก็มาก เราต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง เสมอถึงมีเชื้อโรคเข้าไปก็ทำอะไรเราไม่ได้เป็นต้น
- 4) สามารถดูแลสุขภาพตนเองครอบครัว และชุมชน เนื้อหาส่วนใหญ่จะพูดถึงการดูแลตนเอง ประโยชน์ของวิตามิน ความสำคัญ รวมทั้งบอกและส่งเสริมให้กินผักและผลไม้ เช่น เด็กๆกิน ผักและผลไม้เป็นประจำจะได้ไม่ป่วยง่าย ถ้าขาดวิตามินจะเป็นโรคเลือดออกตามไรฟันคือโรค เลือดออกตามไรฟัน เกิดจากการขาดวิตามิน เมื่อรับประทานผักและผลไม้สดก็ไม่ใช่โรคนี้อีก
- 5) มีวินัย โดยใช้หุ่นเป็นตัวอย่างในการมีวินัยต่อตนเอง สอนให้ดูแลตนเองได้ สอนให้รู้จักการ แบ่งเวลา เช่น 6.00น. ตื่นนอน ทำความสะอาด ร่างกาย (ฉงนแปรงฟัน) 7.00น. รับประทาน อาหารเช้า 8.30 ทำงาน เรียนหนังสือ 12.00 พักผ่อน เล่นกัน จิตใจจะได้เบิกบานอยากให้ ทุกคนทำให้ดีที่สุด ดีกับตัวเอง และดีกับคนอื่น เวลาที่มีค่าของเราจะไม่ผ่านเลยไปเปล่าๆ นอกจากนั้นแล้วยังมีการใช้หุ่นเตือนถึงทุกวันนี้รับกันตลอดเวลา แต่รีบเกินไปก็ไม่ดี เช่นรีบ ข้ามถนน รีบทำงานอาจจะไม่เรียบร้อย เข้าไปก็ไม่ดี ก่อนทำอะไรวางแผนก่อนตั้งสติ
- 6) กำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์ ในปี 2539 เป็นการเกิดของช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ซึ่งเป็นช่วง ที่มีการเต้นให้ชม พร้อมกับมีตัวอย่างและสอนเด็กทางบ้านก่อนเป็นขั้นๆก่อนจะให้เต้นพร้อม กัน และมีการเชิญชวนเด็กที่ชมรายการมาออกกำลังกาย เช่นการออกกำลังกายกับเสียงเพลง

ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว ยิ่งร้องไปด้วยเข้ากับจังหวะเพลง น่องๆจะแจ่มใส
ร่างกายแข็งแรง

- 7) ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว สอดแทรกอยู่ในนิทานที่มีข้อคิดถึงการเรียนรู้ตนเองและปรับตัวเข้ากับผู้อื่น โดยให้ตัวหุ่นละครเป็นตัวสื่อเช่น ถึงรูปร่างภายนอกไม่เปลี่ยน แต่จิตใจเปลี่ยนได้นะจ๊ะ ถ้าเธอเป็นนกที่น่ารักเบิกบานเธอจะเป็นนกที่มีความสุข
- 8) คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยส่วนใหญ่ให้หุ่นพูดถึงพูดถึงความสำคัญของการประหยัดพลังงาน วิธีลดการใช้พลังงาน สอนให้เห็นประโยชน์และคุณค่า โดยเนื้อหาไม่กว้างเกินกว่าที่เด็กจะทำได้ เช่นตัวอย่างจากหุ่นเจ้าขุนทองที่มาพูดเตือนและปลุกฝังเด็กๆ ให้เห็นถึงความสำคัญของการประหยัด ไม่ใช่แค่เงิน ของใช้ก็จะต้องประหยัดนะ และยกตัวอย่างให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างหุ่นซ่อมวงที่แกะกระดาดห่อของและนำดาห่อนั้นมาทำปอกสมุด ทำของเล่น ซึ่งตรงกันข้ามกับวอแวน ซึ่งแกะกระดาดห่ออย่างรุนแรงไม่คิดประหยัดเลยกระดาดเลยซาก แล้วก็ทิ้งไปทำให้เด็กที่ชมอยู่ตัดสินใจได้ว่าควรทำแบบไหน และเสริมวิธีประหยัดจากหุ่นตัวอื่นๆ เช่น ฉนวน หยอดเงินใส่กระปุกออมสิน ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่าลืมหอดดปลีกด้วยนะจ๊ะ ปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่ได้ใช้ และเมื่อเดินออกจากห้องเป็นต้น
- 9) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นการสอนโดยการแสดงตัวอย่างจากหุ่นหรือเนื้อหาในนิทานเมื่อนิทานจบลงก็มีการใช้เทคนิคเสียง Voice over หรือหุ่นในการสรุปการเน้นสอนถึงสิ่งที่ไม่ควรทำ ทำแบบนี้ไม่ได้ไม่ดี ไม่ควรเป็นเหมือนตัวในนิทาน เช่น เธอไม่ควรแก้งคนอื่น สนุกกับความทุกข์ของคนอื่นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้าเธอเป็นเต่าตัวนี้เธอจะชอบหรือเปล่า เด็กที่ชอบแก้งสัตว์เป็นเด็กไม่ดี, นีและคะ คนพาล เจ้าเล่ห์ เอาเปรียบสารพัดอย่าไปคบเอานะคะ เป็นต้นพร้อมกันนั้นยังมีเทปที่แสดงตัวอย่างที่ควรทำ คนแบบไหนที่ควรคบ เช่น มิตรดี หรือเพื่อนดี นำเราไปสู่เรื่องที่ดี มิตรดีหรือมิตรแท้มี 4 ชนิด คือ มิตรอุปการะ อุปการะ คือ ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน, มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข, มิตรแนะนำประโยชน์, มิตรมีความรักใคร่และสอนถึงการให้อภัยเพื่อนถึงแม้เพื่อนจะทำไม่ดีกับเราโดยผ่านนิทานให้เด็กได้รับชมรายการเจ้าขุนทองสอนสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติและเมื่อผิดพลาดไปก็ควรรับผิดชอบภัยให้กัน และปรับปรุงตัว

- 10) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม สอนให้เด็กรู้จักรักษาธรรมชาติ ความสำคัญของต้นไม้ ลำธาร การสอดแทรกเนื้อหาไปในช่วงรายการต่างๆเช่น ช่วงมีน้อยสร้างฝัน การประดิษฐ์ของเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ ในช่วงนิทานการไม่มีต้นไม้ทำให้หุ่นตัวต้นไม้มีบ้านอยู่เพราะถูกน้ำท่วม สอนให้ทิ้งขยะเป็นที่ที่เป็นทาง เช่นVoice over “ทิ้งขยะให้เป็นที่ เป็นทางนะคะ หมายความว่า ทิ้งให้ลงในถังขยะอย่าทิ้งเรียรบถนน และแม่น้ำลำคลองนะคะ” สอนให้เด็กปลูกต้นไม้ และสอนวิธีรดน้ำจากหุ้่นป่าไ้ ปลูกต้นไม้เอาไว้ดู เอาไว้ดม ไม่เด็ด ต้นไม้้อยู่อย่างธรรมชาติ สวยกว่าไปปักแจกันเป็นไหนๆ จริงไหมคะเด็กๆรายการเจ้าขุนทองเน้นย้ำถึงสิ่งต่างๆให้ยู่ตามธรรมชาติของมัน ทั้งต้นไม้ สัตว์ต่างๆ โดนที่มนุษย์ไม่ควรไปไล่ทำลายมันทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งมีแขกรับเชิญมาพูดกับน้องๆที่คิดจะเอาสัตว์มาขังเลี้ยงไว้“ไม่มีใครหรอกคะที่อยากยู่ในที่แคบๆ อย่งไรอิสระ อย่งเช่น นกที่ยู่ในกรงปลาที่ยู่ในอ่างแก้ว น้องๆต้องคิดถึงจิตใจของสัตว์บ้าง อย่าคิดถึงความสุขของเราเพียงอย่งเดียว สัตว์ต่างๆรักชีวิต รักอิสระเหมือนเรา อย่ารังแกให้เจ็บป่วย อย่ากักขังทรมาน อย่าทำให้เขาพลัดพรากจากครอบครัว”
- 11) มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร รายการเจ้าขุนทองที่เน้นสอนถึงการนำไปใช้การเขียน การเข้าใจ ถึงคำ สำนวน สุภาชิตของไทยแล้วนั้น ยังมีการสอนความใกล้เคียงอักษรไทยและอักษรลาวโดยหุ่นฉงนและฉงาย ที่บอกเหตุผลที่คล้ายกันเพราะต้นแบบมาจากที่เดียวกัน คืออักษรมอญโบราณนะครั้บ ในสมัยกรุงสุโขทัยรุ่งเรือง อำนาจของสุโขทัยคลุมไปถึงอาณาจักรลาวด้วยใน และสอนถึงตัวอักษรไทยในยุคพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่พบในศิลาจารึกและมีตัวอย่างให้ชมด้วย
- 12) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หุ่นลุงมะตูมสอนคำและความหมายและสอนให้เด็กรู้จักการค้นคว้าด้วยตนเองจากพจนานุกรม ว่าคนที่จะเก่งได้ต้องขยันและค้นคว้า รวมทั้งมีเทปที่เจ้าขุนทอง ลุงมะตูม และเป็ดน้อยมาตอบคำถามต่างๆที่เด็กที่ชมรายการเขียนจดหมายเข้ามาถาม เทคนิคนี้ทำให้เด็กได้สนใจแสวงหาความรู้และเมื่อได้ความรู้นั้นไม่ว่าจะจากรายการก็ดี หรือจากที่อื่นก็ดีก็เท่ากับได้พัฒนาตนเอง โดยตัวรายการเจ้าขุนทองได้ปลูกฝังความคิดนี้ให้กับเด็กที่ชมรายการ
- 13) มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี รายการเจ้าขุนทองเน้นถึงการมีสุขลักษณะที่ดี โดนผู้วิจัยได้พบว่ามีการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการแปรงฟัน จำนวนถึง 3 เทป เช่น หางดาบ

“แปรงฟันสะอาดทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง คือเมื่อตื่นนอนตอนเช้า และก่อนนอนตอนกลางคืน ถ้าน้องๆไม่ดูแลสุขภาพปากและฟันอีกหน่อย ฟันผุ ต้องถอนทิ้ง ต้องใส่ฟันเทียม หรือเรียกว่าฟันปลอมนะครับ” นอกจากนั้นเป็นการพูดถึงประโยชน์ของอาหารต่างๆ การเลือกรับประทาน ความสำคัญของน้ำดื่ม มีการอธิบายขั้นตอนการทำน้ำดื่มที่สะอาดแต่มีแร่ธาตุครบ ในการดื่ม ลุงมะตูม “ดื่มน้ำสะอาดมากๆ ทุกวันนะครับ ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงสดชื่นครับ ลุงเองก็ดื่มน้ำดื่ม”

จากการศึกษาจากเทพ จำนวน 24 เทพ ปี 2534 -2539 พบว่าเนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทอง นั้น จากผลที่วิเคราะห์สรุปได้ว่ารายการเจ้าขุนทองในยุคบุกเบิกจุดประกายโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่นำเสนอโดยเน้นการสอนเรื่อง คำ สุภาพและคำพังเพย ร้อยละ 79.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 45.76 มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 33.28 และมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.12

เมื่อปี 2535-2539 นั้นเน้นเนื้อหาสาระที่ลึกมากขึ้นและทันสมัยมากขึ้น ซึ่งพัฒนาต่อยอดจากปี 2534 เช่น มีการสอนบวกเลขและเขียนเลขไทย ความหมายของการคูณ การหารในปี 2535 (เทพ 106) และความเหมือนและแตกต่างของอักษรลาวกับอักษรไทย มีปี 2537(เทพ 572) เป็นต้นรายการเจ้าขุนทองเป็นรายการสาระบันเทิงที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน โดยมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2533

สรุปจุดแข็งของรายการจะคอยสอนในเรื่องการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การสะกดคำ เน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทย ความรู้รอบตัวต่างๆ โดยผ่านวิธีการนำเสนอในรูปแบบรายการ ซึ่งไม่มีการเอาก่อนหน้าไปขว้างหัวกัน หรือเล่นมุกตบหัวกันนี้เนื่องจากรายการออกอากาศมาด้วยระยะเวลายาวนานเนื้อหาของรายการก็ยังคงจุดแข็งของรายการไว้โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงแต่อาจจะมีการเพิ่มยุคสมัยเข้าไปในเนื้อหาเพื่อที่จะให้ดูทันสมัยมากยิ่งขึ้น บทในรายการจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสอนทั้งทางด้านภาษาที่ต้องอาศัยความรู้และเทคนิคการสอนสอดแทรกเข้าไปอยู่ในทุกส่วนของรายการซึ่งถูกออกแบบโดยผู้เขียนบทตามที่คุณธนธิป ชัยนการ ผู้เชิดหุ่นและพากย์เสียงในรายการให้ข้อมูลไว้

“เจ้าขุนทองมันดีอย่างตรงคนทำบทคือ น้ำอ้าว (เกียรตินิสิตา ภิรมย์) แกเป็นคนเชี่ยวชาญด้านอักษรศาสตร์แกก็จะดูเรื่องการเขียนบท การใช้คำ การสื่อความหมายด้วยคำ นั้น มันเป็นจุดแข็งของรายการเลยแหละ พี่เป็นคนพากย์ลุงมะตูมที่สอนภาษาไทยพี่ได้ความรู้มากเลยเวลาที่ทำงาน คำนี้เขียนผิด คำนี้เขียนถูก นี่แปลว่าอะไร รายการเด็กอื่นที่มาเน้นคำ

ในภาษาไทยแบบรายการเราที่บอกได้เลยว่าไม่มี เพราะเรามีคนเขียนบทที่ดีเป็นส่วนหนึ่ง อีกจุดหนึ่งในรายการเราคือการที่มีหุ่นเกิดใหม่ในรายการไม่ว่าจะตัวเล็กตัวน้อยมันจะมีชื่อมันจะมีชื่อไทยๆที่ดูแปลกแต่น่ารักโดยมีฟังแล้วจะรู้เลยว่าเป็นตัวแบบนี้”

(ธนาธิป ขยันการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

2. การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองในยุคแรก

เริ่มแรกตอนนั้นก็เรียนรู้ไปพร้อมๆกัน ไม่ว่าจะเป็นคนเชิดหรือคนทำหุ่น หุ่นสมัยแรกๆหน้าตาก็ไม่ได้สวย แต่ว่ามีความเป็นไทย มีความจริงใจ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีชื่อไทย เลยสร้างขึ้นเป็นรายการเจ้าขุนทองที่เน้นเรื่องของไทยๆ ภาษาไทยเป็นหลัก ความรู้ต่างผ่านการเล่านิทานโดยที่สำคัญคือมีความบันเทิงร่วมด้วย โดยในสมัยแรกด้วยความถึและรายการเล่นหุ่นเป็นหลัก เลยไม่มีคู่แข่งเพราะรายการอื่นใช้หุ่นแค่เป็นตัวเสริมอยู่ในรายการ แต่ก็ไม่ใช้เป็นหลัก หุ่นมือทั้งหมดถูกออกแบบเป็นสัตว์ต่างๆ ที่ทำให้เด็กที่เข้าชมเข้าถึงสุนทรียภาพในการชมนั้นประกอบด้วย การออกแบบหุ่น การเชิดหุ่นและการพากย์เสียง คุณธนาธิป ขยันการ ผู้เชิดหุ่น และพากย์เสียงหุ่นในรายการได้พูดถึงหน้าที่ของทีมงาน และการเปลี่ยนแปลงของหุ่น

“คนที่ทำหุ่นประจำคือมีพี่นพ (นพดล พระเดโช) และทีมงาน ทุกคนที่เชิดหุ่นอยู่ด้วยกันทุกคนจะทำหุ่นได้ด้วย ทำหุ่นได้ ทำอุปกรณ์ได้ และเชิดหุ่นได้ แต่ความถนัดมันไม่เหมือนกันเราเลยมีการแบ่งหน้าที่ว่าใครเป็นหัวหน้ารับผิดชอบด้านไหน หุ่นเนี่ยมันไม่ได้เปลี่ยนแปลงทีเดียวนี่ไม่ได้ทำขึ้นมาใหม่ทุกตัว มันจะเป็นอย่างนี้ ตัวนี้เสียสร้างตัวใหม่ขึ้นมาเราก็ออกแบบตามอันนั้นค่อยๆทำค่อยๆปรับเปลี่ยน แล้วคนที่ดูจะไม่ค่อยรู้หรือกว่ามันเปลี่ยนไป”

(ธนาธิป ขยันการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

หุ่นถูกพัฒนาโดยการเรียนรู้มันไป ตั้งแต่วิธีการเชิด หุ่นที่ทำมาที่แรกเชิดแล้วอาจจะเชิดไม่ถนัดมือ ไม่ได้ตั้งใจบ้าง ผิดรูปบ้างแล้วจากการที่เราได้เชิดได้ทำมันทำให้มีการพัฒนาเกิดขึ้น ในขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้ที่จะรู้จักหุ่น ช่วยสร้าง ช่วยกันดู หาวัสดุใหม่ๆมาใช้ และก็ค่อยๆปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกันไปเรื่อย ได้สร้างกระบวนการเรียนรู้แล้วก็ถอดแบบและมาช่วยกันคิดช่วยกันทำทีมงานเจ้าขุนทองสมัยก่อนสิ่งหนึ่งที่หน้าประหลาดใจคือ ทุกคนไม่มีใครเชิดตัวไหนประจำ เวลาที่หุ่นวางอยู่แล้วถึงคิวคนไหนวางก็จะหยิบหุ่นไปเชิด บุคลิกลักษณะในการเชิดจะเป็นหุ่นตัวนั้น คนเชิดทุกๆคนสามารถจดจำลักษณะตัวละครหุ่น และการเคลื่อนไหวของหุ่นแต่ละตัว คุณธนาธิป ขยันการ ผู้เชิดหุ่นในรายการได้บอกถึงวิธีการเชิดหุ่นในรายการเจ้าขุนทอง

“สมมุติมาหยิบเปิดน้อยไปไม่ว่าคนนั้นจะเป็นใครก็ตามเชิดออกมามันจะเป็นท่าทางแบบเปิดน้อย คนชอบถามว่าใครเชิดตัวอะไร ก็บอกว่าไม่มีหรอก ใครวางก็สลับกันเชิดแต่ว่า

เราจะจำกันได้ว่าตัวไหนจะมีบุคลิกลักษณะเป็นยังไง ด้วยความที่มาทำมานานเราจะรู้ในหัวว่าตัวนั้นมันเป็นอย่างไร เวลาออกไปเซต ท่าทางบางอย่างอาจจะมีต่างกันบ้าง แต่นิสัยท่าทางหลักๆจะเหมือนกัน”

(ธนาธิป ขยันการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

ในยุคแรกการออกแบบหุ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นยุคของการเริ่มต้นในการสอนสร้างลักษณะตัวละคร (Character) ของหุ่นให้กับกลุ่มเป้าหมายของรายการ การออกแบบหุ่นจึงถูกออกแบบทั้งภายนอก และภายใน การออกแบบหุ่นภายนอกนั้นก็คือสิ่งที่เรามองเห็นหุ่นมือนั้นโดยในยุคแรกนี้การออกแบบภายนอกนั้นอาจจะไม่ได้สวยงามมีการบิดเบี้ยวของโครงสร้างหุ่นบ้างเนื่องจากการใช้หุ่นเป็นองค์ประกอบหลักในการทำให้หุ่นมีมิติความหนา ความลึก แต่ก็จะมีเสน่ห์ในการออกแบบโดยคงจุดเด่นของสัตว์แต่ละตัวออกมา มีการใส่แว่นเพื่อเพิ่มอายุ เวลาสอนจะได้ดูน่าเชื่อถือ เช่น หุ่นลุงมะตูม การเปลี่ยนแปลงภายนอกของหุ่นนั้นเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากผู้เซตก็ได้ลองวัสดุลองผิดลองถูกกับหุ่น และเนื่องจากการเซตใช้งานบ่อยครั้งจึงทำให้มีการซ่อมแซมจึงทำให้หุ่นมีการพัฒนารูปแบบภายนอก เช่น หุ่นเป็ดน้อยมีการออกแบบและพัฒนาทรงผม และมีการเปลี่ยนวัสดุจากการใช้หุ่น เป็นการใช้น้ำและโฟม ที่มีลักษณะการคืนตัว จึงมีการเปลี่ยนหุ่นใหม่บางตัวในปี พ.ศ. 2539 เช่น หุ่นฉงน เป็นต้น

รูปที่ 42 การพัฒนาทรงผมหุ่นเป็ดน้อยใน พ.ศ.2535 พ.ศ.2536 พ.ศ.2537 ตามลำดับ

รูปที่ 43 การเปลี่ยนหุ่นฉงนใน พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2539

นอกจากการเปลี่ยนแปลงหุ่นแล้วยังมีการออกแบบเสื้อผ้าให้กับหุ่นโดยมีชุดประจำของหุ่นแต่ละตัวเพื่อให้เข้ากับบุคลิกลักษณะนิสัยของแต่ละตัวละคร เช่น ฉงน จะใส่เสื้อม่อฮ่อมเนื่องจากเป็นหุ่น

ควาย มีนิสัยเรียบง่ายติดดิน และมีชุดใสในตอนการแสดงเพื่อให้เข้ากับเนื้อเรื่อง เนื้อหาที่น่าเสนอ เช่น ในเพลงทะเล ซึ่งหุ่นแต่ละตัวที่เด่นประกอบเพลงนั้นแต่งตัวด้วยสีสันสดใส ลายดอก ใส่หมวก ใส่แว่น กันแดด(เทป 107 ปี 2535)เหยินแต่งตัวด้วยผ้าลายเสือมาห่ม และห้อยลูกประคำคล้ายถาชี เพื่อมาอธิบายความหมายของคำว่า “ลูกประคำ” สำหรับนักบวช เช่น ถาชีใช้สวมคอเพื่อบริกรรมภาวนาเพื่อส่งเสริมให้เด็กเข้าใจถึงความหมายของคำที่จะสอน (เทป 261 ปี 2536) และฉงน เป็นน้อย วอแวน พุดถึงการไปเที่ยวกันเพื่อนๆ ที่ดีและสนุกโดยพุดต่อกันเป็นบทกลอนนั้น มีการเปลี่ยนการแต่งตัวของหุ่น เป็นลายดอกมีสีส้ม ใส่หมวก ใส่แว่นตากันแดด (เทป 365 ปี 2536)

รูปที่ 44การแต่งตัวของหุ่นฉงน เป็นน้อย วอแวน ในเทป 365 ปี 2536

การออกแบบเครื่องแต่งการหุ่นให้เข้ากับเนื้อหาที่น่าเสนอหรือแสดงอยู่ นั้น เกิดขึ้นอย่างชัดเจนขึ้นในปี 2536 แต่การออกแบบในปีนี้ยังหาอุปกรณ์ที่นำมาประกอบหรือตกแต่งชุดของหุ่นอย่างง่ายๆ เช่น เทป 260 ปี 2536 คุณชูลีพร ดวงรัตนตรัย (พี่ปุก) เป็นแขกรับเชิญมาเล่าเรื่องแม่มดให้เด็กๆ ทางบ้านฟัง ขอนลอยแต่งตัวเป็นพอมดนำถุงพลาสติกมาคลุมหัวเหมือนเป็นหมวก ใส่ชุดคลุมให้ดูเหมือนเป็นพอมด

รูปที่ 45นำถุงพลาสติกมาคลุมหัวเหมือนเป็นหมวกของขอนลอยในเทป 260 ปี 2536

ชุดเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงเริ่มมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เทป 572 ปี 2537 ฉงน เล่นบทบาทเป็นบุรุษไปรษณีย์จึงใส่ชุดกาเกีและสวมหมวก

รูปที่ 46 ฉาก เล่นบทบาทเป็นบุรุษไปรษณีย์จึงใส่ชุดกาก็และสวมหมวกในเทป 572 ปี 2537 เทป 832 ปี 2538 ในช่วงนิทานเรใจ เจ้าชายขอลอยกินแต่โรตีไม่ยอมกินอาหารอื่น จนขอลอยก็กลายเป็นโรตีเลย (มีการตัดเย็บชุดสีเดียวกับโรตีมาสวมทับชุดเจ้าชายของขอลอยอีกที)

รูปที่ 47 เจ้าชายขอลอยกินแต่โรตีไม่ยอมกินอาหารอื่น จนขอลอยก็กลายเป็นโรตีเลย ในเทป 832 ปี 2538 จนมาถึง เทป 40 ปี 2539 ช่วงนิทานเรใจเรื่อง “กระต่ายสีขาว” เป็นนิทานของอินเดียแดง ฉาก แต่งตัวเป็นชาวอินเดียแดงมีธนู ขนนก ผมเปี้ยว ฯลฯ

รูปที่ 48 ฉาก แต่งตัวเป็นชาวอินเดียแดงมีธนู ขนนก ผมเปี้ยวในเทป 40 ปี 2539

นอกจากเครื่องแต่งกายแล้วนั้น ยังมีการตกแต่งหุ่นด้วยวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้หุ่นนักแสดงได้แสดงได้ถึงบทบาท เช่น แสดงในบทบาทที่การเวลาผ่านไปมีอายุมากขึ้นหรือแสดงเป็นผู้ใหญ่ มีเรื่องทะเลาะกันได้รับบทเจ็บ ก็จะมีการทำหนด เครา คิ้วสีขาวมาติดที่หน้าของหุ่น รวมทั้งพลาสติกปิดแผล ที่เข้าเฝือก มาตกแต่งหุ่น

รูปที่ 49 การตกแต่งหุ่นด้วยวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้หุ่นนักแสดงได้แสดงได้ถึงบทบาทต่างๆ

การออกแบบหุ่นภายใน คือการออกแบบอุปลักษณะนิสัย ความรู้สึก นึกคิดอย่างชัดเจน รวมทั้งการตั้งชื่อที่สอดคล้องกับหุ่นประเภทของสัตว์ต่างๆ ซึ่งหุ่นต้องมีทั้งหุ่นด้านดี และหุ่นด้านไม่ดี หุ่นด้านดีเพื่อคอยสั่งสอนแสดงตัวอย่างที่ควรกระทำ ควรเลียนแบบ หุ่นด้านไม่ดี เพื่อแสดงตัวอย่างที่ไม่ดีไม่ควรเอาแบบอย่าง โดยอุปนิสัยของตัวละครหุ่นแต่ละตัวจะไม่ได้แสดงออกแค่เฉพาะในตอนแสดงละคร แต่แสดงออกตลอดเวลารายการรวมทั้งตอนเป็นพิธีกร ตอนสอนและตอนพูดคุยกับเด็กๆ ทางบ้าน เช่นหุ่นขอลอยที่มีอุปนิสัยชอบกินและนอนอยู่ตลอดเวลา (เทป 107 พ.ศ. 2535) เมื่อหุ่นวอแวนและหุ่นคุณหมัศรรรย์พูดคุยสอนเด็กถึงสิ่งที่อยู่ในทะเลลึกจะมีคำว่าทะเลต่อท้าย ขอลอยที่แอบหลังอยู่ไต่ยื่นเรื่องทะเลเลยตื่นขึ้นมาพูดถึงประโยชน์ของอาหารทะเล ซึ่งทำให้ดูต่อเนื่องไม่สะดุด ตัวอย่างจากเทปที่ 7 ปี 2534 ซึ่งเป็นเทปช่วงแรกๆ ที่ต้องแนะนำตัวละครหุ่นให้กับผู้ชมทางบ้าน ในเทปนั้นช่วงแรกช่วงเข้ารายการ หุ่นเจ้าขุนทอง พูดว่า “ขุนทองต้องเป็นนักแสดงอีกครั้ง ทุกคนต่างทำงานอย่างขะมักเขม้น ไม่ว่าจะปลิงลูม๊ะตุ่มที่ค้นคว้าหาความรู้ ฉงนที่รักการเรียน สีสวาทสาวน้อยที่ถนัดเรื่องงานของผู้หญิง หางดาบที่ชอบศิลปะ วอแวนถนัดงานจิปาะที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัว” และในช่วงที่ 3 ของรายการได้มีการแนะนำชื่อตัวละครแต่ละตัว และจับภาพตัวละครพร้อมชื่อขึ้นแสดงบนจอภาพ จากเนื้อหาจากเทปนี้เราจะเข้าใจถึงลักษณะอุปนิสัยของตัวละครหุ่นแต่ละตัว โดยผู้ผลิตนำอุปลักษณะนิสัยนั้นมาเป็นส่วนช่วยสอนและแสดงในช่วงต่างๆ ตัวอย่างเช่น

ลูม๊ะตุ่ม ที่ชอบค้นคว้าหาความรู้ จึงมาสอนในช่วงสนุกกับคำ คอยสอนเด็กในช่วงละครและช่วงต่างๆ

ฉงน ที่รักการเรียน จึงคอยสอนและถามความรู้จากลูม๊ะตุ่ม และเจ้าขุนทอง

สีสวาท ถนัดเรื่องงานผู้หญิง จึงสอนประดิษฐ์ของต่างๆ

การออกแบบหุ่นในรายการโดยการใช้วัสดุอุปกรณ์จริงในการทำเป็นหุ่น เทป 108 ปี 2535 มีการเล่านิทานถึงถึงขยะคุยกันว่าไม่มีใครมาทิ้งขยะกันเลย ถึงขยะอ้าปากกรอคนมาทิ้งขยะ เพื่อที่จะสอนเด็กให้ทิ้งขยะเป็นทาง จึงเอาถึงขยะจริงมาเขียนหน้าเขียนตาและพากย์เสียงให้มันมีอารมณ์ความรู้สึก และอ้าปากขยับฝาได้ จึงทำให้เกิดหุ่นถึงขยะขึ้น นอกจากนั้น เมื่อเนื้อหาในรายการต้องการสอนหรือบอกถึงอะไรที่ทีมงานก็สามารถทำหุ่นนั้นขึ้นได้โดยวิธีง่ายๆ เช่น เทป 109 ปี 2535 มีการสอนถึงอาหารไทย และต้องการโยงเข้าสำนวนชิงก็รา ช่างก็แรง ด้วยการแสดงตัวอย่าง ทีมงานจึงทำหุ่นชิงและช่าง โดยเอาชิงและช่างจริงๆมาทำหน้าทำตา เอาผ้าผูก และมีไม้ขีด อาศัยให้มีชีวิต โดยการพากย์เสียง

รูปที่ 50 หุ่นถึงขยะคุยกันว่าไม่มีใครมาทิ้งขยะกันเลย ในเทป 108 ปี 2535 และหุ่นขิงและขาในเทป 109 ปี 2535 การออกแบบหุ่นได้มีการพัฒนาต่อยอด ออกแบบหุ่นที่มีบทบาทในรายการโดยทำเป็นหุ่นมีขนาดเล็กประกอบด้วย หุ่นขอนลอย หุ่นเหียน หุ่นหางดาบ หุ่นฉงน เพื่อใช้แสดงใน 2 กรณี คือ 1. เพื่อให้แสดงในวัยเยาว์ของหุ่นตัวนั้นๆ 2. เพื่อแสดงเป็นหุ่นตุ๊กตาในห้องนอนของเป็ดน้อย เพราะนิทานบางเรื่องเกิดที่ห้องนอนของเป็ดน้อย ตัวอย่างในเทปที่ 833 ปี 2538 เป็นนิทานเร่ใจเรื่อง การไปโรงเรียนครั้งแรกของขอนลอย เป็นการย้อนเวลาไปเล่าเรื่องขอนลอยตอนเด็ก จึงใช้หุ่นขอนลอยเล็กและเพื่อนๆร่วมแสดงแทนหุ่นขนาดปกติ

รูปที่ 51 หุ่นมีขนาดเล็กประกอบด้วย หุ่นขอนลอย หุ่นเหียน หุ่นหางดาบ หุ่นฉงนในเทปที่ 833 ปี 2538 จุดอ่อนของการแสดงหุ่น ก็คือได้แค่ครึ่งตัว หุ่นในรายการคือหุ่นแบบเชิดครึ่งตัวฉะนั้นจะไม่มีมายืนเห็นขา ทางคนเขียนบทก็หลีกเลี่ยงในการเขียนบทที่จะต้องเห็นขาหุ่นแบบครึ่งตัวเวลาเชิดจะมีฉากบังอยู่ข้างหน้า ในยุคที่ 1 และยุคที่ 2 รายการถ่ายทำในสตูดิโอช่อง 7 ด้วยความที่ถ่ายสตูดิโอใหญ่ และใช้ฉากจริงฉากจะมีอยู่ 2 ประเภท

1. ฉากสูง คือฉากที่ต่อขาขึ้นมาเพื่อที่จะทำหุ่นเชิดสามารถยืนเชิด การยึดเชิดจะทำให้เคลื่อนไหวหุ่นได้ง่าย และเคลื่อนไหวจากฉากซ้ายไปฉากขวา ไปข้างหน้าได้ง่ายเพราะสามารถก้มตัวได้
2. ฉากเตี้ยอยู่ที่พื้น เป็นฉากขนาดเล็กที่สามารถควบคุมการเชิดฉากได้ง่าย แต่ผู้เชิดต้องนั่งเชิดการเคลื่อนไหวจึงจะลำบากกว่า

ฉากทั้งสองแบบจึงมีข้อดีข้อเสียต่างกันไป การเขียนบทก็ต้องสอดคล้องกับประเภทของฉากขนาดของฉาก และยังคงคำนึงถึงแบบหุ่นที่ใช้ประกอบรายการอีกด้วย ซึ่งหุ่นแต่ละประเภทก็จะมีจุดเสนอที่ต่างกัน ตามที่คุณธนาริพย์ ชัยนการ ผู้เชิดหุ่นและพากย์เสียงหุ่นในรายการได้เสนอไว้

“อย่างSesame เขาจะออกแบบมาเลยว่ารุ่นไหนมีขาไม่มีขา บางตัวก็เชิดอีกแบบหนึ่ง เป็นหุ่นเชิดไม้ค้ำหรือยังงี้ รุ่นเขามีหลายประเภท เวลาเขาเขียนบทมาเขาก็จะเขียนบท

ตามลักษณะของหุ่นเขาหุ่นมันมี 2 แบบ จริงๆมันมีหลายประเภทนะแต่ที่พี่เห็นของคณะไทย และของเมืองนอก คือประเภท 1 คือโชว์หุ่นด้วยโชว์คนเชิดด้วย คนเชิดก็คือนักแสดงโชว์ให้เห็นเลยอย่างเช่น หุ่นโจหลุยที่คนเชิดแต่งตัวมาสวยๆแล้วก็ท่าทางคือขายทั้งคนเชิดและหุ่นไปด้วย แต่หุ่นอย่างของเราเนี่ยคือหุ่นรายการโทรทัศน์เมื่อเราไปโชว์บนเวทีเนี่ยมันทำงานคนละอย่างและ เราจะไม่เห็นคนเชิดจะไม่มีท่าทีของคนเชิดเห็นแต่หุ่น”

(ชนาธิป ชัยนการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

นอกจากนี้หุ่นในรายการเจ้าขุนทองได้สอดแทรกความเป็นไทยในเรื่องของการเคารพผู้ใหญ่ โดยมีการแบ่งอายุหุ่นแล้วมีคำนำหน้าเรียก และลำดับญาติมิตร เช่น ลุงมะตูม ที่คอยสอนภาษาไทย พี่ฉงนและน้องฉงาย ซึ่งเป็นพี่น้องกัน เป็นต้นเมื่อหุ่นถูกออกแบบมาแล้วนั้นจะทำให้ชีวิตมีความรู้สึกนึกคิดได้ต้องผ่านกระบวนการเชิดและพากย์เสียง ซึ่งทางทีมงานของ บริษัท ผงผล จำกัด ได้ทำการเชิดหุ่นในรายการโทรทัศน์รายการนี้เป็นรายการแรก ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการทำงาน ดังความเห็นของคุณผาล ภิรมย์ ซึ่งเป็นบุตรของคุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ที่ได้สานต่อเจตนารมณ์ในการกำกับดูแลรายการเจ้าขุนทอง

“กริยามารยาทคือสิ่งที่สอดแทรกของการแสดงออกของหุ่นแต่ละตัว เรามีหุ่นที่เป็นพี่เป็นน้อง น้องก็ให้ความเคารพพี่ เรามีหุ่นที่เป็นหลานเป็นป้าเป็นลุง วิธีที่เราปฏิบัติกับผู้ใหญ่ด้วยความเคารพสิ่งต่างๆเหล่านี้สอดแทรกอยู่ในรายการทั้งหมด นี่แหละคือสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นไทย”

(ผาล ภิรมย์ , สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2557)

การพากย์เสียง

การพากย์เสียงเป็นโสตประสาททางการได้ยิน เป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดเด็กเนื่องจากเสียงมีความสำคัญในเรื่องของเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำเด็กรู้และจำได้ว่าเป็นเสียงของหุ่นตัวไหนทั้งที่ยังไม่ได้เห็นภาพ การใช้เสียงสูงเสียงต่ำ แสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด และทำให้เด็กสนใจ ด้วยรายการเจ้าขุนทองเป็นรายการที่สอดแทรกสาระความรู้โดยการสอน น้ำเสียงจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กตั้งใจฟังแม้จะพูดถึงเนื้อหา ความรู้ ที่จะให้ให้น่าสนใจไม่น่าเบื่อ

ขั้นตอนการพากย์เสียงนั้นเกิดขึ้นหลังจากที่ขั้นตอนการเขียนบทรายการเสร็จแล้วจึงมาเข้าห้องอัดเสียงก่อนไปเปิดและทำการเชิดหุ่นตามเสียงพร้อมถ่ายทำในสตูดิโอห้องส่งของสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 ขั้นตอนการอัดเสียงพากย์ของตัวละครหุ่นต่างจากการเชิดคือ คนไหนเป็นคนพากย์เสียงตัวไหนต้องเป็นตัวนั้น ไม่สามารถเปลี่ยนคนได้ เนื่องจากจังหวะการพูด การหยุดหายใจ การออกเสียง การเว้นวรรค น้ำเสียง โทนเสียง เป็นสิ่งที่คนดูสังเกตและจดจำแล้วยังมีผลต่อคนเชิดหุ่นตาม

เสียงตัวละครนั้นๆ เนื่องจากจะจดจำวิธีเทคนิคการพูดการเว้นวรรค เมื่อเปลี่ยนคนพากย์ก็จะต้องมีการปรับตัวกันใหม่

การพากย์เสียงพร้อมกับการขีดหุ่นนั้นเป็นสิ่งที่รายการหลีกเลี่ยงมาโดยตลอดเพราะจะมีความยุ่งยากในขั้นตอนการถ่ายทำและแต่ก่อนต้องออกอากาศ 5 วันต่อสัปดาห์จึงต้องการความรวดเร็วและแม่นยำในการผลิต แต่ในอดีตนั้นมีบางครั้งที่จะเป็นต้องทำ เช่นตอนสัมภาษณ์เด็กหรือแขกรับเชิญในรายการเนื่องจากต้องการความสด ดังข้อมูลจากคุณธนาธิป ชัยนการ และคุณจิราวัฒน์ เลิศไสวธนากุล ผู้รับผิดชอบในส่วนขอเทคนิคและตัดต่อรายการ

“เราไม่เคยพากย์เสียงสดเพราะเวลาทำงานมันทำงานยาก เวลาเราขีดคือเราจะพากย์เสร็จแล้วใส่เพลงใส่ทุกอย่างหมดแล้ว เวลาเราถ่ายเราก็เปิดเสียงออกมา แล้วเราก็ขีดตามเสียง และมันดีตรงที่ว่าพอผิดพลาดแล้วก็เอาใหม่”

(ธนาธิป ชัยนการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

“มันเป็นเรื่องของความสะดวก พากย์สดก็มีบ้างบางครั้งในสมัยก่อนตอนสัมภาษณ์คนในรายการ ในแง่ของขั้นตอนการถ่ายทำเนี่ยการที่พากย์เสร็จแล้วมาขีดตามทำให้ขั้นตอนการผลิตมันง่าย แต่ก่อนความถี่มัน 5 วันถ่ายทุกวัน”

(จิราวัฒน์ เลิศไสวธนากุล , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

การพากย์เสียงของทีมงานเจ้าขุนทองมีการทำเสียงอื่นๆเพื่อบอกอารมณ์ ความรู้สึกประกอบเสียงพูดเพื่อให้เข้าถึงสุนทรียภาพในการชม เช่นรายการออกอากาศตอนเช้า ลุงมะตูมท้าวทักทายผู้ชม ก่อนบ่นว่าตัวเองตื่นสาย (เทป 5 ปีพ.ศ. 2534) อย่างตอนอธิบายสอนเรื่องพริก ก็มีการทำท่ากินและทำเสียงเผ็ดซัดซาด (เทป 109 ปีพ.ศ. 2535) ขอนลอยแต่งตัวเป็นผีไปหลอกฉงน ฉงนกลัวตัวสั้นมีเสียงฟันกระทบกันและพูดจาติดขัด (เทป 58 ปีพ.ศ.2534) มีการใช้เทคนิคในการพากย์เพื่อทำให้หุ่นมีชีวิตในการมีตัวตน เช่น เทป 260 ปี 2536 ขอนลอยแสดงเป็นพอมด แต่มีการแก้งแผลอเรียกชื่อตัวเองว่าขนลอย แล้วแก้เป็นพอมดขน และ เทป 40 ปี 2539 ฉงนแสดงในนิทานที่เป็นเรื่องเล่าของชาวอินเดียแดง ฉงนมีการพูดว่านี่ไม่ใช่ฉงนนะ ฉงนมาแสดงเป็นเนตรอินทรี

ในปี 2534 -2539 ยังมีวิธีการสอนเด็กโดยการพากย์เสียงอย่างเช่น มีการสอนเด็กในการเรียนรู้เรื่องสัตว์ และจดจำได้ว่าเสียงไหนเป็นเสียงของสัตว์ชนิดใดการที่โดยการทำเสียงร้องของหุ่นสัตว์ชนิดนั้นๆก่อนพูดบ่นเนื้อหา เช่น หุ่นคองที่เป็นหุ่นม้า จะร้องเสียงฮึก่อนพูดทุกครั้ง และเทคนิคเสียง Voiceover ใช้ในการยกตัวอย่าง ตั้งคำถามหุ่นพูดคุยกับหุ่นแทนเด็กๆที่บ้าน ใช้สอนพร้อมยกตัวอย่าง รวมทั้งเป็นตัวเล่าเรื่องและนิทานให้มีความต่อเนื่อง เมื่อนิทานจบลงก็เป็นตัวสรุปข้อคิดที่ได้จากนิทานกับเด็กๆที่ชมอยู่ทางบ้าน และยังมีการพากย์เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องนิทานที่เล่า เช่น เทป 832 ปี 2538 ในช่วงนิทานเรใจเรื่อง “เจ้าชายโรตี” หุ่นเหินมาพูดเข้านิทานนอกจากแต่งตัวแบบแขกที่มีผ้าโพกหัวแล้ว ยังพูดสำเนียงแขก เช่น อีนี นายจำ เป็นต้น

การเชิดหุ่น

เป็นโสตประสาททางการมอง เป็นการต่อยอดจากการออกแบบหุ่นที่ถูกออกแบบมาแล้วทั้งภายนอกและภายใน การเชิดหุ่นก็เป็นการสานต่อทำให้หุ่นมีบุคลิก และความสมจริงดูมีชีวิต การเชิดหุ่นของรายการเจ้าขุนทอง มีรายละเอียดต่างๆ ต้องใช้ความใส่ใจในรายละเอียดในหุ่นสัตว์แต่ละชนิด เนื่องด้วยหุ่นแต่ละตัวก็จะมีลักษณะการแสดงอาการไม่เหมือนกัน เช่น หุ่นเจ้าขุนทองจะมีการขยับคอและหน้าแบบนกที่จะเป็นแบบกระดูกๆ ลุงมะตูมก็จะเคลื่อนไหวช้าหน่อย เพราะเป็นเต่า และมีอายุ หนูเหียนก็จะหันและขยับเร็วและบ่อย เนื่องจากมีบุคลิกเป็นคนขี้ระแวงและไว้วาย เป็นต้น

การเชิดเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวหุ่นละคร เป็นการแสดงออกเนื่องด้วยหุ่นมีสีหน้าเดียวอาจต้องใช้ภาษากายมาช่วยในการบ่งบอกความรู้สึก เช่น เทป 365 ปี 2536 หุ่นเป็ดน้อยร้องไห้ ตัวหุ่นจะก้มและสั่นเป็นจังหวะ ตามเสียงสะอื้น และเอามือถูหน้า ในเทปเดียวกันนั้นหุ่นเป็ดน้อยเวลาพูดคุยกับผู้ชมมีผมลงมาปิดตา จึงเอามือหุ่น ปิด เสย และสะบัดผมที่ทิ่มตา และเมื่อหุ่นเห็นบางอย่างที่ไม่เชื่อสายตาจะมีการเอามือมาขยี้ตา

“การเชิดหุ่นคือต้องหักข้อมือลง การเชิดที่ทำให้หุ่นดูมีชีวิตนี้การที่เอาตาหุ่นสบกับคนดู หุ่นบางตัวตาอยู่สูงก็ต้องกดหน้าลง เมื่อหุ่นสบตากับคนดู คนดูก็จะรู้สึกได้ว่ามันมีชีวิต”

(ชนาธิป ชัยนการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

การเชิดเพื่อแสดงความสมจริงในรายละเอียดที่สอดคล้องกับเนื้อหารายการ เช่น เทป 832 ปี 2538 ฉนงนพุดเข้ารายการว่า “เจ้าขุนทอง มาแล้ว มาแล้ว มาแล้ว” เสียงมาแล้วสุดท้ายเสียงจะดังสุดและลากยาว การเชิดหุ่นเลยมีการอ้าปากค้างและตัวหุ่นสั่นเสมือนเปล่งเสียงตะโกนออกมาจริงๆ เทป 260 ปี 2536 เจ้าขุนทองกำลังพ้อนรำตามเพลงเสียงแคนอีสาน สอนคำว่ามะละกอของภาคต่างๆ เมื่อสอนเสร็จก็เดินพ้อนรำต่อ และ เทป 261 ปี 2536 ฉนงนกับลุงมะตูมอธิบายคำถึงคำว่าลูกต่างๆ เมื่อจบก็เร่งเสียงดนตรีขึ้นหุ่นลุงมะตูมและฉนงนก็หันไปมองกันและคุยกันต่อแต่ไม่มีเสียงพูด เหมือนตอนที่ขอนลอยแสดงการเล่นไทยซึ่ม้าส่งเมืองโดยมีวอแวชื้ออยู่นั้น เมื่อจบรายการขอนลอยก็สะบัดวอแวกระเด็นตกลงมา ตัวอย่างข้างต้นนี้แสดงถึงความใส่ใจในความต่อเนื่องของรายการ การใส่ใจในรายละเอียดของเนื้อหา และรายละเอียดของบุคลิกลักษณะของหุ่นที่ส่งเสริมกันทำให้ดูลงตัว

ในขั้นตอนการถ่ายทำรายการนั้นคนเชิดหุ่นต้องอาศัยการมองหุ่นที่เชิดโดยผ่านหน้าจอมอนิเตอร์เพื่อที่จะทราบถึงขนาดภาพที่ใช้อยู่และขอบเขตของการเคลื่อนไหวของหุ่นที่จะไม่หลุดเฟรม แต่ในสมัยก่อนที่ถ่ายทำในสตูดิโอของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 นั้น ด้วยฉากที่ถ่ายทำมีขนาดค่อนข้างใหญ่และมีฉากที่ซ้อนกันหลายชั้นเพื่อให้เกิดความซับซ้อนความลึกของภาพ และของตัวละครหุ่น จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องการมองเห็นจอมอนิเตอร์ของคนเชิดที่อยู่แถวหลังๆ ด้วยระยะห่าง

และจอมอนิเตอร์ในสมัยนั้นที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก พร้อมทั้งคนเช็ดต้องมีทักษะในการดูหุ่นใน มอนิเตอร์อีกด้วยเพราะการเคลื่อนไหวของหุ่นที่เช็ดอยู่กับที่เห็นในจอจะมีทิศทางตรงกันข้าม ดัง ข้อมูลจากคุณนพดล พระเดโช ผู้เช็ดหุ่นและพากย์เสียงตัวละครหุ่น

“แต่ก่อนมันยากใจ ช่อง 7 มันกว้าง ฉากมันมีทั้งชั้นหน้า และชั้นหลัง ซึ่งชั้นหลังนี่จะ ไม่มีมอนิเตอร์ดูหรรอกเขาก็ไม่รู้จะไปทางไหนยังไงสำหรับเวทีคือถ้าฉากมันกว้าง 4 เมตร เวลา แสดงสดคือเกิน 4 เมตรไม่ได้ แต่พอเป็นทีวีแล้วถูกกล้องจับระยะภาพแล้วนะ ยิ่งขนาดภาพ ระยะใกล้แล้วนะขยับนิดเดียวก็ไม่ได้หลุดเฟรมมอนิเตอร์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก ตอนที่เราเช็ด ที่ช่อง 7 มอนิเตอร์เราก็คือทีวี 21 นิ้วนี่แหละ แล้วด้วยความที่ฉากมันใหญ่”

(นพดล พระเดโช, สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

3. เทคนิคในการนำเสนอรายการ

จากการศึกษาเทปรายการเจ้าขุนทองในปี 2534 - 2539 ได้แบ่งเทคนิควิธีการด้านต่างๆของ รายการออกเป็น 3 ด้าน คือ เทคนิครูปแบบรายการ เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ และเทคนิค วิศวกรรมการเทคโนโลยี

เทคนิครูปแบบรายการ

ในยุคแรกของรายการเจ้าขุนทองซึ่งเป็นรายการแรกๆในการใช้ความบันเทิงจากหุ่น ผสมผสานกับการสอน เพื่อที่จะทำให้เด็กเข้าใจ เรียนรู้ได้อย่างราบรื่นและลึกซึ้งโดยผ่านเทคนิควิธีการ สอนต่างๆ พร้อมการทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสนิสนม ความเชื่อใจต่อตัวละครหุ่น

รูปแบบรายการในช่วงนั้นถือเป็นรายการที่มีเวลาในการออกอากาศค่อนข้างยาวสำหรับ รายการเด็ก มีการจัดสรรแบ่งเวลารายการออกเป็น 4 ช่วงรายการ โดยในช่วงแรกนั้นเป็นเพลงเข้า รายการสร้างความจดจำตัวรายการให้แก่ผู้ชมทางบ้านด้วยบทเพลง มีการแนะนำรายการ เนื่องจาก ในช่วงที่ 2-4 ของรายการไม่มีช่วงออกอากาศตายตัว แล้วแต่ทีมงานว่าจะนำเสนอช่วงอะไร ทำให้มี ความหลากหลายของแต่ละวัน การที่ผู้ชมทางบ้านไม่สามารถคาดเดาได้ว่าพรุ่งนี้รายการจะนำเสนอ เรื่องอะไร ความหลากหลายนี้อาจจะทำให้เกิดความน่าสนใจของตัวรายการ ในการพักช่วงรายการมีตัว ส่งเข้าโฆษณา และตัวรับเข้ารายการ โดยให้หุ่นเจ้าขุนทองมาพูดรับพูดส่ง โดยใน ปี 2534 - 2537 เป็นหุ่นเจ้าขุนทองตัวเดียวพูด “ร่อนอ่อนนะ ร่อนอ่อนนะ ร่อนเจ้าขุนทองด้วย” เพื่อตัดเข้าโฆษณา และ เมื่อกลับเข้ารายการ เจ้าขุนทองพูดว่า “เจ้าขุนทองมาแล้ว มาแล้ว” โดยวิธีนี้ทำให้เด็กที่รับชมรู้สึกถึง ความเป็นมิตรและผูกพันกับตัวหุ่นเจ้าขุนทองที่เป็นเอกลักษณ์ของรายการ ต่อมาปี 2538 ตัวเจ้า ขุนทอง และเข้ารายการ เปลี่ยนเป็น เจ้าขุนทองอยู่กับฉงน เจ้าขุนทอง “เจ้าขุนทองเบิกบาน ทุกๆเข้า จำ” ฉงน “เจ้าขุนทองมาแล้ว มาแล้ว มาแล้ว” และบางครั้งเข้ารายการ เจ้าขุนทอง ขอนลอย ฉงน

เหยิน ช่วยกันพูด จะเห็นได้ว่าเมื่อปี 2538 มีการนำหุ่นตัวอื่นเข้ามารับส่งเด็ก ๆ ที่ชมในการเข้าออก รายการ เพื่อให้เด็ก ๆ ได้คุ้นเคยกับหุ่นตัวอื่นๆ ในรายการที่เป็นตัวหลักๆ ในรายการ

เนื้อหาที่น่าสนใจในแต่ละเทปรายการมีรูปแบบเนื้อหาที่เชื่อมโยงกันในรายการ เช่น เทป 365 ปี 2536 ฉนวน เป็ดน้อย วอแว พูดถึงการไปเที่ยวกับเพื่อนๆ และสอนถึงมิตรหรือเพื่อนที่ดีเป็นอย่างไร จนถึงนิทานเรื่องใจเรื่อง “เพื่อนทรยศ” หรืออย่างในเทป 261 ปี 2536 เจ้าขุนทองและฉนวน เล่นไปคำว่าลูกต่างๆ กับเด็กที่ชมอยู่ทางบ้าน ฉนวนกับลุงมะตูมสอนอธิบายถึงคำว่าลูกต่างๆ พร้อมมีการแสดงของหุ่นประกอบ มีเพลงเกี่ยวกับลูกต่างๆ ที่เนื้อหาอธิบายตัวอย่างประกอบ หลังจากนั้นเป็ดน้อย สอนถึงคำว่าลูกในสุภาษิตคำพังเพย เป็นต้น

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2534 – 2539 ได้ดังนี้

1. การดำเนินรายการในรายการเจ้าขุนทอง โดยผ่านหุ่นเจ้าขุนทองเป็นหลักถึงแม้หุ่นจะเป็นผู้ชายก็ไม่มีปัญหาถึงการดึงดูดของผู้ชม แต่มีการใช้เทคนิค Voice over โดยเป็นผู้หญิงเพื่อคอยเล่านิทาน ยกตัวอย่างประกอบการสอนและแซกรับเชิญในรายการเจ้าขุนทองนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงทั้งหมด
2. ในช่วงยุคแรกของเจ้าขุนทองนี้มีเด็กประกอบอยู่ในรายการ ในปีพ.ศ. 2534-2538 ในรูปแบบแซกรับเชิญ ในปีพ.ศ. 2539 มีช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ซึ่งมีเด็กจากโรงเรียนและทางบ้านมาเต้นประกอบเพลงและสอนเด็กที่บ้านเต้นไปด้วยกัน และช่วงเวทีของเราที่ให้เด็กจากทางบ้านมาแสดงความสามารถต่างๆ
3. รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการที่ใช้หุ่นมือเป็นหลักในการแสดง การสอนทั้งหมดทั้งรายการจะถูกนำเสนอถ่ายทอดผ่านจากหุ่นในรายการซึ่งจะทำให้รายการเจ้าขุนทองแตกต่างจากรายการหุ่นในสมัยนั้นที่ต้องมีคนร่วมอยู่ในฉากด้วย จึงเป็นที่น่าสนใจและติดตามของเด็กๆ ที่ชมรายการ
4. รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการที่ประกอบด้วยหุ่นสัตว์ จึงมีการสอนการทำเสียงร้องของสัตว์ของหุ่นตัวต่างๆ ให้เด็กได้เรียนรู้ และจดจำว่าเป็นเสียงของหุ่นตัวใด จึงเกิดการเรียนรู้จากเสียงประกอบที่แปลกใหม่
5. ในยุคแรกนี้ Animation ของรายการอาจจะยังไม่โดดเด่น เนื่องจากเทคโนโลยี หรือวัสดุอุปกรณ์ โดยส่วนใหญ่มีภาพประกอบจะเป็นภาพวาดการ์ตูน 2 มิติ ถ้าทำให้ขยับได้ก็เอา

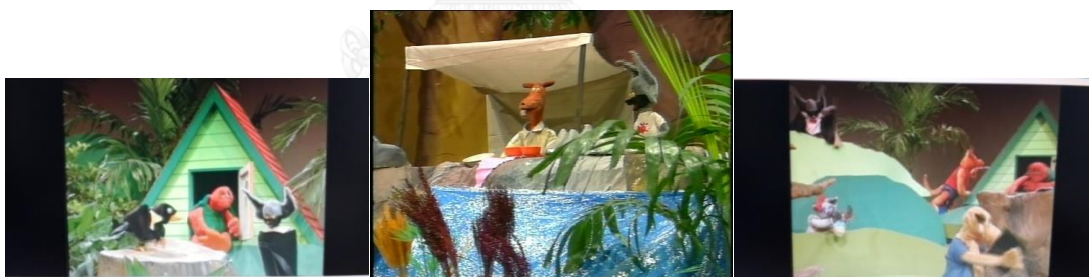
ไม่มาเชิดอีกทีหนึ่ง การพัฒนาเกิดขึ้นในปี 2538 ในตัวเข้ารายการมี Animation ชยับได้ เป็นนกบิน แสงอาทิตย์ส่อง เริ่มมี Animation หุ่นชยับได้มารวมกันก่อนเข้ารายการแทน การถ่ายหุ่นจริงแบบก่อนหน้านี้ และในปี 2539 มีการพัฒนาโลโก้ช่วงรายการต่างๆให้เป็นลักษณะ Animation ชยับเคลื่อนไหวได้มากขึ้น

6. เทคนิคการเปลี่ยนภาพของในรายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่จะใช้ การ Fade และ Dissolve โดยการซ้อนภาพเพื่อเปลี่ยนฉากซึ่งใช้รูปแบบต่างๆเช่น รูปดาว พลิกซ้าย เชื้อนขึ้นเป็นต้น มากกว่าเทคนิคการ cut และมีการใช้เทคนิคการ Zoom In Zoom Out และการแพนกล้องอยู่บ่อยครั้งเนื่องจากกล้องที่ถ่ายทำมีจำนวน 3 ตัว จึงทำให้เกิดมุมมอง หรือมุมมองหลากหลาย
7. เจ้าขุนทองใช้เทคนิคการใช้เสียงดนตรีอย่างมากในการสอน และการเรียนรู้ของเด็กโดยมี เพลงแทรกอยู่แทบทุกช่วงรายการตั้งแต่เพลงเข้ารายการ และทางรายการมีการแต่ง เพลงต่างๆเพื่อใช้ในการสอนเด็กๆเพื่อง่ายแต่การจดจำ
8. จังหวะในการแบ่งช่วงของรายการเจ้าขุนทอง แบ่งเป็นช่วงสั้นๆโดยที่เน้นความ หลากหลายของเนื้อหาสาระเพื่อไม่ให้เกิดความจำเจ ในยุคแรกนี้ในหนึ่งเบรกของ รายการมีบางครั้งที่มี 2 ช่วงในเบรกเดียว
9. การสอนในรายการเจ้าขุนทองมีการทำซ้ำ พร้อมยกตัวอย่างโดยผ่านหุ่น และ Voiceover รวมทั้งการสอนเดินก่อนที่จะเดินพร้อมกันในช่วงร้องเล่นเดินตามเพลง การ ทำซ้ำนี้ทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ การจดจำ
10. เริ่มมีการพูดต่อกันเป็นแบบมีสัมผัสคล้องจองกัน ในเทป 365 ปี 2536 ที่ฉงน เป็ดน้อย วอแว พูดโต้ตอบกันในลักษณะบทกลอน แต่ในยุคเริ่มต้นนี้ยังไม่ค่อยมีในรูปแบบพูดคุย ของหุ่น แต่จะอยู่ในลักษณะบทเพลงต่างๆที่สอนเด็กๆ เช่นเพลงเรื่องลูก ที่พูดถึงลูกต่างๆ พร้อมบอกลักษณะ เรื่องเพื่อนที่บอกถึงว่าทำตัวการเลือกคนเพื่อนที่ไม่ควรดูแลภายนอก และในตอนการสอนถึงการเขียนเลขไทย เป็นต้น

เทคนิคในขั้นตอนถ่ายทำ

รูปแบบรายการส่งผลไปถึงวิธีการทำงานของทีมงานรายการ ในสมัยแรกๆรายการเจ้าขุนทอง ถ่ายทำในสตูดิโอของทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ยกเว้นการเขียนบท และการเตรียม

อุปกรณ์ประกอบฉากและเซตหุ่น เนื่องด้วยสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นผู้ผลิตรายการดูแลในขั้นตอนการถ่ายทำ มีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ในการถ่ายทำ มีห้องสตูดิโอขนาดใหญ่ จึงสามารถทำฉากในรายการได้กว้างและซ้อนฉากได้ถึง 3 ชั้น กล้องที่ใช้จำนวน 3 ตัว พร้อมสวิตต์ดสลั๊บบภาพจึงทำให้สามารถใช้การเคลื่อนไหวกล้อง เช่น ในการดอลลี่กล้อง และการแพนกล้องจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง โดยไม่ต้องกลัวว่าจะหลุดฉากเนื่องจากฉากมีความสูงและกว้าง รวมทั้งคนและทีมงานต่างๆ โดยในสมัยแรกจะมีทีมงานค่อนข้างมาก หลายแผนกมีการทำอุปกรณ์ประกอบฉาก มีฝ่ายดูแลเสื้อผ้า มีฝ่ายดูแลเรื่องฉาก ออกแบบฉาก เซ็ตฉาก ทุกคนต้องมีหน้าที่เซตหุ่นด้วยกันบทที่เขียนมาก็จะมีการแสดงของหลายๆตัวพร้อมกัน มีฉากหลายฉาก และหลากหลายเพราะใช้ฉากจริงการเซตหุ่นใช้วิธีการเซตแบบสดๆ การเซตหุ่นผู้เซตหุ่นสามารถยืนเซตเนื่องจากฉากสูง การเคลื่อนไหวของหุ่นเข้าออกฉากไปทางซ้ายทางขวาขอลงสามารถทำได้ง่ายเนื่องจากผู้เซตสามารถมีพื้นที่ในการเดินเคลื่อนไหว วัสดุต้นไม้ อุปกรณ์ประกอบฉากต่างๆสามารถใช้ของจริงที่มีขนาดใหญ่ เช่น ในเทป 5 ปี 2534 สามารถจัดฉากบ้านสามเหลี่ยมของลุงมะตูม หุ่นตัวอื่นสามารถเคลื่อนไหวอยู่หน้าบ้าน ฉากถูกตกแต่งด้วยต้นไม้จริง และ ในเทป 835 ปี 2538 สามารถจัดฉากบ่อน้ำที่ใช้ผ้าและแผ่นพลาสติกแทนน้ำที่สะท้อนกับแสง และกล้องถ่ายในลักษณะที่ให้ต้นไม้เป็นโฟร์กราวด์ ดังข้อมูลจากคุณ จีราวัฒน์ เลิศไسرائนากุล ผู้รับผิดชอบทางด้านเทคนิคและตัดต่อ และคุณธนาธิป ขยันการ ได้พูดถึงประสบการณ์ทำงานในสมัยถ่ายทำรายการในช่อง 7

รูปที่ 52 ภาพแสดงความกว้างในการจัดฉากในสตูดิโอสถานีโทรทัศน์บีช่อง 7

“การทำงานของเขาเป็นแบบการหมุนเวียน เช่น อาทิตย์นี้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทำเจ้าขุนทอง เสร็จอาทิตย์หน้าก็อาจจะเปลี่ยนเวรไปถ่ายอย่างอื่นคนอื่นก็เข้ามาทำ มันจะหมุนเวียนผู้กำกับมากำกับรายการ ตากล้องก็เช่นเดียวกันก็จะหมุนเวียนกันมาถ่าย เขาก็เลยไม่ได้มาลุ้นสนใจแบบจริงๆ เมื่อใช้ผู้กำกับและตากล้อง 3 คนก็หมุนเวียนกันมาก็จะใช้ความคุ้นเคยเก่าๆ เขาก็จะไม่กล้าปรับไม่กล้าเปลี่ยนไม่กล้าที่จะขยับให้มันมากขึ้น สมัยก่อนช่อง 7 ก็มีการถ่ายแบบ Greenscreen คือเอาผ้าเขียวมาเป็นพื้นหลัง ผ้าก็ราคาแพงมากสมัยนั้นเพราะไม่มีรอยต่อ แต่พอกดสีเขียวออกก็ไม่เนียนเพราะด้วยเทคโนโลยีสมัยนั้นแต่ถ่ายสดนี้ก็ยังมีข้อดีเนื่องจากกล้องมันมีระยะ มันมีการเคลื่อนไหวของกล้อง เช่น หุ่นเดินแล้วกล้อง

เลื่อนตามกันก็จะได้รับความรู้สึกสมจริงแบบหนึ่ง แต่ถ้าฉากเราไม่แน่นโอกาสหลุดมันก็เยอะ มันสามารถเล่นเรื่องการเคลื่อนไหวกล้อง กับฉากได้เยอะและหลากหลายกว่า”

(จิราวัฒน์ เลิศไสวธนากุล , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

“สมัยที่ช่อง 7 ถ่ายคือถ่ายแล้วถ่ายเลย คือถ้ามีอะไรหลุดมานิดหน่อยแล้วจะมาแก้ มันเป็นเรื่องใหญ่เรื่องจากการผลิตมันใหญ่ บางที่เราเห็นที่มอนิเตอร์แต่ผู้กำกับไม่เห็นก็ปล่อยไปพอเรามาทำเองเราสามารถคุมได้หมดทุกขั้นตอน ตั้งแต่ถ่าย ตัดต่อ จนเป็นเทปส่งออก สมัยตอนช่อง 7 เราทำได้แค่ขั้นตอนการเตรียมการถ่าย และเชดหุ่น ถ่ายเสร็จก็จบแค่นั้น หลังจากนั้นช่อง 7 จัดการหมดการหมุนเวียนตากล้องของช่อง 7 ถ้าวันไหนได้ตากล้องอายุ พอกันก็สนุกช่วยกันคิดมุขภาพสวยๆ แต่ถ้าวันไหนได้ตากล้องมีอายุหน่อยเหมือนเขาก็ไม่ค่อยมีอารมณ์ร่วมซักเท่าไร แต่ว่าช่อง 7 เนี่ยด้วยความที่อยู่มานาน ผู้กำกับที่เข้ามาใหม่จะต้องถูกส่งมาฝึกที่ขุนทองก่อน ไม่ว่าจะตากล้อง ผู้กำกับภาพ เวที ต้องมาฝึกที่นี่ก่อนเลย ด้วยรายการ 20 กว่าปีแล้วถึงวนตากล้องยังงั้นมันก็คุ้นชินแล้วฉะนั้นภาพมันก็จะเหมือนกันดูไม่ค่อยออกหรือก ลักษณ์ภาพ คนตัดต่อจะคล้ายกัน”

(ธนาธิป ชัยนการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

องค์ประกอบภาพในรายการเจ้าขุนทองยุคนี้เน้นจุดกลางภาพเป็นสำคัญ โดยวางโลโก้เจ้าขุนทองที่จากมุมอื่นมุมใดของจอก็จะมาจบหยุดที่กลางภาพเพื่อให้เด่นชัด การถ่ายตัวละครหุ่น ถ้าจับหุ่นตัวเดียวก็จะมีลักษณะวางไว้กลางจอภาพเพื่อความสมดุลของภาพและความเด่นของตัวละคร หรือถ้าจับภาพหุ่นหลายตัวก็จะเอาหุ่นตัวที่มีบทบาทที่สุดในตอนนั้นไว้กลางจอภาพ แต่องค์ประกอบภาพของรายการเจ้าขุนทองนั้นจะมีพื้นที่เหนือหัวของหุ่นมากเกินไปเนื่องจากต้องถ่ายไม่ให้ติดฉากข้าง เพื่อพยายามไม่ให้เห็นศีรษะของคนเชด ด้วยขนาดภาพที่ต้องจับตัวละครหุ่นหลายตัว และอาจด้วยเทคโนโลยีขนาดภาพของจอทีวีในตอนนั้นเป็นขนาด 4 ต่อ 3 ทำให้พื้นที่เหนือหุ่นอยู่มากเกินไปจนทำให้หุ่นอาจดูไม่เป็นจุดเด่นในจอภาพเท่าที่ควร

รูปที่ 53 ภาพแสดงพื้นที่เหนือหัวของหุ่นมากเกินไป

มิติเชิงลึกทำให้ภาพที่ปรากฏมีความสวยงามน่าสนใจและเป็นการนำสายตาผู้ชมไปถึงจุดที่ผู้ออกแบบต้องการที่จะนำเสนอ โดยในรายการเจ้าขุนทองนี้ใช้เทคนิคในการทำให้เกิดมิติเชิงลึกโดยการอาศัยความใหญ่ของตัวฉากและแถวฉากเชดหุ่นที่ซ้อนกันถึง 3 ชั้น จึงทำให้เกิดการภาพมิติเชิงลึก

เช่น การเคลื่อนไหวกลิ้งที่ใช้ต้นไม้หรืออุปกรณ์ประกอบฉากรวมทั้งตัวหุ่นเป็นโพร์กราวด์ แล้วใช้เทคนิคการตัดภาพออกมาให้เห็นภาพกว้าง การใช้หุ่นเชิดซ้อนแถวกันในเทป 107 ปี 2535 ระหว่างที่เต่าพาฉงลงไปในห้องทะเล มีหุ่นปลา น้อยใหญ่ รวมทั้งปลาหมึก ว่ายผ่านไปมาทั้งหน้ากล้องและฉากหลังเพื่อแสดงว่าอยู่ในทะเลทำให้ภาพดูมีความลึก และในเทป 833 ปี 2538 การใช้ฉากกลมมาซ้อนกับตัวหุ่นทำให้ภาพเกิดมิติ 3 ระยะขึ้น เป็นต้นแต่ในบางภาพที่มีตัวละครตัวเดียว และฉากของรายการส่วนใหญ่เป็นฉากเรียบทำให้ภาพดูขาดมิติ จึงพยายามหาเทคนิคทำให้ภาพดูมีระยะมิติมากขึ้น

รูปที่ 54 ภาพแสดงเทคนิคในการซ้อนภาพด้วยฉากและตัวหุ่น เพื่อให้ภาพมีมิติเชิงลึก

ในรายการสมัยนั้นเทคนิคในขั้นตอนการตัดต่ออาจมีขั้นตอนและวิธีการทำที่ซับซ้อนเนื่องจากยุคสมัย เทคนิควิธีต่างๆ ถ้าทำได้ในขั้นตอนการถ่ายทำเลยก็จะดีกว่า เช่น เทป 58 ปี 2534 ที่มีหุ่นมหัศจรรย์และหุ่นขอลอยมาเปิดปิดไฟ ในการสอนเรื่องประหยัดพลังงานนั้น เวลาหุ่นกดปิดไฟ หรือเปิดไฟ ไฟฉากก็จะสว่าง มีดตาม เหมือนกับเปิดปิดไฟจริงๆ

รูปที่ 55 ภาพแสดงเทคนิคการเปิด ปิดไฟฉากตามเนื้อเรื่องของรายการ

การอธิบาย พุดโทรศัพท์จนสายไหม้ คือ พุดกันนานมาก มีการจุดไฟในฉากหลังโทรศัพท์ทำให้มีควันขึ้นมาจากโทรศัพท์(เทป 574 ปี 2537)

รูปที่ 56 การจุดไฟในฉากทำให้มีควันขึ้นมาจากโทรศัพท์ ในเทป 574 ปี 2537

อีกตัวอย่างหนึ่งคือการใช้การเคลื่อนไหวของกล้อง แทน Effect การสั่นไหวของภาพ เช่นในเทป 832 ปี 2538 ต้อง และเหยินอยู่บนเรือ และเรือกำลังผ่าคลื่น มีการใช้การเคลื่อนไหวของกล้องโดยการโยกกล้อง เพื่อให้ภาพที่ได้ออกมาเหมือนฉากเรื่อนั้นแล่นผ่านคลื่นอยู่จริงๆ

รูปที่ 57 การเคลื่อนไหวของกล้อง แทน Effect การสั่นไหวของภาพ ในเทป 832 ปี 2538

เทคนิคจากวิวัฒนาการเทคโนโลยี

เทคโนโลยีในรายการเจ้าขุนทองช่วงแรกนั้นส่วนใหญ่จะใช้ในช่วงแรกของรายการ และใช้ effect พื้นฐาน เรียบง่ายยังซับซ้อนอะไรมากนักแต่สามารถเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีในส่วนในการนำเสนอรูปแบบรายการ และส่งเสริมเนื้อหาในรายการ

การนำเสนอรูปแบบรายการในช่วงแรกของรายการปี 2534 ในเพลงเข้ารายการเหล่าสัตว์ๆ ต่างเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วอย่างกระตือรือร้น โดยใช้ effect เร่งความเร็วภาพประกอบเพลง ปี 2536 เปลี่ยนพื้นหลังเป็นสีรุ้งเส้นๆพุ่งออกจากกลางหน้าจอ มีการใช้ effect พลิกตัวอักษร เปลี่ยนฉากเพลงเข้ารายการแต่ยังคงใช้เทคนิคการเอาฟุตเทจที่เคยถ่ายไว้นำมาตัดต่อและเร่งสปีดเหมือนเดิม ปี 2538 มีการเปลี่ยนแบบตัวอักษรและฉากพื้นหลังให้ดูทันสมัยขึ้น และมีการใช้อินิเมชันนกบิน ดำนบก และแสงแดดจากพระอาทิตย์ตรงกลางจอภาพ มีการสร้างอนิเมชันหุ่นมารวมกันก่อนเข้ารายการแทนการถ่ายหุ่นจริงแบบก่อนหน้านี

รูปที่ 58 ภาพการนำเสนอรูปแบบรายการในช่วงแรกของรายการ ปี 2534 ปี 2536 และ ปี 2538 ตามลำดับ

ในปี 2539 มีพัฒนาการในช่วงแรกของรายการโดยการนำตัวอย่างรายการที่จะออกอากาศมาให้ในช่วงที่ 2- 4 มาให้ชมก่อนพร้อมพูดถึงเนื้อหารายการที่จะนำเสนอในวันนั้น

การส่งเสริมเนื้อหาในรายการ เทคโนโลยีส่งเสริมความเข้าใจถึงเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ และดึงดูดความสนใจของเด็กที่ได้รับชม ตัวอย่างเช่น เทคนิคการนำเสนอภาพสองจอ ในเทป 109 ปี 2535 จอเล็กเป็นนักแสดงรับเชิญเล่านิทานให้เด็กฟังเด็ก และบอกถึงการไม่ควรเอาอย่าง ส่วนในจอใหญ่เป็นการแสดงหุ่นประกอบการเล่าเรื่องจากแขกรับเชิญ

รูปที่ 59 เทคนิคการนำเสนอภาพสองจอ ในเทป 109 ปี 2535

เทป 106 ปี 2535 มีการใช้เทคนิคการดัดสีภาพเพื่อเปลี่ยนจากฉนวนทอนนุ่มเป็นฉนวนทอนแก่

รูปที่ 60 เทคนิคการดัดสีภาพเพื่อเปลี่ยนจากฉนวนทอนนุ่มเป็นฉนวนทอนแก่ ในเทป 106 ปี 2535

อีกตัวอย่างในการใช้เทคนิคในการเล่นกับภาพเพื่อใช้ในการเล่าเรื่องและแสดงตัวอย่าง ในเทป 81 ปี 2539 แกร็บเชิญเล่านิทานสอนเด็กเกี่ยวกับการที่เราจับสัตว์มาอยู่ในที่แคบๆ ต้องคิดถึงจิตใจของสัตว์บ้าง วอแวจับปลาอยู่ในบ่อ แกร็บเชิญแสดงเป็นนางฟ้าเลยเสกให้วอแวอยู่ได้แค่นั้นที่จำกัด โดยใช้กรอบข้างสีฟ้ามาปิดด้านข้างภาพทำให้ดูแคบลงแล้วให้ตัวละครออกจากขอบข้างไม่ได้โดยการวิ่งชนซ้ายขวาของจอภาพ

รูปที่ 61 เทคนิคในการเล่นกับภาพเพื่อใช้ในการเล่าเรื่องและแสดงตัวอย่าง ในเทป 81 ปี 2539

วิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่พอสังเกตได้ ส่วนหนึ่งคือในการใช้เทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์ แทนอุปกรณ์ประกอบฉากบางประเภท ในตัวอย่างเช่น ในเทป 364 ปี 2536 ในช่วงเล่านิทานนั้นมีการใช้แผ่นพลาสติกใสในการแสดงตกแต่งเป็นน้ำ และในเทป 572 ปี 2537 มีการใช้ผ้าและแผ่นพลาสติกใสเพื่อแสดงสีและการสะท้อนแสงเหมือนน้ำ ต่อมาในเทป 832 ปี 2538 มีการใช้ Effect สีฟ้าเป็นคลื่นๆ เพื่อให้เป็นเหมือนคลื่นทะเล

รูปที่ 62 วิวัฒนาการเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์ในการตกแต่งน้ำในรายการ
ปี 2536 ปี 2537 และปี 2538 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539 ผู้วิจัยได้ทำตารางสรุปเนื้อหาโดย
จำแนกเป็นหัวข้อตามที่ได้วิเคราะห์ ดังนี้
ตารางที่ 8 สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539

หัวข้อ	รายละเอียด
พันธมิตรในการร่วมผลิต รายการ “เจ้าขุนทอง”	บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ดูแลรายการทั้งหมด คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื้อหาของรายการทางวิชาการ บริษัทผองผล จำกัด สร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่น พากย์เสียง เชิด ทีมงานฝ่ายผลิตรายการของช่อง 7 ถ่ายทำ และตัดต่อ
ช่วงรายการ	ทุกวัน เวลา 7.30-8.00 น. โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ช่วงรายการซึ่งในช่วงที่ 1 จะเป็นช่วงเปิดรายการ และในช่วงที่ 2-4 จะหมุนเวียนกันออกอากาศจากช่วงต่างๆ รวม 11 ช่วง ได้แก่ 1. ช่วงสนุกกับคำ 2. ช่วงนอนด้นคั่นห้องสมุด 3. ช่วงมือน้อยสร้างฝัน 4. ช่วงเวทีดาว 5. ช่วงนิทานเรใจ 6. ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง 7. ช่วงเปิดตำรา

หัวข้อ	รายละเอียด
	8. ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย 9. ช่วงเวลาที่ของเรา 10. ช่วงยิ้มแยมยิ้มเยื่อน 11. ช่วงนิทานในตู้ 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
เนื้อหาสาระ ด้านภาษาไทย	พบได้ในช่วงที่ 2 ร้อยละ 53.55 ช่วงที่ 3 ร้อยละ 21.42 ช่วงที่ 4 ร้อยละ 17.85 และช่วงที่ 1 ร้อยละ 7.14 ลุงมะตูมร้อยละ 39.28 เจ้าขุนทองร้อยละ 21.42 เป็ดน้อยร้อยละ 17.85 หุ่นฉงนร้อยละ 17.85 ขอนลอยร้อยละ 17.85
ลักษณะเนื้อหาของรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2534 -2539 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย	1. เน้นการสอนเรื่องคำ สุภาพจิตและคำพังเพย ร้อยละ 79.2 2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 45.76 3. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 33.28 4. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.12
บทบาทของหุ่น	<u>การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ</u> นั้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกของรายการคิดเป็นร้อยละ 41.6 ใช้หุ่นตัวอื่นในการนำเสนอช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 29.16 และใช้การแสดงประกอบการสอนของหุ่นคิดเป็นร้อยละ 29.16 - เพื่อการต่อยอดความคิด - เพื่อเรียกความสนใจกับเด็กที่ชมรายการ - เพื่อเน้นย้ำสิ่งที่เป็นประโยชน์และควรจะทำ โดยอาศัยคุณลักษณะอุปนิสัยของตัวหุ่นในการพูดกับเด็กที่ชมรายการ การออกแบบรายการจะไม่ลืมนำมีเด็กๆรับชมอยู่ทางบ้านเสมอ

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p><u>การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง</u></p> <p>ใช้ในการแสดงเพื่อสื่อถึงความหมายทางตรงและทางอ้อม ความหมายต่างกัน คุณลักษณะ คุณสมบัติ และประโยชน์ของคำ สำนวน สุภาษิต และอื่นๆ เพื่อแสดงสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติโดยมีการแสดงให้เห็นเพื่อเกิดการเปรียบเทียบ พร้อมทั้งบอกถึงผลที่ได้จากสิ่งที่ปฏิบัติและสรุปสิ่งที่ควรจะทำ โดยทั้งหมดนี้สอดแทรกคุณลักษณะของหุ่นแต่ละตัวในการแสดง</p> <p><u>บทบาทของหุ่นในช่วงแรกของรายการ</u></p> <p>ยังคงไว้ถึงหุ่นเจ้าขุนทองและการเพิ่มขึ้นของหุ่นตัวอื่นๆในรายการ เจ้าขุนทองยังคงพูด “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ” หุ่นในรายการจะมีบทบาทตั้งแต่ช่วงแรก รวมทั้งการเข้า ออกโฆษณาในการพูดคุยทักทาย ต้อนรับเข้าออกตัวรายการ</p>
<p>เทคนิคการสอน</p>	<p><u>ใช้ภาพนิ่ง</u></p> <p>แบ่งออกเป็นการใช้ภาพวาดเหมือนจริงและภาพถ่ายของจริงในการสอน และการใช้ภาพวาดการ์ตูน เพื่อใช้แสดงตัวอย่างที่ต้องการจะสื่อ</p> <p><u>ภาพเคลื่อนไหว(เริ่มต้น)</u></p> <p>เป็นการต่อยอดจากการใช้ภาพนิ่งในการส่งเสริมเนื้อหาในรายการ การใช้ภาพเคลื่อนไหวโดยการใช้กล้องถ่ายวัสดุที่ต้องการนำเสนอ</p> <p><u>การใช้เพลงในการสอน</u></p> <p>ได้พบว่ามีผู้นำเพลงที่แต่งขึ้นเองเพื่อการเรียนการสอนในลักษณะประกอบการแสดงของหุ่น ไม่รวมถึงเพลงสั้นๆ หรือเพลงที่แขกรับเชิญมาร้อง พบว่ามีจำนวน 10 เทป คิดเป็นร้อยละ 41.7</p> <p><u>แขกรับเชิญ</u></p> <p>คิดเป็นร้อยละ 20.8 คุณวรรณมน ต.ตระกูล , คุณจันทน์ สิงห์สุวรรณ , คุณชุลีพร ดวงรัตนตรัย , คุณสกุรัตน์ ใจชื่อ</p>
<p>การออกแบบหุ่น</p>	<p>ปี 2534 -2539 คือยุคแห่งการเรียนรู้ทดลอง</p> <p>การออกแบบหุ่น = ความเป็นไทย + วัตถุประสงค์รายการ + Character ของหุ่นสัตว์</p> <p><u>การออกแบบหุ่นภายนอก</u></p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>1. การเปลี่ยนหุ่น</p> <p>2. ออกแบบเครื่องแต่งกายประจำตัว</p> <p>3. การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง(ง่าย ๆ)</p> <p>4. วัตถุประสงค์แต่งหุ่นเพื่อให้เข้าบทบาท</p> <p><u>การออกแบบภายใน</u></p> <p>1. อุปลักษณะนิสัย ความรู้สึก นึกคิด</p> <p>2. การคง Character ไว้ตลอดรายการ</p> <p><u>การต่อยอดหุ่น</u></p> <p>วัตถุประสงค์จริงในการสร้างหุ่นประกอบการสอน</p> <p>หุ่นในรายการมีเป็นหุ่นมือขนาดเล็ก</p>
ฉาก	ฉากสูงขนาดใหญ่ในสตูดิโอของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
การพากย์เสียง	<p>เป็นการแสดง Character ของตัวหุ่นที่ไม่สามารถเปลี่ยนได้</p> <p>เพื่อบอกอารมณ์ ความรู้สึกประกอบเสียงพูด</p> <p>เทคนิคในการพากย์เพื่อทำให้หุ่นมีมิติในการมีตัวตน (เรียกชื่อตัวเอง)</p> <p>การทำเสียงร้องของหุ่นสัตว์ชนิดนั้น ๆ ก่อนพูดบทเนื้อหา</p> <p>การพากย์เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องนิทานที่เล่า</p>
การเชิดหุ่น	<p>ออกแบบการเชิด = บุคลิกลักษณะนิสัยของหุ่น + การเคลื่อนไหวของสัตว์ที่หุ่นตัวนั้นเป็น + การเคลื่อนไหวของคน</p> <p>การเชิดเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวหุ่นละคร</p> <p>การเชิดเพื่อแสดงความสมจริงในรายละเอียดที่สอดคล้องกับเนื้อหา</p> <p>คนเชิดหุ่นจะมองหุ่นที่เชิดโดยผ่านหน้าจอมอนิเตอร์ซึ่งในสตูดิโอที่มีฉากขนาดใหญ่ และมีการเชิด 3 แถว ผู้เชิดจะมีปัญหาในการมองจอมอนิเตอร์ด้วยเรื่องระยะห่างของผู้เชิดกับจอ</p>
เทคนิคด้านรูปแบบรายการ	<p>ความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2534 – 2539 ซึ่งตรงตามรูปแบบ 10 ข้อ</p> <p>1. ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง</p> <p>2. มีเด็กอยู่ในรายการ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	3. ใช้หุ่นมือดำเนินเรื่องราว 4. ใช้เสียงประกอบที่แปลกใหม่ 5. มีการใช้ภาพการ์ตูนอนิเมชัน 6. การตัดภาพในการเปลี่ยนกล้อง 7. การใช้เสียงดนตรีในการสอน 8. จังหวะในการจัดแบ่ง 9. การกระทำอะไรซ้ำๆ 10. การใช้คำพูดมีสัมผัสคล้องจอง
เทคนิคในขั้นตอนการ ถ่ายทำ	ห้องสตูดิโอขนาดใหญ่ จึงสามารถทำฉากในรายการได้กว้างและซ้อนฉาก ได้ถึง 3 ชั้น กล้องที่ใช้จำนวน 3 ตัว พร้อมสวิตซ์ตัดสลับภาพจึงทำให้ สามารถใช้การเคลื่อนไหวกล้อง <u>องค์ประกอบภาพ</u> เน้นกลางภาพ มีพื้นที่เหนือหัวเหลือเยอะ ภาพมีมิติระยะจากฉากที่ใหญ่ <u>เทคนิคการใช้ Effect</u> แทนขั้นตอนการตัดต่อ ด้วยเทคโนโลยียังไม่เอื้ออำนวย จึงต้องทำเทคนิค ต่างๆในระหว่างถ่ายทำ เช่น การเปิดปิดไฟฉาก การจุดไฟจริง การสั่น กล้องเพื่อให้ภาพสั่นไหว เป็นต้น
เทคนิคจากวิวัฒนาการ ทางด้านเทคโนโลยี	ใช้ Effect พื้นฐาน <u>การนำเสนอรูปแบบรายการ</u> ในช่วงแรกของรายการ <u>การส่งเสริมเนื้อหาในรายการ</u> เทคนิคการนำเสนอภาพสองจอ เทคนิคการดูดีสีภาพเพื่อเปลี่ยน เทคนิคในการเล่นกับขนาดของภาพ เริ่มมีเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์แทนอุปกรณ์ประกอบฉากบางประเภท

บทที่ 5

ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง

รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551) แต่ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปี 2550 ทั้งนี้ยังคงผลิตโดยบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ภายใต้สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยการเขียนบทและเนื้อหาในรายการยังคงได้คณะอาจารย์จากคณะครุศาสตร์ช่วยกำกับดูแล ส่วนในขั้นตอนการผลิตหุ่น การเชิดและการพากย์เสียงยังคงเป็นทีมงานของบริษัท ผองผล จำกัด

ในยุคที่ 1 นั้นเป็นยุคของการเริ่มต้นลงมือผลิตลงถูกกับรายการจนหาจุดที่ลงตัวที่สุดของรายการสำหรับทุกๆด้าน ดังนั้นในยุคที่ 2 นี้เจ้าหน้าที่ในการรับผิดชอบส่วนต่างๆของรายการนั้นก็มี การพัฒนารูปแบบรายการ เนื้อหา การออกแบบหุ่น การเพิ่มหุ่น เพิ่มบทบาทของหุ่นผู้สนับสนุน รายการและลดบทบาทตัวหุ่นหลักของรายการ การพัฒนาการทางการเชิดและพากย์เสียงรวมทั้ง เทคนิคในการนำเสนอ และพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ย่อมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ในยุคนี้ถือว่าเป็นยุคที่เจริญเติบโตที่สุดของรายการเมื่อมีคนดูมาก คนรู้จักมากก็ทำให้มีการตลาดรูปแบบต่างๆเข้ามาในรายการทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในรูปแบบสโมสรรายการ การมีหุ่นใหม่ในรายการ มีช่วงรายการใหม่ สอดแทรกอยู่ในรายการรวมทั้งช่วงที่นิยมสุดในรายการคือช่วงนิทาน สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการพัฒนาของรายการ

ในยุคนี้นั้นถึงแม้ทางคณะผู้ผลิตรายการจะรู้ถึงจุดลงตัวของรายการแล้วก็ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของรายการโทรทัศน์ต่างๆ ไม่ใช่แค่รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก นั่นก็คือเวลาออกอากาศ ในยุคที่ 2 นี้รายการเจ้าขุนทองเอง ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งวันและเวลาออกอากาศ ด้วยหลายสาเหตุทั้งความนิยมของคนดูเอง การเกิดขึ้นของคู่แข่ง และอีกหลายสาเหตุซึ่งเป็นตัวแปรในการลงตัวในเวลาออกอากาศใหม่ๆ ซึ่งตัวรายการก็ต้องปรับเปลี่ยนหลายด้านเพื่อเข้ากับวันและเวลานั้นๆ จนผู้ชมที่ติดตามรายการบางคนคิดว่ารายการคงไม่มีอยู่แล้วด้วยความที่รายการถูกปรับเปลี่ยนเวลาอยู่บ่อยครั้ง คุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ให้ข้อมูลถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเวลาของรายการ

“ทุกวันนี้แค่เราทำรายการออกไปสู่ประชาชนได้ แล้วมันก็มีวุฒิในการออกอากาศ จะ 3, 5 หรือ 7 วันบ้าง ก็พอใจแล้ว ถึงเวลาจะปรับบ่อย ก็เข้าใจ เพราะในแง่สถานีเขาต้องมีเวลาให้เข้า เราเข้าใจนี้เป็นรายการของช่อง”

(เกียรติสุดา ภิรมย์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2557)

การวิเคราะห์รายการในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง(พ.ศ. 2540 – 2551)

ยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551) เป็นยุคสูงสุดของรายการเจ้าขุนทอง ซึ่งมีพัฒนาการการต่อยอดและความหลากหลาย ซึ่งเป็นผลจากการเข้ามาของการตลาดที่มีช่วยทั้งช่วย ส่งเสริม และเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆในรายการร่วมทั้งการเปลี่ยนแปลงเวลาในการออกอากาศ เกิดการปรับเปลี่ยน ปรับตัวของรายการตามช่วงเวลาดังกล่าว ในยุคนี้ผลการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2551 มีดังนี้ สาระสำคัญเกี่ยวกับแก่นสาระ การออกแบบหุ่น และเทคนิคการนำเสนอรายการเจ้าขุนทอง ดังนี้

1. แก่นสาระ ประกอบด้วยรูปแบบ และเนื้อหารายการเจ้าขุนทอง

ในยุคที่ 2 รายการเจ้าขุนทองออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 แบ่งออกเป็น 3 ช่วงเป็นดังนี้

ในระหว่างปี 2540 - 2547	ออกอากาศทุกวัน	เวลา 7.30 น.
ในระหว่างปี 2548 – 2549	ออกอากาศวันพฤหัสบดี,วันศุกร์	เวลา 16.00 น.
ในระหว่างปี 2550 – 2551	ออกอากาศวันพฤหัสบดี,วันศุกร์	เวลา 5.00 น.

จะเห็นได้ว่าเวลาออกอากาศส่วนใหญ่ในยุคที่ 2 นี้ ยังคงออกอากาศทุกวันเวลาเดิมเหมือนในยุคที่ 1 ซึ่งมีมาเปลี่ยนแปลงในปี 2548 ที่เหลือวันออกอากาศแค่ 2 วันต่อสัปดาห์และถูกย้ายเวลาไปอยู่ช่วงเย็น และถูกย้ายกลับมาอยู่ในช่วงเช้ามืดเมื่อปี 2550 นอกจากเวลาออกอากาศแล้วนั้น รายการเจ้าขุนทองยังมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง มีทั้งหุ่นและช่วงรายการใหม่ๆ แต่ยังคงพิธีกรของรายการเป็นหุ่นมือตัวแทนในการนำเสนอรายการทั้งหมด โดยหุ่นมือนี้ยังคงกล่าวยังเป็นหุ่นที่เป็นตัวหลักในยุคแรกทั้งหมด โดยยังคงลักษณะอุปนิสัยของหุ่นและนำเอาลักษณะนิสัยเด่นของหุ่นแต่ละตัวนั้นเป็นตัวเลือกในการนำเสนอรายการ และช่วงรายการต่างๆ โดยยังคงแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกมาเป็น 4 ช่วงรายการ ซึ่งคงช่วงแรกไว้เป็นช่วงเปิดรายการ เพื่อแนะนำรายการ หรือโยงเข้าเรื่องที่จะสอนในช่วงต่างๆ ส่วนในอีก 3 ช่วงที่เหลือ จะเป็นการหมุนเวียนช่วงรายการจากช่วงต่างๆ ตามความเหมาะสมของบริบท ความยาวของเนื้อหาแต่ละช่วง และสถานการณ์ รวมทั้งการตลาดของรายการ โดยแบ่งเป็นช่วงรายการจากยุคที่ 1 และช่วงรายการที่เกิดใหม่ในยุคที่ 2 ซึ่งแบ่งเป็นดังนี้

ช่วงรายการจากยุคที่ 1 ประกอบด้วย ช่วงเวทีดาว ช่วงนิทานเรใจ ช่วงเวทีของเรา ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ช่วงสนุกกับคำ ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย ช่วงมีน้อยสร้างฝันช่วงนิทานในตู้รวมเป็น 8 ช่วง

ช่วงรายการที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคที่ 2 ประกอบด้วย ช่วงนิทานคุณย่า ช่วงสำนวนชวนคิด ช่วงภาษาธรรมชาติ ช่วงคุณครูที่รัก ช่วงเจ็ยแจ้วเจระจา ช่วงสอนวาดการ์ตูน ช่วงแก้มแดงแรงเยอะช่วงเยี่ยมเยียนเพื่อนสัตว์ ช่วงเราเป็นเพื่อนกันนะ ช่วงชวนกันอ่านสำราญใจ ช่วงเส้นสายระบายสี ช่วงสารคดีต่างประเทศชื่อไทยว่าชีวิตน้อยในไพรกว้างช่วงนิทานยิ้มแป้น รวมเป็น 13 ช่วง ซึ่งแต่ละช่วงรายการมีแก่นสาระที่ประกอบด้วยรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอในยุคที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทอง ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงช่วงต่างๆในรายการเจ้าขุนทองปี 2540 -2550

เทปรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
เทปรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2540					
1.เทปที่ 161		เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ และตัวอย่าง รายการ	ข่าวสโมสรเจ้า ขุนทอง ป้าไก่ สอนร้องเพลง ฝั่งมีมสอนให้ เด็กดูแลตัวเอง	ช่วงเวทิดาว	ช่วงนิทานเรี งใจเรื่อง “อุงก้า อุงก้า”
2.เทปที่ 162		เจ้าขุนทองพูดคุย ทักทายและ แนะนำรายการ	ข่าวสโมสรเจ้า ขุนทอง ฝั่งมีม สอนให้รัก ต้นไม้	เวทิดาว	ช่วงนิทานคุณ ย่าเรื่อง “รางวัลแห่ง ความดี”
3.เทปที่ 200		เจ้าขุนทองพูดคุย ทักทายและ แนะนำรายการ	ฉงนและฉงาย มาสอนคำ	ฝั่งมีมสอนถึง โทษของ น้ำอัดลม	ช่วงนิทานเรี งใจ เรื่อง “ตุ๊กตา ไม่มีจมูก”
4. เทปที่ 203		ฉากเสื่ออยู่ใน ทรงแนะนำ รายการ	เสื่อสอนถึงการ เที่ยวสวนสัตว์	ช่วงเวทิจอง เรา สมาชิกเจ้า ขุนทองมาร้อง เพลง	ช่วงนิทานเรี งใจเรื่อง “เพื่อน จอมโกง”

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2541					
1.เทพ 291		คุณมหัศจรรย์ เชิญชมตัวอย่าง รายการ	ช่วงร้องเล่น เดินตามเพลง สมาชิกเจ้า ขุนทองมาเดิน เพลงภาษามือ	ช่วงสนุกกับคำ ลุ่มมะตุมมา สอนคำและ ความหมาย	ช่วงนิทานเรื่อง “ผึ้งขยะปะทะ ผึ้งมัม”
2.เทพ 292	สะอึก	ฉงนและหางดาบ เปิดรายการ แนะนำตัวอย่าง รายการ	ช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย	ช่วงสนุกกับคำ ลุ่มมะตุมสอน คำว่า สะอึก	ช่วงนิทานเรื่อง ใจเรื่อง “อึกอึก สะอึก อึกแล้ว”
3.เทพ 318		เจ้าขุนทอง แนะนำตัวอย่าง รายการ	สำนวนชวนคิด	ช่วงมือน้อย สร้างฝัน เปิดน้อยสอน ทำหุ่น	ช่วงนิทานเรื่อง ใจเรื่อง “อยาก เป็นแจ๊ค”
4.เทพ 319		เจ้าขุนทองสอน เรื่องเลี่ยมสัตว์ และแนะนำ ตัวอย่างรายการ	ช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย “กำเนิดของไม้ ขีดไฟ”	ช่วงมือน้อย สร้างฝัน เป็นน้อยมา สอนทำหุ่น	ช่วงนิทานเรื่อง ใจเรื่อง “ใคร รักพ่อมาก ที่สุด”
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2542					
1.เทพ 399		มีละครขนาดสั้น ไถลาจะไปเยี่ยม ผึ้งมัม แต่เจอ สาปศักดิ์ ก่อน แนะนำรายการ	ช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย (วิทยาศาสตร์)	ช่วงเวทีของ เรา	ช่วงนิทานเรื่อง ใจเรื่อง “หนู น้อยหมวก แดง” ภาษาอังกฤษ

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
2.เทพ 400		เจ้าขุนทองพูดถึง การเปลี่ยนแปลง ของรายการ ให้ เด็กๆส่งจดหมาย มา และให้ชม ตัวอย่างรายการ	ช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย (วิทยาศาสตร์)	ช่วงเวทีของ เรา	ช่วงภาษา हररर
3.เทพ 498		เจ้าขุนทองพาเข้า ช่วงนิทานเรีงใจ	ช่วงนิทานเรีง ใจ	ช่วงนิทานเรีง ใจ	ช่วงนิทานเรีง ใจ
4.เทพ 501		น้ำต้องและขอน ลอยพาชม ตัวอย่างรายการ	ช่วงเวทีของเรา เปิดน้อยมา บอก ความหมาย ของชื่อการ แสดง	ช่วงนิทานเรีง ใจเรีง “พี่ชายที่แสน ดี”	ช่วงนิทานเรีง ใจเรีง “พี่ชายที่แสน ดี”
<p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY</p> <p>เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2543</p>					
1.เทพ 113		เจ้าขุนทองพูด โยงเข้าช่วง 2 ของรายการ	ช่วงคุณครูที่รัก ถ่ายทำนอก สถานที่	ช่วงนิทานเรีง ใจ	ช่วงนิทานเรีง ใจ
2.เทพ 114		เจ้าขุนทองพูด ชวนอ่านหนังสือ	ช่วงเจ็ยแจ้ว เจรจา	ช่วงนิทานเรีง ใจเรีง “ฟาง นำโชค”	ช่วงนิทานเรีง ใจเรีง “ฟาง นำโชค”
3.เทพ 115		เจ้าขุนทองให้ น้องไปไปอาบน้ำ แปรงฟันและ แนะนำตัวอย่าง	สนุกกับคำ	ช่วงนิทานเรีง ใจเรีง “ได้ ใหม่ลืมเก่า”	ช่วงนิทานเรีง ใจเรีง “ได้ ใหม่ลืมเก่า”

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
4.เทพ 116		เจ้าขุนทองพูดถึง เรื่องเด็กที่ถูกพ่อ แม่ทำโทษ	ป่าไผ่ทำโทษ ขอนลอย และ สอนสุภาษิต	นิทานเร่ใจ เรื่อง “คำ สัญญา”	นิทานเร่ใจ เรื่อง “คำ สัญญา”
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2544					
1.เทพ 270		เจ้าขุนทองเล่าถึง แขกรับเชิญ และ ฉงนได้คุยกับแขก และหุ้รับเชิญ	คุณโอม รัช เวช สอนวาด ภาพการ์ตูน	ช่วงนิทานเร่ ใจเรื่อง “ทาง สวยงามของ ว่าวน้อย”	ช่วงนิทานเร่ ใจเรื่อง “ทาง สวยงามของ ว่าวน้อย”
2.เทพ 271		ขอนลอย สัมภาษณ์หุ้ กิ่งก้า	คุณโอม รัช เวช มาสอน เด็กๆวาดภาพ ใบหน้าตัว การ์ตูนแบบ ต่างๆ	คุณโอม รัช เวช มาสอน เด็กๆวาดภาพ ใบหน้าตัว การ์ตูนแบบ ต่างๆ	ช่วงนิทานเร่ ใจเรื่อง “อ้อย... ตกแตก”
3.เทพ 272		ย่นคุยกับกิ่งก้า กิ่งก้าคือตัว การ์ตูนในหนังสือ ท่องโลกนิทาน	คุณอาโอม รัช เวช มาสอน วาดรูปโดยมี การทบทวน จากคราวที่แล้ว	นิทานเร่ใจ เรื่อง “ต้อง แต่งเป็นคน แก่”	นิทานเร่ใจ เรื่อง “ต้อง แต่งเป็นคน แก่”
4.เทพ 273		มังกรกิ่งก้า และ กิ่งก้า แนะนำ ตัวเองและคุยกัน	คุณอาโอม รัช เวช มาสอน วาดภาพ เด็กชายไข่	สอนเรื่องการ วาดภาพต่อ	ช่วงนิทานเร่ ใจเรื่อง “จะซื้อ เจ้าไหนดี”
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2545					
1.เทพ 448		หุ้และนำตัว	หุ้ช่วยกันสอน	ช่วงแก้มแดงแรง	ช่วงนิทานเร่ใจ

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
		และสอนคำ	และแสดง ตัวอย่างเพื่ออธิบายคำ	เยอะ	“เรื่องปิ่นของ เล่น”
2.เทพ 449		ลุ่มมะตุมหาแว่น และสอนเรื่อง สายตา	ลุ่มมะตุม อธิบายคำว่าหา ต่างๆ	นิทานเรื่อง “ล่า หมาป่า”	นิทานเรื่อง “ล่า หมาป่า”
3.เทพ 454		ย่นและขอนลอย เล่นซั๊กกะเย่อ	ช่วงสนุกกับคำ	ช่วงนิทานเรjingใจ	ช่วงนิทานเรjingใจ
4.เทพ455		เจ้าขุนทองสอน แปรงฟัน	ในช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย	ช่วงนิทานเรjingใจ เรื่อง (สองสหาย ไปหาสมบัติ)	ช่วงนิทานเรjingใจ เรื่อง (สองสหาย ไปหาสมบัติ)
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2546					
1.เทพ 598	นก	เจ้าขุนทองพูดชื่อนก ต่างๆและพูด ถึงข้อดีของนก	ช่วงเยี่ยมเยือน เพื่อนสัตว์	ช่วงนิทานเรjingใจ	ช่วงนิทานเรjingใจ
2.เทพ 599		เจ้าขุนทองพูด ชวนกินผัก	ช่วงเยี่ยมเยือน เพื่อนสัตว์	ช่วงนิทานเรjingใจ เรื่อง “แข่งเรือ”	ช่วงนิทานเรjingใจ เรื่อง “แข่งเรือ”
3.เทพ 600		เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ	ช่วงเวทีของเรา	ช่วงเยี่ยมเยือน เพื่อนสัตว์	นิทานเรjingใจเรื่อง “บุรุษไปรษณีย์”
4.เทพ 602		เจ้าขุนทองมา แนะนำรายการ	ช่วงเยี่ยมเยือน เพื่อนสัตว์	ช่วงนิทานเรjingใจ	ช่วงนิทานเรjingใจ
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2547					
1.เทพ 735		เจ้าขุนทองเล่าถึง	นิทานจาก	นิทานจาก	นิทานจาก

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
		ประเทศ เวียดนาม	ประเทศ เวียดนาม	ประเทศ เวียดนาม	ประเทศ เวียดนาม
2.เทพ 747		เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ	ช่วงเปิดตำรา ช่วงสิ่งละอันพัน ละน้อยป่าไผ่พูด ถึงการรดน้ำ ต้นไม้	ช่วงแก้มแดงแรง เยอะ	ช่วงนิทานเร่ใจ
3.เทพ 748		เจ้าขุนทองบอก ให้เด็กๆดูแล สุขภาพ และนำ นำรายการ	ช่วงสิ่งละอันพัน ละน้อย	ช่วงนิทานเร่ใจ เรื่อง “สุนัข จิ้งจอก และไวน์ องุ่น”	ช่วงนิทานเร่ใจ เรื่อง “สุนัข จิ้งจอก และไวน์ องุ่น”
4.เทพ 746		เจ้าขุนทองพูดคุย กับเด็ก	ช่วงมีน้อยสร้าง ฝัน	ช่วงเปิดตำรา	ช่วงร้องเล่นเต้น ตามเพลง
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2548					
1.เทพ 45		เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ ชวนน้องๆออก กำลังกาย	ช่วงแก้มแดง แรงเยอะ	ช่วงเราเป็น เพื่อนกันนะ	ช่วงนิทานในตู้ นิทานเรื่อง “สุนัขจิ้งจอกเจ้า เล่ห์จริงหรือเปล่ นะ”
2.เทพ 46		เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ	ช่วงชวนกันอ่าน สำราญใจ	ช่วงมีน้อยสร้าง ฝัน	ช่วงนิทานในตู้ นิทานเรื่อง “พระอาทิตย์ จอมเกี้ยวจคร้าน”

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
3.เทพ 47		เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ และโยงเข้าช่วง แถมแดงแรง เยอะ	ลุงมะตุมสอน ความหมายของ คำ	ช่วงนิทานในตู้ นิทานเรื่อง “คุณหนูเลี้ยง หมู”	ช่วงนิทานในตู้ นิทานเรื่อง “คุณหนูเลี้ยง หมู”
4.เทพ 48		เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ	ช่วงนิทานในตู้	ช่วงนิทานในตู้	ช่วงนิทานในตู้
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2549					
1.เทพ 136		ฉงนและหางดาบ อ่านจดหมายที่ เด็กทางบ้านส่ง มา	ฉงนและหาง ดาบพูดให้รัก สัตว์	ช่วงเส้นสาย ระบายสี	
2.เทพ 137		เจ้าขุนทองมองดวง จันทร์และตั้ง คำถามต่างๆ เกี่ยวกับดวงจันทร์	สอนประดิษฐ์	ช่วงนิทานในตู้ นิทานเรื่อง “ยายกับตา”	ช่วงนิทานในตู้ นิทานเรื่อง “ยาย กับตา” ช่วงแถมแดงแรง เยอะ
3.เทพ 138		เจ้าขุนทอง ทักทายเด็กยาม เย็นหลังเลิกเรียน	ช่วงเส้นสาย ระบายสี	ช่วงนิทานในตู้ นิทานจาก ประเทศพม่า เรื่อง “หุ่นสี ตัว”	ช่วงนิทานในตู้ นิทานจาก ประเทศพม่า เรื่อง “หุ่นสี ตัว”
4.เทพ 139		เจ้าขุนทองอ่าน จดหมายของเด็ก ที่ส่งมาใน รายการ	ช่วงแถมแดงแรง เยอะ	เด็กจากทาง บ้านมาอ่าน หนังสือนิทาน ความรักของ	ช่วงนิทานในตู้ นิทานจีนเรื่อง “หญิงสาวกับ หนู”

เทพรายการ เจ้าขุนทองปี 2540 - 2550	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
				จระเข้	
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2550					
1.เทพ 1		สวัสดีปีใหม่ รายการกลับมา อยู่ช่วงเช้า เจ้า ขุนทอง ขอนลอย หางดาบ และเห ยินคุยถึงเรื่อง อย่างอนตึก	น้ำตองวาดรูป เจ้าขุนทอง	ช่วงเส้นสาย ระบายสี	นิทาน ช่วงแก้มแดง แรงเยอะ
2.เทพ 2		เจ้าขุนทอง หักท่ายและพูด ถึงความ เปลี่ยนแปลงของ รายการ	ช่วงแก้มแดง แรงเยอะ	สารคดีจาก ต่างประเทศ	นิทานเรื่อง สองร้านบะหมี่
3.เทพ 3		เจ้าขุนทองและ ฉงน พูดถึงสบาย กายและสบายใจ ออกกำลังกาย สม้าเสมอ ช่วงแก้มแดงแรง เยอะ	สารคดีจาก ต่างประเทศ	นิทานเรื่อง “สามคำจำให้ แม่น”	นิทานเรื่อง “สามคำจำให้ แม่น”
4.เทพ		น้ำตองแนะนำ ช่วงต่างๆของ รายการ ช่วงแก้มแดงแรง เยอะ	สารคดีจาก ต่างประเทศ ชีวิตน้อยในไพร กว้าง	ช่วงนิทานยิ้ม แป้น	ช่วงนิทานยิ้ม แป้น

1.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2551

ยังคงแบ่งออกเป็น 4 ช่วงรายการ และยังคงช่วงแรกเป็นช่วงเปิดรายการ ที่มีเพลงเข้ารายการเห็นหุ่นกล่าวตอนเราพูดหุ่นกับเด็กๆเพื่อโยงเข้าเรื่อง หรือช่วงต่างๆในรายการ ซึ่งในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแรกของรายการมากที่สุด รวมทั้งตัวเบรกเข้าโฆษณา และตัวเข้ารายการหลังเบรกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สาเหตุหนึ่งมาจากการปรับเปลี่ยนช่วงและเวลาออกอากาศ และการตลาดของรายการ รวมทั้งการเพิ่มคำสร้อยในชื่อรายการ การเปลี่ยนแปลงในช่วงแรกของรายการนั้น มีการยกเลิกคำพูดของหุ่นเจ้าขุนทองที่พูดว่า “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ” ในช่วงเปิดรายการในปี 2544 และมีการเปลี่ยนตัวเข้ารายการใหม่ทั้งหมด ฉากพื้นหลัง ใส่เสียง นกร้อง ไก่ขัน ตามด้วยการขึ้นชื่อสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ร่วมกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีการเปลี่ยนแบบพอนต์ตัวหนังสือใหม่ แล้วขึ้นเพลงรายการที่มีการตัดช่วงเพลงเข้ารายการใหม่ ยังคงใช้เทคนิคเดิมคือการเอาฟุตเทจที่ออกอากาศไปแล้วมาฉายพร้อมกับเร่งความเร็วภาพ เข้ามาตอนเปิดรายการ ซึ่งไม่มีหุ่นมาพูดก่อนเข้าเพลงรายการเหมือนก่อนแล้ว (เทป 270 ปี 2544)

รูปที่ 63 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2544

เมื่อในปี 2545 ก็ได้มีการเปลี่ยนช่วงเข้าเปิดรายการใหม่โดยมีการเปลี่ยนฉากภาพพื้นหลังเป็นลูกโป่งที่มีสีสันสดใสมากขึ้น และเปลี่ยนพอนต์ตัวอักษร และเปลี่ยนเพลงเข้ารายการเป็นแบบเดิมก่อนหน้านี้ แต่ยังคงฉากและภาพฟุตเทจหุ่นที่ออกอากาศไปแล้วและคงเทคนิคเร่งความเร็วภาพเหมือนเดิม(เทป 448 ปี 2545) แต่ในปีเดียวกันนี้มีการช่วงแรกของรายการใหม่อีก ทั้งฉากหลังแบบพอนต์ตัวหนังสือ และมีการใส่ Sound ดนตรีสนุกก่อนเข้าเพลงเจ้าขุนทอง (เทป 449 ปี 2545)

รูปที่ 64 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2545

เทคโนโลยีในรายการพัฒนาตามยุคสมัย การเปลี่ยนแปลงช่วงเปิดรายการเจ้าขุนทอง ในปี 2547 นั้นมีการปรับเปลี่ยนฉากจากฉากแบบเดิมๆ เป็นฉากภาพสามมิติและมีการใช้โปรแกรมกราฟฟิตสร้างฉากและโลโก้รายการแบบใหม่ และในเทคนิคการเคลื่อนกล้องในโปรแกรมสามมิติในการเคลื่อนกล้องในฉากเข้ารายการ แต่ยังคงมีภาพ فوتเทจรายการที่เคยออกอากาศไปแล้วที่ยังคงใช้เทคนิคเร่งความเร็วภาพมาประกอบก่อนช่วงแรกในรายการอยู่เช่นเคย (เทป 747 ปี 2547)

รูปที่ 65 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2547

ในปี 2548 รายการเจ้าขุนทองได้มีการเพิ่มชื่อสร้อยต่อท้ายรายการจึงมีการเปลี่ยนแปลง เป็นรายการเจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่ เปลี่ยนรูปแบบตัวเปิดรายการเป็นแนวอนิเมชัน 2 มิติ โดยมีการ์ตูนขอลอยมาโห่ร้องก่อน และเห็นภาพการ์ตูนเหล่าหุ่นตัวต่างๆก่อนเข้าเพลงรายการ และมีการใช้เทคนิคเคลื่อนกล้องในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ไปยังจุดต่างๆของภาพ เช่น ไปชมดูโลโก้ช่อง 7 ดูโลโก้รายการเจ้าขุนทอง และยังคงมีการฉาย فوتเทจรายการเจ้าขุนทองที่เคยออกอากาศไปแล้วและเร่งความเร็วภาพอยู่และที่สำคัญมีการเปลี่ยนเพลงรายการเจ้าขุนทอง จากที่ร้องว่า “อรุณเบิกฟ้านกกาโบยบิน ออกหากินรำเริงแจ่มใส” กลายเป็น “มองตะวันบนฟ้ารำเริงยินดี ช่วงนี้มีเวลาสุขใจ” เนื่องจากในปี 2548 นี้รายการเจ้าขุนทองย้ายเวลาออกอากาศมาเป็นช่วงเย็น จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนเนื้อร้อง (เทป 45 ปี 2548)

รูปที่ 66 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2548

เมื่อรายการเจ้าขุนทองได้เปลี่ยนกลับมาออกอากาศในช่วงเช้าอีกครั้งในปี 2550 ช่วงเปิดรายการจึงมีการปรับเปลี่ยนทั้งภาพและเพลง โดยเพลงนั้นกลับมาเป็นเพลงเจ้าขุนทอง ที่เริ่มว่า “อรุณเบิกฟ้านกกาโบยบิน” มีการปรับเปลี่ยนภาพขอลอยตอนแรกออกไปและมีการสร้างโลโก้เข้ารายการใหม่ แต่สิ่งหนึ่งที่หายไปคือ การขึ้นคำว่า คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้หายไป เหลือแต่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เสนอ (เทป 1 ปี 2550)

รูปที่ 67 ภาพช่วงเปิดรายการในปี 2550

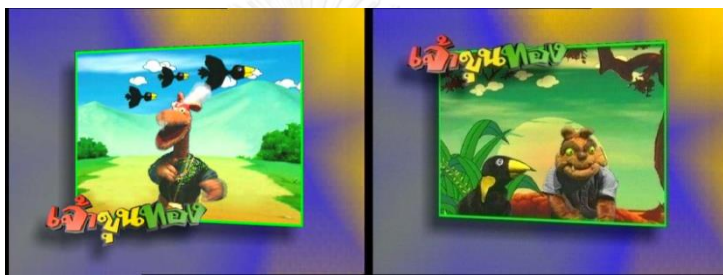
ในการเปิดรายการในปี 2540 – 2551 จากในเทปตัวอย่างจำนวน 44 เทป (เนื่องจากไม่มีตัวอย่างในปี 2551) มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการเปิดรายการจำนวนทั้งสิ้น 6 ครั้ง การปรับเปลี่ยนที่สังเกตได้คือเรื่องสีสันความสดใสของภาพ สีของภาพช่วงเปิดรายการนี้มีสีสันสดใสขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่นำมาสนองถึงเทคนิคการนำเสนอรายการในช่วงเปิดรายการ เช่นมีการนำมาใช้คอมพิวเตอร์ในการสร้างภาพ 3 มิติ การใช้คอมพิวเตอร์ในการเคลื่อนไหว เปลี่ยนมุมกล้องในฉาก การพัฒนาเทคนิคอนิเมชัน 2 มิติ เป็นต้น เหตุที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อการทันยุคสมัย การทำให้ดูน่าสนใจ และเวลาในการออกอากาศ เห็นได้ชัดในปี 2548 มีการเปลี่ยนเนื้อร้องในเพลงประจำรายการ และเมื่อปี 2550 เจ้าขุนทองกลับมาออกอากาศในช่วงเช้าอีกครั้ง จึงกลับมาใช้เนื้อเพลงเดิม แต่พัฒนาการทางด้านเทคนิค เทคโนโลยีกลับทำให้ช่วงเปิดของรายการบทบาทหน้าที่ของหุ่นลดลงคงเหลือแต่ในภาพที่ถูกเร่งความเร็วภาพ ถูกแทนด้วยเทคนิคการนำเสนอเป็น ภาพการ์ตูนธรรมชาติ และภาพการ์ตูนอนิเมชัน 2 มิติ เป็นต้น นอกจากตัวเปิดรายการจะมีการเปลี่ยนแปลงแล้วนั้น ตัวเข้าพักโฆษณา และตัวกลับเข้ารายการก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน

ในปี 2544 ตัวเข้าโฆษณาหรือพักเบรกรายการยังคงใช้หุ่นในการนำเสนอ เป็นหุ่นป่าไก่ออกอยู่กับหุ่นเปิดน้อย ป่าไก่อ “โปรดอย่าเปลี่ยนช่องนะคะ” เปิดน้อย “เดี๋ยวเพื่อนมองเจ้าขุนทองจะมาเล่นต่อคะ” และในตัวกลับเข้ารายการจากโฆษณานั้น เป็นหุ่นเจ้าขุนทอง และหุ่นเหิน เจ้าขุนทอง “มาแล้ว มาแล้วจ้า” หุ่น เหิน “มาดูเจ้าขุนทองช่างเจรจาจ๊ะ จ่าจ๊ะ” ในปีนั้นยังคงใช้หุ่นในการพูดจาเข้าออกช่วงโดยเป็นภาพเหมือนในยุคแรก แต่เริ่มมีการซ้อนภาพเพื่อทำให้อุณหภูมิสดใสขึ้น (เทป 270 ปี 44)

รูปที่ 68 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2544

ในปี 2546 เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่เห็นถึงการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ในส่วนของตัวพักเข้าโฆษณาใช้หุ่นเหยินแต่งตัวแบบบล็อก แล้วพูด “เจ้าขุนทองยังอยู่ไม่ได้ไปไหนนะเจ้าคะ” เป็นการใช้อุปนิสัยขี้เล่นของหุ่นในการแสดงออก โดยมีการใช้เทคนิค Chroma key คือการนำหุ่นไปถ่ายบนพื้นหลังสีเขียวหรือฟ้าแล้วนำเข้าคอมพิวเตอร์แล้วกัดเอาสีของพื้นหลังออกไปในพื้นหลังใหม่ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นภาพอนิเมชัน 2 มิติ เคลื่อนไหว ชยับได้นอกจากนั้นยังมีการพัฒนาในการออกแบบโลโก้รายการและในส่วนกลับเข้าช่วงรายการนั้นเป็นหุ่นยืนอยู่กับหุ่นเจ้าขุนทอง ย่น “โบราณว่าคบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” เจ้าขุนทอง “ชมเจ้าขุนทองพาเด็กทุกคนสนุกเพลินปัญญาเลิศประเสริฐดี” เป็นการประยุกต์ใช้สำนวนมาใช้ และเป็นการสอนไปในตัว ถือเป็นเอกลักษณ์ของรายการเจ้าขุนทอง ยังคงใช้เทคนิค Chroma key ในการใส่พื้นหลังอนิเมชันเป็นพระอาทิตย์ค่อยๆขึ้น (เทป 598 ปี 2546)

รูปที่ 69 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2546

การเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาออกอากาศ และการเพิ่มชื่อสร้อยต่อท้ายรายการในปี 2548 มีผลต่อตัวพักเข้าโฆษณาของรายการเหมือนกัน โดยการขึ้นเป็นโลโก้รายการเจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่ และมีเสียงพากย์ “เจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่ออกมาแล้วจ้า เตี้ยกลับมาดูตอนะครับ” เช่นเดียวกันกับตัวกลับเข้ารายการที่เป็นการเกิดขึ้นโลโก้รายการเจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่ และมีเสียงพูดว่า “เจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่”(เทป 45 ปี 2548)

รูปที่ 70 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2548

และในปี 2550 ก็มีการกลับมาใช้หุ่นอีกครั้ง ตัวเข้าโฆษณา เจ้าขุนทอง “อรุณเบิกฟ้า” กา “นกกาหมาย้มให้กัน” กาตัวที่ 2 “ชมเจ้าขุนทองนะเด็กๆแสนขยัน” เจ้าขุนทอง “ตื่นเช้ามุ่งมั่นทำแต่ความดี อีกซักครู่ชมรายการของนกใจดีตอนะครับ” พร้อมกัน “เตี้ยขุนทองจะกลับมาจ้า และตัวกลับเข้ารายการเป็นหุ่นขอลอย “ตามีไว้ดู” หุ่นน้ำตอง “หุมีไว้ฟัง” หุ่นเหยิน “ตัวตรงส่งเสียงชัดดัง” ฉงน

“พบกันอีกครั้ง พบเจ้าขุนทอง” เจ้าขุนทอง “เจ้าขุนทองกลับมาแล้วนะ” ในปีนี้ใช้หุ่นในการพูดสื่อสารกับเด็กที่ชมรายการ ด้วยเอกลักษณ์ในการพูดของหุ่นในรายการที่มีสัมผัสฟังแล้วมีความหมายและสอดคล้องความรู้

รูปที่ 71 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณา 2550

ตัวเข้าโฆษณาและตัวกลับเข้ารายการนั้นในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงจำนวน 5 ครั้ง โดยมีการพัฒนาเรื่องฉาก สี สัน เทคนิค อื่นๆตามยุคสมัย แต่ที่เด่นชัดคือในปี 2548 มีลดบทบาทหุ่นเหลือเพียงเสียงพากย์และแสดงการเกิดขึ้นของโลกไครรายการตัวใหม่เท่านั้น แต่ในปี 2550 ก็มีการกลับมาใช้การสื่อสารของหุ่นในการเสนอเข้ารายการโดยเกิดการประยุกต์นำวิธีเก่าของรายการคือให้หุ่นพูดกับคนดูและฉากที่แสดงถึงว่าเป็นฟุตเทจเก่าแต่นำมาเสนอให้ดูทันสมัยขึ้นด้วยการซ้อนฉากหลังการสื่อสารของหุ่นในยุคนี้แน่นอนอาจมีการปรับลดในส่วนของตัวเข้ารายการ แต่ตรงกันข้ามกับส่วนในของรายการที่หุ่นมีบทบาทความสำคัญอยู่แล้วเพราะทำหน้าที่เป็นทั้งพิธีกรต่างๆ และมีการชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของหุ่นแต่ละตัว ในการพูดคุยเน้นย้ำ และการแสดงตัวอย่างเพื่อให้เด็กที่ชมได้เข้าใจและสื่อสารได้อย่างถูกต้อง การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ

ในช่วงแรกของรายการที่มีหุ่นมาพูดคุยทักทาย สอน และเทคนิคในการเข้ารายการช่วงต่าง ๆ นั้น จากการศึกษาพบว่า จากตัวอย่างเทปรายการโทรทัศน์เจ้าขุนทองปี 2540 – 2550 นั้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 70.4 เป็นหุ่นสัตว์ตัวอื่นร้อยละ 15.9 เป็นการแสดงประกอบการสอนร้อยละ 9.0 และเป็นการสัมภาษณ์ร้อยละ 4.5 จะเห็นได้ว่ารูปแบบในช่วงแรกของรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้เน้นนิยมใช้หุ่นเจ้าขุนทองพูดคุยกับเด็กที่รับชม โดยส่วนใหญ่แล้วในช่วงแรกนั้นเจ้าขุนทองจะแนะนำตัวอย่างรายการต่างเพื่อให้เด็กที่รับชมทราบถึงเนื้อหาที่จะได้รับชม เช่น

เจ้าขุนทอง แนะนำรายการ “วันนี้มีนิทานสมัยยุคหินที่น้องๆชอบ ชาวกิจกรรมสมาชิกสโมสรเจ้าขุนทอง ช่วงฝั่งมีมัมหัตศจรรย์จะมาเล่าเรื่องหวัด เวทีดาว น้องปี(มาติกา อรรถกรศิริโพธิ์)นักแสดงตัวน้อย อีกซีกครู่พบกับรายการเจ้าขุนทองของน้องๆเด็กไทยทุกคนครับ” (เทป 161 ปี 2550)

จะเห็นว่าเจ้าขุนทองแนะนำตัวอย่างรายการที่เด็กๆจะได้รับชม แต่มีรูปแบบการสอดคล้องการสอนก่อนการแนะนำรายการ ดังนี้

1. การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวรายการ

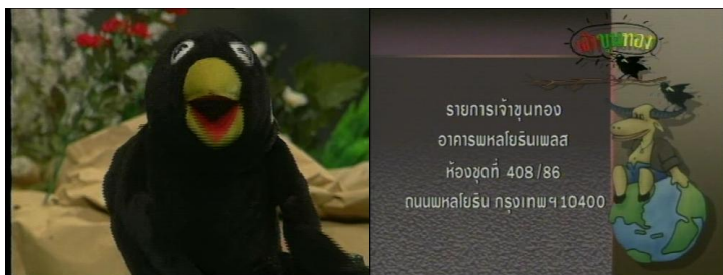
โดยการสื่อสารของหุ่นเจ้าขุนทองนี้สามารถพูดคุยหรือสอนเด็กที่ชมรายการในเรื่องต่างๆได้โดยไม่ต้องห่วงถึงการต่อเนื่องของเนื้อหาในรายการ เนื่องด้วยมีตัวอย่างรายการให้ชม การพูดคุยหรือสอนในแบบลักษณะนี้สามารถพูดสอนสิ่งที่อยู่ในเหตุการณ์หรือในกระแสสมัยนั้น ถือเป็นส่วนอิสระในการพูดคุยสื่อสารกับเด็กที่รับชม เพื่อสร้างความเป็นกันเองสร้างความผูกพัน ที่ทำให้ตัวหุ่นไม่ได้ถูกบังคับให้อยู่ในกรอบมากจนเกินไปเช่น

ในเทป 162 ปี 2550 เจ้าขุนทองมาทักทายยามเช้าเช่นเคย น้องๆคงสบายดีทั้งกายและใจ สุขภาพดีถ้วนหน้า เติบโตสมใจ แต่จิตใจนั้นเราจะสบายได้เพราะตัวเรา นั่นคือ เราต้องพยายามทำให้เบิกบาน ไม่หงุดหงิดง่าย ไม่โมโหคนอื่น พูดอะไรก็พูดกันดีๆ ให้เข้าใจกัน อย่าเอาอารมณ์ของเราเป็นใหญ่ เจ้าขุนทองไม่ชอบการทะเลาะกันนะครับ ไปชมตัวอย่างรายการกันเลยและอีกตัวอย่างหนึ่งในการพูดของเจ้าขุนทองเรื่องการเลี้ยงสัตว์ไม่ว่าเป็นตัวอะไรต้องเอาใจใส่เขา นอกจากให้อาหารที่อยู่ที่นอนแล้ว ให้ถ่ายเป็นที่เป็นที่ทาง ให้เขาร่าเริงไม่หงุดหงิด ไม่กักขังทรมาน และอย่าลืมนะว่าสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สุนัขหรือแมวอาจเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ต้องพาไปฉีดวัคซีนป้องกัน (เทป 319 ปี 2541)

2. การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกเกี่ยวกับรายการ

การสื่อสารกับเด็กที่รับชมรายการในรูปแบบนี้นั้น คือการพูดของตัวละครหุ่นที่อธิบายเหตุผลของรายการ สิ่งที่รายการต้องการจะสื่อและบอกกับผู้ชมโดยการผ่านตัวหุ่น รวมทั้งเป็นการปูเรื่อง หรือเนื้อหา ก่อนจะโยงเข้าสู่ช่วงต่างๆในรายการ ดังตัวอย่าง

เจ้าขุนทองพูดถึงการมาขับขานแต่เช้าเพื่อ 1. ปลุกน้องๆขึ้นมารับอากาศยามเช้า 2. เพื่อสร้างความเบิกบานใจแจ่มใสตลอดวัน 3. เพื่อนำความรู้มาให้ถึงที่บ้าน 4. เพื่อกระชับมิตรเป็นเพื่อนกันไปนานเท่านั้น (เทป 200 ปี 2540) ซึ่งเป็นการบอกวัตถุประสงค์ของรายการต่อกลุ่มเป้าหมาย และใช้บอกการเปลี่ยนแปลงของรายการและการตอบรับของกลุ่มเป้าหมาย โดยให้หุ่นเจ้าขุนทองพูดถึงรายการเจ้าขุนทองว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง มีเรื่องรอบตัวมากขึ้น มีแขกรับเชิญชาวต่างประเทศมาพร้อมสอนภาษาอังกฤษ น้องๆมีความเห็นอย่างไรส่งจดหมายมา (เทป 400 ปี 2542) เพื่อทราบถึงผลตอบรับของการเปลี่ยนแปลงรายการ นอกจากนี้ยังมีการพูดเพื่อเชื่อมโยงช่วงรายการ โดยเป็นการปูเรื่อง

รูปที่ 72 ภาพเจ้าขุนทองพูดคุยกับเด็กที่ชมรายการในช่วงแรก เทป 200 ปี 2542

เด็กที่ถูกพ่อแม่ทำโทษ เด็กๆจะได้จำได้ไม่ทำผิดซ้ำๆ โบราณเขาวัวรักวัวให้ผูกกรักลูกให้ตี คือต้องมีการลงโทษบ้างไม่ใช่ตามใจตลอด ไม่อย่างนั้นเด็กๆอาจเคยชินติดนิสัยไปจนโตเนื้อหานี้ได้เป็นตัวนำเข้าสู่ในช่วงต่อไปที่หุ่นป่าไก่และขอนลอยแสดงการถูกลงโทษ เพื่ออธิบายคำและสำนวนที่เกี่ยวข้อง (เทป 116 ปี 2543)

เจ้าขุนทองบอกให้เด็กๆดูแลสุขภาพ วันนี้มีเรื่องยาและนิทานที่ได้รับคัดเลือกจากกรมอนามัยมาให้ได้รับชมซึ่งในช่วงที่สองเป็นช่วงสิ่งละพันอันละน้อย ที่ซึ่งคุณหมัศจรรย์สอนนอวแวงถึงการเขย่าขวดก่อนทานยา (เทป 748 ปี 2547) หุ่นเจ้าขุนทองพูดว่าเราต้องการอากาศเหมือนต้องการอาหารเพื่อซ่อมแซมกล้ามเนื้อ อวัยวะทุกส่วน ก็ต้องเอาใจใส่เรื่องอากาศด้วย มาออกกำลังกายกันเพื่อให้อากาศเข้าไปเลี้ยงร่างกาย ให้สมองโปร่งในช่วงแก้มแดงแรงเยอะ (เทป 47 ปี 2548)

เทป 455 ปี 2545 เจ้าขุนทอง “แปรงๆฟัน ขยับแปรงๆฟัน ขาวแข็งแกร่งเพราะว่าแปรงเป็นประจำตอนเช้าตื่นมาและตอนค่ำ เชื้อโรคไม่กลายกล้า ถ้าเราแปรงๆ และแปรง เรื่องแปรงอีกครึ่งหนึ่งนะครับ อย่าลืมว่าต้องแปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ถ้าไม่แปรง ฟันจะผุแล้วเราก็จะเจ็บปวดมาก ทำไมเราต้องแปรงฟันกันด้วย เตียวไปชมในช่วงสิ่งละอันพันละน้อยของคุณหมัศจรรย์นะครับ”

3. การสื่อสารของหุ่นในช่วงต่างๆในรายการ

การใช้หุ่นในการพูดคุยกับเด็กที่รับชมที่บ้านในช่วงต่างๆในรายการที่เป็นการเน้นย้ำหรือการพูดทักทายให้เด็กนำไปคิดหรือพัฒนาต่อยอดแม้รายการจะจบลงไปแล้วเพื่อกระตุ้นในการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ และเตือนถึงสิ่งที่ไม่ควรนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นสิ่งทีนอกเหนือในการพูดสอนถึงเนื้อหาในรายการ ดังตัวอย่าง

ในช่วงนิทาน เช่น ย่าห่านพูดเตือนเด็กๆหลังจากจบจากนิทานว่า “โลกนี้ไม่มีของวิเศษที่เสกอะไรได้หรอก อยากมีความสุขก็ต้องทำความดี ขยันหมั่นเพียร ขอให้หลานๆเรียนเก่งและมีความสุขทั่วหน้า”(เทป 162 ปี 2540) และหลักจากจบนิทานฝั่งมีมได้เน้นย้ำน้องๆถึงเนื้อหาในนิทานว่า “น้องๆครับช่วยกันรักษาความสะอาดในบ้านด้วยนะครับ เตียวจะฝั้นร้ายแบบโหดเหี้ยม หรือไม้ก็สาปศักดิ์อาจจะมาบุกก็ได้ สวัสดีครับ” (เทป 318 ปี 41)หลังจากที่สอนนิทานจากหนังสือ 3 เรื่อง คือ ขอโทษ ขอบคุณ สวัสดี หุ่นยนต์ก็ได้พูดสามคำนี้เพื่อย้ำเตือนกับเด็กที่รับชมรายการว่า “ไม่เป็นไรไม่

ต้องขอโทษแล้ว เราต้องขอบคุณน้องๆที่ชมรายการของเรา นะครับ แล้วต้องลากันว่าสวัสดิ์ครับและพบกันใหม่นะครับ” (เทปที่ 3 ปี 2550)

รวมทั้งการพูดก่อนเข้านิทาน หุ่นเจ้าขุนทองมีการพูดเตือนเด็กๆว่า “ถึงช่วงนิทานแล้ว เด็กๆเข้าแถวรอดูกันเลยนะ แต่อย่าใกล้จอโทรทัศน์มากนักนะ เดี่ยวสายตาสายจะเสียห่างจากจอซึกสามเมตรและอย่าเปิดเสียงดังมากเกินไปนะครับ เรื่องนี้มีบ่วงบาศด้วยครับ บ่วงคำเดียวแปลว่าเชือกที่ทำเป็นวงสำหรับคล้อง ส่วนบ่วงบาศนั้นคือ บ่วงสำหรับโยนไปคล้อง” มีบ่วงบาศโยนมาคล้องเจ้าขุนทองออกไป (เทป 454 ปี 2545)

รวมทั้งในช่วงการสอนของรายการ ในช่วงสนุกกับคำ และสิ่งละอันพันละน้อย ซึ่งทั้งสองช่วงรายการเป็นช่วงที่มีการสอนถึงความรู้ทางภาษาไทย และความรู้รอบตัว ตามลำดับ โดยทั้งใช้ 2 ช่วงนี้ก็มีการใช้หุ่นเพื่อพูดคุย เน้นย้ำกับเด็กที่ชมรายการ

ในช่วงสนุกกับคำ ลุงมะตูมมาสอนคำว่า “วาง” และบอกความหมาย พร้อมพูดกับเด็กๆที่ชมหลังจากอธิบายความหมายของคำว่า วาง ไปแล้ว “ใครวางของไม่เป็นระเบียบเลยทำให้บ้านรกไม่น่าอยู่ หลานๆควรเก็บและวางของตามที่ของมันนะครับ จะหยิบก็ง่ายหายก็รู้ดูก็งามตา (เทป 291 ปี 2541)

ในช่วงช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย เช่น คุณมหัศจรรย์เล่าถึงการกำเนิดไฟของคนโบราณ “ครั้งนั้นเองที่เขาค้นพบไม้ขีดไฟ สารที่ขีดกับไม้แล้วลุกเป็นไฟก็คือฟอสฟอรัสที่ปลายไม้ขีดนั้นไง อันตรายถ้าเอามาเล่น ดังนั้นเด็กๆไม่ควรเอาไม้ขีดไฟมาเล่นนะครับ”(เทป 319 ปี 2541) มหัศจรรย์มาเล่าเรื่องราวของการสะอึกมาเล่าจากหนังสือฉลาดซื้อ และบอกถึงวิธีแก้ แต่ก็มีการเน้นย้ำกับเด็กที่ชมรายการว่า “ถ้าน้องๆสงสัยถามผู้ใหญ่ได้นะครับ หรือถามคุณหมอมถ้ามีโอกาส ถ้าผู้ที่เป็นมากๆบ่อยๆหรือวันสองวันควรพบคุณหมอนะครับ สะอึกไม่ใช่โรคแต่เป็นนานๆบ่อยๆไม่ดีครับ” (เทป 292 ปี 2541) และมหัศจรรย์บอกกับเด็กๆว่า “ยาสมัยนี้เขาใช้สารเคมีแทนด้วย ซึ่งต้องผลิตัวอย่างพิถีพิถันเพราะอาจเกิดอันตรายได้ ผมเลยอยากเตือนน้องๆว่าอย่าหยิบยากินเองนะครับ และไม่มีอะไรดีกว่ารักษาสุขภาพให้แข็งแรงเสมอจะได้ไม่เจ็บป่วยนะครับ”(เทป 748 ปี 2547)

นอกจากการพูดคุยของหุ่นในช่วงต่างๆในรายการแล้วนั้น ก็ยังมีการใช้หุ่นพูดกับเด็กที่ชมรายการในโอกาสพิเศษ เช่น เจ้าขุนทองพูดในวันเด็กแห่งชาติว่า “น้องๆรู้ไหมครับว่าน้องๆมีความสำคัญต่อประเทศชาติแค่ไหน หนึ่งคนหลายความคิด หลากความสามารถ และเปรียบด้วยความดีคือเป้าหมายที่เด็กทุกคนจะพัฒนาเติบโตไปเป็นคนดีของโลกนะครับ ขอให้ยึดมั่นในความดีงามตั้งแต่วันนี้ ทุกๆวันทุกๆคนตลอดไป สวัสดิ์วันเด็กครับ” (เทปที่ 4 ปี 2550)

รูปที่ 73 ภาพหุ่นเจ้าขุนทองพูดกับเด็กๆที่ชมรายการ เทปที่ 4 ปี 2550

การพูดคุยหรือการเน้นย้ำสิ่งที่สอนต่อเด็กที่รับชมแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยกับในยุคแรก เพราะในยุคนี้มันมีรูปแบบมากขึ้น คือ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเปิดรายการ ช่วงสิ่งละพันอันละน้อย และช่วงก่อนและช่วงจบของนิทานที่หุ่นจะพูดเน้นย้ำถึงเนื้อหาสาระ ข้อคิดที่ได้เพื่อให้เด็กที่รับชมสามารถประมวลผลจากการสอนต่างๆแล้วนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันและรวมกับเทคนิคในการนำเสนอของหุ่นที่โดดเด่นในยุคนี้

เทคนิคในการนำเสนอของหุ่น

ในยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551) นี้ จะเห็นได้ว่ารายการมีรูปแบบของเทคนิคการนำเสนอเพิ่มขึ้น และหลากหลายมากขึ้น โดยมีส่วนจากการตลาดของรายการที่มีช่วงรายการใหม่ และหุ่นใหม่ขึ้นมา พร้อมกับการแบ่งช่วงรายการที่ชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การสอนของหุ่น

หุ่นในรายการมีการสอนร้องเพลง เมื่อพูดถึงข่าวสโมสรเจ้าขุนทองจัดการประกวด ภาพวาด เด็กดี 10 ประการ หุ่นป่าไถ่จึงสอนเนื้อเพลง โดยมีการขึ้นคำบนหน้าจอและสอนความหมายของแต่ละท่อนพร้อมสอนร้องไปพร้อมๆกัน (เทป 161 ปี 2540) ซึ่งเป็นการประยุกต์รวมกันของการสอนคำและ การร้องเพลงซึ่งทั้งสองสิ่งเป็นเป็นสิ่งที่โดดเด่นของรายการเจ้าขุนทองมาแต่แรก ซึ่งในเรื่องของการสอนคำโดยส่วนใหญ่จะมีช่วงรายการที่สอนคำ สำนวนความหมายต่างๆ แต่ในครั้งนี่มีการสอนคำความหมายในช่วงก่อนเข้านิทาน

ก่อนเข้านิทานเรื่องคำมั่นสัญญา เจ้าขุนทองจึงสอนความหมายของคำว่าสัญญา ซึ่งแปลว่าความตกลงของบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไปว่าจะกระทำการหรือละเว้นการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีตัวอย่างให้ชมป่าไถ่เห็นขอนลอยเอาแต่กินไม่ช่วยทำอะไร ป่าไถ่เลยให้ขอนลอยสัญญาว่าจะช่วยล้างจานทุกวัน เจ้าขุนทองเลยพูดเพื่อเน้นว่า “สัญญาแล้วก็ต้องทำนะครับ สัญญาว่าจะไม่ทำก็มีนะครับ ตัวอย่างนี้” (เทป 116 ปี 43)หลังจากจึงเข้าเรื่องนิทาน และอีกตัวอย่างหนึ่ง เจ้าขุนทองบอกถึงคนใจดำคือคนเห็นแก่ตัวไม่เอื้อเพื่อใครขาดความกรุณาเจ้าขุนทองไม่ชอบคนใจดำ “ซึ่งในนิทานเรื่องขนมสำหรับคนพเนจรนี้มีคนใจดำคนหนึ่งดูสิว่าเขาใจดำแล้วเกิดอะไรขึ้น” (เทป 598 ปี 2546) ซึ่งจากทั้ง 2 ตัวอย่างจะ

ทำให้เราเห็นว่า การที่หุ่นมีสอนอธิบายและแสดงตัวอย่างอธิบายคำที่อยู่ในนิทาน หรือชื่อนิทานทำให้เด็กสามารถเข้าใจความหมายเนื้อเรื่องของสิ่งที่ต้องการจะสื่อ เข้าใจแนวทางของเรื่องรวมทั้งสามารถเข้าใจถึงข้อคิดและสิ่งสอนใจที่ได้จากนิทานเรื่องนั้น นอกจากนี้มีการเล่านิทานในรายการที่หุ่นได้สอนคำและความหมายที่ได้จากการเล่านิทานแต่การสอนและเนื้อหานั้นแตกต่างไปจากเดิม

การมีช่วงใหม่ในรายการคือช่วง ภาษาสรรษา ที่มีชาวต่างชาติมาเล่านิทานโดยเล่าเรื่องเป็นภาษาอังกฤษ และในเทคนิค Voice over โดยบรรยายแปลเป็นภาษาไทย มีการใช้หุ่นมือ และ ภาพวาดแสดงประกอบการเล่านิทาน เมื่อเล่าจบแล้วชาวต่างชาติสอนคำศัพท์ที่ได้จากเรื่อง โดยชาวต่างชาติออกเสียงพูดและสะกดคำศัพท์ แล้วให้หุ่นนำต้องแปลความหมายเป็นภาษาไทย (เทป 400 ปี 2542) ดังนั้นเด็กที่ชมรายการจะได้ยินทั้ง 2 ภาษา เกิดการเรียนรู้ไปด้วยกัน อีกตัวอย่างหนึ่งมีชาวต่างชาติมาเล่าเรื่องหุ่นน้อยหมวกแดงเป็นภาษาอังกฤษ และ Voice over แปลเป็นภาษาไทยอีกที เมื่อเล่าจบแล้วก็จะมีการทบทวนคำศัพท์ที่ได้โดยใช้ หุ่นวิลเลียม (ซึ่งเป็นหุ่นของผู้สนับสนุนรายการ) อ่านออกเสียงภาษาอังกฤษให้พูดตาม แล้วสะกดคำ และหุ่นเปิดน้อยแปลเป็นภาษาไทย จากทั้ง 2 ตัวอย่างจะเห็นถึงการใช้หุ่นที่สอนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีหุ่นของผู้สนับสนุนรายการมาร่วมสอนด้วย

วิธีการสอนในยุคนี้ไม่มีรูปแบบที่สร้างสุนทรียภาพในการรับฟังและการเรียนรู้ โดยการใช้อุปกรณ์ที่มีสัมผัส ในรูปแบบของ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ต่างๆที่มีสัมผัสของคำในการสอน โดยในยุคนี้ผู้ใช้วิธีนี้ในการสอนตัวอย่าง เช่น ในเทป 162 ปี 2540 ผึ้งมีมีที่สอนถึงเรื่องความสำคัญของต้นไม้ จึงมีการพูดระหว่างต้นไม้กับหุ่นผึ้งมีมีต้นไม้ต้องการแสงสว่าง อยู่ใต้ดินมันมืด ต้นไม้อยากได้แสงสว่างของดวงอาทิตย์ไปปรุงอาหารเลี้ยงตัวเอง

พวกเราต้นไม้ต้องการแสงสว่าง	มีที่โตบ้างเราจะคอยมองหา
เราไพล่จากดินเพื่อแสงเจิดจ้า	เพื่อเติบโตเรามีใบดอกผล
แสงแดดและน้ำต้องการทุกต้น	อีกดินอุดมอุดมหมู่มิพอดิ
ต้นไม้เกิดมาเพื่อสร้าง	เรามีทุกอย่างอย่างทุกวันนี้
ขอให้น้องๆช่วยรักษาที	ให้ทุกแห่งมีต้นไม้เขียวๆ

ผึ้งมีมีสรุปว่าต้นไม้เป็นทุกสิ่งทุกอย่างเป็นแหล่งอาหาร ยา อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ของใช้ ถ้าไม่มีต้นไม้เราจะอยู่ได้อย่างไร ถ้าไม่มีต้นไม้ผึ้งมีมีก็คงไม่รอดเหมือนกัน

ในช่วงสิ่งละพันอันละน้อย เรื่องการเกิดของไม้ขีดไฟ (เทป 319 ปี 2541) คุณมหัศจรรย์ เล่าว่ามนุษย์คิดวิธีที่ง่ายขึ้นคือ หินเหล็กไฟ ไม้ขีดเกิดขึ้นช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อประมาณ 100 กว่าปี

Voice over เล่าเป็นกาพย์และกลอน

ถึงคริสต์ศตวรรษที่สิบเก้า	ชายคนหนึ่งเขา
---------------------------	---------------

เป็นนักวิทยาศาสตร์ชั้นยง

ค้นคว้าทดลองบรรจง

สารเคมีผง

มากมายหลายอย่างปะปน

นานไปก็ชักสับสน

พะวั๊กพะวง

เกินที่ตัวเขาจดจำ

ครั้งถึงวันหนึ่งนอนนำ

มีเรื่องกระทำ

ให้เกิดเหตุการณ์ตามมา

ผู้ช่วยของเขาเรอระ

เซ็นรุดสารมา

พลิกคว่ำคะมาเค้เก้

เคมีมากมายปะปน

หกเลอะนองเท

ไม่ทันถึงห้องของเขา

ทำไมดีหว่าตัวเรา

ผู้ช่วยซิมเซา

เพราะในรณมีกาวน้ำ

กาวไหลเกาะสารครบซ้ำ

เกินแก้กระทำ

สิ่งใดให้กลับคืนมา

ถ้าน้อย่างนี้ดีกว่า

รีบเอาไม้มา

ค่อยแกะกรองสารทิ้งไป

ผู้ช่วยรีบเร่งเร็วไว

หาไม้ท่อนใหญ่

ขูดแคะกรองสารเคมี

คุณมหตศจรย์ จึงสรุปว่า “ครั้งนั้นเองที่เขาค้นพบไม้ขีดไฟ สารที่ขีดกับไม้แล้วลุกเป็นไฟก็คือฟอสฟอรัสที่ปลายไม้ขีดนั้นไง อันตรายถ้าเอามาเล่น ดั้งนั้นเด็กๆไม่ควรเอาไม้ขีดไฟมาเล่นนะครับ”

นอกจากใช้คำคล้องจองในการเล่าสอนในช่วงต่างๆแล้วนั้น ยังมีอีกหนึ่งตัวอย่างที่ใช้เทคนิคนี้ในการเล่านิทานเรื่อง “ยายกับตา” นายพรานไม่ช่วย เธอเลยไปหาหนูให้กัดสายธนู นายพราน นายพรานจะได้กล้วยและยิงอีกา อีกาจะได้ไม่มากินกล้วยา ยายมาตามาก็ไม่ดี เรื่องก็ยืดยาวไปอีก เพราะหนูก็ไม่ช่วยเหมือนกัน หลานไปหาแมวให้แมวกัดหนู ไปหาหมาให้หมากัดแมว หมาก็ไม่ช่วย หลานจึงไปหาไม้ค้อนให้ยอนหัวหมาค้อนก็ไม่ช่วย หลานจึงไปหาไฟให้ช่วยไหม้ไม้ค้อน ไฟไม่ช่วย จึงไปหาน้ำ หลานจึงไปหาตลิ่งให้ช่วยพังท้นน้ำน้ำไม่ช่วยดับไฟ (มีการเสริมของหุ่นตาโดน และฉนวน เพื่อเข้าช่วง โฆษณา “ไม่มีใครช่วยหลานบ้างเลย เพราะเขาไม่เคยมีเรื่องเคื่องกัน”) แผลงหรือช่วยไปตอมตาข้างข้างมาพังตลิ่ง รีบวิ่งแจ้นๆ ตลิ่งรีบแล่นโถมกายทันที จะทันทน้ำชะ น้ำบอกว่าอย่า ฉันทจะช่วยดับไฟเร็วรีไฟไฟกลัวจิ้งจุกโซนเร็วรีรี จะไปเผาค้อนให้ไหม้เป็นจุล ค้อนก็กลัวจะไปยอนหูหมา หมาร้องว่าอย่านะ

พ่อคุณ รีบวิ่งไล่ๆแมวจนวุ่น หนีหัวซุนยอมช่วยอีกแรง แมวก็ก็นไปไล่หนูตามสั่ง หนูขอยังฉันจะแสดง จะกัดสายธนูจนขาดจนแห้ว นายพรานจึงแจ้งว่าจะไปยังกา กากๆบินมากินถั่ว กากก็กลัวธนูแทบบ้า จึงบินหนีหลบลิ่กายา แต่นั่นมาถ่วงาปลอดภัย ยายมาไม่ดำ ตามาไม่ตี แต่คราวนี้หลานรู้แกลใจ ต้องรับผิดชอบอยู่โยงเฝ้าไร่ ท่านรักหนูจึงสอนอบรม”

ตาโชน และฉงนสรูปเนื้อหาที่ได้จากนิทาน “หวังว่าเด็กๆไม่ทำแบบหลานคนนี้นะครับ นอกจากไม่ทำงานแล้วยังไปสั่งให้ใครต่อใครทำร้ายกันด้วย”

จากทั้ง 3 ตัวอย่างข้างบนเทคนิคการสอนด้วยคำคล้องจองกัน ทำให้เก็นสุนทรียภาพ จากการได้ยินการเล่าด้วยคำที่สละสลวย ซึ่งง่ายต่อการจำและความเข้าใจ รวมทั้งคล้อยตามกับการแสดงของหุ่นจึงทำให้เด็กที่ได้รับชมสามารถจดจำเรื่องราว และความหมายของสิ่งที่ต้องการจะสอน

บทบาทของหุ่นนอกจากการสอน

หุ่นในรายการเจ้าขุนทองนั้นมีการสัมภาษณ์พูดคุยกับแขกรับเชิญ แต่สิ่งที่สังเกตได้ถึงการต่อยอดในยุคนี้คือการให้หุ่นสัมภาษณ์หุ่นด้วยกันเอง เช่นหุ่นฉงนได้คุยกับแขกรับเชิญ คือคุณโอม รัชเวทย์ นักวาดการ์ตูน และกิงก้า(เป็นหุ่นรับเชิญ)เล่าถึงกิงก้าว่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานกลุ่มใหญ่ที่สุด 3700 ชนิด ออกลูกเป็นไข่(เทป 270 ปี 2544) และในเทปต่อมา หุ่นขอนลอยได้สัมภาษณ์หุ่นกิงก้าที่พูดถึงช่วงที่ขอบขอรายการเจ้าขุนทอง กิงก้าขอบขอรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่เด็กเพื่อฝึกภาษาไทย ร้องเล่นเต้นตามเพลง และขอบนิทานเรื่งใจและโยงเข้าเรื่องที่มาของตัวเองคือ หุ่นกิงก้าเป็นหุ่นของหนังสือท่องโลกนิทานทำขึ้นมาเพื่อมาร่วมแสดงในรายการเจ้าขุนทอง (เทป 271 ปี 2544) หุ่นยนต์ได้สัมภาษณ์หุ่นกิงก้าที่พูดถึงหนังสือท่องโลกนิทาน (เทป 272 ปี 2544) และมีการต่อยอดคือเอาหุ่นจากผู้สนับสนุนรายการทั้ง 2 ตัวมาคุย และสัมภาษณ์ หุ่นมังกรกิงก้า และหุ่นกิงก้า แนะนำตัวเองและคุยกันเรื่องมังกรของประเทศต่าง และหุ่นทั้งสองตัวก็ไปปรากฏในช่วงสนวนวาดภาพการ์ตูน โดยคุณโอม รัชเวทย์ (เทป 273 ปี 2544)

จากทั้ง 4 เทป จะเห็นถึงการพัฒนารูปแบบของหุ่นผู้สนับสนุนรายการคือทุกช่วงแรกต้องมีหุ่นจากหนังสือท่องโลกนิทาน จนในเทปสุดท้ายเป็นหุ่นจากหนังสือท่องโลกนิทานทั้งสองตัวมาคุยกัน และในช่วงที่ 2 ของรายการจะเป็นช่วงสนวนวาดภาพของคุณโอม รัชเวทย์และหุ่นทั้งสองตัวจะมาร่วมในช่วงนี้ด้วย ทำให้ทราบว่าหุ่นกิงก้า หุ่นมังกรกิงก้า และคุณโอม รัชเวทย์มาจากผู้สนับสนุนรายการคือหนังสือท่องโลกนิทานนอกจากช่วงที่มีผู้สนับสนุนรายการแล้วนั้น ยังมีช่วงที่เกิดใหม่ที่ทำให้เห็นบทบาทของหุ่นเพิ่มขึ้นคือช่วงที่ต้องไปถ่ายทำนอกสถานที่ ในช่วงคุณครูที่รัก ขอนลอยและย่นพาไปเยี่ยมชมโรงเรียนอนุบาลราชพงษาพาเข้าไปชมเด็กนักเรียนที่กำลังเขียนหนังสือนิทานเอง ขอนลอยและย่นร่วมทำกิจกรรมกับเด็กๆ (เทป113 ปี 2543) และ ช่วงพิเศษของเจ้าขุนทองชื่อช่วงว่า “เราเป็นเพื่อนกันนะ” ย่นไปเยี่ยมผู้ชมที่บ้านที่เลี้ยงหนู และสัมภาษณ์ต่างๆเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง (เทป 45 ปี 2548)จากทั้ง 2

เทพ จะเห็นถึงการเกิดช่วงใหม่ในรายการที่ต้องเอาหุ่นออกไปเซตตามที่ต่างๆ ซึ่งไม่ได้มีเวทีเหมือนในสตูดิโอ จึงต้องอาศัยมุมกล้องช่วยในการถ่ายทำ การไปถ่ายทำนอกสถานที่ทำให้หุ่นในรายการดูเป็นกันเองและเป็นมิตรกับเด็กที่ร่วมรายการ ซึ่งเห็นได้จากการหยอกล้อ การยิ้มแย้มและปฏิกิริยาของเด็กที่เข้าร่วมรายการ

การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง

การแสดงตัวอย่างของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืน รายการเจ้าขุนทอง เป็นการแสดงของหุ่นเพื่อประกอบการสอนเพื่อให้เข้าใจความหมาย และสิ่งที่ต้องการจะสื่อได้อย่างถูกต้อง โดยส่วนใหญ่จะใช้การแสดงของหุ่นประกอบการสอนเรื่องคำ สำนวน และสุภาษิตในช่วงที่หุ่นลุงมะตูมสอนคำ คือในช่วงสนุกกับคำ และเปิดตำรา นอกจากนี้ยังมีการแสดงอยู่ในช่วงของสิ่งละพันอันละน้อย ที่หุ่นมหัศจรรย์พูดถึงความรู้รอบตัว และความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ที่บางครั้งก็พูดถึงการทดลองจึงมีการแสดงของหุ่นประกอบเนื้อหา ดังเช่น การใช้หุ่นสอนร้องเพลงการใช้หุ่นแสดงประกอบการสอนคำหรือสำนวนพร้อมกับบอกความหมาย การใช้หุ่นแสดงตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพ และการใช้หุ่นแสดงการทดลอง พร้อมทั้งมีการแต่งตัวและตั้งชื่อเพื่อให้เข้ากับเนื้อหา

ในช่วงแรกของรายการ

เป็นช่วงที่พบการแสดงตัวอย่างเพื่อการแนะนำหรือเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าสู่ช่วงต่างๆ ในรายการ เช่น

หุ่นป่าไก่สอนร้องเพลงเด็กดี 10 ประการ พร้อมแสดงเนื้อเพลง โดยการอ่านให้เด็กทางบ้านฟัง และมีเนื้อเพลงให้ดูเพื่ออธิบายความหมาย พร้อมทั้งมีการแสดงของหุ่นขอนลอย และหุ่นหางดาบประกอบเนื้อหา จะเห็นได้ว่าการแสดงของหุ่นเป็นส่วนหนึ่งในสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งการฟังเสียงจากป่าไก่ที่อ่าน และแปลความหมายของเนื้อเพลง การมองทั้งเนื้อเพลงที่ขึ้นบนจอ ประกอบด้วยการแสดงของหุ่นที่แสดงส่งเสริมตามเนื้อหาของเพลง ทำให้เด็กเข้าใจความหมายเพลงได้เร็วและถูกต้องในเวลาจำกัด(เทพ161 ปี 2540)

เหล่าบรรดาหุ่นต่างเข้าแถวแนะนำตัวเอง เริ่มด้วยฉงน ต่อมาก็เปิดน้อยซึ่งมาหลังฉงนเลยต่อแถวเป็นคนที่ 2 ถัดมาก็เหยินมาทั้งหมดมาแนะนำตัวอย่างรายการ และคนสุดท้ายก็หางดาบที่หลังใครหมดเลยครับ จึงสอนคำว่าก่อน ตรงกันข้ามกับคำว่าหลัง ใช้เฉพาะเรื่องเวลาและยังมีคำว่า หน้า ตรงกันข้ามกับคำว่า หลัง ในช่วงที่ 2 วอแวกับเหยินยืนหันหน้าเข้าหากันหลังคือด้านที่อยู่ตรงกันข้ามกับหน้า ทั้งคู่ต่างหมุนหน้าหมุนหลัง “หลังคาคือส่วนของเบื้องบนของเรือนใช้บังแดดและฝน” เหยินขึ้นไปอยู่บนหลังคา และตกลงมาฉงนรับไว้ได้ “ใครเขาว่าขอนลอยเนี่ยหลังยาว ขี้เกียจนั่นเอง” ขอนลอยเอามือถือซ้อนทำเป็นตักข้าวและทำเสียงเคี้ยวอาหาร(เทพ 448 ปี 2545)

ขอนลอยมาช่วยป่าไกรตน้ำต้นไม้ตอนเที่ยงเพราะเขาพึ่งตื่น ป่าไก่อมาเห็นเลยบอกว่า ตอนแดดแรงๆไม่ควรรดให้มารดแต่เช้า แต่เพราะขอนลอยยังคงนอนตื่นสายเลยมาไม่ทัน ป่าไก่อจึงสอน เรื่องรดน้ำในรายการและในช่วงที่ 2 ลุงมะตูมมาอธิบายคำว่า “เรียด” โดยชมตัวอย่างย่นและหางดาบ ผลัดกันเตะลูกบอล หางดาบเตะลูกเรียด(เทป 747 ปี 2547)

เจ้าขุนทองแนะนำรายการชวนน้องๆออกกำลังกาย จึงแสดงตัวอย่างให้ได้คุ้นเครื่อง ก่อนช่วงต่อไปโดยฝึกกางแขนหายใจเข้าหายใจออกและเข้าช่วงแก้มแดงแรงเยอะที่สอนเดินตามเพลง (เทป 45 ปี 2548)

ในช่วงแรกของรายการ เช่น ฉนนกับหางดาบมาเปิดรายการ แล้วฉนนมีอาการสะอึก หางดาบจึงคิดว่าวิธีแก้ หางดาบจึงบอกให้ติดตามรายการซึ่งในช่วงที่ 2 เป็นช่วงสิ่งละพันอันละน้อย คุณมัทศจรรย์จึงเล่าเรื่องสาเหตุของการสะอึกแล้วบอกว่าให้ลองกลั้นหายใจ โดยมีหุ่นหม้อ่วนทำมือ หนีบจมูกแสดงตัวอย่างให้ดู จึงเข้าช่วงที่ 3 ลุงมะตูมสอนถึงคำว่าสะอึกต่างๆ จนมาถึงคำว่าสะอึก สะอื้น เป็ดน้อยจึงทำเสียงร้องให้ มือถือผ้าเช็ดหน้ามาปิดหน้าแสดงตัวอย่างให้ชม (เทป 292 ปี 2541) จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่าการแสดงของหุ่นสามารถเชื่อมรายการได้อย่างต่อเนื่องและสามารถ สอดแทรกอยู่ได้ทุกช่วง

รูปที่ 74 ภาพหม้อ่วน และเป็ดน้อย แสดงตัวอย่างประกอบ เทป 292 ปี 2541

ในช่วงที่เป็นการสอนคำ และความรู้ต่างๆในรายการ

การแสดงของหุ่นจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเด็กที่ชมรายการสามารถเข้าใจสิ่งที่จะ สื่ หรือสอนอย่างง่ายและรวดเร็วขึ้น ภายในเวลาที่จำกัด ซึ่งเนื้อหาหรือคำที่สอนนั้นอาจจะมี ความ เข้าใจ เข้าถึงได้ยาก เช่น

ช่วงสนุกกับคำ

ลุงมะตูมมาสอนคำว่า “วาง” และความหมาย คือการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้พ้นจากมือ หรือปา และมีตัวอย่างประกอบ ฉนวนวางของหนักบนพื้น ป่าไก่อวางขนมในลังถึง วางกล้ำม คือ ทำท่า นักเลงโต , วางใจ คือ เชื่อใจ ไว้ใจ , วางมวย คือ ชกต่อย วิวาท , วางวาย คือ ตาย โดยในแต่ละคำจะมีหุ่นมาทำแสดงประกอบความหมายของคำ อย่างในภาพข้างล่าง เป็นภาพปูกำลังวางก้าม ซึ่งเมื่อ เด็กๆที่เห็นภาพจะเข้าใจถึงคำว่าวางก้าม และเห็นคำบนจอที่แสดงความหมายของคำว่าวางก้าม จึง เหมือนเป็นการส่งเสริม และการสอนแบบเป็นขั้นง่ายต่อความเข้าใจ (เทป 291 ปี 2541)

รูปที่ 75 ภาพปูกำลังวางก้ามเพื่อเป็นการแสดงประกอบการอธิบายคำ เทป 291 ปี 2541

ลุงมะตูมหาแว่น ฉงนและฉับจึงเอาแว่นมาคืน ในช่วงต่อมาลุงมะตูมาอธิบายคำว่า “หา” คำว่า หาตัวจับยากเหียนละย่นแต่งตัวเป็นจอมยุทธ์ ถือกระบี่ มีการแต่งหนวดและผมให้ดูยาว และมีการตั้งชื่อว่า เหียนเต้าเจี้ยว ย่นตัวหัวตันตัวหัวมาทวงกระบี่ที่เหียนเต้าเจี้ยวขโมยไป เหียนเต้าเจี้ยว “หาเรื่อง หาความ หาเหตุ เจ้าพูดออกมาได้ยังไง จอมยุทธ์เหียนเต้าเจี้ยวไม่เคยเอาของๆ ผู้อื่น ขำขโมยกระบี่ของเจ้า หามีได้” ลุงมะตูมอธิบายคำว่าหาต่างๆ (เทป 449 ปี 2545)

ลุงมะตูมสอนความหมายของคำว่า “ปี” แปลว่า ทำให้แตกหรือหลุดออกเป็นชิ้นๆด้วย นิ้วมือ มีการแสดงตัวอย่างโดยเหียนและวอแวปีแบ่งเท่าๆกัน แต่มันไม่เท่าเลยเกี่ยกัน จนขอนลอยมาเอาชิ้นใหญ่ไปเอง (เทป 47 ปี 2548)

ช่วงสำนวนชวนคิด

ป่าไถ่ถือไม้เรียวตีกันขอนลอยเพื่อประกอบการสอน “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ฉงนได้แสดงทำท่าหยอดเงินใส่กระปุกและพูดขึ้นว่า “มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์” ป่าไถ่ “มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจบ อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน” การแสดงทั้งการตี และหยอดกระปุก แสดงความหมายของสำนวนได้เป็นอย่างดี (เทป 318 ปี 2541) และเนื้อหาคำสอนนี้มีการออกอากาศอีกครั้งโดนใช้เนื้อหา เสียงพากย์เดิม แต่มีการเซตถ่ายทำใหม่ (เทป 116 ปี 2543)

รูปที่ 76 ภาพป่าไถ่ ขอนลอย ฉงนแสดงตัวอย่างประกอบความหมายของสำนวน เทป 318 ปี 2541

รูปที่ 77 ภาพป่าไถ่ ขอนลอย ฉงนแสดงตัวอย่างประกอบความหมายของสำนวน เทป 116 ปี 2543

ในช่วงช่วงสี่พันล้านปี

กาลิเลโอ กาลิเลอี พิสูจน์ว่าโลกเรามีแรงดึงดูดวัตถุต่างๆไว้ เหยินได้แสดงการทดลองปล่อยผลไม้ออกจากกำแพงและให้วอแวสังเกตุจากด้านล่าง(เทป 400 ปี 2542)

ช่วงเปิดตำรา

ลู่มะตูมสอนถึงความหมายของคำว่า ตำรา คือ แบบแผนที่ว่าด้วยหลักวิชาต่างๆ เล่าถึงการทำหนังสือแต่โบราณที่มีความยากลำบาก โดยมีตัวอย่าง กระดาษที่ใช้อาจทำจากผ้า เปลือกไม้ หรือหนังสือหวัด ทางดาบถือปากกาขนนกเขียนบนกระดาษเขียนลอกภาพจากผนังถ้ำ ใช้เวลานานมาก เหยินจับพู่กันเขียนภาพ (เทป 746 ปี 2547)

การแสดงของหุ่นนอกจากแสดงประกอบคำความหมายของคำเพื่อให้เด็กที่รับชมเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการจะสื่อแล้วนั้น นอกจากสอนคำให้หุ่นแสดงประกอบยังมีให้หุ่นแสดงก่อนแล้วสอนคำที่ได้จากการแสดงของหุ่น หุ่นแต่ละตัวยังคงลักษณะนิสัยของหุ่นแต่ละตัวในการแสดงจึงทำให้เกิดอารมณ์ขบขัน เช่นคำว่า บี ที่ลู่มะตูมสอน เหยินและวอแวบีไม่เท่ากันเลยเกรงใจกันเกียงกันไปมา จนขออนลอยที่มีนิสัยชอบกินทุกอย่างเลยมาเอาไปกินแทน เป็นต้น การแสดงของหุ่นเป็นตัวเชื่อมช่วงรายการของรายการเพื่อความต่อเนื่องและการเตรียมพร้อม อย่างเช่น พวกหุ่นมาแสดงการอบอุ่นร่างกายเพื่อที่ช่วงต่อไปจะเป็นช่วงที่จะเต้นออกกำลัง นอกจากนี้หุ่นยังใช้การแสดงไปพร้อมกับสอนอธิบายคำกันเอง เช่น หุ่นต่อคิวแนะนำตัว สอนคำว่าหน้าหลัง และในช่วงต่อไปของรายการ ก็มีแสดงประกอบคำอธิบายคำว่า หน้า หลัง กันต่อ การแสดงของหุ่นเพื่อสร้างความเข้าใจ พร้อมกับการเป็นกันเอง จึงเป็นส่วนช่วยได้อย่างดีในการสื่อสารต่อผู้ชมรายการ แต่การสื่อสารที่ถูกต้องก็ต้องใช้การด้านอื่นช่วยเพื่อที่จะแสดงถึงความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การใช้ภาพ Insert เพื่ออธิบายความหมายหรือยกตัวอย่าง เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กที่ชมรายการเกิดการเรียนรู้ การเข้าใจได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน โดยแบ่งการใช้ภาพออกเป็น 2 แบบ คือ การใช้ภาพนิ่ง และการใช้ภาพเคลื่อนไหว โดยการภาพนิ่งในยุคนี้มันได้ลดลงอย่างมากคงเหลือการใช้ภาพนิ่งต่อเมื่อ ภาพนิ่งนั้นเป็นการอธิบายภาพของตัวหรือสิ่งนั้นโดยการใช้ภาพจริง เป็นสิ่งที่ง่ายและเร็วในการเรียนรู้เช่น การใช้ภาพในการเล่าของหุ่นย่อกระดาษสอนคำ และความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ขยะ รีไซเคิล รียูส สุขลักษณะโดยมีภาพจริงของขยะและธรรมชาติที่ช่วยกระตุ้นให้รู้สึกถึงความสำคัญของธรรมชาติที่หุ่นพูด การใช้ภาพเล่าถึงกิ้งก่าว่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานกลุ่มใหญ่ที่สุด 3700 ชนิด(เทป 270 ปี 2544) และ ภาพในการอธิบายคำ และอุปกรณ์ที่จะใช้ในนิทานเรื่องนี้คือ บ่วงบาศ บ่วงคำเดียวแปลว่าเชือกที่ทำเป็นวงสำหรับคล้อง ส่วนบ่วงบาศนั้นคือ บ่วงสำหรับโยนไปคล้องเพื่อเด็กๆจะเข้าใจความหมายและเนื้อเรื่องของนิทาน

รูปที่ 78 ภาพประกอบการเล่าของหุ่นย่อกระต่าย

รูปที่ 79 ภาพเล่าถึงกิ้งก่าว่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานและภาพในการอธิบายคำว่าบ่วงบาศ

การใช้ภาพจริงของในยุคนี้เป็นการใช้ภาพจริงเพื่อเร็วและง่าย ต่อความเข้าใจของเด็กที่ชมรายการเช่นภาพสัตว์ต่างๆ การใช้บ่วงบาศคล้องสัตว์เป็นต้น และเพื่อให้เด็กที่รับชมมีอารมณ์ร่วมต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ทางด้านสิ่งแวดล้อมกับขยะ

ภาพเคลื่อนไหว

เป็นที่นิยมมากในยุคนี้ โดยแบ่งเป็นภาพวิดีโอที่สำเร็จแล้วมาตัดใส่ในรายการ เช่น มีการใช้ภาพวิดีโอฟ้าผ่ามาเป็นส่วนประกอบในนิทานที่เล่าถึงชนเผ่าที่ได้พบเจอกับไฟที่เวลาฟ้าผ่าไปที่ต้นไม้ นั้น มันร้อนแถมติดจากกิ่งไม้แห้งๆ กิ่งหนึ่งไปยังอีกกิ่งหนึ่งได้ด้วย (เทพ161 ปี 2540)

รูปที่ 80 ภาพวิดีโอฟ้าผ่าเทพ161 ปี 2540

แต่ภาพเคลื่อนไหวที่เป็นที่นิยมในรายการ เป็นภาพการถ่ายวิดีโอสิ่งของในรายการสด เพื่อนำมาประกอบการเล่า หรือการอธิบาย ซึ่งนำมาใช้แทนภาพนิ่ง เนื่องจากการถ่ายภาพเคลื่อนไหวสามารถเล่นกับเรื่ององค์ประกอบภาพ การเล่าเรื่อง และมุกมุกคล้องได้มากกว่าการเอาภาพนิ่งมาใส่ประกอบ ทำให้การถ่ายสดในช่วงต่างๆ ของรายการเป็นที่นิยมมากในยุคนี้ เช่น ในช่วงมีน้อยสร้างฝัน เป็ดน้อยสอนทำหุ่นเจ้าชายกลิ้งแพนเห็นอุปกรณ์ที่เรียงกันอยู่หน้าหุ่นเป็ดน้อย แสดงขั้นตอนวิธีการทำ

เป็นภาพวาดโดยกล้องถ่ายภาพสดจากภาพวาด ภาพจึงดูไม่นิ่ง และเปิดน้อยพูดอธิบายขั้นตอนในภาพวาด (เทป 318 ปี 2541)

รูปที่ 81ภาพแสดงขั้นตอนวิธีการทำเป็นภาพวาดโดยกล้องถ่ายภาพ เทป 318 ปี 2541

ในช่วงสิ่งละอัน พันละน้อย “กำเนิดของไม้ขีดไฟ” ซึ่งหุ่นมหัศจรรย์มาแล้วถึงการเกิดขึ้นของไม้ขีดไฟซึ่งเป็นเรื่องอยู่ในหนังสือ ระหว่างที่เล่านั้นจึงมี ภาพที่ใช้กล้องถ่ายจากหนังสือ มีการซูมภาพและแพนจากอีกภาพหนึ่งไปอีกภาพหนึ่งจึงทำให้ภาพดูมีลูกเล่นน่าสนใจ มากกว่าเป็นภาพนิ่งจากหนังสือ (เทป 318 ปี 2541)

รูปที่ 82ภาพที่ใช้กล้องถ่ายจากหนังสือเทป 318 ปี 2541

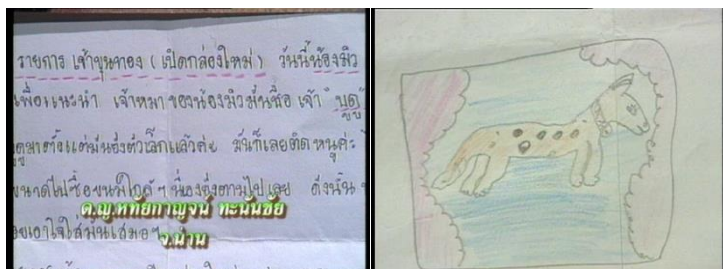
ในช่วงนิทานเรใจเรื่อง “หนูน้อยหมวกแดง” มีคนต่างชาติมาเล่าเรื่องหนูน้อยหมวกแดงเป็นภาษาอังกฤษ โดยและถือหนังสือนิทานขนาดใหญ่ที่มีภาพวาดประกอบการเล่าเรื่องให้หุ่นที่ฟังอยู่ได้ดูประกอบการเล่า กล้องจึงถ่ายภาพ Close up หน้าหนังสือที่กางให้เด็ก ๆ ดู ตัดสลับกับคนเล่า ทำให้เด็กได้ชมภาพประกอบนิทาน และเป็นการลดขั้นตอนในการตัดต่ออีกด้วย(เทป 399 ปี 2542)

รูปที่ 83ภาพคนต่างชาติมาเล่าเรื่องหนูน้อยหมวกแดง เทป 399 ปี 2542

นอกจากช่วงต่างๆที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีช่วงตอบจดหมายที่กล้องต้องจับภาพจดหมายที่เด็กๆส่งเข้ามาในรายการ และหุ่นเจ้าขุนทองได้ทำการตอบจดหมาย กล้องที่ถ่ายจดหมายจะมีลักษณะการถ่ายภาพขนาดใหญ่ (Close Up) และการแพนจากทางซ้ายมาขวาแทนสายตาของผู้ชมที่กำลังชมรายการเหมือนผู้ชมได้กำลังอ่านจดหมายนั้นอยู่ และมีเสียงหุ่นเจ้าขุนทองและหุ่นใน

รายการที่อ่านและตอบจดหมายนั้นไปด้วย ซึ่งเป็นเทคนิคการส่งเสริมทำให้ผู้ชมสนใจเนื้อหาและมี ส่วนร่วมในรายการ (เทป 136 และ 139 ปี 2549)

รูปที่ 84 ภาพจดหมายที่เด็กๆ ส่งเข้ามาในรายการ เทป 136 และ 139 ปี 2549

นอกจากนี้ยังมีการต่อยอดหรือการประยุกต์เรื่องของการใช้ภาพเป็นส่วนส่งเสริม และการสื่อสารเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยผู้วิจัยได้พบการต่อยอดของภาพประกอบในรายการ 2 แบบ ซึ่งแบบที่ 1 อยู่ในช่วงภาษาธรรมชาติ ที่มีคนต่างชาติมาเล่านิทานให้เล่าบรรดาหุ่นและเด็กๆ ทาง บ้านฟัง โดยภาพประกอบการเล่านิทานนั้น เป็นการผสมทั้งการแสดงของหุ่นประกอบนิทานกับภาพ การ์ตูนจากหนังสือ ซึ่งเป็นการใช้ทั้งสองวิธีในการเป็นภาพและส่วนประกอบที่ส่งเสริมการเล่านิทาน ของคนต่างชาติ (เทป 400 ปี 2542) และแบบที่ 2 คือการพัฒนาการทางด้านภาพประกอบรายการ ทางด้านภาพนิ่งในช่วงมือน้อยสร้างฝัน โดยปกติจะมีการขึ้นภาพอุปกรณ์โดยการใส่กล้องแพนถ่ายจาก อุปกรณ์ต่างๆ บนโต๊ะ หรือใช้ภาพนิ่งของอุปกรณ์ต่างๆ แต่ครั้งนี้เป็นภาพนิ่งที่ใช้เป็นภาพกราฟิก คอมพิวเตอร์ ซึ่งเห็นถึงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทำให้ดูตื่นตาสงสัยและทันสมัยยิ่งขึ้น

รูปที่ 85 ภาพคนต่างชาติมาเล่านิทาน เทป 400 ปี 2542 และภาพประกอบรายการในช่วงมือน้อยสร้างฝัน การใช้เพลงในรายการ

สิ่งหนึ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ของเด็กที่ชมรายการ นั่นคือเพลงที่รายการเจ้าขุนทองแต่ง ขึ้นแล้วมีการแสดงของหุ่นร้องเต้นประกอบ แต่สำหรับในยุคที่ 2 จากเทปตัวอย่างรายการปี 2540-2550 ไม่พบเพลงที่เหล่าบรรดาหุ่นรายการเจ้าขุนทองมาร้องมาเต้นกัน พบว่าการใช้เพลงเป็นสื่อการ สอนนั้นอยู่ในช่วงรายการ เช่นช่วงเวทีของเรา มีสมาชิกเจ้าขุนทองมาร้องเพลง “ช่วยกันดูแล” (เทป 203 ปี 2540) ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง สมาชิกเจ้าขุนทองมาเต้นเพลง “ภาษามือ” (เทป 291 ปี 2541) เพลง “เพื่อหัวใจพ่อแม่” (เทป 746 ปี 2547) และพบมีช่วงรายการที่ต่อยอดการใช้เพลงในการ สอนในช่วงเจ็ยแจ้วซัซซัน ที่มีการสอนเนื้อหาของเพลงรวมทั้งสอนวิธีพื้นฐานการร้อง และร้องเพลง

ไปกับเด็กๆในห้องสตูดิโอของรายการในเพลง “ป่าแสนสวย” (เทป 138 ปี 2549) แต่ในยุคนี้รายการ
เจ้าขุนทองเน้นเนื้อหาสาระและความหลากหลายมากผ่านการเล่านิทาน

พัฒนาการของนิทาน

จากตัวอย่างเทปรายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2550 มีช่วงในการเล่านิทาน คิดเป็น
ร้อยละ 38 ของเวลาแต่ละช่วงที่ออกอากาศทั้งหมด ซึ่งนับว่ามากกว่าช่วงอื่นๆในรายการ โดยการเล่า
นิทานนี้มีความหลากหลายทางเนื้อหา โดยเป็นนิทานของต่างชาติบ้าง เช่น นิทานญี่ปุ่นและจีน ดังนี้

นิทานเรื่อง “ฟางน้ำโซค” เป็นเรื่องเล่าของประเทศญี่ปุ่น มีชายยากจนคนหนึ่ง
เจอศาลเจ้าเทพดาจึงเข้าไปกราบไหว้ (ฉงนแต่งชุดคลุมมีผ้าคาดเอวเหมือนคนญี่ปุ่น คำนับเสร็จแล้ว
พูด ว่าอริกาโตะ) คือนั้นเทพดาก็มาเข้าฝันเขา เทพดาพูดว่า “ฐานะเจ้านี้ยากจนแต่ไม่เคยขโมยหรือ
ทำให้คนอื่นเดือดร้อน เจ้าอยู่ยากลำบากแต่ไม่เคยท้อแท้ต่ออุปสรรคทำงานด้วยความขยันขันแข็ง
ขอให้เจ้ามีความสุขตลอดไป ถ้าเจ้าเดินทางไปที่ทิศตะวันออกแล้วเกิดหกล้มจงกำสิ่งที่คุณสัมผัสเป็นสิ่ง
แรกที่พื้น มันจะนำโซคให้เจ้า ไปและนะ ซาโยนาระ” รุ่งขึ้นเขาเดินทางต่อแล้วก็สะดุดล้มมีฟางติด
ขึ้นมาที่มือ เมื่อเขาเดินทางต่อก็มีแมลงปอบินอยู่ที่ฟาง เขาพบเจอกับกระต่ายร้องให้อยู่เขาจึงให้
ฟางและแมลงปอไป (กระต่ายพูดว่า อาริกาโตะ โกไซมัส ชิตะ) เมื่อพี่ชายกระต่ายมาจึงให้สัมผัสฉงน
เป็นการตอบแทน เขาเดินไปเจอนายหญิงเปิดน้อยมากับคนใช้ หิวและเหนื่อยจนเป็นลม เขาจึงให้สัมผัส
กับคนใช้ให้นายหญิงเปิดน้อยทาน(ฉงนพูด โดโอะ) เปิดน้อยจึงให้ผ้าไหมเป็นการตอบแทน เขาเดิน
ต่อไปพบชาмуไร ที่ลาของเขาป่วย ฉงนจึงขอแลกแลกกับผ้าไหม เขาดูแลลาจนหายดีแล้วเดินทางต่อ
ชายหนุ่มไปหาท่านเศรษฐีแล้วมอบลาแก่เศรษฐีเมื่อลามีที่อยู่สบายเขาก็สบายใจเพราะเขาไม่สามารถ
ดูแลลาได้ต้องเดินทางอีกไกล เมื่อเศรษฐีรู้ว่าฉงนไม่มีบ้านที่นอน เขาจึงชวนให้อยู่ช่วยงาน

เทพดาสรุปว่า “ไม่ใช่เขามีโซคเพราะเทพดาบันดาลหรือกนะ เขาเป็นคนดีเสมอ
ต้นเสมอปลายคนเช่นนี้ไปไหนก็เป็นที่รักไปไหนก็มีคนช่วยเหลือจำไว้เป็นหลักไครชีวิตนะหลานๆ ทำดี
ย่อมได้ดีไปละ ซาโยนาระ”(เทป 114 ปี 2543)

นิทานจีนเรื่อง “หญิงสาวกับหนู” หญิงสาวที่เพิ่งเสียพ่อ และมีหนี้สินจำนวนมาก ถูก
เจ้าหนี้ยึดบ้าน หญิงสาวจึงนำเครื่องประดับออกขาย เพื่อนำมาซื้ออาหารประทังชีวิต เธอจึงรับจ้างเย็บ
ผ้า ยังถูกญาติมาขู่เอาเงินและดูถูก เธออาสาทำทุกอย่าง ญาติของเธอจึงสั่งให้เธอดูไม่ให้หนูมาแตะของ
ในโกดัง เจ้าหมูถือไม้ไล่ตีหนูหญิงสาวมีใจกรุณาจึงช่วยดูแลรักษาเจ้าหนู ญาติของเธอเห็นสมบัติชิ้น
สุดท้ายของเธอคือ ไม้เคาะหูเงิน จึงเข้ามาแย่งจนมันตกลงไปที่พื้น เจ้าหนูจึงมาหีบและวิ่งหนีไปและ
ญาติของเธอก็ไล่เธอออกไปทันที หนูตัวนั้นให้หญิงสาวตามไปที่ถ้ำ ซึ่งในถ้ำนั้นมีสมบัติมีค่ามากมายเจ้า
หนู “ฉันคือหนูวิเศษช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก แต่เลือกเฉพาะคนใจดีต่อสัตว์อย่างเธอเท่านั้นที่ฉันจะ

ช่วย ต่อไปนี้สมบัติใน ถ้านี้เป็นของเธอ จงตั้งใจทำมาหากิน และรักษาความดีความงามเสมอ นี้แหละครับ คนดีย่อมได้รับความช่วยเหลือ สวัสดิ์ครับ”(เทพ 139 ปี 2549)

นิทานเรื่อง สองร้านบะหมี่ที่เล่าถึงความคิดจิตใจของเจ้าของร้าน เกิดขึ้นที่เมืองจิน เกยกั๊กญาตีผู้พี่ และหล่อเลยต้องญาติผู้น้อย ช่วยกันเปิดขายร้านบะหมี่ขึ้น ทั้งคู่ทำบะหมี่แจกเด็กๆ ยากจนเป็นประจำ ชื่อร้านบะหมี่สุขใจ ไม่ไกลกันมีร้านบะหมี่ชื่อว่า บะหมี่สวรรค์ เป็นของนายย่นย่อ ตะ และฮวงเหยินเหยิน กำลังเปลี่ยนชื่อเป็นร้านบะหมี่สวรรค์อร่อยที่หนึ่ง ข้าวของใช้ของแพงมีราคา ย่นและเหยินแต่งกายดีหรูหรา ขึ้นราคาบะหมี่เพราะเน้นลูกค้าที่รวย ปริมาณอาหารเท่าเดิมแต่ราคา เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวแต่ร้านบะหมี่สุขใจยังคงเป็นเพลิงเหมือนเดิม ไม่ยอมขึ้นราคา ขายคุณภาพที่ สะอาด อร่อย อิ่ม แต่เธอก็ให้ญาติผู้น้องปรับปรุงเรื่องความสะอาดสบายและความสะอาด วันหนึ่งมี ชายหนุ่มจะมาทานอาหารที่ร้านบะหมี่สวรรค์ แต่ถูกเหยินไล่เพราะแต่งกายไม่หรูหราเขาโกรธมาก หลังจากนั้นชาวบ้านต่างพูดกันว่าร้านบะหมี่สวรรค์ขายราคาแพง และดูถูกลูกค้า ชาวบ้านจึงมากินที่ร้านบะหมี่สุขใจมากกว่า เพราะสะอาด ราคาไม่แพง อร่อย เจ้าของร้านกริยามารยาทดี ด้วยความเห็นแก่ตัวทำให้ร้านบะหมี่สวรรค์ปิดกิจการ (เทพ 2 ปี 2550)

จากตัวอย่างทั้ง 3 เรื่องที่ยกตัวอย่างมานี้ ในการเล่าจะมีการสอดแทรกความรู้ทางด้านภาษาโดยสังเกตได้จากคำพูดของหุ่น จากในเรื่องแรกเช่น “อาริกาโตะ โโกไซมัส ชิตะ” ในการขอบคุณ “โดโซะ” ในการเชื้อเชิญ “ซาโยนาระ” ในการพูดจากลา (เทพ 114 ปี 2543)การแต่งตัวของหุ่นจะสอดคล้องกับเรื่องที่เล่า เช่นในเรื่องที่ 2 หุ่นเปิดน้อยแต่งตัวแบบคนจีน มีปิ่นปักผม (เทพ 139 ปี 2549) และการตั้งชื่อหุ่นให้สอดคล้องกับที่มาของเรื่องเล่า เช่นในเรื่องที่ 3 เกยกั๊กญาตีผู้พี่ และหล่อเลยต้องญาติผู้น้อยนายย่นย่อตะ และฮวงเหยินเหยิน เป็นชื่อของหุ่นในนิทานที่เล่าถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในเมืองจิน (เทพ 2 ปี 2550)เด็กที่รับชมจะได้รับสุนทรียภาพในการเรียนรู้ คำพูด การแต่งการ วัฒนธรรมและความรู้รอบตัวจากประเทศต่างๆที่มีหุ่นมาแนะนำประเทศนั้นๆก่อนเข้านิทาน นอกจากนี้ยังมีนิทานที่ต่างกันที่วิธีรูปแบบการนำเสนอเช่นการใช้คนแสดง การใช้หุ่นคน นิทานจากหนังสือ คนต่างชาติมาเล่านิทาน และรูปแบบนิทานทั้งรายการซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การใช้คนแสดง

โดยส่วนใหญ่แล้วการเล่านิทานในรายการเจ้าขุนทองจะใช้หุ่นเป็นตัวแสดง ส่วนการแสดงของคนที่ปรากฏในรายการส่วนใหญ่แล้วก็จะเป็นการแสดงประเภทละครเพลง แต่ครั้งนี้ได้พบนิทานจากประเทศเวียดนามซึ่งมีหุ่นเจ้าขุนทองมาพูดแนะนำถึง ประเทศเวียดนาม หนึ่งในประเทศอาเซียน ซึ่งมีทั้งหมด 10 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และบรูไน และเข้าการแสดงนิทานประกอบเพลง ในชนบทประเทศเวียดนามมีเด็กคนหนึ่งออกมาทำงานหน้าบ้าน (เด็กผู้หญิงใส่ชุดและหมวกแบบชุดเวียดนาม) แต่มี

เจ้าหนี้ยี่มาเก็บเงินพอดี เด็กจึงคิดปริศนามาทายโดยเจ้าหนี้ยี่ให้บ้านและที่ดินเป็นเดิมพันถ้าเขาตอบถูก เด็กน้อยให้หนอนเป็นพยานเด็กถามคำถาม เจ้าหนี้ยี่ถามตอบ (เป็นเพลง และเต้นประกอบ) ปริศนาแรกคำถามคือ แม่ไปตลาดไปขายลมเย็น และซื้อแสงกลับบ้าน ปริศนาที่สอง คือ พ่อไปตัดต้นไม้ที่ยังไม่ตายแล้วเอาต้นไม้ตายไปปลูกใหม่ เจ้าหนี้ยี่ตอบไม่ได้ เขาจึงบอกว่าถ้าเด็กเฉลยคำตอบได้เขาจะคืนบ้านให้ คำตอบปริศนาแรกคือ แม่ไปขายพัด และแม่ซื้อตะเกียงกลับมา ปริศนาที่สอง คำตอบคือ พ่อไปตัดต้นไม้ในป่า และพ่อเอาไม้ทำรั้วฝั่งมันลงไปโนดิน เจ้าหนี้ยี่ให้หุ่นในรายการเจ้าขุนทองมาช่วยตัดสินให้โดยเจ้าหนี้ยี่โกหกว่าไม่ได้สัญญาอะไร เด็กน้อยจึงบอกว่ามันมีหนอน หนอนโตอยู่หัวและตกมาเกาะที่หนวดของเจ้าหนี้ยี่ตอนที่สัญญากับเธอ เจ้าหนี้ยี่เลยเถียงพันที่ว่าหนอนมันอยู่บนต้นไม้ ลุงมะตูมจึงเข้าใจว่ามันมีหนอนอยู่บนต้นไม้จริงและเจ้าหนี้ยี่สัญญาจริง(เทป 735 ปี 2547) การแสดงนี้มีเสน่ห์ตรงการแสดงเป็นการร้องเพลงโต้ตอบกันมีคำสัมผัสคล้องจอง การแต่งกายของคนที่มาแสดงนั้นก็แต่งกายให้เหมือนชาวเวียดนามเพื่อความสมจริง นิทานเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นนิทานทั้งรายการ คือ ออกอากาศ ทั้ง 3 ช่วงของรายการ (ช่วงที่ 2-4)

รูปที่ 86 ภาพแสดงนิทานประกอบเพลงเรื่องเล่าของประเทศเวียดนาม เทป 735 ปี 2547

การใช้หุ่นคน

ในรายการของเจ้าขุนทองนั้นมีความตั้งใจที่หุ่นในรายการทั้งหมดจะเป็นสัตว์ต่างๆ ในครั้งนี้พบว่าเกิดขึ้นมาของหุ่นคนในการแสดงนิทาน เช่น นิทานเรื่อง “พระอาทิตย์จอมเกียจคร้าน” (เทป 46 ปี 2548) นิทานเรื่อง “คุณหนูเลี้ยงหมู”(เทป 47 ปี 2548) เรื่อง “อาลาตินกับตะเกียงวิเศษ” (เทป 48 ปี 2548) นิทานเรื่อง “ยายกับตา”(เทป 137 ปี 2549) นิทานเรื่อง “หุ่นสัตว์”(เทป 138 ปี 2549) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

นิทานเรื่อง “พระอาทิตย์จอมเกียจคร้าน” นิทานของชนเผ่าหนึ่งเล่าไว้ว่าพระอาทิตย์สมัยก่อนไม่ได้เป็นดวงไฟกลมๆ แต่อยู่ในร่างคนเพราะเมื่อเริ่มทำงานพระอาทิตย์จะเหาะขึ้นไปบนท้องฟ้าวันหนึ่งพระอาทิตย์ตื่นสาย ฉงนไปตามฉงายและฉุย ชาวบ้านเดือนร้อนกันไปหมดเลยคิดจะหาใครไปปลูก เพื่อทำให้รู้ว่าทำหน้าที่เพื่อส่วนรวมต้องมีความรับผิดชอบ เด็กๆจึงช่วยกันไปปลูกพระอาทิตย์ เขาตกใจมากแดงขึ้นไปบนท้องฟ้าและกลายเป็นก้อนลูกไฟกลมๆ (เทป 46 ปี 2548)

รูปที่ 87 ภาพพระอาทิตย์จอมเกี้ยวจรร้าน เทป 46 ปี 2548

นิทานเรื่อง “คุณหนูเลี้ยงหมู” เรื่องนี้เจ้าขุนทองได้เล่าที่มาของหุ่นคนว่า “ขุนทองได้รับความเอื้อเฟื้อจากธรรมสภาได้ส่งนักแสดงหนุ่มสาวที่แสดงในนิทานธรรมชาติมาร่วมแสดง” โดยมีเนื้อเรื่องว่า เศรษฐีจึงให้หนูเทาไปเป่าประกาศลูกสาวจะแต่งงาน หลังจากนั้นก็มีชายสกปรกมาพบเศรษฐี ชายคนนี้มีอาชีพเลี้ยงหมูนี้แหละที่เศรษฐียกสาวให้ ลูกสาวเศรษฐีต้องทำทุกอย่างเองแต่เธอก็จะสนุกกับมัน ชายหนุ่มกลับบ้านพร้อมผลไม้ เขาจึงบอกว่าจะแบ่งเป็นส่วน คือ ส่วนแรก เอาไว้กินเอง ส่วนที่สองไว้ใช้หนี้ ส่วนที่สามให้ยืม และส่วนที่สี่เอาไว้ให้หมูกิน “ส่วนที่ใช้หนี้ ฉันจะนำไปขายได้เงินมาก็ให้พ่อแม่เป็นการตอบแทนคุณที่ท่านเลี้ยงเรามา ส่วนที่บอกว่าให้ยืม หมายถึงฉันจะเอาไปแจกจ่ายแก่เพื่อนบ้านและเด็กๆ เพราะเมื่อเรามีน้ำใจต่อคนอื่นทุกคนก็จะรักและช่วยเหลือเราตอบแทนเหมือนเป็นการให้ยืมยิ่งง” เธอคิดถึงพ่อเขาจึงพาไปหาเศรษฐีในวันรุ่งขึ้น ความจริงแล้วคนเลี้ยงหมูเป็นเจ้าของมาขอลูกสาวท่านเศรษฐี ท่านเศรษฐีจึงขอให้เจ้าชายปลอมเป็นคนเลี้ยงหมูเพื่อตัดนิสัยลูกสาว (เทป 47 ปี 2548) นิทานเรื่อง “หุ่นสัตว์”

รูปที่ 88 ภาพเจ้าชายปลอมเป็นคนเลี้ยงหมูและภาพเจ้าชายเปิดเผยตัว เทป 47 ปี 2548

เรื่อง “อาลาตินกับตะเกียงวิเศษ” พ่อมดเจออาลาติน จึงคิดลอบให้เขาไปเอาตะเกียงวิเศษที่อยู่ในถ้ำ อาลาตินมีฐานะยากจนมาก เขาจึงรับทำงานแต่งงานนั้นต้องเป็นงานสุจริตอาลาตินเข้าไปในถ้ำ หนูกัดมือพ่อมดตะเกียงหล่นลง ถ้ำก็ปิดลง อาลาติน หนู และตะเกียงอยู่ภายในถ้ำในถ้ำมืดมากเขาจึงคิดจะจุดไฟจากตะเกียง ทันใดนั้นมีควันออกมาจากตะเกียงออกมาเต็มจอภาพ (ใช้เทคนิคควันค่อยๆ เต็มจอเพื่อเอาหุ่นยักษ์เข้ามา) (จะพูดว่า นาย อีนี่ ฮัตซ่า และอื่นๆ) เขาจึงรีบไปหาพ่อมดตามคำของกาเขาวางแผนไปดวลดาบกับพ่อมดและให้หนูไปหยิบตะเกียงวิเศษมา หนูจึงสั่งให้ยักษ์จับพ่อมดใส่ลงไห หนูจึงปล่อยยักษ์ให้เป็นอิสระ (เทป 48 ปี 2548)

รูปที่ 89 ภาพพอมตเจ้ออาลาติน และภาพตวลตาบกับพอมต เทป 48 ปี 2548

นิทานเรื่อง “ยายกับตา” ตาและยายไปทำธุระให้หลานดูแลไร่ หลานก็มัวแต่เล่นไม่มีความรับผิดชอบ กาเลยกินถั่วในไร่ ตายายกลับมาเลยตีทำโทษ หลายร้องไห้วิ่งหนีไปหานายพรานให้ยิงอีกา (ตัดกลับมาที่ ฉงนและลุงไฉนพูดเล่า อธิบายการกระทำของตัวละคร “นายพรานไม่ช่วย เธอเลยไปหาหนูให้กัดสายธนูนายพราน นายพรานจะได้กลัวและยิงอีกา อีกาจะได้ไม่มากินถั่วงา ยายมาตามาก็ไม่ตีหลานไปหาแมวให้แมวกัดหนู ไปหาหมาให้หมากัดแมว หมาก็ไม่ช่วย หลานจึงไปหาไม้ค้อนให้ย่อนหัวหมาค้อนก็ไม่ช่วย หลานจึงไปหาไฟให้ช่วยไหม้ไม้ค้อน ไฟไม่ช่วย จึงไปหาน้ำ หลานจึงไปหาตลิงให้ช่วย พังทับน้ำน้ำไม่ช่วยดับไฟแมลงหรีช่วยไปตอมตาข้าง ข้างมาพังตลิง ธิบวิ้งแจ๊นๆ ตลิงธิบเล่นโถมกายทันที จะทับน้ำชะ น้ำบอกว่าอย่า ฉันจะช่วยดับไฟเร็วรี ไฟกลัวจิงลุกโชนเร็วรี จะไปเผาค้อนให้ไหม้เป็นจุล ค้อนก็กลัวจะไปย่อนหูหมา หมาร้องว่าอย่านะพ่อคุณ ธิบวิ้งไล่ๆแมวจนวุ่น หนีหัวซุนยอมช่วยอีกแรง แมวก็กไปไล่หนูตามสั่ง หนูขอยังฉันจะแสดง จะกัดสายธนูจนขาดจนแหง นายพรานจึงแจ้งว่าจะไปยิงกา กากๆบินมากินถั่ว กากก็กลัวลูกธนูแทบบ้า จึงบินหนีหลบลิ้กايا แต่นั่นมาถั่วงาปลอดภัย ยายมาไม่ตามาไม่ตี แต่คราวนี้หลานรู้แก่ใจ ต้องรับผิดชอบอยู่โยงเฝ้าไร่ ท่านรักหนูจึงสอนอบรม(เทป 137 ปี 2549)

รูปที่ 90 ภาพตาและยายไปทำธุระให้หลานดูแลไร่ภาพหลานไปขอให้หมาช่วย เทป 137 ปี 2549

นิทานเรื่อง “หุ่นสี่ตัว” เจ้าขุนทองเล่าถึงการเกิดขึ้นของนิทานเรื่องนี้ว่าเมื่อสิงหาคมปีที่แล้ว หุ่นคณะเจ้าขุนทองได้ร่วมงานศิลปะอาเซียนครั้งที่ 2 จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรมเป็นงานแสดงละครหุ่นนานาชาติตั้ง 10 ประเทศ ได้เห็นหุ่นสายจากประเทศพม่า จึงนึกถึงนิทานจากประเทศพม่าเรื่องเกิดขึ้นในประเทศพม่า อ่องกำลังจะออกเดินทางไกล พ่อของเขาเป็นช่างทำหุ่นจึงมอบหุ่นให้ 4 ตัว ซึ่งเป็นตัวแทนของปัญญา พละกำลัง ความรอบรู้ และความดีงาม พ่อสอนว่าความดีและสติปัญญา ต้องอยู่

เหนือพละกำลังและความรู้ ซึ่งเรื่องการเป็นการนำเสนอการแสดงของหุ่นซ้อนกับหุ่นอีกทีด้วย จึงเป็นรูปแบบใหม่ที่ผู้วิจัยได้สังเกตเห็น(เทป138 ปี 2549)

รูปที่ 91 ภาพเข้าเรื่องนิทานเรื่อง “หุ่นสัตว์” และภาพของหุ่นซ้อนกับหุ่นอีกที เทป 138 ปี 2549

จากตัวอย่างนิทานที่มีการใช้หุ่นลักษณะคนแสดงทั้ง 5 เรื่อง หุ่นที่มีลักษณะเป็นคนได้ปรากฏในรายการเจ้าขุนทอง ตั้งแต่ปี 2548 จะเห็นถึงการสอดแทรกความรู้ที่หลากหลายจากเนื้อหาของประเทศต่างๆ เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมผ่านการแต่งกายของหุ่นและคำพูดจากเสียงพากย์ รูปแบบการนำเสนอที่เป็นคำสัมผัส คลองจ้อยที่สวยงาม รวมทั้งเทคนิคการนำเสนอแบบหุ่นซ้อนหุ่นอีกชั้นหนึ่ง

นิทานจากหนังสือ

นอกจากนิทานที่เกี่ยวกับประเทศต่างๆ แล้วนั้น เจ้าขุนทองยังมีการนำนิทานจากหนังสือตัวอย่างที่เป็นหนังสือนิทานที่เจ้าขุนทองแนะนำ โดยเป็นเทคนิคการเปลี่ยนจากสื่อหนังสือเป็นนิทานการแสดงของหุ่นโดยมีการสอดแทรกความรู้ คติ ข้อคิดและคำสอน ให้เด็กๆ ที่รับชมได้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปต่อยอดใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น

นิทานสอนใจ ได้รับการคัดเลือกจากกรมอนามัยจึงมีชื่อว่า Rabbit Return หลังจากป่วยแพ้แก้เต่า เจ้ากระต่ายก็ออกกำลังกายสม่ำเสมอ กินอาหารที่มีประโยชน์แก่ร่างกายไม่เกียจคร้านเหมือนแต่ก่อน แต่เจ้าเต่าเมื่อชนะก็มีเงินมากมายจึงซื้อขนมและอาหารกิน เจ้ากระต่ายขอประลองอีกครั้ง เต่ารับคำท้าแต่สภาพร่างกายของเขาไม่พร้อมเอาเสียเลย (มีเอาหุ่นแบกที่ยกน้ำหนัก) แต่กระต่ายซ้อมอย่างสม่ำเสมอเป็นเวลาหลายเดือนแล้ว เต่าเป็นลมหมดสติไปเพราะอ้วนและออกกำลังกายหักโหม จึงถูกพาไปส่งโรงพยาบาล เจ้ากระต่ายจึงไม่มีโอกาสแข่งขัน เมื่อนิทานจบลงหุ่นลุงมะตูมก็มาสรุปข้อคิดที่ได้จากนิทาน “ที่เต่าป่วยขนาดนี้ เพราะกินและนอนมาก เอาแต่กินกับนอน ไม่ได้ออกกำลังกายเลยพอมาทักโหมออกกำลังกายก็ถึงกับเป็นลม เจ้ากระต่ายเธอก็รักษาสุขภาพไว้ดีแล้ว แต่เจ้าเต่าต้องฟื้นฟูสุขภาพเป็นการใหญ่ สุขภาพดีก็ไม่ต้องสนใจหรอกว่าใครจะชนะใคร”

นิทานจากหนังสือ “นิทานทำให้ลูกฉลาดจริงจริง” จากสำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง “สุนัขจิ้งจอก และไวน์องุ่น” ซึ่งเป็นที่มาของสำนวนว่าองุ่นเปรี้ยวองุ่นเปรี้ยวนั้นหมายความว่า เมื่อไม่สามารถเป็นเจ้าของได้ก็เลยกล่าวหาว่าของนั้นไม่ดีที่หมู่บ้านแห่งนี้มีผลิตผลเป็นองุ่น ชาวบ้านเลยนำมาทำเป็นไวน์องุ่นได้จากการเอาองุ่นไปหมัก ไวน์องุ่นถูกเก็บไว้

เป็นอย่างดี แต่เมื่อมีคนรู้เข้า วันหนึ่งมันถูกขโมยไป ชาวบ้านจึงตกลงกันให้ฉงนเฝ้า แต่มันก็ยังคงถูกขโมยไปอีกเย็นวันนั้นน้ำต้องเลยรอยแบ่งไว้ที่พื้นห้องเก็บไวน์ พอตอนเช้าทุกคนก็มาดู เป็นรอยเท้าของจิ้งจอกแดง ชาวบ้านจึงไปตามจับตัวจิ้งจอกแดง เขาจึงวิ่งหนีด้วยความมีนเมาเขาจึงวิ่งตกล้ำเมื่อนิทานจบลงหุ่นน้ำต้องก็สอนข้อคิดที่ได้ “ฤทธิ์ของมีนเมาก็อย่างนี้ ดินะที่ไม่ได้ขับชี่ยานพาหนะ” (เทพ 748 ปี 2547)

รูปที่ 92 ภาพเจ้าของหนังสือ “นิทานทำให้ลูกฉลาดจริงจริง”

นิทานเรื่อง “สามคำจำให้แม่น” จากหนังสือของสำนักพิมพ์ pass คำ 3 คำที่ทุกคนควรใช้เป็นประจำ สวัสดิ์ ขอโทษ และขอบคุณเล่าด้วยเสียง Voice over อ่านจากในหนังสือ กล้องถ่ายภาพจากหน้าหนังสือฉงนและฉาบอ่านหนังสือ ฉาบ “สวัสดิ์ดวงตะวันตอนเช้า เพราะพระอาทิตย์ขึ้นตอนเช้าทางทิศตะวันออก” เล่าเรื่องสวัสดิ์คุณพ่อคุณแม่ สวัสดิ์เพื่อนๆ หุ่นฉาบไปโรงเรียนเจอเพื่อนๆ ก็ทักทายสวัสดิ์สวัสดิ์คุณครู ซึ่งหุ่นทางดาบเล่นเป็นครู โดยการเล่าเรื่องจากหนังสือหุ่นในรายการเจ้าขุนทองจะแสดงตัวอย่างประกอบเนื้อหา และมีการนำไปใช้ในการขอบคุณและสวัสดิ์ผู้ชมที่บ้าน (เทพ 3 ปี 2550)

ในรายการเจ้าขุนทองมีการแสดงที่เปลี่ยนรูปแบบสื่อหนังสือมาเป็นสื่อการแสดงของหุ่นเพื่อสอดแทรกความรู้ที่มีอยู่แล้วในหนังสือ และเพิ่มเติมลงไปด้วยความสามารถทีมงานของรายการผ่านทางคำพูดหรือการแสดงของหุ่นในรายการเพื่อส่งเสริมให้เด็กๆ ที่ชมรายการมีนิสัยในการรักการอ่านหนังสือ

คนต่างชาติมาเล่านิทาน

นอกจากเปลี่ยนรูปแบบจากนิทานในหนังสือเป็นนิทานการแสดงของหุ่นในรายการโทรทัศน์แล้วนั้น รายการเจ้าขุนทองยังมีการเปลี่ยนรูปแบบในรายการตนเองที่มุ่งเน้นสอนภาษาไทย แต่มีการเพิ่มเติมในการสอนภาษาอังกฤษอีกด้วย โดยมีชาวต่างชาติมาเล่านิทานในรายการโดยเป็นภาษาอังกฤษ แล้วใช้การแปลเป็นไทย ประโยคต่อประโยค โดยมีการใช้ภาพในหนังสือและการแสดงของเหล่าหุ่นในรายการประกอบในระหว่างการเล่านิทานไปด้วย พร้อมมีการสอนคำภาษาอังกฤษที่ได้จากนิทานเรื่องนั้นๆ โดยสอนการออกเสียง การสะกด ความหมาย โดยมีการให้หุ่นในรายการเป็นผู้ช่วยในการแปลเป็นภาษาไทย เช่น

นิทานเรใจเรื่อง “หนูน้อยหมวกแดง” คนต่างชาติมาเล่าเรื่องหนูน้อยหมวกแดงเป็นภาษาอังกฤษ โดยเมื่ออ่านจบ แล้วหยุด Voice over แปลเป็นภาษาไทยอีกที เมื่อเล่าจบแล้วก็จะมีการทบทวนคำศัพท์ที่ได้โดยใช้ หุ่นวิลเลียม อ่านออกเสียงภาษาอังกฤษให้พูดตาม แล้วสะกดคำ และหุ่นเป็ดน้อยแปลเป็นภาษาไทย โดยมีคำต่อไปนี้ Girl Grandmother Flower Eat Eyes Ears Teeth (เทป 399 ปี 2542)

รูปที่ 93 ภาพคนต่างชาติมาเล่านิทาน และภาพหุ่นวิลเลียมสอนคำศัพท์ที่ได้จากนิทาน เทป 399 ปี 2542

ช่วงภาษาธรรมชาติคนต่างชาติมาเล่านิทานให้ฟัง โดยใช้ Voice over แปลเป็นไทย มีการใช้หุ่นมือ และภาพวาดแสดงประกอบการเล่านิทาน พร้อมตัดสลับกับคนเล่าเรื่อง เมื่อเล่าจบแล้ว ชาวต่างชาติสอนคำศัพท์ที่ได้จากเรื่อง โดยชาวต่างชาติออกเสียงพูดและสะกดคำศัพท์ แล้วให้น้ำตองแปลความหมายเป็นภาษาไทย โดยมีคำว่า Rabbit Mother Cry Jacket Supper Shoes (เทป 400 ปี 2542)

รูปที่ 94 ภาพคนต่างชาติมาเล่านิทาน และภาพการแสดงหุ่นประกอบการเล่า เทป 400 ปี 2542

การใช้นิทานเป็นสื่อการสอนในรายการเจ้าขุนทองในปี 2540 – 2550 นั้นเป็นสิ่งที่โดดเด่นทั้งวิธีการเล่าเรื่อง รูปแบบการเล่าที่มีความรู้ต่างๆรอบตัว เทคนิควิธีการนำเสนอที่มีการขยายพัฒนาจึงทำให้จากปกตินิทานในรายการเจ้าขุนทองจะออกอากาศในหนึ่งครั้งจะ ใช้ 1-2 เปรกของรายการ

รูปแบบนิทานทั้งรายการ

เป็นการเล่านิทานประกอบการแสดงของหุ่นในรายการที่ออกอากาศต่อครั้งใช้เวลาแสดงถึง 4 เปรกของรายการ เรียกว่าทั้งรายการเป็นการเล่านิทาน ช่วงแรกของรายการที่มีหุ่นมาแนะนำ สอน พูดกล่าวเชื่อมโยงถึงนิทานที่จะนำเสนอ และเล่านิทานตั้งแต่ในช่วงแรกของรายการ เช่น ในเทป 498 ปี 2542 เทป 735 ปี 2547 และ เทป 48 ปี 2548 ประกอบด้วย

ช่วงนิทานเร่ใจ เจ้าขุนทองมากล่าวถึงนิทานเรื่องยาวที่จะได้รับชม พ่อและแม่ กระต่ายมีบ้านใหญ่สวยงามมีลูกสุดแสนชน 2 ตัว ด้วยที่สาวใช้ทำงานหนัก ทำให้ไม่ไหวจึงลาออกเพราะ บ้านรกและเลอะเทอะมาก ที่บ้านรก ไม่ใช่เพราะงานเยอะหรอก แต่เพราะไม่แบ่งหน้าที่ คุณพ่อคุณแม่ไปทำงานหารายได้ ลูกๆก็มีหน้าที่เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทุกคนมีหน้าที่แต่งงานบ้านไม่ใช่ งานของใครเพียงคนเดียว ทุกคนต้องช่วยกัน ใช้ข้าวของทุกชนิดอย่างประหยัด จัดเก็บเข้าที่เมื่อเลิกใช้ แบ่งเวลาและงานช่วยกันคนละไม้ละมือ ย่ากระต่ายมาสอนคำ และความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ขยะ รีไซเคิล รียูส สุขลักษณะ(เทป 498 ปี 2542)นอกจากนี้ยังพบอีก 2 ครั้งคือ นิทานจากประเทศเวียดนามประกอบเพลง (เทป 735 ปี 2547) และ เรื่องอาลาตินกับตะเกียงวิเศษ (เทป 48 ปี 2548)

นอกเหนือจากการแสดงและการเล่านิทานที่สอดแทรกความรู้ที่เป็นสีสันของรายการ เจ้าขุนทองตั้งแต่แรกเริ่มรายการแล้วนั้น สีสันอีกอย่างหนึ่งของรายการที่มีมาแต่แรกเริ่มรายการ เช่นกันคือแฮกรับเชิญ

แฮกรับเชิญ

แฮกรับเชิญที่มารายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ นั้นยังคงมีส่วนช่วยในการสอน การเรียนรู้ของเด็กที่รับชมที่บ้าน และมีบทบาทในรายการเจ้าขุนทองเพิ่มขึ้น แต่จำนวนแฮกรับเชิญที่พบลดน้อยลงกว่าเดิมผู้วิจัยได้พบเทปที่มีแฮกรับเชิญมาในรายการจำนวน 6 เทป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13.6 ของจำนวนเทปตัวอย่าง เช่น ในปี 2540 และ 2544

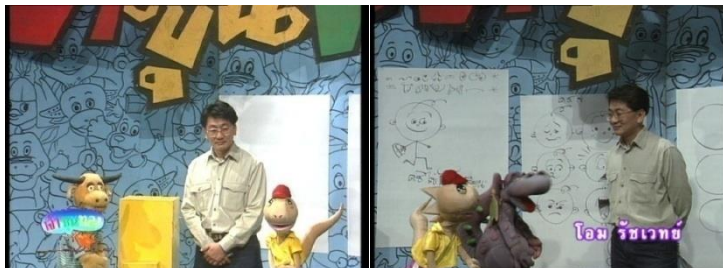
- คุณมาตिका อรรถกรศิริโพธิ์(น้องปี) นักแสดงเด็กมาร่วมในรายการช่วงเวทิตาว คุณถึงการแสดงละคร (เทป161 ปี 2540) และช่วงเวทิตาว มาช่วยลุงมะตูมอธิบายคำ แสดงประกอบการอธิบายคำ และเชิดหุ่นตุ๊กตาพร้อมกับพากย์เสียงสอนวิธีสะกดคำ (เทป 162 ปี 2540)

รูปที่ 95 ภาพคุณมาตिका อรรถกรศิริโพธิ์คุณถึงการแสดงละคร และภาพเชิดหุ่นตุ๊กตาพร้อมกับพากย์เสียงสอนวิธีสะกดคำ

- คุณโอม รัชเวทย์ นักวาดภาพการ์ตูนมาพร้อมกับหุ่นกิ้งก่าจากหนังสือท่องโลกนิทาน มาพูดคุยในรายการ และร่วมสอนเด็กเด็กที่ชมที่บ้านถึงวิธีการวาดภาพการ์ตูนโดยในเทปแรก

สอนวาดการ์ตูนจากตัวเลขและจากทรงของผลไม้ มีการพัฒนาต่อยอดไปเรื่อยๆจนกลายเป็นหน้าอาร์มณัต์ตัวการ์ตูนและเล่านิทานประกอบไปด้วย (เทป 270 , เทป 271 เทป272 , เทป 273 ปี 2544)

รูปที่ 96 ภาพคุณโอม รัชเวทย์ มาพร้อมกับหุ่นกิ้งก่า

และภาพกิ้งก่ากับกิ้งก่าคุยเรื่องภาพการ์ตูนกับคุณโอม รัชเวทย์

เป็นตัวอย่งที่แซกรับเชิญมีผลต่อการเกิดช่วงต่างๆในรายการ ซึ่งรายการเจ้าขุนทองนี้มีการปรับเปลี่ยนช่วงต่างๆในรายการเพื่อส่งเสริมพัฒนารูปแบบตัวรายการให้มีความทันสมัยและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ช่วงรายการ

รายการเจ้าขุนทองยังแต่ส่วนใหญ่ยังคงช่วงรายการเก่าๆที่มีมาแต่แรกเริ่มแต่อาจมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและพัฒนารูปแบบการนำเสนอแต่ยังคงเอกลักษณ์ของแต่ละช่วงรายการเอาไว้ และในช่วงเวลานี้รายการเจ้าขุนทองมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและช่วงเวลาในการออกอากาศเพื่อพัฒนารูปแบบรายการให้สอดคล้องกับปัจจัยต่างๆรวมทั้งจากผู้สนับสนุนรายการ รายการเจ้าขุนทองจึงมีช่วงรายการใหม่เกิดขึ้นมากมาย แต่บางช่วงรายการก็ออกอากาศเพียงไม่กี่ครั้งแล้วก็หายไป แต่เห็นได้ถึงความหลากหลายที่เกิดขึ้นจากช่วงต่างๆและความพัฒนาต่อยอดของแต่ละช่วงรายการ

“ยุคที่ 2 คือยุคเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ช่วงรายการมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ก่อนเราจะคิดช่วงรายการแปลกๆขึ้นมาซึ่งยุคนั้นมันมีการตลาดของช่อง 7 ทำสินค้าออกมาขาย ทำวารสารเจ้าขุนทองแล้วก็ทำคลับที่รับสมัครสมาชิก สร้างให้มันมีมาตรฐานมากขึ้น มีการสื่อสารกันระหว่างคนดูกับผู้ทำโดยการเขียนจดหมายส่งเข้ามาในรายการ ให้ตอบคำถาม โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน 1.ให้ตอบไปรษณียบัตร เป็นเรื่องของการตลาด 2.เด็กเขียนจดหมายมาเองมาคุยกับพี่ฉงน คุยกับพี่หางดาบ แล้วก็เอาจดหมายเหล่านั้นมาตอบในรายการ ยุคที่2 มีความหลากหลายของช่วง เช่นมีเด็กมาร้องเพลงในรายการ เอาหุ่นมาสัมภาษณ์ศิลปินมีดาราด็กช่อง 7 ที่เพิ่งเริ่มมาแสดงอย่าง เจมี บูเฮอร์ ที่เพิ่งเริ่มมาเล่นละครช่อง 7 ก็จะเอามาโปรโมทในรายการเจ้าขุนทองมาเล่นละครหรือมาเป็นนางฟ้าในรายการ มีสัมภาษณ์ เชิญศิลปินวาดรูปต่างๆที่เก่งๆมาวาดรูป ช่วงนั้นมีเรื่องการตลาด แล้วก็มีย่อยไปถ่ายนอกสถานที่

เกร็ดความรู้ด้านต่างๆ แล้วนำมาใส่ในรายการเนื้อหารายการจึงหลากหลายรูปแบบอันนี้คือรูปแบบรายการที่มีการเปลี่ยนไปเพราะ 5 วันที่ออกอากาศมันมีช่วงเวลาที่หลากหลายมาก เราเลยต้องหาอะไรมาใส่ใหม่ ไม่งั้นทุกวันมันจะเหมือนกัน”

(ธนาธิป ขยันการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

โดยในช่วงแรกมีความเด่นชัดขึ้นของรูปแบบรายการ เป็นช่วงที่หุ่นส่วนใหญ่เป็นหุ่นเจ้าขุนทองมาพูดทักทาย เกริ่นบอกเล่าเชื่อมโยงเข้าสู่ช่วงรายการ และการตัวอย่างรายการให้ชม จนมาถึงเทป 602 ปี 2546 ที่ไม่มีตัวอย่างรายการให้ชม

ช่วงรายการที่ยังคงไว้

ช่วงเวทีดาว

รูปที่ 97 ภาพเข้าช่วงเวทีดาวปี 2540

นำเสนอในรูปแบบการสนทนา และร้องเพลงหรือเล่านิทานจากดาราแขกรับเชิญในรายการ ซึ่งมาพูดคุยกับหุ่นในรายการ ร่วมร้องเพลงหรือเล่านิทานร่วมแสดงประกอบการสอนเด็กที่รับชมรายการ

ช่วงนิทานเร่ใจ

รูปที่ 98 ภาพเข้าช่วงนิทานเร่ใจ ปี 2543

นำเสนอในรูปแบบการเล่านิทาน ประกอบการแสดงของหุ่น เนื้อหาที่นำเสนอได้แก่เรื่องราวที่ผูกขึ้นเป็นนิทาน โดยมีข้อคิดจากนิทานผ่านการกระทำของตัวละครหุ่นเอง โดยการพูดสรุปสิ่งที่ได้จากละครให้เด็กที่รับชมฟัง

ช่วงเวทีของเรา

รูปที่ 99ภาพเข้าช่วงเวทีของเรา ปี 2546

ช่วงสนุกกับคำ

รูปที่ 100ภาพเข้าช่วงสนุกกับคำ ปี 2541และปี 2543

นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย ยกตัวอย่างคำ สำนวนจากหุ่นลุ่มมะตูม โดยมีการแสดงของหุ่นประกอบความหมาย เนื้อหาที่นำเสนอ เช่น อธิบายความหมายของคำภาษาไทย สำนวน ภาษา สุภาษิต และคำพังเพยของไทย และการนำไปใช้ รวมทั้งแสดงคำบนจอภาพเพื่อให้เด็กและเยาวชน สะกดและเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ช่วงเปิดตำรา

รูปที่ 101ภาพเข้าช่วงเปิดตำราปี 2547

หุ่นลุ่มมะตูมสอนคำและความหมายของคำที่เขียน เล่าถึงที่มาของสิ่งต่างๆ การเกิด และกำเนิดมีการยกตัวอย่าง การบรรยายหรือการแสดงหุ่นประกอบ

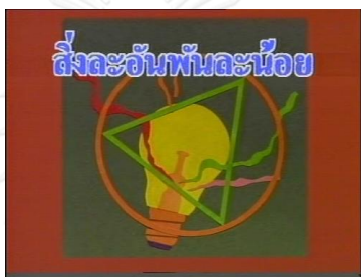
ร้องเล่นเต้นตามเพลง

รูปที่ 102 ภาพเข้าช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลงปี 2541

นำเสนอในรูปแบบที่มีเด็กๆ จากทางบ้าน หรือจากโรงเรียนมาแสดงการเต้นให้ชม ในบางครั้งจะมีการสอนท่าเต้นก่อนเข้าเพลงก่อน แล้วหลังจากนั้นก็เปิดเพลงแล้วเต้นไปพร้อมๆ กัน

สิ่งละอันพันละน้อย

รูปที่ 103 ภาพเข้าช่วงสิ่งละอันพันละน้อย ปี 2541

ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย ประกอบการแสดงของหุ่น โดยส่วนใหญ่มีหุ่นคุณหมัศจรีย์ เป็นผู้สอนหรือเล่า โดยมีหุ่นวอแวเป็นผู้ที่ถามหรือสงสัยในเรื่องต่างๆ เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นความรู้ มีทั้งความรู้เชิงวิชาการ และความรู้รอบตัวทั่วไป

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ช่วงมือน้อยสร้างฝัน

รูปที่ 104 ภาพเข้าช่วงมือน้อยสร้างฝัน ปี 2541 ภาพการใช้คนแทนหุ่นในรายการ ปี 2547

ช่วงมือน้อยสร้างฝัน นำเสนอในรูปแบบการสอนในการประดิษฐ์ของต่างๆ โดยหุ่น เป็ดน้อย โดยนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ซึ่งต่อมาเปลี่ยนจากหุ่นเป็ดน้อยเป็นคนมาสอนประดิษฐ์ (เทป 746 ปี 2547)

ช่วงนิทานในตู้

รูปที่ 105 ภาพเข้าช่วงนิทานในตู้ ปี 2548

ช่วงรายการที่เกิดใหม่

นิทานคุณย่า

รูปที่ 106 ภาพเข้าช่วงนิทานคุณย่า ปี 2540

เป็นนิทานที่เล่าด้วยหุ่นคุณย่าทาน

สำนวนชวนคิด

รูปที่ 107 ภาพเข้าช่วงสำนวนชวนคิด ปี 2541

นำเสนอการบรรยาย สอนถึงสำนวนต่างๆ และความหมาย โดยมีการแสดงของหุ่น

ประกอบเนื้อหา

ช่วงภาษาธรรมชาติ

รูปที่ 108 ภาพเข้าช่วงภาษาธรรมชาติ ปี 2542

มีคนต่างชาติมาเล่านิทานเป็นภาษาอังกฤษ โดยมีการแปลเป็นภาษาไทยอีกที ในระหว่างที่เล่าก็มีภาพประกอบจากหนังสือ หรือการแสดงของหุ่นในรายการ มีการทบทวนคำศัพท์ที่ได้โดยใช้ หุ่นวิลเลียม อ่านออกเสียงภาษาอังกฤษให้พูดตาม แล้วสะกดคำ และหุ่นในรายการแปลเป็นภาษาไทย ภาพเข้ารายการมีใช้หุ่นวิลเลียมพูดแบบหุ่นเจ้าขุนทองโดยพูดว่า “วิลเลียมมาแล้ว มาแล้ว มาแล้วครับ”

ช่วงคุณครูที่รัก

รูปที่ 109 ภาพเข้าช่วงคุณครูที่รัก ปี 2543

เป็นการนำหุ่นในรายการออกไปถ่ายทำนอกพื้นที่โดยไปเยี่ยมชมการสอนที่น่าสนใจในโรงเรียนต่างๆ หุ่นในรายการร่วมทำกิจกรรมนั้นๆ ด้วยกับเด็กๆ พร้อมสัมภาษณ์เด็กนักเรียน และอาจารย์

ช่วงเจ็ยแจ้วเจรจา

รูปที่ 110 ภาพเข้าช่วงเจ็ยแจ้วเจรจา ปี 2543

เป็นช่วงที่รายการเจ้าขุนทองให้เด็กๆ เข้ามามีส่วนร่วมในรายการโดยการมาเล่านิทานให้เด็กๆ ทางบ้านฟัง

สอนวาดการ์ตูน

รูปที่ 111 ภาพคุณโอม รัชเวทย์ สอนวาดหน้าตัวการ์ตูน ปี 2544

คุณโอม รัชเวทย์ มาสอนเด็กเด็กที่ชมทางบ้านถึงวิธีการวาดภาพการ์ตูนโดยในเทปแรกสอนวาดการ์ตูนจากตัวเลขและจากทรงของผลไม้ มีการพัฒนาต่อยอดไปเรื่อยๆจนกลายเป็นหน้าอาร์มณต์ตัวการ์ตูนและเล่านิทานประกอบไปด้วย

ช่วงแก้มแดงแรงเยอะ

รูปที่ 112 ภาพเข้าช่วงแก้มแดงแรงเยอะ ปี 2545 และ ปี 2548

เป็นช่วงที่นำเสนอมีคนมาสอนวิธีการอบอุ่นร่างกายและสอนเต้นออกกำลังกายโดยมีการแสดงตัวอย่างเป็นขั้นตอนให้ทำตามแล้วเดินไปด้วยกัน

ช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์

รูปที่ 113 ภาพเข้าช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์ ปี 2546 และภาพเข้าช่วงภาษาอังกฤษ

เป็นช่วงสารคดีและอนิเมชันสัตว์ต่างๆ ที่จะพาคุณดูไปรู้จักสัตว์ชนิดต่างๆ เมื่อจบรายการจะมีคนต่างชาติจากสถาบัน Kids Square การสอนคำและประโยคที่เกี่ยวกับสัตว์ชนิดต่างๆ ที่รายการได้นำเสนอ

ช่วงเราเป็นเพื่อนกันนะ

รูปที่ 114 ภาพเด็กทางบ้านในช่วงเราเป็นเพื่อนกันนะ ปี 2548

ชวนเพื่อนๆ ที่มีสัตว์เลี้ยงเลี้ยงสมัครเข้ามาเพื่อจะให้หุ่่นจากรายการเจ้าขุนทองไปเยี่ยมและสัมภาษณ์ถึงที่บ้าน

ช่วงชวนกันอ่านสำราญใจ

รูปที่ 115ภาพเด็กเล่นิทานในช่วงชวนกันอ่านสำราญใจ

มีเด็กๆจากทางบ้านมาเล่นิทานให้คนดูฟัง

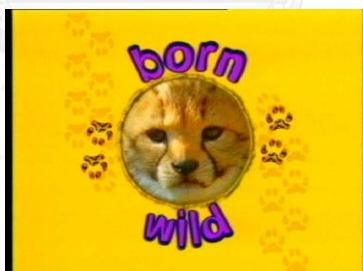
ช่วงเส้นสายระบายสี

รูปที่ 116ภาพแสดงผลงานในช่วงเส้นสายระบายสี

มีรูปแบบการนำเสนอโดยการสอนการวาดภาพ และการประดิษฐ์มาร่วมกันโดยมีการแสดงตัวอย่างและขั้นตอนจึงเป็นผลงานที่ออกมามากกว่าภาพวาด

ช่วงสารคดีจากต่างประเทศ “ชีวิตน้อยในไพรกว้าง”

รูปที่ 117ภาพเข้าช่วงสารคดีจากต่างประเทศ “ชีวิตน้อยในไพรกว้าง”

มีรูปแบบเป็นสารคดีจากต่างประเทศพาเด็กๆที่ชมไปรู้จักสัตว์ต่างๆที่อยู่ในป่า

ช่วงนิทานยิ้มแป้น

รูปที่ 118ภาพเข้าช่วงนิทานยิ้มแป้น

ช่วงเจ็ยแจ้วซัซขาน

รูปที่ 119 ภาพการสอนในช่วงเจ็ยแจ้วซัซขาน เทป 138 ปี 2549

เป็นช่วงสอนพื้นฐานการร้องเพลงและการสอนเนื้อหาของเพลงในรายการเจ้าขุนทองพร้อมกับมีเด็กๆร่วมในรายการเพื่อแสดงตัวอย่างวิธีการออกเสียงและร้องไปด้วยกัน

1.2 เนื้อหาสาระ ของรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 -2550

เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่เป็นการสอน ความรู้ ความหมายของ คำสำนวน สุภาษิตเพื่อให้เด็กๆได้นำไปใช้ได้ถูกต้องในชีวิตประจำวันและนำไปต่อยอด ซึ่งการสอนในรายการเจ้าขุนทองนี้มีการสอดแทรกอยู่ในทุกช่วงรายการโดยอาศัยความต่อเนื่องของช่วง เทคนิครูปแบบการนำเสนอการสอนโดยการใช้หุ่นแสดง ผู้วิจัยจึงได้เรียบเรียงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับ คำ และสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ออกเป็นช่วงที่ 2 – 3 จากเทปกลุ่มตัวอย่างปี 2540 -2550พร้อมศึกษาถึงการใช้หุ่นในการสอน

การสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการ เป็นช่วงที่พบการสอนทางด้านเนื้อหา มากที่สุดเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นช่วงสนุกกับคำ โดยมีหุ่นลูกมะตูมเป็นหุ่นหลักในการสอน ตารางที่10แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2540 - 2550

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทป 162 ปี 2540	ออ คือ รวมกันเป็นกลุ่มหรือคั่งกันอยู่ เช่น “อย่าแก่งแย่งเบียดเสียดกัน ควรเข้าแถวให้เป็นระเบียบนะครับ” อ้อ,อ้อ คือ คำที่เปล่งออกมาแสดงว่ารู้แล้ว เข้าใจแล้ว นึกได้ อ้อย ใช้ขยายคำนาม	ฉงน ฉงาย	หุ่นในรายการแสดง ตัวอย่างประกอบ
เทป 115 ปี 2543	“พินหลอ ทำให้ไม่หล่อ พินหลอ คือพิน หักหรือพินหลุดไปทั้งซี่ อาจจะเป็นเพราะพิน ผุมาก หรืออุบัติเหตุ เด็กๆจะมีพินน้ำนมซุด	น้ำต้อง ลูกมะตูม	มีการตกแต่งหุ่นให้ เหมือนพินหลอ และใช้ การพูดบรรยายในการ

เทพ	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
	แรกต่อมาพินน้ำนมก็จะหลุดไปและมีพิน แท่งขึ้นมาแทน” พร้อมตัวอย่างคำ เช่น เหลือหลอ แปลว่า หลงเหลืออยู่ เช่น เงิน หมดไม่เหลือหลอ หรอ แปลว่า สึกเข้าไป กร่อนเข้าไป เช่น สึกหรอ ร้อยหรอ		สอน
เทพ 448 ปี 2545	หลัง หมายถึงส่วนเบื้องบน เช่น หลังมือ หลังคาคือส่วนของเบื้องบนของเรือนใช้บัง แดดและฝน	เหยิน วอแว ฉงน	หุ่นแสดงตัวอย่าง ประกอบ
เทพ 449 ปี 2545	หาเรื่อง แปลว่า หาเรื่องทำให้เกิดเหตุ เอา ความไม่ตีมาให้ หาความ แปลว่า ใสโทษ กล่าวโทษ หาเหตุ แปลว่า คอยยกข้อผิด จับผิด หาไม้ได้ แปลว่า ไม่ได้เป็นอย่างนั้น หาตัวจับยาก แปลว่า หาคนเทียมไต่ยาก	ลุงมะตูม	เหยินและยื่นแสดง ตัวอย่างประกอบ
เทพ 454 ปี 2545	สนุก แปลว่าเพลินใจ ให้ความเบิกบานใจ สนุกสนาน แปลว่า ร่าเริง คลอง คือ ทางน้ำ ลำน้ำที่เกิดเองตาม ธรรมชาติ หรือขุดขึ้น มีขนาดเล็กกว่าแม่น้ำ คลอง แปลว่า สะดวก ว่องไว ไม่ติดขัด คล่อง หมายถึง เอาของที่เป็นวง เป็นบ่วงสวม เข้าไปในสิ่งต่างๆ	ลุงมะตูม	ขอนลอย และฉงน แสดงประกอบการสอน
เทพ 747 ปี 2547	คำว่า “เลียด” ไม่มีในภาษาไทย มีแต่คำว่า “ละเลียด” แปลว่า กินหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ ละน้อยจึงสอบการสะกดคำว่า “เรียด” แปลว่า เฉียดผิวๆ เป็นแถว	ลุงมะตูม	ยื่น ทางดาบ ขอนลอย และป่าไก่อ แสดง ตัวอย่างประกอบการ สอน

เทพ	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
เทพ 47 ปี 2548	บี แปลว่า ทำให้แตกหรือหลุดออกเป็นชิ้นๆ ด้วยนิ้วมือ	ลุงมะตูม	เหยียน วอแวน และซอน ลอย แสดงประกอบการสอน
สำนวนสุภาษิต คำพังเพย			
เทพ 318 ปี 2541 และเทพ 116 ปี 2543	รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” เมื่ออยากให้ลูกเป็นคนดีอย่าตามใจในเรื่องที่จะทำให้เสียนิสัย ฉงาย “มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์” จงประหยักรู้จักเก็บออมเงินไว้ ป่าไก่อ่ “มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน” อย่าฟุ่มเฟือยของไม่จำเป็นก็ไม่ต้องซื้อเก็บไว้	ป่าไก่อ่ ฉงาย	ป่าไก่อ่ และซอนลอย แสดงประกอบการสอน

การสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ของรายการ เนื่องจากในช่วงที่ 4 นั้นเป็นช่วงนิทาน การสอนในช่วงนี้จะเป็นการสอนเพื่อโยงเข้าสู่นิทาน แนะนำชื่อเรื่องของนิทานก่อนจะเข้าช่วงนิทาน ในยุคนั้นมีการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 มากขึ้นเนื่องจากบางครั้งช่วงสนุกกับคำมาปรากฏอยู่ในช่วงที่ 3 ของรายการ

ตารางที่ 11 แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ของรายการเจ้าขุนทองปี 2540 - 2550

เทพ	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทพ 161 ปี 2540	มาติกา แปลว่า แม่บท แม่แบบ เหมือน ทางน้ำไหล	นักแสดง	ซอนลอยสัมภาษณ์ นักแสดง
เทพ 162 ปี 2540	ทะนุถนอม แปลว่า คอยระวังรักษา คอยประคับประคอง ยกตัวอย่างว่า น้องปรี๊ด ตึกตาของเธอ เธอทะนุถนอมเป็นอย่างดี เพราะอยากให้ตึกตาอยู่กับเธอนานๆ ปะหลับปะหลือก คือ การทำตากลับไปกลับมา เมื่อไม่พอใจ	ลุงมะตูม	หุ่นลุงมะตูมสอน อธิบายคำ นักแสดงรับเชิญแสดงประกอบการ อธิบายคำ

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
	บันดาล คือ ทำให้เกิดขึ้น พากย์ คือการใช้เสียง		
เทป 200 ปี 2540	วาง คือการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้พ้นจากมือ หรือบ่า เช่นฉนวนวางของหนักบนพื้น ป่าไก่อ วางขนมในลังถึง วางกล้าม คือ ทำทำนบกเลงโต , วางใจ คือ เชื่อใจ ไว้ใจ , วางมวย คือ ชกต่อย วิวาท , วางวาย คือ ตาย	ลุงมะตูม	ฉงน ป่าไก่อเหิน ย่น แสดงตัวอย่าง ประกอบการสอน
เทป 292 ปี 2541	คำว่า สะอึก สอนวิธีการเขียนและ ความหมาย สะอึกเข้าไส้ คือ กราดเข้าไส้ สะอื้น คือ การถอนหายใจสะท้อนเป็น ระยะยาว สะอึกสะอื้น คือ อาการที่ร้องไห้มีเสียง ซังกะเป็นท่วงๆ	ลุงมะตูม	เปิดน้อยทำเสียงร้องไห้ มือถือผ้าเช็ดหน้ามาปิด หน้า (แสดงตัวอย่าง ประกอบ)
เทป 116 ปี 2543	สอนความหมายของคำว่าสัญญา คือความ ตกลงของบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไปว่าจะ กระทำการหรือระเว้นการอย่างใดอย่าง หนึ่ง เจ้าขุนทอง “สัญญาแล้วก็ต้องทำนะครับ”	เจ้า ขุนทอง	หุ่นป่าไก่อเห็นขอนลอย เอาแต่กินไม่ช่วยทำ อะไร ป่าไก่อเลยให้ขอน ลอยสัญญาว่าจะช่วย ล้างจานทุกวัน (ใช้หุ่น แสดงตัวอย่างประกอบ) ก่อนโยงเข้านิทานเรื่อง สัญญา
สำนวนสุภาษิต คำพังเพย			
เทป 748 ปี 2547	อู่นู่นเปรี้ยวหมายความว่า เมื่อไม่สามารถเป็น เจ้าของได้ก็เลยกล่าวหาว่าของนั้นไม่ดี	เจ้า ขุนทอง	สอนก่อนเข้านิทาน

ผู้วิจัยพบว่ารายการเจ้าขุนทองในปี 2540 – 2550 ไม่มีเนื้อหาการสอนภาษาไทย ในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 4 ของรายการเนื่องจากการจัดรูปแบบรายการที่มีความหลากหลายทางด้าน ช่วงจึงจำเป็นต้องมีความชัดเจนในการแบ่งเนื้อหาของแต่ละช่วง จึงพบว่ามีเนื้อหาในการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือในช่วงที่ 3 ของรายการ ร้อยละ 42.84 ใช้หุ่นในการสอนความรู้เรื่องภาษาไทยโดยหลักใช้หุ่นลุงมะตูมเป็นตัวหลักในการสอน ร้อยละ 57.14 ใช้หุ่นขอลอยร้อยละ 42.84 หุ่นป่าไก่อ้อยละ 35.7 หุ่นฉงนร้อยละ 28.56 และหุ่นเหยียนร้อยละ 28.56 ในการเป็นตัวเสริมโดยการร่วมสอนหรือเป็นตัวซักถามสงสัยร้อยละ 21.6 คือ หุ่น ย่น และหุ่นฉงน นอกจากนี้ใช้หุ่นที่เหลือในการช่วยยกตัวอย่างประกอบโดยรูปแบบการสอนคำและ สำนวนสุภาพิตคำพังเพยนั้น หลักๆจะสอนในช่วงสนุกกับคำของลุงมะตูม จะมีสอดแทรกอยู่ในทุกช่วง ของรายการ เช่นตอนก่อนเข้านิทานเจ้าขุนทองจะมาสอนความหมายของคำในนิทาน หรือคำที่ เกี่ยวกับนิทานนั้นๆเพื่อเด็กๆที่ชมจะได้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง

การสอนเรื่องคำ สุภาพิตและคำพังเพยจากเทปตัวอย่างรายการเจ้าขุนทองในปี 2540 – 2550 จำนวน 44 เทป ผู้วิจัยได้พบว่า มีเทปจำนวน 16 เทป คิดเป็นร้อยละ 36.3 ที่มีการ สอนคำ สำนวน สุภาพิตและคำพังเพย พร้อมบอกความหมายและยกตัวอย่างประกอบ

จากการศึกษาลักษณะเนื้อหาของรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2540 -2550 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2533 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2548 ซึ่งได้จำแนกเป็น 30 ข้อด้วยกัน ลักษณะเนื้อหาที่สอดแทรกในรายการเจ้าขุนทองปี พ.ศ. 2540 -2550 มีเนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตร จำนวน 19 ข้อ

ตารางที่12แสดงลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2540 -2550

เนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2533 พ.ศ. 2544 พ.ศ.2548 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547	จำนวนเทป	ร้อยละ
1. ภูมิใจที่เป็นคนไทยไม่เห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ	1	2.27
2. มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3	6.81
3. อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น	8	18.16
4. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ	13	29.51
5. สามารถดูแลสุขภาพตน ครอบครัว และชุมชน	3	6.81
6. มีความริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ก้าวหน้า	1	2.27

เนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2533 พ.ศ. 2544 พ.ศ.2548 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547	จำนวนเทป	ร้อยละ
7. มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยที่ดีในการทำงาน มีน้ำใจและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	1	2.27
8. ซื่อสัตย์ สุจริต	3	6.81
9. มีวินัย	1	2.27
10. อยู่อย่างพอเพียง	1	2.27
11. มุ่งมั่นในการทำงาน	1	2.27
12. มีจิตสาธารณะ	1	2.27
13. กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์	10	22.7
14. คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก	6	13.62
15. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	11	24.97
16. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	3	6.81
17. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	1	2.27
18. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	8	18.16
19. มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	15	34.05

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ภูมิใจที่เป็นคนไทยไม่เห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ

โดยอยู่ในช่วงแรกหุ้नเจ้าขุนทองพูดทักทายเด็กๆที่ชมรายการ และพูดถึงการพยายามทำให้เบิกบาน ไม่หงุดหงิดง่าย ไม่โมโหคนอื่น พูดอะไรก็พูดกันดีๆ ให้เข้าใจกัน อย่าเอาอารมณ์ของเราเป็นใหญ่ เจ้าขุนทองไม่ชอบการทะเลาะกันนะครับ

2. มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ซึ่งเป็นช่วงสิ่งละพันอันละน้อยที่สอนถึงนักวิทยาศาสตร์คือผู้ที่สนใจใฝ่รู้อยู่เสมอ ผู้ที่ไม่เคยหยุดตั้งคำถาม และค้นหาคำตอบเริ่มจากการสังเกต อย่างสังเกตว่าทำไมผลไม้จึงตกลงบนพื้นไม่ลอย ไม่ไปทางอื่น เราก็ต้องค้นหาคำตอบโดยการอ่านหนังสือต่างๆ ไป ลุงมะตูมได้เล่าถึงกว่าจะมาเป็นหนังสือ สมัยโบราณยังไม่คิดค้นและประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ นอกจากใช้เวลายาวนานในการเขียนเสร็จแล้ว ยังใช้เวลาอีกมากในการคัดลอก การอ่านไม่เพียงแต่ให้ความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้นเท่านั้นแต่ยังช่วยพัฒนาภาษาได้ด้วย แล้วยังทั้งท้ายว่าเด็กๆได้อ่านหนังสือบ้างหรือยังเขียนจดหมายมาเล่าให้ฟัง

บ้างและนำขอลอยหลายขวัญคลองชวนเพื่อนๆอ่านหนังสือ ถ้ามีค่าขนมเหลือก็นำไปซื้อหนังสือ ถ้าไม่มีก็หยิบจากห้องสมุด ไม่ก็เปิดมาชมรายการเจ้าขุนทองเป็นต้น

3. อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น

ซึ่งอยู่ในช่วงภาษาธรรมชาติที่มาสอนศัพท์ภาษาอังกฤษที่ได้จากในนิทาน พร้อมอ่านออกเสียงและแปลความหมาย เช่น Girl Grandmother Flower Eat Eyes Ears Teeth Rabbit Mother Cry Jacket Supper Shoes และในช่วงเยี่ยมเยียนเพื่อนสัตว์ที่เป็นสารคดีและการ์ตูนนิเมชั่นเล่าเรื่องสัตว์ต่างๆ มีชาวต่างชาติจากสถาบัน Kids Square มาสอนคำและประโยคภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับสัตว์นั้นๆนอกจากนี้มีการสอดแทรกการสอนการคิดเล่นในนิทาน ผ้าหล่นหายไปผืนละ 5 บาท ได้ผ้าเช็ดหน้าเก่ามา 9 ผืน เสียเงินไปทั้งหมด 45 บาทเป็นต้น

4. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ

ซึ่งมีความรู้ต่างๆอยู่ในช่วงสิ่งละพันอันละน้อยที่พูดถึงความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่น สารที่ติดกับไม้แล้วลุกเป็นไฟก็คือฟอสฟอรัสที่ และส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเยี่ยมเยียนเพื่อนสัตว์ เป็นการ์ตูนนิเมชั่นเล่าเรื่องนกหัวขวานแมวลิงซ์ เรื่องนกยูงเรื่องแรดและช่วงสารคดีต่างประเทศเกี่ยวกับลิง และเกี่ยวกับตัวลีเมอร์และเป็นการสอดแทรกความรู้จากลุงมะตูมเรื่องคนที่ยายตาไม่ดีคือยายตาสั้นมองไกลชัดมองใกล้ไม่ชัด หรือไม่ก็ยายตายาวอย่างลุงมองไกลชัดมองใกล้ไม่ชัด และป่าไก่อุดถึงการรดน้ำต้นไม้แดดจัดอาจทำให้ต้นไม้ตายได้ เพราะทำให้ดินลดอุณหภูมิลงอย่างรวดเร็วแต่อุณหภูมิรอบข้างยังร้อนเหมือนเดิม เวลาที่ควรรดจึงเป็นเวลาเช้าตรู่และตอนเย็นเป็นต้น

5. สามารถดูแลสุขภาพพตน ครอบครั้ว และชุมชน

โดยเน้นถึงการให้ทางอาหารครบ 5 หมู่ทานผักและผลไม้ เพราะวิตามินในผักและผลไม้ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันความรู้้อการสะอึกเกิดจากกล้ามเนื้อกะบังลมที่ช่วยในการหายใจหดตัวไม่สัมพันธ์กับกล้ามเนื้อช่วยหายใจมัดอื่นๆ หรืออาจจะเกิดจากโรคประจำตัว โรคไตเรื้อรังเป็นต้น

6. มีความริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ก้าวหน้า

ในช่วงสิ่งละอันพันละน้อยกาลิเลโอ กาลิเลโอ พิสูจน์ว่าโลกเรามีแรงดึงดูดวัตถุต่างๆไว้ เขียนได้แสดงการทดลองปล่อยผลไม้ลงจากกำแพงและให้วอแอสสังเกตดูจากด้านล่างโดยสอนให้เด็กๆ รู้จักถึงขั้นตอนการค้นคว้า ทดลอง และสร้างสรรค์

7. มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยที่ดีในการทำงาน มีน้ำใจและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

จากตอนสรุปของนิทานความสุข ไม่ใช่ความสุขจากความร่ำรวยหรือยศถาบรรดาศักดิ์ แต่เป็นสุขที่เกิดจากการเข้าใจผู้อื่น ความมีน้ำใจช่วยเหลือแบ่งปัน และการทำงานหนัก

8. ชื่อสัตย์ สุจริต

โดยทั้งหมดแทรกอยู่ในนิทาน มังกรกั๊กมาช่วยหลังจากทดสอบความซื่อสัตย์ รู้จักรักษาสัญญา หลังจากนั้นต้องและคุณตาก็อยู่กันอย่างสบายและช่วยเหลือคนอื่นเรื่องที่ 2 หุ่นขอลอยไม่สบายใจที่ตัวเองทำผิด ซ้ำยังปกปิดความผิดอีกด้วยเขาจึงตัดสินใจเล่าเรื่องทั้งหมดให้ป่าไผ่ฟัง และเรื่องสุดท้ายเป็นผลของความซื่อสัตย์เปิดน้อยเป็นแม่ค้าที่ซื้อให้ผลประโยชน์แก่ผู้ที่ซื้อเต็มที่ ส่วนย่นเป็นพ่อค้าที่งกคิดแต่จะเอาเงินผลก็คือไม่มีใครอยากซื้อของร้านเขา

9. มีวินัย

ซึ่งอยู่ในช่วงนิทานที่พระอาทิตย์ตื่นสาย เด็กๆก็ตื่นสายไปด้วย ชาวบ้านเดือนร้อนกันไปหมดเลยคิดจะหาใครไปปลุก เพื่อให้รู้ว่าทำหน้าที่เพื่อส่วนรวมต้องมีความรับผิดชอบ เด็กๆจึงช่วยกันไปปลุกพระอาทิตย์ เขาตกใจมากตั้งขึ้นไปบนท้องฟ้าและกลายเป็นก้อนลูกไฟกลมๆ จงเอาอย่างพระอาทิตย์ในปัจจุบันนี้ที่ไม่เกียจคร้านอีกต่อไปแล้ว

10. อยู่อย่างพอเพียง

หุบป่าไผ่และนางยสอนเพื่อนๆ มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนานคืออย่าฟุ่มเฟือยของไม่จำเป็นก็ไม่ต้องซื้อเก็บไว้

11. มุ่งมั่นในการทำงาน

เป็นการสรุปจากนิทานว่า จงตั้งใจทำมาหากิน และรักษาความดีความงามเสมอ คนดีย่อมได้รับความช่วยเหลือ

12. มีจิตสาธารณะ

สรุปข้อคิดที่ได้จากนิทานให้เพื่อนๆช่วยกันรักษาความสะอาดไม่เช่นนั้นจะฝืนร้ายแบบโลดเต้น หรือไม่ก็สาปศักดิ์อาจจะมาบุก

13. กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์

โดยการนำเข้าสู่ช่วงของหุ่นเจ้าขุนทอง อากาศเหมือนอาหาร เพื่อซ่อมแซมกล้ามเนื้ออวัยวะทุกส่วน มาออกกำลังกายกันเพื่อให้อากาศเข้าไปเลี้ยงร่างกาย ให้สมองโปร่งในช่วงแก้มแดงแรงเยอะโดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงแก้มแดงแรงเยอะ มาสอนถึงความสำคัญการอบอุ่นร่างกาย พร้อมแสดงตัวอย่างให้ทำตามและช่วงแก้มแดงแรงเยอะ การออกกำลังกายทำให้หัวใจเต้นแรงขึ้น การเต้นของหัวใจทำให้เรารู้ว่าสูบฉีดเลือดได้ดีขึ้น ทำให้อวัยวะทุกส่วนในร่างกายได้รับเลือดอย่างเพียงพอ และทำให้สุขภาพแข็งแรง เป็นต้น

14. คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

โดยเนื้อหาส่วนใหญ่สอนให้รักสัตว์ สัตว์เขาก็มีหัวใจเหมือนกันให้เขาร่าเริงไม่ หงุดหงิด ไม่กักขังทรมาน ถ้าเจอสุนัขที่อื่นก็จงเมตตา มัน อย่าไปรังแกหรือทำร้ายมัน นอกจากนี้ถ้า อยากมีความสุขก็ต้องทำความดี ขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

15. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

การสอนถึงสิ่งที่ควรจะทำและควรจะเป็นโดยหุ่นต่างๆ เช่นการสอนร้องเพลงเด็กดี 10 ประการโดยป่าไก่ จากคำพูดของหุ่น เช่นคนดีเสมอต้นเสมอปลายไปไหนก็เป็นที่รักไปไหนก็มีคน ช่วยเหลือจำไว้เป็นหลักใคร ทำดียอมได้ดีและหุ่นเหินเมื่อสำนึกผิดได้ก็พูดว่า เพราะความเห็นแก่ตัว เราไม่เคยให้ทาน ไม่เคยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้เดือนร้อนมีแต่จะเอาประโยชน์ของตัวเองเท่านั้น การสอนถึง คุณธรรมจริยธรรมมีอยู่ทั่วไปในรายการเจ้าขุนทอง อยู่ที่ว่าคนเขียนบทจะหยิบใส่ตรงไหน แต่ส่วนใหญ่ แล้วก็อยู่ตอนสรุปนิทาน เช่น เจ้าขุนทอง “เป็นนิทานที่เตือนเราว่าอย่าหลงมัวเมาในทรัพย์ อำนาจ และชื่อเสียง เหมือนอย่างที่พักของอ่องเคยสอนไว้ว่า สติปัญญาและความดี มีค่าเหนือความรู้และ พละกำลังนะครับ เป็นต้น

16. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

โดยการสอนถึงความสำคัญของ ต้นไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ ที่กำลังถูกทำลาย โดย ผ่านคำพูดของหุ่น เช่น ต้นไม้เป็นทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นแหล่งอาหาร ยา อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ของใช้ ถ้า ไม่มีต้นไม้เราจะอยู่ได้อย่างไร หรือเสื้อต้องอยู่ในกรงและอีกหน่อยอาจจะสูญพันธุ์ไปก็ได้ เพราะป่าเดี๋ยวนี้ ก็ไม่ค่อยจะมีอยู่แล้ว รวมทั้งหุ่นมาสอน ย่ากระต่ายมาสอนคำ และความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ขยะ รีไซเคิล รียูส สุขลักษณะ เป็นต้น

17. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

เป็นตัวอย่างที่หุ่นได้ไปร่วมเขียนนิทานที่โรงเรียนซึ่งสามารถวาดเขียนเรื่องราวตามใจ เป็นการให้มีอิสระทางความคิดทั้งการแต่งเรื่องและคำพูด

18. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

โดยผ่านคำพูดของหุ่นในการพูดเรื่องรักษาความสะอาด การแปรงฟันให้แปรงเป็นประจำตอนเช้าตื่นมาและตอนค่ำ อย่าลืมว่าต้องแปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง และในน้ำอัดลมมี สารให้ความหวานและน้ำตาลอยู่มากทำให้ฟันผุง่าย และมีกรดที่ทำให้แคลเซียมในร่างกายเสียไปด้วย ดื่มน้ำไปฟันจะผุดงั้นดื่มน้ำเปล่าสะอาดๆ ให้มากและควรพักผ่อนให้เพียงพอรักษาสุขภาพให้ แข็งแรงเสมอจะได้ไม่เจ็บป่วย เป็นต้น

19. มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ด้านดนตรีจะมีอยู่ในช่วงเวลาที่ของเราสมาชิกเจ้าขุนทองมาร้องเพลง และมีการแสดง เช่น การแสดงโขนนักเรียนจากโรงเรียนพาทย์กุลการดนตรีและนาฏศิลป์มาแสดงระนาดหมู่เพลง นกเขาขแมงการแสดงชุดมยุราภิรมย์ จากกลุ่มบ้านไร่ไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานีการแสดงชุดระบำป่าไก่จาก

โรงเรียนดนตรี พิเศษพลีชีพส์ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง สมาชิกเจ้าขุนทองมาเต้นเพลง “เพื่อหัวใจพ่อแม่” และช่วงเจ็ยแจ้วขับขานสอนพื้นฐานการหายใจในการร้องเพลง และร้องเพลงป่าแสนสวย

ด้านศิลปะจะอยู่ในช่วงมีน้อยสร้างฝัน เป็ต้น้อยสอนประดิษฐ์ช่วงคุณโอมมาสอนเขียนการ์ตูนและช่วงเส้นสายระบายสีสอนวาดรูป ความรู้ทางเส้น ทรง และสี ร่วมกับการประดิษฐ์ออกมาเป็นผลงาน

จากการศึกษาจากตัวอย่างเทปปี 2540 -2550จำนวน 44 เทป พบว่าเนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทอง นั้น จากผลที่วิเคราะห์สรุปได้ว่ารายการเจ้าขุนทองในยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทองเป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่นำเสนอโดยเน้นการสอนเรื่องคำสุภาพและคำพังเพย ร้อยละ 36.3ด้านสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ร้อยละ 34.05 ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.51 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 24.97และด้านกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ร้อยละ 22.7

2. การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองยุคที่ 2

การได้ศึกษาพัฒนาและเรียนรู้จากช่วงแรกจนมาถึงยุคนี้ ทั้งคนเชิดและคนทำหุ่นก็ได้รู้ถึงความเหมาะสมและความลงตัวของหุ่นแต่ละตัว หน้าตาจึงมีการพัฒนาโดยการค่อยๆเพิ่มซ่อมแซมที่ละนิดจนได้รูปร่างหน้าตาที่สวยงาม สม่ส่วนมากขึ้นรวมกับความก้าวหน้าของรายการที่มีผู้สนับสนุนรายการ และเกิดสโมสรเจ้าขุนทองขึ้น จึงมีการลดบทบาทของหุ่นในรายการ การคงไว้ถึงลักษณะนิสัยของหุ่น เอกลักษณะในการเชิดและเสียงพากย์ ถือเป็นช่วงที่สูงสุดของในรายการ ก่อนจะค่อยๆลดลงในปี 2548

การออกแบบหุ่นในรายการเป็นช่วงที่คนทำหุ่นและคนเชิดหุ่นได้พบถึงความเหมาะสมทั้งในการเชิดและการออกแบบหุ่น ซึ่งแบ่งเป็นการออกแบบหุ่นภายนอก และการออกแบบหุ่นภายใน การออกแบบภายนอกนั้น มีการพัฒนาความลงตัวความสวยงามของหุ่นให้หน้าตาของหุ่นมีลักษณะสมส่วน ดูเป็นสากลเนื่องจากในยุคนี้เน้นเป็นยุคของความรุ่งเรืองของรายการ การพัฒนาทางการตลาด โดยการไปแสดงนอกสถานที่ มีการพัฒนาต่อยอดจากการนำหุ่นในรายการไปปรากฏภาพอยู่บนแก้วน้ำ กล้องดินสอ อุปกรณ์ต่างๆ

“ช่วงที่ 2คือการปรับเปลี่ยนการประยุกต์การทำตัวละครขึ้นมาใหม่ ให้หน้าตาได้มาตรฐานขึ้น มีการวาดลายเส้น มีการออกแบบที่ลงตัวมากขึ้น โดยการออกแบบหุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงเพราะการเปลี่ยนไปของยุคสมัย คือ คนออกแบบดูให้มีมาตรฐานเดียวกันตัวไหนมันหน้าตาเป็นยังไงควรจะมีสัดส่วนยังไง ซึ่งสมัยก่อนที่ทำยุคแรกๆทำหุ่นมาตามใจฉันทันทียังไม่สวย แบนๆ แต่มันก็มี character เมื่อมีการปรับปรุงหุ่นก็จะมีเรื่องสีสัน รูปร่างหน้าตา มีการทำเป็นสิ่งพิมพ์ออกมา เป็นวารสารเจ้า

ขุนทอง เป็นสินค้าต่างๆ กระปุกออมสิน กล่องดินสอ มีการตลาดเข้ามาทำงานมากขึ้น ในยุคที่2นี้ ในรายการเจ้าขุนทองมีหุ่นใหม่ๆมาอยู่ในรายการเยอะที่หลายๆคนลืมไปแล้ว ในสมัยนั้นมันจะมีพวกสินค้าต่างๆที่มาสนับสนุนกับทางรายการแล้วก็ออกแบบหุ่นมาใช้ในรายการหลายๆตัว เช่น ดัชมิลล์ ผึ้งมี้ม ซึ่งมีเยอะมากแต่ไม่ใช่ตัวละครหลัก ซึ่งทุกวันนี้ก็ไม่ได้ใช้ จึงก็ทำให้เกิดความหลากหลายของหุ่น และช่วงรายการที่เกิดใหม่ของผู้สนับสนุนรายการ”

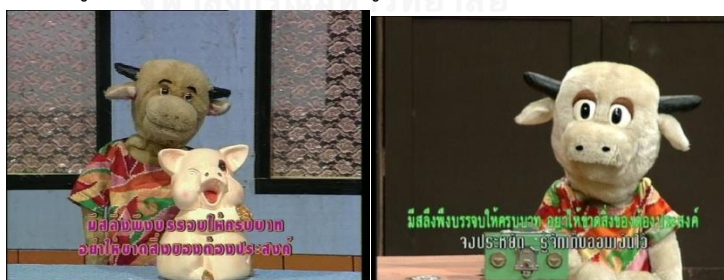
(ธนาธิป ขยันการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

หุ่นในรายการเจ้าขุนทองมีระยะเวลาในการใช้งานที่ยาวนาน จึงเกิดการเปลี่ยนหุ่นใหม่เช่น หุ่นน้ำตาลอง เป็นหุ่นม้าที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในยุคแรกแต่มีบทบาทมากขึ้นบ้างในยุคนี้ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดในปี 2542 หุ่นน้ำตาลองมีความสมส่วนมากขึ้นและหุ่นมีมีทรงมากขึ้นเนื่องจากเปลี่ยนวัสดุมาเป็นโฟมและพองน้ำ

รูปที่ 120 ภาพการเปลี่ยนหุ่นน้ำตาลอง หุ่นน้ำตาลองเก่าในปี 2541 และหุ่นน้ำตาลองใหม่ในปี 2542

หุ่นฉาย เป็นน้องของหุ่นฉงน ซึ่งเป็นหุ่นที่มีนิสัยชื่อแต่ฉลาด มีคุณสมบัติเด็กดีควรจะเป็น คือ พูดจาสุภาพ เชื่อฟังผู้ใหญ่ และขยันใฝ่หาความรู้ แต่บางครั้งก็อาจจะขนไปบ้างด้วยความเป็นตัวเด็ก

รูปที่ 121 ภาพการเปลี่ยนหุ่นฉาย หุ่นฉายตัวเก่าในปี 2541 และหุ่นฉายตัวใหม่ในปี 2543

หุ่นลุงมะตูม เป็นหุ่นที่เด็กๆที่บ้านคงรู้จักกันดีในการสอนภาษาไทยต่างๆในช่วง สนุกกับคำเปิดตำรา เป็นต้น ลุงมะตูมเป็นผู้ใหญ่ที่มักค้นคว้าหาความรู้มาสอนเด็กๆอยู่เสมอ มีนิสัยชอบอ่านหนังสือ จึงหุ่นต้องมีการใส่แว่น ด้วยความเป็นผู้ใหญ่จึงเป็นที่เคารพของหุ่นในรายการเจ้าขุนทอง

รูปที่ 122 ภาพการเปลี่ยนหุ่นลุ่มมะตุม หุ่นลุ่มมะตุมตัวเก่าในปี 2538 และหุ่นลุ่มมะตุมตัวใหม่ในปี 2545

หุ่นเป็ดน้อย เป็นหุ่นหญิงสาวในรายการที่เด็กสาวอยากที่จะเป็นที่สุด เพราะมีความเป็นกุลสตรี เพียบพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถมีความรักสวयरักงามสังเกตได้จากทรงผม และเป็นตัวนางเอกในรายการเจ้าขุนทอง

รูปที่ 123 ภาพการเปลี่ยนหุ่นเป็ดน้อย หุ่นเป็ดน้อยเก่าในปี 2537 และหุ่นเป็ดน้อยใหม่ในปี 2548

จากภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงของหุ่นแต่ละตัวข้างบนนั้นเราจะเห็นได้ว่าการพัฒนารูปร่างหน้าตารวมถึงลักษณะภายนอกให้ดูมีรูปทรงมากยิ่งขึ้นเพื่อแสดงถึงลักษณะนิสัยตัวละคร ความสวยงามและดูน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น การเปลี่ยนตาของหุ่นฉงาย ซึ่งตาของหุ่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดบนหน้า จะรู้สึกว่าจะฉายมีความซื่อและจริงใจ เนื่องจากแวตตาที่โตขึ้น การเปลี่ยนทรงผมและคอของหุ่นเพื่อความสวยงามและความสมส่วนมากยิ่งขึ้น และการเปลี่ยนแปลงของหุ่นเป็ดน้อยที่นอกจากการเปลี่ยนทรงผมทุกปีแล้วนั้น การเปลี่ยนหุ่นใหม่มีการเปลี่ยนตา ทรงปาก และทรงหน้าที่ดูมีเหลี่ยมมากขึ้น

นอกจากการเปลี่ยนหุ่นแล้วสิ่งที่โดดเด่นในยุคนี้คือการเพิ่มหุ่นใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหุ่นจากผู้สนับสนุนรายการที่นำหุ่นที่สำเร็จแล้วมาให้ทีมเซตหุ่นของรายการเจ้าขุนทองช่วยเซตหุ่นในรายการให้ ซึ่งมาแสดงร่วมกับหุ่นในรายการ หรือมีช่วงพิเศษในรายการของตัวเอง รวมทั้งการเกิดขึ้นของหุ่นคนในรายการเจ้าขุนทองเช่น

หุ่นผึ้งมี้ม เป็นหุ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากดัชฌิมิล มีบทยาในปี 2540 - 2542 ซึ่งจะมาสอนเด็กๆในรายการเรื่องการดูแลสุขภาพ และการรักษาความสะอาด ร่วมแสดงในนิทานโดยมีชื่อนิทานเป็นของตัวเอง เช่น ผึ้งขยะปะทะผึ้งมี้ม (เทป 291 ปี 2540) โดยในนิทานมีการพัฒนาหุ่นในรายการโดยหุ่นผึ้งขยะนั้นสามารถมีไฟและพ่นควันได้ โดยเนื้อหาการสอนและการแสดงจะมีการสอดแทรกประโยชน์ของน้ำผึ้งเป็นบางครั้ง หุ่นผึ้งมี้มก็มีการพัฒนาต่อยอดหุ่นสนับสนุนรายการ ซึ่งในช่วงนิทาน

หุ่นผึ้งมีมได้แนะนำเพื่อนหุ่นกระต่ายอีก 3 ตัว ชื่อ โลดเต็น ลำนำ และไลลาซึ่งเป็นพี่น้องกัน (เทป 318 ปี 2541) โดยต่อมาหุ่นกระต่ายชื่อไลลาก็มีบทบาทในช่วงการแสดงตัวอย่างสอนเด็กๆที่ชมรายการ(เทป 399 ปี 2542)

รูปที่ 124 ภาพแสดงรูปร่างหน้าตาของหุ่นผึ้งมีมในปี 2540

รูปที่ 125 ภาพหุ่นผึ้งมีมแนะนำเพื่อนหุ่นกระต่ายชื่อ โลดเต็น ลำนำ และไลลา เทป 318 ปี 2541 หุ่นวิลเลียม เป็นหุ่นหอยทากที่มีบทบาทในปี 2542 ที่มีช่วงรายการของตัวเองคือช่วงภาษาธรรมชาติ ที่มีชาวต่างชาติมาอ่านนิทานเป็นภาษาอังกฤษ และมีหุ่นวิลเลียมช่วยสอนอ่านออกเสียง สะกดคำและความหมาย

รูปที่ 126 ภาพหุ่นวิลเลียมในการสอนคำที่ได้จากนิทาน เทป 399 ปี 2542

หุ่นกิ้งก่าและหุ่นกั้งก้า เป็นหุ่นกิ้งก่า และหุ่นมั้งกร ได้รับการสนับสนุนจากหนังสือท่องโลกนิทาน ซึ่งมีบทบาทในปี 2543 และ 2544 โดยหุ่นกั้งก้ามีสอดแทรกอยู่ในนิทานเรใจตั้งแต่ปี 2543 และหุ่นกิ้งก่า มาพร้อมกับคุณโอม รัชเวทย์ ที่มีช่วงสอนเด็กๆวาดภาพการ์ตูน ในปี 2544

รูปที่ 127 ภาพหุ่นกึ่งก้ำกับหุ่นกึ่งก้าคุยกันในช่วงแรก

และหุ่นทั้งสองตัวมาร่วมสอนในช่วงที่ 2 ของรายการกับคุณโอม รัชเวทย์

การเกิดขึ้นของหุ่นคนในรายการเจ้าขุนทองนั้นเป็นสิ่งที่แปลกใหม่เพราะในรายการตั้งแต่แรกมีจุดประสงค์ที่จะมีแต่หุ่นสัตว์ในรายการ หุ่นคนที่ได้รับความเอื้อเฟื้อจากธรรมชาติได้ส่งหุ่นนักแสดงหนุ่มสาวที่แสดงในนิทานธรรมชาติมาร่วมแสดง ตั้งแต่ปี 2548 แต่ยังคงอยู่แค่แสดงในช่วงของนิทานเท่านั้น และไม่มีการบอกถึงชื่อของหุ่นแต่ละตัว

รูปที่ 128 ภาพการแสดงหุ่นคนในเรื่อง “อาลาตินกับตะเกียงวิเศษ” เทป 48 ปี 2548

หุ่นที่เกิดใหม่ในรายการเจ้าขุนทองนี้ส่วนใหญ่เป็นหุ่นจากผู้สนับสนุนรายการ และการเกิดหุ่นคนซึ่งหุ่นแต่ละตัวก็จะมีส่วนในการเกิดช่วงใหม่ๆ หรือร่วมในการแสดงประกอบการเล่านิทานในรายการ ซึ่งนิทานในรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้มีความหลากหลายทั้งที่มา เนื้อหา และสาระความรู้ ดังนั้นการแต่งตัวของหุ่นในการแสดงประกอบนิทานก็มีความหลากหลายเช่นกันซึ่งเป็นความโดดเด่นของในยุคนี้ เนื่องจากความหลากหลายทางบทบาท ส่งถึงความหลากหลายทางด้านเสื้อผ้าและอุปกรณ์ประกอบด้วยเช่นกัน อาทิเช่น

การแต่งตัวเป็นชนเผ่าหรือคนโบราณเมื่อมีเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นในช่วงใดของรายการที่มีการแสดงประกอบคำ อธิบายคำ หรือนิทานที่ต้องเล่าถึงชนเผ่า หรือคนโบราณก็จะมีหุ่นในรายการแต่งชุดแสดงบทบาทนั้นๆ ในช่วงนิทานเรื่องเรื่อง “อุงก้าอุงก้า” แต่งตัวเอาผ้าลายเสือมาห่มให้ดูเป็นยุคหิน “อุงก้า เป็นมนุษย์โบราณเผ่าหนึ่ง แม้ไม่มีอยู่จริงในโลกดึกดำบรรพ์ วันนี้เป็นเรื่องการกำเนิดไฟ (เทป 161 ปี 2540) หรือ ช่วงสังกะอัน พันละน้อย “กำเนิดของไม้ขีดไฟ” เล่าถึงการกำเนิดไฟของคนโบราณ ทางตาบ แต่งชุดเป็นคนโบราณกำลังจุดไฟจากหินซึ่งมีหัวแฉ่งอยู่ข้างๆ (เทป 319 ปี 2541) จากทั้งสองเทปจะสังเกตได้ว่าชุดคล้ายกัน ซึ่งการพัฒนาของชุดชนเผ่าคนโบราณในรายการเจ้าขุนทองสังเกตได้จากในช่วงนิทานเรื่อง “เรื่องสุนัขของผู้วิเศษ” ซึ่งมีการใช้ผ้าคลุมตัว โปกหัวที่มีลักษณะเป็นขนๆคล้ายขนสัตว์ และทำเอาอุปกรณ์มาทำเป็นผมของหุ่นเพื่อให้มีผมยาวคล้ายคนโบราณ (เทป 602 ปี 2546)

รูปที่ 129 ภาพแสดงความคล้ายกันของการแต่งตัวเป็นชนเผ่าหรือคนโบราณ
เทป 161 ปี 2540 และ เทป 319 ปี 2541

รูปที่ 130 ภาพการพัฒนาการของชุดชนเผ่าหรือคนโบราณ เทป 602 ปี 2546

เนื้อหาของนิทานของในยุคนี้มีความหลายหลายของที่มาของเรื่องเล่านิทานโดยมาจากหลายประเทศ การออกแบบจึงจำเป็นต้องบ่งบอกถึงการแต่งกายของชาตินั้นๆ ในช่วงนิทานเรื่อง “ฟางนำโชค” เป็นเรื่องเล่าของประเทศญี่ปุ่น ฉะนั้นจึงแต่งชุดคลุมมีผ้าคาดเอวเหมือนคนญี่ปุ่น พร้อมมีการแสดงกริยา คำนับ และการพูดว่าจริง โตะ นั่นคือ การแสดง การแต่งกาย การกระทำ และคำพูด ทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดสุนทรียภาพในการรับชม พร้อมกับการเสริมด้วยอุปกรณ์ประกอบ ฉะนั้นจะมีการสละพยายามแบบที่ใช้ผ้าห่อ เหมือนคนญี่ปุ่น (เทป 114 ปี 2543) นิทานจีนเรื่อง “หญิงสาวกับหนู” หนูเป็นเต้าน้อยและน้ำต้องแต่งตัวชุดคลุมแบบคนจีน ซึ่งอุปกรณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นจีนนั้นก็คือเปิดน้อยจะมีปีกกลม (เทป 139 ปี 2549) และนิทานเรื่อง “สองร้านบะหมี่” เกิดขึ้นที่เมืองจีน ย่นสวมหมวกมีหางเปีย แต่งตัวแบบคนจีน หนูตัวอื่นก็จะสวมหมวกแบบคนจีน และการแต่งตัวส่วนใหญ่จะเป็นสีแดง หรือสีทองๆ โดยจากนิทานเรื่องนี้เราจะสังเกตได้ถึงการตั้งชื่อหนูในการแสดงให้สอดคล้องกับที่มาของนิทาน คือ เกย์ไก่ๆ (หนูป่าไก่) ญาติผู้พี่ และหล่อเลยต้อง (หนูน้ำต้อง) ญาติผู้น้อย นายย่นย่อตะ (หนูย่น) และฮวงเหยินเหยิน (หนูเหยิน) (เทป 2 ปี 2550)

การแต่งตัวแบบจีน และการตั้งชื่อแบบในนิทานแล้วนั้น ยังมีอยู่ในการแสดงประกอบการอธิบายความหมายของคำของหนู ลุง มะตูม เหยิน ละ ย่น แต่งตัวเป็นจอมยุทธ์ ถือกระบี่ มีการแต่งหนวด และผมให้ดูยาว และมีการตั้งชื่อว่า เหยิน เต้า เจี้ยว ย่น ต้า หัว ย่น ต้า หัว มา ทวง กระบี่ ที่ เหยิน ต้า เจี้ยว วมโยไป (เทป 449 ปี 2545)

รูปที่ 131 ภาพเขียนหุ่นยนต์ตัวเป็นจอมยุทธ์ แสดงประกอบการอธิบายความหมายของคำ เทพ 449 ปี 2545

ผู้วิจัยยังพบชุดอื่น ๆ ในการแสดงประกอบรายการ เช่น ชุดนักเรียนโดยการใช้เสื้อยืดสีขาว ชุดครู เป็นเสื้อยืดมีกระเป๋ากสีกากี ขาวนาขาวสวนใส่เสื้อม่อฮ่อม ชุดควาบอยจะมีหมวกและเชือก ชุดดำน้ำมีถังออกซิเจนและแว่นว่ายน้ำ ชุดเทวดาจะมีผ้าคลุมสีขาวและชฎาสีขาว การใส่ชุดบอลหรือชุดวอร์มพร้อมแสดงประกอบและเพื่อเข้าช่วงต่อไปของรายการ

นอกจากเครื่องแต่งกายจะแสดงเพื่อสมทบภาพแล้วนั้น ชุดการแสดงก็ยังบ่งบอกถึงฐานะความเป็นอยู่ และบทบาทที่แสดงการเปลี่ยนแปลงทางฐานะชุดการแต่งกายของหุ่นก็ต้องเปลี่ยนด้วยเช่นกัน เช่น ในชวณิทานเรใจเรื่อง “คำสัญญา” ย่นและต้องเป็นเพื่อนกันต่างมีอาชีพทำไร่ทำสวนของตัวเองทั้งคู่ใส่เสื้อม่อฮ่อมต้องและย่นได้ไปเจอเพชรตามที่มังกรบอก แต่ย่นแอบเอาเพชรไปขายด้วยความโลภ หลังจากนั้นต้องยังคงใส่เสื้อม่อฮ่อม ย่นเปลี่ยนไปใส่เสื้อยืด(เทพ116 ปี 43) และ ในนิทานที่ใช้หุ่นคนเล่นเรื่อง “คุณหนูเลี้ยงหมู” ลูกสาวของเศรษฐีเป็นคนเอาแต่ใจมาก เจ้าชายมาขอลูกสาวท่านเศรษฐี ท่านเศรษฐีจึงขอให้เจ้าชายปลอมเป็นคนเลี้ยงหมู เพื่อดัดนิสัยลูกสาว เศรษฐีจึงยกลูกสาวให้คนชายหมูที่แต่งตัวขอมซ่อ แต่เมื่อวันที่เฉลยเป็นเจ้าชายแต่งตัวอย่างหรูหราสง่า(เทพ 47 ปี 2548)

การเสื้ผ้าเครื่องแต่งกายยังแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาท เช่น นิทานเรใจเรื่อง “สองสหายไปหาสมบัติ” มังกรกั๊งกำแบ่งสมบัติให้เหินและหนูเทา เขาสองคนเดินทางกลับมาเจอย่นที่บอกว่ามาจากเจ้าเมือง เขาจึงมอบทองไปให้ครึ่งหนึ่ง เขาเดินต่อมาพบชายอีกคนหน้าตาเหมือนคนเมื่อกี้แต่ใส่คนละชุด ย่นเปลี่ยนไปใส่ชุดลายทหารและสวมแว่นดำ อ้างว่ามาจากกองทัพทหารจึงเอาทองไปอีกครึ่งหนึ่ง สองคนจึงเหลืออีกไม่มาก จะเห็นถึงการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายของย่นเป็นการเปลี่ยนบทบาทการแสดงของหุ่นไปด้วย (เทพ 455 ปี 45)

ถึงแม้เสื้ผ้าเครื่องแต่งกายสามารถเปลี่ยนบทบาทของหุ่นได้ แต่การออกแบบภายในถึงอุปลักษณะนิสัยของหุ่นนั้นไม่ควรเปลี่ยน ด้วยยุคนี้เป็นยุคที่ออกอากาศมานานแล้วเด็กที่ชมรายการจึงรู้จักอุปลักษณะนิสัยของหุ่นแต่ละตัวได้เป็นอย่างดีจากการแสดง คำพูดของหุ่น เช่น ชวณิทานเรใจเรื่อง “อ้อย...ตกแตก” ซึ่งมีเสียง Voice over พูดว่า “นิทานเรื่องนี้เค้าโครงมาจากนิทานต่างประเทศ เรื่องนี้เกี่ยวกับอาหาร ซึ่งเหมาะกับขอนลอยมากเพราะชอบยุ่งกับอาหารและของๆป่าไ้ จึงจับขอนลอยมาแสดงซะเลย” คนดูก็จะจำนิสัยของขอนลอยได้ว่าเป็นหุ่นกินเก่งและนอนเก่ง (เทพ 271 ปี 2544) อย่างในช่วงแรก รายการกลับมาอยู่ช่วงเช้า เจ้าขุนทอง ขอนลอย หางดาบ และเหินคุยถึง

เรื่องอย่างอนตึก นอนไม่พอสุขภาพเสีย ขอนลอยเอามือรองหัวนอนฟังกำแพงแฉกในขณะที่เป็นเพื่อนหุ่นตัวอื่นๆพูด (เทป 1 ปี 2550) จากทั้งสองตัวอย่างจะทราบว่าคนดูจะสามารถจดจำบุคลิกลักษณะนิสัยของหุ่นได้จากการแสดงของหุ่นเอง และคำพูดในรายการที่บอกลักษณะหุ่นตัวนั้น จึงทำให้หุ่นแต่ละตัวมีเอกลักษณ์ในการจดจำที่ไม่สามารถสลับสับเปลี่ยนกันได้

แต่ข้อดีของในรายการเจ้าขุนทองคือหุ่นในรายการสามารถสลับหมุนเวียนหรือสลับบทบาทในการสอนได้โดยคงเอกลักษณ์ของหุ่นแต่ละตัวเอาไว้ เช่น การสอนภาษาไทยโดยส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของลุงมะตูมที่ต้องหาข้อมูลมาสอนเด็กที่ชมรายการ แต่บางครั้งก็เป็นหุ่นฉงนกับฉงายที่มาสอนคำในภาษาไทยให้เด็กในรายการ โดยคงความเชื่อของหุ่นไว้ (เทป 200 ปี40)และอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถสลับกันได้คือการสลับตัวหุ่นในการเล่นบทเดียวกัน เช่น นิทานเรใจเรื่อง “ต้องแต่งเป็นคนแก่” ต้องแต่งหน้าใส่คิ้วเป็นคนแก่เป็นเพื่อนรักกับลุงไฉน เทวดาเหยินจึงเสกอาหาร ต้องเลยตีมน้ำที่ลำธาร เมื่อเขาตีมน้ำร่างกายของเขากลับเป็นหนุ่มขึ้นทันที จึงเอาหนวดคิ้วออก เข้ารีบไปบอกตา”ฉงน แต่ตาฉงนแอบมาตีมมากเกินไปต้องเลยไปที่ลำธารไปเจอลูกควายอยู่ใต้เสื่อนั้น โดยใช้หุ่นตุ๊กตาฉงนมาเล่นเป็นบทของตาฉงน (เทป 272 ปี 44) และ ในช่วงนิทานเรใจเรื่อง “สุนัขของผู้วิเศษ” ฉงนจึงออกตามหาสุนัขของเขา เขาจึงพบผู้วิเศษที่ส่งสุนัขไปช่วยเผ่าของเขา เขาจึงขอสุนัขกลับไปแต่ต้องสัญญาว่าจะดูแลมันอย่างดี ผู้วิเศษสอนเขาถึงวิธีการปลูกพืชให้เป็นอาหาร ทำเครื่องนุ่มห่ม แค่วันสองวัน แคเขารู้สึกเหมือนสองปีร่างกายเขาเต็มโตขึ้นมาก (เปลี่ยนหุ่นจากหุ่นฉงน มาใช้หุ่นฉงน) เขาและเจ้าตูบพร้อมเมล็ดพันธุ์ลงเรือเดินทางกลับบ้าน ฉงนกลับมาที่เผ่าทุกคนแปลกในแค่สองวันฉงนตัวโตขึ้นมาก และทุกคนที่เผ่าดอยอยากและกำลังล้มป่วย ฉงนจึงสอนพวกเขาเพาะปลูก (เทป 602 ปี 2546) ดังตัวอย่างข้างต้นนั้นการสลับเปลี่ยนหุ่นในบทเดียวกันสามารถทำได้เพื่อให้เห็นถึงการเติบโตของร่างกายในเรื่องความสมจริง

รูปที่ 132 ภาพแสดงการใช้หุ่นตุ๊กตาฉงนมาเล่นเป็นบทของตาฉงนที่ตีมน้ำจากแม่น้ำจนกลายเป็นเด็ก

รูปที่ 133 ภาพแสดงเปลี่ยนหุ่นจากหุ่นฉงน มาใช้หุ่นฉงน เพื่อแสดงความเจริญเติบโต

การพัฒนาต่อยอดหุ่นในยุคนี้ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยด้านการตลาดไม่ว่าจะจากตัวรายการเองหรือจากผู้ร่วมสนับสนุน จากตัวรายการเองด้วยการเกิดขึ้นของสโมสรเจ้าขุนทองทางรายการจึงมีการต้องไปพบปะสมาชิกต่างโรงเรียนต่างๆ จึงมีการพัฒนาหุ่นตัวเด่นๆในรายการ เช่น ขอนลอย ฉงน เป็นต้น พัฒนาจากหุ่นมือ ขยายไปเป็นหุ่นมาสคอตเพื่อไปโชว์ตัวเวลาสโมสรเจ้าขุนทองไปร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดงานที่โรบินสันบางแค งานประกวดภาพวาด 10 ประการ และ สโมสรเจ้าขุนทองจัดการแสดงและกิจกรรมที่โรงเรียนสาธิตจุฬานอกจากนี้ทางรายการได้ร่วมงานศิลปะอาเซียนครั้งที่ 2 จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรมเป็นงานแสดงละครหุ่นนานาชาติตั้ง 10 ประเทศ ได้เห็นหุ่นจากประเทศต่างๆจึงเป็นการเห็นตัวอย่างจากหุ่นประเทศอื่นๆ จึงนำมาต่อยอดหุ่นและนิทานในรายการ และทางรายการได้รับความเอื้อเฟื้อจากธรรมสภาได้ส่งนักแสดงหนุ่มสาวที่แสดงในนิทานธรรมชาดกมาร่วมแสดง เมื่อปี 2548 ในรายการจึงมีการใช้หุ่นคนในการแสดงปี 2548

นอกจากการตลาดของรายการส่งผลต่อการต่อยอดและพัฒนาหุ่นแล้ว ทางส่วนผู้สนับสนุนรายการมีส่วนอย่างมากในการก่อให้เกิดพัฒนาในรายการ เช่น หุ่นผึ้งมีม้นำเทคโนโลยีมารวมกับหุ่นมือในช่วงนิทานเรื่อง “ผึ้งขยะปะทะผึ้งมีม” โดยตัวหุ่นขยะนั้นหุ่นสามารถมีไฟติดที่ดวงตาหุ่น และสามารถพ่นควันได้ (เทป291 ปี 2541) ซึ่งเป็นเทคนิคที่แปลกใหม่ในรายการ รวมทั้งมีหุ่นมาสคอต จะทิงจามาร่วมเต้นเพลงสื่อภาษาใจเวอร์ชัน ริมิคซ์ และเพลงอุทัยเทวีแดนซ์ (เทป 45 , 47 ปี 2548)

รูปที่ 134 ภาพหุ่นขยะนั้นหุ่นสามารถมีไฟติดที่ดวงตาหุ่น และสามารถพ่นควันได้ เทป291 ปี 2541

การพากย์เสียง

ในปี 2540 – 2550 คณะทีมงานทั้งคนพากย์และคนเชิดสามารถจำบุคลิกลักษณะนิสัยการพูดการจาของหุ่นได้สามารถดูปาก ซึ่งปากหุ่นเวลาเชิดตรงพอดีคำพูดมากขึ้น รวมทั้งเด็กๆก็สามารถจำเสียงของตัวละครแต่ละตัวได้เช่นกัน จะสังเกตได้โดยหุ่นแต่ละตัวจะมีคำพูดติดปากที่เป็นเอกลักษณ์ของหุ่น เช่น หุ่นฉงนจะชอบพูดว่า ฉงนไม่เข้าใจครับ งงจัง , เบ็ดน้อยชอบพูดว่า อู๋ตายจริง ขอนลอยชอบพูดว่า โถ้เอ๊ย ขอนลอยหิวอีกแล้ว หุ่นย่นชอบพูดว่าปัดโถ้ และมีเสียงหัวเราะที่กวนแบบนักเลง ลุงมะตุมักพูดว่าเด็กๆครับ ขึ้นต้นประโยคเสมอ เป็นต้น การพากย์เพื่อส่งเสริมเนื้อหาและบทในรายการนั้นต้องอาศัยเทคนิคในการพากย์

เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา เช่น ในช่วงนิทานเรใจเรื่อง “ฟางนำโชค” เป็นเรื่องเล่าของประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นนอกจากหุ่นจะแต่งตัวคล้ายวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่นแล้วนั้นการพูด

ถึงแม้จะไม่ใช้ภาษาเข้าทั้งหมด แต่ในรายการก็ปรากฏการใช้คำอุปนัยแทนความหมายบางคำ เช่น ซาโยนาระ , อาริกาโตะ โกโซมัส ชิตะ และ โดโซะ เป็นต้น (เทป 114 ปี 2543) และเรื่อง “อาลาติน กับตะเกียงวิเศษ” ก็จะมีการพูดคำว่า นาย อินี ฮัตซา และอื่นๆ (เทป 48 ปี 2548)ซึ่งผลทางตรงคือ ได้รับรู้ธรรมชาติของการแสดง ความรู้สึกคล้ายตามในเรื่องราว ผลทางอ้อมคือการได้รับรู้คำและความหมายของชาตินั้นๆ

เทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก เช่น ในนิทานเรื่องใจเรื่อง “บุรุษไปรษณีย์” ฉนวนได้บังเอิญไปเจอกับมังกรกั๊กต่างฝ่ายต่างตกใจกัน หุ่นวิ่งหนี มีการกระตุกตกใจ และมีการหยุดหอบในที่สุดฉนวนก็ได้ให้จดหมายกับมังกรกั๊ก (เทป 600 ปี 2546) จากตัวอย่างข้างต้นเมื่อหุ่นวิ่งตกใจก็ต้องมีเสียงตกใจ รวมทั้งการหอบ และเสียงพูดเวลาเหนื่อยหอบ เพื่อให้คล้ายตามความรู้สึกของหุ่น และ นิทานเรื่อง “สุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์จริงหรือเปล่านะ” กระจ่ายและหนูกิ้วเพราะสุนัขจิ้งจอกจิ้งจอกกลับมาเล่าให้ตุ่นฟังตุ่นเลยตามไปแอบดูที่บ้านจิ้งจอก จิ้งจอกกำลังทำอาหารจากผักต่างๆเพราะรู้ดีว่าหนูและกระจ่ายกินผัก เมื่อจิ้งจอกแดงไม่เจอกระจ่ายและหนู เขาก็นั่งร้องไห้อยู่ที่โต๊ะอาหาร พากย์เสียงสะอื้น ถึงว่าทำไมสัตว์ตัวอื่นๆต้องกลัวเขา (เทป 45 ปี 2548) เสียงในการพากย์นั้นก็มีการสั่นและเสียงหายใจ ในลักษณะร้องไห้ เพื่อให้คล้ายตามอารมณ์ของหุ่น

เทคนิคการใช้เสียงเพื่อความต่อเนื่อง เช่น นิทานเรื่องใจเรื่อง “ต้องแต่งเป็นคนแก่” เหยินเป็นเทวดาคุ้มครองคนชราที่ทำแต่ความดี เทวดาเหยินจึงเสกถ้ำธาร ต้องมาเจอแหล่งน้ำใหม่ตอนเช้าเลยแปลกใจมากเขาเลยตีม้ำที่ถ้ำธาร เมื่อเขาตีม้ำร่างกายของเขากลับเป็นหนุ่มขึ้นทันทีนอกจากจะเอาหนวดและคิ้วที่หุ่นออกแล้ว เสียงพากย์ของหุ่นต้องก็หนุ่มขึ้นเช่นกัน (เทป 272 ปี 2544) และนิทานเรื่องใจเรื่อง “ขนมสำหรับคนพเนจร” ต้องเป็นเทวดาแปลงมาเป็นคนพเนจรมาที่บ้านเหยินเขาจึงไปบอกชายพเนจรว่าแป้งหมดแล้วและไล่เขาไป ชายยากจนจึงกลายร่างเป็นเทวดาเหยินจึงรีบต้อนรับ เทวดาจึงเสกให้เป็นนกหัวขวานที่ต้องเจาะต้นไม้หาหนอน นกหัวขวานเคาะต้นไม้เพื่อหาหนอนและมีเสียงเหยินพูดขึ้น “เราทำไปทั้งหมดเพราะความเห็นแก่ตัว เราไม่เคยให้ทาน ไม่เคยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้เดือนร้อนมีแต่จะเอาประโยชน์ของตัวเองเท่านั้น เทวดายกโทษให้เมื่อไหร่จะเลิกนิสัยนี้ให้ได้” ถึงแม้ตัวหุ่นจะไม่ใช้ตัวเหยินแต่บทและการแสดงบอกว่าเหยินแปลงการเป็นตัวนก ดังนั้นเสียงพูดก็ต้องใช้คนที่พากย์เสียงหุ่นเหยินอยู่เพื่อความต่อเนื่องของเรื่อง (เทป 598 ปี 2546)

การขีดหุ่น

การขีดหุ่นในระหว่าง ปี 2540 – 2550 มีการคงเทคนิคและวิธีการขีดที่ได้เรียนรู้และจดจำ การเคลื่อนไหวของหุ่นแต่ละตัว และมีการพัฒนาเทคนิคการขีดที่เพิ่มลูกเล่นเพื่อความน่าสนใจของตัวละครเช่น

การขีดเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของหุ่น การจะทำให้หุ่นมีชีวิตขึ้นมาจะต้องให้หุ่นมันมีอารมณ์ และความรู้สึกเหมือนกับคน ดังนั้นการเคลื่อนไหวทั้งภาษามือ ภาษากายจึงใช้วิธีการเคลื่อนไหวแบบคน เช่น ในช่วงเปิดรายการงนมมีอาการสะอึก คนขีดจึงขีดเอามือหุ่นปิดปากหุ่น มีอาการสะดุ้งตอนสะอึก และพูดติดขัดเป็นต้นอย่าเสียงร้องไห้ มือถือผ้าเช็ดหน้ามาปิดหน้าอาการสะดุ้งตอนสะอึก (เทป 292 ปี 2541) และนิทานเรใจเรื่อง “บุรุษไปรษณีย์” งนมได้บังเอิญไปเจอกับมังกรต่างฝ่ายต่างตกใจกัน หุ่นทั้งสองตัววิ่งหนีกันคนละทาง มีการกระตุกตกใจ และมีการหยุดหอบ (เทป 600 ปี 2546) หุ่นงนมเวลานอนจะมีอ้าปากหุบปากเหมือนนอนกรน และมีการขยับหัวเหมือนฝันอยู่ เมื่อตื่นขึ้นก็มีการสะดุ้งหันซ้ายและขวา (เทป 114 ปี 2543) ซึ่งผู้วิจัยได้เห็นว่าผู้ขีดหุ่นในรายการเจ้าขุนทองเก็บรายละเอียดในการขยับร่างกายในการแสดงอาการใดอาการหนึ่งได้อย่างถี่ถ้วน ภาพที่ออกมาจึงดูสมจริง

การขีดเพื่อแสดงความสมจริงในการแสดงเพื่อให้มีอารมณ์คล้ายตามเกิดความต้องการในการรับสารโดยผ่านทางแสดงปฏิกิริยาของหุ่น เช่น ช่วงสำนวนชวนคิด ป่าไก่ถือไม้เรียวตีกันขอลอย ขอนลอยกระโดดร้องอ้าปากเวลาโดนตีหรือเทคนิคในการนำเสนอ ในช่วงนิทานเรใจเรื่อง “อยากเป็นแจ๊ค” เอาถั่ววิเศษไปปลูก แผ่นดินไหว คนขีดสั้นและโยกหุ่นเพื่อทำให้ภาพสั้นและโยกเหมือนแผ่นดินไหว(เทป 318 ปี 2541)

การขีดเพื่อแสดงการเน้นย้ำหรือบอกอุปนิสัยของตัวละคร สิ่งนี้เป็นสิ่งจำเป็นในการที่ทำให้หุ่นมีตัวตนขึ้นมา และเป็นจุดจำของผู้ชม เช่น ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย วอเวทนายาแต่เพิ่งมาสังเกตป้ายให้เขย่าขวดก่อนวอเวทนายากระโดดเขย่าตัวเอง จนคุณมหัศจรรย์มาเห็นเลยสอนวอเวท เราจะรู้ถึงนิสัยวอเวทว่าเป็นคนซื่อและแอบตลกเพื่อสร้างสีสันในรายการ (748 ปี 2547) ในช่วงแรกที่รายการกลับมาอยู่ช่วงเช้า เจ้าขุนทอง ขอนลอย หางดาบ และเหยินคุยถึงเรื่องอย่างอนตึก นอนไม่พอสุขภาพเสีย ขอนลอยแอบหลับโดยเอามือรองหัวนอนพิงกำแพงฉาก จะเห็นถึงการชี้เกี้ยวชอบนอนตื่นสายของขนลอย (เทป 1 ปี 2550) และขนลอยชี้เกี้ยวหลังยาว นอนแล้วก็กินกินแล้วก็นอน ตัวหุ่นเอาหน้านอนแนบกับโต๊ะเอามือถือข้อเท้าเป็นตักข้าวและทำเสียงเคี้ยวอาหาร(เทป 448 ปี 45) สิ่งเหล่านี้จะเป็นการบอกถึงอุปนิสัยของตัวละครซึ่งอยู่ในทุกช่วงรายการ ทำให้หุ่นมีชีวิตทางความรู้สึกนึกคิด และทำให้เด็กที่ชมรู้จักและคุ้นเคยไปกับหุ่น เนื่องจากเด็กที่จะทราบว่าคุณหุ่นตัวไหนนิสัยอย่างไร เมื่อผู้ชมรู้จักคุ้นเคยกับหุ่นแล้วก็ต่อยอดด้วยการใช้หุ่นเล่นกับผู้ชมที่บ้าน

การขีดเพื่อเล่น และเรียกความสนใจกับผู้ชม เป็นการดึงดูดเพื่อให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการแสดง ในการแสดงนั้นจะสื่อสารถึงคนดูได้คือต้องผ่านกล้อง ดังนั้นกล้องก็เปรียบเสมือนคนดู การให้หุ่นกระทำบางอย่างกับกล้อง เช่นมองกล้องก็เสมือนมองคนดูเช่นกัน หรือการแสดงที่ใกล้กล้องก็เสมือนวิ่งเข้าไปแสดงใกล้คนดู เช่น ในเรื่อง “อาลาตินกับตะเกียงวิเศษ” พ่อมดยังคงแอบจับตาดูอาลาตินอยู่ เอาผ้าคลุมหน้าหุ่นเดินผ่านหน้ากล้องแล้วหันมามองกล้องแล้วเดินผ่านไปเป็นการเล่นกับคนดู (เทป48 ปี 2548) ช่วงนิทานในตู้ นิทานจีนเรื่อง “หญิงสาวกับหนู” เจ้าหนูถือไม้ไล่ตีหนูหนูวิ่งหนีมา

โพล์หน้ากล้องหมุนโล่มาตีหนูที่หน้ากล้อง (เทป 139 ปี 2549) และ ในช่วงสอนถึงคำว่าหลังคา เหยินอยู่ บนหลังร้องเสียงดังตกลงหาจนเข้าไปรับไว้ได้ อันนี้เป็นการใช้เสียงของเหยินเพื่อเรียกความสนใจกับ ผู้ชม การต่อยอดของการใช้หุ่นเล่นกับกล้องและการใช้เสียงเรียกความสนใจแล้วนั้น เช่น ในช่วงสอน คำและวอแวบอกถึงการบินของคางคาวที่ไม่ได้ใช้ตา แต่แล้ววอแวบินเข้ามาใส่กล้องมีเสียงกระแทก วอแวบินชนกล้อง (เทป 448 ปี 2545) นอกจากใช้หุ่นวอแวบินเข้ามาชนกล้องเหมือนบินเข้ามาหาคน ดู รวมทั้งการใช้เสียงกระแทกเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชม ผลที่ได้ออกมาคืออุปลักษณะนิสัยหุ่น วอแวที่ค่อนข้างซื่อๆ มีผลทำให้คนดูรู้สึกคล้อยตามมีอารมณ์ขัน

3. เทคนิคในการนำเสนอรายการ

จากการศึกษาเทปรายการเจ้าขุนทองในปี 2540 - 2550 ได้แบ่งเทคนิควิธีการด้านต่างๆของ รายการออกเป็น 3 ด้าน คือ เทคนิครูปแบบรายการ เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ และเทคนิค วิชาการเทคโนโลยี

เทคนิครูปแบบรายการ

รูปแบบรายการในยุคนี้มีความลงตัวมากขึ้นโดยในช่วยแรกจะเป็นหุ่นมาพูดทักทายหรือ การแสดงเพื่อโยงเข้าช่วงหรือเนื้อหาในรายการ โดยในช่วงที่ 2 - 4 ในรายการนั้นยังคงใช้การ หมุนเวียนแต่แล้วผู้จัดต้องการนำเสนอสาระเนื้อหาเรื่องอะไร โดยช่วงต่างๆในรายการนั้นมีการเกิด ช่วงรายการ รายการใหม่ๆมากมายรวมทั้งที่เกิดจากผู้สนับสนุนรายการ มีหุ่นใหม่ๆมากขึ้น การเน้นถึง ความต้องการให้เด็กมีส่วนร่วมกับการ โดยมีส่วนให้เด็กมาเล่านิทานในรายการ สโมสรรเจ้าขุนทอง ไปจัดกิจกรรมต่างๆ เกิดการถ่ายทำนอกสถานที่ นำหุ่นไปหาน้องๆที่โรงเรียน ที่บ้าน การเกิดหุ่นคนใน รายการ การสอนภาษาอังกฤษในรายการ เกิดสารคดีสัตว์ต่างชาติในรายการ มีการพัฒนาเนื้อหาการ สอนแต่ละช่วงรายการโดยการผสมกันระหว่างวาดภาพและการประดิษฐ์ การลดบทบาทหุ่นในช่วงมี น้อยสร้างสรรค์แล้วใช้คนมาสอนการประดิษฐ์แทน ยุคนี้รายการมีความหลากหลายมากขึ้นทั้งทาง เนื้อหา รูปแบบ ทั้งจากตัวรายการเองและผู้สนับสนุนรายการโดยมีปัจจัยคือเวลาในการออกอากาศที่ เปลี่ยนแปลง ทำให้ทุกอย่างก็ต้องปรับตามไป

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2540 - 2550 ได้ดังนี้

1. ช่วงรายการที่เกิดใหม่ของรายการเจ้าขุนทองก็เป็นตัวนำพาทำให้เกิดหุ่นใหม่หรือผู้นำเนิน รายการที่เป็นคน ซึ่งหุ่นที่เกิดใหม่ในรายการนั้นเกิดจากผู้สนับสนุนรายการซึ่งส่วนใหญ่เป็น ผู้ชาย ส่วนคนที่เป็นพิธีกรในช่วงต่าง ๆ นั้นมักจะเป็นผู้หญิง

2. ในยุคนี้มีการเปิดโอกาสให้เด็กๆ จากที่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการ ซึ่งแต่ก่อนจะมีช่วงให้มาแสดงความสามารถต่างๆ แต่ในยุคนี้ได้เกิดช่วงให้เด็กๆ ได้มีโอกาสมาเล่นนิทานในรายการ และมีช่วงที่ถ่ายทำนอกสถานที่ โดยไปถ่ายทำที่โรงเรียนและที่บ้านของเด็ก ให้หุ่นไปสัมภาษณ์ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กๆ และมีเด็กมาเป็นพิธีกรในช่วงแก้มแดงแรงเยอะในการสอนท่าออกกำลังกาย และช่วงเจ๊อ๊วแจ๊วจับขานมีเด็กๆ เข้ามานั่งร่วมกันในรายการเพื่อเรียนและร้องเพลงไปด้วยกัน
3. รายการเจ้าขุนทองยังคงใช้หุ่นมือ โดยมีการต่อยอดในด้านเทคโนโลยี เช่น หุ่นขยับที่สามารถมีไฟที่ดวงตา และสามารถพันควีน รวมถึงการพัฒนารูปร่างหน้าตาหุ่นในรายการเพื่อความสวยงามและความเป็นมาตรฐาน การออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งการนับได้ว่ามีความหลากหลายและโดดเด่น
4. รายการเจ้าขุนทองนั้นมีการสอนเรื่องสัตว์ โดยได้พัฒนาตัวช่วงรายการมีสารคดีจากต่างประเทศที่ไปถ่ายทำเห็นสัตว์จริงๆ ในป่าได้ยินเสียงของสัตว์จากในป่าซึ่งไม่สามารถได้ยินในชีวิตประจำวัน มีการสอนถึงเสียงร้องของสัตว์แต่ละตัวและการใช้ชีวิตความเป็นอยู่
5. การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีของกาลเวลาก็ทำให้รายการเจ้าขุนทอง มีการนำเอาอนิเมชันมานำเสนอในทั้งส่วนของรายการและช่วงของรายการ ในส่วนของรายการก็มีการนำเทคนิคอนิเมชันมาใช้ในช่วงเปิดรายการ เข้ารายการเช่น การทำฉากสามมิติและการเคลื่อนไหวกล้องในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในช่วงรายการก็มีช่วงสารคดีสัตว์ที่นำเสนอเป็นอนิเมชันที่ถ่ายทอดเรื่องราวของสัตว์ เป็นต้น
6. การใช้ภาพในรายการเจ้าขุนทองคงใช้เทคนิคการลากเลื้อยและแพนกล้องในการเปิดฉากและเทคนิคการเปลี่ยนกล้องโดยการใช้เอฟเฟกการ Fade และ Dissolve เป็นรูปต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น รูปดาว หัวใจ ตาราง พลิกภาพ เป็นต้น
7. ในยุคนี้เริ่มมีการใช้เสียงดนตรีพื้นหลังค่อยข้างชัดเจนเพื่อในการกระตุ้นความตื่นตัวหรือส่งเสริมการเล่าเรื่องที่ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งแต่ก่อนเสียงดนตรีพื้นหลังจะเป็นเครื่องดนตรีไทย เช่นเมื่อพูดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอีสาน ส้มตำ ก็จะเป็นเสียงเครื่องดนตรีเช่น เสียงแคน แต่ในยุคนี้มีการใช้เสียงดนตรีสากลมาประกอบในช่วงการเล่าเรื่องนิทาน เป็นต้น

8. เสียงตบมือที่แสดงความดีใจ พบได้ในรายการเจ้าขุนทองบางช่วงแต่ไม่ได้เกิดจากการตั้งใจทำ เป็นเอฟเฟคในรายการแต่เกิดช่วงนิทานที่หุ่นแข่งขันพายเรือแล้วชนะเข้าเส้นชัยแล้วหุ่นพากันโห่ร้องแสดงความดีใจ
9. การแบ่งช่วงในรายการเจ้าขุนทองยังคงแบ่งเป็น 4 ช่วงเหมือนเดิมแต่แตกต่างที่ความหลากหลายของช่วงและหุ่นที่เพิ่มขึ้น
10. การกระทำอะไรซ้ำๆเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยเป็นเทคนิคในรายการเจ้าขุนทองใช้ในการสอนเด็กๆโดยมีหุ่นอีกตัวพูดซ้ำ หรือสอนคำแล้วหุ่นแสดงตัวอย่างซ้ำ โดยเป็นเทคนิคในการสอนเพื่อทำให้เด็กได้เกิดความคุ้นเคย จำได้ และทำได้ทันโดยเฉพาะสอนท่าเต้นออกกำลังกายในช่วงแก้มแดงแรงเยอะ
11. การใช้คำพูดต่างๆในรายการ ออกแบบให้มีสัมผัสคล้องจองกัน ในลักษณะบทกลอน หรือบทเพลงเพื่อความไพเราะและยังง่ายต่อการจดจำของเด็กที่รับชม เป็นจุดเด่นของรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ซึ่งมีการออกแบบคำพูดของหุ่นมีลักษณะคล้องจองกัน และการเล่านิทานในหลายเทปมีลักษณะเป็นรูปแบบบทกลอน

เทคนิคในขั้นตอนการทำ

รายการทำรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้คงใช้วิธีการผลิตและขั้นตอนการผลิตแบบเดียวกับในยุคแรก คือสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นผู้ผลิตรายการแทบทั้งหมด ยกเว้นการเขียนบท อุปกรณ์ประกอบฉาก การเซตและพากย์เสียง ซึ่งเป็นหน้าที่ของบริษัท ผอ.ผล จำกัด ซึ่งรูปแบบการถ่ายทำต่างๆอาจจะไม่แตกต่างจากยุคแรกมากนักเนื่องจากเวลาและเทคโนโลยีในการตัดต่อเป็นผลให้เกิดเทคนิคในขั้นตอนการทำ เช่น

การเร่งและหรี่ไฟฉาก

มีการหรี่และเร่งไฟฉากให้เหมือนบรรยากาศฝนตก เพื่อให้สมจริงในเรื่องแสงฟ้าผ่า และใช้เสียงประกอบช่วยอีกทีหนึ่ง (เทป 272 ปี 2544) วันหนึ่งพระอาทิตย์ขึ้นสาย ฉากก็จะสลัวๆ ชาวบ้านเดือนร้อนกันไปหมดเลยคิดจะหาใครไปปลุก เพื่อให้รู้ว่าทำหน้าที่เพื่อส่วนรวมต้องมีความรับผิดชอบ เด็กๆจึงช่วยกันไปปลุกพระอาทิตย์ เขาตกใจมากตั้งขึ้นไปบนท้องฟ้าและกลายเป็นก้อนลูกไฟกลมๆ ฉากสว่างขึ้นมาทันที (เทป 46 ปี 2548) จากตัวอย่างทั้ง 2 ตัวอย่าง การใช้ไฟฉากในการออกแบบให้มีมิติหรือสว่างนั้น ทางรายการใช้แทนธรรมชาติ เช่นเวลา อากาศ รวมทั้งการกระทำของหุ่นในการเปิดปิดไฟ

รูปที่ 135 ภาพแสดงการหรี และเร่งไฟฉากตามเวลา

เทคนิคการเล่นกับกล้อง

กล้องเปรียบเสมือนคนดูการเล่นกับกล้องก็คือการเล่นกับคนดู รวมทั้งการแสดงที่ต้องกันให้คนดูสังเกตเห็น เช่น อาลาตินเข้าไปในถ้ำเอาตะเกียงในถ้ำเมื่อหยิบตะเกียงถ้ำถล่ม ใช้เทคนิคการสั้นกล้องแทนการสั้นไหวของฉาก (เทป 48 ปี 2548) กล้องจับที่ขบวนหุ่น กล้องสั้นเป็นจังหวะก้าวเท้าของยักษ์คนต่างพากันหนี (เทป 138 ปี 2549) และการสู้กันระหว่างสุนัขไล่แมวกล้องส่ายไปมาตอนที่แมวกับสุนัขสู้กัน เขินเจ้าของแมว จิ้งจิงมาไล่สุนัข ย่นเจ้าของหมาจึงมาต่อว่า (เทป 4 ปี 2550)

การใช้กล้องขยับเคลื่อนไหวทำให้ภาพที่ออกมาที่มีการเคลื่อนไหวตามกล้องเมื่อสั้นกล้องภาพที่ออกมาก็จะสั้นไหวตาม โดยในรายการได้ใช้เทคนิคนี้เนื่องจากง่ายกว่าจะขยับฉากเนื่องด้วยฉากมีขนาดใหญ่และผลของภาพที่ได้ก็คล้ายกัน โดยรายการใช้ทั้งเทคนิคการขยับกล้อง และการเช็ดที่สั้นสลับตามและการพากย์เสียงที่ร้องไวยวาย เป็นส่วนช่วยให้เกิดภาพที่สมบูรณ์

นอกนี้ยังมีการนำหุ่นมาเล่นตรงหน้ากล้องเพื่อที่จะทำให้ใกล้คนดู และเกิดภาพที่มีระยะมิติขึ้นด้วย เช่น เจ้าหมูถือไม้ไล่ตีหนู หนูวิ่งมาโผล่หน้ากล้อง หมูไล่มาตีหนูที่หน้ากล้อง (เทป 139 ปี 2549) และหุ่นวอแวบินเข้ามาใส่กล้องมีเสียงกระแทก วอแวบินชนกล้อง (เทป 448 ปี 2545)

ลูกเล่นเพิ่มเติมในขั้นตอนการถ่ายทำ

เทคนิคลูกเล่นต่างๆ เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ต่อยอดที่จะส่งเสริมรายการเนื้อหาให้น่าสนใจ และน่าติดตามทำให้หุ่นในรายการดูมีชีวิต เช่น การพูดเข้านิทานของหุ่นเจ้าขุนทองที่สอนเรื่องของบ่วงบาศที่จะมีอยู่ในนิทาน เมื่อสอนเสร็จก็มีบ่วงบาศมาคล้องดึงหุ่นเจ้าขุนทองออกไป (เทป 454 ปี 2545) และการเปิดรายการด้วยการให้หุ่นเจ้าขุนทอง เป็ดน้อย และฉนดูการแสดงหุ่นเชิดขนาดเล็กเพื่อจะสอนทำหุ่นเชิดในช่วงมือน้อยสร้างสรรค์ จึงเป็นการให้หุ่นดูและชมหุ่นเชิดอีกทีหนึ่ง (เทป 318 ปี 2541)

รูปที่ 136 หุ่นเจ้าขุนทอง เป็นต้นน้อยและฉนวนดูการแสดงหุ่นเชิดขนาดเล็กเทป 318 ปี 2541

การออกแบบฉากในรายการ

ฉากและอุปกรณ์ตกแต่งฉากโดยส่วนใหญ่จะใช้ของจริง และมีขนาดใหญ่โดย ฉากแต่ละฉากสามารถออกแบบมาให้ใช้ในการแสดงได้ด้วย เช่น คุณมหัศจรรย์เล่าให้วอแวฟังถึงสาเหตุสำคัญที่ควรแปร่งฟัน ทันใดนั้นหุ่นวอแวจึงเปิดประตูฉากเข้าไปเพื่อจะไปแปร่งฟัน (เทป455 ปี 2545) และในนิทานเมื่อเหียนกลับบ้านชายพเนจรก็มาที่บ้านเขา โดยเปิดหน้าต่างฉากออกมา เขามาขอขมนแต่เหียนไม่ยอมให้และไล่เขาไป (เทป 598 ปี 2546) จะเห็นได้ว่าฉากที่ใหญ่ และสมจริงมีส่วนช่วยในการแสดงให้เกิดความสมจริงและความต่อเนื่องในการแสดง

รูปที่ 137 ภาพชายพเนจรก็มาที่บ้านเขาโดยเปิดหน้าต่างฉากออกมา เทป 598 ปี 2546

การที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ในการเชิดฉากทำให้การถ่ายทำสามารถใช้มุมกล้อง และการเคลื่อนไหวกล้องได้หลายแบบ รวมทั้งการใส่ใจในรายละเอียดในการออกแบบ เช่น ฉากเวทีเจ้าขุนทองพร้อมกับโลโก้เจ้าขุนทองแบบใหม่เพื่อทำกิจกรรมสำหรับเด็กในช่วงต้นหรือออกกำลังต่างๆ เป็นต้น (เทป138 ปี 2549) พร้อมทั้งการใส่ใจในรายละเอียดการออกแบบฉาก นิทานเรื่อง”สองร้านบะหมี่” ที่เกิดขึ้นที่เมืองจีน นอกจากการออกแบบเครื่องแต่งกายแล้ว ฉากก็ต้องถูกออกแบบให้ดูแบบจีนๆ และเนื้อเรื่องพูดถึงการล้มละลาย จึงเป็นเป็นข้อป้ายร้านหลุด และมีป้ายปิดกิจการ เป็นต้น (เทป 2 ปี 2550)

รูปที่ 138 ฉากเวทีเจ้าขุนทองพร้อมกับโลโก้เจ้าขุนทองแบบใหม่เทป138 ปี 2549

รูปที่ 139 ภาพแสดงการเปรียบเทียบการจัดฉากร้านตอนรุ่งเรื่อง และร้านตอนล้มละลาย เทป 2 ปี 2550
การใช้ฉากเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้ฉากต้นไม้ปลอมแทนฉากต้นไม้จริง เพื่อแสดงถึงความกว้างของฉากและได้ส่งผลกระทบต่อจินตนาการของเด็ก แต่ยังคงมีต้นไม้จริงอยู่ด้านข้าง (เทป 203 ปี 2540)

เสียงประกอบ

การศึกษาเทปตัวอย่างรายการเจ้าขุนทองปี 2540 -2550 นั้นได้พบถึงการใช้เสียงประกอบในช่วงต่างๆของรายการ โดยจะพบเป็นเสียงดนตรีประกอบฉากและเสียงบรรยากาศ เสียงดนตรีประกอบฉากนั้นในรายการเจ้าขุนทองส่วยใหญ่จะใช้ดนตรีไทยที่สอดคล้องกับเรื่องราวที่น่าเสนอ เช่น ถ้าพูดหรือแสดงถึงภาคอีสาน เครื่องดนตรีประกอบจะเป็นเสียงแคน แต่ในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงจากเครื่องดนตรีสากลในช่วงนิทานตอนเปิดเรื่องหรือเวลาตื่นเต้นจะใช้เพลงบรรเลงเพื่อปรุงเร้าอารมณ์คนดูให้คล้อยตาม ส่วนเสียงประกอบฉากนั้น ผู้วิจัยได้พบว่าจะจะเป็นเสียงบรรยากาศตามกาลเวลา เช่นในป่า หรือตึกตึก จะมีเสียงจิ้งหรีด เป็นต้น (เทป 455 ปี 2545) (เทป 137 ปี 2549)

เทคนิคจากวิวัฒนาการเทคโนโลยี

เทคนิคในยุคนี้มีการพัฒนาอย่างมากสังเกตได้จากช่วงเปิดรายการ และช่วงเข้ารายการต่างๆ จะสังเกตได้ว่าเทคนิคทางด้านเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทอย่างมาก เช่นมีการใช้เทคนิคในการทำแสดงประกายของเพชร (เทป 116 ปี 2543) ใช้เทคนิคควันค้อยๆเต็มจอเพื่อเปลี่ยนภาพเป็นหุ่นยักษ์เข้ามา (เทป 48 ปี 2548)

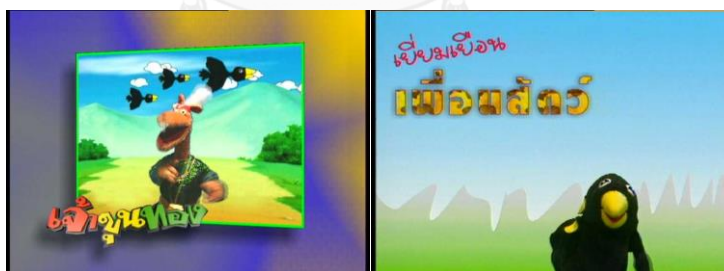

รูปที่ 140 ภาพแสดงเทคนิคในการทำแสดงประกายของเพชร
เทป 116 ปี 2543 และเทคนิคการใช้ควันเทป 48 ปี 2548

ต่อมามีการพัฒนาการทางด้านเทคนิคที่ใช้บ่อยที่สุดในรายการ คือเทคนิค Chroma key คือเทคนิคการถ่ายฉากหน้าที่เป็นพิธีกรหรือหุ่นและนำไปตัดเอาสีฉากข้างหลังออก และนำฉากที่ต้องการมาซ้อนแทนฉากสี จึงเห็นเป็นพิธีกร หรือ หุ่นอยู่บนฉากที่ต้องการ โดยเทคนิคนี้เข้ามาเมื่อปี 2545 และปรากฏการใช้มาอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคนิคนี้เพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ในฉากเพื่อความสมจริง และตื่นตาตื่นใจ เช่นหุ่นใส่ถังออกซิเจนและแว่นตา มีการซ้อนภาพพื้นหลังเป็นฝูงปลาว่ายไปมา (เทป 455 ปี 2545) โดยเทคนิค Chroma key นั้นได้ใช้อยู่ในแทบทุกช่วงรายการ

รูปที่ 141 ภาพหุ่นใส่ถังออกซิเจนและแว่นตา มีการซ้อนภาพพื้นหลังเป็นฝูงปลาว่ายไปมา เทป 455 ปี 2545
 ทางการใช้ในครั้งแรกของช่วงเปิดรายการ ช่วงเข้ารายการ เช่นตัวเข้าพักเบรกใช้หุ่นเหินแต่งตัวแบบลิเก ใช้เทคนิค Chroma key ใส่ฉากหลังเป็นภาพกราฟิกสีสันสดใส และเปลี่ยนแบบโลโก้รายการ ตัวเข้าช่วงรายการ “ช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์” รวมทั้งในช่วงที่มีฝรั่งมาสอนคำหลังจากจบอนิเมชั่นเรื่องนกหัวขวานแล้วก็ยังคงไว้ของพื้นหลังที่เป็นการ์ตูนนกหัวขวานและมีคนต่างชาติมาสอนคำประโยคและความหมาย (เทป 598 ปี 2546)

รูปที่ 142 ภาพแสดงการใช้เทคนิค Chroma key ตัวเข้าพักเบรก
 และตัวเข้าช่วงรายการ “ช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์”

รูปที่ 143 ภาพแสดงการใช้เทคนิค Chroma key ในช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์

ในช่วงมือน้อยสร้างฝันโดยมีการสาธิตวิธีทำให้ทำตาม พื้นหลังของฉากใช้เทคนิคChroma key ตัดใส่พื้นหลังฉากสามมิติ (เทป 46 ปี 2548)

รูปที่ 144ภาพแสดงการใช้เทคนิค Chroma key ตัดใส่พื้นหลังฉากสามมิติ

ในช่วงนิทานที่หุ่นดินสอกับยางลบสามารถวาดเขียน และลบภาพพื้นหลังได้ เนื่องจากใช้เทคนิคเป็นการออกแบบภาพพื้นหลังไว้แล้ว(เทป 1 ปี 2550)

นอกจากนี้มีการพัฒนาทางด้านการใช้กราฟิกมาปรับเปลี่ยนตัวเข้ารายการเป็นกราฟิกสามมิติ และใช้ effect การเคลื่อนกล้องในโปรแกรมสามมิติ(เทป 741 ปี 2547)และใช้เทคนิคซ้อนภาพจากหุ่นเหียนเป็นหุ่นนกโดยวางตำแหน่งปากและตัวหุ่นอยู่ตำแหน่งเดียวกันและ ซ้อนภาพไปมาจนสุดที่หุ่นนก (เทป 598 ปี 2546)

รูปที่ 145ภาพแสดงการใช้กราฟิกมาปรับเปลี่ยนตัวเข้ารายการเป็นกราฟิกสามมิติเทป 741 ปี 2547

รูปที่ 146ภาพแสดงการใช้เทคนิคซ้อนภาพจากหุ่นเหียนเป็นหุ่นนกโดยวางตำแหน่งเดียวกันเทป 598 ปี 2546

การเข้ามาของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์มีส่วนในรายการอย่างมากตั้งแต่ปี 2545 และพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำมาพัฒนารูปแบบส่วนต่างๆในรายการเพื่อให้ทันสมัย มีส่วนช่วยในการสอน การเรียนรู้และจินตนาการของเด็กที่รับชมภาพที่เกิดขึ้น และเป็นตัวช่วยที่ดีในการเล่าเรื่องนิทานที่ต้องมีการใช้เทคนิคต่างๆเพื่อให้เกิดความสมจริง เพื่อความต่อเนื่อง และเข้าถึงสาระสำคัญได้

จากการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2550 ผู้วิจัยได้ทำตารางสรุปเนื้อหาโดยจำแนกเป็นหัวข้อตามที่ได้วิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่13สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2550

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>พันธมิตรในการร่วมผลิตรายการ “เจ้าขุนทอง”</p>	<p><u>บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด</u> ดูแลรายการทั้งหมด</p> <p><u>คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</u> เนื้อหาของรายการทางวิชาการ</p> <p><u>บริษัทผองผล จำกัด</u> สร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่น พากย์เสียง เชิด</p> <p><u>ทีมงานฝ่ายผลิตรายการของช่อง 7</u> ถ่ายทำ และตัดต่อ</p> <p>ขั้นตอนการผลิตรายการเจ้าขุนทองเหมือนในยุคแรก แต่มีการตลาดทั้งจากผู้ผลิตรายการ และจากผู้สนับสนุนรายการเข้ามามีบทบาทในรายการมากขึ้น</p>
<p>ช่วงรายการ</p>	<p>ในระหว่างปี 2540 – 2547 ออกอากาศทุกวัน เวลา 7.30 น.</p> <p>ในระหว่างปี 2548 – 2549</p> <p>วันพฤหัสบดี,วันศุกร์ เวลา 16.00 น.</p> <p>ในระหว่างปี 2550 – 2551</p> <p>วันพฤหัสบดี,วันศุกร์ เวลา 5.00 น.</p> <p>มีทั้งหุ่นและช่วงรายการใหม่ๆ เป็นผลจากการตลาดของผู้สนับสนุนรายการ</p> <p>ช่วงรายการจากยุคที่ 1 8 ช่วง</p> <p>ช่วงรายการที่เกิดใหม่ 13 ช่วง</p> <p>มีความหลากหลายทางด้านการสอนรวมทั้งภาษาอังกฤษ จากการมีบทบาทของผู้สนับสนุนรายการในช่วงรายการ และหุ่นที่เกิดใหม่ รวมถึงการใช้คนแทนหุ่นในช่วงต่างๆในรายการ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในรายการ</p> <p>ช่วงที่เกิดใหม่ ได้แก่</p> <p>ช่วงนิทานคุณย่า</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ช่วงสำนวนชวนคิด ช่วงภาษาพรรณนา ช่วงคุณครูที่รัก ช่วงเจ๊อัยแจ้วเจรจา ช่วงสอนวาดการ์ตูน ช่วงแก้มแดงแรงเยอะ ช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์ ช่วงเราเป็นเพื่อนกันนะ ช่วงชวนกันอ่านสำราญใจ ช่วงเส้นสายระบายสี ช่วงสารคดีต่างประเทศชื่อไทยว่าชีวิตน้อยในไพรกว้าง ช่วงนิทานยิ้มแป้น</p>
<p>เนื้อหาสาระ ด้าน ภาษาไทย</p>	<p>ช่วงที่ 2 ร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ ช่วงที่ 3 ของรายการร้อยละ 42.84 ลุ่มะตุมร้อยละ 57.14 ขอนลอยร้อยละ 42.84 หุ่นป่าไก่อ้อยละ 35.7 หุ่นฉงนร้อยละ 28.56 หุ่นเหินร้อยละ 28.56 (มีการแบ่งช่วง บทบาทหน้าที่หุ่นชัดเจน)</p>
<p>ลักษณะเนื้อหาของ รายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2540 -2551 เมื่อนำมา เปรียบเทียบกับแนวคิด เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของเด็กไทย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นการสอนเรื่องคำ สุภาพและคำพังเพย ร้อยละ 36.3 2. ด้านสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ร้อยละ 34.05 3. ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.51 4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 24.97 5. ด้านกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ร้อยละ 22.7
<p>บทบาทของหุ่น</p>	<p><u>การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ</u> เน้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 70.4 เป็นหุ่นสัตว์ตัวอื่น ร้อยละ 15.9 เป็นการแสดงประกอบการสอนร้อยละ 9.0 และเป็นการ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>สัมภาษณ์ร้อยละ 4.5</p> <p>การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวรายการ</p> <p>การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่เกี่ยวข้องกับรายการ</p> <p>เทคนิคในการนำเสนอของหุ่นที่โดดเด่นกว่าในยุคแรกมีการใช้หุ่นสอนร้องเพลง สอนด้วยคำกลอนที่พบได้มากกว่าในยุคแรก</p> <p><u>การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง</u></p> <p>บทจะส่งเสริม Character ตัวหุ่น เช่น การสอนคำไทยเกี่ยวกับเรื่องกินนอน จะใช้หุ่นขอลอย เกี่ยวกับไว้วายจะให้หุ่นเหิน เกี่ยวกับพละกำลัง จะใช้หุ่นย่น เป็นต้น</p> <p><u>บทบาทของหุ่นในช่วงแรกของรายการ</u></p> <p>ไม่มีการพูด “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ”</p> <p>มีการเปลี่ยนตัวเข้ารายการใหม่ทั้งหมด เทคโนโลยีในรายการพัฒนาตามยุคสมัย</p> <p>เทคโนโลยีลดบทบาทของหุ่น ด้วยภาพการ์ตูน</p> <p>มีการเปลี่ยนเนื้อเพลงเข้ารายการเนื่องจากเวลาออกอากาศ</p> <p>ไม่มีโลโก้ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ ตั้งแต่ ปี 2550</p> <p>ไม่มีหุ่นพูดเข้ารายการ มีการลงเสียงเพลงเข้ารายการใหม่</p> <p>หุ่นในรายการจะมีบทบาทตั้งแต่ช่วงแรก รวมทั้งการเข้า ออกรายการ (เปลี่ยนแปลงจำนวน 5 ครั้ง)</p> <p>โดยในยุคนี้มีการนำ ลักษณะนิสัยตัวหุ่นมาเป็นส่วนประกอบส่งเสริม เช่น ปี 2546 (เข้าโฆษณา) หุ่นเหินแต่งตัวแบบลิเก แล้วพูด”เจ้าขุนทองยังอยู่ไม่ได้ไปไหนนะเจ้าคะ” และมีการประยุกต์ใช้สุภาษิตต่างๆมาปรับใช้ เช่น ปี 2546 (เข้ารายการ) ย่น “โบราณว่าคบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล”เจ้าขุนทอง “ชมเจ้าขุนทอง พาเด็กทุกคนสนุกเพลินปัญญาเลิศประเสริฐดี” และเมื่อปี 2548 มีการลดบทบาทโดนการเหลือแค่ภาพโลโก้รายการกับเสียงพากย์ ก่อนที่กลับมาใช้หุ่นอีกครั้งในปี 2550</p>
เทคนิคการสอน	<p><u>ใช้ภาพนิ่ง</u></p> <p>ลดลงเนื่องจากถูกแทนด้วยภาพเคลื่อนไหวที่ซึ่กล้องไปถ่ายสิ่งที่</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ต้องการนำเสนอ เนื่องจากสามารถเล่นกับเรื่องของการเคลื่อนกล้อง และมุมกล้องทำให้ดูน่าสนใจมากขึ้น</p> <p><u>ภาพเคลื่อนไหว</u></p> <p>มีการใช้วิดีโอมาเป็นส่วนประกอบ การใช้กล้องถ่ายของสิ่งที่ต้องการนำเสนอในรายการ เช่น กล้องจับภาพในหนังสือนิทานในระหว่างกำลังเล่านิทาน เป็นต้น</p> <p><u>การใช้เพลงในการสอน</u></p> <p>ไม่พบเพลงที่เหล่าบรรดาหุ่นรายการเจ้าขุนทองมาร้องมาด้วยกัน พบว่า การใช้เพลงเป็นสื่อการสอนนั้นอยู่ในช่วงรายการ เช่น ช่วงเวทีของเรา ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง และช่วงเจ๊อยแจ้วซัซซาน</p> <p><u>แบกรับเชิญ</u></p> <p>ปี 2540 – 3551 คิดเป็นร้อยละ 13.6 คุณมาติกา อรรถกรศิริโพธิ์(น้องปี) , คุณโอม รัชเวทย์ ซึ่งต่อมาคุณโอม รัชเวทย์ ก็มีช่วงสอนวาดการ์ตูนในรายการจากผู้สนับสนุนรายการ</p> <p><u>นิทานที่โดดเด่นในยุคนี้</u></p> <p>มีช่วงในการเล่านิทาน คิดเป็นร้อยละ 38 มากกว่าช่วงอื่นๆในรายการ โดยการเล่านิทานนี้มีความหลากหลายทางเนื้อหา โดยเป็นนิทานของต่างชาติบ้าง เช่น นิทานญี่ปุ่นและจีน โดยมีการตั้งชื่อหุ่นให้สอดคล้องกับที่มาของเรื่องเล่า (เกย์ไก้ๆ ย่นย่อตะ หลอเล่ดต้อง) และคำพูดความหลากหลายทั้งจากตัวรายการ และผู้สนับสนุนรายการ ทำให้มีพัฒนาการทางด้านนิทาน เช่น</p> <p>การใช้คนแสดง</p> <p>การใช้หุ่นคน</p> <p>นิทานจากหนังสือ</p> <p>คนต่างชาติมาเล่านิทาน</p> <p>รูปแบบนิทานทั้งรายการ</p>
การออกแบบหุ่น	<p>ปี 2540 – 2551 คือยุคของการพัฒนาและการตลาดของรายการ</p> <p>การออกแบบหุ่น = ความเป็นมาตรฐาน ความเป็นสากล</p> <p>1. การเปลี่ยนหุ่นเพื่อความเป็นมาตรฐาน</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>2. มีหุ่นใหม่จากผู้สนับสนุนรายการ</p> <p>3. การออกแบบเครื่องต่างกายเพื่อการแสดงมีความหลากหลายตามนิทาน ชุดยังแสดงถึงฐานะ และบทบาท เนื่องจากนิทานที่หลากหลายที่มา</p> <p>4. วัตถุประสงค์แต่งหุ่นเพื่อให้เข้าบทบาท</p> <p>5. หุ่นสามารถสลับกันแสดงเพื่อให้สมกับวัย เช่น ฉนง กับ ฉวย</p> <p>6. การคง Character ไว้ตลอดรายการ</p> <p><u>การต่อยอดหุ่น</u></p> <p>การตลาดจากภายใน พัฒนาให้หุ่นในรายการเป็นมาสคอตในการพบปะเด็กๆของสโมสร</p> <p>จากผู้สนับสนุนรายการทำให้เกิดหุ่นของรายการอื่นเข้ามาร่วมในรายการ</p>
ฉาก	ฉากสูงขนาดใหญ่ในสตูดิโอของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
การพากย์เสียง	<p>จากระยะเวลาออกอากาศที่ต่อมาจากยุคแรกทำให้หุ่นแต่ละตัวจะมีคำพูดติดปากที่เป็นเอกลักษณ์ของหุ่น</p> <p>พัฒนาด้านเทคนิค(ยังคงเหมือนในยุคแรก อาจมีแตกต่างกันเล็กน้อยเนื่องจากการพัฒนาจากสิ่งที่ได้ทำเป็นประจำ)</p> <p>เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา (เข้าใจเนื้อเรื่อง ที่มา)</p> <p>เทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก (การหอบ สะดุ้ง ตกใจ ร้องไห้)</p> <p>เทคนิคการใช้เสียงเพื่อความต่อเนื่อง (เปลี่ยนหุ่นเล่นแต่บทบาทเดิมเสียงเดิม)</p>
การเชิดหุ่น	<p>การเชิดเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวหุ่นละคร</p> <p>การเชิดเพื่อแสดงความจริงในรายละเอียดที่สอดคล้องกับเนื้อหา</p> <p>การเชิดเพื่อแสดงการเน้นย้ำหรือบอกอุปนิสัยของตัวละคร</p> <p>การเชิดเพื่อเล่น และเรียกความสนใจกับผู้ชม</p>
เทคนิคด้านรูปแบบรายการ	ความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2540 – 2551ซึ่งตรงตามรูปแบบ 11 ข้อ

หัวข้อ	รายละเอียด
	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง 2.มีเด็กอยู่ในรายการ 3. ใช้หุ่นมือดำเนินเรื่องราว 4.ใช้เสียงประกอบที่แปลกใหม่ 5.มีการใช้ภาพการ์ตูนอนิเมชัน 6.การตัดภาพในการเปลี่ยนกล้อง 7.การใช้เสียงดนตรีในการสอน 8.จังหวะในการจัดแบ่ง 9.การกระทำอะไรซ้ำๆ 10.การใช้คำพูดมีสัมผัสคล้องจอง 11.การใช้เสียงปรรมมือ (จากการแสดงของหุ่น)
เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ	<p>ห้องสตูดิโอขนาดใหญ่ และเริ่มมีการถ่ายทำนอกสถานที่จากบทบาททางการตลาด มีการลดบทบาทหุ่นในรายการเนื่องจาก การตลาดที่เกิดขึ้นช่วงใหม่ๆ หุ่นผู้สนับสนุนรายการ และการให้เด็กเข้ามามีส่วนในรายการ การใช้คนมาเป็นพิธีกรแทนหุ่นในบางช่วงรายการ</p> <p>เทคนิค และองค์ประกอบภาพเหมือนในยุคแรก การเร่งและทรีเฟล็ก</p> <p>เทคนิคการเล่นกับกล้อง ลูกเล่นเพิ่มเติมในขั้นตอนการถ่ายทำ (ฉากซ้อนฉาก)</p>
เทคนิคจากวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี	<p>เทคนิคทางด้านเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทอย่างมาก</p> <p>การนำเสนอรูปแบบรายการ</p> <p>ในช่วงแรกของรายการ มีรูปแบบ 3มิติ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และการเคลื่อนกล้องในโปรแกรม</p> <p>การส่งเสริมเนื้อหาในรายการ</p> <p>การซ้อนภาพ และ Chroma Key เริ่มเข้ามาใน ปี 2545</p>

บทที่ 6

ยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง

ในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของรายการโทรทัศน์รายการเจ้าขุนทองซึ่งแต่เดิมผลิตโดยบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด เปลี่ยนมาเป็นบริษัท ผองผล จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบขั้นตอนการผลิตทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่นที่ใช้ในรายการ พากย์เสียง สถานที่ในการถ่ายทำ เครื่องมือการผลิตรายการ และติดต่อรายการเจ้าขุนทอง โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด และให้เวลาในการออกอากาศ แต่ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงตามผังของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7

บริษัท ผองผล จำกัด เป็นทีมงานในการผลิตรายการตั้งแต่เริ่มรายการ เมื่อปี พ.ศ. 2534 อยู่แล้วนั้นจึงไม่มีปัญหาในการสานต่อเจตนารมณ์ของทางรายการ ด้วยความชำนาญที่ร่วมทำงานกับทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และด้วยพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่ทำให้เงื่อนไขและขั้นตอนการผลิตง่ายและสั้นลง เช่น เทคนิค Chroma Key ที่ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ได้เริ่มใช้ในรายการเจ้าขุนทองเมื่อปี 2545 นั้นทำให้ในการถ่ายทำไม่จำเป็นต้องใช้ฉากใหญ่เหมือนที่เคยถ่ายทำในสตูดิโอ เนื่องจากสามารถตัดใส่ฉากหลังตัวหุ่นได้ การติดต่อทางคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมที่ถูกพัฒนาขึ้นจึงไม่จำเป็นต้องใช้ห้องตัดต่อของทางช่อง 7 เป็นโอกาสที่ดีในการเปลี่ยนรูปลักษณะแต่ยังคงภาพลักษณ์เดิมของตัวรายการไว้ดังข้อมูลจากคุณจิราวัฒน์ เลิศไสวธนากุล ผู้รับผิดชอบด้านเทคนิค และติดต่อรายการ

“ยุคที่ 3 คือเปลี่ยนแปลงทางบริษัทผองผล จำกัด ได้ถ่ายทำรายการโดยใช้เทคนิค Chroma key การทำงานใช้คนน้อยลง ใช้เวลาสั้นลง ทุกคนก็มาเซตหุ่นเหมือนเดิมแต่คนมันน้อยลง เทคโนโลยีมันเปลี่ยนไป สามารถจัดองค์ประกอบภาพ จัดเรียงออกแบบช่วงรายการได้ดีขึ้น หน้าที่ในการทำอุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้าหุ่น มันก็มีอยู่เหมือนเดิม แต่มันก็ไม่ยุ่งยากเหมือนในสมัยก่อนมีการเปลี่ยนแปลงฉากหลังของรายการจากตอนที่ถ่ายทำที่ช่อง 7 ที่ใช้ฉากต้นไม้ หน้าตาของรายการมันก็เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย”

(จิราวัฒน์ เลิศไสวธนากุล , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงในผู้ผลิตรายการแต่รายการเจ้าขุนทองยังคงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์ของการผลิตรายการเจ้าขุนทอง เพื่อนำเสนอสาระบันเทิงโดยเน้นการสอนภาษาไทย เพื่อให้เด็กเข้าใจและรักภาษาไทย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เด็กและเยาวชน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุระหว่าง 3 – 12 ปี และกลุ่มเป้าหมายรองได้แก่ ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง

การวิเคราะห์รายการในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง(พ.ศ. 2552 – 2557)

เป็นยุคที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของรายการ เทคนิคการนำเสนอด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น และเป็นโอกาสในการทดลองสิ่งใหม่ๆในรายการ ที่ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาที่เน้นการสอนภาษาไทย คุณธรรม จริยธรรมพร้อมสอดแทรกความรู้รอบตัวให้กับเด็กที่ชมรายการ แต่ทางรายการก็มีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาออกอากาศจากเดิม 30 นาที เหลือ 15 นาที รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเวลาการออกอากาศ ผลการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2557 มีดังนี้

สาระสำคัญเกี่ยวกับแก่นสาระ การออกแบบหุ่น และเทคนิคการนำเสนอรายการเจ้าขุนทอง ดังนี้

1. แก่นสาระ รูปแบบ และเนื้อหารายการเจ้าขุนทอง

ในยุคที่ 3 รายการเจ้าขุนทองออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 แบ่งออกเป็น 2 ช่วงเป็นดังนี้

ในระหว่างปี 2552 - 2554	ออกอากาศทุกวันจันทร์	เวลา 18.00 น.
ในระหว่างปี 2555 - 2557	ออกอากาศทุกวันเสาร์	เวลา 6.00 น.

นอกเวลาออกอากาศนั้นเมื่อปี 2552 – 2554 รายการได้ถูกปรับไปอยู่ช่วงเวลาตอนเย็นอีกครั้งจึงมีการปรับเปลี่ยนตัวรายการเพื่อเข้ากับเวลาออกอากาศ โดยเฉพาะเพลงประจำรายการจึงเปลี่ยนท่อนของเพลงในการเข้ารายการจนตอนหลังเหลือแค่เพลงระนาดบรรเลงสั้นๆเพราะปัญหาหลักในเรื่องของระยะเวลาออกอากาศที่ลดลงจากเดิมเหลือ 15 นาที แต่ต้องยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาสาระของตัวรายการ

“ที่เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อนก็คือเรื่อง เวลาออกอากาศ จำนวนวันที่ออกอากาศ ในปัจจุบันซึ่งเหลือเพียงวันเดียว เวลาในการออกอากาศก็น้อยลงเหลือครึ่งหนึ่งจากแต่ก่อน รูปแบบรายการจำเป็นต้องเปลี่ยนไป ช่วงต่างๆที่เคยมีก็ลดลง ความหลากหลายของรายการ”

(ชนาธิป ชัยนการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

โดยยังคงลักษณะอุปนิสัยของหุ่นหลักในรายการ และนำเอาอุปลักษณะนิสัยเด่นของหุ่นแต่ละตัวนั้นเป็นตัวเลือกในการนำเสนอรายการ โดยในยุคนี้มีการเพิ่มหุ่นใหม่บ้างแต่จะเป็นส่วนเสริมเสียมากกว่า ระยะเวลาของรายการที่ลดลงมีผลอย่างมากในรูปแบบการนำเสนอรายการ จากแต่เดิมมี 4 เบรก ในยุคนี้เหลือ 3 เบรก ดังนั้นทางผู้ผลิตจึงจำเป็นต้องลดเวลาช่วงเปิดรายการ และตัวเข้ารายการให้มีความกระชับ สั้นลงเพื่อคงเนื้อหาของรายการ และการกลับไปเหมือนในยุคแรกที่บางช่วงไม่มีชื่อช่วงรายการรวมทั้งไม่มีภาพเข้าช่วงรายการ ซึ่งช่วงแรกยังคงเป็นการกล่าวทักทายผู้ชมรายการ พูดหรือแสดงตัวอย่างเพื่อโยงเข้าถึงเนื้อหาของตัวรายการในช่วงถัดไป ส่วนในช่วงที่ 2 นั้นเป็นการหมุนเวียนของเนื้อหาสาระต่างๆที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอซึ่งอาจมีชื่อช่วงหรือไม่มีก็ได้ แล้วแต่ผู้ผลิต

ต้องการนำเสนอเนื้อหาสาระอะไรหรือบางครั้งก็เป็นช่วงนิทานก็เป็นได้ ส่วนในช่วงที่ 3 นั้นเป็นช่วงของนิทานอย่างเดียว

ส่วนใหญ่ในรายการจะไม่ปรากฏชื่อช่วงแต่ก็จะมีเนื้อหาคล้ายในยุคก่อน แต่ผู้วิจัยก็ยังพบช่วงที่คงชื่อช่วงและมีภาพเข้าช่วงอยู่คือช่วง นิทานเรใจ ในปี 2553 แต่ในปี 2554 นั้นมีการเปลี่ยนชื่อเป็นนิทานซุ้มกระต่าย เนื่องจากปีนั้นเป็นปีกระต่าย นอกจากนี้ยังพบช่วงใหม่คือช่วงกระดานฉนวน ซึ่งเป็นช่วงแบบเดียวกับช่วงสนุกกับคำในอดีต เพราะรูปแบบของรายการเหมือนกัน คือ ใช้หุ่นลูกมะตูมมาสอนความหมายของคำและสำนวนไทยโดยมีตัวอย่างประกอบจากหุ่นตัวอื่นในรายการ

รูปที่ 147 ภาพเข้าช่วงนิทานเรใจ ปี 2553

ซึ่งแต่ละช่วงรายการมีแก่นสาระที่ประกอบด้วยรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอในยุคที่ 3 ของรายการเจ้าขุนทอง ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงช่วงต่างๆ ในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557

เทปรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557	ประเด็นสาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3
เทปรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2552				
1. เทปที่ 37 ออกอากาศ 13 กรกฎาคม 2552	ถั่ว	หุ่นในรายการต่าง ทำท่าทางและพูดถึง การกินถั่ว	ขอลอยทำอาหารคั่วถั่ว และงา พร้อมทั้งสอน ความหมายของคำ	ช่วงนิทานเรใจเรื่อง “ไปซื้อถั่ว”
2. เทปที่ 38 ออกอากาศ 20 กรกฎาคม 2552	ฝืน	ขอลอยนอนฝืน ร้าย เลยไปเล่าให้ ฉงนฟัง	เจ้าขุนทองและลูกมะตูม มาช่วยกันอธิบาย ความหมายของคำว่า “ฝืน” และ เข้าเพลงมี น้อยสร้างฝืน	นิทานเรใจ

เทปรายการเจ้า ขุนทองปี 2552 - 2557	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3
3.เทปที่ 39 ออกอากาศ 27 กรกฎาคม 2552		น้ำตองและเหินคุย กับถึงคำสร้อย ต่อท้ายรายการเจ้า ขุนทอง	เจ้าขุนทองให้เด็ก ผู้ปกครอง คุณครู ช่วยกันคิดชื่อรายการ เจ้าขุนทอง	นิทานเร่ใจ
4. เทปที่ 40 ออกอากาศ 3 สิงหาคม 2552		เจ้าขุนทองพูดถึง สร้อยชื่อต่อท้าย รายการ ตัวอย่าง จากหุ่นตัวอื่นๆ	ลุงมะตุมและตาไฉนมา สอนคำ และสำนวน	นิทานเร่ใจ
เทปรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2553				
1.เทปที่13 ออกอากาศ วัน จันทร์ที่ 18 มกราคม 2553		เจ้าขุนทองแนะนำถึง เพื่อนๆไปหาความรู้ ฝากจากจังหวัด สมุทรปราการ	ฉงนไปที่หมู่บ้านชานนา ในเมืองโบราณจังหวัด สมุทรปราการ	ช่วงนิทานเร่ใจ (ภาพเข้าช่วง รายการใหม่)
2.เทปที่14 ออกอากาศ วัน จันทร์ที่ 25 มกราคม 2553		ขอลอยและฉงน อยู่ที่เมืองโบราณซึ่ง เป็นที่รวบรวม ประวัติศาสตร์และ วิถีชีวิต	นิทานวันนี้เกี่ยวกับเรื่อง หวัด	นิทานวันนี้ เกี่ยวกับเรื่องหวัด
3.เทปที่15 ออกอากาศ วัน จันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553	ช่าง	ต้องถามขอลอยถึง สัตว์บกที่ใหญ่ที่สุด ในปัจจุบัน ขอลอย จึงตอบว่า ช่าง	ฉงนพูดถึงสถานที่ที่ เมืองโบราณ เช่น พระ บรมธาตุ จังหวัด นครศรีธรรมราชซึ่งมีรูป ปั้นช่าง	ช่วงนิทานเร่ใจ
4.เทปที่16 ออกอากาศ วัน จันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์		เปิดน้อยพูดถึงเดือน กุมภาพันธ์ จึงสอบ ความหมายของคำ ว่า กุมภาพันธ์	ฉงนและขอลอยอยู่ที่ พระพุทธรูปทศพรบุรี จึงเล่าถึงประวัติ และลุง มะตุมสอนคำที่	นิทานเร่ใจ “เรื่อง พญาวานรกับ จระเข้”

เทพรายการเจ้า ขุนทองปี 2552 - 2557	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3
2553			เกี่ยวข้อ	
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2554				
1.เทพที่66 ออกอากาศวัน จันทร์ 7 กุมภาพันธ์ 2554	บ้าน	ฉงนและฉงายพูดถึง เรื่องความผูกพันที่มี ต่อบ้าน	พูดถึงบ้านแบบต่างๆ โดย มีภาพ และการแสดงหุ่น ละครประกอบการเล่า	นิทานเรื่องบ้าน ของเรา
2.เทพที่67 ออกอากาศวัน จันทร์ 14 กุมภาพันธ์ 2554	อาหาร	หนูพูดถึงประโยชน์ ของผลไม้กินได้ง่าย ไม่ต้องปรุง	ประโยชน์ของอาหารมี การแสดงประกอบ	นิทานเรื่องใจ
3.เทพที่68 ออกอากาศวัน จันทร์ 21 กุมภาพันธ์ 2554		เจ้าขุนทองและเท ยีนพูดถึงรายการจะ ครบรอบ 20 ปี โดย เป็นคำคล้องจอง	ฉงนและหางดาบ อธิบาย ถึงสร้อยท้ายของรายการ 2x10 หมายถึง 20 และ แนะนำช่วงรายการในปี นี้ และเข้าช่วงช่วงกระดาน ฉนวน	นิทานซุ่มกระต่าย
4.เทพที่69 ออกอากาศวัน จันทร์ 28 กุมภาพันธ์ 2554		เจ้าขุนทองถาม คำถามให้เด็กไปคิด	ขอลอยเฉลย คือ เงาม ลุ่มมะตูมสอนคำ	นิทานซุ่มกระต่าย
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2555				
1.เทพที่ 4 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 22		น้ำต้องมาทักทาย เด็กๆ และเข้าเพลง โตขึ้นอยากเป็นอะไร	ป่าไก่สอนสำนวนที่ เกี่ยวกับคำว่า ใจ และมี การแสดงตัวอย่าง	ช่วงนิทาน (เรื่อง เดียวกับเมื่อเทพที่ 5 ปี 2534 แต่มา

เทพรายการเจ้า ขุนทองปี 2552 - 2557	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3
มกราคม 2555			ประกอบ	ทำใหม่)
2.เทปที่15 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 14 เมษายน 2555		เจ้าขุนทองพูด ทักทายผู้ชม ท้ายถึง ช่วงนิทานที่เป็นแนว สืบสวนสอบสวน	ช่วงนิทาน	ช่วงนิทาน
3.เทปที่16 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 21 เมษายน 2555		ฉงนและขอลอย แนะนำรายการบอก ถึงความหมายของ หัวใจสีชมพูในชื่อ รายการ	เปิดน้อยถึอร่วมพูดเข้าถึง ช่วงนิทาน	ช่วงนิทาน
4.เทปที่17 ออกอากาศวัน เสาร์ที่ 28 เมษายน 2555		เจ้าขุนทองกับขอน ลอย ค่อยกันถึง อาหารที่หายไป	ช่วงนิทาน	ช่วงนิทาน
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2556 มหาวิทยาลัย				
1.เทปที่92 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 26 ตุลาคม 2556		เจ้าขุนทองกับเหิน ที่คุยกันถึงอากาศที่ กำลังหนาว	หุ่นทั้งสองตัวออกกำลัง กายกัน พร้อมสอนคำ และโยงเข้านิทาน	ช่วงนิทาน
2.เทปที่94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556		ฉงนและขอลอย คุยกับผู้ชมถึงเรื่อง สำนวนไทย	มีการแสดงหุ่น ประกอบการสอน สำนวนต่างๆ	ช่วงนิทาน
3.เทปที่95 ออกอากาศวัน เสาร์ที่ 16		ขุนทองก็ถามลุง มะตุมถึงเรื่องมือ	มีการแสดงหุ่น ประกอบการสอน สำนวนต่างๆ	นิทานเรื่อง ปู่เสฉวนหาบ้าน

เทพรายการเจ้า ขุนทองปี 2552 - 2557	ประเด็น สาระ	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3
พฤศจิกายน 2556				
4.เทพที่100 ออกอากาศวัน เสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2556		หางดาบและเจ้า ขุนทองพูดถึงสภาพ อากาศที่กำลังหนาว	เจ้าขุนทองพูดถึงการที่ คนเราอยากมีอายุยืน ยาวพูดถึงเข้าสู่นิทาน	นิทานเรื่องโองน้ำ อายุยืน
เทพรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศปี 2557				
1.เทพที่115 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 5 เมษายน 2557		เจ้าขุนทองพูดถึง อวัยวะอื่นหีบจับ ขึ้นมา นั่นคือ มือ	มีการแสดงของหุ่น ประกอบ เจ้าขุนทอง อธิบายความหมายของ ข้อ	ช่วงนิทาน
2.เทพที่120 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 10 พฤษภาคม 2557		หุ่นฉงนกับขอลอย มาพูดคุยกับเรื่อง ของเส้นผม	หุ่นในรายการทำผมมา หลายแบบและพูด อธิบายถึงเส้นผมชนิด ต่างๆ	ช่วงนิทาน
3.เทพที่130 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 2 สิงหาคม 2557	แม่	เจ้าขุนทองพูดคุยอยู่ กับขอลอยพูดคุย ถึงคำว่าแม่ต่างๆ	ช่วงนิทาน	ช่วงนิทาน
4.เทพที่ 135 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 13 กันยายน 2557		หนูจู้จี้และหนูเห ยินเถียงกันใหญ่เรื่อง ขลุ่ยกับปี่	ลุงมะตูมอธิบายเรื่อง ขลุ่ยกับปี่และสำนวนที่ เกี่ยวข้อง	ช่วงนิทาน

1.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทองปี 2534-2539

มีการแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ช่วงรายการเนื่องด้วยระยะเวลาในการออกอากาศที่สั้นลง จึงมีส่วนอย่างมากในการที่ต้องรักษาเวลา โดยในส่วนเปิดรายการนั้นจากแต่เดิมที่มีเพลงประจำรายการ ในยุคนั้นนั้นก็มีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงจนเหลือแค่เสียงเพลงบรรเลงสั้นๆ และมีการลดบทบาทของหุ่นในช่วงเปิดรายการซึ่งในปี 2552 – 2553 จะมีหุ่นหลายตัวมาพูดก่อนเข้าเพลงรายการ และปี 2554 ก็ไม่มีบทพูดของหุ่นเพียงแต่มาเชิดทักทายและลดจำนวนลง จนในปี 2555 ก็เหลือเพียงหุ่นเจ้าขุนทองตัวเดียว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์การเปิดรายการของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 ดังนี้

ตัวเปิดรายการในปี 2552 มีการเปิดตัวด้วยโลโก้ของสถานีกองทัพบกช่อง 7 ตามด้วยโลโก้รายการเจ้าขุนทองใช้กราฟิกคอมพิวเตอร์ 3D เทคนิค Chroma Key พร้อมกับหุ่นเจ้าขุนทองและหุ่นควายทั้งหมดในรายการ และเจ้าขุนทองพูดขึ้น “เจ้าขุนทองและครอบครัวตัว ฉ. มาแล้วครับ เชิญมาชมพร้อมเพียงกัน ณ บัดนี้” เข้าเปลี่ยนเพลงเข้ารายการเป็นเพลงเจ้าขุนทองในท่อนเต๋กร้อง พร้อมกับมีภาพหุ่นตัวอื่นๆในรายการ(เทป 37 ปี 2552)

รูปที่ 148 ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2552

ในปีเดียวกันนี้ก็มีภาพเปิดเข้ารายการในอีกแบบหนึ่ง เจ้าขุนทอง เหยิน และฉงน ช่วยกันพูดว่า “เยี่ยมๆมองๆนกขุนทองร้องฮู้ เจ้าขุนทองและผองเพื่อนทั้งหลายมาแล้ว มาแล้ว พร้อมด้วยความรู้ ความคิด และความบันเทิงเรีงรม ขอเชิญชมได้ ณ บัดนี้” (เทป 38 ปี 2552)

รูปที่ 149 ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองอีกแบบหนึ่งในปี 2552

ตัวเปิดเข้ารายการปี 2553 พื้นหลังสุดใสขึ้น ขึ้นโลโก้สถานีกองทัพบกช่อง 7 และขึ้นโลโก้รายการเป็นเจ้าขุนทองร้องฮู้...มีหุ่นเจ้าขุนทองพูด “เจ้าขุนทองร้องฮู้ก้องฉลองอายุ 19 ขวบ” มีภาพสไลด์ภาพหุ่นต่างๆในรายการ เปลี่ยนเพลงเข้ารายการเป็นอรุณเบิกฟ้า... (เวอร์ชันสั้น)

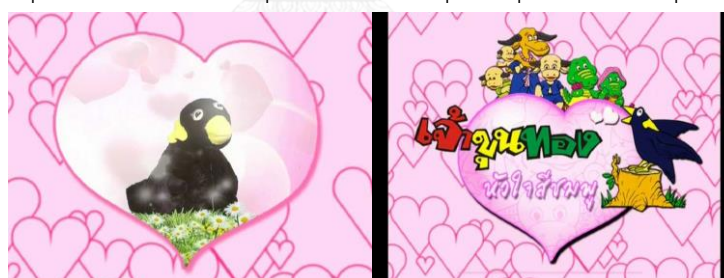
รูปที่ 150 ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2553

ตัวเปิดเข้ารายการปี 2554 เหลือแค่ขึ้นโลโก้สถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 และโลโก้รายการมีการเปลี่ยนโลโก้รายการเป็น “เจ้าขุนทอง ๒x๑๐” และมีเพลงบรรเลงสั้นๆ

รูปที่ 151 ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2554

ตัวเปิดเข้ารายการปี 2555 ซึ่งยังคงเป็นการเข้ารายการด้วยโลโก้รายการสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 และมีการเปลี่ยนโลโก้รายการเจ้าขุนทองเป็นเจ้าขุนทองหัวใจสีชมพู และมีการใช้ภาพการ์ตูนเหล่าหุ่นในรายการแทนตัวหุ่นจริง เหลือแต่หุ่นเจ้าขุนทองที่ยังใช้หุ่นจริง

รูปที่ 152 ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2555

ตัวเปิดเข้ารายการปี 2557 มีการเปลี่ยนโลโก้ช่วงเปิดรายการ โดยเป็นการแสดงภาพการ์ตูนหุ่น 5 ตัว คือ ฉน ขอนลอย ทางดาบ เหยิน และ ย่น โดยครั้งนี้ไม่มีการใช้หุ่นในช่วงเปิดรายการแล้ว เจ้าขุนทองก็เป็นภาพการ์ตูนอยู่ที่โลโก้รายการ (เทป 115 ปี 2557)

รูปที่ 153 ภาพแสดงตัวเปิดรายการเจ้าขุนทองในปี 2557

จากตัวอย่างตัวเปิดเข้ารายการ ตั้งแต่ปี 2552 – 2557 นั้นจะเห็นถึงการปรับลดเวลาในช่วงเปิดรายการให้สั้นและกระชับลง มีการลดบทบาทตัวหุ่นทั้งในการพูด การแสดง และเพลงเข้ารายการ ที่ถูกลดลงมาเรื่อยๆ จนมาเป็นการใช้ภาพการ์ตูน และเสียงเพลงบรรเลงสั้นๆ มีการเปลี่ยนชื่อสกร้อยต่อท้ายรายการเพื่อเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับรายการแต่ละปี และพัฒนาการทางด้านกราฟิกที่มีสีสันสดใสทันสมัย และมีความสวยงามขึ้น นอกจากตัวเปิดเข้ารายการจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้งแล้ว ตัวเข้ารายการจากโฆษณาก็เช่นกัน ในปี 2552 – 2557 นั้น ตัวเข้ารายการไม่มีการใช้หุ่นมาพูดเข้าออกรายการแล้วคงเหลือเป็นโลโก้รายการของแต่ละปีแทน

รูปที่ 154 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณาปี 2552 และ ปี 2553

รูปที่ 155 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณาปี 2554 และ ปี 2555

รูปที่ 156 ภาพตัวเข้ารายการจากโฆษณาปี 2557

จากภาพเปิดเข้ารายการข้างต้นนั้น จะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ในปี 2552- 2553 จะใช้เป็นภาพการ์ตูนหุ่นในรายการและโลโก้รายการเป็นตัวเข้าออกจากโฆษณา แต่ในปี 2554 – 2555 มีการใช้หุ่นและเชิดแสดงกริยาอาการประกอบการเข้าออกรายการ แต่ในปี 2557 นั้นก็ใช้เป็นภาพการ์ตูนหุ่นทั้งหมด ซึ่งจะเห็นได้ว่าการลดบทบาทหุ่น แต่อย่างไรก็ไม่เท่ากับสมัยก่อนเนื่องจากหุ่นไม่มีการพูด ทักทายคนดูในการเข้าออกช่วงรายการ แต่ในส่วนเนื้อหารายการในช่วงต่างๆ รายการคงใช้ตัวหุ่นในการเป็นพิธีกร นักแสดงในช่วงต่างๆ เพื่อสื่อสารกับเด็กที่ชมทางบ้านเพื่อสอน พูดคุย และเน้นย้ำ

การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ

การพูดคุยของหุ่นกับเด็กที่ชมรายการนอกเหนือการสอนนั้นเป็นการสื่อสารเพื่อให้เด็กที่รับชมเข้าใจของสิ่งที่ต้องการจะสื่อเพื่อความชัดเจนและความถูกต้อง เช่นการเน้นย้ำ โดยหุ่นแต่ละตัวก็จะใช้บุคลิกลักษณะเฉพาะตัวในการสื่อและการพูดคุยกับเด็กมีผลทำให้เด็กที่ชมรายการ มีความรู้สึกเป็นกันเองกับหุ่น และเสมือนมีความรู้สึกสนิทสนมซึ่งผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่ใช้หุ่นพูดคุยและเน้นย้ำอยู่ในช่วงที่ 1 และ 2 ของรายการ โดยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ การพูดคุยเน้นย้ำถึงตัวรายการ และการพูดคุยให้เด็กได้มีส่วนร่วม

การพูดเน้นย้ำถึงตัวรายการให้เด็กที่รับชมฟัง ถือเป็นเทคนิคที่สำคัญเนื่องด้วยรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้นั้นส่วนใหญ่ไม่มีชื่อช่วง มีการเปลี่ยนชื่อสกร้อยท้ายรายการ แต่ด้วยเวลาออกอากาศที่จำกัดจึงต้องมีการเน้นย้ำถึงช่วงที่จะมีในรายการในปีนั้นๆ และความหมายของชื่อรายการ เพื่อให้เด็กที่ได้รับชมทราบถึงเนื้อหาในรายการ เช่น ฉงนและหางดาบ อธิบายถึงสกร้อยท้ายของรายการ 2x10 หมายถึง 20 แนะนำช่วงรายการ ช่วงกระดานฉนวนของคุณลุงมะตูม ป้าไก่ ฉงนจอมสงสัย , ช่วงร้องเล่นเต้นระบำโดยเหล่าเพื่อเจ้าขุนทองนำโดยเป็ดน้อยและเหยิน , ช่วงนิทานขี้มูกระต่าย เพราะปีนี้ปีกระต่าย(เทป68 ออกอากาศวันจันทร์ 21 กุมภาพันธ์ 2554) และ ขอนลอย และฉงนบอกถึงความหมายของหัวใจสีชมพูในชื่อรายการ ซึ่งหมายถึงหัวใจที่เปี่ยมไปด้วยความสุข มีความรักและน้ำใจมอบให้แก่ผู้อื่น มีความหวัง และปรารถนาดีพร้อมจะสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคม (เทปที่ 16 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 21 เมษายน 2555) เป็นต้น เพื่อให้เด็กที่ชมได้ทราบถึงชื่อรายการที่มีความหมายบ่งบอกถึงอายุรายการ และ วัตถุประสงค์ของรายการ พร้อมทั้งช่วงรายการที่จะมีในปีนั้นๆ นอกจากการเน้นย้ำถึงเนื้อหาของตัวรายการแล้วยังมีการพูดเพื่อให้เด็กเป็นส่วนหนึ่งของรายการด้วย

การพูดคุยให้เด็กได้มีส่วนร่วมเป็นเทคนิคที่ทำให้เด็กรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งในรายการ และเพิ่มความเป็นกันเอง ใกล้ชิดสนิทสนมกับตัวหุ่นในรายการ โดยผู้วิจัยได้พบว่ามีการใช้ 3 แบบ คือ

1. ในการให้ผู้ชมรายการมีส่วนในการคิดสกร้อยชื่อรายการ เช่น ขอนลอยและย่นช่วยกันคิดคำสกร้อยรายการเพื่อเป็นตัวอย่าง ก่อนที่หุ่นเจ้าขุนทองพูดให้เด็ก ผู้ปกครอง คุณครู ช่วยกันคิดชื่อรายการเจ้าขุนทองให้ไพเราะ มีความหมายที่ตีน่าดูน่าจดจำแล้วส่งมาตามที่อยู่ (วันจันทร์ที่ 27 กรกฎาคม 2552)และ หุ่นเจ้าขุนทองพูดถึงสกร้อยชื่อต่อท้ายรายการ ตัวอย่างจากหุ่นตัวอื่นๆ และชวนเด็กๆ ส่งชื่อรายการที่คิดเองเข้ามาในรายการ (วันจันทร์ที่ 3 สิงหาคม 2552)

2. ในการสอนหรือพูดในรายการมีการพูดกับเด็กที่ชมรายการให้ค่อยๆตาม เช่น การพูดถึงอากาศที่หนาวเย็น เจ้าขุนทองและเหินก็มากระโดดโลดเต้นแล้วบอกให้น้องๆที่ชมรายการถ้าหน้าก็ให้ทำแบบนี้ ก่อนจะสอนความหมายของคำ(เทพ 92 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 26 ตุลาคม 2556) และเจ้าขุนทองพูดถึงปากนกที่มีจะงอยปากของนกที่มีส่วนโค้งและงุ้มลง แต่น้องๆที่ชมไม่มีปากแบบนก จึงต้องใช้วิธีอื่นหยิบจับขึ้นมานั้นคือ มือ ซึ่งทำให้สะดวกขึ้นและเจ้าขุนทองก็บอกถึงลักษณะของมือ ที่มีห้านิ้ว (เทพ 115 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 5 เมษายน 2557)

3. การถามเด็กให้คิดตามเพื่อการมีส่วนร่วมและการต่อยอด เช่น ในช่วงลูงมะตูมอธิบายความหมายของสำนวนต่างๆที่เกี่ยวกับคล่อง ลูงมะตูมถามเด็กที่บ้านว่าคิดสำนวนเกี่ยวกับคล่องได้อีกไหม (เทพ 14 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2553) ในช่วงแรกเจ้าขุนทองถามว่า “อะไรเอ่ย ตคน้ำไม่เปียก เรียกไม่ได้ยิน ไม่กินอาหาร แสงผ่านจึงมีตัว” และเข้าเบรกโฆษณา ก่อนกลับมาเฉลยคำถามในช่วงที่ 2 ทำให้เด็กๆได้มีเวลาคิด และสนใจรอชมช่วงต่อไปเพื่อฟังคำตอบ (เทพ 69 ออกอากาศวันจันทร์ 28 กุมภาพันธ์ 2554) ฉายกับขอนลอยคุยกันอยู่แล้วขอนลอยถึงมา สวัสดิ์ผู้ชม ฉายจึงชวนขอนลอยคุยกับผู้ชม ขอนลอยจึงบอกผู้ชมว่า “กำลังคุยเรื่องสำนวนไทยกันอยู่ แต่ครั้งนี้ขอนลอยอยากพูดถึงสำนวนที่เกี่ยวกับจระเข้บ้าง น้องๆนี่ออกกันบ้างไหม ผাগไปคิดหน่อย นะครับแล้วกลับมาคุยกันต่อครู่เดียวครับ”(เทพ 94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556) และ เจ้าขุนทองพูดคุยอยู่กับขอนลอยพูดคุยถึงคำว่าแม่ทั้งเจ้าขุนทองและ ขอนลอยยกตัวอย่างแม่ต่างๆ เจ้าขุนทองจึงชวนน้องๆที่ชมอยู่ทางบ้าน ว่ารู้จักคำว่า แม่ มากแค่ไหน (เทพ 130 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 2 สิงหาคม 2557) จากตัวอย่างทำให้เห็นว่าการรู้จักการใช้จังหวะการเบรกในการให้เด็กที่ชมรายการ ได้พักทบทวนบทเรียนที่ได้จากหุ่นในรายการ หรือตอบคำถามของหุ่นในรายการ ทำให้เกิดการติดตาม และต่อยอดความรู้ที่ได้จากรายการ

การพูดคุยและเน้นย้ำของหุ่นนั้นเพื่อเป็นส่วนช่วยในการสอน เทคนิคเรียนรู้ หรือเพื่อ บอกข้อมูลทางรายการ เป็นวิธีทางรายการเจ้าขุนทองใช้มาโดยตลอดเพื่อเน้นย้ำสิ่งที่ต้องการสอนเพื่อความแม่นยำความเข้าใจที่ตรงกันถูกต้องของสารที่ต้องการจะสื่อ จุดประสงค์เช่นเดียวกับการใช้หุ่นในการแสดงตัวอย่าง

การใช้หุ่นแสดงตัวอย่าง

การใช้หุ่นในการแสดงตัวอย่างของในยุคนี้มีส่วนใหญ่ใช้เป็นส่วนในการแสดงตัวอย่างอธิบายความหมายของคำ และสำนวนไทย โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงที่ 2 ของรายการ และเป็นการต่อเนื่องมาจากช่วงแรกของรายการ เช่น

ในช่วงแรกของรายการหุ่นเจ้าขุนทอง เหียน ย่นขอนลอย และฉงน ทำเสียงและท่าทางเคี้ยวกินข้าวซึ่งมีคุณประโยชน์มากมาย และในช่วงที่ 2 ขอนลอยทำอาหารคั่วถั่วและงา พร้อมทั้งสอนความหมายของคำคั่ว คือการเอาสิ่งของใส่กระทะตั้งไฟให้ร้อน ไม่ต้องใส่น้ำมันแล้วคนไปมาจนสุกหรือเกรียม จนงาไหม้ซะแล้วรีบป้าไก่จึงสอนความหมายของสำนวนว่า กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้ หมายความว่า การทำงานที่มีความล้าใจ ทำให้แก้ปัญหาไม่ทันท่วงที ได้อย่างหนึ่งแต่ต้องเสียอีกอย่างหนึ่งไป (เทป 37 ออกอากาศ 13 กรกฎาคม 2552) ดังอย่างนี้จะเห็นได้ถึงความต่อเนื่องของช่วงรายการ และความต่อเนื่องในการสอดกับการแสดงของหุ่นโดยเป็นตัวอย่างที่หุ่นสอนเองและแสดงเอง

รูปที่ 157 ภาพขอนลอยทำอาหารคั่วถั่วและงา พร้อมทั้งสอนความหมายของคำ (เทป 37 ออกอากาศ 13 กรกฎาคม 2552)

ลุงมะตูมและตาโฉนมาสอนคำ และสำนวนที่เกี่ยวกับการพูดต่างๆ มีตัวอย่างประกอบโดยเหียนเป็นช่างตัดผมขอนลอยเข้ามาในร้านเหียนเลยตัดผมให้โดยไม่ถามก่อนเลยว่าขอนลอยเข้ามาทำอะไร เมื่อแสดงตัวอย่างจบลุงมะตูมก็พูดถึงกริยาอาการของเหียน พูดน้ำไหลไฟดับ แปลว่า พูดคล่องคล้ายกับ พูดใส่คะแนนไม่ทัน แปลว่าพูดเร็วๆพูดไม่หยุด อีกอัน พูดเป็นต้อยหอย หมายความว่า พูดไม่หยุดปาก (เทป 40 ออกอากาศ 3 สิงหาคม 2552) เป็นตัวอย่างการแสดงประกอบคำในรูปแบบที่รายการเจ้าขุนทองนิยมใช้มากที่สุดคือ ใช้หุ่นลุงมะตูมสอนคำ สำนวนที่ได้จากการแสดงของหุ่นในรายการ หรือให้ลุงมะตูมสอนก่อนแล้วให้หุ่นแสดงเพื่อความชัดเจนอีกที

ในปี 2553 รายการเจ้าขุนทองได้ไปถ่ายทำนอกสถานที่ ฉงนไปที่หมู่บ้านชาวนาในเมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ จึงบอกเล่าถึงความสำคัญของชาวนา ขอนลอยไปเกาะอยู่ที่คันไถ อธิบายส่วนสำคัญของคันไถ ฉงนเอาแอกมาสวมคือและอธิบายวิธีการใช้แอก รวมถึงคำว่า ปลดแอก หมายถึง การต่อสู้ให้เป็นอิสระจากการกดขี่ และสนตะพาย คือการเอาเชือกร้อยช่องจุมกั่วหรือควายที่เจาะเอาไว้เพื่อบังคับให้ควายเชือกฟาง เป็นสำนวนเปรียบเทียบกับคนที่ถูกบังคับหรือชักจูงให้ทำตามด้วย

ความจำใจ (เทป 13 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 18 มกราคม 2553)จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ถึงการใช้
ตัวอย่างของลักษณะภายนอกของหุ่นฉงนที่เป็นควายแสดงการสวมแอก

รูปที่ 158 ภาพฉงนแสดงตัวอย่างเอาแอกมาสวมและอธิบายวิธีการใช้แอก
(เทป 13 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 18 มกราคม 2553)

เหียนเอาหูช้างมาใส่และร้องแบบช้าง ช้างตัวผู้เรียก พลาย ตัวเมีย เรียก พัง ช้างเอเชีย
ตัวเมียไร้งานะครับ แต่ช้างแอฟริคามีงาไม่ว่าจะเป็นตัวผู้หรือตัวเมีย (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1
กุมภาพันธ์ 2553) เป็นตัวอย่างของการทำอุปกรณ์ประกอบหุ่นเพื่อประกอบการสอน

รูปที่ 159 เหียนเอาหูช้างมาใส่และร้องแบบช้างเพื่อสอนถึงเรื่องช้าง
(เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553)

ในการพูดถึงบ้านแบบต่างๆ โดยมีภาพ และการแสดงหุ่นต่างๆในรายการประกอบการ
เล่า “บางบ้านก็มีครบหมู่พร้อมหน้า บางบ้านนั้นเลี้ยงหมาแมวไว้ เป็นเพื่อเพียงคอยปลอบประโลมใจ
เพราะไร้ญาติขาดลูกหลานร่วมชวยคา บ้างเด็กเยอะวังกันยั่วเยี้ย แออัดแน่นเปลี้ย เต็มล้นเขียวหนา แต่
บางบ้านมีแต่คุณป้า ปลุกพฤษษาพีชพันธุ์งามดี ตอนกลางวันทุกคนออกจากบ้าน ไปทำงานไปโรงเรียน
สุขซีไปซื้อปิ้งไปตลาดก็มี หรือไปที่ไร่นาของตน แต่ตอนเย็นเราก็กลับบ้าน กินอาหารทำครัวกันอลวน
เหนื่อยพักผ่อนนอนหลับทุกคน หัดนอนกรนนิดหน่อยไม่ว่ากัน ในบ้านใหญ่บ้านเล็กซ่อมซ่อม มีที่พอให้ใจ
สุขสรรค์ บ้านของเราเราอยู่ทุกวัน ในบ้านนั้นมิรักหล่อเลี้ยงใจ” การเล่าในรายการเจ้าขุนทองนั้นก็คง
จุดเด่นในเรื่องการสัมผัส คล้องจองกัน และมีการแสดงของหุ่นช่วยในการสนับสนุนเนื้อหาให้ชัดเจน
ยิ่งขึ้น (เทป 66 ออกอากาศวันจันทร์ 7 กุมภาพันธ์ 2554)

ในช่วงกระดานฉนวน ลุงมะตูมให้ดูตัวอย่างคำที่ออกเสียงเหมือนกัน สะกดไม่เหมือน
ความหมายต่างกัน อย่างเช่น โดยมีการแสดงของย่นและเหียนประกอบตัวอย่างคำ ข้า,ฆ่า,ค่า (เทป68
ออกอากาศวันจันทร์ 21 กุมภาพันธ์ 2554)

รูปที่ 160 ภาพการแสดงของย่นและเหียนประกอบตัวอย่างคำ

โดยมีภาพลูกมะตูมอธิบายความหมายที่ได้จากการแสดง(เทป68 ออกอากาศวันจันทร์ 21 กุมภาพันธ์ 2554)

มีการแสดงละครสั้นๆเป็นตัวอย่างในการสอนบอกใบ้สำนวนเมื่อละครสั้นจบลงก็บอกถึงสำนวนในละครสั้นพร้อมกับบอกความหมาย และสำนวนที่ใกล้เคียง 1.การแสดงแรก ย่นสอนขวัญคลองให้ว่ายน้ำ 2.การแสดงที่สอง หนูกูจี้ตึงหนีเสือเลยจะกระโดดลงน้ำแต่ยังไม่ทันได้กระโดด กูจี้ก็ได้พบกับขอนลอยเมื่อจบการแสดงแต่ละตัวอย่างจะเว้นให้เด็กๆที่ชมอยู่ทางบ้าน ทายว่าสำนวนอะไรพร้อมกับเฉลยและอธิบายความหมาย (เทปที่ 94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556)

รูปที่ 161 ย่นและขวัญคลองแสดงตัวอย่างสำนวน และฉาย ขอนลอยเฉลยและอธิบายความหมายของสำนวนนั้นๆ (เทปที่ 94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556)

เปิดเข้าช่วงรายการด้วยละครตัวอย่างในการสอนเรื่องสำนวนภาษาไทย โดยมีละครสั้นเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจของคำสำนวน และพอละครจบลูกมะตูมจะมาพูดถึงความหมายของคำสำนวนนั้นอีกที 1.เหียนเอามือสาวรีบบินได้ไปเยอะเพราะมีที่ยาว แต่หนูกูจี้ไม่ได้เลยเพราะมือที่สั้นกว่า ลูกมะตูม “มือใครยาวสาวได้สาวเอา หมายความว่าต่างมีโอกาสรีบฉวยเอาประโยชน์ใส่ตนให้ได้มากที่สุด” 2.เหียนนั่งร้องเพลงอยู่บนเรือเอาเท้าแช่ลงในน้ำ โดยที่กูจี้เป็นคนพายเรือคนเดียว ลูกมะตูม “มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ หมายความว่าไม่ช่วยทำแล้วยังขัดขวางการทำงานของผู้อื่น” (เทปที่ 95 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2556)

มีการใช้หุ่นและอุปกรณ์มาตกแต่งหุ่นให้เป็นเสมือนเส้นผมและอธิบายถึงเส้นผมแบบต่างๆ และสอดแทรกการสอนกลอน และความหมายของคำด้วยเช่น เหียน “ผมรอนเป็นเส้นผม ผมสวยขึ้นเป็นกองเรียกว่าหยักศก แลสลวยน่ามอง หยักศกเป็นของธรรมชาติสร้างมา ผมหยักศก หมายถึงผมที่หยักน้อยๆ มาจากคำว่า หยัก ที่แปลว่าคดๆงๆ ศก แปลว่าผม ผมหยักศกเป็นผมหยิกธรรมชาติ” และ เป็ดน้อย “ผมเปีย มาเลียใบตอง พระตีกลองตะลุ่มตุ้มมึง นี่คือคำคล้องจองที่ร้องเล่น

กันมาแต่โบราณ เพราะว่าคนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน กลอนเหล่านี้ยังทำให้เด็กๆจดจำชื่อได้อย่างแม่นยำด้วย” เป็นต้น (เทปที่ 120 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 10 พฤษภาคม 2557)

จากตัวอย่างข้างต้นนั้นจะเห็นถึงการแสดงของหุ่นที่ใช้ในการอธิบายประกอบความหมาย รวมทั้งเป็นการสอนให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและตรงกัน ซึ่งมีเทคนิคในการใช้หุ่นแสดงที่พัฒนาขึ้นทั้งเรื่องเทคโนโลยีการใช้กราฟิกมาใช้ในการบอกเล่าเรื่องราวถึงความหมายของสำนวนและการใช้อุปกรณ์ประกอบรวมกับหุ่นที่ส่งเสริมและสอดคล้องกัน เช่น หุ่นฉงนที่เป็นควายเอาแอกมาสวมคอพร้อมอธิบายการใช้งาน หรือการแสดงที่ให้ผู้ชมที่บ้านมีส่วนในการทายเดาสำนวนนั้นๆ รวมทั้งการแสดงเองสอนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นตัวส่งเสริมความแน่นชัด และถูกต้องของสิ่งที่ต้องการจะสื่อให้ผู้ชมที่บ้านให้เข้าใจตรงกัน นอกจากการแสดงของเหล่าหุ่นเจ้าขุนทองที่เป็นตัวช่วยในความเข้าใจ ที่เกิดการจินตนาการ เรียนรู้ไปพร้อมกันแล้วนั้น ยังมีการใช้ ภาพ Insert มาเป็นส่วนช่วยส่งเสริมอีกส่วนหนึ่งด้วย

การใช้ภาพประกอบ

ยังคงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ในรายการเจ้าขุนทองที่มีการสอนเนื้อหาสาระด้านต่างๆ ความรู้รอบตัวที่ต้องมีภาพมาประกอบการอธิบายเพื่อที่จะเข้าใจถึงเนื้อหา และสิ่งที่นำเสนอ นอกเหนือจากการแสดงของหุ่นที่ไม่สามารถแสดงอธิบายได้ โดยยังคงรูปแบบการใช้ภาพ มีทั้งภาพจริงเพื่อให้ทราบถึงรูปร่างลักษณะหรือความเป็นจริง ภาพการ์ตูน ที่ส่งเสริมจินตนาการด้วยการใช้สื่อทางศิลปะ ภาพเคลื่อนไหวที่มีผลต่อยอดจากการใช้ภาพจริง รวมกับมุกกล้อและเทคนิคในการนำเสนอ และพัฒนาการทางด้านการใช้ภาพประกอบ ทั้งหมดเหล่านี้ ส่งเสริมเนื้อหาทางรายการและการเรียนรู้ของเด็กที่รับชมตัวอย่างเช่น

การใช้ภาพจริง

ฉงนไปที่หมู่บ้านชาวนาในเมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ บอกถึงความสำคัญของชาวนามีการใช้ภาพจริงของชาวนามาประกอบ เนื่องจากเด็กสมัยใหม่อาจจะไม่เคยได้เห็น เนื่องจากปัจจุบันก็ไม่ค่อยได้ใช้ควายไถนากันแล้ว ซึ่งจากภาพตัวอย่างนี้เราก็จะเห็นพัฒนาของการใช้ภาพมีการใช้กรอบภาพที่ดูสดใสและทันสมัยมากขึ้น (เทป 13 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 18 มกราคม 2553)

รูปที่ 162 ภาพชาวนา (เทป 13 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 18 มกราคม 2553)

ในการสอนสิ่งที่เรากินมีผลต่อร่างกาย อาหารมีความสำคัญมาก ประโยชน์ของอาหารที่คนเราต้องการอาหารหลายประเภทเพื่อให้สุขภาพดี เช่นโปรตีน คือเนื้อสัตว์ต่างๆ ถั่ว และนม อาหารแป้ง เช่นข้าว ขนมปัง ก๋วยเตี๋ยว ผักผลไม้ก็ได้วิตามินและแร่ธาตุ ไขมันก็เพื่อสะสมพลังงานไว้ใช้ และน้ำดื่มที่สะอาดด้วยนะครับมีภาพอาหารโผล่ขึ้นระหว่างที่อธิบาย โดยพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีด้วยเทคนิคการซ้อนภาพและแสดงขึ้นหลายภาพได้พร้อมกันโดยแสดงภาพด้านหลังตัวหุ่น (เทป67 ออกอากาศวันจันทร์ 14 กุมภาพันธ์ 2554)

รูปที่ 163 ภาพแสดงการเกิดขึ้นของภาพประกอบในรายการที่เกิดขึ้นในรูปแบบที่ทันสมัย (เทป67 ออกอากาศวันจันทร์ 14 กุมภาพันธ์ 2554)

ภาพจริงส่วนใหญ่ใช้ในการอธิบายต่างๆ ในช่วงที่ 1 และ 2 ของรายการแต่ก็มีการใช้ภาพจริงในช่วงนิทานเพื่อความสมจริงของสถานที่คือหอระฆัง ก่อนที่ภาพต่อมาจะเป็นภาพกราฟิกที่ทำเป็นภาพในหอระฆัง ในนิทานเรื่องบ้านของเราที่นกสองตัวไปหาที่อยู่ใหม่ที่ต่างๆ แต่ก็ไม่มีที่ไหนจะสุขใจเท่าบ้านจริงๆของเรา (เทป66 ออกอากาศวันจันทร์ 7 กุมภาพันธ์ 2554)

รูปที่ 164 การใช้ภาพจริงในการแสดงสถานที่ก่อนจะเป็นภาพกราฟิกเสมือนอยู่ข้างในที่นั้นๆ (เทป66 ออกอากาศวันจันทร์ 7 กุมภาพันธ์ 2554)

ภาพเคลื่อนไหว

รายการเจ้าขุนทองได้ไปถ่ายทำนอกสถานที่ที่เมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ และได้สอนสิ่งต่างๆ ภาพประกอบการสอนจึงเลือกใช้ภาพเคลื่อนไหวที่สามารถใช้เทคนิคมุกกล้อง และการเคลื่อนไหวกล้องต่างๆในการนำเสนอ เช่น พระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งมีรูปปั้นข้างรายรอบฐานเป็นแบบที่นิยมสร้างกันในสมัยสุโขทัย เรียกว่าช้างล้อม และที่พระพุทธบาทสระบุรี การไปถ่ายทำนั้นเป็นการเอากล้องไปถ่ายภาพเคลื่อนไหวเก็บบรรยากาศ แล้วใช้เทคนิคเอาหุ่นมาใส่ในคอมพิวเตอร์อีก

ทีหนึ่ง (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 และ เทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553)

รูปที่ 165 ภาพแสดงการใช้ภาพวิดีโอมาใส่เป็นพื้นหลังของหุ่น โดยที่ไม่ได้ไปเซตนอกสถานที่ แสดงถึงพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 และเทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553)

ภาพการ์ตูน และภาพวาด

ลุงมะตูมสอนสำนวนเกี่ยวกับเรือ มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ มีรูปการ์ตูนตัวอย่าง เหยียบเรือสองแคม ลุงมะตูมอธิบายความหมาย มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ หมายถึง ไม่ช่วยทำงานแล้วยังขัดขวางทำให้งานเดินล่าช้า, เหยียบเรือสองแคม หมายถึง ทำทีเข้าเป็นพวกด้วยกับทั้งสองฝ่าย (14 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2553)

รูปที่ 166 รูปการ์ตูนประกอบการอธิบายคำ (14 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2553)

ขออนุญาตยกกับลุงมะตูมพูดเรื่องช้าง พูดถึงความเป็นมาของช้าง รุ่นแรกเรียกว่ามีริเทอเรียม พาลีโอมาสโตดอน ไดโนทีเรียม แมมมอธ ทั้งหมดนี้สูญพันธุ์หมดแล้ว เนื่องจากเป็นสัตว์ที่นานมากแล้วจึงอาจจะไม่สามารถหาภาพจริง จึงใช้ภาพการ์ตูนเพื่อบรรยายให้เห็นถึงรูปร่างลักษณะ เช่นเดียวกับในช่วงนิทานที่พูดถึงการชั่งน้ำหนักของช้างที่ต้องไปยืนบนเรือ จึงเลือกใช้ภาพการ์ตูนแทน (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553)

รูปที่ 167 รูปการ์ตูนประกอบการอธิบายเรื่องช้าง (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553)

ใช้ในการเล่าเรื่องเล่าในอดีต ฉนวนและขออนุญาตเล่าว่าที่มาของพระพุทธบาทสระบุรี ว่า มีนายพรานชื่อพรานบุญพยายามไล่เนื้อทรายไปตามไหล่เขา โดยมีรูปการ์ตูนประกอบ จบพบเนื้อที่ตน ยิ่งบาดเจ็บไปกินน้ำในแอ่งแห่งหนึ่งแล้วบาดแผลที่ลำตัวก็หาย พรานบุญไปดูที่แอ่งน้ำนั้นพบว่า เป็นรอยพระพุทธบาท (เทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553)

รูปที่ 168 ภาพการ์ตูนประกอบการเล่าที่มาของพระพุทธบาทสระบุรี

(เทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553)

โดยจากตัวอย่างจะเห็นพัฒนาการในการนำเสนอ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น เช่น ด้านการเกิดภาพนิ่งสามารถเกิดได้หลายภาพ สามารถทำเป็นภาพเคลื่อนไหวจากการใช้เทคนิคมุกกล้อง ในคอมพิวเตอร์ ด้านภาพเคลื่อนไหว สามารถนำมาเป็นฉากในรายการแล้ว ถ่ายหุ่นเชิดไปใส่ในฉาก ทำให้หุ่นสามารถไปไหนก็ได้โดยไม่ต้องไปถ่ายทำนอกสถานที่ ด้านภาพการ์ตูน เป็นภาพที่ดึงดูดความสนใจและพัฒนาการของเด็กได้ดี เหมาะที่นำมาใช้ในเรื่องเล่าต่างๆ โดยสังเกตได้ว่า ทั้งภาพของจริง ภาพการ์ตูน ภาพเคลื่อนไหว สามารถแทรกอยู่ได้ในทุกช่วงรายการ โดยทำหน้าที่ส่งเสริมเนื้อหาและความสมจริง นอกจากนั้นยังสังเกตได้ถึงการร่วม ในเทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553 ฉนวนและขออนุญาตอยู่ที่พระพุทธบาทสระบุรีโดยการใช้เทคนิคภาพวิดีโอเป็นภาพพื้นหลังและนำมาซ้อนกับหุ่นที่เชิด มีภาพนิ่งพระพุทธรูปปางนาคปรก และใช้ภาพการ์ตูนรูปนาคในการอธิบายของลุงมะตูม ซึ่งทั้งหมดนี้อยู่ในช่วงเดียวกันเป็นการประยุกต์ในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือ ในรายการ เจ้าขุนในยุคนี้นำเอาสิ่งที่เป็นจุดเด่นในสมัยแรกของรายการมาประยุกต์เป็นเครื่องมือการสอน นั่นก็คือ บทเพลง

รูปที่ 169 ภาพการใช้ภาพประกอบในรายการทั้ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และภาพการ์ตูน นำเสนอในช่วงเดียวกัน

ในเทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553

การใช้เพลงในรายการ

รายการเจ้าขุนทองมีเพลงที่แต่งขึ้นหลายเพลงที่มีเนื้อหาในด้านความรู้ต่างๆ ในสมัยที่ถ่ายทำในสตูดิโอของทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยมีทั้งใช้หุ่นในรายการแสดงประกอบเพลง และเป็นภาพกราฟิกในสมัยนั้นในรูปแบบมิวสิควิดีโอ โดยรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ก็นำเอาเพลงเหล่านั้นมาสอดแทรกในรายการเพื่อประกอบการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้พบการใช้เพลงเหล่านี้ในการสอนคิดเป็นร้อยละ 41.6 ของเทปตัวอย่าง เช่น

เพลงมือน้อยสร้างฝัน

เจ้าขุนทองและลุงมะตูมมาช่วยกันอธิบายความหมายของคำว่าฝันต่างๆ เมื่อจะจบช่วงรายการจึงโยงเข้าเพลงมือน้อยสร้างฝัน(เทป 38 ปี 2552) และเจ้าขุนทองกับลุงมะตูม พูดถึงเรื่องมือ ก็โยงเข้าเพลงมือน้อยสร้างฝัน ซึ่งเนื้อหาของเพลงนั้นบอกให้เด็กรู้จักในการสร้างสิ่งที่ดีงามด้วยมือของเรา (เทปที่ 95 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2556)

เพลงแมวไทยสีสวาด

ซึ่งเปิดในช่วงหลังจากนิทานจบลงก่อนจบรายการจึงเปิดเพลงแมวไทยสีสวาด ที่มีเนื้อหาสอนถึงการพูด นะคะ ค่ะ (เทป 40 ออกอากาศ 3 สิงหาคม 2552 และ เทป68 ออกอากาศวันจันทร์ 21 กุมภาพันธ์ 2554)

เพลงเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

เมื่อจบจากนิทานที่มีเรื่องเกี่ยวกับเชื้อไวรัสที่ทำให้เป็นหวัด ก่อนจบรายการจึงโยงเข้าเพลงเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ซึ่งมีเนื้อหากระทบมลพิษทางอากาศทั้งในสมัยอดีตและสมัยปัจจุบัน (เทป 14 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2553)

เพลงช้างहुาก

เหินเอาหูช้างมาใส่และร้องแบบช้างและสอนเนื้อหาที่เกี่ยวกับช้าง จึงสอนน้องๆร้องเพลงช้างहुาก สอนร้อง มีเนื้อเพลงขึ้นให้อ่าน ที่มีเนื้อหาสอนถึงสระและการสะกดคำ(เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553)

เพลงควาย

หลังจากที่ลุงมะตูมสอนถึงคำและความหมายของคำว่า นาปรัง นาปี ต่างๆแล้วนั้น จึงโยงเข้าเพลงควายที่มีเนื้อหาบอกถึงความดี และความสำคัญของควาย (เทป69 ออกอากาศวันจันทร์ 28 กุมภาพันธ์ 2554)

การนำเพลงที่มีภาพกราฟิกและเทคนิคการนำเสนอแบบเก่ามาประยุกต์อยู่ในรายการที่มีรูปแบบใหม่ก็มีความน่าสนใจ ที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าพัฒนา และความยาวนานของรายการ

1.2 เนื้อหาสาระ ของรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 -2557

เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่เป็นการสอน ความรู้ ความหมายของ คำสำนวน สุภาษิตไทยเพื่อให้เด็กๆ ได้นำไปใช้ได้อย่างถูกต้องในชีวิตประจำวันและนำไปต่อยอด ซึ่ง การสอนในรายการเจ้าขุนทองนี้มีการสอดแทรกอยู่ในทุกช่วงรายการโดยอาศัยความต่อเนื่องของช่วง เทคนิครูปแบบการนำเสนอการสอนโดยการใช้หุ่นแสดง ผู้วิจัยจึงได้เรียบเรียงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับ คำ และสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ออกเป็นช่วงที่ 1 – 3 จากเทปกลุ่มตัวอย่างปี 2552 -2557พร้อม ศึกษาถึงการใช้หุ่นในการสอน

การสอนภาษาไทยในช่วงแรกของรายการเพื่อเป็นการเปิดเรื่องโยงเนื้อหาไปสู่ในช่วง ต่อไปในรายการ

ตารางที่15แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 1 ในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทปที่ 130 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 2 สิงหาคม 2557	คำว่า แม่ ใช้หน้าหน้าชื่อสัตว์ตัวเมียที่มีลูกเช่น แม่ ม้า แม่ช้าง บางครั้งก็ใช้เรียกผู้หญิงที่ประกอบอาชีพบางอาชีพ เช่น แม่ค้า แม่ครัว บางครั้งก็ใช้เรียกผู้คนที่ เป็นหัวหน้าหรือเป็นนายโดยไม่จำกัด เพศเช่น แม่ทัพ แม่งาน บางครั้งก็ใช้เป็นคำยกย่องเทวดาหญิงเช่น แม่ธรณี แม่โพสพ	เจ้าขุนทอง ขอนลอย	หุ่นพูดบรรยายในการสอน
สำนวนสุภาษิต คำพังเพย			
เทป 14 ปี 2553	มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ หมายถึง ไม่ช่วยทำงาน แล้วยังขัดขวางทำให้งานเดินล่าช้า เหยียบเรือสองแคม หมายถึง ทำที่เข้าเป็นพวกด้วย กับทั้งสองฝ่าย จระเข้ขวางคลอง หมายถึง ผู้ที่ชอบกันทำหรือทำ อะไรให้เป็นที่ขัดขวางผู้อื่นอยู่เสมอ จระเข้ค้ำหนอง แปลว่า คนที่ชอบขวาง อำนาจบาตรใหญ่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	ลุงมะตูม ฉงน ขอนลอย	มีภาพการ์ตูน ประกอบการสอน

การสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ของรายการ เป็นช่วงที่พบการสอนทางด้านเนื้อหา มากที่สุดเนื่องจากมีช่วงกระดานถาวร โดยมีหุ่นลุ่มมะตุมเป็นหุ่นหลักในการสอน ตารางที่16แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 2 ในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทป 38 ปี 2552	ฝัน คือการเห็นเป็นเรื่องราวเมื่อหลับ หรือ การนึกเห็นตอนที่ยังตื่นอยู่ ซึ่งไม่อาจเป็นจริงได้ ฝันกลางวัน หมายความว่า นึกฝันถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ฝันเฟื่อง แปลว่า คิดฟุ้งซ่านไปตามอารมณ์	เจ้าขุนทอง ลุ่มมะตุม	หุ่นพูดบรรยายในการสอน
เทป 68 ปี 2554	คำที่ออกเสียงเหมือนกัน สะกดไม่เหมือน ความหมายต่างกัน อย่างเช่น ข้า,ฆ่า,ค่า นอกจากนี้ สระ แปลว่าแองน้ำใหญ่ ,แปลว่า ชำระ ฟอก ล้าง	ลุ่มมะตุม	ยื่น และเหยิน แสดงตัวอย่างประกอบการสอน
เทป 69 ปี 2554	นา คือพื้นที่ราบทำเป็นคันกั้นน้ำเป็นแปลงๆ สำหรับปลูกพืช เช่นข้าว หรือพื้นที่ที่ทำคล้ายๆนา สำหรับประโยชน์อื่นๆ เช่น นาเกลือ นากุ้ง นาปรัง คือชื่อเรียกการทำนาในฤดูแล้งนอกฤดูทำนา นาปี คือชื่อเรียกการทำนาในฤดูฝน ซึ่งเป็นฤดูทำนา นานา ไม่ได้นาปลูกข้าว แต่แปลว่า ต่างๆ คำว่า นาเนก นานาประการ และ นานัปการ ล้วนแปลว่า ต่างๆ มีมากมาย	ลุ่มมะตุม	ใช้การขึ้นคำ และ ความหมายแสดงบนหน้าจอประกอบการสอน
เทปที่ 115	ซ้อน ไม่ควรเล็กจนเกินไปแต่ก็ไม่ใหญ่กว่า	เจ้าขุนทอง	หนูจู้จิดแสดงตัวอย่าง

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 5 เมษายน 2557	ปาก ไม่แบนเกินไป และมีลักษณะโค้งซ้อน แปลว่าเครื่องใช้ที่เอาไว้ตักของกิน มีที่จับยื่นออกมา มีลักษณะนามว่าคัน เช่น ซ้อน 1 คัน ซ้อน 2 คัน ซ้อน นั่นคือการตักสิ่งที่อยู่ในน้ำ หรือในของเหลว เช่น ซ้อนปลา ซ้อนลูกน้ำ		ประกอบการสอน
สำนวนสุภาพคดี คำพังเพย			
เทป 37 ปี 2552	คั่ว คือการเอาสิ่งของใส่กระทะตั้งไฟให้ร้อนไม่ต้องใส่น้ำมันแล้วคนไปมาจนสุกหอมกรือยมี ป้าไก่จึงสอนความหมายของสำนวนว่า กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้ หมายความว่า การทำงานที่มีความลั้งเลใจ ทำให้แก้ปัญหาไม่ทันท่วงที ได้อย่างหนึ่งแต่ต้องเสียอีกอย่างหนึ่งไป	ขอนแก่น ป้าไก่	ขอยลอยทำอาหารคั่วถั่วและงา พร้อมทั้งสอนความหมายของคำ
เทป 40 ปี 2552	พูดดีเป็นศรีแก่ตัว พูดชั่วอัปราชัย , พูดดีเป็นศรีแก่ปาก พูดมากปากมีสี , พูดไปสองไฟเบียดหนึ่งเสียตำลึงทอง หมายความว่า พูดไปก็เสียประโยชน์ หนึ่งเจียบเสียดีกว่า ไม่พูดพร่ำทำเพลง หมายความว่า รวดเร็วไม่ชักช้าไอ้ไอ้ พูดน้ำไหลไฟดับ แปลว่า พูดคล่อง คล้ายกับ พูดใส่คะแนนไม่ทัน แปลว่าพูดเร็วๆ พูดไม่หยุด อีกอัน พูดเป็นต่อยหอย หมายความว่า พูดไม่หยุดปาก	ลุงมะตูม ตาโฉน	เทยีน ขอนลอย และ ย่นแสดงตัวอย่างประกอบการสอน
เทป 4 ปี 2555	คับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก หมายความว่า ที่อยู่อาศัยไม่สำคัญเท่าหัวใจให้ที่พิักพิงอย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง	ป้าไก่ Voiceover	เปิดน้อย และหางดาบ เล่นนิทานสั้นๆ ประกอบการสอน

เทพ	เนื้อหาที่สอน	หุ่นที่สอน	หุ่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
	หมายความว่า เชื่อใครง่ายจะลำบาก ภายหลัง		
เทพที่ 92 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 26 ตุลาคม 2556	อะอะมะเท็ง เป็นสำนวน หมายความว่า ส่งเสียงดังโดยไม่เกรงใจผู้อื่น ส่วนคำว่ามะ เท็งที่ห้อยท้ายมาว่ากันว่าเป็นชื่อตัวละคร ตัวหนึ่งในวรรณคดีเรื่อง ราชาริราช ที่มี นิสัยไว้วาย เขาเลยว่ากันว่าอะอะ เหมือนมะเท็ง แล้วภายหลังก็ลดคำลง เหลืออะอะมะเท็งนะ	เจ้าขุนทอง เหยิน	ให้หุ่นเหยินแสดง ลักษณะตัวละครที่ อะอะไว้วายเสียงดัง เป็นตัวอย่าง ประกอบการสอน
เทพที่ 94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556	จระเข้ขวางคลอง สำนวนนี้มีความหมาย ว่า ทำอะไรขัดขวางผู้อื่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ หมายถึง สอนอะไร แก่ผู้รู้ดีในเรื่องนั้นอยู่แล้ว มีอีกสำนวนที่ มีความหมายเหมือนกันก็คือ สอนหนังสือ สังฆราช หนีเสือปะจระเข้ มีความหมายว่าการหนี จากอันตรายหรือสิ่งที่เลวร้ายสิ่งหนึ่งไปพบ กับอันตรายที่ร้ายพอกัน	ขอนแก่น ฉงาย	ขวัญคลอง และขอนแก่น ฉงาย ซึ่งหุ่นเป็นจระเข้ แสดงตัวอย่างสำนวนที่ เกี่ยวกับจระเข้
เทพที่ 95 ออกอากาศวัน เสาร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2556	มือใครยาวสาวได้สาวเอา หมายความว่า ต่างมีโอกาสรีบฉวยเอาประโยชน์ใส่ตนให้ ได้มากที่สุด มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ หมายความว่าไม่ ช่วยทำแล้วยังขัดขวางการทำงานของผู้อื่น	ลูงมะตูม	หนูจู้จู้ และเหยิน แสดงตัวอย่างประกอบ โดยใช้ลักษณะนิสัย ของเหยินที่ชอบเอา เปรียบคนอื่น ในการ ช่วยเข้าใจความหมาย
เทพที่ 135 ออกอากาศ วัน เสาร์ที่ 13	ปีและขลุ่ยคือเครื่องดนตรีประเภทเครื่อง เป่าเหมือนกัน ปีและขลุ่ยของไทยมักทำ จากไม้และมีลักษณะนามว่าเลา เช่น ปี 1	ลูงมะตูม	ขอนแก่น ฉงน และ แพะแสดงตัวอย่าง ประกอบ ซึ่งเนื้อหานี้

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ้่นที่สอน	หุ้่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
กันยายน 2557	เลา ชลู่ 2 เลา เป็นปีเป็นชลู่ หมายความว่า เข้ากันได้ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกลมเกลียวกัน พุดจา เออ ออ รับกันไปได้ต่อเนื่อง บ่อยครั้งที่ใช้สำนวนเพื่อประชด เช่น เด็ก สองคนนี้ปกติก็เถียงกันแต่พอบอกว่าจะไป เที่ยวก็เขากันเป็นปีเป็นชลู่เลย รำไม่ดีโทษปีโทษกลอง หมายถึง ตนเองทำ ไม่ดี ทำผิดพลาด แต่ไม่ยอมรับความผิด นั้นแล้วกลับไปโทษคนอื่นหรือสิ่งอื่น โบราณเขาจึงเปรียบเทียบกับกรรำ ผู้ รำรำไม่ดีแต่กลับไปโทษปีโทษกลองว่าเป็น สาเหตุ		ต่อเนื่องมาจากช่วงที่ 1

การสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ของรายการ เป็นช่วงนิทาน การสอนในช่วงนี้จะเป็น การสอนเพื่อโยงเข้าสู่นิทาน เช่นการแนะนำชื่อตัวละคร หรือชื่อเรื่องของนิทานก่อนจะเข้าช่วงนิทาน ตารางที่17แสดงการสอนภาษาไทยในช่วงที่ 3 ในรายการเจ้าขุนทองปี 2552 - 2557

เทป	เนื้อหาที่สอน	หุ้่นที่สอน	หุ้่นที่แสดงตัวอย่าง และเทคนิคในการสอน
คำในภาษาไทย			
เทป 37 ปี 2552	จิตริต ย่อมาจาก กระจิตริต แปลว่าเล็กนิต จ้อยร่อย ย่อมาจากคำว่ากะจ้อยร่อย ซึ่ง แปลว่าน้อยๆ หรือเล็กนิตเช่นกัน	Voice over	สอนความหมายของชื่อ หุ้่นในนิทาน

ผู้วิจัยพบว่ารายการเจ้าขุนทองในปี 2552 - 2557 มีเนื้อหาในการสอนภาษาไทย ในช่วงที่ 2 ของรายการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.57 รองลงมาคือในช่วงที่ 1 ของรายการร้อยละ 14.28 และช่วงที่ 3 ของรายการร้อยละ 7.14ใช้หุ้่นในการสอนความรู้เรื่องภาษาไทยโดยหลักใช้หุ้่นลง ฆะตุ่มเป็นตัวหลักในการสอนร้อยละ 50.0 ใช้หุ้่นขนอลอยร้อยละ 42.84หุ้่นเจ้าขุนทองร้อยละ 28.56 และหุ้่นเหียนร้อยละ 21.42 ในการเป็นตัวเสริมโดยการร่วมสอนหรือเป็นตัวซักถามสงสัยร้อยละ

14.28 คือ หุ่นป่าไก่อุ่นฉงน และหุ่นหนูจู้จิดนอกจากนี้ใช้หุ่นที่เหลือในการช่วยยกตัวอย่างประกอบ โดยรูปแบบการสอนคำและสำนวนสุภาพคดีคำพังเพยนั้นหลักๆจะอยู่ในช่วงกระดานฉนวน โดยมีหุ่นลงมะตุมเป็นหุ่นหลักในการสอน

การสอนเรื่องคำ สุภาพคดีและคำพังเพยจากเทปตัวอย่างรายการเจ้าขุนทองในปี 2552 – 2557 จำนวน 24 เทป ผู้วิจัยได้พบว่า มีเทปจำนวน 13 เทป คิดเป็นร้อยละ 54.16 ที่มีการสอนคำ สำนวน สุภาพคดีและคำพังเพย พร้อมบอกความหมายและยกตัวอย่างประกอบ

จากการศึกษาลักษณะเนื้อหาของรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2552 -2557 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ในหลักสูตรมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2548 และ 2553 และค่านิยมไทย 12 ประการของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติซึ่งได้จำแนกเป็น 31 ข้อด้วยกัน ลักษณะเนื้อหาที่สอดแทรกในรายการเจ้าขุนทองปี พ.ศ. 2552 -2557 มีเนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตร จำนวน 11 ข้อ ตารางที่18แสดงลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2552 -2557

เนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2548 พ.ศ. 2553 และค่านิยมไทย 12 ประการของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ	จำนวนเทป	ร้อยละ
1. มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1	4.16
2. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ	6	24.96
3. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1	4.16
4. ซื่อสัตย์ สุจริต	1	4.16
5. มีวินัย	1	4.16
6. อยู่อย่างพอเพียง	1	4.16
7. คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก	2	8.33
8. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	5	20.8
9. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	1	4.16
10. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	3	12.49
11. กตัญญู ต่อ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	1	4.16

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อ ดังนี้

1. มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ลูงมะตุ่มสอนหลังจบจากนิทานกับเด็กกว่าหนังสือมีไว้อ่าน ไม่ใช่ลากไปลากมาอย่าง
ที่เจ้าหนูตัวนั้นทำ แต่เมื่อพวกเขาเริ่มสนใจการอ่าน สนุกกับการได้เรียนรู้สิ่งต่างๆจากตัวหนังสือ
เดี๋ยวนี้หนูอ่านเก่งแล้วนะครับ”(เทพ 39 ปี 2552)

2. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ

เนื้อหาความรู้ นั้นจะถูกสอดแทรกอยู่ในทุกช่วงรายการไม่ว่าเป็นช่วงแรกที่พูดถึงสิ่ง
ต่างๆที่เป็นความรู้เพื่อโยงไปต่อยอดในช่วงที่ 2 หรือ 3 ในช่วงแรก เช่น เส้นผม ผนังกับขนลอย มา
พูดคุยกับเรื่องของเส้นผม ที่นอกจากป้องกันความร้อน ความเย็นและการกระแทกแล้วยังทำให้
หน้าตาบุคลิกแตกต่างกันออกไปและเมื่อเข้าสู่ช่วงที่ 2 ก็จะมีการแสดงประกอบการอธิบายหุ่นเรื่องผม
ต่างๆ พร้อมกับสอดแทรกการสอนคำและความหมาย

เหยิน “ผมรอนเป็นเส้นหน้ ผมสวยขึ้นเป็นกองเรียกว่าหยักศก แลสสวยน่ามอง
หยักศกเป็นของธรรมชาติสร้างมา ผมหยักศกหมายถึงผมที่หยักน้อยๆ มาจากคำว่า หยัก ที่แปลว่า
คดๆงงๆ ศก แปลว่าผม ผมหยักศกเป็นผมหยักธรรมชาติ”

ขนลอย “ทรงนี้มีมาแต่ก่อนช้านาน ดูมชายชานทะมัดทะแมง ผมทรงหลักแจว
หรือทรงมหาดไทยคือทรงที่ไว้ผมด้านบนไว้พอประมาณแล้วโกนด้านล่างโดยรอบส่วนด้านบนจะหวี
สะบัดไปทางไหนก็แล้วแต่”

เป็ดน้อย “ผมเปีย มาเลียใบตอง พระตีกลอง ตะลุ่มตุ้มมม นี่คือคำคล้องจองที่ร้อง
เล่นกันมาแต่โบราณ เพราะว่าคนไทยเป็นคนเจ้าบพเจ้ากลอน กลอนเหล่านี้ยังทำให้เด็กๆจดจำชื่อได้
อย่างแม่นยำด้วย”

หางดาบ “ผมจุก คลุกน้ำปลาเห็นชี้หมางั้ไหว้กระจิ่งห่อง ผมจุกเป็นผมที่สวยงาม
มาก บางที่เขาเอาเครื่องประดับสวยๆมายึดหรือปักจุกไว้เรียกว่าปิ่น สมัยก่อนเด็กเล็กมักไว้จุก เมื่อโต
ขึ้นก็จะตัดจุกหรือโกนจุก แล้วเปลี่ยนเป็นทรงผมธรรมดา”(เทพที่ 120 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 10
พฤษภาคม 2557)เป็นต้น

3. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

รายการเจ้าขุนทองได้ไปถ่ายทำนอกสถานที่ ณ และขนลอยอยู่ที่พระพุทธรูป
สระบุรีจึงเล่าที่มาตามความเชื่อทางศาสนาสมัยที่พระพุทธรเจ้ายังมีชีวิตอยู่ พญานาคชื่อมัจฉรินทร์ ได้แผ่
แม่เบี้ยบังพระพุทธรเจ้าเอาไว้ เหมือนพระพุทธรูปปรางนาครปรก นอกจากเคยปกป้องพระพุทธรเจ้าแล้ว
นาคยังเคยบวชเป็นพระด้วย มีเรื่องเล่าว่านาคตัวหนึ่งอยากบวชจึงแปลงร่างเป็นคน แต่ไม่ได้รับอนุญาต
นาคจึงขอว่าหากผู้ใดศรัทธาในพระพุทธรศาสนาให้ห่มขาวห่มขาวจึงเกิดเป็นพิธีบวชนาคนมาจนถึงปัจจุบัน
นอกจากนี้ณ และขนลอยเล่าว่าที่มาของพระพุทธรูปสระบุรี ว่ามีนายพรานชื่อพรานบุญพยายามไล่
เนื้อทรายไปตามไหล่เขา (มีรูปการ์ตูนประกอบ) จบพบเนื้อที่ตนยิงบาดเจ็บไปกินน้ำในแอ่งแห่งหนึ่งแล้ว
บาดแผลที่ลำตัวก็หาย พรานบุญไปดูที่แอ่งน้ำนั้นพบว่าเนื้อนั้นพบว่าเป็นรอยพระพุทธรูป ทราบถึงสมเด็จพระเจ้า

ทรงธรรมแห่งอยุธยาและนำเสนอนิทานชาดก คือนิทานที่แต่งขึ้นจากเรื่องราวในชาติก่อนๆของ พระพุทธเจ้า “เรื่องพญาวานรกับจระเข้” (เทพ 16 ปี 2553)

4. ชื่อสัตย์ สุจริต

ซึ่งพบในช่วงนิทาน เหยินศักดิ์นายทหารหน้าใหม่ที่พระราชามอบหมายให้นำ จดหมายไปให้เจ้าเมืองแต่เขาก็ขี้เกียจเลยให้หนุจู้ตเอาไปให้ เมื่อพระราชามถึงจดหมายเขาจึงพูด เท็จ พระราชาจึงบอกความจริงกับเขาว่าถ้าเขาเอาไปให้จริงเขาจะได้ที่ดินมากมายไปแล้ว เหยินศักดิ์ จึงเล่าความจริง พระราชาจึงให้แต่งโมหนึ่งผลเป็นรางวัล เหยินศักดิ์แบกแต่งโมออกมาไม่นาน เขาบ่น ถึงรางวัลที่เขาควรจะได้และความขี้เกียจจึงขายแต่งโมไปให้กับป่าไก่อ วันรุ่งขึ้น พระราชามถึงรสนชาติ ของแต่งโม เขาจึงโกหกถึงรสนชาติของมัน พระราชาจึงบอกความจริงกับเขาว่ามีทองและเพชรมากมาย ในลูกแต่งโมนั้นแต่ด้วยความที่เจ้าเกียจคร้านคิดถึงแต่ความสบายมักง่าย ไม่รับผิดชอบ ทั้งไม่ชื่อสัตย์ พระราชาจึงสั่งลงโทษให้เหยินศักดิ์ไปทำงานในคอกหมูเป็นเวลา 10 ปี(เทพที่ 92 ออกอากาศ วันเสาร์ ที่ 26 ตุลาคม 2556)

5. มีวินัย

ในนิทานเป็ดน้อยทำงานรีดนมวัว แต่ด้วยความไม่ตั้งใจมั่วแต่คิดถึงแต่เรื่องอื่น จึงทำ ให้น้ำนมที่ได้มาหกเสียหายหมด จึงเป็นการแสดงตัวอย่างถึงเวลาทำงานหรือทำอะไรต้องตั้งใจ มีวินัย กับตนเอง (เทพ 38 ปี 2552)

6. อยู่อย่างพอเพียง

ในรายการเจ้าขุนทองได้มีเนื้อหาสอนถึงความพอเพียงในความสุขว่า ถึงจะมีแผ่นดิน กว้างใหญ่แค่ไหนก็ว่าจะมีความสุขคนเราเมื่อมีความต้องการก็จะมีความต้องการมากขึ้นๆไม่สิ้นสุด สมบัติซึ่งเขามาได้ก็จะเกิดความทุกข์เพราะห่วงแหน อำนาจที่ยิ่งใหญ่ไม่สามารถช่วยให้พระองค์หนุ่ม ตลอดการได้ ไม่อาจช่วยให้สุขภาพดีตลอดการ และที่สำคัญคือเมื่อท่านอายุอื่น ผู้ที่เป็นที่รักต้องจาก โลกนี้ไปที่ละคนจนหมดพระองค์จะมีความสุขได้อย่างไร ข้าพระองค์คิดว่าทุกสิ่งต้องไปเป็นตาม ธรรมชาติของมัน และความต้องการของมนุษย์ก็ไม่ควรมาขัดขวางธรรมชาตินั้น (เทพที่ 100 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2556)

7. คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

พบว่าเนื้อหาสาระสอนถึงการรักช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน เช่น ฟักทองของน้ำต องหายไป น้ำตองจึงไปถามหา กับ คุณตา ฉุย เหยิน เมื่อน้ำตองเดือนร้อน เหยินและฉุยก็อาสาที่จะ ตามหาฟักทองให้ทันที จนในที่สุดฉุยและเหยินตามหาฟักทองจนในที่สุดพบถึงการหายไปของฟักทอง ดีใจที่ทุกคนเป็นห่วงเป็นใยช่วยเหลือกัน(เทพที่ 15 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 14 เมษายน 2555) ในการ ที่เหยินสำนึกว่าน้ำใจเป็นสิ่งประเสริฐ เป็นสิ่งที่เขาไม่เคยให้ใครจนตัวเองต้องประสบเคราะห์กรรม ความมีน้ำใจของเพื่อน (เทพที่ 16 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 21 เมษายน 2555) ในช่วงนิทาน เป็ดน้อย

ได้พูดโยงเข้านิทานว่ามนุษย์พึงพิงและปกป้องธรรมชาติ ไม่เช่นนั้นทั้งคนและสัตว์ก็จะอยู่ไม่ได้ ช่วงนิทานที่เป็นเรื่องราวของสัตว์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันเหมือนกับน้องๆที่ต้องช่วยเหลือกัน”

8. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ซึ่งในยุคนี้เน้นพบอยู่ในช่วงของนิทานโดยมีการสรุปข้อคิดที่ได้อีกทีหลังจากจบนิทานแล้ว ซึ่งเนื้อหาถึงสิ่งควรจะทำและไม่ควรทำ เช่น สอนถึงการคบเพื่อนที่ไม่ได้ดูแลและตัดสินคนแค่ภายนอก (เทปที่ 94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556) การตั้งใจทำงานไม่เกียจคร้าน สามัคคีกัน เมื่อนิทานจบลงก็จะมีการสอนเด็กๆที่ชมรายการ “อย่างไร้ร่องรอยทุกคนอย่าเกียจคร้านการเรียน การทำงานนะ” (เทปที่ 135 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 13 กันยายน 2557) และ สอนถึงการมีสัมมาคารวะ การพูดจาไพเราะ นอบน้อม และมีกริยามารยาทอันดี เด็กน่ารัก กริยาดี วาจาไพเราะ ผู้ใหญ่เห็นก็ชื่นชมเอ็นดูและพร้อมจะช่วยเหลือเสมอ เป็นต้น

9. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

เป็นการสอนและแสดงตัวอย่างการทำลายธรรมชาติให้เด็กฟังโดนผ่านการเล่าทางนิทานและการแสดงของหุ่นหุ่นปุเสถวนสองตัวกำลังหาเปลือกหอย เพราะตัวเขาใหญ่ขึ้นคับอึดอัดไปหมด เหมือนน้องๆเมื่อเติบโตขึ้นเสื้อผ้าชุดเดิมก็จะคับและเล็กไปก็ต้องหาชุดใหม่มาเปลี่ยน เวลาผ่านไปขนาดนั้นก็กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว ผู้คนมากมายมาที่นี่ และบางคนเก็บเอาธรรมชาติที่สวยงามนั้นกลับไปเป็นที่ระลึก และตอบแทนธรรมชาติที่สวยงามนั้นด้วยการทิ้ง ถึงเวลาแล้วที่เราต้องช่วยกันหันมาให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล ด้วยวิธีง่ายๆที่ทุกคนทำได้คือหยุดซื้อ หยุดเก็บสะสมเปลือกหอยจากทะเล เลิกทิ้งขยะและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม (เทปที่ 95 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2556)

10. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ในยุคนี้ยังคงเน้นถึงประโยชน์ของอาหารสิ่งที่เรากินมีผลต่อร่างกาย อาหารมีความสำคัญมาก ถ้าไม่กินไม่ดื่มเราก็จะไม่เจริญเติบโตหรือหายจากอาการเจ็บป่วยได้ เพื่อให้สุขภาพดี เช่นโปรตีน คือเนื้อสัตว์ต่างๆ ถั่ว และนม อาหารแป้ง เช่นข้าว ขนมปัง ก๋วยเตี๋ยว ผักผลไม้ก็ได้วิตามินและแร่ธาตุ ไขมันก็เพื่อสะสมพลังงานไว้ใช้ และน้ำดื่มที่สะอาด (เทป 67 ปี 2554) และสอนถึงการดูแลสุขภาพหากเราอยากอายุยืนก็ขึ้นอยู่กับ การดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ไม่ประมาท และปราศจากอบายมุข (เทปที่ 100 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2556) เป็นต้น

11. กตัญญู ต่อ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

เป็นการสอนให้รักถึงพระคุณแม่ จากในช่วงนิทาน โดยชายหนุ่มต้องพาแม่อายุ 60 ไปภูเขาคนขรา เนื่องจากเป็นภูของเมือง ในระหว่างนั้นก็มีการใช้เทคนิค เล่าย้อนหลังถึงตอนที่ชายหนุ่มเป็นเด็กถูกชายคิดย้อนไปในวัยเด็ก ภาพเหตุการณ์ต่างๆที่เขากับแม่เคยร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา ปรากฏชัดเหมือนเกิดขึ้นเมื่อวาน ชายหนุ่มคิดถึงตอนที่เขาเด็กๆตั้งแต่จำความได้เขามีแม่คอยเลี้ยงดู

เอาใจใส่ แม้แต่อาหารที่ทำได้ยากในตอนนั้นแม่ก็ปรุงอย่างอร่อยและให้เขากินจนอิ่มทุกครั้ง แม่เขาไม่แน่ใจว่าแม่ได้กินจนอิ่มหรือเปล่า แม่เคยตีเคียวว่าเมื่อเขาชนแต่ก็เพราะแม่รักและเป็นห่วงเขา เดียวนี้เขาเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตเป็นแม่ว่าเขาสั่งสอน ยามป่วยแม่ไม่ได้หลับได้นอนเฝ้าพยาบาลเขาตลอดเวลา (เทพที่ 130 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 2 สิงหาคม 2557)

จากการศึกษาจากเทพ จำนวน 24 เทพ ปี 2552 -2557พบว่าเนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทอง นั้น จากผลที่วิเคราะห์สรุปได้ว่ารายการเจ้าขุนทองในยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทองเป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่นำเสนอโดยเน้นการสอนเรื่องคำ สุภาชิตและคำพังเพย ร้อยละ 54.16 ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 24.96 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 20.8และด้านสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 12.49

2.การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองยุคที่ 3

การออกแบบหุ่นในรายการในยุคนี้มันได้คงไว้ซึ่งคุณลักษณะที่ถูกออกแบบและพัฒนาขึ้นในยุคที่ 2 ที่มีการออกแบบปรับปรุงภายนอกของหุ่นให้หุ่นมีรูปร่างที่สมส่วน ภูมิความเป็นมาตรฐาน โดยในยุคนี้มีการเกิดหุ่นใหม่ และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหุ่นบ้างตัว เช่น

การเกิดหุ่นใหม่ในยุคนี้มันมีหลายตัวแต่ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงนิทานและก็ไม่ปรากฏในเทพอื่นอีกเลยก็มี หรือไม่เคยพูดชื่อของตัวเอง โดยเรียกชื่อหุ่นตามสัตว์ประเภทนั้นๆ เช่น หุ่นที่เกิดขึ้นในปี 2552

ตัวพี่ชื่อ จิตริต ย่อมาจาก กระจิตริต แปลว่าเล็กนิด ตัวกลางชื่อ จ้อยร่อย ย่อมาจากคำว่ากะจ้อยร่อย ซึ่งแปลว่าน้อยๆ หรือเล็กนิดเช่นกัน ติงน้อยเป็นน้องสุดท้อง(เทพ 37 ออกอากาศ 13 กรกฎาคม 2552) และหุ่นหนู

รูปที่ 170ภาพหุ่นหนูที่เกิดขึ้นในปี 2552

หุ่นที่เกิดขึ้นในปี 2554

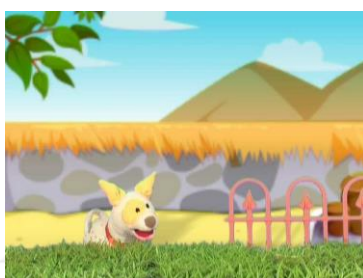
หุ่นหนูชื่อสำราญและหุ่นน้องหมี

รูปที่ 171 ภาพหุ่นที่เกิตขึ้นใหม่ปี 2554

หุ่นที่เกิตขึ้นในปี 2555

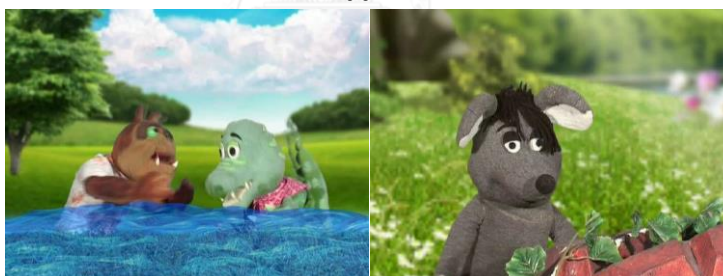
สุนัขชื้อบ็อกแบ็ก

รูปที่ 172 ภาพหุ่นที่เกิตขึ้นใหม่ปี 2555

หุ่นที่เกิตขึ้นในปี 2556

ขวัญคลอง เป็นน้องของขอนแก่นและหนูจู้จี้

รูปที่ 173 ภาพหุ่นที่เกิตขึ้นใหม่ปี 2556

หุ่นที่เกิตใหม่ ปี 2557

หุ่นคนที่แสดงในนิทาน แต่ไม่ได้เรียนชื่อตัวเอง เรียกตามบทบาทที่ได้รับ และอำมึนแพะรักสงบจากภาคใต้

รูปที่ 174 ภาพหุ่นที่เกิตขึ้นใหม่ปี 2557

การเปลี่ยนหุ่น

การเปลี่ยนหุ่นลุ่มมะตูม ในปี 2552 ซึ่งสังเกตได้จากกระดองจะมีมิติมากขึ้น

รูปที่ 175 ภาพหุ่นลูกมะตูมตัวใหม่ในปี 2552
การเปลี่ยนหุ่นยนต์ ในปี 2552 แต่กลับมาใช้ตัวเดิม ในปี 2554

รูปที่ 176 ภาพการเปลี่ยนหุ่นยนต์ในปี 2552 และปี 2554

ด้วยหุ่นที่ปรับเปลี่ยนมาจากในยุคที่ 2 นั้นมีความเป็นมาตรฐาน และมีความสวยงามแล้วนั้นใน
ยุคนี้จึงไม่ค่อยได้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขหุ่นมากนัก แต่สิ่งหนึ่งที่สังเกตได้คือ การเปลี่ยนชุดประจำตัวของ
หุ่นให้ดูทันสมัยมากขึ้น เช่น

หุ่นฉงน เปลี่ยนจากที่เคยใส่เสื้อม่อฮ่อม เป็นเสื้อลายดอก

รูปที่ 177 ภาพชุดประจำตัวหุ่นฉงน ปี 2553
หุ่นเหยินก็เปลี่ยนจากเสื้อคอกลมแขนยาว เป็นเสื้อเชิ้ตแขนยาว

รูปที่ 178 ภาพชุดประจำตัวหุ่นเหยิน ปี 2552
หางดาบก็เปลี่ยนจากใส่เสื้อกั๊ก ก็เปลี่ยนเป็นเสื้อเชิ้ต

รูปที่ 179 ภาพชุดประจำตัวหุ่นหางดาบ ปี 2555

ในยุคนี้จากเทปตัวอย่างรายการทำให้ได้เห็นว่าทุกวันที่ออกอากาศจะมีนิทานอยู่ในช่วงที่ 3 ของรายการ และในช่วงนิทานหรือการแสดงประกอบการสอนมีการใช้ชุดการแสดงต่างๆ เพื่อให้สมบอบาต ดังนั้นจะมีชุดของหุ่นต่างๆมากมาย เช่น เสื้อเชิ้ตสีขาวแทนชุดนักเรียน เสื้อเชิ้ตสีทากีแทนชุดครู และเจ้าหน้าที่ ชุดคนป่า ชุดหมอ ชุดเจ้าชาย ชุดเจ้าหญิง เป็นต้น ซึ่งชุดเหล่านี้เป็นส่วนช่วยในการแสดงแต่นอกจากชุดของหุ่นแล้ว เทคนิคการนำเสนออีกเช่นกันที่ทำให้หุ่นที่แสดงดูสมบอบาต และมีความรู้สึกนึกคิด เช่น

การใช้เสื้อผ้าเป็นส่วนประกอบการเล่าเรื่อง ในช่วงนิทานเรื่องใจเรื่อง “ไปซื้อถั่ว” หุ่นสามพี่น้องไปตลาดไปซื้อถั่ว ขากลับหิ้วผลัดกันถือถั่วถั่ว พี่ทั้งสองช่วยกันถือหูกคนละข้าง จนถั่วขาด ทิ้งถั่วทิ้งจนเสียดใจ เห็นว่าให้ถั่วมาใส่ถั่ว ทันเวลางานเลี้ยง จะเห็นว่าหุ่นทั้งสามตัวถั่วถั่วเอามาถือถั่วไว้ เป็นเทคนิคที่ทำให้หุ่นดูมีความสมจริง นอกจากใช้เสื้อผ้าเป็นส่วนประกอบแล้วยังมีส่วนประกอบอื่นเช่นกัน (เทป 37 ออกอากาศ 13 กรกฎาคม 2552)

รูปที่ 180 ภาพหุ่นสามพี่น้องถือถั่วมาเก็บถั่วที่ตก (เทป 37 ออกอากาศ 13 กรกฎาคม 2552)

การพูดและการแต่งตัวหุ่นเพื่อบอกแหล่งที่มาของนิทาน แล้วนั้นการพูดของตัวละครโดยการสอดแทรกความรู้ทางด้านภาษา นิทานก็จะทำให้นิทานดูน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น ซึ่งฉงน และขอลอยแต่งเป็นขุนนาง น้ำต้องแต่งเป็นท่านอ่อง จึงตื่นตื่นเมื่อทราบว่าประเทศเขตร้อนส่งช้างมาเป็นของขวัญ น้ำต้องพูดว่า “ดำเซียง elephant หรือช้างนั้นเองหน้าตาเป็นอย่างไรหนอ” มีการอุทานว่า ไ้อ้หยา เมื่อท่านอ่องเห็นช้างมีการใช้คำในภาษาจีนในการพูด โดยได้ความรู้คำว่า ช้าง ในภาษาอื่นๆ เป็นการรวมกันของทั้งการพากย์กับการออกแบบเครื่องแต่งกายของหุ่น (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553)

การแต่งตัวของหุ่นมีความหมายถึงความแตกต่างทางด้านฐานะ เช่น หุ่นตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในบ้านคนอยู่ในเมือง อีกตัวอยู่ในนาในชนบท หุ่นกรุงมาเยี่ยมหนูนานา หุ่นกรุงบอกว่าอยู่ในเมืองมีความสุขกว่าเยอะ ซึ่งชุดหนูที่อยู่ในเมืองก็จะดูทันสมัยกว่า ส่วนชุดหนูที่อยู่ในที่นา ก็จะแต่งตัวแบบสบายๆ มีผ้าขาวม้าคาดเอว ซึ่งเป็นตัวที่ขัดแย้ง และแบ่งแยกกันชัดเจน เป็นการแต่งตัวหุ่นเพื่อเสริมความแตกต่างให้กับเนื้อเรื่อง (เทป 69 ออกอากาศวันจันทร์ 28 กุมภาพันธ์ 2554)

การแต่งตัวเพื่อให้สมบทบาทเป็นสิ่งปกติในรายการเจ้าขุนทอง การทำให้สมบทบาทนั้นๆ ด้วยอุปกรณ์การแต่งหน้าหุ่นเช่น นิทานเริงใจ “เรื่องพญาวานรกับจระเข้” ในแม่น้ำนั้น มีจระเข้ผิวเมื่อยคู้หนึ่งอาศัยอยู่ วันหนึ่งตัวเมื่อยอยากกินเนื้อลิง จระเข้ตัวผู้เลยไปวางแผนดักกรอลิงที่ข้ามไปเกาะ โดยซ่อนอยู่ในน้ำ โดยแกล้งทำเป็นหินก้อนหนึ่งแล้วเฝ้ารอโดนในรายการเจ้าขุนทองจระเข้จะไม่ได้สวมเสื้อ จึงจ้องอาศัยการตบแต่งหน้าหุ่นเพื่อแยกชายหญิง โดนตัวหุ่นผู้หญิงจะมีการทำเป็นผมยาว และวาดตาหวานๆ ติดไปที่หน้าหุ่น ส่วนผู้ชายจะทำเป็นผมสั้น และมีหนวด จึงทำให้เด็กที่ชมสามารถแยกชายหญิงได้ (เทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553)

รูปที่ 181 ภาพแสดงความแตกต่างระหว่างจระเข้ผู้ชายและผู้หญิง

(เทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553)

และในช่วงแรก เจ้าขุนทองมาพูดว่า “มาจะกล่าวบทไปถึงรายการที่มีเนื้อหา เจ้าขุนทองพร้อมเพื่อนฝูงสัตว์นานา ยกโขยงกันมาล่วนยินดี ใครเป็นใครคงจำได้หน้าเคยคุ้น แต่ละรุ่นล่วนแสดงช่องเจ็ดสี ร้องและเต้นเล่นละครทางทีวี ยี่สิบปีจวนจะครบบรรจบการ ภาษาไทยใจเป็นไทยรักเรียนรู้คู่พร้อมหมู่ลุงป้าอาแม่หลาน พ่อน้ำพี่น้องน้อยให้สำราญ เพราะเรคือรายการเจ้าขุนทอง” เมื่อพูดจบหุ่นเจ้าขุนทองและเหียนกลายเป็นมีอายุโดยการเติมหนวด เคราและคิ้ว โดยมีการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ช่วยในการเปลี่ยนหุ่นจากหนุ่มเป็นแก่ เพื่อสอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ (เทป 68 ออกอากาศวันจันทร์ 21 กุมภาพันธ์ 2554)

นอกจากการออกแบบภายนอกทางด้านเสื้อผ้าและเทคนิควิธีการนำเสนอแล้วนั้น ในรายการยังคงไว้เรื่องการออกแบบภายในนั่นคือ อุปนิสัย ที่ยังคงต้องคงไว้เพื่อเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นที่สนใจของเด็กทั้งเคยดูมาแล้ว และเด็กที่เพิ่งจะมาดู เพื่อสามารถเรียนรู้ จดจำตัวหุ่นได้ เช่น

1. หุ่นเจ้าขุนทองกับหุ่นเหียนที่คุยกันถึงอากาศที่กำลังหนาว โดยที่เหียนแสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครที่ต้องเอะอะโวยวายและอยู่ไม่เป็นสุข เจ้าขุนทองจึงพูดถึงคำว่า “เอะอะมะเทิ่ง” ว่าเป็นนิสัย

ของเหียน ซึ่งเป็นวิธีการแสดงนิสัยตัวหุ่นจากทั้งการแสดงและการพากย์ เพื่อบอกคนดูถึงนิสัยของเหียน และพร้อมกันยังสอนคำควบคู่ไปด้วย (เทป 92 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 26 ตุลาคม 2556)

2. ขอนลอยไปแสดงประกอบการอธิบายสำนวน เรื่อง หนีเสือปะจรเข้ ขอนลอยจึงบอกกับเด็กๆที่ชมที่บ้านว่า “ขอนลอยขอบอกก่อนนะครับว่าเมื่อกี้เป็นแค่การแสดง ตัวจริงของขอนลอยเป็นจรเข้ที่น่ารักและเป็นมิตรครับ” เพราะก่อนหน้านี้ขอนลอยแสดงแบบดุร้ายไป จึงกลัวว่าเด็กจะติดภาพลักษณะที่ไม่ดีของตัวละคร จึงมีการใช้ให้หุ่นพูดแก้ตัวและใส่คุณลักษณะของหุ่นด้านดีเข้าไปแทนเพื่อให้เด็กๆเข้าใจว่าเป็นการแสดง (เทปที่ 94 ออกอากาศวันที่ 9 พฤศจิกายน 2556)

3. เจ้าขุนทองพูดถึงการที่คนเราอยากมีอายุยืนยาวโดยบางคนยอมเสียเงินมากมาย โดยมีการไปสัมภาษณ์หุ่นป่าไก่ ป่าไก่เลยบอกว่าอยากอยู่เพื่อใช้เงิน ขอนลอยก็บอกว่าอยากอยู่เพื่อกินอาหารไปเรื่อยๆ (มีการใส่เสียงเรอและเข็ดหุ่นเอามือปิดปากในขณะที่พูด เป็นการแสดงการบอกถึงลักษณะนิสัยของหุ่นขอนลอยที่ชอบการกินเป็นชีวิตจิตใจ โดยผ่านทั้งการเข็ดและการพากย์เสียง (เทปที่ 100 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2556)

จากทั้ง 3 ตัวอย่างที่บอกถึงการแสดงความรู้สึกนึกคิดโดยผ่านทางกรอกรูปแบบทางด้านอุปนิสัย และการคงไว้ซึ่งลักษณะนิสัยของหุ่นนั้น ซึ่งจะสังเกตได้ว่ามีการใช้เทคนิคการพากย์เสียง และการเข็ดเป็นบ่งบอกแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของหุ่นที่จะทำให้ผู้ชมทั้งหน้าใหม่และหน้าเก่าได้เข้าใจได้ไปพร้อมๆกันนอกจากนี้ด้านการต่อยอดหุ่นยังคงใช้วัสดุหรือของจริงต่างนำมาใส่หน้าตา กลายเป็นหุ่นในรายการ ยังคงเห็นได้จาก ในนิทานที่หนูจู้จิดนำโองอายุวัฒน์ไปถวายพระราชา จะเห็นว่าเป็นโองจริงที่นำมาใส่หน้าตา (เทปที่ 100 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2556)

รูปที่ 182 ภาพแสดงการใช้โองจริงขนาดเล็กในการถ่ายทำ

นอกจากนี้ยังมีการนำบทเก่านำมาเข็ดใหม่โดยการใช้หุ่นตัวใหม่แต่เนื้อหาเหมือนเดิม ในเทปที่ 4 ปี 2555 เรื่องนกฮูกที่มีสีดำ แต่ที่ๆนั้นมีหลายหลายสีจึงพากันรังเกียจแต่แล้วพวกที่ถูกรังเกียจตัวไปเจ้านกฮูกสีดำจึงใช้ความมืดกับสีดำที่ดำไปช่วยที่ๆ ซึ่งสอนให้ไม่ควรดูคนที่ภายนอกแต่ควรดูที่ภายใน

รูปที่ 183 ภาพหุ่นนกฮูกตัวใหม่ที่ใช้เล่นในเรื่องที่เคยออกอากาศไปแล้วแต่มาถ่ายทำใหม่

การพากย์เสียง

ถึงแม้ในปี 2552- 2557 จะเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านการถ่ายทำ แต่เนื่องจากทีมงานจากทางบริษัท ผอณผล จำกัด นั้นเป็นทั้งผู้พากย์ ผู้ขีดและออกแบบหุ่นมาตั้งแต่เริ่มรายการอยู่แล้วนั้น จึงไม่มีปัญหาทางด้านการพากย์เสียงตัวละคร ซึ่งการใช้เสียงนั้นเป็นการส่งเสริม เน้นย้ำการกระทำของหุ่นและใช้ในเรื่องที่การแสดงของหุ่นไม่สามารถทำได้เพื่อบอกความรู้สึกนึกคิดของตัวหุ่น เช่น การทำเสียงเคี้ยวอาหาร เนื่องจากการขีดหุ่นนั้นทำได้เพียงขยับปาก การทำเสียงก็จะช่วยในการส่งเสริมการกระทำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การพูดไปจามไปนั้นเป็นการทำเสียงไอ เสียงจาม ที่หุ่นไม่สามารถแสดงอาการออกมาได้ชัดเจน และเมื่อหุ่นอ้าปากค้างไว้และมีการเปล่งเสียงออกมา เสียงพากย์ที่พูดออกมานั้นก็จะมึลักษณะที่สอดคล้องคือโดยคนพากย์ก็ต้องอ้าปากพูดเพื่อให้เสียงอู้อี้ไม่สัดเหมือนการขีดของตัวหุ่น จะเห็นได้ว่าการขีดและการพากย์เสียงนั้นเป็นสิ่งที่คอยส่งเสริมกันและกัน โดยใช้เทคนิคในการพากย์ ประกอบด้วย เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา และเทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก

เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหาเช่น ในช่วงนิทานที่มีเนื้อหาถึงประเทศจีน ก็จะมีการใช้คำพูดเป็นภาษาจีนแบบง่ายๆ รวมทั้งคำร้องอุทาน เพื่อจะได้มีรสชาติและกลิ่นอายในการเล่าเรื่องที่ เกิดในประเทศนั้นๆ และเป็นการส่งเสริมเนื้อหาเพิ่มเติมนอกจากชุดแต่งกายที่ใส่เป็นขุนนาง เป็นต้น (เทป 15 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553)

เทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก แต่ในยุคนี้นั้นจะมีการเพิ่มรายละเอียดเข้าไป ในฉากที่บัง(สุนัข)กำลังขุดหากระดูกอยู่นั้น ตัวหุ่นก็แอบอยู่และกัดจุกบัง ทำให้บังหนีไป จะมีเสียงพากย์ในการร้องเจ็บเป็น เสียงสุนัขร้อง “เอ็งๆ” แต่ถ้าเป็นหุ่นตัวอื่นก็จะร้อง “อื้อย” ตามเสียงของมนุษย์ (เทป 17 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2555)

ด้วยในยุคนี้มีหุ่นเกิดใหม่หลายตัวจึงมีการใช้เทคนิคในการจดจำหุ่น และรู้ทันทีว่าเป็นเสียงของตัวไหน คือการร้องเรียนแบบเสียงสัตว์ หรือเลียนแบบเสียงชื่อของหุ่นตัวนั้นๆ ซึ่งใช้เทคนิคเดียวกันกับการพากย์เสียงนำตองที่เป็นม้า ที่จะร้องฮึก่อนพูดเสมอ ในยุคนี้ก็มีตัวลิงที่จะร้องเจี๊ยก หุ่นสุนัขก็จะเห่าก่อน เป็นต้น การทำเสียงเลียนแบบเสียงสัตว์ชนิดนั้นๆเป็นการทำให้เด็กที่ชมสามารถ

จดจำเสียงของตัวละคร รวมทั้งแยกแยะเสียงนั้ได้ ในเวลาอันสั้น แต่เมื่อเด็กที่ชมรายการจำเสียงหุ่นตัวนั้นได้แล้วนั้นก็ยากที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

เมื่อปี 2552 มีการเปลี่ยนเสียงคนพากย์เสียงหุ่นยนต์ ซึ่งทำให้เด็กที่ชมเกิดความรู้สึกว่านี่ไม่ใช่ตัวละครเดิมที่เขาู้จักเพราะน้ำเสียงและวิธีการพูดนั้นไม่เหมือนเดิม และในปี 2554 เสียงของหุ่นนั้นกลับมาเป็นเสียงเดิมอีกครั้งหนึ่ง

“เสียงคนไหนต้องคนนั้น ถ้าเปลี่ยนคน จังหวะจากโคนมันจะเร็วขึ้น วิธีการเอื้อนเสียงจะผิดกัน การเว้นวรรคไม่เหมือน คือตัวแต่ละตัวจะมีลักษณะของมันเวลาพากย์คนที่พากย์เสียงมาตั้งแต่แรกจนถึงทุกวันนี้จะโชคดีเพราะไม่ต้องคิดว่าต้องพากย์ให้เหมือนใคร แต่พื้นที่แหละมีปัญหาที่พากย์มา 20 ปีแต่ว่าก่อนที่พี่จะมาพากย์สามปีมีคนอื่นมาพากย์ อย่างลุงมะตูม อย่างน้ำตอง เป็นต้นพี่จะมีปัญหา คือพี่จะคิดว่าคนเก่าพากย์ยังงั้”

(ธนาธิป ชัยนการ , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

การขีดหุ่น

การขีดหุ่นในรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้้น มีการเปลี่ยนสถานที่ถ่ายทำจากในสตูดิโอของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นในห้องของบริษัท ผองผล จำกัด ซึ่งมีขนาดฉากที่เล็กลงอย่างมาก และไม่มีลำดับชั้นของฉากเนื่องจากใช้ เอฟเฟกต์ทางคอมพิวเตอร์ในการตัดใส่ฉากหลังของตัวหุ่น และการลดจำนวนกล่องจากแต่ก่อน 3 ตัว เหลือเพียงตัวเดียว ด้วยความที่เป็นห้องธรรมดา ฉากเวทีจึงเป็นโต๊ะมาตั้งเป็นฉากเขตแบบต่ำซึ่งคนขีดหุ่นต้องนั่งขีด การเปลี่ยนแปลงในขั้นตอนถ่ายทำนั้นส่งผลต่อการขีดหุ่นทั้งดีและไม่ดี อาทิ เช่น

ฉากมีขนาดเล็กลงและเป็นแบบนั่งขีด แก้ปัญหาคนขีดมองมอร์นิเตอร์ในระหว่างการขีดไม่เห็นเพราะฉากกับจอภาพอยู่ไม่ไกลกัน ซึ่งสามารถเห็นตัวหุ่นที่บนจอ คนขีดจึงรู้ขอบเขตในการขีดทำให้หุ่นไม่ตกเฟรมภาพ และเห็นทิศทางการเคลื่อนไหวของหุ่น นอกจากนี้เป็นการลดการทำงานในด้านการออกแบบจัดฉากเนื่องด้วยเทคโนโลยีในการจัดการกับฉากหลังของภาพจึงเหลือแค่ฉากหน้าหุ่นที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละฉาก โดยรวมการใช้ฉากที่เล็กลงและเป็นแบบนั่งขีด ช่วยลดความยุ่งยากในการผลิต และเหมาะสมกับการใช้พื้นที่ๆจำกัด แต่ก็มีข้อเสียอยู่ไม่น้อย โดยต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพในการขีดหุ่นจนเกิดความชำนาญ

“วิธีการขีดหุ่นของทางรายการค่อนข้างจะละเอียดและมีชีวิตชีวาสมัยก่อนจะขีดได้ดีกว่า เพราะสถานที่มันขยับตัวไม่ได้การเคลื่อนไหวที่จำกัด การขีดหุ่นของทีมงานเจ้าขุนทองจะไม่เหมือนกับหุ่นโรงที่มีคิวการขยับอยู่ในหัว ซึ่งด้วยความที่หุ่นเจ้าขุนทองมีความถี่ในการออกอากาศทุกวันเป็นเวลา 20 กว่าปี 5 วันต่อสัปดาห์ เป็นสิบๆปี จึงเกิดความชำนาญในการขีดโดยที่ไม่ต้องจำคิวการแสดง และแต่ละคนก็จะมีเทคนิคในการขีดหุ่นที่ไม่เหมือนกัน อย่างพินพ (นพดล พรเดโช) ก็

ใช้วิธีในการมองตัวหุ่นในเวลาเชิด ส่วนที่จะมองมอนิเตอร์ส่วนใหญ่ในการเชิดสดกก็จะมองหุ่นเป็นหลัก แต่ที่ๆเขาใช้การมองมอนิเตอร์ซึ่งความยากของมันคือซ้ายมันคือขวา แต่เขามองจนกระทั่งเขาชินซ้ายคือขวา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความชำนาญ”

(จิราวัฒน์ เลิศไสวธนากุล , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

รูปที่ 184 ภาพฉากและวิธีขั้นตอนการเชิดหุ่นในปี 2557

การเชิดแบบนี้เงาเชิดทำให้ผู้เชิด เคลื่อนไหวตัวไม่ถนัดจึงต้องอาศัยความชำนาญมากกว่าฉากใหญ่ ด้วยการเคลื่อนไหวก็คนเชิดคือการเคลื่อนไหวของหุ่น การเคลื่อนไหวที่ถูกจำกัดพื้นที่ จึงให้ให้ตัวหุ่นไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างเต็มที่ และมีผลต่อเทคนิคในการเชิดที่ใช้การเคลื่อนไหวของหุ่นเล่นกันเด็กที่ชมอยู่ทางบ้าน จึงต้องมีการใช้มุ่มกล้องช่วยในการถ่ายทำ จำนวนกล้องที่เหลือนักเดียว อาจจะต้องมีการเชิดซ้ำบ่อยขึ้นในการเปลี่ยนมุ่มกล้อง ไม่เหมือนที่ถ่ายในสตูดิโอที่ใช้ 3 กล้อง ผู้เชิดก็เชิดทีเดียวและกล้อง 3 ตัวก็จับสามมุม ดังนั้นการใช้กล้องตัวเดียวจะมีการหยุดเพื่อเปลี่ยนมุมมองบ่อยขึ้นก็จะเกิดความหลากหลายด้านมุมมองภาพและไม่ต้องเชิดยาว แต่การหยุดเชิดบ่อยก็อาจจะทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องได้เช่นกัน

รูปที่ 185 ภาพแสดงวิธีการเชิดหุ่นในปี 2557

การใช้หุ่นเชิดในยุคนี้ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนในขั้นตอนการถ่ายทำแต่ก็ไม่กระทบในด้านการเอาใจใส่ในการใช้เทคนิคในการเชิดเพื่อความสมจริงของตัวหุ่น เช่น

การเชิดเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกของหุ่น ซึ่งทีมผู้เชิดได้ออกแบบอุปลักษณะนิสัยของหุ่นและการเคลื่อนไหวของหุ่นแต่ละตัวแล้วศึกษาการเคลื่อนไหวของสัตว์ชนิดนั้นๆ เช่น หุ่นสุนัข จะมี

ลักษณะการถูกจุงจะกระชาก การตม การขุด การคาบ สิ่งเหล่านี้เอามาประกอบกับอุปลักษณะนิสัย และรวมกับความรู้สึกของหุ่น เช่น หุ่นบ็อกแบ็ก(สุนัข) ได้กระตุกจากคนที่เอามือยื่นเข้าไปให้ และลูบหัวบ็อกแบ็ก(สุนัข) ดีใจมากวิ่งไปหาที่ฝังเก็บไว้กินต่อมาวันรุ่งขึ้น บ็อกแบ็ก(สุนัข) ตมหากกระตุกที่ฝังไว้ และขุดแต่เขากลับไม่เจอ เขาเลยสงสัยและโมโห หุ่นก็จะมีการขีดในลักษณะหันซ้ายขวามองหาวิ่งไปมาเพื่อแสดงความรู้สึกกังวล (เทป 17 ปี 2555)

การขีดเพื่อแสดงความสมจริงในการแสดง นอกจากการกริยาอาการของสัตว์ ต่างๆที่ทีมงานต้องสังเกตและเอาไปใช้กับหุ่นแล้ว เช่น การขยับตัวของนก การเคลื่อนไหวของสุนัข รวมกับอาการกริยาในเหตุการณ์ต่างๆ เช่น การสะดุ้งตกใจ การจามที่ต้องอ้าปากโน้มตัวไปข้างหลังก่อนพุ่งตัวมาข้างหน้า ลักษณะการกินของหุ่นที่เป็นสัตว์แต่ละตัว รวมทั้งการแสดงกริยาอาการของคนที่เราไปใช้ในหุ่นสัตว์ ที่ให้หุ่นมาถือสมุดหนังสือต่างๆ เช่น เมื่อจู่จี้ได้พบกับเจ้าเมือง เมื่อท่านเจ้าเมืองได้อ่านจดหมายนั้น โดยที่หุ่นน่าต้องเล่นเป็นเจ้าเมืองมีการก้มหน้าเพื่อให้หน้าหุ่นเหมือนกำลังอ่านจดหมายที่ตัวหุ่นถือ โดยให้สายตาของหุ่นตรงกับจดหมายที่ถืออยู่ (เทปที่ 92 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 26 ตุลาคม 2556)

การขีดเพื่อแสดงความต่อเนื่อง เนื่องจากการใช้กล้องตัวเดียวในการถ่ายทำจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนมุมจากการเคลื่อนไหวของตัวหุ่น ฉะนั้นเรื่องความต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การเคลื่อนไหวของหุ่นหนูคือฉากแรกเดินไปจนหลุดด้านขวาของจอภาพ ตัดภาพมาที่ฉากใหม่หุ่นหนูเดินเข้ามาในจอจากทางซ้ายของจอภาพทำให้รู้สึกถึงความต่อเนื่องในการเดินของหนู (เทป ที่ 100 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2556) เช่นเดียวกับหุ่นสุนัขที่ได้กระตุก ก็หันเดินออกจากจอภาพด้านขวา และตัดมาที่จะเอามาฝังหุ่นสุนัขก็เดินมาจากทางซ้ายของจอภาพเพื่อแสดงทิศทางเดินที่ต่อเนื่อง

รูปที่ 186 ภาพแสดงการเดินที่ต่อเนื่องของหุ่นหนู

รูปที่ 187 ภาพแสดงการเดินในทิศทางเดินในแต่ละช็อต

สิ่งที่ขาดหายไปคือการเซดที่เล่นกับคนดู เช่นการเคลื่อนไหวของหุ่นที่เข้ามาหากล้อง แต่เปลี่ยนไปใช้เทคนิคในการใช้มุมกล้องต่างๆแทน และใช้เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำในยุคนี้ที่มีการใช้มือของคนเข้าไปเล่นกับหุ่นหรืออุปกรณ์ในฉากแทน ซึ่งเสมือนว่าหุ่นนั้นสามารถแตะต้องได้ มีตัวตน เช่น มีมือยื่นกระตุกไปให้หุ่นขี้กบแบ็ก(สุนัข) คาบไว้และเอามือลูบหัวหุ่น เป็นต้น

มุมกล้อง

การเปลี่ยนมาใช้กล้องตัวเดียวและการเปลี่ยนเป็นทีมงานที่เดิมเซดแต่หุ่น แต่ในยุคนี้ได้มาถ่ายทำเองจึงมีการลองอะไรแบบใหม่ รวมทั้งการถ่ายทำด้วยกล้องตัวเดียวต้องมีการตัดเปลี่ยนขนาดภาพ การถ่ายภาพในยุคนี้นั้นจะไม่เหมือนที่ถ่ายในสตูดิโอช่อง 7 ไม่มีการเคลื่อนไหวกล้อง แพน ดอลลี เทคนิคการเคลื่อนกล้องตามตัวหุ่นแบบในช่อง 7 เนื่องจากไม่มีพื้นที่และอุปกรณ์ไม่อำนวย แต่การทำเทคนิค Chroma Key ทำให้ไม่ต้องกังวลเรื่องฉากหลังว่าจะเป็นอย่างไร จะหลุดเฟรมใหม่ ด้วยพัฒนาการที่เปลี่ยนไป องค์ประกอบภาพก็เปลี่ยนไป ไม่มีพื้นที่เหนือหัวหุ่นที่กว้างเกินไป พร้อมทั้งขนาดภาพเปลี่ยนจาก 4 ต่อ 3 เป็น 16 ต่อ 9 (ในปี 2557) ทำให้มีการจัดองค์ประกอบภาพใหม่และดูทันสมัย ภาพมีความชัดเจน เทคนิค Chroma Key ในการกัตสีพื้นหลังดูเรียบเนียนมากขึ้น

“เรื่ององค์ประกอบของภาพ เนื่องจากของเราครึ่งตัว แล้วพอหลายๆตัว พอถ่ายมุมกว้างมันก็จะเห็นหุ่นของเราเตี้ยๆอยู่ริมขอบแล้วข้างบนก็จะโล่งๆ คือมันเคลื่อนไหวมุมกล้องลงไม่ได้เพราะมันจะติดฉาก ฉะนั้นหุ่นของเรามันจะเล็กๆ การจัดวางมันจะลำบาก ประกอบกับหลังจากกราฟิกคอมพิวเตอร์มันดีขึ้น การกัต Chroma Key มันเคลียมากขึ้นก็เลยลองทำ demo ไป ก็เลยรู้สึกว่างค์ประกอบมันชัดเจนขึ้น สีสีมันดูหิวหรือหาขึ้นพอเราทำแล้วเอาไปให้ช่อง 7 ดูแล้วช่อง 7 ก็บอกเราว่าสีสีมันแปลกตาเทคนิคอะไรดีไม่มีดีที่ว่ามันขึ้นอยู่กับรสนิยมของคน อย่างพวกเราบางคนก็บอกอย่างสุดๆแบบเก๋สนุกกว่ามันสวยกว่าบางมุม แต่สำหรับพีเป็นเทคนิคแบบนี้มันก็ทำให้ดูแปลกตาขึ้น”

(จิราวัฒน์ เลิศไศวธนากุล , สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

การเกิดมุมกล้องใหม่ๆในการเล่าเรื่องแทนการเล่นกับคนดู เช่น ภาพแทนสายตา ตอนแรกหุ่นกระต่ายหันหลังให้กล้องและอยู่ด้านหลังหุ่นหนูเพื่อทำให้ภาพดูมีมิติขึ้น และตัดภาพไปจับหน้ากระต่ายแทนสายตาของหนู ซึ่งเป็นมุมกล้องที่ทำให้เพิ่มมิติของภาพ

รูปที่ 188 เทคนิคการใช้มุมมองภาพในการเกิดระยะภาพ และการเล่าเรื่อง

ภาพขนาดใกล้ที่แทนสายตาหุ่นที่แอบมองทำให้รู้สึกเหมือนมีใครแอบดูอยู่ เพื่อใช้ในการเล่าเรื่องที่ทำให้เด็กที่ชมรู้สึกตามไปด้วย เช่น สายตาหุ่นอีกตัวที่แอบดูหุ่นบ๊อบแบ็ก(สุนัข)

ภาพมุกกดเห็นมือประกนกันของลูกเสือ ลูกหมี ลูกหมาป่า เต็บโตมาด้วยกันเป็นเพื่อนรักต่างพันธุ์ที่สัญญาว่าจะเป็นเพื่อนกันตลอดไป(เทปที่ 135 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 13 กันยายน 2557)

การเกิดมุกกล้องใหม่ๆก็ทำให้เด็กที่ชมรายการได้เห็นมุมมองใหม่ๆในการสื่อความหมายความเข้าใจในสิ่งที่สอดแทรก และเนื้อเรื่องที่ต้องการนำเสนอ โดยนอกจากการพัฒนาด้านมุกกล้องแล้วนั้น ฉากหลังต่างๆก็สังเกตเห็นได้ว่าถึงจะใช้เทคนิคในการตัดใส่ฉากก็มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาเช่นกัน

การจัดฉากในรายการ

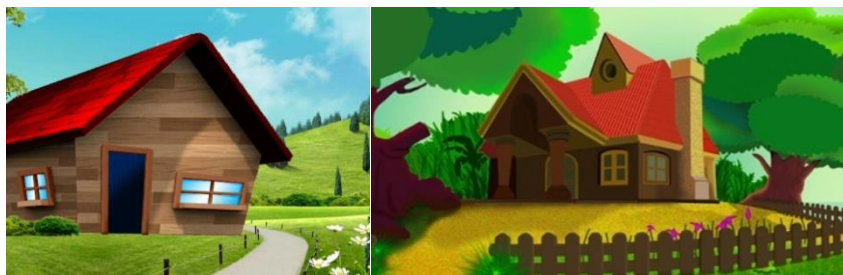
ถึงแม้จะมีการใช้เทคโนโลยีในการตัดฉากตั้งแต่ปี 2545 ในยุคที่ 2 และนำมาถึงในยุคนี้ที่ไม่ต้องใช้ฉากจริงในการถ่ายทำ แต่ก็มีการพัฒนาการทางด้านภาพฉากพื้นหลัง ต่างๆ และฉากในยุคนี้มีความจำเป็นที่ต้องให้ภาพมีมิติภาพเนื่องจากไม่ได้เป็นฉากแบบ 3 ชั้นในสมัยก่อน ฉากในยุคนี้จะมีการออกแบบคือของที่นำเซตบนโต๊ะหน้าหุ่นเพื่อเป็นระยะที่ 1 ตัวหุ่นเป็นระยะที่ 2 และพื้นหลังจะเป็นระยะที่ 3 เพื่อให้ภาพเกิดมิติมากขึ้นโดยการเปลี่ยนแปลงภาพพื้นหลังให้มีความเบลอลงเพื่อเพิ่มความคมชัดที่ตัวหุ่น และอาศัยเทคนิคต่างๆ เช่น

การซ้อนภาพในฉากหลัง สมัยก่อนนั้นจะใช้ฉากจริงโดยมีหน้าตาหรือประตูโดยหุ่นตัวหนึ่งจะเซตในบ้านอีกตัวจะอยู่ด้านหลังฉากบ้าน จึงทำให้ภาพดูมีมิติ แต่ในยุคนี้มีการอาศัยทางด้านเทคโนโลยีโดยการถ่ายหุ่นแต่ละตัว สองครั้งและเอาภาพไปซ้อนกันอีกที จึงไม่จำเป็นต้องมีฉากจริง ดังภาพตัวอย่างที่หุ่นน้ำต้อง และขอนลอยแอบดูหุ่นเหินทางหน้าต่างด้วยเทคนิคการซ้อนภาพที่ถ่ายสองครั้ง โดยไม่จำเป็นต้องใช้ฉากบ้านจริง (เทป 14 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2553)

รูปที่ 189 ภาพแสดงการใช้เทคนิคการซ้อนภาพ

ฉากหลังก็มีส่วนในการทำให้ภาพมีความเป็นสากล และดูทันสมัยยิ่งขึ้นเช่นภาพภายในบ้าน และภายในบ้าน ในปี 2555 และ 2557 ซึ่งเทคนิคของภาพนั้นใกล้เคียงกับกราฟิกอนิเมชัน เหมือนเป็นการประยุกต์ใช้ในการนำสิ่งที่ทันสมัย คือภาพกราฟิก ผสมผสานกับสิ่งสมัยเก่าคือ หุ่นมือ และ นำเสนอโดยเอาทั้งสิ่งใหม่และสิ่งเก่ามาเสริมกันและกัน ซึ่งฉากยังส่งเสริมเนื้อหาอีกด้วยเช่น บรรยากาศในประเทศต่างๆที่นิทานกล่าวถึง รวมทั้งบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น

รูปที่ 190 ภาพแสดงพัฒนาการของภาพประกอบในช่วงนิทานปี 2555 และ ปี 2557

รูปที่ 191 ภาพแสดงการออกแบบภายในบ้านแทนการจัดฉาก ปี 2557

รูปที่ 192 รูปที่ 1 ภาพเบื้องหลังการถ่ายทำในการจัดฉาก ปี 2557

3. เทคนิคในการนำเสนอรายการ

จากการศึกษาเทปรายการเจ้าขุนทองในปี 2552 - 2557 ได้แบ่งเทคนิควิธีการด้านต่างๆของ รายการออกเป็น 3 ด้าน คือ เทคนิครูปแบบรายการ เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ และเทคนิค วิวัฒนาการเทคโนโลยี

เทคนิครูปแบบรายการ

รูปแบบรายการในยุคนี้มีการปรับเปลี่ยนอย่างมากทั้งจากทางด้านผู้ผลิตรายการ ขั้นตอน วิธีการผลิต รวมทั้งเวลาที่ออกอากาศที่ลดลงเหลือการนำเสนอ 3 ช่วงรายการ ดังนั้นทุกช่วงใน รายการจะถูกการปรับลดลงเพื่อสอดคล้องกับเวลาในการนำเสนอ แต่ยังคงรูปแบบการนำเสนอผ่าน

หุ่น โดยช่วงแรกนั้นเป็นการพูดคุยถึงเนื้อหาที่จะนำเสนอพร้อมกับการแสดงหุ่นประกอบเพื่อโยงเข้าสู่ช่วงต่างๆในรายการ และยังคงวิธีการนำเสนอที่แล้วแต่ผู้ผลิตจะต้องการสอนถึงเนื้อหาอะไร อย่างไร แต่ไม่ปรากฏภาพเข้าช่วงหรือชื่อช่วงที่ชัดเจน นอกจากช่วงนิทานที่บางครั้งยังมีภาพเข้าช่วงรายการ และช่วงส่วนใหญ่ที่เคยมีก็ถูกลบและหายไปอย่างช่วงเด็กจากทางบ้านที่เข้ามาทำกิจกรรมต่างๆ หรือช่วงที่เกิดขึ้นจากผู้สนับสนุนรายการรวมทั้งหุ่นจากผู้สนับสนุนได้หายไปคงเหลือแต่การสอนเน้นภาษาไทย คุณธรรมจริยธรรม และความรู้รอบตัวจากหุ่นหลักที่อยู่ในรายการตั้งแต่สมัยเริ่มรายการ โดยมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีมีส่วนอย่างมากในการนำเสนอเนื้อหา และการผลิตถือได้ว่าเทคโนโลยีเป็นจุดเด่นของในยุคนี้และเหมาะสมกับการถ่ายทำที่มีข้อจำกัดต่างๆของทางบริษัท ผองผล จำกัด

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2552 – 2557 ได้ดังนี้

1. การนำเสนอในรายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่ยังคงไว้ซึ่งการนำเสนอจากหุ่นต่างๆในรายการ แต่ถ้าสังเกตถึงการใช้เสียง Voice over แทบทุกครั้งจะเป็นเสียงของผู้หญิง ที่มีส่วนในการสอนไม่ว่าจะช่วงต่างๆในรายการ โดยเฉพาะช่วงนิทานจะใช้เสียงผู้หญิงในช่วงเล่าถึงเนื้อหาและสรุปข้อคิด สิ่งที่ได้จากนิทานให้เด็กๆฟังและกลับไปคิดอีกครั้งหนึ่ง

2. ในยุคนั้นไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในรายการ รวมทั้งแขกรับเชิญเนื่องจากเวลาที่ถูกจำกัดในการออกอากาศ และความนิยมที่ลดน้อยลงเป็นเหตุให้รายการอยู่ในสภาพความคงอยู่ เพื่อเป็นการคืนคุณค่าสู่สังคม มหาวิทยาลัย

3. ตัวรายการเจ้าขุนทองยังคงใช้หุ่นในรายการทั้งหมด โดยมีการต่อยอดพัฒนาจากหุ่นสัตว์เป็นหุ่นคน โดยหุ่นคนในสมัยก่อนจะมีบทบาทอยู่แค่ช่วงนิทาน ในยุคนั้นมีการพัฒนามามีส่วนร่วมในการแสดงประกอบการสอนในช่วงต่างๆมากขึ้น

4. มีการใช้เสียงร้องสัตว์ในการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับหุ่นสัตว์ใหม่ๆ ที่เด็กๆอาจจะยังไม่คุ้นเคย เช่น สุนัขก็จะมีเสียงเห่าก่อนที่จะพูด หรือเห่าเพื่อแสดงความรู้สึกอารมณ์ต่างๆ เพื่อเด็กๆที่ชมจะได้ทราบว่าเป็นเสียงของหุ่นตัวไหน หรือหุ่นหมูก็จะมีเสียงร้อง อู๊ๆ ก่อนที่จะพูด เป็นต้น

5. การใช้อนิเมชันหรือภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวอาจไม่ค่อยปรากฏอยู่ในยุคนี้นี้ แต่มีการใช้เทคนิคการทำอนิเมชันใช้อยู่ในส่วนของฉาก เช่นเทคนิคการเกิดฝน การทำน้ำไหลในรูปแบบสามมิติ เป็นต้น

6. เทคนิคการตัดเปลี่ยนภาพของรายการเจ้าขุนทองถ้าเปลี่ยนฉากหรือช่วงจะมีมิกการใช้ เทคนิคการเปลี่ยนภาพโดนรูปต่างๆ เช่นดาว วงกลม ซึ่งมีในลักษณะที่เป็นสามมิติ แต่การ

เปลี่ยนภาพหรือขนาดภาพในฉากหรือช่วงเดียวกันจะใช้เทคนิคการตัดภาพ ซึ่งในยุคนี้พบว่ามีการใช้เทคนิคการตัดภาพเพื่อเป็นขนาดและมุมกล้องมากขึ้นเพราะการเปลี่ยนภาพโดยการตัดภาพนั้นใช้เวลาอันน้อยเหมาะสมกับตัวรายการที่มีขนาดสั้นเพื่อให้มีความรู้สึกกระชับและรวดเร็วขึ้น

7. เจ้าขุนทองยังคงไว้ซึ่งการสอนด้วยเสียงดนตรี ซึ่งในเทปรายการส่วนใหญ่จะนำเพลงเก่าๆที่มีเนื้อหาตรงกับที่สอนหรือพูดถึงมาเปิดให้เด็กได้ที่ชมรายการได้รับชม

8. ตัวรายการยังคงไว้ซึ่งการไม่ใส่เสียงปรบมือ หรือเสียงร้องแสดงความดีใจถ้าไม่ได้เกิดจากตัวหุ่นกระทำหรือเกี่ยวข้อง

9. จังหวะในการจัดแบ่งแต่ละช่วงของรายการ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเนื่องจากระยะเวลาออกอากาศที่สั้นลงเนื้อหาหรือการนำเสนอต้องชัดเจน และกระชับมากขึ้นซึ่งทำให้ไม่รู้สึกยืดเยื้ออาจเพราะด้วยความที่รายการเจ้าขุนทองมีช่วงต่างๆ ที่จะมาหมุนเวียนออกอากาศซึ่งยุคนี้ถึงแม้ช่วงจะลดน้อยลงแต่ยังคงไว้ซึ่งรูปแบบนั้น

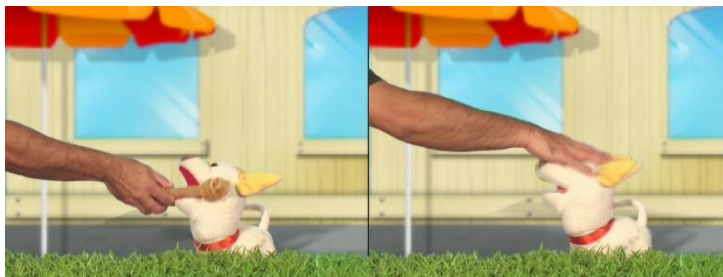
10. การกระทำซ้ำๆ เป็นเทคนิคในการสอนความรู้ต่างๆในรายการเช่น การสอนคำกวีจะมีการแสดงของหุ่นประกอบ แล้วมีหุ่นลุงมะตูมมาพูดเน้นย้ำอธิบายความหมายอีกที หรือ ในขงนิทานที่เมื่อจบนิทานก็จะมีหุ่น หรือเสียง Voice over มาพูดเน้นย้ำถึงข้อคิดที่ได้ เพื่อให้เด็กที่รับชมมีเวลาพอที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจ

11. การใช้คำพูดต่างๆในรายการ ออกแบบให้มีสัมผัสคล้องจองกัน ในรูปแบบบทกลอนคำสอนรวมทั้งเป็นบทเพลงเพื่อให้เด็กๆที่ชมสามารถจดจำได้ง่าย และกลายเป็นเสน่ห์ของรายการเจ้าขุนทองที่คงไว้ถึงทุกวันนี้

เทคนิคในขั้นตอนถ่ายทำ

จากพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีซึ่งสามารถตอบสนองในรูปแบบเทคนิคการนำเสนอที่ทันสมัย จึงลดบทบาทของเทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ คงเหลือไว้ซึ่งการเชิดหุ่นกับการจัดฉากพื้นที่บนโต๊ะหน้าหุ่น ซึ่งอุปกรณ์ประกอบฉากต่างๆทางทีมงานเลือกใช้วัสดุจริงในการถ่ายทำ ส่วนเทคนิควิธีการนำเสนอใช้เทคนิคการตัดต่อและกราฟิกทางด้านคอมพิวเตอร์แทนทั้งหมด แต่ก็มีการใช้เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำที่เป็นการต่อยอดจากเดิม คือการใช้มือคนเข้าเป็นส่วนในการบอกเล่าเรื่องราวหรือเล่นกับหุ่น ซึ่งทำให้คนดูรู้สึกถึงความสมจริง การใกล้ชิด และความเป็นกันเองของตัวหุ่น เช่น ในนิทานนกคู่หนึ่งกำลังจะมีลูก นางนกอยากได้บ้านใหม่เพราะบ้านนี้เล็กไม่สวย จึงชวนนายนกไปหาบ้านใหม่ พวกเขาจึงไปหาบ้านหลังใหม่ เขาไปเจอบ้านต้นไม้ก็มีเจ้าของแล้วคือกระรอก บ้านไปรษณีย์ก็มีเจ้าของแล้ว มีมือยื่นมาใส่จดหมาย (เทป66 ออกอากาศวันจันทร์ 7 กุมภาพันธ์ 2554)

เป็นส่วนหนึ่งในการเล่านิทาน คือเจ้าของยื่นกระดุกและลูบหัวหุ่นสุนัข หุ่นสุนัขที่ชื่อว่า บ๊อบแบ็ก จึงเอาไปขุดซ่อนไว้ (ตอนที่ 17 ออกอากาศวันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2555)

รูปที่ 193 ภาพแสดงการใช้มือในการเล่นกับหุ่นซึ่งเป็นส่วนในการเล่านิทาน

มีส่วนในการแสดงตัวอย่างที่ไม่ควรทำเพื่อเข้าสู่นิทาน ซาดหาดก็กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นชื่อ ผู้คนมากมายมหาศาลมาที่นี่ และบางคนเก็บเอาธรรมชาติที่สวยงามนั้นกลับไปเป็นที่ระลึก และอีกหลายคนตอบแทนธรรมชาติที่สวยงามนั้นด้วยการทิ้ง

รูปที่ 194 ภาพการใช้มือในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ควรทำ

เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำก็มีพัฒนาการจากแต่ก่อนด้วย พัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีทำให้ขั้นตอนในการผลิตสั้นลงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี

ถึงแม้จะไม่ได้ถ่ายทำในช่อง 7 แต่เทคโนโลยีพัฒนาจนสามารถถ่ายทำได้โดยการพัฒนาต่อยอดมาจากยุคที่ 2 ซึ่งในยุคนั้นเป็นยุคที่เทคโนโลยีการตัดต่อ เทคนิคคอมพิวเตอร์เริ่มเข้ามาทดแทนเทคนิคขั้นตอนการถ่ายทำ แต่ในยุคนั้นเป็นยุคเทคโนโลยีโดยแท้จริง คือแทบไม่เหลือเทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ ทุกอย่างในรายการใช้เทคนิคในการตัดต่อและคอมพิวเตอร์ที่เข้ามามีบทบาทแทบจะทุกด้าน โดยกราฟิกต่างๆได้เกิดขึ้นตั้งแต่ในปี 2552 โดยสังเกตได้จากการพัฒนาฉากเปิดเรื่องในรายการ ซึ่งใช้เทคนิค Chroma key ทั้งรายการ เรียนได้ว่ายุคนี้ใช้เทคนิคนี้หมดทั้งสิ้นในการทำพื้นหลังของฉาก นอกจากนั้นแล้วมีการใช้เทคโนโลยีออกแบบกราฟิกในรูปแบบอนิเมชันในการประกอบการเล่าเรื่อง

รูปที่ 195 ภาพแสดงขั้นตอนการถ่ายทำในปี 2557

ซึ่งตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมานั้น มีการนำเสนอภาพเป็น 5 จอภาพซ้อนกันในที่เดียว หรือจะหลายจอภาพก็ได้แล้วแต่เนื้อหา และรูปแบบที่ต้องการนำเสนอ ฉากนั้นมีการออกแบบให้มีมิติเชิงลึก เพื่อให้ภาพดูสวยงามและน่าสายตาเพื่อดูน่าสนใจ โดยมีการเซตหน้าฉากเพื่อให้มีของเป็นโฟร์กราวด์ เป็นระยะที่ 1 ตัวหุ่นเซต เป็นระยะที่ 2 และฉากหลังที่มีการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ทำจะมีลักษณะที่เป็นภาพเบลอลงเพื่อเน้นความคมชัดที่ตัวหุ่นเป็นระยะที่ 3 ซึ่งมีการปรากฏเทคโนโลยีสามมิติเป็นน้ำไหลอยู่หลังตัวหุ่น การเปลี่ยนภาพนั้นมีความละเอียดอ่อนมากขึ้นด้วยเพราะความคมชัดของเทคโนโลยี มีปรากฏการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์มาช่วยในการเสริมและเล่าเรื่อง เช่น

การใช้เอฟเฟกต์เพื่อการเล่านิทาน เช่น ฉากน้ำแบบสามมิติเคลื่อนไหวได้ ที่ใช้ในการเล่านิทานเรื่องใจ “เรื่องพญาวานรกับจระเข้” (เทป 16 ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553) จะเห็นได้ถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีที่ส่งเสริมทั้งภาพและตัวละครหุ่นให้ดูทันสมัย โดยนำมาใช้แทนอุปกรณ์ประกอบฉากแบบเก่า

นอกจากเทคนิคนี้ที่มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาจากที่ต้องใช้อุปกรณ์ประกอบฉากเพื่อที่จะทำเป็นน้ำขึ้นมาซึ่งมีความยุ่งยากและลำบากในเรื่องขอบเขตของเวทีการแสดง ในยุคนี้ยังมี เทคนิคฝนตก โดยการใช้เอฟเฟกต์คอมพิวเตอร์มาซ้อนภาพเข้ากับภาพหุ่นจึงเกิดภาพเหมือนฝนตก เช่น ในนิทานเรื่อง “บ้านของเรา” ในขณะที่นายนกตามหา นายนกเลยบินออกตามหา เกิดฝนตกขึ้น เพื่อให้เรื่องดูเศร้าและน่าสงสาร นายนกหาไม่เจอจนสุดท้ายกลับไปหาที่บ้านเก่า จะเห็นได้ว่าเอฟเฟกต์ฝนตกนั้นเป็นตัวส่งเสริมบรรยายการของเรื่องให้เด็กที่ชมรู้สึกสงสารหุ่น (เทป 66 ออกอากาศวันจันทร์ 7 กุมภาพันธ์ 2554)

และมีการรวมกันของทั้งสองเอฟเฟกต์ที่ปรากฏในนิทานที่สอนถึงการช่วยเหลือกัน โดยเหินทางร่มลุยน้ำท่วม และฝนตก ฉนวนและขนอลอยออกไปช่วยเหลือสัตว์ที่เดือนร้อน (ตอนที่ 16 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 21 เมษายน 2555) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเอฟเฟกต์ที่ดีมีส่วนช่วยอย่างมากในการเพิ่มสุนทรียภาพในการรับชม ถ้ากราฟิกภาพไม่สวย หรือไม่เนียนนั้นคนดูจะรู้สึกถึงการสะดุดไม่ต่อเนื่อง

รูปที่ 196 ภาพแสดงการรวมกันของเอฟเฟกต์น้ำและเอฟเฟกต์ฝน

ในรายการเจ้าขุนทองนี้มีการใช้ และออกแบบเอฟเฟกต์เพื่อใช้ในการแสดงตัวอย่างเพื่อส่งเสริมเนื้อหา เช่น มีการใช้เทคนิคควัน และไฟ สอนถึงการควรถานอาหารที่มีประโยชน์ และสนุกสนาน โดยมีการเล่าถึงที่มาของการทำอาหารให้สุกก่อนทาน โดยมีการแสดงตัวอย่างของหุ่นประกอบโดยจะเห็นเป็นไฟหรือควันขึ้น (เทป 67 ออกอากาศวันจันทร์ 14 กุมภาพันธ์ 2554) และเป็น การแสดงตัวอย่างในการบอกถึงโทษในการเผาป่าโดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ (เทปที่ 135 ออกอากาศ วันเสาร์ที่ 13 กันยายน 2557)

รูปที่ 197 ภาพการใช้เอฟเฟกต์ควันและไฟในการเล่าถึงที่มาของการทำอาหารให้สุกก่อนทาน

นอกจากนี้เอฟเฟกต์ยังมีส่วนช่วยในการนำเสนอของหุ่นอีกด้วยในฉากเวทีเปิดมาเจ้าขุนทองพูดว่า “มาจะกล่าวบทไปถึงรายการที่มีเนื้อหา เจ้าขุนทองพร้อมเพื่อนผองสัตว์นานา ยกโขยงกันมา ล้วนยินดี ใครเป็นใครคงจำได้หน้าเคยคุ้น แต่ละรุ่นล้วนแสดงช่องเจ็ดสี ร้องและเต้นเล่นละครทางทีวี ยี่สิบปีจวนจะครบบรรจบการ ภาษาไทยใจเป็นไทยรักเรียนรู้ดูพร้อมหมู่ลุงป้าอาแม่หลาน พ่อน้าพี่น้อง น้อยให้สำราญ เพราะเราคือรายการเจ้าขุนทอง” และมีเทคนิคลำแสง เพื่อใส่ลูกเล่นที่ตัวหุ่นโดยเปลี่ยนจากหุ่นหนุ่ม ติดหนวดเคราคิ้วให้ดูแก่เพื่อให้สอดคล้องกับความแก่ของรายการที่กำลังจะครบรอบ 20 ปี

รูปที่ 198 ภาพการใช้เอฟเฟกต์ลำแสงเพื่อใส่ลูกเล่นที่ตัวหุ่นโดยเปลี่ยนจากหุ่นหนุ่มเป็นหุ่นแก่ จากตัวอย่างที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี ไม่ได้มีแค่ความสวยงามเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการช่วยลดขั้นตอนในการผลิตถ่ายทำรายการให้ง่ายมากขึ้น พร้อมกับมีส่วนช่วยในการ

ส่งเสริมไม่ว่าจะการเล่นิทาน หรือตัวอย่างในการสอนเด็กโดยการแสดงของหุ่น แต่ด้วยความที่ เอฟเฟกต์มีความสุขมากขึ้น สมจริงขึ้นก็สามารถดึงดูดเด็กที่ชมรายการ และทำให้เกิดความต่อเนื่องในการรับชม นอกจากนี้เอฟเฟกต์ยังสามารถนำไปเป็นลูกเล่นหรือเทคนิคในการนำเสนอสิ่งต่างๆเพื่อให้ดู น่าสนใจติดตาม และทันสมัย ซึ่งรายการเจ้าขุนทองได้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นทุกวัน แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของทางรายการนั่นคือหุ่นมือได้อย่างเหนียวแน่น

4. ผลการรับชม ความพึงพอใจ และความต้องการชมรายการเจ้าขุนทองของผู้รับสาร

ผู้รับสารรายการเจ้าขุนทองในการวิจัยเรื่องนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 18 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 จำนวน 10 คน และชั้นประถมปีที่ 6 จำนวน 8 คน จำแนกตามเพศ เป็นนักเรียนชาย 6 คน และนักเรียนหญิง 12 คน เป็นนักเรียนที่ไม่เคยชมรายการเจ้าขุนทอง 14 คน และเคยชมรายการบ้าง 4 คน ในกรณีกลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยชมรายการเจ้าขุนทองผู้วิจัยได้ให้นักเรียนชมเทปรายการเจ้าขุนทอง 15 นาที แล้วจึงดำเนินการสนทนากลุ่ม และทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการรับชมโดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. เนื้อหาของการสนทนากลุ่มนักเรียน กลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งได้ชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รายการเจ้าขุนทอง และมีความคุ้นเคยกับรายการเจ้าขุนทอง (ห้องภาษาไทย โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายประถม เวลา 12.30 – 13.00 น. วันที่ 30 มิถุนายน 2558)

1.)นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับรายการเจ้าขุนทอง
เด็กนักเรียนทั้งสี่คนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่าสนุก สนุกดี สนุกตลก และมีนักเรียนให้รายละเอียดเพิ่มว่าชอบตรงที่ใช้หุ่นและหุ่นนั้นสามารถขยับได้

2.) นักเรียนได้ชมรายการเจ้าขุนทองบ่อยเพียงใด ทุกสัปดาห์ บางสัปดาห์ นานๆครั้ง
นักเรียนคนที่ 1 “เคยดูตอน ป.3” “ไม่ค่อยได้ดู เพราะไม่ค่อยมีเวลาด้วยการบ้านเยอะ” “วันเสาร์อาทิตย์แม่ให้ตื่นสายได้” “เพื่อนบางคนเสาร์อาทิตย์เขาก็เล่นเกมส้อมอย่างเดียว”

นักเรียนคนที่ 2 “เคยดูตอนประมาณ 5 ขวบ” “ช่วงนี้ไม่ค่อยได้ดู เพราะผมก็จำช่วงเวลาไม่ได้”

นักเรียนคนที่ 3 “เคยเปิดเจอ ตอนไม่มีอะไรดูก็เลยดู” “ไม่ค่อยได้ดู เพราะผมดูการ์ตูน” “บางทีแม่ก็ไม่ดู แม่ดูช่องอื่นแทน” “พ่อแม่เป็นคนถือรีโมท”

นักเรียนคนที่ 4 “ตอนเด็กเคยดูเยอะ คุณพ่อคุณแม่เปิดให้ดู ตอนประมาณอนุบาล” “ตอนนี้ไม่ค่อยได้ดูเพราะตื่นสาย”

3.) ใครแนะนำให้นักเรียนชมรายการเจ้าขุนทอง

เด็กนักเรียนทั้ง 4 คนจำไม่ได้ถึงว่าใครแนะนำ แต่มีเด็กนักเรียนคนหนึ่งอยากจะชวนเพื่อนสนิทให้ดู แต่ยังไม่เคยบอกเพราะลืมไปแล้ว

4.) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการชมรายการเจ้าขุนทอง

เด็กนักเรียนรู้ว่าในตอนหนึ่งของเรื่องก็จะให้ข้อคิด โดยมีเด็กอีกคนยกตัวอย่างถึงการสอนให้เด็กที่ชมรายการให้มีความขยัน

5.) นักเรียนชอบรายการเจ้าขุนทองหรือไม่ ชอบอะไรมากที่สุด

เด็กนักเรียนทั้ง 4 คนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่าชอบ โดยมีเด็กชอบขอลอยจำนวน 2 คน ชอบฉงน 1 คน และชอบเจ้าขุนทอง 1 คน

6.) นักเรียนอยากให้รายการเจ้าขุนทองเป็นอย่างไร

นักเรียนคนที่ 1 “อยากให้มียุทธการตอนช่วงเย็น” “อยากให้มียุทธการเจ้าขุนทองมาที่โรงเรียน มาจัดกิจกรรมที่โรงเรียน”

นักเรียนคนที่ 2 “รายการเจ้าขุนทองเป็นอย่างนี้ก็ดีอยู่แล้ว”

นักเรียนคนที่ 3 “อยากให้มียุทธการเพิ่มอีกสักตัวหนึ่ง เช่น นกแก้ว” “ผมอยากไปออกรายการบ้าง”

นักเรียนคนที่ 4 “อยากให้มียุทธการไดโนเสาร์”

7.) นักเรียนต้องการชมรายการเจ้าขุนทองต่อไปหรือไม่ เพราะเหตุใด

เด็กนักเรียนทั้ง 4 คนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่าอยากดูอีก

8.) นักเรียนทราบหรือไม่ว่ารายการเจ้าขุนทองออกอากาศเวลาไหน

เด็กนักเรียนทั้งสี่คนไม่ทราบถึงเวลาออกอากาศของรายการเจ้าขุนทอง และมีเด็กนักเรียนคนหนึ่งถามกลับว่าออกอากาศตอน 6 โมงเย็นใช่หรือไม่

9.) การใช้หุ่นแสดงละครในรายการเจ้าขุนทอง สอนสิ่งต่างๆ นักเรียนเชื่อตามที่ละครสอนหรือไม่

นักเรียนทั้งสี่คนมีความเห็นตรงกันว่าเชื่อในสิ่งที่หุ่นสอน

2. เนื้อหาของการสนทนากลุ่มนักเรียนกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่ไม่เคยรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รายการเจ้าขุนทองมาก่อน โดยก่อนทำการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำเทปรายการเจ้าขุนทองที่ออกอากาศเมื่อปี 2557 ความยาว 15 นาที นำมาเปิดให้นักเรียน ได้ชมก่อนทำการสนทนากลุ่มถึงความรู้สึกหลังจากที่ได้รับชม (ห้องสสวท. โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่าย ประถม เวลา 12.30 – 13.00 น. วันที่ 30 มิถุนายน 2558)

1.) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรหลังจากที่ได้ชมรายการเจ้าขุนทอง

นักเรียนทั้งหมดบอกว่าสนุก ได้ข้อคิดการขยันคือทรัพย์สินสมบัติที่แท้จริงได้ ความรู้ใหม่ๆ และการนำเสนอด้วยหุ่นตุ๊กตามือทำให้รู้สึกแปลกตาเพราะส่วนใหญ่เป็นแบบอนิเมชั่น

2.) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างหลังจากที่ชมรายการเจ้าขุนทอง

นักเรียน “ความสามัคคีทำให้ทำงานได้สำเร็จ”

นักเรียน “ความขยันทำให้เราสบาย”

นักเรียน “ควรเพียรพยายามถึงจะสำเร็จ สมบัติไม่ใช่เงินทองเสมอไป”

3.) นักเรียนชอบดูรายการเจ้าขุนทองหรือไม่

เด็กนักเรียนทุกคนยกมือ

4.) อยากให้รายการเป็นอย่างไร

นักเรียน “อยากให้รายการนานกว่าเดิม”

นักเรียน “อยากให้เป็นฉากเป็นบ้านเรือนไทยจริงๆ”

5.) นักเรียนยังอยากให้รายการเจ้าขุนทองมีการออกอากาศต่อไปหรือไม่

นักเรียน “อยากให้มีต่อเพราะเด็กจะได้ความรู้ ถ้าไม่มีเด็กก็จะไม่รู้อะไร”

นักเรียน “อยากให้มีต่อเพราะการ์ตูนสมัยนี้มีแต่แนวที่แบบว่าให้จิตใจของเราแบบไม่มีความสุข”

นักเรียน “อยากให้มีต่อเพราะเด็กสมัยใหม่ไม่รู้จักสุภาพชนในสมัยก่อน”

นักเรียน “อยากให้มีต่อเพราะจะได้รู้จักหุ่นมือ”

นักเรียน “อยากให้มีต่อเพราะจะได้เอาข้อคิดมาใช้ในประจำวัน”

นักเรียน “อยากให้มีต่อเพราะการ์ตูนสมัยใหม่เนื้อเรื่องไม่เหมือนเรื่องพวกนี้ ค่ะ เด็กมาดูจะได้เรียนรู้”

นักเรียน “อยากให้มีต่อเพราะการ์ตูนสมัยนี้มีแต่อนิเมชั่น ไม่มีแบบหุ่นมือ”

6.) เหตุผลของเด็กนักเรียนที่ไม่ได้รับชมรายการเจ้าขุนทอง

นักเรียน “เพราะไม่ได้เปิดทีวี”

นักเรียน “ไม่รู้ว่าอยู่ช่องไหน”

นักเรียน “ไม่มีเวลาส่วนใหญ่ไปเรียนพิเศษ”

นักเรียน “เรียนพิเศษกับเล่นกีฬาจนแทบไม่ได้แตะทีวี”

นักเรียน “การ์ตูนสมัยนี้ไม่สนุกเลยไม่ค่อยได้ดู”

2. เมื่อได้ทำการสนทนากลุ่มกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 แล้วนั้น ผู้วิจัยได้จัดเตรียมแบบสอบถามให้กับเด็กนักเรียนได้ทำเพื่อจะนำมาประมวลผลรวมกับการสนทนากลุ่ม

พบว่าผลการสนทนากลุ่มในแต่ละกลุ่มสอดคล้องกัน จึงนำเสนอผลการสนทนากลุ่มโดยรวมดังนี้

1. ผลการรับชมรายการเจ้าขุนทองพบว่า สิ่งที่นักเรียนในฐานะผู้รับสารได้เรียนรู้จากรายการเจ้าขุนทอง ได้แก่ ภาษาไทย (18 คน คิดเป็นร้อยละ 100) วัฒนธรรมไทย (13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22) ความเป็นไทย (13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22) ความรู้ทั่วไป (13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22) ความบันเทิง (11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11) และได้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต (1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56)

2. ความพึงพอใจรายการเจ้าขุนทอง พบว่า นักเรียน 9 คน (ร้อยละ 50) ชอบรายการเจ้าขุนทองในระดับมาก และอีก 9 คน (ร้อยละ 50) ชอบรายการเจ้าขุนทองในระดับปานกลาง นักเรียนทั้งหมดชอบรายการเจ้าขุนทองในระดับปานกลางหรือมาก ไม่มีนักเรียนคนใดเลยที่ชอบรายการเจ้าขุนทองในระดับน้อยหรือไม่ชอบ

3. ความรู้สึกหลังชมรายการเจ้าขุนทอง พบว่า นักเรียนรู้สึกสนุก ขำ เพลินดี ผ่อนคลาย มีความสุข (12 คน หรือร้อยละ 66.67) ได้ความรู้เกี่ยวกับไทย ความเป็นไทย ประเพณีไทย (7 คน หรือร้อยละ 38.89) ได้ข้อคิดในการดำรงชีวิต และข้อคิดต่างๆ (6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33) เป็นรายการที่ดีโดยภาพรวมดี (2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11) ตัวอย่างการแสดงความรู้สึกดังนี้

“สนุก ขำ ได้ความรู้” “สนุก ตลก ได้ความรู้”

“ได้ข้อคิดต่างๆ ดูแล้วมีความสุข”

“ได้ข้อคิดจากรายการเจ้าขุนทอง ได้ความรู้ ความเป็นไทย”

“สนุก ได้ข้อคิด ให้ความเพลิดเพลินในการดู”

“สนุก ได้ข้อคิด ภาพรวมดี”

4. ความต้องการรายการเจ้าขุนทองในอนาคต พบว่านักเรียนทั้งหมด (18 คน คิดเป็นร้อยละ 100) ต้องการให้มีรายการเจ้าขุนทองต่อไป และนักเรียนทั้งหมด (18 คน คิดเป็นร้อยละ 100)

ต้องการชมรายการเจ้าขุนทองในอนาคตอยากให้รายการออกอากาศตอนเย็น มีตัวละครเพิ่มเติม และมาจัดกิจกรรมที่โรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์

5. ในประเด็นที่ต้องการชมในรายการเจ้าขุนทองแต่ที่ผ่านมาไม่ได้ชมทั้งนี้เพราะต้องไปเรียนพิเศษในเช้าวันเสาร์ แม้ไม่ได้เรียนพิเศษพ่อแม่ขอให้นอนให้เต็มที่ในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ รายการเจ้าขุนทองออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เวลา 6.00น.ของวันเสาร์ จึงตื่นไม่ทันชมรายการ นอกจากนี้ พ่อแม่ไม่ได้เปิดโทรทัศน์ให้ชมรายการเจ้าขุนทองและมีนักเรียนหลายคนตอบว่าไม่ทราบว่ารายการเจ้าขุนทองออกอากาศทางสถานีใด ในวันเวลาใด

จากมุมมองของนักเรียนซึ่งเป็นผู้รับสารสรุปได้ว่า ผู้รับสารรับรู้ว่ารายการเจ้าขุนทองเป็นรายการสาระบันเทิงที่ดี ตรงตามเจตนารมณ์ของการผลิตรายการเจ้าขุนทอง สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของรายการเจ้าขุนทอง รายการเจ้าขุนทองเป็นที่พอใจ และเป็นที่ต้องการของนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก แต่ที่น่าจะพิจารณาก็คือรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลัก และกลุ่มเป้าหมายรองเพียงใด และมีผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

รูปที่ 199 รูปที่ 2 กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยชมรายการเจ้าขุนทองผู้วิจัยได้ให้นักเรียนชมเทปรายการเจ้าขุนทอง จากการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2552 – 2557 ผู้วิจัยได้ทำตารางสรุปเนื้อหาโดยจำแนกเป็นหัวข้อตามที่ได้วิเคราะห์ ดังนี้ ตารางที่ 19 สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2552 – 2557

หัวข้อ	รายละเอียด
พันธมิตรในการร่วมผลิตรายการ “เจ้าขุนทอง”	บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ให้เวลาและจ้างให้ผลิตรายการ บริษัท ผองผล จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบในขั้นตอนการผลิตทั้งหมด ไม่มีส่วนของคนละครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2550 ในปลายยุคที่ 2
ช่วงรายการ	ในระหว่างปี 2552 - 2554 วันจันทร์ เวลา 18.00 น.

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ในระหว่างปี 2555 – 2557</p> <p>วันเสาร์ เวลา 6.00 น.</p> <p>ลดเวลาออกอากาศเหลือ 15 นาที</p> <p>ลดลงเหลือ 3 ช่วงรายการ</p> <p>ส่วนใหญ่ในรายการจะไม่ปรากฏชื่อช่วงแต่ก็คงพบเห็นบางครั้ง เช่น นิทานซุ้มกระต่าย ช่วงกระดานชนวน ซึ่งเป็นช่วงแบบเดียวกับในยุคแรก</p> <p>เทคนิคคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทกับทุกส่วนในรายการ</p>
<p>เนื้อหาสาระ ด้าน ภาษาไทย</p>	<p>ช่วงที่ 2 ร้อยละ 78.57 รองลงมาคือ ช่วงที่ 1 ร้อยละ 14.28 และช่วงที่ 3 ร้อยละ 7.14</p> <p>ลู่มะตูมร้อยละ 50.0</p> <p>ขอนลอยร้อยละ 42.84</p> <p>เจ้าขุนทองร้อยละ 28.56</p> <p>หุ่นเหินร้อยละ 21.42</p>
<p>ลักษณะเนื้อหาของ รายการเจ้าขุนทอง ปี พ.ศ. 2540 -2551 เมื่อ นำมาเปรียบเทียบกับ แนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของเด็กไทย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นการสอนเรื่องคำ สุภาพและคำพังเพย ร้อยละ 54.16 2. ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 24.96 3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 20.8 4. ด้านสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 12.49
<p>บทบาทของหุ่น</p>	<p><u>การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ</u></p> <p>นั้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 45.83 เป็นหุ่นสัตว์ตัวอื่น ร้อยละ 41.6 เป็นการแสดงประกอบการสอนร้อยละ 12.48</p> <p>การพูดคุยให้เด็กได้มีส่วนร่วม</p> <p>ในการคิดสร้อยชื่อรายการ</p> <p>มีการพูดกับเด็กที่ชมรายการให้คล้ายตาม</p> <p>การถามเด็กให้คิดตามเพื่อการมีส่วนร่วมและการต่อยอด</p> <p><u>การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง</u></p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>อยู่ในช่วงที่ 2 ของรายการ โดยการแสดงในยุคนี้อาศัยเทคโนโลยีเป็นหลัก บทบาทของหุ่นในช่วงแรกของรายการ</p> <p>แต่เดิมที่มีเพลงประจำรายการ ในยุคนี้นั้นก็มีการปรับเปลี่ยนจนเหลือแค่เสียงเพลงบรรเลงสั้นๆ และมีการลดบทบาทของหุ่นในช่วงเปิดรายการซึ่งในปี 2552 – 2553 จะมีหุ่นหลายตัวมาพูดก่อนเข้าเพลงรายการ และปี 2554 ก็ไม่มีบทพูดของหุ่นเพียงแต่มาเชิดทักทายและลดจำนวนลง จนในปี 2555 ก็เหลือเพียงหุ่นเจ้าขุนทองตัวเดียว</p> <p>ในช่วงเข้าออกโฆษณาก็เป็นภาพโลโก้ ภาพการ์ตูนหุ่นในรายการ และเสียงเพลงบรรเลงสั้นๆ แต่ก็มีการใช้หุ่นเชิดในการเข้าออกรายการในปี 2545 – 2555 แต่ก็กลับมาใช้ภาพการ์ตูนและเพลงบรรเลงสั้นๆ เหมือนเดิม ซึ่งด้วยระยะเวลาออกอากาศในยุคนี้ลดลงเหลือ 15 นาที ดังนั้นทุกส่วนในรายการต้องกระชับเพื่อประหยัดเวลา</p>
เทคนิคการสอน	<p><u>ใช้ภาพนิ่ง</u></p> <p>กลับมาใช้ภาพนิ่งมากขึ้น แต่มีการพัฒนาโดยใช้กราฟิกคอมพิวเตอร์มาตกแต่งกรอบและภาพให้ดูทันสมัยและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น</p> <p><u>ภาพเคลื่อนไหว</u></p> <p>ในยุคนี้นั้นนอกจากก็นำภาพวิดีโอมาประกอบการสอนในรายการแล้ว ยังมีการต่อยอด จากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี โดยการใช้ เทคนิค Chroma Key ในการนำภาพวิดีโอมาซ้อนกับภาพตัวหุ่น ทำให้เสมือนว่า หุ่นไปอยู่ในที่ต่างๆ ในวิดีโออื่นๆ โดยที่ไม่ต้องออกไปถ่ายทำนอกสถานที่</p> <p><u>การใช้เพลงในการสอน</u></p> <p>โดยรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ นำเอาเพลงที่ถ่ายทำในยุคแรกมาสอดแทรกในรายการเพื่อประกอบการสอน คิดเป็นร้อยละ 41.6</p>
การออกแบบหุ่น	<p>ปี 2552 – 2557 คือการคงไว้ของการออกแบบหุ่นจากในยุคที่ 1 และการพัฒนาในยุคที่ 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเปลี่ยนหุ่นบางตัว 2. การเกิดหุ่นใหม่ แต่เป็นหุ่นตัวประกอบ บางตัวจึงไม่มีการเอ่ยชื่อ 3. เปลี่ยนชุดประจำตัวหุ่นหลักให้ทันสมัย แต่ยังคง Character เดิมไว้ 4. การแต่งตัวของหุ่นบ่งบอกถึงฐานะ และบทบาทที่ได้รับ

หัวข้อ	รายละเอียด
	5. การคง Character ไว้ตลอดรายการ โดยการเขียนบท การพากย์ และการขีด
ฉาก	ฉากเดียวอยู่ที่พื้น ก็นั่งขีดเหมือนอย่างที่ทำอยู่ทุกวันนี้ การเคลื่อนไหวจะลำบากเนื่องจากถ่ายทำในห้องขนาดเล็กของ บริษัท ผองผล จำกัด
การพากย์เสียง	<p>สานต่อและคงไว้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อห 2. เทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก (เลียนเสียงสัตว์แต่ละชนิดในการร้องแสดงความรู้สึก เช่น เสียงสุนัขร้อง “เอ็งๆ”) 3. การทำเสียงร้องของหุ่นสัตว์ชนิดนั้นๆก่อนพูดบทเนื้อหา
การขีดหุ่น	<p>ฉากมีขนาดเล็กและเป็นแบบนั่งขีด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การขีดเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกของหุ่น 2. การขีดเพื่อแสดงความสมจริงในการแสดง 3. การขีดเพื่อแสดงความต่อเนื่อง (การเคลื่อนไหวต่อเนื่องจากเฟรม) กล้องตัวเดียว การเกิดมุมกล้องใหม่ๆในการเล่าเรื่อง
เทคนิคด้านรูปแบบรายการ	<p>ความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าชุนทองในปีพ.ศ. 2552 – 2557ซึ่งตรงตามรูปแบบ 9 ข้อ</p> <p>ข้อที่ไม่พบคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การมีเด็กๆประกอบอยู่ในรายการ 2.เทคนิคการเปลี่ยนเสียง 3.เสียงหัวเราะเป็นเสียงประกอบ 4.เสียงปรบมือ
เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ	<p>ห้องถ่ายทำรายการขนาดเล็ก คงเหลือไว้ซึ่งการขีดหุ่นกับการจัดฉากพื้นที่บนโต๊ะหน้าหุ่น</p> <p><u>ส่วนเทคนิควิธีการนำเสนอ</u></p> <p>ใช้เทคนิคการตัดต่อและกราฟิกทางด้านคอมพิวเตอร์แทนทั้งหมด และการใช้มือคนเข้าเป็นส่วนในการบอกเล่าเรื่องราวหรือเล่นกับหุ่น</p> <p><u>องค์ประกอบภาพ</u></p> <p>มีการจัดองค์ประกอบภาพใหม่และดูทันสมัย ภาพมีความชัดเจน</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	เทคนิค Chroma Key ในการกัตสีพื้นหลังดูเรียบเนียนมากขึ้น กว่าในยุคที่ 2
เทคนิคจากวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี	ยุคเทคโนโลยีโดยแท้จริง คือแทบไม่เหลือเทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ ทุกอย่างในรายการใช้เทคนิคในการตัดต่อและคอมพิวเตอร์ที่เข้ามามีบทบาทแทบจะทุกด้าน โดยกราฟิกต่างๆได้เกิดขึ้นตั้งแต่ในปี 2552 โดยสังเกตได้จากการใช้เทคนิค Chroma key ทั้งรายการ

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้เพื่อสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาพัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ พ.ศ. 2534 ถึง 2557 ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีชื่อเสียงและยืนยาวมากที่สุดของประเทศเทียบเคียงได้กับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก Sesame Street ของประเทศสหรัฐอเมริกา รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทองได้รับรางวัลเมฆลาประจำปี 2534 และได้รับร่วมนำเสนอในเทศกาลหุ่นโลก กรุงเทพฯ 2014 (Harmony World Puppet Carnival Bangkok, Thailand 2014) โดยผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทอง คุณเกียรติสุดา ภิรมย์ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการตัดสินการให้รางวัลในเทศกาลหุ่นโลกครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง
2. เพื่อวิเคราะห์แก่นสาระประกอบด้วยรูปแบบและเนื้อหาของรายการเจ้าขุนทอง
3. เพื่อศึกษาการออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทอง
4. เพื่อศึกษาเทคนิคในการนำเสนอรายการเจ้าขุนทอง

ทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดสำคัญในการวิจัยประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา พัฒนาการของเด็ก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับหุ่น และเทคนิคในการนำเสนอรายการ

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยวิธีวิจัยประวัติศาสตร์บอกเล่า (oral history method) โดยสัมภาษณ์ผู้ริเริ่มและผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง วิธีวิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ของแก่นสาระและรูปแบบรายการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ถึง 2557 (ยกเว้นปี 2551) จำนวนทั้งหมด 92 เทป โดยแบ่งจากพัฒนาการทางด้านรูปแบบรายการ และการจัดสนทนากลุ่มเป้าหมายเฉพาะซึ่งผู้รับสารเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม ที่ได้ชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง จำนวน 18 คน พร้อมตอบแบบสำรวจความพึงพอใจต่อรายการเจ้าขุนทองด้วย

ผลวิจัย

1. พัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง

รายการเจ้าขุนทอง เป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ผลิตขึ้นในนามของสถานีโทรทัศน์ สี กงทัพบกช่อง 7 โดยมีนโยบายและวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานีโทรทัศน์สี กงทัพบกช่อง 7 ดังนั้นรายการเจ้าขุนทองจึงมีได้มุ่งเน้นผลกำไรจากการขายโฆษณาให้กับผู้สนับสนุนรายการ ต้นทุนการผลิตรายการเจ้าขุนทองจึงมาจากรายได้ของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานในการบริหารสถานีโทรทัศน์สี กงทัพบกช่อง 7 การผลิตรายการเจ้าขุนทองดำเนินการโดยบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด โดยมีคุณสุรางค์ เปรมปรีดี ผู้ริเริ่มรายการเจ้าขุนทอง เป็นผู้อำนวยการผลิตและเป็นที่ปรึกษาของรายการ โดยได้รับความร่วมมือทางวิชาการด้านเนื้อหาของรายการจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ เป็นคณบดีในขณะนั้น และได้มอบหมายให้บริษัทผองผล จำกัด โดยคุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ผู้จัดการทั่วไป เป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่นที่ใช้ในรายการและพากย์เสียง โดยให้ทีมงานฝ่ายผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์สี กงทัพบกช่อง 7 เป็นผู้รับผิดชอบการถ่ายทำและตัดต่อรายการเจ้าขุนทอง มีผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมพล ดาวเรือง หนึ่งในทีมงานของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ประสานงานในกระบวนการผลิตรายการเจ้าขุนทอง รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-ปัจจุบัน ซึ่งในการวิจัยเพื่อแสดงพัฒนาการของรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ พ.ศ. 2534 ถึง พ.ศ. 2557 (ยกเว้นปี 2551) โดยการวิเคราะห์ตัวอย่างเทปรายการจำนวน 92 เทป

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทองในรอบ 24 ปี สามารถแสดงพัฒนาการแบ่งเป็น 3 ยุคสมัยดังนี้

1.1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534-2539) เป็นยุคเริ่มต้นตามนโยบายและวัตถุประสงค์ คือเป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สี กงทัพบก ช่อง 7 เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร โดยนำเสนอสาระบันเทิงและการสอนภาษาไทย เข้าใจและรักภาษาไทย โดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องรอบด้าน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นความร่วมมือ 4 ประสานเพื่อผลิตรายการเจ้าขุนทอง คือ ผลิตรายการโดยบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด เนื้อหาทางวิชาการของรายการดำเนินการโดยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่นที่ใช้ในรายการและพากย์เสียงโดยทีมงานของบริษัทผองผล จำกัด ถ่ายทำและ

ติดต่อรายการโดยทีมงานของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 กลุ่มเป้าหมายหลักคือ เด็กอายุ ระหว่าง 3-12 ปี และกลุ่มเป้าหมายรองคือ ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง รายการเจ้าขุนทองมีได้มั่งผล กำไร ต้นทุนการผลิตรายการมาจากรายได้ของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานในการบริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง เป็นยุคเริ่มต้นของการทดลองผลิตเองกับรายการเพื่อหาจุดที่ลงตัวที่สุดของรายการในทุกด้าน โดยได้รับการสนับสนุนรายการอย่างเต็มที่จากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

1.2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนของรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540.-2551) เป็นยุคที่ยังดำเนินการตามนโยบายและวัตถุประสงค์คือรายการเจ้าขุนทอง เป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร ยังคงความร่วมมือ 4 ประสานคือ บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริษัทพองผล จำกัด และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 รวมทั้งคงกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองเหมือนเดิม ส่วนที่เปลี่ยนแปลงคือมีการพัฒนารูปแบบรายการ เนื้อหา การออกแบบหุ่น เพิ่มหรือลดบทบาทตัวหุ่น การเชิดและพากย์เสียง เทคนิคการนำเสนอ และพัฒนาการด้านเทคโนโลยี ในยุคนี้เป็นยุคที่รายการเจ้าขุนทอง เจริญเติบโตสูงสุด มีผู้ชมเป็นจำนวนมาก ในการบริหารจัดการรายการเจ้าขุนทองใช้กลยุทธ์การตลาดรูปแบบต่างๆเข้ามาในรายการทั้งทางตรงและทางอ้อมช่วงนิทานเป็นช่วงนิยมสูงสุด ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่หวังให้รายการเจ้าขุนทองพึ่งตนเองได้ทางด้านการเงินจากผู้สนับสนุนรายการหรือเป็นการลดต้นทุนการผลิตรายการเจ้าขุนทองจากรายได้ของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด นับได้ว่ายุคที่ 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนของรายการเจ้าขุนทองทำให้รายการได้รับความนิยมสูงสุด อย่างไรก็ตาม ปัจจัยดังกล่าวนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทั้งวันและเวลาออกอากาศด้วย

1.3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2552-2557)ถึงแม้ในยุคนี้ยังคงนโยบายและวัตถุประสงค์ของรายการเจ้าขุนทองรวมทั้งกลุ่มเป้าหมาย แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่โดยให้บริษัทพองผล จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบขั้นตอนการผลิตทั้งหมดตั้งแต่เนื้อหารายการ การสร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่นที่ใช้ในรายการ พากย์เสียง ถ่ายทำและติดต่อรายการเจ้าขุนทอง โดยรายได้ส่วนใหญ่ในการผลิตรายการมาจากบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด บริษัทพองผล จำกัด เป็นทีมงานในการผลิตรายการตั้งแต่เริ่มต้นปี พ.ศ. 2534 จึงสามารถสานต่อเจตนารมณ์ของรายการเจ้าขุนทองได้เป็นอย่างดี อีกทั้งความชำนาญ และพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี ทำให้เงื่อนไขและขั้นตอนการผลิตง่ายและสั้นลง การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้นับว่าเป็นโอกาสที่ดีในการเปลี่ยนรูปแบบลักษณะ แต่ยังคงภาพลักษณ์ของ

รายการเจ้าขุนทอง อย่างไรก็ตามก็ตีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำไปสู่วันและเวลาการออกอากาศด้วย และสามารถนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่าในยุคนี้มุ่งให้มีการดำรงและสืบสานรายการเจ้าขุนทองเป็นสำคัญ

2. ผลการวิเคราะห์แก่นสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคต่างกัน

แก่นสาระของรายการเจ้าขุนทอง ประกอบด้วยรูปแบบและเนื้อหา ดังนี้

2.1 แก่นสาระรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534-2539)

2.1.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทอง

รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 1 ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ทุกวันเวลา 7.30-8.00 น. พิธีกรของรายการเป็นหุ่นมือเป็นสัตว์ต่างๆ รูปแบบรายการแบ่งนำเสนอออกเป็น 4 ช่วงรายการ ช่วงที่ 1 เป็นช่วงเปิดรายการ และในช่วงที่ 2-4 จะหมุนเวียนจากช่วงต่างๆ ดังนี้ ช่วงสนุกกับคำ ช่วงนอนด้นคั่นห้องสมุด ช่วงมีน้อยสร้างฝัน ช่วงเวทิดาว ช่วงนิทานเรใจ ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ช่วงเปิดตำรา ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย ช่วงเวทีของเรา ช่วงยิ้มแยมเยิ้มเยื่อน ช่วงนิทานในตู้ ช่วงที่ 2-4 อาจสลับกันได้ตามความเหมาะสมของบริบท ความยาวของเนื้อหาแต่ละช่วงและสถานการณ์ ในช่วงเข้ารายการมีการเปลี่ยนแปลงลำดับขั้นตอนการปรากฏชื่อรายการและเทคนิคในการนำเสนอเพื่อความทันสมัย แต่ยังคงไว้ถึงหุ่นเจ้าขุนทองและการเพิ่มหุ่นและบทบาทของหุ่นในการนำเสนอรายการ

รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการที่ใช้การแสดงหุ่นมือเป็นหลักโดยการใช้บทบาทหน้าที่ของหุ่นมือในการสอน เน้นย้ำสิ่งที่สอนไปโดยการพากย์เสียงและแสดงตัวอย่างที่ดีและการแสดงตัวอย่างประกอบการสอน เป็นการสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ ในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองระหว่างปี พ.ศ. 2534-2539 ใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกของรายการคิดเป็นร้อยละ 41.6 ใช้หุ่นตัวอื่นนำเสนอในช่วงแรก คิดเป็นร้อยละ 29.16 และใช้การแสดงประกอบการสอนของหุ่น คิดเป็นร้อยละ 29.16

การใช้หุ่นพูดคุยกับเด็กๆ ในรายการเพื่อต่อยอดความคิด เพื่อเรียกความสนใจกับเด็กที่ชม เพื่อเน้นย้ำสิ่งที่เป็นประโยชน์และควรทำโดยอาศัยคุณลักษณะอุปนิสัยของตัวหุ่นในการพูดกับเด็กที่ชมรายการ นอกจากนี้มีการนำเทคนิค voice over ให้หุ่นพูดกับเด็ก โดยถือว่ามีเด็กๆ รับชมอยู่ทางบ้านเสมอ อีกวิธีหนึ่งก็คือการสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่างทำให้เด็กเข้าถึงเนื้อหา โดยเห็นตัวอย่างจากการกระทำ ซึ่งสามารถเข้าใจได้ง่ายและเลียนแบบพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติเพราะ

ทราบถึงผลการกระทำจากการแสดงของหุ่นโดยการสอดแทรกคุณลักษณะของหุ่นแต่ละตัวในการแสดงรวมทั้งสอดแทรกอารมณ์ขันของหุ่นเพื่อความสนุก น่าสนใจ รวมทั้งการจดจำ

นอกจากนี้มีเทคนิคการใช้ภาพ insert โดยแบ่งเป็นภาพนิ่ง ซึ่งแบ่งเป็นการใช้ภาพวาดเหมือนจริง ภาพถ่ายของจริงในการสอน และใช้ภาพวาดการ์ตูนเพื่อสื่อตัวอย่างที่ต้องการ และเพื่อการสื่อสารความเข้าใจที่ตรงกัน และภาพเคลื่อนไหวเป็นการต่อยอดจากการใช้ภาพนิ่ง การใช้ภาพเคลื่อนไหวโดยการใช้กล้องถ่ายวัสดุที่ต้องการนำเสนอ การใช้กล้องวิดีโอจับภาพทำให้สามารถเล่นกับเรื่องมุกกล้องและขนาดภาพ มีการใช้เทคนิคการนำเสนอการใช้ภาพนิ่งการ์ตูนมาทำเป็นฉากพื้นหลังแล้วใช้รูปการ์ตูนที่เป็นรูปหุ่นในรายการทำเป็นหุ่นเชิด และใช้กล้องวิดีโอจับภาพทำให้ได้ภาพที่ออกมามีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

รูปแบบหลักอีกรูปแบบหนึ่งของรายการเจ้าขุนทองคือ การใช้เพลงในการสอนเพื่อความสนุกสนาน สอดแทรกความรู้ในเนื้อหาของเพลง โดยผ่านการร้องและการแสดงประกอบของหุ่นในรายการจากการวิเคราะห์พบว่า มีการนำเสนอเพลงที่แต่งขึ้นเองเพื่อการเรียนการสอนในลักษณะ music video ประกอบการแสดงของหุ่น ไม่รวมเพลงสั้นๆหรือเพลงที่แขกรับเชิญมาร้อง พบว่ามี 10 เทปคิดเป็นร้อยละ 41.7 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในยุคแรก (n=24 เทป) และมีรายการจำนวน 5 เทป คิดเป็นร้อยละ 20.8 ที่มีแขกรับเชิญมาร่วมแสดงและร่วมสอนในรายการ

2.1.2 เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534-2539)

เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่ เป็นการสอนความรู้ภาษาไทย คำและความหมาย สำนวน สุภาษิตและคำพังเพย เพื่อให้เด็กๆได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและนำไปต่อยอดได้ ลักษณะเนื้อหาของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 1 ตรงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2533 จำนวน 13 ข้อ หรือคิดเป็นร้อยละ 50

จากการวิเคราะห์เทปรายการเจ้าขุนทองจำนวน 24 เทป ในยุคที่ 1 พบว่า มีการเน้นการสอนเรื่องคำสุภาษิตและคำพังเพย ร้อยละ 79.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 45.76 ด้านสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 33.28 และด้านความรู้และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.16 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงว่ารายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 1 เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการ

2.2 แก่นสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนของรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540-2551)

2.2.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทอง

รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 แบ่งเป็น 3 ช่วง ออกอากาศทุกวัน เวลา 7.30-8.00 น (พ.ศ. 2540-2547) ออกอากาศวันพฤหัสบดีกับวันศุกร์ เวลา 16.00-16.30 น (พ.ศ. 2548-2549) และออกอากาศวันพฤหัสบดีและวันศุกร์เวลา 05.00-05.30 น (พ.ศ. 2550-2551) ในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งหุ่นและช่วงรายการใหม่ ๆ พิธีกรของรายการคงเป็นหุ่นมือเหมือนในยุคแรก โดยคงอุปนิสัย ลักษณะของหุ่นและการนำอุปนิสัย ลักษณะเด่นของหุ่นมาเป็นตัวเลือกในการนำเสนอรายการ โดยยังคงแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ช่วงรายการ โดยคงช่วงแรกไว้เหมือนเดิม ส่วนอีก 3 ช่วงจะเป็นการหมุนเวียนจากช่วงรายการต่างๆตามความเหมาะสมโดยเฉพาะการตลาดของรายการที่เข้ามาช่วยส่งเสริมและเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆในรายการ รวมทั้งเวลาในการออกอากาศด้วย ช่วงรายการที่เกิดใหม่ยุคที่ 2 ประกอบด้วยช่วงนิทานคุณย่า ช่วงสำนวนชวนคิด ช่วงภาษาธรรมชาติ ช่วงคุณครูที่รัก ช่วงเจ็ดยักษ์เจ็ยเจระจา ช่วงสอนวาดการ์ตูนช่วงแก้มแดงแรงเยอะ ช่วงเยี่ยมเยือนเพื่อนสัตว์ ช่วงเราเป็นเพื่อนกันนะ ช่วงชวนกันอ่านสำราญใจ ช่วงเส้นสายระบายสี ช่วงสารคดีต่างประเทศชื่อไทยว่าชีวิตน้อยในโลกกว้าง ช่วงนิทานยิ้มแป้น รวมเป็น 13 ช่วง ซึ่งในยุคที่ 1 มีรวม 8 ช่วง ในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแรกของรายการมากที่สุด รวมทั้งตัวเบรกเข้าโฆษณาและตัวเข้ารายการหลังเบรก ทั้งนี้เพราะการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาออกอากาศ และการตลาดของรายการ รวมทั้งการเพิ่มคำสร้อยในชื่อรายการ มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี เช่นการใช้ Chroma Key ในปี พ.ศ. 2546 ในยุคนี้ถือว่าเป็นยุคพัฒนาการสูงสุดของรูปแบบรายการเจ้าขุนทอง

ในด้านการสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ในช่วงแรกของรายการที่มีหุ่นมาพูดคุยทักทาย สอน และเทคนิคในการเข้ารายการต่างๆ จากการศึกษาพบว่า ใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 70.4 ใช้หุ่นสัตว์อื่นร้อยละ 15.9 เป็นการแสดงประกอบการสอนร้อยละ 9 และการสัมภาษณ์ ร้อยละ 4.5 จะเห็นว่านิยมใช้หุ่นเจ้าขุนทองพูดคุยกับเด็กที่รับชม โดยเจ้าขุนทองแนะนำรายการต่างๆเพื่อให้เด็กที่รับชมได้ทราบถึงเนื้อหาที่จะได้รับชม รูปแบบการสอดแทรกการสอนก่อนแนะนำรายการ ได้แก่ 1) การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวรายการ 2) การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่เกี่ยวข้องกับรายการ การพูดคุยเน้นย้ำสิ่งที่สอนต่อเด็กน้อยลงกว่าในยุคที่ 1 เล็กน้อย แต่มีรูปแบบมากขึ้น คือส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเปิดรายการ ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย และช่วงรายการที่หุ่นจะเน้นย้ำเนื้อหาสาระ ข้อคิด เพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

ในยุคที่ 2 ถือได้ว่ามีความโดดเด่นในเทคนิคการนำเสนอของหุ่น มีรูปแบบเทคนิคการนำเสนอเพิ่มขึ้นและหลากหลายมากขึ้น โดยมีผลมาจากการตลาดของรายการที่มีช่วงรายการใหม่ถึง 13 ช่วง และมีหุ่นใหม่เกิดขึ้น พร้อมการแบ่งช่วงสาระที่ชัดเจน เทคนิคในการนำเสนอของหุ่นประกอบด้วย 1) การสอนของหุ่นโดยการใช้คำสอนที่มีสัมผัสในรูปของโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ในการสอนตัวอย่าง 2) บทบาทของหุ่นนอกจากการสอน หุ่นในรายการเจ้าขุนทองมีการสัมภาษณ์พูดคุยกับแขกรับเชิญ และในยุคนี้มีการให้หุ่นสัมภาษณ์กันเอง และมีการพัฒนารูปแบบของหุ่นผู้สนับสนุนรายการซึ่งเป็นหุ่นรับเชิญด้วย

ในด้านการสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่างพบว่าในยุคที่ 2 เป็นการแสดงหุ่นเพื่อประกอบการสอนเพื่อให้เข้าใจความหมายถูกต้อง โดยใช้หุ่นแสดงประกอบการสอนเรื่อง คำ สำนวน และสุภาษิตไทย ในยุคที่ 2 นี้ยังคงใช้ภาพ insert เพื่ออธิบายความหมายหรือยกตัวอย่าง เพื่อให้เด็กได้รับชมเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว โดยแบ่งการใช้ภาพเป็น 2 แบบ คือ การใช้ภาพนิ่งและการใช้ภาพเคลื่อนไหว ในยุคนี้มีการใช้ภาพนิ่งลดลงอย่างมากนิยมใช้ภาพเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้นเป็นภาพถ่ายวิดีโอของรายการเพื่อนำมาประกอบการเล่าหรืออธิบาย แทนการใช้ภาพนิ่ง ในการใช้เพลงเพื่อช่วยในการเรียนรู้ของเด็กที่รับชม ในยุคที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทอง ไม่พบเพลงรายการเจ้าขุนทองที่แต่งขึ้นแล้วมีการแสดงของหุ่นร้องเต้นประกอบ พบแต่มีการใช้เพลงเป็นสื่อการสอนอยู่ในช่วงรายการ ในยุคนี้เน้นการสอนเนื้อหาสาระผ่านการเล่านิทาน จากการศึกษาพบว่าในยุคที่ 2 มีช่วงการเล่านิทานคิดเป็นร้อยละ 38 ของเวลาแต่ละช่วงรายการที่ออกอากาศทั้งหมดซึ่งมากกว่าช่วงอื่นๆในรายการ โดยการเล่านิทานที่มีเนื้อหาหลากหลาย อีกทั้งมีนิทานต่างชาติด้วย ส่วนใหญ่การเล่านิทานในรายการเจ้าขุนทองจะใช้หุ่นเป็นตัวแสดง ส่วนการแสดงของคนที่ปรากฏในรายการเป็นการแสดงร้องเล่นเต้นรำ แต่ในครั้งนี้นับนิทานที่หุ่นเจ้าขุนทองแนะนำประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นหนึ่งในสิบประเทศอาเซียน และเข้ากับการแสดงนิทานประกอบเพลง ในรายการเจ้าขุนทองเป็นการใช้หุ่นสัตว์ต่างๆ ในยุคนี้พบว่ามีการใช้หุ่นคนเล่านิทาน นอกจากนิทานเกี่ยวกับประเทศต่างๆ รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ยังมีนิทานจากหนังสือ เป็นหนังสือนิทานที่เจ้าขุนทองแนะนำด้วย ซึ่งเป็นเทคนิคการเปลี่ยนแปลงจากสื่อหนังสือเป็นนิทานการแสดงของหุ่นโดยมีการสอดแทรกความรู้ คติ ข้อคิด และคำสอนต่างๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 นอกจากมุ่งสอนภาษาไทยแล้วยังเพิ่มเติมภาษาอังกฤษ ให้คนต่างชาติมาเล่านิทานเป็นภาษาอังกฤษ โดยการสอนออกเสียง การสะกดคำ ความหมาย ให้หุ่นในรายการเป็นผู้ช่วยแปลเป็นภาษาไทย การใช้นิทานเป็นสื่อการสอนในรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ถือว่าเป็นสิ่งโดดเด่นทั้งวิธีการเล่าเรื่อง รูปแบบการเล่าที่ให้ความรู้รอบตัว เทคนิคการนำเสนอทำให้นิทานในรายการเจ้าขุนทอง จะใช้ 1-2 เบรกของรายการ ในยุคนี้มีรูปแบบการเล่านิทานทั้งรายการ โดยช่วงแรกหุ่นแนะนำ สอน พูดกล่าวเชื่อมโยงกับนิทานที่จะนำเสนอ และเล่านิทานไปตลอดทั้งรายการ นอกจากการแสดงและการเล่านิทานสอดแทรก

ความรู้เป็นสีสันของรายการเจ้าขุนทอง สีสันอีกอย่างหนึ่งคือแฮกรับเชิญซึ่งมีส่วนช่วยสอนให้เด็กที่ชมรายการเกิดการเรียนรู้ และมีบทบาทในรายการเจ้าขุนทองเพิ่มขึ้น แต่จำนวนแฮกรับเชิญในยุคที่ 2 ลดลงกว่าเดิม เทปที่มีแฮกรับเชิญในยุคที่ 2 มี 6 เทป คิดเป็นร้อยละ 13.6 ของจำนวนเทปตัวอย่าง

รายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่ ยังคงช่วงรายการเก่าที่มีแต่เริ่มแรกโดยปรับปรุงเนื้อหาและพัฒนารูปแบบแต่ยังคงเอกลักษณ์ของช่วงรายการไว้ รายการเจ้าขุนทองในยุคนี้มีรายการใหม่เกิดขึ้นมากมายแต่บางช่วงรายการมีการดำเนินการออกอากาศไม่กี่ครั้งก็หายไป แต่ก็เห็นถึงความหลากหลายและการพัฒนาต่อยอดแต่ละช่วงรายการ ช่วงรายการที่คงไว้ได้แก่ ช่วงเวทีดาว ช่วงนิทานเรใจ ช่วงเวทีของเรา ช่วงสนุกกับคำ ช่วงเปิดตำรา ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย ช่วงมีน้อยสร้างฝัน และช่วงนิทานในตู้ ช่วงรายการที่เกิดใหม่ได้แก่ ช่วงนิทานคุณย่า ช่วงสำนวนชวนคิด ช่วงภาษาหรรษา ช่วงคุณครูที่รัก ช่วงเจ็ดยักษ์เจระจา ช่วงสอนวาดการ์ตูน ช่วงแก้มแดงแรงเยอะ ช่วงเยี่ยมเยียนเพื่อนสัตว์ ช่วงเราเป็นเพื่อนกันนะ ช่วงชวนกันอ่านสำราญ ช่วงเส้นสายระบายสี ช่วงสารคดีจากต่างประเทศ ช่วงนิทานยิ้มแป้น ช่วงเจ็ดยักษ์ซัซซัน

2.2.2 เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 (พ.ศ. 2540-2551) ส่วนใหญ่ เป็นการสอนความรู้ ความหมายของคำ สำนวน สุภาษิตไทย เพื่อให้เด็กนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง ในยุคที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทอง มีเทปจำนวน 16 เทปคิดเป็นร้อยละ 36.3 ที่มีการสอน คำ สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย พร้อมบอกความหมายและยกตัวอย่างประกอบ จากการศึกษาพบว่า ลักษณะเนื้อหาที่สอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยที่ตรงตามหลักสูตร มาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาของชาติ จำนวน 19 ข้อ จาก 30 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 63.33 จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ยุคขยายขยายความคิดสู่ ความยั่งยืนของรายการ เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการที่นำเสนอโดย เน้นการสอนเรื่องคำ สุภาษิตและคำพังเพย ร้อยละ 36.3 ด้านสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้าน ศิลปะ ดนตรี และกีฬา ร้อยละ 34.05 ด้านความรู้และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.51 ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 24.97 และด้านกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ร้อยละ 22.7

2.3 แก่นสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2552-2557)

2.3.1 รูปแบบรายการเจ้าขุนทอง

รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรกออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 18.00-18.15 น (พ.ศ. 2552-

2554) และช่วงที่สองออกอากาศทุกวันเสาร์เวลา 6.00-6.15 น (พ.ศ. 2555-2557) ในยุคที่ 3 เวลาออกอากาศลดลงเหลือ 15 นาที รูปแบบรายการจำเป็นต้องเปลี่ยนไป ช่วงรายการจาก 4 ช่วงเหลือ 3 ช่วง ยังคงลักษณะนิสัยของหุ่นหลักในรายการ และมีการเพิ่มหุ่นเสริม มีการลดเวลาช่วงเปิดรายการ และตัวเข้ารายการให้มีความกระชับ แต่ยังคงเนื้อหาของรายการ กลับไปเหมือนยุคแรกที่บางช่วงรายการไม่มีชื่อช่วงรายการและไม่มีภาพเข้าช่วงรายการ ช่วงแรกเป็นกล่าวทักทายผู้ชมรายการ พูดหรือแสดงตัวอย่างเพื่อเชื่อมโยงเข้าถึงเนื้อหาของรายการ ในช่วงที่สองเป็นการหมุนเวียนเนื้อหาสาระต่างๆ ที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอ ส่วนช่วงที่ 3 เป็นช่วงของนิทานอย่างเดียวน ในยุคที่ 3 นี้ใช้ภาพการ์ตูนหุ่นในรายการและโลโก้รายการเป็นตัวเข้าออกจากโฆษณา ในปี พ.ศ. 2554-2555 ใช้หุ่นและการขีดแสดงกิริยาอาการประกอบการเข้าออกรายการ และในปี พ.ศ. 2557 ใช้เปิดรายการโดยภาพการ์ตูนหุ่น หุ่นในยุคที่ 3 ไม่มีการพูดทักทายเด็กที่รับชมรายการในการเข้าออกช่วงรายการ ในส่วนเนื้อหาของรายการยังคงใช้หุ่นเป็นพิธีกร การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยเน้นย้ำ พบว่าส่วนใหญ่ใช้หุ่นพูดคุยเน้นย้ำสิ่งที่ต้องการจะสื่อสาร ในช่วงที่ 1 และ 2 ของรายการ โดยแบ่งเป็น 2 แบบคือ การพูดคุยเน้นย้ำถึงตัวรายการและการพูดคุยให้เด็กได้มีส่วนร่วม ในยุคนี้การเน้นย้ำถึงตัวรายการนับว่าเป็นเทคนิคสำคัญ เนื่องจากรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ส่วนใหญ่ไม่มีชื่อช่วง ผู้วิจัยพบว่า การพูดคุยให้เด็กได้มีส่วนร่วมโดยมีการดำเนินการ 3 แบบคือ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการคิดสร้อยชื่อรายการ การสอนหรือพูดกับเด็กที่ชมรายการให้คล้อยตาม และการถามเด็กให้ติดตามเพื่อการมีส่วนร่วมและการต่อยอด

ในยุคนี้ส่วนใหญ่ใช้หุ่นแสดงตัวอย่างอธิบายความหมายของคำและสำนวนไทย มักจะอยู่ในช่วงที่ 2 ของรายการและเป็นการต่อเนื่องมาจากช่วงแรกของรายการ

ภาพประกอบซึ่งอาจเป็นภาพจริง ภาพเคลื่อนไหว ภาพการ์ตูน และภาพวาด ล้วนเป็นสิ่งที่ขาดมิได้ในรายการเจ้าขุนทองที่มีการสอนเนื้อหาสาระด้านต่างๆ ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและสิ่งที่น่าสนใจ นอกจากการแสดงของหุ่นที่ไม่สามารถอธิบายได้

รายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ได้เน้นจุดเด่นในสมัยแรกของรายการมาประยุกต์เป็นเครื่องมือการสอนคือ เพลง ผู้วิจัยพบว่ารายการเจ้าขุนทองมีการใช้เพลงเป็นการสอนคิดเป็นร้อยละ 41.6 ของเทปตัวอย่าง การนำเพลงที่มีกราฟิกและเทคนิคการนำเสนอแบบเก่ามาประยุกต์ในรายการที่มีรูปแบบใหม่ที่มีความน่าสนใจ ที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าพัฒนาและความยืนยาวของรายการ

2.3.2 เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 (พ.ศ. 2552-2557) ส่วนใหญ่เป็นการสอนความรู้ ความหมายของคำ สำนวน สุภาษิตไทย เพื่อให้เด็ก ๆ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้ถูกต้อง และนำไปต่อยอดได้ จากการศึกษาเนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 พบว่า จากเทปตัวอย่าง 24 เทป มีจำนวน 13 เทปคิดเป็นร้อยละ 54.16 ที่มีการสอน คำ สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย พร้อมบอกความหมายและยกตัวอย่างประกอบ

ลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 ได้สอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยที่ตรงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและค่านิยมไทย มีจำนวน 11 ข้อ จาก 31 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 35.49

จากการวิเคราะห์เทปรายการเจ้าขุนทองจำนวน 24 เทปในยุคที่ 3 พบว่ามีการเน้นการสอนเรื่องคำ สุภาษิต และคำพังเพย ร้อยละ 54.16 ด้านความรู้และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 25 ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 20.8 และด้านสุนิสิย สุขภาพกายและสุขภาพจิต ร้อยละ 12.5 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงว่า รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการ

3. การออกแบบหุ่นในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก “รายการเจ้าขุนทอง”

หุ่นถือเป็นหัวใจหลักของรายการ โดยมีการออกแบบพัฒนา เรียนรู้ และปรับปรุงไปพร้อมกันกับผู้เซิต โดยมีการแบ่งเป็นการออกแบบทั้งด้านภายนอก การออกแบบภายใน และการต่อยอดหุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ยุค ประกอบด้วย ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2551 และยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง ปี 2552 – 2557 ดังนี้

3.1 การออกแบบหุ่นในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองปี (2534 – 2539)

ในยุคแรกการออกแบบหุ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นยุคของการเริ่มต้นในการสอน เริ่มต้นรายการ และการเริ่มต้นทำหุ่นมือเพื่อถ่ายทำในรูปแบบรายการโทรทัศน์ โดยที่หุ่นนั้นๆต้องเป็นหุ่นสัตว์ จึงมีการคัดเลือกสัตว์ประเภทต่างๆ และต้องมีความเป็นไทย มีความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะตัวละคร (Character) ของหุ่น มีชื่อไทย การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองนั้นนำเอาความเป็นไทยมามีส่วนในการออกแบบ เช่นการดำรงชีวิตของไทยในอดีตที่ต้องมีผู้ใหญ่ที่เป็นที่ปรึกษาและเคารพของคนที่อาศัยอยู่ การเคารพผู้ใหญ่ของคนไทย มารวมกับลักษณะของสัตว์ชนิดต่างๆ จึงกลายเป็นหุ่นลุ่มมะตูม ที่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ของรายการที่สอนภาษาไทยและเป็นที่เคารพของหุ่นตัวอื่นๆในรายการ หรือหุ่นเจ้าขุนทอง มาจาก รายการนี้ต้องการสอนภาษาไทย

เปรียบเสมือนหุ่นเจ้าขุนทองที่เลียนแบบภาษาคน และนำการเคลื่อนไหวของสัตว์ชนิดต่างๆ รวมทั้ง การเคลื่อนไหวกรีธาของคน ผสมออกแบบเป็นการเคลื่อนไหวการเชิดของหุ่นตัวนั้นๆ ดังนั้นหุ่นแต่ละ ตัวจะมีการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันรวมกับการส่งเสริมทางด้านเสื้อผ้าประจำตัวจะบ่งบอกถึงอุป ลักษณะของหุ่นตัวนั้นๆ เช่นฉนวนจะใส่เสื้อม่อฮ่อมเพราะฉนวนเป็นควายที่รักความพอเพียง เป็นต้น ซึ่ง การออกแบบทั้งภายนอกหุ่น และภายในหุ่น เมื่อถ่ายทำไปเรื่อยๆก็จะมีเรื่องการต่อยอดหุ่นเข้ามาโดย การออกแบบเหล่านี้จะสอดคล้องกับการเชิด และพากย์เสียงเพื่อให้ตัวหุ่นที่ออกแบบมานั้นมีชีวิต และมีตัวตน

การออกแบบภายนอกหุ่นสมัยแรกๆหน้าตาก็ไม่ได้สวย เนื่องจากมีการบิดเบี้ยวของ โครงสร้างหุ่นจากการใช้หุ่นเป็นองค์ประกอบหลักในการทำให้หุ่นมีชีวิตมีความหนา ความลึก แต่ก็จะมี เส้นที่ในการออกแบบโดยคงจุดเด่นของสัตว์แต่ละตัวออกมา และมีการหาอุปกรณ์นำมาประกอบกับ ตัวหุ่นเพื่อเสริมสร้างลักษณะตัวละครให้เด่นชัดและเข้ากับเนื้อหารายการ เช่น หุ่นลุงมะตูมที่ต้องใส่ แวนตลอดเวลานี้เนื่องจากอ่านหนังสือเอาความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้เด็กๆที่ดูรายการ ในความรู้เรื่อง ภาษาไทย เป็นต้น จากการทำทีมงานได้เชิดได้ทำมันทำให้มีการพัฒนาเกิดขึ้น เกิดการเรียนรู้ไปพร้อม กับการเชิด ในขณะเดียวกันคนเชิดก็ได้เรียนรู้ที่จะรู้จักหุ่น จากการใช้งานที่บ่อยครั้งจึงจำเป็นต้องมี การปรับปรุงซ่อมแซมโดยมีการลองปรับเปลี่ยนวัสดุหรือการลองสิ่งใหม่ๆ รวมทั้งการออกแบบที่ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกันไปเรื่อยๆ ที่ยังคงไว้ซึ่งลักษณะตัวละคร และการซ่อมแซมปรับปรุงบ่อยครั้ง ทำให้มีการเปลี่ยนวัสดุหุ่นจากหุ่นเป็นโฟมและฟองน้ำ ที่มีลักษณะการคงตัว และการคืนตัวที่ดีกว่า นอกจากด้านวัสดุและรูปร่างของตัวหุ่นแล้ว ยังมีการออกแบบทางด้านเสื้อผ้าของหุ่น โดยแบ่งเป็นชุด ประจำตัวของหุ่นแต่ละตัว และชุดที่แต่งเพื่อให้เข้ากับฉาก เนื้อหา และสถานการณ์ที่นำเสนอ รวมทั้ง มีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ มาตกแต่งหุ่นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและบทบาทที่ได้รับ เช่นการ แต่งเติม หนวด เครา การใช้พลาสติกปิดแผล เป็นต้น

การออกแบบหุ่นภายใน คือการออกแบบอุปลักษณะนิสัย ความรู้สึก นึกคิดอย่าง ชัดเจน รวมทั้งการตั้งชื่อที่สอดคล้องกับหุ่นประเภทของสัตว์ต่างๆ ซึ่งในยุคแรกนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ในการออกแบบลักษณะอุปนิสัยหุ่นที่ต้องชัดเจนเพื่อเด็กที่รับชมจะสามารถรับรู้ และจะเป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินเรื่องที่ใช้นั้นมือแสดงทั้งรายการ ทางผู้ผลิตจึงได้ออกแบบลักษณะนิสัยของหุ่นแต่ละตัว นั้นจะคงอยู่ตลอดทุกช่วงรายการเพื่อแสดงความชัดเจนทางด้านลักษณะนิสัย ไม่ว่าจะป็นพิธีกร หรือ บทบาทการแสดงในช่วงนิทาน ซึ่งบทเหล่านั้นจะถูกคัดเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะตัวละครหุ่นตัว นั้นๆ โดยจะมีการแบ่งหุ่นที่ดี และหุ่นที่มีนิสัยไม่ดี เพื่อไว้เป็นการแสดงตัวอย่างและการแสดงความคิด และไว้ใช้ในการสอนเปรียบเทียบให้เด็กที่ชมรายการรู้ถึงผลของการกระทำ สิ่งที่ควรกระทำ และสิ่งที่ ควรเลียนแบบ โดยสามารถสอดแทรกได้ทุกช่วงรายการ จากคำพูด การแสดงของหุ่นที่มีลักษณะนิสัย เฉพาะตัวที่คงไว้ตลอดรายการ

การต่อยอดหุ่น ซึ่งในยุคแรกนี้มีการพัฒนาต่อยอดหุ่นหลักในรายการ ให้เป็นหุ่นมือ ตุ๊กตาทั้งหมดอีก 1 ชุด ประกอบด้วย หุ่นขนอลอย หุ่นเหยิน หุ่นหางดาบ หุ่นฉงน เพื่อใช้แสดงใน 2 กรณี คือ 1. เพื่อให้แสดงในวัยเยาว์ของหุ่นตัวนั้นๆ 2. เพื่อแสดงเป็นหุ่นตุ๊กตาในห้องนอนของเป็ดน้อย เพราะนิทานบางเรื่องเกิดที่ห้องนอนของหุ่นเป็ดน้อย นอกจากนี้มีการต่อยอดการทำหุ่นในรายการ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาโดยการใช้วัสดุจริงนั้นๆ มาเขียนหน้าเขียนตา โดยอาศัยการขีด และพากย์เสียงให้มันมีอารมณ์ความรู้สึก

การพากย์เสียง รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการที่สอดแทรกสาระความรู้โดยการสอน น้ำเสียงจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กตั้งใจฟังแม้จะพูดถึงเนื้อหา ความรู้ ที่จะให้มาสนใจไม่น่าเบื่อ และทำให้เด็กจดจำและรู้จักตัวละคร จึงต้องมีการออกแบบเสียงให้เข้ากับตัวหุ่น และเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง หุ่นแต่ละตัวเพื่อใช้ในการดึงดูดเด็กเนื่องจากเสียงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของหุ่นแต่ละตัวจะทำให้เด็กจำได้ว่าเสียงของหุ่นตัวไหน รวมทั้งการออกแบบการใช้เสียงสูงเสียงต่ำแสดงถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และคนไหนเป็นคนพากย์เสียงตัวไหนต้องเป็นตัวนั้น ไม่สามารถเปลี่ยนคนได้ เนื่องจากจังหวะการพูด การหยุดหายใจ การออกเสียง การเว้นวรรค น้ำเสียง โทนเสียง เป็นสิ่งที่คนดู สังเกตและจดจำแล้วยังมีผลต่อคนขีดหุ่นตามเสียงตัวละครนั้นๆ การพากย์เสียงพร้อมกับการขีดหุ่น นั้นเป็นสิ่งที่รายการหลีกเลี่ยงซึ่งจะทำเฉพาะในตอนที่ต้องการสัมภาษณ์แขกรับเชิญเท่านั้น โดยปกติแล้วการพากย์เสียงจะเสร็จเรียบร้อยก่อนจะนำเสียงที่อัดไว้ไปเปิดและขีดหุ่นตามในห้องสตูดิโอของ สถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7

การขีดหุ่น เป็นการต่อยอดจากการออกแบบหุ่นที่ถูกออกแบบมาแล้วทั้งภายนอก และภายใน การขีดหุ่นก็เป็นการสานต่อทำให้หุ่นมีบุคลิก และความสมจริงดูมีชีวิต โดยการขีดหุ่น ของรายการเจ้าขุนทองจะมีการออกแบบการขีด หรือการเคลื่อนไหวของหุ่นให้สอดคล้องกับลักษณะ ตัวละครของหุ่นที่ออกแบบไว้ควบคู่ไปกับชนิดประเภทของสัตว์ที่หุ่นนั้นๆ เป็น และการผสมผสานการ เคลื่อนไหวของคนเพื่อให้เป็นมาตรฐานในด้านการเข้าใจและการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นหุ่น แต่ละตัวก็จะมีบุคลิกที่ไม่เหมือนกัน โดยแบ่งเป็น การขีดเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวหุ่น ละคร เป็นการแสดงออกที่ต้องใช้ภาษากายมาช่วยในการบ่งบอกความรู้สึก และการขีดเพื่อแสดง ความสมจริงในรายละเอียดที่สอดคล้องกับเนื้อหารายการเพื่อความต่อเนื่องของรายการ

3.2 การออกแบบหุ่นในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551)

ในยุคที่ 1 นั้นเป็นยุคของการเริ่มต้นในการลองผิดลองถูกกับรายการหาจุดที่ลงตัว ที่สุดของรายการสำหรับทุกๆ ด้าน ดังนั้นในยุคที่ 2 นี้ก็มีการพัฒนา การออกแบบหุ่น การเพิ่มหุ่นที่มา จากผู้สนับสนุนรายการ การเพิ่มขึ้นของบทบาทของคนเข้ามาสอนแทนหุ่นในบางช่วงในรายการ ทำ

ให้หุ่นหลักของรายการเจ้าขุนทองมีการลดลดบทบาทลง แต่ยังคงไว้ถึงลักษณะนิสัยของหุ่นเอกลักษณะในการขีดและเสียงพากย์ ทั้งคนขีด คนทำหุ่น และคนพากย์ก็ได้รู้ถึงความเหมาะสมและความลงตัวของหุ่นแต่ละตัว เพราะมีผลมาจากทางตลาด การเกิดขึ้นของสโมสรเจ้าขุนทอง พร้อมการเข้ามาของผู้สนับสนุนรายการ ทำให้เป็นยุคของความรุ่งเรืองของรายการ การออกแบบหุ่นภายนอก และการออกแบบหุ่นภายใน

การออกแบบหุ่นภายนอกนั้นมีการพัฒนาความลงตัวความสวยงามของหุ่นให้หน้าตาของหุ่นมีลักษณะสมส่วน ดังนั้นหุ่นแทบทุกตัวในรายการมีการเปลี่ยนหุ่นใหม่มีการพัฒนารูปร่างหน้าตา รวมถึงลักษณะภายนอกให้ดูมีรูปทรงมากยิ่งขึ้นซึ่งยังคงไว้ถึงลักษณะอุปนิสัยตัวละครหุ่น นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มหุ่นที่เป็นผลมาจากผู้สนับสนุนรายการ คือ หุ่นผึ้งมีมที่มีส่วนร่วมในการสอนและการแสดงในนิทาน พร้อมนำเพื่อนหุ่นกระต่ายอีก 3 ตัว ชื่อ โลดเต้น ลำนำ และไลลา หุ่นวิลเลียม เป็นหุ่นหอยทากที่มีบทบาทในปี 2542 ที่มีช่วงรายการของตัวเองคือช่วงภาษาธรรมชาติ หุ่นกิงก้าและหุ่นกังก้า เป็นหุ่นกิงก้า และหุ่นมังกรที่มาสอดแทรกอยู่ในช่วงต่างๆของรายการ และในปี 2548 มีการเกิดขึ้นของหุ่นคนที่ได้รับความเอื้อเฟื้อจากธรรมสภาได้ส่งหุ่นนักแสดงหนุ่มสาวที่แสดงในนิทานธรรมชาติมาร่วมแสดง ทำให้ในยุคนี้เกิดความหลากหลายทางรายการ ทั้งช่วงรายการที่เกิดขึ้นใหม่ นิทานจากประเทศต่างๆ เนื่องจากความหลากหลายทางบทบาท ส่งถึงความหลากหลายทางด้านเสื้อผ้าและอุปกรณ์ประกอบด้วยเช่นกัน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายยังแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของหุ่นได้ แต่การออกแบบภายในนั้นไม่ควรเปลี่ยน

การออกแบบหุ่นภายใน การออกแบบภายในถึงอุปลักษณะนิสัยของหุ่นนั้นไม่เปลี่ยนเนื่องจากในยุคแรกของรายการนั้นได้ปูพื้นฐานของลักษณะนิสัยของหุ่นแต่ละตัวไว้ เด็กที่รับชมรายการจะจดจำเสมือนรู้จักนิสัยของหุ่นแต่ละตัวได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในยุคนี้จะเป็นการคงไว้และส่งเสริมด้วยบท และเนื้อหารายการที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับอุปลักษณะนิสัยของหุ่นแต่ละตัว ซึ่งการออกแบบการแสดงของหุ่นที่เป็นตัวของตัวเองในทุกช่วงของรายการในยุคแรกนั้นส่งผลเป็นข้อดีถึงในยุคนี้คือหุ่นในรายการสามารถสลับหมุนเวียนหรือสลับบทบาทในการสอนได้โดยคงเอกลักษณ์ของหุ่นแต่ละตัวเอาไว้ และอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถสลับกันได้คือการสลับตัวหุ่นในการเล่นบทเดียวกันที่ต้องแสดงถึงแต่ละช่วงวัยของตัวละคร

การพัฒนาต่อยอดซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลจากการตลาด เช่น หุ่นมาสคอตเพื่อไปโชว์ตัวเวลาสโมสรเจ้าขุนทองไปร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ และจากผู้สนับสนุนรายการที่นำหุ่นแบบใหม่ๆ เข้ามาในรายการ

การพากย์เสียงซึ่งจากการออกอากาศที่มีความถี่ถึง 5 วันต่อสัปดาห์ ทำให้คนขีดและคนพากย์สามารถจดจำและสร้างบุคลิกลักษณะตัวละครในการพูด โดยหุ่นแต่ละตัวจะมีคำพูดที่ติดปากที่เป็นเอกลักษณ์ของหุ่นแตกต่างกัน เป็นการสร้างลักษณะนิสัยของหุ่นไปในตัว การพากย์ใน

ยุคนี้เน้นมีการพัฒนาทางด้านเทคนิคชัดเจนขึ้น เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา โดยเนื้อหา รายการที่มีความเป็นสากลจากนานาประเทศ จึงมีการพากย์เสียงที่มีการใช้คำที่บ่งบอกถึงประเทศ นั้นๆ หรือคำจากประเทศนั้นๆ เพื่อสนับสนุนเรื่องราวและเป็นการสอนไปในตัว เทคนิคการใช้เสียง เพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก เพื่อส่งเสริมการแสดงของตัวหุ่นเพื่อความสมจริงเนื่องจากหุ่นมี หน้าเดียวจริงต้องอาศัยการใช้เสียงเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึก และเทคนิคการใช้เสียงเพื่อความ ต่อเนื่อง เนื่องจากตัวหุ่นสามารถเปลี่ยนบทบาทแทนได้ แต่เสียงพากย์ไม่สามารถเปลี่ยนได้ พากย์ เสียงตัวไหนก็คือตัวนั้น ซึ่งทำได้เพียงการตัดเสียงให้เข้ากับเหตุการณ์และเนื้อเรื่องต่างๆ

การเชิดหุ่นในยุคที่ 2 นี้มีการคงเทคนิคและวิธีการเชิดที่ได้เรียนรู้และจดจำการ เคลื่อนไหวของหุ่นแต่ละตัวที่สร้างไว้ในยุคแรก พร้อมมีการพัฒนาต่อยอดให้เป็นรูปแบบชัดเจนยิ่งขึ้น โดยแบ่งเป็น การเชิดเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกของหุ่น โดยออกแบบอย่างละเอียดถึงการแสดงออก ทางอารมณ์ของคนผสมกับการเคลื่อนไหวของลักษณะภายนอกของสัตว์ชนิดต่างๆ ในหุ่นแต่ละตัว การเชิดเพื่อแสดงการเน้นย้ำหรือบอกอุปนิสัยของตัวละคร ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่บ่งบอกแสดงถึง ลักษณะนิสัยตัวละครแต่ละตัวทำให้หุ่นมีตัวตน และเป็นที่จดจำของคนดู และการเชิดเพื่อเล่น และ เรียกความสนใจกับผู้ชม ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่อดึงดูดให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการแสดงโดยการเชิด เล่นกับกล้อง

3.3 การออกแบบหุ่นในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง(พ.ศ. 2552 – 2557)

ในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของรายการโทรทัศน์รายการเจ้าขุนทองซึ่งแต่เดิม ผลิตโดยบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด เปลี่ยนมาเป็นบริษัท ผองผล จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบขั้นตอน การผลิตทั้งหมด โดยไม่มีการตลาดและผู้สนับสนุนรายการเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีการเปลี่ยนแปลงใน ด้านระยะเวลาที่ออกอากาศลดลง และช่วงเวลาในการออกอากาศที่เหลือเพียง 1 วันต่อสัปดาห์ แต่ ด้วยพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่ลดความยุ่งยากในขั้นตอนการผลิตและส่งผลให้รายการดูทันสมัย ขึ้น การออกแบบหุ่นในรายการในยุคนี้นี้ได้คงไว้ซึ่งคุณลักษณะที่ถูกรักษาและพัฒนาขึ้นในยุคที่ 2 และยังมีการต่อยอดในการปรับปรุงหุ่นหลักในรายการ และมีการเกิดหุ่นใหม่ๆของรายการ

ด้านการออกแบบภายนอกนั้น มีการปรับเปลี่ยนหุ่นให้ดูทันสมัยแบบเดียวกับในยุคที่ 2 และมีการผลิตหุ่นใหม่ในรายการซึ่งส่วนใหญ่จะเข้ามาแสดงอยู่ในช่วงนิทาน แต่สิ่งที่สำคัญในการ เปลี่ยนแปลงในยุคนี้ คือด้านเสื้อผ้าของหุ่น มีการเปลี่ยนแปลงการออกแบบชุดประจำตัวของหุ่นหลัก ในรายการให้มีความพัฒนาและมีความเป็นสากลมากขึ้น และเสื้อผ้าที่หุ่นใช้ใส่แสดงนิทานเพื่อให้สม บบบทบาทนั้นๆมีความหลากหลายเหมือนในยุคที่ 2 แต่มีการพัฒนาทางด้านเทคนิคการนำเสนอคงไว้ และเพิ่มเติมจากยุคที่ 2 คือ การใช้เสื้อผ้าเป็นส่วนประกอบการเล่าเรื่องในช่วงนิทาน เสื้อผ้าเป็น มากกว่าอุปกรณ์ประกอบ สามารถนำมาเป็นส่วนในการเล่าเรื่อง การพูดและการแต่งตัวหุ่นเพื่อบอก

แหล่งที่มาของนิทาน เป็นการแต่งตัวให้เข้ากับเนื้อเรื่อง และการแต่งตัวของหุ่นมีความหมายถึงความแตกต่างทางด้านฐานะ การแต่งตัวบ่งบอกถึงฐานะความเป็นอยู่ของตัวละครเพื่อเสริมความแตกต่างให้กับเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ยังคงไว้เรื่องการใช้อุปกรณ์แต่งหุ่นให้เข้ากับบทบาท เวลา และเนื้อหา โดยการเติม หมวด เศรา รวมทั้งการแต่งหน้าเพื่อบ่งบอกเพศ การออกแบบภายนอกนั้นยังคงมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งคงไว้ และพัฒนาเพิ่มเติมแต่การออกแบบภายในนั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด

ด้านการออกแบบภายใน คือ อุปลักษณะนิสัย ที่ยังคงต้องคงไว้เพื่อเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวหุ่นแต่ละตัว ที่ต้องนึกถึงคนดูที่ติดตามรายการ และคนดูที่เพิ่งชมรายการต้องเข้าใจ และจดจำอุปลักษณะนิสัยหุ่นไปได้พร้อมๆกัน ซึ่งบทในรายการนั้นจะเป็นตัวส่งเสริมและแสดงออกถึงอุปลักษณะนิสัยของหุ่นนั้นๆ โดยผ่านจากการขีดและการพากย์ตามเนื้อหารายการ และเพื่อส่งเสริมตัวเนื้อหารายการ

ในยุคที่ 3 นี้ผู้วิจัยได้พบถึงการนำเนื้อหารายการที่เคยออกอากาศไปแล้วนำมาถ่ายทำใหม่โดยคงเนื้อหาเดิมไว้ แต่มีการต่อยอดหุ่นโดยการผลิตหุ่นใหม่แทนหุ่นตัวเดิม ซึ่งมีรูปร่างที่ทันสมัยขึ้น แต่ยังคงไว้ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละคร โดยใช้การพากย์เสียงและการขีดหุ่นใหม่

ถึงแม้ในยุคที่ 3 จะเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านการถ่ายทำ แต่เนื่องจากทีมงานจากทางบริษัท ผงผล จำกัด นั้นเป็นทั้งผู้พากย์ ผู้ขีดและออกแบบหุ่นมาตั้งแต่เริ่มรายการอยู่แล้วนั้น จึงไม่มีปัญหาทางด้านการพากย์เสียงตัวละคร ยังคงใช้เทคนิคในการพากย์เพื่อเน้นย้ำการกระทำในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของหุ่นที่การขีดไม่สามารถทำได้หรือส่งเสริมให้การขีดนั้นชัดเจนมากยิ่งขึ้น การขีดและการพากย์เสียงนั้นเป็นสิ่งที่ค่อยส่งเสริมกันและกัน ในเทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา และเทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก ในยุคนี้มีหุ่นสัตว์เกิดขึ้นหลายตัวจึงมีการออกแบบการใช้เสียงพากย์เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ รู้ทันที่ว่าเป็นเสียงของหุ่นตัวใด และเป็นการกระตุ้นเด็กให้เกิดจินตนาการ ผู้พากย์จึงใช้การเลียนเสียงร้องของหุ่นสัตว์ชนิดนั้นๆก่อนการพูดบทของตัวละครหุ่น ซึ่งก็ส่งผลต่อผู้ขีดที่ต้องเกิดการเรียนรู้ในการขีดหุ่นเพิ่มขึ้น

การขีดหุ่นในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากจากการเปลี่ยนสถานที่ถ่ายทำจากในสตูดิโอของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นในห้องของบริษัท ผงผล จำกัด ซึ่งมีขนาดฉากที่เล็กลง และลดจำนวนกล่องเหลือ 1 ตัว จากแต่ก่อน 3 ตัว ฉากมีขนาดเล็กลงและเป็นแบบนั่งขีด จึงทำให้ผู้ขีดหุ่นขยับเคลื่อนไหวตัวไม่ค่อยสะดวก แต่ก็มีข้อดีในการมองมอร์นิเตอร์ได้อย่างชัดเจนเพราะอยู่ใกล้จึงได้ประสิทธิภาพเรื่ององค์ประกอบภาพ แต่ด้วยฉากที่ไม่ใช่ฉากจริงเหมือนในยุคแรกและยุคที่ 2 เพราะใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ตัดต่อแทน จึงเหลือเพียงแค้โต๊ะกับฉากหลังที่วางอยู่ อาจทำให้คนขีดไม่มีอารมณ์ร่วมเท่ากับฉากจริงแบบแต่ก่อน และด้วยกล่องที่เหลือเพียงตัวเดียวนั้นก็ต้องมีการหยุดเพื่อเปลี่ยนขนาดภาพหรือมุมภาพบ่อยว่าใน 2 ยุคแรก อาจมีผลต่ออารมณ์ความต่อเนื่องของคนขีด แต่ก็แลกได้มาด้วยมุมมองที่หลากหลายขึ้นและเทคนิคภาพที่ทันสมัยขึ้น ดังนั้นผู้ขีดต้องใช้ความ

ชำนาญในการเชิดค้อยข้างมาก ถึงมีการเปลี่ยนแปลงในขั้นตอนการเชิด แต่เทคนิคต่างๆที่ได้จากใน 2 ยุคแรกก็ยังคงไว้ เช่น การเชิดเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกของหุ่นซึ่งทีมผู้เชิดได้ออกแบบอุปลักษณะนิสัยของหุ่น และการเคลื่อนไหวของหุ่นแต่ละตัว การเชิดเพื่อแสดงความสมจริงในการแสดงที่ทีมงานต้องออกแบบการเคลื่อนไหวของสัตว์ต่างๆไปใช้ในหุ่นชนิดนั้นๆ การเชิดเพื่อแสดงความต่อเนื่องเพราะการใช้กลิ้งตัวเดียวจึงต้องจดจำการกระทำต่างๆของหุ่นให้มีความต่อเนื่องในข้อถัดไป แต่สิ่งที่หายไปจากยุคที่ 2 การเชิดที่เล่นกับคนดูแต่เปลี่ยนไปใช้เทคนิคในการใช้มุมกล้องต่างๆ และใช้เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำในยุคที่เทคโนโลยีได้พัฒนาถึงการใช้มือของคนมีส่วนในการเล่าเรื่องเล่นกับหุ่น ซึ่งเสมือนว่าหุ่นนั้นสามารถแตะต้องได้ มีตัวตน

4. เทคนิคในการนำเสนอรายการเจ้าขุนทอง

จากการศึกษาเทปรายการเจ้าขุนทองในปี 2534 - 2557 ได้แบ่งเทคนิควิธีการด้านต่างๆของรายการออกเป็น 3 ด้าน คือ เทคนิครูปแบบรายการ เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ และเทคนิควิวัฒนาการเทคโนโลยี

4.1 เทคนิคในการนำเสนอรายการในยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองในปี 2534 - 2539

ในยุคแรกนี้เป็นยุคของการลองผิดลองถูกของรูปแบบรายการจึงมีการปรับเปลี่ยนจนกว่าจะถึงจุดที่ลงตัว แต่รูปแบบรายการในยุคนี้เป็นเอกลักษณ์ทางด้านมีการกำหนดธีมของในแต่ละเทปซึ่งทุกช่วงของรายการจะอยู่ภายในธีมเดียวกัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทคนิครูปแบบรายการในยุคแรกนี้

ในด้านเทคนิคและรูปแบบผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2534 - 2539 ซึ่งปัจจัยที่ประสบความสำเร็จของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กนั้นมีทั้งหมด 13 ข้อ โดยเมื่อนำมาวิเคราะห์กับเจ้าขุนทองในยุคแรกนี้พบว่ามีข้อที่ตรงกันถึง 10 ข้อ คือ 1.ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง ซึ่งในรายการเจ้าขุนทองใช้เทคนิคเสียง Voice over เป็นเสียงผู้หญิง และแขกรับเชิญที่เข้ามามีส่วนร่วมในยุคแรกนี้ทั้งหมดเป็นผู้หญิง 2.มีเด็กอยู่ในรายการซึ่งในยุคแรกนี้เด็กที่มีส่วนร่วมในรายการคือแขกรับเชิญและเด็กๆจากโรงเรียนหรือที่บ้านที่เข้ามาร่วมแสดงต่างๆในรายการ 3. ใช้หุ่นมือดำเนินเรื่องราวซึ่งรายการเจ้าขุนทองเป็นรายการที่ใช้หุ่นมือเป็นหลักในการแสดงทั้งหมด 4.ใช้เสียงประกอบที่แปลกใหม่โดยเฉพาะเสียงร้องของสัตว์ 5.มีการใช้ภาพการ์ตูนอนิเมชันอยู่ในปลายยุคแรกในช่วงเข้ารายการ 6.การตัดภาพในการเปลี่ยนกล้อง แต่รายการเจ้าขุนทองใช้เทคนิคการเปลี่ยนภาพแบบ Fade และ Dissolve โดยการซ้อนภาพเพื่อเปลี่ยนฉากซึ่งใช้รูปแบบต่างๆร่วมด้วย 7.การใช้เสียงดนตรีในการสอนซึ่งทางรายการมีการแต่งเพลงต่างๆเพื่อใช้ใน

การสอนเด็กๆ เพื่อถ่ายแต่การจดจำ 8. จังหวะในการจัดแบ่งแต่ละช่วงของรายการในยุคแรกนี้ในหนึ่งเบรกของรายการมีบางครั้งที่มี 2 ช่วงในเบรกเดียว 9. การกระทำอะไรซ้ำๆ เพื่อให้เด็กที่รับชมเกิดความคุ้นเคย 10. การใช้คำพูดต่างๆ ในรายการ ออกแบบให้มีสัมผัสคล้องจองกันซึ่งในยุคแรกส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะบทเพลงต่างๆ ที่สอนเด็กๆ ส่วนที่แตกต่างกัน 3 ข้อที่ไม่พบในตัวอย่างรายการในยุคแรก คือ 1. เทคนิคการเปลี่ยนเสียง โดยการที่เสียงที่เคยได้ยินมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงใหม่ๆ 2. การใช้เสียงหัวเราะเป็นเสียงประกอบ 3. การใช้เสียงปรบมือ เสียงแสดงความดีใจเป็นเสียงประกอบ นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) ยังบอกถึงส่วนปัจจัยที่ทำให้เด็กมีความสนใจในรายการโทรทัศน์น้อยลงแต่มีปรากฏอยู่ในรายการเจ้าขุนทองในยุคแรกนี้ ได้แก่ 1. การใช้เทคนิคในการเคลื่อนกล้องในลักษณะที่ไม่มีการตัดภาพซึ่งในรายการเจ้าขุนทองในยุคแรกนี้มีการใช้เทคนิคการ Zoom In Zoom Out และการแพนกล้องอยู่บ่อยครั้งเนื่องจากกล้องที่ถ่ายทำมีจำนวน 3 ตัว 2. ภาพการ์ตูนที่ไม่มีการเคลื่อนไหวเนื่องจากในยุคแรกของรายการเจ้าขุนทองนั้นยังไม่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีจึงมีการใช้ภาพการ์ตูนแบบไม่มีการเคลื่อนไหวในการประกอบการสอนหรือยกตัวอย่างเมื่อได้เทคนิครูปแบบที่ถูกต้องออกมาอย่างดีแล้ว ก็เข้าสู่เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ

เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ โดยในยุคแรกนี้ถ่ายทำในสตูดิโอของช่อง 7 ทีมงานของช่อง 7 ทำหน้าที่ในการกำกับถ่ายทำและตัดต่อ ทีมงานของบริษัท ผงผล จำกัด มีหน้าที่จัดทำฉาก ทำหุ่น เชิดหุ่นและพากย์เสียง เนื่องจากฉากของสตูดิโอของช่อง 7 นั้นมีขนาดใหญ่ฉากจึงมีขนาดใหญ่ส่งผลต่อการเชิดที่สามารถทำการเคลื่อนไหวได้ดีแต่ก็มีข้อเสียในเรื่องของการมองเห็นเช่นกัน การที่ถ่ายทำด้วยกล้อง 3 กล้องจึงมีความต่อเนื่องและสามารถเล่นการเคลื่อนไหวกล้องได้ องค์ประกอบภาพในรายการเจ้าขุนทองยุคนี้เน้นจุดกลางภาพเป็นสำคัญแต่องค์ประกอบภาพของรายการเจ้าขุนทองนั้นจะมีพื้นที่เหนือหัวของหุ่นมากเกินไปเนื่องจากต้องถ่ายไม่ให้ติดฉากกลางและด้วยความที่ฉากใหญ่ ทำให้หุ่นดูไม่เป็นจุดเด่นในจอภาพเท่าที่ควร แต่ในการจัดวางองค์ประกอบภาพของช่อง 7 นั้นก็มีการออกแบบภาพให้มีมิติเชิงลึก ทำให้ภาพที่ปรากฏมีความสวยงามน่าสนใจและเป็นการนำสายตาผู้ชมไปถึงจุดที่ผู้ออกแบบต้องการที่จะนำเสนอโดยอาศัยความใหญ่ของฉาก มุมกล้อง และการเชิดเป็นองค์ประกอบหลักในการเกิดภาพที่มีมิติ ซึ่งในยุคนี้เทคโนโลยียังไม่พัฒนาที่จะทำกราฟิกหรือ เอฟเฟกต์ในขั้นตอนการตัดต่อที่ซึ่งมีขีดจำกัด ดังนั้นเทคนิคประกอบรายการต่างๆ จึงจะทำในขั้นตอนการถ่ายทำเลยจะเป็นการประหยัดเวลาและรวดเร็ว แต่การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีก็เริ่มมีการพัฒนามากขึ้นเช่นกัน

เทคนิควิวัฒนาการเทคโนโลยีซึ่งมีพัฒนาการอยู่ในพื้นฐานที่เรียบง่ายยังไม่ซับซ้อนซึ่งมีการใช้อยู่ใน 2 ส่วนของรายการคือ ใช้ในการนำเสนอรูปแบบรายการในช่วงแรกของรายการซึ่งมีการพัฒนาการทางด้านการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ให้เห็นเด่นชัด และใช้ในการส่งเสริมเนื้อหาใน

รายการในช่วงต่างๆ รวมทั้งช่วงนิทานที่เริ่มมีวิวัฒนาการของเทคโนโลยีใช้เทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์แทนอุปกรณ์ประกอบฉากบางประเภท

4.2 เทคนิคในการนำเสนอรายการในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551)

ในยุคที่ 2 นี้มีความลงตัวทางด้านเทคนิคการนำเสนอรายการมากขึ้นกว่าในยุคแรก โดยมีการแบ่งช่วงรายการที่ชัดเจน เนื่องจากการเข้ามาของผู้สนับสนุนรายการจึงทำให้เกิดช่วงรายการใหม่ และหุ่นใหม่ๆ เข้ามาทำให้รายการเกิดความหลากหลาย มีการเน้นถึงการมีส่วนร่วมของเด็กในรายการมากยิ่งขึ้น มีการพัฒนาเนื้อหาการสอนแต่ละช่วงรายการ ยุคนี้รายการเกิดความหลากหลายลึกซึ้งขึ้นทั้งทางเนื้อหา รูปแบบ ทั้งจากตัวรายการเอง และผู้สนับสนุนรายการโดยมีปัจจัยคือเวลาในการออกอากาศที่เปลี่ยนแปลง ทำให้ทุกอย่างก็ต้องปรับตามไป

ในด้านเทคนิคและรูปแบบผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2540 – 2551 ซึ่งปัจจัยที่ประสบความสำเร็จของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กนั้นมีทั้งหมด 13 ข้อ โดยเมื่อนำมาวิเคราะห์กับเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 นี้พบว่ามีข้อที่ตรงกันถึง 11 ข้อคือ 1.ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง ซึ่งช่วงใหม่ที่เกิดขึ้นในรายการจะมีบทบาทของคนเข้ามาแทนหุ่นในรายการ ซึ่งคนที่เข้ามาเป็นพิธีกรในช่วงๆ ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงทั้งหมด 2.การมีเด็กๆ ในรายการในยุคนี้มีการเปิดโอกาสให้เด็กๆ จากทางบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมกับรายการมากขึ้นกว่าในยุคแรก 3.การใช้หุ่นเชิดมือเป็นตัวดำเนินเรื่องราวในรายการเจ้าขุนทอง ซึ่งในยุคนี้มีการปรับปรุงรูปร่างหน้าตาหุ่นใหม่ทั้งหมดเพื่อความเป็นมาตรฐานและเป็นสากล 4.เสียงประกอบที่แปลกใหม่ที่เด็กโดยเกิดขึ้นของช่วงรายการโดยมีสารคดีสัตว์จากต่างประเทศทำให้เด็กได้ยินเสียงสัตว์ในป่าที่ไม่สามารถรับฟังได้ในชีวิตประจำวัน 5.การพัฒนาการของเทคโนโลยีรายการเจ้าขุนทองจึงมีการนำอนิเมชันมาใช้ในช่วงต่างๆ ในรายการรวมทั้งช่วงที่เกิดขึ้นใหม่ 6.เทคนิคการตัดภาพเป็นเทคนิคการตัดเปลี่ยนภาพของกล้อง ซึ่งรายการเจ้าขุนทองนำมาใช้ผสมกับเทคนิคการ Fade และ Dissolve เป็นรูปต่างๆ ที่หลากหลาย 7.เสียงดนตรีจะทำให้เด็กเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตาม ในยุคนี้เริ่มมีการใช้เสียงดนตรีพื้นหลังค่อยข้างชัดเจนเพื่อในการกระตุ้นความตื่นเต้นหรือส่งเสริมการเล่าเรื่องโดยในยุคนี้มีการใช้เพลงที่ใช้เครื่องดนตรีสากล ซึ่งในยุคแรกส่วนใหญ่จะใช้เพลงที่เล่นจากดนตรีไทยเป็นส่วนใหญ่ 8.เสียงปรบมือ เสียงแสดงความดีใจพบได้ในรายการเจ้าขุนทองบางช่วงแต่ไม่ได้เกิดจากการตั้งใจทำเป็นเอฟเฟคแต่เกิดจากการแสดงของหุ่นตัวประกอบ 9.จังหวะในการจัดแบ่งแต่ละช่วงของรายการ ในยุคนี้ยังคงแบ่งเป็น 4 ช่วงเหมือนในยุคแรก แต่ในยุคนี้มีความหลากหลายทางด้านช่วงรายการและหุ่นใหม่ที่เกิดขึ้น 10.การกระทำอะไรซ้ำๆ เพื่อให้เด็กที่รับชมเกิดความคุ้นเคย ซึ่งเป็นเทคนิคในรายการ

เจ้าขุนทองใช้ในการสอนเด็กๆ ตั้งแต่ในยุคแรกเพื่อให้เด็กที่ชมรายการสามารถเข้าใจในความรู้ที่ได้รับ 11. การใช้คำพูดต่างๆ ในรายการ ออกแบบให้มีสัมผัสคล้องจองกัน ซึ่งเป็นเทคนิคการเล่าและสอนในยุคแรก และมาต่อยอดในยุคที่ 2 จึงเป็นจุดเด่นของรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ซึ่งมีการออกแบบคำพูดของหุ่นมีลักษณะคล้องจองกัน ส่วนที่แตกต่างกัน 3 ข้อที่ไม่พบในตัวอย่งรายการในยุคที่ 2 คือ 1. เทคนิคการเปลี่ยนเสียง โดยการที่เสียงที่เคยได้ยินมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงใหม่ๆ 2. เสียงปรบมือเสียงแสดงความดีใจ นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) ยังบอกถึงส่วนปัจจัยที่ทำให้เด็กมีความสนใจในรายการโทรทัศน์น้อยลงแต่มีปรากฏอยู่ในรายการเจ้าขุนทองในยุคแรกนี้ ได้แก่ การใช้เทคนิคในการเคลื่อนไหวกล้องในลักษณะที่ไม่มีการตัดภาพซึ่งในรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 นี้มีการใช้เทคนิคการ Zoom In Zoom Out และการแพนกล้องอยู่บ่อยครั้งเนื่องจากกล้องที่ถ่ายทำมีจำนวน 3 ตัวเหมือนในยุคแรก เนื่องจากเป็นเทคนิคการถ่ายทำของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เทคนิคการนำเสนอรูปแบบรายการในยุคนี้มีการพัฒนามากขึ้นกว่าในยุคแรกเพราะมีการเข้ามาของผู้สนับสนุนรายการทำให้รายการมีรูปแบบที่เป็นสากลที่หลายหลายจากช่วงรายการ เนื้อหา หุ่นต่างๆ ที่เกิดขึ้น

เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ ซึ่งรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้คงใช้วิธีการผลิตและขั้นตอนการผลิตแบบเดียวกับในยุคแรก คือ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นผู้ผลิตรายการแทบทั้งหมด ยกเว้นการเขียนบท อุปกรณ์ประกอบฉาก การเชิดและพากย์เสียง ซึ่งเป็นหน้าที่ของบริษัทผองผล จำกัด ซึ่งรูปแบบการถ่ายทำต่างๆ อาจจะไม่ได้แตกต่างจากยุคแรกมาก ยังคงใช้เทคนิคในขั้นตอนก่อนถ่ายทำเป็นวิธีหลักเพื่อลดเวลาและขั้นตอนในการตัดต่อเหมือนในยุคแรก แต่ก็จะมีเทคนิคที่พัฒนามากขึ้นกว่าในยุคแรก คือ เทคนิคการเล่นกับกล้องของตัวหุ่น เทคนิคการใช้ลูกเล่นในการเล่นกับตัวหุ่น ฉากที่มีความหลากหลายและมีการออกแบบใหม่เพื่อความเป็นสากลและทันสมัย ซึ่งบางส่วนเกิดจากการพัฒนาของเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดเทคนิคใหม่ๆ

เทคนิควิวัฒนาการเทคโนโลยีในยุคนี้มีการพัฒนาอย่างมากกว่าในยุคแรก สังเกตได้จากช่วงเปิดรายการ และช่วงเข้ารายการต่างๆ จะมีการใช้เทคนิคทางด้านเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทอย่างมากและในยุคนี้เป็นยุคของการเริ่มต้นการใช้เทคนิค Chroma key ซึ่งเข้ามาใช้ครั้งแรกในรายการเมื่อปี 2545 เป็นเทคนิคที่ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทางด้านพัฒนาการของรายการเจ้าขุนทองที่นำมาใช้ในทุกช่วงรายการ

4.3 เทคนิคในการนำเสนอรายการในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2552 – 2557)

เทคนิคการนำเสนอรูปแบบรายการในยุคนี้มีการปรับเปลี่ยนอย่างมากทั้งจากการเปลี่ยนผู้ผลิตรายการซึ่งเป็นเป็นทางบริษัท ผงผล จำกัดเป็นผู้รับผิดชอบรายการทั้งหมด ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนวิธีการผลิต การลดบทบาทของผู้สนับสนุนรายการและเด็กที่เข้ามาร่วมในรายการ เป็นผลจากเวลาออกอากาศที่ลดลงเหลือเพียง 15 นาที ดังนั้นการนำเสนอรายการจึงต้องปรับลดลงเหลือเพียง 3 ช่วงรายการ

ในด้านเทคนิคและรูปแบบผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2552 – 2557 ซึ่งปัจจัยที่ประสบความสำเร็จของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กนั้นมีทั้งหมด 13 ข้อ โดยเมื่อนำมาวิเคราะห์กับเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 นี้พบว่าข้อที่ตรงกันถึง 9 ข้อ คือ 1.ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง การนำเสนอในรายการเจ้าขุนทองส่วนใหญ่ยังคงไว้ซึ่งการนำเสนอจากหุ่นต่างๆในรายการ แต่ถ้าสังเกตถึงการใช้เสียง Voice over แทนทุกครั้งจะเป็นเสียงของผู้หญิง 2.การใช้หุ่นเชิดมือเป็นตัวดำเนินเรื่องราว ซึ่งพัฒนาจากยุคแรกโดยมีการต่อยอดพัฒนาจากหุ่นสัตว์เป็นหุ่นคนที่มีปรากฏอยู่ในยุคที่ 2 แต่หุ่นคนในยุคที่ 2 นั้นจะมีบทบาทอยู่แค่ช่วงนิทาน ส่วนในยุคที่ 3 นี้มีการพัฒนามามีส่วนร่วมในการแสดงประกอบการสอนในช่วงต่างๆมากขึ้น 3.เสียงประกอบที่แปลกใหม่ที่เด็กไม่สามารถรับฟังได้จากในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีการพัฒนาจากยุคที่ 1 และ 2 ที่ใช้เสียงร้องสัตว์ในการสอนเนื้อหา แต่ในยุคที่ 3 นำเสียงร้องของสัตว์เป็นเสียงพากย์ของหุ่นใหม่ๆที่เกิดขึ้น เพื่อให้เด็กๆได้รู้ว่าเป็นเสียงของหุ่นตัวไหนพร้อมทั้งเรียนรู้ไปในตัว 4.การใช้ภาพตัวการ์ตูน ภาพเคลื่อนไหวเป็นส่วนหนึ่งของรายการซึ่งแตกต่างจากในยุคที่ 1 และ 2 เนื่องจากในยุคนี้ส่วนใหญ่เป็นเทคนิคอยู่ในส่วนประกอบของฉาก 5.เทคนิคการตัดเปลี่ยนภาพของกล้องซึ่งมีการปรากฏการใช้เทคนิคนี้มากขึ้นกว่าในยุคที่ 1 และ 2 เนื่องจากในยุคมีการใช้เทคนิคการตัดภาพเพื่อเป็นการเปลี่ยนขนาดและมุมกล้องมากขึ้นเพราะการเปลี่ยนภาพโดยการตัดภาพนั้นใช้เวลาน้อยเหมาะสมกับตัวรายการที่ถูกลดเวลาออกอากาศลงเหลือ 15 นาที ทุกอย่างจึงต้องปรับเปลี่ยนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น 6.เสียงดนตรีจะทำให้เด็กเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตาม ในยุคที่ 3 นี้จะนำเพลงเก่าๆซึ่งถ่ายทำในยุคที่ 1 และ 2 ที่มีเนื้อหาตรงกับที่สอนหรือพูดถึงมาเปิดให้เด็กได้ที่ชมรายการได้รับชม 7.จังหวะในการจัดแบ่งแต่ละช่วงของรายการ ซึ่งในยุคที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเนื่องจากระยะเวลาออกอากาศที่สั้นลงเนื้อหาหรือการนำเสนอต้องชัดเจน และกระชับมากขึ้น 8.การกระทำอะไรซ้ำๆ เพื่อให้เด็กที่รับชมเกิดความคุ้นเคยซึ่งเป็นเทคนิคการสอนของรายการเจ้าขุนทองที่คงไว้จนถึงในยุคที่ 3 นี้ 9.การใช้คำพูดต่างๆในรายการ ออกแบบให้มีสัมผัสคล้องจองกันเป็นเทคนิคการสอนเพื่อให้เด็กมี

เวลาในการเรียนรู้ และเข้าใจจนกลายเป็นเสน่ห์ของรายการเจ้าขุนทองที่คงไว้ถึงทุกวันนี้ ส่วนที่แตกต่างกัน 4 ข้อที่ไม่พบในตัวอย่างรายการในยุคที่ 3 คือ 1.การมีเด็กๆประกอบอยู่ในรายการในยุคนี้นั้นไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในรายการ รวมทั้งแขกรับเชิญเนื่องจากเวลาที่ถูกจำกัดในการออกอากาศ และความนิยมที่ลดน้อยลง 2.เทคนิคการเปลี่ยนเสียง โดยการที่เสียงที่เคยได้ยินมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงใหม่ๆ 3.เสียงหัวเราะเป็นเสียงประกอบ 4.เสียงปรบมือ เสียงแสดงความคิดเห็น ซึ่งตัวรายการยังคงไว้ซึ่งการไม่ใส่เสียงปรบมือ หรือเสียงร้องแสดงความคิดเห็นถ้าไม่ได้เกิดจากตัวหุ่นกระทำหรือเกี่ยวข้อง

เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำจากพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีซึ่งสามารถตอบสนองในรูปแบบเทคนิคการนำเสนอที่ทันสมัยจึงลดบทบาทของเทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำคงเหลือแค่การเซต และการจัดฉากบนโต๊ะหน้าหุ่น โดยเทคนิค Chroma Key ได้เข้ามามีบทบาทในด้านฉากและเทคนิคประกอบรายการแทบทั้งหมด ซึ่งในยุคนี้มีเทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำที่แปลกใหม่กว่าในยุคที่ 1 และ 2 คือมีการใช้มือของคนเข้าไปมีส่วนเล่นกับหุ่น

วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีโดยเป็นการพัฒนาต่อยอดมาจากยุคที่ 2 ซึ่งเทคนิคคอมพิวเตอร์เริ่มเข้ามาทดแทนเทคนิคขั้นตอนการถ่ายทำ แต่ในยุคนี้นั้นเป็นยุคเทคโนโลยีโดยแท้จริงคือทุกอย่างในรายการใช้เทคนิคในการตัดต่อและคอมพิวเตอร์ที่เข้ามามีบทบาทแทบจะทุกด้าน ซึ่งใช้เทคนิค Chroma key ทั้งรายการในการทำพื้นหลังของฉาก และมีการใช้การใช้เอฟเฟกต์ในการเล่านิทานแทนการใช้อุปกรณ์ประกอบฉากในยุคที่ 1 และ 2 และออกแบบเอฟเฟกต์เพื่อใช้ในการแสดงตัวอย่างเพื่อส่งเสริมเนื้อหา วิวัฒนาการทางเทคโนโลยี ไม่ได้มีแค่ความสวยงามเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการช่วยลดขั้นตอนในการผลิตถ่ายทำรายการให้ง่ายมากขึ้น พร้อมกับมีส่วนช่วยในการส่งเสริมไม่ว่าจะการเล่านิทาน หรือตัวอย่างในการสอนเด็กโดยการแสดงของหุ่น และสามารถนำไปเป็นลูกเล่นหรือเทคนิคในการนำเสนอสิ่งต่างๆให้ดูทันสมัยมากขึ้น

ตารางที่ 20 สรุปการวิเคราะห์รายการเจ้าขุนทองปี 2534 - 2557

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
พันธมิตรในการร่วมผลิตรายการ “เจ้าขุนทอง”	บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ดูแลรายการทั้งหมด คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื้อหาของรายการทางวิชาการ บริษัทผองผล จำกัด สร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่น พากย์	บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ดูแลรายการทั้งหมด คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื้อหาของรายการ	บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ให้เวลาและจ้างให้ผลิตรายการ บริษัทผองผล จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบในขั้นตอนการผลิต

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
	<p>เสียง เชิด</p> <p><u>ทีมงานฝ่ายผลิตรายการของช่อง 7</u></p> <p>ถ่ายทำ และตัดต่อ</p>	<p>ทางวิชาการ</p> <p><u>บริษัทผองผล จำกัด</u></p> <p>สร้างบทโทรทัศน์</p> <p>ผลิตหุ่น พากย์เสียง</p> <p>เชิด</p> <p><u>ทีมงานฝ่ายผลิต</u></p> <p><u>รายการของช่อง 7</u></p> <p>ถ่ายทำ และตัดต่อ</p> <p>ขั้นตอนการผลิต</p> <p>รายการเจ้าขุนทอง</p> <p>เหมือนในยุคแรก</p> <p>แต่มีการตลาดทั้ง</p> <p>จากผู้ผลิตรายการ</p> <p>และจากผู้สนับสนุน</p> <p>รายการเข้ามามี</p> <p>บทบาทในรายการ</p> <p>มากขึ้น</p>	<p>ทั้งหมด</p> <p>ไม่มีส่วนของคณะ</p> <p>ครุศาสตร์ จุฬาลง</p> <p>กรมหาวิทยาลัย</p> <p>ตั้งแต่ปี 2550 ใน</p> <p>ปลายยุคที่ 2</p>
ช่วงรายการ	<p>ทุกวัน เวลา 7.30-8.00 น.</p> <p>โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ช่วงรายการ</p> <p>ซึ่งในช่วงที่ 1 จะเป็นช่วงเปิด</p> <p>รายการ</p> <p>และในช่วงที่ 2-4 จะหมุนเวียนกัน</p> <p>ออกอากาศจากช่วงต่างๆ รวม 11</p> <p>ช่วง ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วงสนุกกับคำ 2. ช่วงนอนดันคั้นห้องสมุด 3. ช่วงมีอน้อยสร้างฝัน 4. ช่วงเวทีดาว 	<p>ในระหว่างปี 2540</p> <p>- 2547</p> <p>ออกอากาศทุกวัน</p> <p>เวลา 7.30 น.</p> <p>ในระหว่างปี 2548</p> <p>- 2549</p> <p>วันพฤหัสบดี,วัน</p> <p>ศุกร์ เวลา 16.00</p> <p>น.</p> <p>ในระหว่างปี 2550</p> <p>- 2551</p>	<p>ในระหว่างปี 2552</p> <p>- 2554</p> <p>วันจันทร์เวลา</p> <p>18.00 น.</p> <p>ในระหว่างปี 2555</p> <p>- 2557</p> <p>วันเสาร์ เวลา 6.00</p> <p>น.</p> <p>ลดเวลาออกอากาศ</p> <p>เหลือ 15 นาที</p> <p>ลดลงเหลือ 3 ช่วง</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
	<p>5. ช่วงนิทานเรใจ 6. ช่วงร้องเล่นเต้นตามเพลง 7. ช่วงเปิดตำรา 8. ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย 9. ช่วงเวทีของเรา 10. ช่วงยิ้มแยมเยิ้มเยือน 11. ช่วงนิทานในตู้</p> <p>อย่างไรก็ดีในช่วงที่ 2 – 4 อาจมี สลับกันได้ตามความเหมาะสมของ บริบท</p>	<p>วันพฤหัสบดี,วัน ศุกร์ เวลา 5.00 น. มีทั้งหุ่นและช่วง รายการใหม่ๆ เป็น ผลจากการตลาด ของผู้สนับสนุน รายการ ช่วงรายการจากยุค ที่ 1 8 ช่วง ช่วงรายการที่เกิด ใหม่ 13 ช่วง มีความหลากหลาย ทางด้านการสอน รวมทั้ง ภาษาอังกฤษ จาก การมีบทบาทของ ผู้สนับสนุนรายการ ในช่วงรายการ และ หุ่นที่เกิดใหม่ รวมถึงการใช้คน แทนหุ่นในช่วง ต่างๆในรายการ พร้อมทั้งเปิดโอกาส ให้เด็กมีส่วนร่วมใน รายการ ช่วงที่เกิดใหม่ ได้แก่ ช่วงนิทานคุณย่า ช่วงสำนวนชวนคิด ช่วงภาษาหรรษา</p>	<p>รายการ ส่วนใหญ่ในรายการ จะไม่ปรากฏชื่อช่วง แต่ก็คงพบเห็น บางครั้ง เช่น นิทานขี้มกระต่าย ช่วงกระดานชนวน ซึ่งเป็นช่วงแบบ เดียวกับในยุคแรก เทคนิคคอมพิวเตอร์ เข้ามามีบทบาทกับ ทุกส่วนในรายการ</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		<p>ช่วงคุณครูที่รัก ช่วงเจ็ยแจ้วเจรจา ช่วงสอนวาดการ์ตูน ช่วงแก้มแดงแรง เยอะ ช่วงเยี่ยมเยือน เพื่อนสัตว์ ช่วงเราเป็นเพื่อน กันนะ ช่วงชวนกันอ่าน สำราญใจ ช่วงเส้นสายระบาย สี ช่วงสารคดี ต่างประเทศชื่อไทย ว่าชีวิตน้อยในไพร กว้าง ช่วงนิทานยิ้มแป้น</p>	
<p>เนื้อหาสาระ ด้าน ภาษาไทย</p>	<p>พบได้ในช่วงที่ 2 ร้อยละ 53.55 ช่วงที่ 3 ร้อยละ 21.42 ช่วงที่ 4 ร้อยละ 17.85 และช่วงที่ 1 ร้อย ละ 7.14 ลูกมะตูมร้อยละ 39.28 เจ้าขุนทองร้อยละ 21.42 เป็ดน้อยร้อยละ 17.85 หุ่นฉงนร้อยละ 17.85 ขนอลอยร้อยละ 17.85</p>	<p>ช่วงที่ 2 ร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ ช่วงที่ 3 ของ รายการร้อยละ 42.84 ลูกมะตูมร้อยละ 57.14 ขนอลอยร้อยละ 42.84 หุ่นป่าไกรร้อยละ</p>	<p>ช่วงที่ 2 ร้อยละ 78.57 รองลงมาคือ ช่วงที่ 1 ร้อยละ 14.28 และช่วงที่ 3 ร้อยละ 7.14 ลูกมะตูมร้อยละ 50.0 ขนอลอยร้อยละ 42.84 เจ้าขุนทองร้อยละ</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		35.7 ทุนฉงนร้อยละ 28.56 ทุนเหินร้อยละ 28.56 (มีการแบ่งช่วง บทบาทหน้าที่ที่ ชัดเจน)	28.56 ทุนเหินร้อยละ 21.42
ลักษณะเนื้อหา ของรายการเจ้า ขุนทอง ปี พ.ศ. 2534 -2539 พ.ศ. 2540 - 2551 เมื่อนำมา เปรียบเทียบกับ แนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของ เด็กไทย	1. เน้นการสอนเรื่องคำ สุภาชิต และคำพ้องเพย ร้อยละ 79.2 2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 45.76 3. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 33.28 4. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อย ละ 29.12	1. เน้นการสอน เรื่องคำ สุภาชิต และคำพ้องเพย ร้อย ละ 36.3 2. ด้านสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ร้อยละ 34.05 3. ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.51 4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึง ประสงค์ ร้อยละ 24.97 5. ด้านกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ร้อยละ 22.7	1. เน้นการสอน เรื่องคำ สุภาชิต และคำพ้องเพย ร้อย ละ 54.16 2. ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 24.96 3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึง ประสงค์ ร้อยละ 20.8 4. ด้านสุขนิสัย สุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี ร้อย ละ 12.49

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
บทบาทของหุ่น	<p><u>การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ</u></p> <p>นั้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกของรายการคิดเป็นร้อยละ 41.6 ใช้หุ่นตัวอื่นในการนำเสนอ ช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 29.16 และใช้การแสดงประกอบการสอนของหุ่นคิดเป็นร้อยละ 29.16</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อการต่อยอดความคิด - เพื่อเรียกความสนใจกับเด็กๆที่ชมรายการ - เพื่อเน้นย้ำสิ่งที่เป็นประโยชน์และควรจะทำ โดยอาศัยคุณลักษณะอุปนิสัยของตัวหุ่นในการพูดกับเด็กที่ชมรายการ การออกแบบรายการจะไม่ลืมนำมีเด็กๆรับชมอยู่ทางบ้านเสมอ <p><u>การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง</u></p> <p>ใช้ในการแสดงเพื่อสื่อถึงความหมายทางตรงและทางอ้อม ความหมายต่างกัน คุณลักษณะคุณสมบัติ และประโยชน์ของคำสำนวน สุภาษิตและอื่นๆ เพื่อแสดงสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติ โดยมีการแสดงให้เห็นเพื่อเกิดการเปรียบเทียบ พร้อมทั้งบอกถึงผลที่ได้จากสิ่งที่ปฏิบัติและสรุปสิ่งที่ควรจะทำ โดยทั้งหมดนี้สอดแทรก</p>	<p><u>การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ</u></p> <p>นั้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 70.4 เป็นหุ่นสัตว์ตัวอื่นร้อยละ 15.9 เป็นการแสดงประกอบการสอนร้อยละ 9.0 และเป็นการสัมภาษณ์ร้อยละ 4.5</p> <p><u>การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวรายการ</u></p> <p><u>การสื่อสารของหุ่นในช่วงแรกที่เกี่ยวกับรายการ</u></p> <p>เทคนิคในการนำเสนอของหุ่นที่โดดเด่นกว่าในยุคแรกมีการใช้หุ่นสอนร้องเพลง สอนด้วยคำกลอนที่พบได้มากกว่าในยุคแรก</p> <p><u>การสื่อสารของหุ่น</u></p>	<p><u>การสื่อสารของหุ่นในการพูดคุยและเน้นย้ำ</u></p> <p>นั้นใช้หุ่นเจ้าขุนทองในช่วงแรกคิดเป็นร้อยละ 45.83 เป็นหุ่นสัตว์ตัวอื่นร้อยละ 41.6 เป็นการแสดงประกอบการสอนร้อยละ 12.48 การพูดคุยให้เด็กได้มีส่วนร่วม</p> <p>ในการคิดสร้อยชื่อรายการ มีการพูดกับเด็กที่ชมรายการให้คล้อยตาม</p> <p>การถามเด็กให้คิดตามเพื่อการมีส่วนร่วมและการต่อยอด</p> <p><u>การสื่อสารของหุ่นในการแสดงตัวอย่าง</u></p> <p>อยู่ในช่วงที่ 2 ของรายการ โดยการแสดงในยุคนี้อาศัยเทคโนโลยีเป็นหลัก</p> <p>บทบาทของหุ่นในช่วงแรกของ</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
	<p>คุณลักษณะของหุ่นแต่ละตัวในการแสดง</p> <p><u>บทบาทของหุ่นในช่วงแรกของรายการ</u></p> <p>ยังคงไว้ถึงหุ่นเจ้าขุนทองและการเพิ่มขึ้นของหุ่นตัวอื่นๆในรายการ เจ้าขุนทองยังคงพูด “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ” หุ่นในรายการจะมีบทบาทตั้งแต่ช่วงแรก รวมทั้งการเข้า ออกโฆษณาในการพูดคุยทักทายตอบรับเข้าออกตัวรายการ</p>	<p><u>ในการแสดง ตัวอย่าง</u></p> <p>บทจะส่งเสริม Character ตัวหุ่น เช่น การสอนคำไทยเกี่ยวกับเรื่องกินนอน จะใช้หุ่นขอลอย เกี่ยวกับไว้วายจะให้หุ่นเหยิน เกี่ยวกับพละกำลัง จะใช้หุ่นยนต์ เป็นต้น</p> <p><u>บทบาทของหุ่นในช่วงแรกของรายการ</u></p> <p>ไม่มีการพูด “พบกับเจ้าขุนทองที่ช่อง 7 นะครับ” มีการเปลี่ยนตัวเข้ารายการใหม่ทั้งหมด เทคโนโลยีในรายการพัฒนาตามยุคสมัย เทคโนโลยีลดบทบาทของหุ่นด้วยภาพการ์ตูน มีการเปลี่ยนเนื้อเพลงเข้ารายการเนื่องจากเวลา</p>	<p>รายการแต่เดิมที่มีเพลงประจำรายการ ในยุคนั้นก็มีการปรับเปลี่ยนจนเหลือแค่เสียงเพลงบรรเลงสั้นๆ และมีการลดบทบาทของหุ่นในช่วงเปิดรายการซึ่งในปี 2552 – 2553 จะมีหุ่นหลายตัวมาพูดก่อนเข้าเพลงรายการ และปี 2554 ก็ไม่มีบทพูดของหุ่นเพียงแต่มาเชิดทักทายและลดจำนวนลง จนในปี 2555 ก็เหลือเพียงหุ่นเจ้าขุนทองตัวเดียว</p> <p>ในช่วงเข้าออกโฆษณาก็เป็นภาพโลโก้ ภาพการ์ตูนหุ่นในรายการ และเสียงเพลงบรรเลงสั้นๆ แต่ก็มีการใช้หุ่นเชิดในการเข้า</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		<p>ออกอากาศ ไม่มีโลโก้ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ ตั้งแต่ ปี 2550 ไม่มีหุ่นพูดเข้ารายการ มีการลองเสียงเพลงเข้ารายการใหม่ หุ่นในรายการจะมีบทบาทตั้งแต่ช่วงแรก รวมทั้งการเข้า ออกรายการ (เปลี่ยนแปลงจำนวน 5 ครั้ง) โดยในยุคนี้มีการนำลักษณะนิสัยตัวหุ่นมาเป็น ส่วนประกอบส่งเสริม เช่น ปี 2546 (เข้าโฆษณา) หุ่นเหินแดงตัวแบบลิเก แล้วพูด ” เจ้าขุนทองยังอยู่ ไม่ได้ไปไหนนะเจ้าคะ” และมีการประยุกต์ใช้สุภาษิตต่างๆมาปรับใช้ เช่น ปี 2546 (เข้ารายการ) ย่น</p>	<p>ออกรายการในปี 2545 – 2555 แต่ก็กลับมาใช้ภาพการ์ตูนและเพลงบรรเลงสั้นๆ เหมือนเดิม ซึ่งด้วยระยะเวลา ออกอากาศในยุคนี้ ลดลงเหลือ 15 นาที ดังนั้นทุกส่วนในรายการต้องกระชับเพื่อประหยัดเวลา</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		<p>“โบราณว่าคบบคน พาล พาลพาไปหา ผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” เจ้าขุนทอง “ชมเจ้า ขุนทอง พาเด็กทุก คนสนุกเพลิน ปัญญาเลิศประเสริฐ ดี” และเมื่อปี 2548 มีการลด บทบาทโดนการ เหลือแค่ภาพโลโก้ รายการกับเสียง พากย์ ก่อนที่ กลับมาใช้หุ่นอีก ครั้งในปี 2550</p>	
<p>เทคนิคการสอน</p>	<p><u>ใช้ภาพนิ่ง</u> แบ่งออกเป็นการใช้ภาพวาด เหมือนจริงและภาพถ่ายของจริง ในการสอนและการใช้ภาพวาด การ์ตูน เพื่อใช้แสดงตัวอย่างที่ ต้องการจะสื่อ <u>ภาพเคลื่อนไหว(เริ่มต้น)</u> เป็นการต่อยอดจากการใช้ภาพนิ่ง ในการส่งเสริมเนื้อหาในรายการ การใช้ภาพเคลื่อนไหวโดยการใช้ กล้องถ่ายวัสดุที่ต้องการนำเสนอ <u>การใช้เพลงในการสอน</u></p>	<p><u>ใช้ภาพนิ่ง</u> ลดลงเนื่องจากถูก แทนด้วย ภาพเคลื่อนไหวที่ใช้ กล้องไปถ่ายสิ่งที่ ต้องการนำเสนอ เนื่องจากสามารถ เล่นกับเรื่องของการ เคลื่อนกล้อง และ มุมมองทำให้ดู น่าสนใจมากขึ้น <u>ภาพเคลื่อนไหว</u></p>	<p><u>ใช้ภาพนิ่ง</u> กลับมาใช้ภาพนิ่ง มากขึ้น แต่มีการ พัฒนาโดยการใช้ กราฟิกคอมพิวเตอร์ มาตกแต่งกรอบ และภาพให้ดู ทันสมัยและ น่าสนใจมากยิ่งขึ้น <u>ภาพเคลื่อนไหว</u> ในยุคนี้เน้น นอกจากกันนำภาพ</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
	<p>ได้พบว่ามีผู้นำเพลงที่แต่งขึ้นเอง เพื่อการเรียนการสอนในลักษณะ ประกอบการแสดงของหุ่น ไม่รวมถึงเพลงสั้นๆ หรือเพลงที่แขก รับเชิญมาร้อง พบว่ามีจำนวน 10 เทป คิดเป็นร้อยละ 41.7</p> <p><u>แขกรับเชิญ</u></p> <p>คิดเป็นร้อยละ 20.8 คุณวราภรณ์ ต.ตระกูล , คุณจันทน์ สิ่งสุวรรณ์ , คุณชุลีพร ดวงรัตนตรัย , คุณ สกฤตน์ ใจชื่อ</p>	<p>มีการใช้วิดีโอมา เป็นส่วนประกอบ การใช้กล้องถ่าย ของสิ่งที่ต้องการ นำเสนอในรายการ เช่น กล้องจับภาพ ในหนังสือนิทานใน ระหว่างกำลังเล่า นิทาน เป็นต้น</p> <p><u>การใช้เพลงในการ สอน</u></p> <p>ไม่พบเพลงที่เหล่า บรรดาหุ่นรายการ เจ้าขุนทองมาร้อง มาด้วยกัน พบว่า การใช้เพลงเป็นสื่อ การสอนนั้นอยู่ใน ช่วงรายการ เช่น ช่วงเวทีของเรา ช่วง ร้องเล่นเดินตาม เพลง และช่วง เจ็อยแจ้วขับขาน</p> <p><u>แขกรับเชิญ</u></p> <p>ปี 2540 – 3551 คิดเป็นร้อยละ 13.6 คุณมาติกา อรรถกรศิริโพธิ์(น้องปี) , คุณโอม รัชเวทย์ ซึ่ง ต่อมาคุณโอม รัช</p>	<p>วิดีโอมา ประกอบการสอน ในรายการแล้วยังมี การต่อยอด จาก การพัฒนาทางด้าน เทคโนโลยี โดยการ ใช้ เทคนิค Chroma Key ในการนำภาพวิดีโอมา ซ้อนกับภาพตัวหุ่น ทำให้เสมือนว่าหุ่น ไปอยู่ในที่ต่างๆใน วิดีโอนั้นๆ โดยที่ไม่ ต้องออกไปถ่ายทำ นอกสถานที่</p> <p><u>การใช้เพลงในการ สอน</u></p> <p>โดยรายการเจ้า ขุนทองในยุคนี้ นำเอาเพลงที่ถ่าย ทำในยุคแรกมา สอดแทรกใน รายการเพื่อ ประกอบการสอน คิดเป็นร้อยละ 41.6</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		<p>เวทย์ ก็มีช่วงสอน วาดการ์ตูนใน รายการจาก ผู้สนับสนุนรายการ <u>นิทานที่โดดเด่นใน ยุคนี้</u> มีช่วงในการเล่า นิทาน คิดเป็นร้อย ละ 38 มากกว่าช่วง อื่นๆในรายการ โดย การเล่านิทานนี้มี ความหลากหลาย ทางเนื้อหา โดย เป็นนิทานของ ต่างชาติบ้าง เช่น นิทานญี่ปุ่นและจีน โดยมีการตั้งชื่อหุ่น ให้สอดคล้องกับ ที่มาของเรื่องเล่า (เกย์ไก่ๆ ย่นย่อตะ ลอล่่อต้อง) และ คำพูดความ หลากหลายทั้งจาก ตัวรายการ และ ผู้สนับสนุนรายการ ทำให้มีพัฒนาการ ทางด้านนิทาน เช่น การใช้คนแสดง การใช้หุ่นคน</p>	

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		นิทานจากหนังสือ คนต่างชาติมาเล่า นิทาน รูปแบบนิทานทั้ง รายการ	
การออกแบบหุ่น	ปี 2534 -2539 คือยุคแห่งการ เรียนรู้ทดลอง การออกแบบหุ่น = ความเป็นไทย + วัตถุประสงค์รายการ + Character ของหุ่นสัตว์ <u>การออกแบบหุ่นภายนอก</u> 1. การเปลี่ยนหุ่น 2. ออกแบบเครื่องแต่งกาย ประจำตัว 3. การออกแบบเครื่องต่างกายเพื่อ การแสดง(ง่าย ๆ) 4. วัตถุประสงค์แต่งหุ่นเพื่อให้เข้า บทบาท <u>การออกแบบภายใน</u> 1. อุปลักษณะนิสัย ความรู้สึก นึก คิด 2. การคง Character ไว้ตลอด รายการ <u>การต่อยอดหุ่น</u> วัสดุจริงในการสร้างหุ่น ประกอบการสอน หุ่นในรายการมีเป็นหุ่นมือขนาด เล็ก	ปี 2540 – 2551 คือยุคของการ พัฒนาและ การตลาดของ รายการ การออกแบบหุ่น = ความเป็นมาตรฐาน ความเป็นสากล 1. การเปลี่ยนหุ่น เพื่อความเป็น มาตรฐาน 2. มีหุ่นใหม่จาก ผู้สนับสนุนรายการ 3. การออกแบบ เครื่องต่างกายเพื่อ การแสดงมีความ หลากหลายตาม นิทาน ชุดยังแสดง ถึงฐานะ และ บทบาท เนื่องจาก นิทานที่หลากหลาย ที่มา 4. วัตถุประสงค์แต่งหุ่น	ปี 2552 – 2557 คือการคงไว้ของ การออกแบบหุ่น จากในยุคที่ 1 และ การพัฒนาในยุคที่ 2 1. การเปลี่ยนหุ่น บางตัว 2. การเกิดหุ่นใหม่ แต่เป็นหุ่นตัว ประกอบ บางตัวจึง ไม่มีการเอ่ยชื่อ 3. เปลี่ยนชุด ประจำตัวหุ่นหลัก ให้ทันสมัย แต่ยังคง Character เดิมไว้ 4. การแต่งตัวของ หุ่นบ่งบอกถึงฐานะ และบทบาทที่ได้รับ 5. การคง Character ไว้ ตลอดรายการ โดย การเขียนบท การ

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		<p>เพื่อให้เข้าบทบาท</p> <p>5. หุ่นสามารถสลับกันแสดง เพื่อให้สมกับวัย เช่น ฉนวน กับฉุย</p> <p>6. การคง Character ไว้</p> <p>ตลอดรายการ</p> <p><u>การต่อยอดหุ่น</u></p> <p>การตลาดจากภายใน พัฒนาให้ หุ่นในรายการเป็น มาสคอตในการ พบปะเด็กๆของ สโมสร</p> <p>จากผู้สนับสนุน</p> <p>รายการทำให้เกิด หุ่นของรายการอื่น เข้ามาร่วมใน รายการ</p>	พากย์ และการเซต
ฉาก	ฉากสูงขนาดใหญ่ในสตูดิโอของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7	ฉากสูงขนาดใหญ่ใน สตูดิโอของ สถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7	ฉากตั้งอยู่ที่พื้น ก็นั่งเซตเหมือนอย่างที่ทำอยู่ทุกวันนี้ การเคลื่อนไหวจะลำบากเนื่องจาก ถ่ายทำในห้องขนาดเล็กของ บริษัท ผอง ผล จำกัด

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
การพากย์เสียง	<p>เป็นการแสดง Character ของตัวหุ่นที่ไม่สามารถเปลี่ยนได้ เพื่อบอกอารมณ์ ความรู้สึก ประกอบเสียงพูด</p> <p>เทคนิคในการพากย์เพื่อทำให้หุ่นมีมิติในการมีตัวตน (เรียกชื่อตัวเอง) การทำเสียงร้องของหุ่นสัตว์ชนิดนั้นๆก่อนพูดบทเนื้อหา</p> <p>การพากย์เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องนิทานที่เล่า</p>	<p>จากระยะเวลา ออกอากาศที่ต่อมา จากยุคแรกทำให้ หุ่นแต่ละตัวจะมี คำพูดติดปากที่เป็นเอกลักษณ์ของหุ่น พัฒนาด้านเทคนิค (ยังคงเหมือนในยุคแรก อาจมีแตกต่างกันเล็กน้อย</p> <p>เนื่องจากการพัฒนาจากสิ่งที่ได้ทำเป็นประจำ)</p> <p>เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา (เข้าใจเนื้อเรื่อง ที่มา)</p> <p>เทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก (การหอบ สะดุ้ง ตกใจ ร้องไห้)</p> <p>เทคนิคการใช้เสียงเพื่อความต่อเนื่อง (เปลี่ยนหุ่นเล่นแต่บทบาทเดิม เสียงเดิม)</p>	<p>สานต่อและคงไว้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เทคนิคการใช้เสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา 2. เทคนิคการใช้เสียงเพื่อสอดคล้องกับอารมณ์ ความรู้สึก (เลียนเสียงสัตว์แต่ละชนิดในการร้องแสดง ความรู้สึก เช่น เสียงสุนัขร้อง “เอ็งๆ”) 3. การทำเสียงร้องของหุ่นสัตว์ชนิดนั้นๆก่อนพูดบทเนื้อหา
การขีดหุ่น	ออกแบบการขีด =	การขีดเพื่อแสดง	ฉากมีขนาดเล็กลง

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
	<p>บุคลิกลักษณะนิสัยของหุ่น + การเคลื่อนไหวของสัตว์ที่หุ่นตัวนั้นเป็น + การเคลื่อนไหวของคน</p> <p>การขีดเพื่อแสดงอารมณ์</p> <p>ความรู้สึกของตัวหุ่นละคร</p> <p>การขีดเพื่อแสดงความสมจริงในรายละเอียดที่สอดคล้องกับเนื้อหา</p> <p>คนขีดหุ่นจะมองหุ่นที่ขีดโดยผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ซึ่งในสตูดิโอที่มีฉากขนาดใหญ่ และมีการขีด 3 แถว ผู้ขีดจะมีปัญหาในการมองจอคอมพิวเตอร์ด้วยเรื่องระยะห่างของผู้ขีดกับจอ</p>	<p>อารมณ์ ความรู้สึกของตัวหุ่นละคร</p> <p>การขีดเพื่อแสดง</p> <p>ความสมจริงในรายละเอียดที่สอดคล้องกับเนื้อหา</p> <p>การขีดเพื่อแสดง</p> <p>การเน้นย้ำหรือบอกอุปนิสัยของตัวละคร</p> <p>การขีดเพื่อเล่นและเรียกความสนใจกับผู้ชม</p>	<p>และเป็นแบบนั่งขีด</p> <p>1. การขีดเพื่อแสดงอารมณ์</p> <p>ความรู้สึกของหุ่น</p> <p>2. การขีดเพื่อแสดงความสมจริงในการแสดง</p> <p>3. การขีดเพื่อแสดงความต่อเนื่อง (การเคลื่อนไหวต่อเนื่องจากเฟรม) กล้องตัวเดียว การเกิดมุมมองใหม่ๆ ในการเล่าเรื่อง</p>
<p>เทคนิคด้านรูปแบบรายการ</p>	<p>ความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์</p> <p>Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปี.ศ. 2534 – 2539ซึ่งตรงตามรูปแบบ 10 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง 2.มีเด็กอยู่ในรายการ 3.ใช้หุ่นมีอดำเนินเรื่องราว 4.ใช้เสียงประกอบที่แปลกใหม่ 5.มีการใช้ภาพการ์ตูนอนิเมชัน 6.การตัดภาพในการเปลี่ยนกล้อง 7.การใช้เสียงดนตรีในการสอน 	<p>ความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์</p> <p>Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2540 – 2551ซึ่งตรงตามรูปแบบ 11 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิง 2.มีเด็กอยู่ใน 	<p>ความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์</p> <p>Sesame Street ของ Anderson and Levin (1976) มาวิเคราะห์กับรายการเจ้าขุนทองในปีพ.ศ. 2552 – 2557ซึ่งตรงตามรูปแบบ 9 ข้อ</p> <p>ข้อที่ไม่พบคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การมีเด็กๆ ประกอบอยู่ใน

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
	8. จังหวะในการจัดแบ่ง 9. การกระทำอะไรซ้ำๆ 10. การใช้คำพูดมีสัมผัสคล้องจอง	รายการ 3. ใช้หุ่นมือดำเนินเรื่องราว 4. ใช้เสียงประกอบที่แปลกใหม่ 5. มีการใช้ภาพการ์ตูนอนิเมชั่น 6. การตัดภาพในการเปลี่ยนกล้อง 7. การใช้เสียงดนตรีในการสอน 8. จังหวะในการจัดแบ่ง 9. การกระทำอะไรซ้ำๆ 10. การใช้คำพูดมีสัมผัสคล้องจอง 11. การใช้เสียงปรบมือ (จากการแสดงของหุ่น)	รายการ 2. เทคนิคการเปลี่ยนเสียง 3. เสียงหัวเราะเป็นเสียงประกอบ 4. เสียงปรบมือ
เทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ	ห้องสตูดิโอขนาดใหญ่ จึงสามารถทำฉากในรายการได้กว้างและซ้อนฉากได้ถึง 3 ชั้น กล้องที่ใช้จำนวน 3 ตัว พร้อมสวิทช์ตัดสลับภาพจึงทำให้สามารถใช้การเคลื่อนไหวกล้อง <u>องค์ประกอบภาพ</u> เน้นกลางภาพ มีพื้นที่เหนือหัว	ห้องสตูดิโอขนาดใหญ่ และเริ่มมีการถ่ายทำนอกสถานที่จากบทบาททาง การตลาด มีการลดบทบาทหุ่นในรายการเนื่องจากการตลาดที่เกิดช่วง	ห้องถ่ายทำรายการขนาดเล็ก คงเหลือไว้ซึ่งการเชิดหุ่นกับการจัดฉากพื้นที่บนโต๊ะหน้าหุ่น <u>ส่วนเทคนิควิธีการ</u> <u>นำเสนอ</u> ใช้เทคนิคการตัดต่อ

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
	<p>เหลือเยอะ</p> <p>ภาพมีมิติระยะจากฉากที่ใหญ่</p> <p><u>เทคนิคการใช้ Effect</u></p> <p>แทนขั้นตอนการตัดต่อ ด้วยเทคโนโลยียังไม่เอื้ออำนวย จึงต้องทำเทคนิคต่างๆในระหว่างถ่ายทำ เช่น การเปิดปิดไฟฉาก การจุดไฟจริง การสั่นกล้องเพื่อให้ภาพสั่นไหว เป็นต้น</p>	<p>ใหม่ๆ หุ่น</p> <p>ผู้สนับสนุนรายการ และการให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในรายการ</p> <p>การใช้คนมาเป็นพิธีกรแทนหุ่นในบางช่วงรายการ</p> <p><u>เทคนิค และ องค์ประกอบภาพ</u></p> <p>เหมือนในยุคแรก</p> <p>การเร่งและทรีไฟฉาก</p> <p>เทคนิคการเล่นกับกล้อง ลูกเล่น</p> <p>เพิ่มเติมในขั้นตอนการถ่ายทำ (ฉากซ้อนฉาก)</p>	<p>และกราฟิกทางด้านคอมพิวเตอร์แทนทั้งหมด และการใช้มือคนเข้าเป็นส่วนในการบอกเล่าเรื่องราวหรือเล่นกับหุ่น</p> <p><u>องค์ประกอบภาพ</u></p> <p>มีการจัดองค์ประกอบภาพใหม่และดูทันสมัย ภาพมีความชัดเจน เทคนิค Chroma Key ในการกัตสีพื้นหลังดูเรียบเนียนมากขึ้นกว่าในยุคที่ 2</p>
<p>เทคนิคจาก</p> <p>วิวัฒนาการ</p> <p>ทางด้าน</p> <p>เทคโนโลยี</p>	<p>ใช้ Effect พื้นฐาน</p> <p><u>การนำเสนอรูปแบบรายการ</u></p> <p>ในช่วงแรกของรายการ</p> <p><u>การส่งเสริมเนื้อหาในรายการ</u></p> <p>เทคนิคการนำเสนอภาพสองจอ</p> <p>เทคนิคการดูสีภาพเพื่อเปลี่ยนเทคนิคในการเล่นกับขนาดของภาพ</p> <p>เริ่มมีเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์</p> <p>แทนอุปกรณ์ประกอบฉากบางประเภท</p>	<p>เทคนิคทางด้านเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทอย่างมาก</p> <p><u>การนำเสนอรูปแบบรายการ</u></p> <p>ในช่วงแรกของรายการ มีรูปแบบ 3มิติ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และการเคลื่อนกล้องใน</p>	<p>ยุคเทคโนโลยีโดยแท้จริง คือแทบไม่เหลือเทคนิคในขั้นตอนการถ่ายทำ</p> <p>ทุกอย่างในรายการใช้เทคนิคในการตัดต่อและ</p> <p>คอมพิวเตอร์ที่เข้ามา มีบทบาทแทบจะทุกด้าน โดยกราฟิกต่างๆได้เกิดขึ้น</p>

หัวข้อ	ยุคที่ 1 ปี 2534 -2539	ยุคที่ 2 ปี 2540 - 2550	ยุคที่ 3ปี 2552 - 2557
		โปรแกรม การส่งเสริมเนื้อหา ในรายการ การช้อนภาพ และ Chroma Key เริ่ม เข้ามาใน ปี 2545	ตั้งแต่ในปี 2552 โดยสังเกตได้จาก การใช้เทคนิค Chroma key ทั้ง รายการ

อภิปรายผลวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของรายการเจ้าขุนทอง

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทองได้รับการยอมรับว่าเป็นรายการสาระบันเทิงสำหรับเด็กที่ยืนยาวที่สุดของประเทศไทย ทั้งนี้อาจมีปัจจัยหลายประการดังนี้

1) ที่มาและจุดกำเนิดของรายการเจ้าขุนทองที่ตรงความต้องการและมีฐานคิดทางวิชาการที่มั่นคงกล่าวคือรายการเจ้าขุนทองเกิดจากความคิดริเริ่มของ คุณสุรางค์ เปรมปรีดิ์ ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบบริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ที่ต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรโดยการมีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเพื่อสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ให้เด็กรักภาษาไทย รักความเป็นไทย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมีความสำคัญยิ่งต่อชาติไทยดังคำกล่าวของฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ดังนี้

“ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของเราที่มีคุณค่าและมีความสำคัญยิ่งเป็นหน้าที่ของคนไทย ถึงแม้จะไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญทุกคนต้องหวงแหน และรักษาไว้”

“การรักษาวัฒนธรรมไทยอันเป็นสมบัติล้ำค่าของเราคือการรักษาชาติ”

ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ โดยทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้ขอความร่วมมือทางวิชาการจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังดำเนินโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่องการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสำหรับเด็กไทยในต่างประเทศ จัดทำเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเจริญพระชนมพรรษา 36 พรรษา โครงการนี้ผลิต

สื่อวีดิทัศน์ จำนวน 6 ชุดคือ เมืองไทยของเรา ภาษาไทยของเรา สนุกแบบไทย ของไทยไทย ศิลปะ และดนตรีไทย และคุณธรรมไทย ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ คณบดีในขณะนั้น (พ.ศ. 2534) จึงตอบรับความร่วมมือด้วยความเต็มใจ โดยได้เสนอแนะให้รายการเจ้าขุนทองเพิ่มการเน้นเรื่องคุณธรรมไทยและจริยธรรมเพื่อขัดเกลาจิตใจของเด็กและเยาวชนให้เชื่อว่าความดีต้องชนะความชั่ว คุณธรรมต้องชนะอธรรมเสมอ ซึ่งก็ได้ตอบสนองจาก คุณสุรางค์ เปรมปรีดี เป็นอย่างดี ทำให้คุณธรรม จริยธรรมได้เป็นจุดเน้นร่วมกับการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยของรายการเจ้าขุนทอง ตั้งแต่เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2534 สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลิมพล ดาวเรือง ดังต่อไปนี้

“คือ ช่อง 7 ต้องการจะผลิตรายการสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีรายการที่ดี และมีเนื้อหาสาระ โดยนำเสนอสาระบันเทิง และส่งเสริมการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเด็กเล็ก จึงมองมาที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผลิตครู และเน้นกระบวนการ พฤติกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม ก็เลยเป็นที่มาของความร่วมมือระหว่างสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 กับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

(เฉลิมพล ดาวเรือง สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์, อ้างถึงใน ศศิธร อภิสิทธิ์นรินทร์, 2541)

2) รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการ ดังนั้นต้นทุนการผลิตมาจากรายได้ของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด รายการเจ้าขุนทองไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้สนับสนุนรายการเช่นรายการโทรทัศน์อื่นๆ ด้วย รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ส่งผลให้รายการเจ้าขุนทองมีความมั่นคงจากการบุกเบิกจุดประกายในยุคที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ผ่านยุคที่ 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนของรายการจนถึงยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทองจนถึงปัจจุบัน

3) รายการเจ้าขุนทองเกิดจากการประสานงานที่เข้มแข็ง 4 ฝ่ายคือ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ได้รับความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้จัดทำเนื้อหาของรายการในเชิงวิชาการ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลิมพล ดาวเรือง เป็นผู้ประสานงานในกระบวนการผลิต และได้มอบหมายให้บริษัทพองผล จำกัด โดยคุณเกียรติสุดา ภิรมย์ หรือครูอ้าว ของเด็กๆ ผู้จัดการทั่วไป เป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างบทโทรทัศน์ ผลิตหุ่นที่ใช้ในรายการและพากย์เสียงโดยให้ทีมงานฝ่ายผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์

กองทัพบกช่อง 7 ซึ่งมีความพร้อมทั้งบุคลากร สถานที่ และเครื่องมือการผลิตรายการ เป็น ผู้รับผิดชอบถ่ายทำและตัดต่อรายการเจ้าขุนทอง ซึ่งเป็นการนำหมู่คณะที่มีความรู้ความสามารถ เฉพาะด้านมารวมกันจึงทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและเป็นจุดเด่นของรายการ(ศศิธร อภิสัทธีนิรันดร์, 2541)

4) การประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วนำไปสู่ความสำเร็จและความยืนยาวของรายการเจ้า ขุนทอง รายการเจ้าขุนทองออกอากาศครั้งแรก วันที่ 1 ตุลาคม 2534 (เกียรติสุดา ภิรมย์ สัมภาษณ์ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2556) และรายการเจ้าขุนทองได้รับรางวัลเชลลา ประจำปี 2534 ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมด้วย คณาจารย์คณะจัดงานเลี้ยงฉลองรางวัลเชลลาและแสดงความยินดีแก่รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รายการเจ้าขุนทอง วันที่ 15 มีนาคม 2535 ซึ่งรายการเจ้าขุนทองเป็นความร่วมมือระหว่าง สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 กับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (รอบปีครุศาสตร์ 34-35 เอกสารประมวลเหตุการณ์สำคัญของคณะครุศาสตร์ : ปี 2534-2535, หน้า 26) และ

5) รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการสาระบันเทิงที่ตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชน ปัจจุบันทั้ง 5 ประการดังกล่าวน่าจะส่งผลให้รายการเจ้าขุนทองมีความยืนยาวที่สุด

2. พัฒนาการรายการเจ้าขุนทอง : 3 ยุคสมัย

รายการเจ้าขุนทองมีพัฒนาการจำแนกเป็น 3 ยุค คือ ยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการ เจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2534-2539) ยุคที่ 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนของรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540-2551) และยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2552-2557) สิ่งที่เหมือนกันของ รายการเจ้าขุนทองทั้ง 3 ยุคก็คือ รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์กร และรายการเจ้าขุนทองเป็นรายการสาระบันเทิงโดยเน้นการสอน ภาษาไทย รักภาษาไทย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-12 ปี และกลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ส่วนความแตกต่างที่ชัดเจนชัดในรายการเจ้าขุนทองในยุคต่างกันคือ ต้นทุนการผลิตรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 1 และ 3 มาจากรายได้ของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ส่วนในยุคที่ 2 นั้นใช้นโยบายการตลาดเข้ามาในการบริหารจัดการรายการเจ้าขุนทอง ดังนั้นต้นทุน การผลิตรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 น่าจะมาจากรายได้จากการตลาดของรายการและรายได้ของ

บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ความสำเร็จและเวลาในการออกอากาศแตกต่างกันตามยุคสมัย กล่าวคือใน ยุคแรก ออกอากาศทุกวัน วันละ 30 นาทีแล้วลดลงในยุคที่ 2 ตอนปลายเหลือเพียงสัปดาห์ละ 2 วัน ยิ่งในยุคที่ 3 เหลือสัปดาห์ละ 1 วัน อีกทั้งเวลาในการออกอากาศลดลงจาก 30 นาที เหลือเพียง 15 นาที ซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบรายการ และเทคนิคในการนำเสนอตามพัฒนาการของเทคโนโลยี ส่วนในเรื่องหน่วยงานร่วมผลิตรายการในยุคที่ 1 และ 2 ดำเนินการโดยหน่วยงาน 4 ประสาน คือ บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริษัท ผองผล จำกัด และฝ่าย ผลิตและตัดต่อรายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ส่วนในยุคที่ 3 การผลิตรายการเจ้า ขุนทองเป็นความร่วมมือทวิภาคีระหว่างบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด กับ บริษัท ผองผล จำกัด ซึ่งก็ ไม่ประสบปัญหาใดๆ ทั้งนี้เพราะว่า บริษัท ผองผล จำกัด มีผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการ ผลิตรายการเจ้าขุนทอง อีกทั้งได้ร่วมงานมาตั้งแต่เริ่มต้นของรายการเจ้าขุนทอง

3. ประสิทธิภาพตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทอง

นโยบายของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ที่ต้องการสร้างรายการที่มีสาระ และความรู้ เป็นที่มาของรายการเจ้าขุนทองที่ตัวรายการมีวัตถุประสงค์ในการสอนภาษาไทย ความเป็นไทย คุณธรรมจริยธรรม และความรู้รอบตัวให้แก่เด็กที่รับชมรายการเพื่อนำไปต่อยอดใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การสอดแทรกการสอนภาษาไทยในเทปตัวอย่างรายการตั้งแต่ปี 2534 -2557 โดย แบ่งเป็น 3 ยุค

ตารางที่ 21 แสดงอัตราส่วนการสอนภาษาไทยในรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี 2534 – 2557

การสอนเรื่องคำ สุภาษิตและคำพังเพย ในรายการเจ้าขุนทอง	จำนวนเทปที่มีการ สอนเนื้อหา เกี่ยวกับภาษาไทย	จำนวนเทปที่ ศึกษา	คิดเป็นร้อย ละ
ยุค 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้า ขุนทองปี 2534 – 2539	19	24	79.2
ยุค 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืน รายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2551 (แต่ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปี 2550)	16	44	36.3
ยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง ปี 2552 - 2557	13	24	54.16

รวม	48	92	52.17
-----	----	----	-------

ในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539 มีจำนวนเทปตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 24 เทป พบว่ามีเทปที่มีการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทยจำนวน 19 เทป คิดเป็นร้อยละ 79.2 ต่อมาในยุคที่ 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2551 มีจำนวนเทปตัวอย่างทั้งหมด 44 เทป พบว่ามีเทปที่มีการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทยจำนวน 16 เทป คิดเป็นร้อยละ 36.3 และในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง ปี 2552 – 2557 มีจำนวนเทปตัวอย่างทั้งหมด 24 เทป พบว่ามีเทปที่มีการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทยจำนวน 13 เทป คิดเป็นร้อยละ 54.16

สรุปผลการวิเคราะห์เรื่องการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทยในรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี 2534 – 2557 โดยแบ่งเป็น 3 ยุคนั้นจะพบว่า ในยุคที่ 1 ยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองปี 2534 – 2539 จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 79.2 รองลงมาในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง ปี 2552 -2557 จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 54.16 และพบการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทยน้อยที่สุดในยุคที่ 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทองปี 2540 – 2551 ที่มีเนื้อหาการสอนภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 36.3 ในยุคที่ 2 นั้นมีปัจจัยของการตลาดเข้ามาในรายการมีผลถึงการเกิดช่วงต่างๆมากมายจึงมีความหลากหลายในรายการ เวลาในการออกอากาศเท่าเดิมจึงต้องมีการเฉลี่ยเนื้อหาต่างๆในการออกอากาศ และผู้วิจัยได้เห็นว่าเทปที่ออกอากาศวันใดมีสอนภาษาอังกฤษไม่ว่าจะจาก ช่วงภาษา ทรรศา หรือช่วงสารคดีจากต่างประเทศในวันนั้นจะไม่มีการสอนภาษาไทย

โดยรวมของรายการเจ้าขุนทองทั้ง 3 ยุค พบว่ามีสอนสอนภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 52.17 แสดงให้เห็นว่าไม่ว่าตัวรายการจะมีปัจจัยทางด้านเวลาทั้งเวลาในการออกอากาศ และระยะเวลาของตัวรายการ หรือการเข้ามาของการตลาด พบว่าตัวรายการเองนั้นยังคงยึดมั่นตามนโยบายและวัตถุประสงค์ในการสอนภาษาไทย

นอกจากการวิเคราะห์เรื่องเนื้อหาการสอนภาษาไทยในรายการเจ้าขุนทอง ปี 2534 – 2557 แล้วนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงลักษณะเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทองที่เป็นการสอนส่งเสริมในด้านต่างๆ โดยนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยจำแนกตามแหล่งที่มา คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2533 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2548 และ 2553

และค่านิยมไทย 12 ประการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยการแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ยุค ดังนี้

ในยุคที่ 1 ปี พ.ศ. 2534 -2539เปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2533 ซึ่งได้จำแนกเป็น 26มีเนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตร จำนวน 13 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 50 โดยมีเนื้อหาด้านต่างๆเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 45.76 มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 33.28 มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.12 และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 24.96

ในยุคที่ 2 ปี พ.ศ. 2540 – 2551 เปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2533 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548 ซึ่งได้จำแนกเป็น 30 ข้อมีเนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตร จำนวน 19 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 63.33 โดยมีเนื้อหาด้านต่างๆเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ร้อยละ 34.05 ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 29.51 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 24.97และด้านกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ร้อยละ 22.7

ในยุคที่ 3 ปี 2552 – 2557 เปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ในหลักสูตรมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2548 และ 2553 และค่านิยมไทย 12 ประการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งได้จำแนกเป็น 31 ข้อ มีเนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตร จำนวน 11 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 35.48 โดยมีเนื้อหาด้านต่างๆเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 24.96 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 20.8และด้านสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 12.49

จากข้อมูลที่ได้จากทั้ง 3 ยุคนั้นพบว่าลักษณะของเนื้อหาสาระรายการเจ้าขุนทองที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ในยุคที่ 2 ร้อยละ 63.33 ในยุคที่ 1 ร้อยละ 50 และในยุคที่ 3 ร้อยละ35.48 ส่วนในด้านความรู้ต่างๆนั้นผู้วิจัยได้เรียบเรียงออกมาเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทองตั้งแต่ปี 2534 – 2557 ดังนี้

ตารางที่ 22 แสดงการส่งเสริมเนื้อหาต่างๆในรายการเข้าขุนทอง ปี 2534 - 2557

เนื้อหาในรายการเข้าขุนทองในปี 2534 - 2557 ที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2533 พ.ศ.2544 พ.ศ.2548 และ 2553มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 และคำนิยามไทย 12 ประการของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (ในแต่ละตามยุคสมัย)	ในยุคที่ 1 (ปี 2534 - 2539) จำนวน เทป	ในยุคที่ 2 (ปี 2540 - 2551) จำนวน เทป	ในยุคที่ 3 (ปี 2552 - 2557) จำนวน เทป	รวม	คิดเป็น ร้อยละ
1. ภูมิใจที่เป็นคนไทยไม่เห็นแก่ตัว มีความ ยุติธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง สันติ		1		1	1.08
2. มีนิสัยรักการอ่านและทักษะการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	2	3	1	6	6.48
3. อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น	2	8		10	10.8
4. มีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ	7	13	6	26	28.08
5. สามารถดูแลสุขภาพตน ครอบครัว และ ชุมชน	1	3		4	4.32
6. มีความริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนา ตนเองและสังคมให้ก้าวหน้า		1		1	1.08
7. มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยที่ดี ในการทำงาน มีน้ำใจและสามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้		1		1	1.08
8. ซื่อสัตย์ สุจริต		3	1	4	4.32
9. มีวินัย	1	1	1	3	3.24
10. อยู่อย่างพอเพียง		1	1	2	2.17
11. มุ่งมั่นในการทำงาน		1		1	1.08
12. มีจิตสาธารณะ		1		1	1.08
13. กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์	1	10		11	11.88
14. คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก	1	6	2	9	9.72

เนื้อหาในรายการเข้าขุนทองในปี 2534 - 2557 ที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2533 พ.ศ.2544 พ.ศ.2548 และ 2553มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 และค่านิยมไทย 12 ประการของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (ในแต่ละตามยุคสมัย)	ในยุคที่ 1 (ปี 2534 - 2539) จำนวน เทป	ในยุคที่ 2 (ปี 2540 - 2551) จำนวน เทป	ในยุคที่ 3 (ปี 2552 - 2557) จำนวน เทป	รวม	คิดเป็น ร้อยละ
15. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	11	11	5	27	29.16
16. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	6	3	1	10	10.8
17. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3	1		4	4.32
18. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	8	8	3	19	20.52
19. มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา		15		15	16.2
20. ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว	1			1	1.08
21. มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	1			1	1.08
22. รักษาดี ศาสนา พระมหากษัตริย์			1	1	1.08
23. กตัญญู ต่อ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์			1	1	1.08

จากผลการวิจัยเนื้อหาสาระในรายการเข้าขุนทองตั้งแต่ปี 2534 -2557 พบว่ามีการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทยมากที่สุด ร้อยละ 52.17 รองลงมาคือด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 29.16 ด้านการมีความรู้ และเนื้อหาต่างๆ ร้อยละ 28.08 ด้านการมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 20.52 และด้านกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ร้อยละ 11.88

ซึ่งสรุปได้ว่าเนื้อหาในรายการเจ้าขุนทองเกิดประสิทธิผลตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการ ที่ส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจด้านภาษาไทย และคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก

อีกทั้งในมุมมองของผู้รับสาร คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 18 คนที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ผลการเรียนรู้จากรายการเจ้าขุนทองตามที่มุ่งหวัง และมีความพึงพอใจในรายการเจ้าขุนทอง อีกทั้งต้องการให้มีรายการเจ้าขุนทองต่อไป และต้องการชมรายการเจ้าขุนทองในอนาคตด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายการเจ้าขุนทองเป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ต้นทุนการผลิตมาจากรายได้ของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด อีกทั้งรายการเจ้าขุนทองเป็นความร่วมมือของหน่วยงานที่มีความรู้ และประสบการณ์ทั้งบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริษัท ผองผล จำกัด และฝ่ายผลิตและตัดต่อรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ยิ่งไปกว่านั้นรายการเจ้าขุนทองดำเนินการโดยหุ่นมือสัตว์ต่างๆ ซึ่ง (Anderson D.R. & Levin S. R. , 1976)ระบุว่า การใช้หุ่นมือเป็นตัวดำเนินเรื่องราว นำเสนอเนื้อหารายการ จะช่วยให้รายการดูมีความน่าสนใจ และมีสีสันมากยิ่งขึ้น และดึงความสนใจของเด็กที่รับชมได้เป็นอย่างดี และผลวิจัยของ ETS พบว่ารายการโทรทัศน์ Sesame Street มีผลต่อเด็กที่ชมรายการ เด็กยิ่งชมรายการมากเกิดการเรียนรู้มาก และเกิดทักษะการจดจำตัวอักษร เด็กที่ชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมีเจตคติทางบวกต่อโรงเรียน และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน งานวิจัยของ ETS บ่งชี้ด้วยว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก Sesame Street มีผลกระทบทางบวกต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก (Wikipedia)

4. รายการเจ้าขุนทองกับการขัดเกลาทางสังคม

จากการศึกษารายการเจ้าขุนทองมีข้อสังเกตว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมให้แก่เด็กในทุกช่วงรายการในทุกยุคสมัยของรายการเจ้าขุนทอง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ด้านพฤติกรรม มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานสังคม และพฤติกรรมสังคมที่ควรปฏิบัติ การขัดเกลาด้านสติปัญญา มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นความรู้ทั้งในเชิงวิชาการ ความรู้ทั่วไป และทักษะต่างๆ เช่น ทักษะด้านอาชีพ และการขัดเกลาด้านจิตใจให้มีการถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าของสังคมโดยมีการปลูกฝังความเชื่อของสังคมที่ว่าความดียอมชนะความชั่ว ทั้งนี้ผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทองเน้นมากเป็นพิเศษในการขัดเกลาด้านพฤติกรรมเพื่อให้เด็กผู้ชม

รายการประพจน์ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ (ศศิธร อภิสัทธีรัตน์, 2541)

5. รูปแบบรายการโทรทัศน์ที่หลากหลายทำให้เด็กชอบและให้ความสนใจ

รูปแบบของรายการเจ้าขุนทองมีความหลากหลายในด้านช่วงรายการในการหมุนเวียนกันมา ออกอากาศโดยไม่ได้ถูกบังคับหรือมีข้อกำหนดในการหมุนเวียนช่วงแต่อย่างใด เพียงมีกรอบกว้างๆคือ จำนวนช่วงทั้งหมดที่นำเสนอเรื่องราวที่แตกต่างกัน นำมาใส่ใน 4 เบรครายการโดยตามความต้องการของผู้จัดทำรายการที่ต้องการนำเสนอ สอนอะไรต่อเด็กที่ชม จึงเกิดความน่าสนใจและน่าติดตาม ด้วยความไม่รู้ว่าจะนำเสนอสิ่งใด ผู้วิจัยได้ให้เด็กนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายประถมในระดับชั้น ประถมปี 5-6 จำนวน 14 คนที่ไม่เคยชมรายการมาก่อนได้ชมรายการ

จากการวิจัยพบว่าผู้รับสาร ร้อยละ 50 ชอบรายการเจ้าขุนทองระดับมาก ส่วนอีก ร้อยละ 50 ชอบรายการเจ้าขุนทองในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาคูณภาพของรายการเจ้าขุนทองตามรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ และให้ความสนใจ 13 ปัจจัย (Anderson D.R. & Levin S. R. , 1976)พบว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 2 ขยายความคิดสู่ความยั่งยืนรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540 – 2551) เข้าเกณฑ์จำนวน 11 จาก 13 ปัจจัย คือ 1.ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้หญิงโดยการใช้เสียง Voice over ในการสอนและเล่านิทาน และในยุคที่ 2 มีการเพิ่มบทบาทคนซึ่งเป็นผู้หญิงเข้าเป็นพิธีกรในบางช่วงของรายการแทนหุ่นในรายการ 2.การมีเด็กๆในรายการในยุคนี้มีการเปิดโอกาสให้เด็กๆ จากที่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับรายการมากขึ้นกว่าในยุคแรก 3.การใช้หุ่นมือในการนำเสนอซึ่งในยุคนี้มีการปรับปรุงรูปร่างหน้าตาหุ่นใหม่ทั้งหมดเพื่อความเป็นมาตรฐานและเป็นสากล 4.เสียงประกอบที่แปลกใหม่ที่ส่วนใหญ่เป็นเสียงร้องของสัตว์ต่างๆ 5.การพัฒนาการของเทคโนโลยีรายการเจ้าขุนทองจึงมีการนำอนิเมชันมาใช้ในช่วงต่างๆในรายการรวมทั้งช่วงที่เกิดใหม่ 6.เทคนิคการตัดภาพเป็นเทคนิคการตัดเปลี่ยนภาพของกล้อง ซึ่งรายการเจ้าขุนทองนำมาใช้ผสมกับเทคนิค Fade และ Dissolve 7.เสียงดนตรีจะทำให้เด็กเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตาม โดยในยุคนี้มีการใช้เพลงที่ใช้เครื่องดนตรีสากล ซึ่งในยุคแรกส่วนใหญ่จะใช้เพลงที่เล่นจากดนตรีไทยเป็นส่วนใหญ่ 8.เสียงปรบมือ เสียงแสดงความดีใจพบแต่ไม่ได้เกิดจากการตั้งใจทำเป็นเอฟเฟกต์แต่เกิดจากการแสดงของหุ่นตัวประกอบ 9.จังหวะในการจัดแบ่งแต่ละช่วงของรายการ แต่ในยุคนี้มีความหลากหลายทางด้านช่วงรายการและ

หุ่นใหม่ที่เกิดขึ้น 10.การกระทำอะไรซ้ำๆ เพื่อให้เด็กที่รับชมเกิดความคุ้นเคยเป็นเทคนิคในรายการ เจ้าขุนทองใช้ในการสอนเด็กๆ เพื่อให้เด็กที่ชมรายการสามารถเข้าใจในความรู้ที่ได้รับ 11.การใช้คำพูดต่างๆในรายการถูกออกแบบให้มีสัมผัสคล้องจองกัน ซึ่งเป็นเทคนิคการเล่าและสอนในยุคแรก และมาต่อยอดในยุคที่ 2 จึงเป็นจุดเด่นของรายการเจ้าขุนทองในยุคนี้ ส่วนที่แตกต่างกัน 2 ข้อที่ไม่พบในตัวอย่างรายการในยุคที่ 2 คือ 1.เทคนิคการเปลี่ยนเสียง โดยการที่เสียงที่เคยได้ยินมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงใหม่ๆ 2.เสียงปรบมือ เสียงแสดงความดีใจ

ซึ่งในยุคแรกยุคบุกเบิกจุดประกายรายการเจ้าขุนทองในปี 2534 -2539เข้าเกณฑ์จำนวน 10 จาก 13 ปัจจัยส่วนที่แตกต่างกัน 3 ข้อที่ไม่พบในตัวอย่างรายการในยุคแรก คือ 1. เทคนิคการเปลี่ยนเสียง โดยการที่เสียงที่เคยได้ยินมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงใหม่ๆ 2.การใช้เสียงหัวเราะเป็นเสียงประกอบ 3.การใช้เสียงปรบมือ เสียงแสดงความดีใจเป็นเสียงประกอบ

ยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทองปี 2552 – 2557เข้าเกณฑ์จำนวน 9 จาก 13 ปัจจัยส่วนที่แตกต่างกัน 4 ข้อที่ไม่พบในตัวอย่างรายการในยุคที่ 3 คือ 1.การมีเด็กๆประกอบอยู่ในรายการในยุคนี้ไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในรายการ รวมทั้งแขกรับเชิญเนื่องจากเวลาที่ถูกจำกัดในการออกอากาศ และความนิยมที่ลดน้อยลง 2.เทคนิคการเปลี่ยนเสียง โดยการที่เสียงที่เคยได้ยินมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงใหม่ๆ 3.เสียงหัวเราะเป็นเสียงประกอบ 4.เสียงปรบมือ เสียงแสดงความดีใจ ซึ่งตัวรายการยังคงไว้ซึ่งการไม่ใส่เสียงปรบมือ หรือเสียงร้องแสดงความดีใจ และเสียงหัวเราะถ้าไม่ได้เกิดจากตัวหุ่นกระทำหรือเกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ศึกษาความสนใจของเด็กของแต่ละช่วงวัยที่มีต่อรายการโทรทัศน์ Sesame Street ของ (Anderson D.R. & Levin S. R. , 1976) ยังบอกถึงส่วนปัจจัยที่ทำให้เด็กมีความสนใจในรายการโทรทัศน์น้อยลงแต่มีปรากฏอยู่ใน ยุคที่ 1 และยุคที่ 2 ของรายการ ซึ่งที่ปรากฏในรายการเจ้าขุนทองในยุคแรกนี้ได้แก่ภาพการ์ตูนที่ไม่มีการเคลื่อนไหวเนื่องจากในยุคแรกของรายการเจ้าขุนทองนั้นยังไม่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีจึงมีการใช้ภาพการ์ตูนแบบไม่มีการเคลื่อนไหวในการประกอบการสอนหรือยกตัวอย่างและปัจจัยที่ทำให้เด็กมีความสนใจในรายการโทรทัศน์น้อยลงที่มีปรากฏอยู่ใน ยุคที่ 1 และยุคที่ 2 ของรายการคือการใช้เทคนิคในการเคลื่อนกล้องในลักษณะที่ไม่มีการตัดภาพซึ่งในรายการเจ้าขุนทองในยุคแรกนี้มีการใช้เทคนิคการ Zoom In Zoom Out และการแพนกล้องอยู่บ่อยครั้งเนื่องจากกล้องที่ถ่ายทำมีจำนวน 3 ตัว เนื่องจากเป็นรูปแบบการถ่ายทำของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และปัจจัยเรื่องเวลาออกอากาศของรายการมีส่วนในการถ่ายทำ ดังนั้นจึงไม่ปรากฏในยุคที่ 3 เนื่องจากในยุคที่ 3 ต้องใช้เวลาให้รวดเร็วคุ้มค่าเนื่องจากรายการที่ถูกลดเวลาออกอากาศลงเหลือ 15 นาที จึงใช้เทคนิคการตัดภาพเพื่อเป็นการ

เปลี่ยนขนาดและมุมมอง เพราะการเปลี่ยนภาพโดยการตัดภาพนั้นใช้เวลาน้อยเหมาะสมกับตัวรายการ

6. การออกแบบหุ่นที่เป็นพื้นฐานสำคัญ

รายการเจ้าขุนทองใส่ใจในรายละเอียดของการออกแบบหุ่นในรายการไม่ใช่โดยไม่ใช่แค่เพียงด้านนอก เนื่องจากรายการเจ้าขุนทองนั้นเป็นรายการที่นำเสนอโดยการใช้นิ้วมือในการทำหน้าที่พิธีกรและทั้งหมดในรายการ การวางแผนบทบาทหน้าที่ ลักษณะนิสัยของหุ่นแต่ละตัว รวมทั้งวัตถุประสงค์ของรายการที่จะส่งเสริมการใช้ภาษาไทย ความเป็นไทย บริบทไทย ซึ่งทางรายการเจ้าขุนทองมีการนำบริบทไทยมา และสัตว์ไทยมาเป็นพื้นฐานการสร้างลักษณะตัวละคร พร้อมกับมอบหมายบทบาทหน้าที่ของหุ่นในการแสดงตัวอย่างทั้งที่ดีและไม่ดี เพื่อให้เด็กที่ชมรายการสามารถแยกแยะสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติ โดยการออกแบบหุ่นจะสอดคล้องกับบทของรายการเพื่อให้ตรงตามลักษณะนิสัย เพื่อให้ลักษณะนิสัยของหุ่นแต่ละตัวช่วยส่งเสริมเนื้อหาในการสอน รวมทั้งการพากย์เสียงและการเคลื่อนไหวของหุ่นทางรายการก็ได้ออกแบบจากความเป็นไทย รวมทั้งลักษณะนิสัยของหุ่นสัตว์แต่ละตัว ที่ช่วยในการส่งเสริมเนื้อหารายการ ทั้งหมดนี้การออกแบบหุ่นในรายการเจ้าขุนทองทำให้หุ่นแต่ละตัวในรายการมีลักษณะอุปนิสัยที่ชัดเจน รวมทั้งการคงไว้ตลอดมาจึงทำให้เด็กที่ชมรายการรู้จัก และใกล้ชิดกับหุ่นแต่ละตัวเนื่องจากหุ่นมีนิสัยของหุ่นทำให้เกิดความชอบและความคุ้นเคย (ธนาริพ ขยันการ และนพดล พระเดโช สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2557)

7. เทคนิคการสอนที่น่าเชื่อถือและน่าติดตาม

เทคนิคการสอนของรายการเจ้าขุนทองนั้นมีจุดแข็งมาจากบทรายการ ซึ่งในยุคแรกเริ่มต้นนั้นคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดทำเนื้อหาที่นำมาต่อยอดเป็นบทรายการโดยคุณเกียรติสุตา ภิรมย์ นักสร้างสรรค์รายการเด็ก นำมาปรับใช้ในรายการที่ได้ถูกออกแบบการสอนโดยผ่านหุ่นมือในรายการ ทั้งจากการพูดคุย เน้นย้ำ และการแสดงตัวอย่างของหุ่น โดยการแสดงตัวอย่างของหุ่นนั้นผ่านการใช้นิสัยของหุ่นที่ถูกออกแบบไว้และสอดแทรกมุกตลกจากนิสัยของหุ่นแต่ละตัวที่ทำให้ไม่ซ้ำจนเกินไป และเทคนิคการสอนที่เป็นบทกลอน บทเพลง คำคล้องจอง จึงทำให้เกิดความน่าสนใจและน่าติดตาม

8. รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีคุณภาพกับการตลาดของรายการ

จากประสบการณ์ของรายการเจ้าขุนทองมากกว่า 2 ทศวรรษชี้ชัดแล้วว่าถ้าต้องการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีคุณภาพแล้วต้องไม่ให้ฝ่ายผลิตรายการต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการตลาดของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก(เกียรติสุตา ภิรมย์ สัมภาษณ์ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2556) อีกทั้งจะดีที่สุดถ้ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กไม่ขึ้นอยู่กับการตลาดของรายการ การตลาดของรายการจะช่วย

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในระยะหนึ่ง แต่จะไม่ยั่งยืนอย่างมีคุณภาพซึ่งรายการเจ้าขุนทองได้แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติที่ดีในเรื่องนี้อย่างชัดเจนในยุคที่ 1 และยุคที่ 3 โดยต้นทุนการผลิตรายการเจ้าขุนทองเป็นความรับผิดชอบของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ผู้รับสัมปทานบริหารสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 เพื่อมุ่งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์กรคือ เป็นการคืนกำไรให้สังคม(Corporate Social Responsibility:CRS)

แต่ส่วนในยุคที่ 2 นั้นเกิดจากการเติบโตและการประสบความสำเร็จของในยุคแรกอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ในยุคที่ 2 นั้นมีบทบาทของการตลาดที่เข้ามาในรายการทั้งของตัวเอง และของผู้สนับสนุนรายการ ซึ่งการเข้ามาของบทบาทการตลาดนั้นก็ทั้งข้อดีและข้อเสียเหมือนกัน การเกิดสโมสรเจ้าขุนทองทำให้ตัวรายการเจ้าขุนทองมีจุดขายและรายได้ที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งการเป็นที่รู้จักโดยกว้างของกลุ่มเป้าหมาย การเข้ามาของผู้สนับสนุนรายการ ทำให้ผลกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านรูปแบบรายการที่มีความหลากหลายในการเกิดช่วงใหม่ๆ เกิดหุ่นในรายการใหม่ๆ เป็นการขยายกรอบขอบเขตของรายการโดยมีการพัฒนาตัวรายการให้เป็นสากลในการพัฒนาหุ่นทั้งหมดในรายการ การสอนภาษาอังกฤษ นิทานจากนานาประเทศ และสารคดีจากต่างประเทศ จนถึงมีการเปลี่ยนรูปแบบเป็นนิทานอย่างเดียวทั้งรายการ ซึ่งในยุคที่ 2 นี้รายการเจ้าขุนทองได้ปล่อยให้การตลาดมีบทบาทในรายการเจ้าขุนทองมากเกิดไปจนกลายเป็นข้อเสียมากกว่าข้อดี คือ ช่วงที่เกิดใหม่จากผู้สนับสนุนจะออกอากาศมากกว่าช่วงเดิมในรายการ หุ่นใหม่จากผู้สนับสนุนที่เกิดขึ้นที่สามารถแสดงได้ทุกช่วง รายการมาลดบทบาทของหุ่นหลักในรายการ ความหลากหลายของเนื้อหารายการทำให้วัตถุประสงค์ในการสอนความรู้ทางภาษาไทยลดลงอย่างเห็นได้ชัด และการปรากฏถึงการปล่อยให้ผู้สนับสนุนรายการสามารถมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการ จากผลการวิจัยเห็นผลของการปล่อยให้การตลาดมีบทบาทในรายการเจ้าขุนทองมากเกินพอดีในปี 2548 รายการเจ้าขุนทองจึงถูกลดจำนวนวันออกอากาศเป็นต้นมา

9. เวลาออกอากาศในการส่งเสริมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

โทรทัศน์คือธุรกิจ เวลาออกอากาศจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญของสถานีโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทองนั้นเป็นรายการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยมีคุณสุรางค์ เปรมปรีดี ผู้จัดการรายการ (จนถึงปี 2551) เป็นผู้คิดและสนับสนุนตั้งนั้นรายการเจ้าขุนทองจึงไม่ได้คำนึงถึงผลกำไรจากผู้สนับสนุนรายการเป็นหลัก รายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 1 และช่วงต้นยุคที่ 2 จึงได้เวลาออกอากาศที่เหมาะสม และมีความถี่ในการออกอากาศทุกวัน จึงสามารถสื่อสารเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นอย่างดี แต่เมื่อโทรทัศน์คือธุรกิจ เวลาออกอากาศคือรายได้หลักของสถานีเมื่อเกิดคู่แข่ง พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารของสถานีทำให้รายการเจ้าขุนทองจึงมีการปรับเปลี่ยนเวลาออกอากาศบ่อยครั้ง จนถึงปรับลดความถี่ในการออกอากาศเหลือแค่วันเดียว และลด

เวลาออกอากาศเหลือเพียง 15 นาที ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งทำให้กลุ่มเป้าหมายหลักไม่ทราบถึงความคงอยู่ของตัวรายการ แต่ทางผู้ผลิตรายการเจ้าขุนทองก็เข้าใจและพร้อมรับถึงสภาพความคงอยู่ในปัจจุบัน (เกียรติสุดา ภิรมย์ สัมภาษณ์ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2556)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะต่อรายการเจ้าขุนทอง

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการเจ้าขุนทองในยุคที่ 3 ยุคดำรงสืบสานรายการเจ้าขุนทอง

1. เพื่อเพิ่มโอกาสกลุ่มเป้าหมายได้ชมรายการเจ้าขุนทองมากขึ้น สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 น่าจะพิจารณาเวลาออกอากาศให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น เป็นช่วงเย็นเวลา 18.00 น ดังที่ออกอากาศในระหว่าง พ.ศ. 2552-2554 รวมทั้งเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ชัดเจนจึงควรกำหนดชื่อช่วงรายการในทุกช่วง ดังที่ดำเนินการได้ผลดีในยุคที่ 2 ยุคขยายความคิดสู่ความยั่งยืนของรายการเจ้าขุนทอง (พ.ศ. 2540-2551)

2. ในการเปิดเข้ารายการน่าจะดำเนินการโดยให้หุ่นได้พูดคุยทักทายเด็กที่ชมรายการเพื่อสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเองกับผู้ชมรายการดังเช่นที่ดำเนินการในยุคที่ 1 และยุคที่ 2

3. สนับสนุนให้รายการเจ้าขุนทองได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการ ทดลองนำเสนอในสื่อใหม่ แต่คงไว้ถึงการใช้หุ่นมือและการถ่ายทำในฉากจริงที่มีขนาดใหญ่เหมือนในยุคที่ 1 และ 2 โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการนำเสนอรายการ

4. เนื้อหาสาระของรายการเจ้าขุนทองร้อยละ 54.16 เป็นการสอนคำ สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย และสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย 11 ข้อ ใน 31 ข้อ ซึ่งนับว่าเป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของรายการ แต่น่าจะให้ความสำคัญขอเนื้อหา เพื่อให้บรรลุคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น อีกทั้งน่าจะคำนึงถึงบทบาทของรายการเจ้าขุนทองในการขัดเกลาทางสังคมทั้งในด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญาและด้านจิตใจด้วย

5. บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด น่าจะสนับสนุนให้บริษัทมองผล จำกัด ได้นำวิธีการและองค์ความรู้จากรายการ Sesame Street เช่น การวิจัยเพิ่มประสิทธิภาพรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก (in house formative research) การวิจัยเพื่อสรุปผลของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก (summative research) โดยเฉพาะ The CTW Model ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผน กระบวนการผลิตรายการและประเมินผลรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กโดยการฝึกกำลังนักวิจัย นักการศึกษา

ปฐมวัย คนเขียนบท ผู้ผลิตรายการ และผู้อำนวยการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก นำสู่การประยุกต์ใช้ในการผลิตและพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทองให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อการทำรายการเด็ก

1. เรื่องเวลาออกอากาศที่ตรงกับความต้องการของเด็ก จากการศึกษาพัฒนาการของรายการเจ้าขุนทองในแต่ละยุคสมัยมีการปรับเปลี่ยนด้านเวลาออกอากาศ ซึ่งเกิดจากปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการเลือกรับชมของเด็ก โดยในยุคที่ 1 และ 2 นั้นออกอากาศเวลา 7.30 น. ออกอากาศทุกวัน ซึ่งตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กก่อนไปโรงเรียน หรือเปิดฉายที่โรงเรียนก่อนเคารพธงชาติ โดยส่วนใหญ่จะเป็นเด็กต่างจังหวัดที่รับชมรายการสม่ำเสมอเนื่องจากไม่มีการรีบร้อนจากการเดินทาง และเมื่อในยุคที่ 3 รายการเปลี่ยนเวลาออกอากาศเป็นวันเสาร์ 6.00 น. เด็กที่รับชมรายการเหน็ดเหนื่อยจากการเรียนในวันธรรมดา ผู้ปกครองจึงให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเต็มที่จึงส่งผลต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ

2. ความหลากหลายของช่วงในรายการเป็นจุดเด่นในรายการเจ้าขุนทองที่ทำให้เด็กที่ชมรายการเกิดความสนใจ และติดตามรายการ

3. การออกแบบหุ่นให้เด็กชอบและติดตาม โดยรายการเจ้าขุนทองให้หุ่นมือในการนำเสนอรายการทั้งหมด จึงมีขั้นตอนการออกแบบหุ่นให้มีลักษณะนิสัย และบทบาทของหุ่นในรายการช่วยส่งเสริมการสอนทำให้เด็การู้สึกถึงการมีตัวตนของหุ่น และหุ่นแสดงถึงความเป็นมิตรทำให้เด็กที่ชมรายการรู้สึกไว้วางใจและเชื่อในการสอนต่างๆ

4. บทบาทด้านลบของการตลาดที่มีผลต่อรายการเด็ก โดยในยุคที่ 2 ของรายการเจ้าขุนทอง การตลาดเข้ามามีบทบาทอย่างชัดเจน โดยมีข้อดีในการหลากหลายของช่วงรายการ การนำเสนอสิ่งที่แปลกใหม่ออกไป แต่ก็ไม่ควรปล่อยให้การตลาดเข้ามามีบทบาทต่อตัวรายการมากเกินไป

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กรายการเจ้าขุนทอง จากมุมมองของผู้ส่งสารคือมุมมองของผู้ผลิตรายการเป็นสำคัญ แม้จะมีมุมมองของผู้รับสารเป็นส่วนประกอบด้วยก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้บ่งชี้ความจำเป็น น่าจะต้องมีการวิจัยประเมินผลจากมุมมองของผู้รับสารทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักคือเด็กและเยาวชนอายุ 3-12 ปี และกลุ่มเป้าหมายรอง ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ว่ากลุ่มเป้าหมายเข้าถึงรายการเจ้าขุนทองมากน้อยเพียงใด ผลกระทบของรายการเจ้าขุนทองต่อกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองมีมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิตรายการหรือไม่ เพียงใด เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ของผลของรายการเจ้าขุนทองต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบครบวงจรของการสื่อสาร

2. เพื่อให้เกิดการต่อยอดจากการวิจัยเรื่องนี้ เห็นสมควรให้มีการวิจัยแนวโน้มของรายการเจ้าขุนทองในอนาคตจากมุมมองของผู้ส่งสารและมุมมองของผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรอง

3. รายการเจ้าขุนทองเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ดูที่สุดและยืนยาวมากกว่า 24 ปี สมควรที่จะมีการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนและองค์ความรู้เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

4. น่าจะมีการศึกษาวิจัยจัดระดับเทียบเคียง (benchmarking) รายการเจ้าขุนทองกับ Sesame Street ของประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนารายการเด็กในยุคต่อไปให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- Anderson D.R. & Levin S. R. . (1976). Young Children's Attention to "Sesame Street"
Child Development.47, 806-811.
- Kirkorian H. Wartella E. and Anderson D. (2008). "Media and Young Children's
Learning". *THE FUTURE OF CHILDREN*, 18(1), 39-61.
- Marie, L. (2012). Hand Puppets Help Children Learn Variable Skills. Retrieved 19/12,
2557, from <http://sturgeonl.hubpages.com/huts/Educational-Benefits-of-Hand-Puppets-and-Puppet-Theatres>
- Mates, B. F. (1980). "2. Current Emphases and Issues in Planned Programming for
Children". In Palmer, E.L. and Dorr, A. (Editors) *Children and the Faces of
Television: Teaching, Violence, Selling*. New York: ACADEMIC PRESS.
- Palmer E.L. and Dorr A. (1980). *Children and the Faces of Television: Teaching.
Violence, Selling*. New York: ACADEMIC PRESS.
- Sprafkin, J. G., K.D. & Abelman, R.,. (1992). *Television and the Exceptional Child: A
Forgotten Audience*. New Jersey: LAWRENCE ERLBAUM ASSOCIATES.
- Tarroni E. (1962). THE AESTHETICS OF TELEVISION (pp. 1-17): UNITED NATIONS
EDUCATIONAL.
- Wikipedia. Sesame Street research. Retrieved 24/03, 2558, from
https://en.wikipedia.org/wiki/Sesame_Street_research
- กรมรัฐ อินทรทัศน์ และปิยฉัตร ล้อมชูรการ. (2555). หน่วยที่ 6 การรู้เท่าทันสื่อ และสารสนเทศ เพื่อปกป้องและ
พัฒนาเด็กปฐมวัย ในเอกสารการสอนชุดวิชา นวัตกรรมสื่อสารเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1-7
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพฯ: บริษัท ประชาชน จำกัด.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: การทางพิเศษแห่งประเทศไทย.
- กำธน สินธวานนท์. (2550). สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ 32 เรื่องที่ 2 หุ่นกระบอกไทย กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- เกศินี โชติกเสถียร. (2524). หุ่นเชิดมือ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เข็มพร วิรุณราพันธ์. (2555). หน่วยที่ 10 ปัญหาและแนวโน้มการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเอกสารการสอนชุดวิชา นวัตกรรมสื่อสารเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- ชนิดา จันทวงษ์. (2541). การวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์การ์ตูนหุ่นคนทางโทรทัศน์เพื่อการพัฒนาเด็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2554). “การสื่อสารสาระบันเทิง *Edutainment Communication*” เอกสารคำสอนวิชาการสื่อสารสาระบันเทิง หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารพัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2555). หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยและการสื่อสาร ในเอกสารการสอนชุดวิชา นวัตกรรมสื่อสารเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชาชน จำกัด.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และพิรุณ อนวัชศิริวงศ์. (2555). หน่วยที่ 11 ปรัชญาและรูปแบบสื่อกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย. ในเอกสารการสอนชุดวิชา นวัตกรรมสื่อสารเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- ธีรพัฒน์ อังศุवाल. (2553). สำคัญพอหรือยัง? ... กับรายการทีวีสำหรับเด็ก ออนไลน์เครือข่ายครอบครัวเฝ้าระวังและสร้างสรรค์สื่อ. Retrieved 22/03, 2558, from <http://www.familymediawatch.org/index.php?lay=show&ac=article&Id=539161653&Ntype=2>
- นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). (2555). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: สามลดา.

บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา. (2556). ความรู้เบื้องต้นของการผลิตรายการโทรทัศน์. Retrieved 12/12, 2557, from <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=874752>

ปิ่น มาลากุล. (2530). การพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทย ปาฐกถาชุด “สิรินธร” ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยพร เศรษฐศิริไพบูรณ์. (2557). โทรทัศน์กับเด็ก ปิดโทรทัศน์ เปิดโอกาสให้ชีวิต! (Turn off TV - Turn on Life). Retrieved 15/04, 2558, from http://www.taiwisdom.org/artclnchdev/tv_vs_kds/chldrsng03

พนิตดา แสงวณิช. (2543). ผลการเล่านิทานประกอบหุ่นมือเพื่อสอนเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนให้ปฏิเสธการชักชวนของบุคคลแปลกหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักษณีย์ คงลาภ และอัปสรณ์ เสถียรทิพย์. (2554). การมอนิเตอร์รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน.

วรรณิ ศิริสันทร. (2532). การเล่านิทาน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

ศศิธร อภิสัทธีรัตน์. (2541). การขัดเกลาทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภทรายการป๊อปปูล่า. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สหภาพสื่อและการพิมพ์.

สุทธาทิพย์ ศรีวรรณท์. (2537). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในประเทศไทยปี พุทธศักราช 2536. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2548). รายงานการศึกษาเรื่องสื่อมวลชนเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โครงการยุทธศาสตร์สื่อเด็ก.

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายเทอด พิธิยานุวัฒน์ เกิดเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2529 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร เข้ารับการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาภาพยนตร์และวิดีโอ ภาควิชาศิลปะศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2550 และต่อมาในปี พ.ศ. 2556 จึงได้เข้ารับการศึกษาคือต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

